ZAKLJUČNO POROČILO
RAZISKOVALNEGA PROJEKTA V OKVIRU
CILJNEGA RAZISKOVALNEGA PROGRAMA
»CRP 2024«

UČINKOVITOST SISTEMA KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA AVTORSKE IN SORODNIH PRAVIC V REPUBLIKI SLOVENIJI

RAZISKOVALCI: izr. prof. dr. Eneja Drobež, prof. dr. David Bogataj, prof. dr. Marija Bogataj, Aleš Bunderšek Krempl, Andreja Čuk Pavkovič, Suzanna Mežnarec Novosel, doc. dr. Sabina Zgaga Markelj

2025

Zaključno poročilo raziskovalnega projekta št. V5-24014 v okviru Ciljnega raziskovalnega programa »CRP 2024«

NASLOV:	Učinkovitost sistema kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic v Republiki Sloveniji
POGODBA ŠT.:	C2180-24-010038
NAROČNIKA:	Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport
IZVAJALEC:	Zavod INRISK, Trebnje
VODJA RAZISKAVE:	izr. prof. dr. Eneja Drobež
RAZISKOVALNA SKUPINA:	prof. dr. David Bogataj, prof. dr. Marija Bogataj, Aleš Bunderšek Krempl, Andreja Čuk Pavkovič, Suzanna Mežnarec Novosel, doc. dr. Sabina Zgaga Markelj
ŠTUDENTI:	Tonja Zemljak, Tamara Udovič
TRAJANJE PROJEKTA:	november 2024 – oktober 2025

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem predstavnikom kolektivnih organizacij, ki so mi omogočili podroben vpogled v delovanje proučevanih institucij in izzive, s katerimi se soočajo: Gregorju Štiberniku, Urošu Rožiču in Petru Kepu (AIPA), Marcelu Škerjancu in Alešu Kozini (SAZAS), Viliju Hribarju in njegovim sodelavcem (IPF), Luki Novaku in Rudiju Zamanu (SAZOR), Barbari Pogačnik in Tomažu Lajovicu (ZAMP) ter Nikoli Sekuloviću (Društvo KOPRIVA).

Iskreno se zahvaljujem tudi vsem deležnikom – imetnikom pravic, uporabnikom in njihovim reprezentativnim združenjem, ki so izpolnili ankete in strukturirane vprašalnike. Brez njih bi težko sestavili celostno sliko o učinkovitosti slovenskega sistema kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic.

Najbolj hvala raziskovalni ekipi za vso angažiranost in dolge debatne večere.

Še posebej pa gre zahvala moji družini, ožji in širši, ki me je podpirala v tem izjemno zanimivem, a včasih tudi napornem obdobju zbiranja in analize podatkov ter sestave poročila.

Eneja Drobež, vodja projekta

1 POVZETEK PRIPOROČIL

Uvodoma povzemamo zbrana priporočila, ki si v glavnem tekstu sledijo po vrstnem redu, na tem mestu pa so zbrana po posameznih področjih oziroma temah delovanja kolektivnih organizacij v Sloveniji.

1.1 OBLIKOVANJE PRAVIC, KI SE KOLEKTIVNO UPRAVLJAJO

1.1.1 Odprava protiustavnosti retroaktivnega učinkovanja

1.1.1.1 Priporočilo št. 3

Člen 31 ZASP-I se dopolni s tretjim odstavkom, ki se glasi: »(3) Določbe petega in šestega odstavka 76. člena ZASP, iz 4., 5., 6. in 7. točke tretjega odstavka 104. člena ZASP, iz 4., 5., 6. in 7. točke četrtega odstavka 107. člena ZASP ter iz drugega odstavka 122. člena ZASP in 134.a ZASP člena v delu, ki se nanaša na pravico do nadomestila za dajanje videogramov na voljo javnosti, se uporabljajo samo, če je bila pogodba o filmski produkciji sklenjena po uveljavitvi tega zakona.«

1.1.2 Uskladitev besedila izjeme, poplačilne pravice in dovoljenj KO

1.1.2.1 Priporočilo št. 4

Člen 37 ZASP se spremeni tako, da se glasi:
»(1) Avtor ima pravico do pravičnega nadomestila za:
- reproduciranje dela na papirju ali podobnem nosilcu z uporabo fotokopiranja ali druge fotografske tehnike s podobnimi učinki (1. točka drugega odstavka 50. člena ZASP),
- reproduciranje dela na katerem koli drugem nosilcu s strani fizične osebe za privatno uporabo (2. točka drugega odstavka 50. člena ZASP), in
- reproduciranje del na katerem koli nosilcu s strani javnih arhivov, javnih knjižnic, muzejev ter izobraževalnih in znanstvenih ustanov (tretji odstavek 50. člena ZASP).

(2) Nadomestilo iz prve alineje prvega odstavka tega člena se plačuje:
1. pri prvi prodaji ali uvozu naprav za fotokopiranje, in
2. od fotokopij, narejenih za prodajo, in sicer mesečno glede na njihovo verjetno število.

(3) Nadomestilo iz druge alineje prvega odstavka tega člena se plačuje:
1. pri prvi prodaji ali uvozu naprav za tonsko in vizualno snemanje, in
2. pri prvi prodaji ali uvozu praznih nosilcev zvoka ali slike.

(4) Nadomestilo iz tretje alineje prvega odstavka tega člena se plačuje ... (*v nadaljevanju naj bo opisan način plačevanja tega nadomestila)*
(5) Za namen tega zakona se kot uvoz šteje sprostitev blaga v prost promet v skladu s carinskimi predpisi Evropske skupnosti ter vsak vnos na ozemlje Republike Slovenije iz drugih držav članic Evropske unije.

(6) Pravica nadomestila iz prvega odstavka tega člena ne more biti predmet odpovedi, razpolaganja med živimi in izvršbe.«

Spremembi zakonodaje bi morala slediti tudi ustrezna sprememba besedila dovoljenj obeh KO.

Dovoljenja KO naj bodo oblikovana tako, da je jasno razvidno:
1. katere kategorije upravičencev KO zastopa (kateri avtorji, kateri izvajalci, proizvajalci fonogramov, filmski producenti....), in
2. katero pravico KO upravlja, s sklicem na konkretno zakonsko določbo.

Prva točka dovoljenja Društva Kopriva z dne 26. 7. 2019 bi se morala glasiti: »Društvu Kopriva se za avtorje, izvajalce, filmske producente in proizvajalce fonogramov dovoli kolektivno upravljanje pravice do pravičnega nadomestila za reproduciranje dela na katerem koli drugem nosilcu, razen na papirju ali podobnem nosilcu z uporabo fotokopiranja ali druge fotografske tehnike s podobnimi učinki, s strani fizične osebe za privatno uporabo (druga alineja prvega odstavka 37. člena ZASP).«

Dovoljenje SAZOR GIZ z dne 28. 6. 2007 pa bi se moralo glasiti: »SAZOR GIZ se za avtorje in založnike del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov dovoli kolektivno upravljanje pravice do pravičnega nadomestila za reproduciranje dela na papirju ali podobnem nosilcu z uporabo fotokopiranja ali druge fotografske tehnike s podobnimi učinki (prva alineja prvega odstavka 37. člena ZASP)«. Če bi SAZOR upravljal še kakšne izključne pravice, bi to moralo biti v dovoljenju izrecno določeno, tako da bi bile izključne pravice in pravice do nadomestil (zakonski zahtevki za plačilo) naštete ločeno.

1.2 DOVOLJENJE ZA KOLEKTIVNO UPRAVLJANJE

1.2.1 Postopek izdaje dovoljenja

1.2.1.1 Priporočilo št. 6.3

Spremeniti tretji odstavek 14. člena ZKUASP tako, da se glasi: »(3) Pristojni organ ne izda dovoljenje za kolektivno upravljanje avtorske pravice pravni osebi, če je za iste pravice in isto kategorijo imetnikov že izdano dovoljenje za kolektivno upravljanje avtorske pravice drugi KO, razen če pravna oseba izkaže kot verjetno, da bo lahko učinkoviteje upravljala pravico kot obstoječa KO.«

Pripraviti Pravilnik Urada o izdaji dovoljenja za kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic z naslednjo določbo:
»Če več pravnih oseb poda vlogo za kolektivno upravljanje določene vrste pravic za določeno kategorijo imetnikov pravic, Urad na podlagi vloženih vlog in predložene

dokumentacije ugotovi, katera organizacija bo verjetno učinkoviteje upravljala pravice. Pri tem upošteva:

- repertoar, ki je predmet zastopanja na podlagi pridobljenih pooblastil,
- repertoar, ki je predmet zastopanja na podlagi sporazumov o vzajemnem zastopanju s tujimi organizacijami za kolektivno upravljanje pravic (če je primerno),
- obseg uporabe del oziroma potencialno število uporabnikov,
- raven tehnične in strokovne infrastrukture za izvajanje dejavnosti kolektivnega upravljanja,
- kakovost poslovnega načrta in načrta (projekcije) prihodkov in odhodkov za naslednja tri leta delovanja,
- osredotočenost na promocijo nacionalne kulture in umetnosti oziroma repertoarjev, v katerih so zastopani imetniki pravic nacionalnega repertoarja, in
- nameravano stopnjo neposredne prisotnosti organizacije slovenskem ozemlju in
- druge okoliščine, ki kažejo, katera organizacija bi najučinkoviteje izvajala naloge kolektivnega upravljanja v Sloveniji.

Če je Urad že izdal dovoljenje za določeno vrsto pravice in določeno kategorijo imetnikov pravic KO in katera koli druga organizacija vloži vlogo za isto vrsto pravice in isto kategorijo imetnikov pravic, Urad najprej ugotovi, ali taka organizacija izpolnjuje pogoje za kolektivno upravljanje pravic, predpisane z zakonom in podzakonskimi predpisi. Če ugotovi, da vlagatelj izpolnjuje pogoje za kolektivno upravljanje pravic, predpisane z Zakonom in predpisi, primerja KO, ki že ima dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic, in organizacijo, ki je vložila naknadno vlogo za dovoljenje za isto vrsto pravice in isto kategorijo imetnikov pravic. Prednost ima tista organizacija, ki ima večji repertoar oziroma večji nameravani repertoar glede na konkretno pravico, za katero se izdaja dovoljenje.

Če Urad ugotovi, da je verjetno, da bi druga organizacija lahko učinkoviteje opravljala dejavnosti kolektivnega upravljanja kot organizacija, ki že ima dovoljenje za isto vrsto pravice in isto kategorijo imetnikov pravic, izvede postopek za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje pravic, v katerem izda dovoljenje tej organizaciji. Urad po potrebi določi ustrezno prehodno obdobje za zaključek dejavnosti organizacije, ki je do takrat imela dovoljenje za opravljanje dejavnosti. Z dnem dokončnosti dovoljenja, če je določeno prehodno obdobje, pa z dnem izteka prehodnega obdobja, preneha veljati dovoljenje organizaciji, ki je doslej upravljala iste pravice za isto kategorijo imetnikov pravic.

Če Urad med predhodno primerjavo ugotovi, da je malo verjetno, da bi druga organizacija lahko učinkoviteje opravljala dejavnosti kolektivnega upravljanja kot organizacija, ki že ima dovoljenje za isto vrsto pravice in isto kategorijo imetnikov pravic, zavrne vlogo druge organizacije.«

1.2.1.2 Priporočilo št. 8

Člen 14 ZKUASP dopolniti s petim odstavkom:
»(5) Pred izdajo dovoljenja za izvajanje je treba zaslišati:

1. pravne osebe oziroma združenja, ki so sposobna skleniti skupni sporazum, glede na področje delovanja KO, in
2. ostale KO.«

Dodati člen 15.a ZKUASP, ki se glasi: »(1) KO lahko uporabi dovoljenje za zastopanje, ki ji je bilo izdano, tudi tako, da prenese zastopanje pravic v celoti ali delno (glede posamezne vrste pravic ali glede na posamezno (pod)kategorijo imetnikov pravic) na drugo KO.
(2) Prenos je treba prijaviti pristojnemu organu. V obvestilu je treba navesti izpolnjevanje zahtev iz prvega odstavka 14. člena. Pristojni organ lahko prenos prepove v štirih tednih od prejema obvestila ali odprave pomanjkljivosti v obvestilu. Prenos in njegovo vsebino mora objaviti na svoji spletni strani; prenos začne veljati s to objavo.
(3) Prenos, ki je bil sporočen, lahko pristojni organ prepove, če prevzemna KO ne zagotovi v celoti, da bo ustrezno izpolnjevala naloge in obveznosti, ki pripadajo prenosni družbi v skladu s tem zakonom, za pravico, ki je bila prenesena v upravljanje. Prepoved prenosa se objavi na spletni strani pristojnega organa.
(4) S prenosom dovoljenja se skupni sporazumi, pogodbe o uveljavljanju in pogodbe o podelitvi dovoljenj za uporabo, ki jih je sklenila KO, ki prenaša dovoljenje (prenosna KO), prenesejo na tisto KO, ki prevzema preneseno pravico (prevzemna KO). Veljavnost statutov za preneseno pravico se razširi tudi na prevzemno KO. V primeru delnega prenosa se prenosna in prevzemna KO dogovorita glede obsega prenosa obveznosti in pravic iz navedenih pravnih aktov.
(5) Nadzorni organ lahko od dveh ali več KO zahteva, da preučijo možnost združitve, če je mogoče pričakovati, da bi taka združitev omogočila bolj smiselno in varčno uveljavljanje pravic.
(6) Če pristojni organ ugotovi, da bi KO, ki nima dovoljenja za upravljanje določene pravice za določeno vrsto del in kategorijo upravičencev, lahko učinkoviteje upravljala pravico od KO, ki že ima takšno dovoljenje, z odločbo prenese dovoljenje. Če pristojni organ ugotovi, da je treba prenesti dovoljenje samo delno glede posamezne vrste pravic ali glede na posamezno (pod)kategorijo imetnikov pravic, v odločbi določi tudi obseg obsega prenosa obveznosti in pravic iz aktov, naštetih v četrtem odstavku tega člena.«

1.2.1.3 Priporočilo št. 9.2

Doda se 15.c člen, ki se glasi: »Odločitve pristojnega organa, sprejete po 13.-15.b členu, se objavijo na spletni strani pristojnega organa.«

1.2.1.4 Priporočilo št. 40

Razmisliti o morebitni vključitvi dodatnih državnih organov v odločitve o podelitvi in odvzemu dovoljenja za kolektivno upravljanje.

1.2.2 Oblikovanje izreka dovoljenja

1.2.2.1 Priporočilo št. 7

Izrek vsakega dovoljenja naj bo oblikovan tako, da so jasno razvidni:
1. upravičenci, katerih pravice bo KO upravljala,
2. dela, ki so predmet upravljanja, ter
3. pravice, ki so predmet upravljanja, pri čemer naj bo vedno dodan sklic na konkretno zakonsko določbo.

1.2.2.2 Priporočilo št. 9.1

V ZKUASP se doda člen 15.b: »Pristojni organ pripravi prečiščen izrek dovoljenja KO, ki obsega vse pravice, s katerimi KO upravlja. V primeru sprememb tega zakona dovoljenje za upravljanje pravic vključuje spremenjene ali dopolnjene določbe, ki so v skladu s pravicami, ki jih obsega to dovoljenje.«

1.2.3 Razmejitev vsebine dovoljenj

1.2.3.1 Priporočilo št. 5

V ZKUASP se doda člen 14.a, ki se glasi: »Če je obseg dovoljenja za kolektivno upravljanje nejasen ali sporen, mora pristojni organ na zahtevo zainteresirane stranke ali po uradni dolžnosti odločiti o obsegu dovoljenja ali o razmejitvi med posameznimi dovoljenji KO in to odločitev objaviti na svoji spletni strani.«

1.3 NATANČNA OPREDELITEV PRAVIC, KI SE OBVEZNO KOLEKTIVNO UPRAVLJAJO

1.3.1.1 Priporočilo 6.1

V ZKUASP črtati 9. člen.

Dopolniti besedilo v ZASP pri prvem odstavku 31. člena, 35. členu, 37. členu, 122.b členu, 47.b členu, 4., 5., 6. in 7. točki četrtega odstavka 107. člena, 4., 5., 6. in 7. točki tretjega odstavka 104. člena, drugem odstavku 122. člena, 134.a členu in 139.a členu z besedilom: »To pravico lahko njen imetnik uveljavlja le prek KO.«

1.4 UKINITEV ZAKONITEGA SKRBNIŠTVA Z DOPOLNITVIJO POSEBNEGA SISTEMA ZA PRAVICE KABELSKE RETRANSMISIJE

1.4.1.1 Priporočilo št. 6.2

Spremeniti tretji odstavek 18. člena ZKUASP tako, da se glasi: »Ne glede na prejšnji odstavek lahko KO pravice radiodifuzne retransmisije iz 31. člena ZASP upravlja brez pooblastila imetnika pravic. V tem primeru ima imetnik pravic enake pravice in obveznosti kot imetniki pravic, ki so to organizacijo ali organizacije za kolektivno upravljanje pravic pooblastili. Imetnik pravice se lahko sklicuje na navedene pravice v treh letih od datuma retransmisije, v katero je vključeno njegovo oziroma njeno delo ali druge predmete varstva. Za ta namen KO oblikuje rezervacije v višini 2 %, ki se v letu po izteku navedenega roka dodelijo in izplačajo imetnikom pravic, ki so KO pooblastili za upravljanje pravic, po enakem ključu, kot je bil določen za dodelitev drugih honorarjev, ki so bili zbrani v istem letu kot sredstva iz rezervacije.«

1.5 SODELOVANJE IMETNIKOV PRAVIC, KI SO POOBLASTILI KO, A NISO NJENI ČLANI, PRI ODLOČANJU

1.5.1.1 Priporočilo št. 10

Dodata se drugi in tretji odstavek 20. člena ZKUASP, ki se glasita: »(2) KO mora v statutu predvideti ustrezne in učinkovite postopke sodelovanja članov in imetnikov pravic, ki so jo pooblastili, pa niso člani, pri odločitvah KO. Različne kategorije članov in imetnikov pravic morajo biti pri tem zastopane na pravičen in uravnotežen način.

(3) Imetniki pravic, ki niso člani, vsaj vsake štiri leta izmed sebe izvolijo delegate.
V statutu KO je treba določiti vsaj:
1. dovolj veliko število in sestavo delegatov, da se jim omogoči učinkovito sodelovanje,
2. postopek izvolitve delegatov,
3. da so delegati upravičeni do sodelovanja na glavni skupščini članov, in
4. da imajo delegati glasovalno pravico pri vseh odločitvah KO.«

1.6 OBJAVE NA SPLETNI STRANI KO

1.6.1.1 Priporočilo št. 11

Deveti odstavek 19. člena ZKUASP se spremeni tako, da se glasi: »(9) Evidenca članov in evidenca imetnikov pravic sta na spletni strani KO javno dostopni, razen podatkov o prebivališču, kontaktnih podatkov in davčne številke fizične osebe.«

1.6.1.2 Priporočilo št. 19.1

Dopolniti 39. člen ZKUASP tako, da se v 4. točki glasi: “4. skupne sporazume, sklenjene z reprezentativnimi združenji uporabnikov, začasne tarife in druge enostransko določene tarife, ki se uporabljajo, odločitve SAP (oziroma novo predlaganega Senata za avtorsko pravo) ter relevantno sodno prakso, ki vpliva na obveznost plačila uporabnikov po navedenih aktih, vključno s pojasnilom tega vpliva.”

19. točko 39. člena ZKUASP črtati.

1.7 DELITEV

1.7.1.1 Priporočilo št. 12

Črtati drugi stavek tretjega odstavka 36. člena ZKUASP.

Spremeniti drugi odstavek in dodati tretji odstavek v 34. člen ZKUASP: »(2) KO opravi razdelitev in izplačilo zbranih avtorskih honorarjev čim prej, najpozneje pa v devetih mesecih po koncu poslovnega leta, v katerem so bili zbrani. Razdelitev in izplačilo zbranih avtorskih honorarjev, ki so jih pobrale druge KO, mora KO opraviti najpozneje šest mesecev po njihovem prejemu.
(3) Roki iz drugega odstavka se podaljšajo za čas, ki je potreben za premostitev ovir, ki preprečujejo razdelitev in izplačilo, kot so manjkajoča poročila uporabnikov ali pomanjkljivi podatki o delih in imetnikih pravic.«

1.7.1.2 Priporočilo št. 14

Razmisliti, ali pravilo iz petega odstavka 30. člena ZKUASP ustreza realnosti kolektivnega upravljanja pravic, razmisliti o večjem poudarku na dopustnosti pavšalizacije, še posebej za ekonomsko šibkejše KO, in razmisliti o dodatni vključitvi možnosti dajanja prednosti kulturno pomembnih delom, toda ne samovoljno.

1.7.1.3 Priporočilo št. 15.1

Čeprav o uporabi nerazdeljenih (pravilneje – nerazdeljivih) sredstev odloča skupščina, je treba ta sredstva že pred sklepom skupščine obravnavati kot nerazdeljena, takoj ko so za to izpolnjeni zakonski pogoji (tj. dne 31. 12. tretjega leta od leta, ko so bili zbrani). Ker je namen Direktive 2014/26, da sredstva ne zastajajo pri KO, mora skupščina o uporabi nerazdeljenih sredstev odločiti takoj, ko so za to izpolnjeni pogoji, torej na prvi skupščini po preteku treh let, od leta, v katerem so bila ta sredstva zbrana. Sredstva se morajo torej v letu x+4 v celoti potrošiti, da ne zastajajo v bilanci KO – lahko se namenijo in nato izplačajo iz namenskih skladov, lahko pa se porabijo za pokrivanje stroškov delovanja KO, ter s tem koristijo vsem upravičencem enakomerno.

V vseh določbah ZKUASP spremeniti izraz »nerazdeljeni« v »nerazdeljivi«.

1.8 NAMENSKI SKLADI

1.8.1.1 Priporočilo št. 17

Spremeniti drugi in tretji 33. člen ZKUASP tako, da se glasi: »(2) KO lahko za namenske sklade nameni največ 10 % od zneska zbranih avtorskih honorarjev po odbitju stroškov upravljanja. Višino vplačila v namenski sklad določi skupščina z večino najmanj treh četrtin na skupščini navzočih glasovalnih pravic.
(3) Skladi so ločena namenska sredstva, oblikovana za namen spodbujanja kulturno umetniškega ustvarjanja in razširjanja novih avtorskih del na področjih, pomembnih za ohranjanje kulturne raznolikosti, ali za socialne ali izobraževalne namene avtorjev. Polovico sredstev iz vsakega sklada morajo prejeti neuveljavljeni avtorji. Sredstva se morajo iz sklada izplačati v roku enega leta od sklepa skupščine v skladu z drugim odstavkom tega člena.«

1.9 RAČUNOVODSTVO

1.9.1.1 Priporočilo št. 13

Drugi odstavek 30. člena ZASP se spremeni tako, da se glasi: »KO v svojih poslovnih knjigah vodi ločene evidence o:

- prihodkih od posameznih pravic in prihodkih, ustvarjenih z naložbami prihodkov od pravic, in
- sredstvih za potrebe upravljanja KO in prihodkih, ustvarjenih iz teh sredstev, iz pravic do stroškov upravljanja oziroma provizij za upravljanje ali iz drugih dejavnosti.

1.10 LETNO POROČILO O PREGLEDNOSTI IN RAČUNOVODSKI IZKAZI

1.10.1.1 Priporočilo št. 22

Namesto izraza »letno poročilo KO« naj se v ZKUASP uporablja izraz »letno poročilo o preglednosti«.

1.10.1.2 Priporočilo št. 44

Poslovno leto KO naj bo enako koledarskemu letu (1. 1. do 31. 12.) oziroma naj se uvede medsebojno potrjevanje stanj in prometov na dan 31. 12. z Izpiskom odprtih postavk (IOP), ki poleg začetnih in končnih stanj po posameznih kontih vsebuje tudi vrednosti prometov za obdobje od 1. 1. do 31. 12. KO naj usklajena stanja in promete z drugimi KO razkrije v okviru pojasnil k računovodskim izkazom oziroma navede, da z drugimi KO v obračunskem letu ni poslovala.

1.10.1.3 Priporočilo št. 43

Za izboljšanje kakovosti prikaza finančnih podatkov predlagamo, da se v letna poročila v okviru pojasnil k računovodskim izkazom dosledno vključijo preglednice gibanja po letih za vsa področja zaračunavanja in zbiranja nadomestil ter dodeljevanja, izplačevanja in nedodeljenih avtorskih honorarjev s podatki primerjalnega obračunskega obdobja. Preglednice gibanja za obračunsko obdobje naj prikazujejo začetno stanje, povečanja oziroma oblikovanja v obračunskem obdobju, zmanjšanja oziroma izplačila v obračunskem obdobju, prenose na druge računovodske kategorije in končno stanje, in sicer, v okviru:

– terjatev iz naslova zbiranja avtorskih honorarjev in nadomestil (terjatve do uporabnikov – zavezancev): začetno stanje terjatev do uporabnikov (razčlenjeno po letih), zaračunana nadomestila za tekoče leto - *povečanje*, prejeta nadomestila za tekoče obračunsko obdobje in pretekla leta - *zmanjšanje*, odpisi terjatev (po letih) - *zmanjšanje* in končno stanje terjatev do uporabnikov (po letih), ki je skladno s stanjem terjatev do uporabnikov za nadomestila, navedenim v podrobnem prikazu vseh kratkoročnih poslovnih terjatev v bilanci stanja,
– obveznosti iz naslova delitve avtorskih honorarjev (obveznosti do upravičencev): začetno stanje obveznosti do upravičencev (razčlenjeno po letih), vrednost dodeljenih sredstev (za preteklo obračunsko obdobje) - *povečanje*, vrednost obveznosti za poslovanje KO - *zmanjšanje*, vrednost izplačanih avtorskih honorarjev (razčlenjeno po letih) – *zmanjšanje* in končno stanje obveznosti do upravičencev, ki je skladno s stanjem obveznosti za avtorske honorarje, navedenim v podrobnem prikazu vseh kratkoročnih poslovnih obveznosti v bilanci stanja, in
– nedodeljenih sredstev: začetno stanje nedodeljenih sredstev po letih, pripis nedodeljenih sredstev v obračunskem obdobju po letih - *povečanje*, dodelitev sredstev po letih - *zmanjšanje*, končno stanje nedodeljenih sredstev po letih.

Vsa povečanja in zmanjšanja morajo biti skladna z navedbami v okviru Letnega poročila o preglednosti KO, za katerega je podano mnenje pooblaščenega revizorja.

Za večjo transparentnosti je treba dopolniti tudi podatke o številu uporabnikov (zavezancev), številu pogodb in skupni vrednosti, ki je bila ne/zaračunana za obračunsko obdobje. Enako velja za podatke o številu upravičencev in številu pogodb, ki so le delno razvidni iz posameznih letnih poročilih KO. Vse navedbe naj vsebujejo primerjalno obdobje. Vrednosti morajo biti skladne z Letnim poročilom o preglednosti oziroma neskladje razkrito s pojasnilom v okviru posamezne bilančne postavke.

Predlagamo tudi razmislek, ali naj Letno poročilo o preglednosti vsebuje ločene računovodske izkaze, in sicer ločeno bilanco stanja, katere del je prikazan v okviru revidirane bilance stanja KO, ločen izkaz poslovnega izida, katerega deli so prikazani v okviru Poročila o preglednosti in ločen izkaz denarnih tokov. Ločene računovodske izkaze bi lahko KO razkrila pred točko 1 Letnega poročila o preglednosti.

1.10.1.4 Priporočilo št. 15.2

Da bi se lahko preverilo, koliko sredstev, namenjenih imetnikom pravic, iz določenega leta je še neizplačanih, bi morale KO v BS oziroma v Pojasnilih k računovodskim izkazom – ne samo po ZKUASP, temveč po ZGD-1 – v bilanci stanja v obliki preglednice s seštevki razkriti obveznosti iz naslova avtorskih honorarjev in nadomestil, po letih.

1.10.1.5 Priporočilo št. 16

Uvesti enotno opredelitev pojmov iz ZKUASP:

1 Zaračunani avtorski honorarji in nadomestila: v smislu točke 1 drugega odstavka 41. člena ZKUASP, so zneski, ki jih je KO v letu, ki je predmet poročanja, neposredno zaračunala uporabnikom (izdani računi uporabnikom).
2 Zbrani avtorski honorarji in nadomestila: v smislu točke 1 drugega odstavka 41. člena ZKUASP, so zneski, ki jih je KO v letu, ki je predmet poročanja, prejela od uporabnikov.
3 Dodeljeni avtorski honorarji in nadomestila: zneski, ki so na podlagi pravil o delitvi določeni za vsakega imetnika pravic: zbrani avtorski honorarji in nadomestila se v skladu z pravili delitve razdelijo glede na uporabo, zabeleženo v zvezi s posameznim delom, tako izračunani znesek pa se nato dodeli imetnikom pravic na posameznem delu (točka 8 drugega odstavka 41. člena ZKUASP).
4 Nedodeljeni avtorski honorarji in nadomestila: zneski, ki pripadajo za uporabo del, za katere ni oziroma še ni podatkov o imetnikih pravic, oziroma zneskov ni mogoče izplačati, ker manjkajo bistvene informacije, kot so kontaktni ali bančni podatki.
5 Razdeljeni avtorski honorarji in nadomestila: zneski, ki so nakazani na posamezni članski račun. Ti zneski nato tvorijo osnovo za izplačilo posameznim imetnikom pravic (izplačilo).
6 Dodeljeni, a nerazdeljeni avtorski honorarji in nadomestila: blokirani zneski, v zvezi s katerimi obstaja spor o imetništvu pravic. To pomeni, da so upravičenci znani, znani so tudi vsi njihovi kontaktni podatki za izplačilo, vendar obstajajo pravne ovire za izplačilo.
7 Izplačani avtorski honorarji in nadomestila: zneski, ki so bili izplačani imetnikom pravic tako, da se je zmanjšajo denarno stanje KO, in so zmanjšani za vključene ali predhodno odštete davke (točka 9 drugega odstavka 41. člena ZKUASP).
8 Nerazdeljivi avtorski honorarji in nadomestila: zneski, ki jih kljub izvedenemu skrbnemu iskanju ni mogoče razdeliti v roku treh let od konca leta, v katerem so bili pobrani (šesti odstavek 35. člena ZKUASP).

Oblikovati Preglednico splošnega obračuna plačila in razdelitve avtorskih honorarjev, po vzoru preglednic, ki jih uporabljajo hrvaške KO.

1.10.1.6 Priporočilo št. 21

KO mora v letnem poročilu o preglednosti dodatno razkriti:
- mediane vrednosti dodeljenih in izplačanih zneskov,
- prikaz zneskov, ki so dodeljena in izplačana tujim KO, ločeno od zneskov, ki jih dodelijo in izplačajo neposredno imetnikom pravic, ter
- število upravičencev, ki so v računovodskem letu prejeli sredstva od KO, po kategorijah članov, pooblastiteljev nečlanov in zunanjih imetnikov pravic,
- število uporabnikov, ki so plačali avtorske honorarje in pooblastila, po kategorijah pravic.

1.10.1.7 Priporočilo št. 23

Poleg razkrivanja prihodkov in odhodkov iz opravljanja dejavnosti (neto princip) naj KO v letnem poročilu razkriva tudi prihodke in odhodke ter stanja terjatev in obveznosti iz naslova zbiranja in razdeljevanja avtorskih honorarjev in nadomestil in s tem zagotovi javnosti celovito, predvsem pa točno in popolno informacijo o delovanju in upravljanju KO (bruto princip). To lahko zagotovi tudi v okviru ločenih računovodskih izkazov za del, ki pripada imetnikom pravic, in sicer ločene bilance stanja (LBS), ločenega izkaza poslovnega izida (LIPI) in ločenega izkaza denarnih tokov (LIDT).

1.10.1.8 Priporočilo št. 24

KO naj v IDT dodatno vključi tudi podatke v zvezi s prejemki in izdatki iz naslova avtorskih honorarjev in nadomestil, kar bo zagotovilo pregledno ravnanje z zbranimi in izplačanimi avtorskimi honorarji in nadomestili, lahko tudi v okviru ločenega izkaza denarnih tokov.

1.10.1.9 Priporočilo št. 25

KO naj zagotovi največjo možno povezljivost podatkov v okviru letnega poročila o preglednosti s podatki v okviru računovodskih izkazov in pojasnil k računovodskim izkazom na dan 31. 12.: še najbolj se priporoča, da naj v ločenem IPI bodo prikazani vsi prihodki iz naslova avtorskih honorarjev in nadomestil, njihova poraba in preostala delilna masa, v ločeni BS pa nedodeljena, dodeljena, a ne razdeljena; razdeljena, a še ne izplačana; nerazdeljiva sredstva ter obveznosti iz vsakega namenskega sklada posebej.

1.10.1.10 Priporočilo št. 26

V okviru Letnega poročila o preglednosti KO mora biti gibanje prihodkov iz avtorskih honorarjev in nadomestil prikazano v preglednici, ki vključuje začetno stanje po letih, povečanje (prihodki iz avtorskih honorarjev in nadomestil po letih), zmanjšanje (poraba za namen poslovanja KO, prenos v sklade, izplačila po letih) in končno stanje po letih.

1.10.1.11 Priporočilo št. 27

V letnem poročilu KO, ki vključuje poslovni del, računovodski del (računovodski izkazi s pojasnili) in letno poročilo o preglednosti se je treba izogibati slikam in navajanju nepomembnih podatkov, kot na primer »če bi vsi uporabniki plačali svoje obveznosti, bi bil naš odstotek stroškov v prihodkih precej manjši«, ali pa »načrtovali smo zbrati x sredstev, zbrali pa smo jih y.« Vse navedbe, ki jih je mogoče v okviru preglednic ali teksta sešteti, naj se tudi seštejejo in pred objavo uskladijo z računovodskimi izkazi in letnim poročilom o preglednosti. Slike in raznovrstne opisne navedbe o poslovanju na splošno spadajo v poslovni del letnega poročila.

1.10.1.12 Priporočilo št. 28

Spremeniti 1. točko drugega odstavka 41. člena ZKUASP tako, da se glasi: »obrazložitev prihodkih iz pravic na kategorijo upravljanih pravic in vrsto uporabe (npr. oddajanje, spletno, javno izvajanje), vključno z informacijami o prihodkih iz naložb prihodka iz pravic in o uporabi tega prihodka (ali je razdeljen imetnikom pravic, drugim organizacijam za kolektivno upravljanje pravic ali uporabljen drugače).«

1.10.1.13 Priporočilo št. 29

Tretjo točko drugega odstavka 41. člena ZKUASP prilagoditi tako, da bo členitev stroškov ustrezala zahtevam EKN 2024. Stroški pridobivanja novih dovoljenj za kolektivno upravljanje pravic se štejejo kot kratkoročno odloženi stroški oziroma odhodki v okviru konta 190. EKN 2024.

Dopolniti zahteve glede stroškov zunanjih izvajalcev tako, da mora KO objaviti natančno specifikacijo stroškov zunanjih izvajalcev z izvajanjem podpornih storitev za KO, v skladu z EKN 2024. KO mora tudi natančno pojasniti razdelitev dela med KO in zunanjim izvajalcem, ter pojasniti, zakaj je zunanji izvajalec stroškovno bolj učinkovit, kot če bi KO sama opravljala administrativno-tehnične posle. V primeru nezadostnega pojasnila lahko Urad prepove izvajanje storitev po zunanjem izvajalcu.

Alternativa: razmisliti, da bi se dovolil fiksni odstotek stroškov največ do 25 % prilivov iz avtorskih honorarje in nadomestil letno za večje KO (AIPA, IPF, SAZAS) in do 35 % prilivov za manjše KO (ZAMP, SAZOR), nadzor nad KO pa bi se intenzivneje izvajal nad delitvijo ostalih 75 (60-65) %.

1.10.1.14 Priporočilo št. 30

Dopolniti 3. točko drugega odstavka 41. člena ZKUASP z zahtevo za obrazložitev metode, uporabljene za razporeditev posrednih stroškov (sodila in ključi) ter metodologijo razkriti v okviru računovodskih usmeritev.

1.10.1.15 Priporočilo št. 31

KO mora v letnem poročilu v okviru računovodskih usmeritev pojasniti pojme »zbrani«, »dodeljeni«, »nedodeljeni«, »plačani«, »nerazdeljeni« zneski itd., enako kot je to zapisano v ZKUASP, v primeru odstopanj pa mora pojasniti razlike. Vsi navedeni podatki v okviru letnega poročila KO morajo biti povezani z računovodskimi izkazi – prihodki iz pravic in plačani honorarji ter nadomestila z IPI, dodeljeni, pa še ne plačani, ter nedodeljeni z BS, dejansko prejeti in plačani pa z IDT.

Pri večjih spremembah izplačanih avtorskih honorarjev in nadomestil glede na pretekla leta mora KO posebej pojasniti vzroke za to, v okviru razkritij prav na mestu, kjer so podane preglednice v zvezi z dodeljenimi, plačanimi in nerazdeljenimi zneski. V okviru računovodskih usmeritev mora KO opredeliti pomembnost razkrivanja, tako na strani bilance stanja, izkaza poslovnega izida kot tudi sprememb v primerjavi s preteklim koledarskim oziroma obračunskim obdobjem.

1.10.1.16 Priporočilo št. 32

Del, ki se nanaša na izplačila tujim KO, povezati z zahtevami prikazovanja dodeljenih, razdeljenih in nerazdeljenih honorarjev, tako, da bo jasno razvidno, koliko pripada tujim KO v skladu z obračunom, koliko je bilo izplačano neposredno imetnikom pravic (upravičencem) in koliko je preostalo sredstev neizplačanih tujim KO oziroma neposredno upravičencem po letih.

1.10.1.17 Priporočilo št. 33

Vse namenske sklade bi bilo treba voditi tako, da je jasno razvidno začetno stanje, povečanje, zmanjšanje in končno stanje v posameznem letu po letih.

1.11 TARIFE

1.11.1 Ki jo postavi KO

1.11.1.1 Priporočilo št. 18

Četrti odstavek 45. člena ZKUASP se nadomesti z besedilom: »(4) Če za posamezno vrsto uporabe avtorskih del tarifa ni določena, lahko KO sama določi začasno tarifo, na podlagi primerjalne analize umeščenosti tovrstnih oziroma podobnih pravic v najmanj desetih državah članicah in ob upoštevanju ustrezne umestitve začasne tarife v splošni sistem plačila za avtorsko in sorodne pravice Republiki Sloveniji. Vsak uporabnik lahko zahteva preizkus tarife pred Senatom za avtorsko pravo Okrožnega sodišča v Ljubljani.«

1.11.2 Ki jo določi SAP

1.11.2.1 Priporočilo št. 20

Člani organa, ki odloča o tarifi, bi morali biti sodniki. SAP bi se lahko preoblikoval v poravnalni organ (ne zgolj mediator, ampak z več pristojnostmi), ki bi pravila postopka oblikoval po lastni presoji, pri čemer pa bi v vsakem primeru moral zagotoviti kontradiktornost in popolno neodvisnost od strank.

Tarife pa bi moralo določati sodišče. Ne priporočamo, da se v zvezi s tem oblikuje nov organ pri Uradu, temveč naj se ta funkcija vključi v delovanje rednih sodišč. Predlagamo, da bi se po vzoru zunajobravnavnega senata v kazenskih zadevah oblikoval senat, sestavljen iz treh sodnikov gospodarskega oddelka Okrožnega sodišča v Ljubljani, specializiranih za pravo intelektualne lastnine (Senat za avtorsko pravo). Nesuspenzivna pritožba zoper odločitev senata bi bila mogoča samo na Vrhovno sodišče. Menimo, da bi bili prvostopenjski sodniki najbolj primerni z vidika narave njihovega siceršnjega dela (vodenje obravnav, vsebinsko odločanje v avtorskih zadevah) in specializiranosti.

Primer določbe ZKUASP: »(1) Če se KO in uporabniki ne dogovorijo glede višine tarife, (po preoblikovanju SAP v poravnalni organ še določba o obvezni vključitvi tega organa pred zahtevo za sodno pristojnost) odloča o tarifi Senat za avtorsko pravo Okrožnega sodišča v Ljubljani. Senat za avtorsko pravo je sestavljen iz treh sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani, specializiranih za intelektualno lastnino. Senat odloča s sklepom. Zoper sklep se lahko vloži pritožba na Vrhovno sodišče, ki ne zadrži izvršitve. Avtorski senat določi s tarifo vsebino pogodb med KO in uporabniki, zlasti vrsto in višino nadomestila, po pravični presoji. Ta določitev nadomesti dogovor med strankami.
(2) Senat za avtorsko pravo odloča po pravilih nepravdnega postopka in postopa posebej hitro.«

Za delo v Senatu za avtorsko pravo bi sodnikom pripadalo dodatno plačilo, ki bi se, tako kot stroški sodišča, krilo iz ustrezno visoke sodne takse. Zato bi se moralo dopolniti tudi Zakon o sodnih taksah. Stroški članov senata bi najprej kril proračun, nato pa bi se v proračun sredstva vrnila preko sodne takse. Senat za avtorsko pravo bi lahko določil varščino, ki jo morajo uporabniki plačati za uporabo del med postopkom.

1.12 REVIZIJA

1.12.1.1 Priporočilo št. 34

Dopolniti prvi odstavek 42. člena ZKUASP z dodatnim besedilom:

»(1) … Revizor mora v enakem roku pregledati tudi finančne informacije iz:

- pete alineje prvega odstavka (poročilo o uporabi sredstev namenskih skladov, če jih oblikuje),
- sedme alineje prvega odstavka (poročilo o poslovanju z zunanjim izvajalcem),
- enajste alineje prvega odstavka (skupni znesek plačil, ki so ga v preteklem poslovnem letu od kolektivne organizacije prejeli člani poslovodstva in člani nadzornega odbora ločeno za vsako od teh skupin oseb, vključno z vplačili za dodatna pokojninska zavarovanja in vse druge ugodnosti v kakršnikoli obliki)
- drugega, tretjega in četrtega odstavka 41. člena ZKUASP.

Prav tako mora preveriti, ali so izpolnjene zahteve iz drugega odstavka 30. člena (ločeno računovodenje delilne mase po letih in dela, ki se nanaša na poslovanje KO), četrtega odstavka 33. člena (ločeno računovodenje sredstev sklada po letih), in drugi odstavek 40. člena (ločeno računovodenje za različne pravice na različnih vrstah del po letih), ter ali so bile vrednosti in razporeditve na posamezne postavke ustrezno in pregledno določene ob upoštevanju načela doslednosti. Revizorjevo poročilo mora vsebovati tudi pojasnjevalni odstavek, iz katerega so razvidni rezultati preverjanja finančnih informacij in drugih zahtev v skladu s tem odstavkom.«

Dodati tretji odstavek 42. člena ZKUASP: »(3) Če revizor med revizijo ugotovi dejstva, ki kažejo, da KO ne more izpolniti svojih obveznosti, ali ki dajejo razlog za domnevo, da KO v prihodnosti ne bo sposobna izpolniti svojih obveznosti, mora o tem obvestiti pristojni organ.«

1.12.1.2 Priporočilo št. 35

V novelo ZKUASP vnesti prehodno določbo: »Kolektivne organizacije za od leta uveljavitve ZKUASP dalje in za leta, ko so skupni prihodki iz avtorskih honorarjev in nadomestil znašali več kot 1,5 mio evrov, pripravijo natančne preglednice delitvenih mas, ki jih pregleda revizor. Preglednice delitvenih mas morajo KO prikazati tako, da so povezljive z računovodskimi izkazi. Preglednice morajo biti po sestavi še najmanj 5 let objavljene na spletni strani KO.

1.12.1.3 Priporočilo št. 36

Dopolniti 42. člen ZKUASP z naslednjimi odstavki: »(4) Revizor ali revizijska družba ne smeta opravljati za KO ali za osebe, ki so z njo povezane, storitev, ki bi lahko ogrozile njuno neodvisnost pri opravljanju revizije.
(5) Med storitve iz prejšnjega odstavka se zlasti uvrščajo:

- pravno svetovanje,
- poslovno, finančno ali davčno svetovanje,
- priprava ali vodenje računovodskih evidenc,
- oblikovanje notranjih kontrol ali sistemov notranjega revidiranja

(6) Revizor in revizijska družba morata pred začetkom revizije pristojnemu organu razkriti:

- vse poslovne, finančne in osebne povezave, ki bi lahko vplivale na neodvisnost revizorja, ter
- vse storitve ali posle, ki jih revizor, člani revizijske skupine ali z njimi povezane osebe opravljajo ali so opravljali za revidirano osebo v zadnjih dveh letih z navedbami zneskov po posameznih poslih.

(7) Revizor mora v revizijskem poročilu z izjavo potrditi, da je neodvisen in da je vse povezave ter posle razkril v skladu s prejšnjim odstavkom.
(8) KO lahko za izvedbo obvezne revizije letnega poročila o preglednosti zadolži istega revizorja ali isto revizijsko družbo največ za zaporedno obdobje petih let. Po poteku obdobja iz prejšnjega odstavka mora KO imenovati drugega revizorja oziroma drugo revizijsko družbo. Ponovno imenovanje istega revizorja ali iste revizijske družbe je dovoljeno najprej po poteku treh let od izteka prejšnjega mandata.«

1.13 NADZOR

1.13.1 Inšpekcijski nadzor

1.13.1.1 Priporočilo št. 1

Urad naj spremlja dejavnosti KO na enak način, kot to dela francoska Komisija za nadzor. Za to bi moral imeti poleg pravnikov zaposlene revizorje. Predlagamo, da Urad zaposli dva državna notranja revizorja, ki bosta lahko stalno spremljala finančno dejavnost KO. Organ, ki nadzoruje delovanje institucij, katerih bistvena dejavnost je zbiranje in razdeljevanje denarnih sredstev, mora imeti zaposlene tudi osebe, ki se spoznajo na nadzor nad finančnimi tokovi.

Urad bi v ta namen izdajal letna poročila o finančnih tokovih slovenskih KO, ter se posebej posvečal vprašanju posameznih pravic, ki se kolektivno upravljajo. Pri preverjanju KO bi lahko uporabljal splošne kazalnike uspešnosti podjetij (na primer kazalnih pospešene likvidnosti) in posebne kazalnike, ki so prilagojene za KO in jih uporablja francoska Komisija za nadzor). Letna poročila bi bila javno objavljena, v postopku priprave pa bi KO imele pravico do izjave. Na podlagi letnih poročil bi lahko Urad izdajal priporočila kot t. i. soft law, ki bi pomenila učinkovit, čeprav neformalen, pritisk na KO, naj izboljšajo svojo učinkovitost. Izboljšanje kolektivnega upravljanja je proces, ki traja več let. Zato bi bilo vplivanje na KO s pomočjo priporočil lahko v nekaterih primerih celo bolj učinkovito od enkratne naložitve določenega ukrepa.

V ta namen bi se spremenil 69. člen ZKUASP, tako da bi se glasil: »(1) Pristojni organ izvaja:

- stalen nadzor na izvajanjem tega zakona, razen nad določbo osmega odstavka 40. člena, nad katero nadzor izvaja AJPES, in določbami 48. člena tega zakona, nad katerimi nadzor izvaja Tržni inšpektorat Republike Slovenije,
- stalen nadzor računovodstva in upravljanja KO in neodvisnih subjektov za upravljanje.

(2) Pristojni organ izvaja nadzor po prvi alineji prejšnjega odstavka v skladu z letnim programom dela, sprejetim v skladu z zakonom, ki ureja državno upravo. Poleg nadzora, ki je opredeljen v letnem programu dela, lahko pristojni organ opravi nadzor tudi po uradni dolžnosti ali na pobudo tretje osebe. Tretja oseba, ki pri pristojnem organu vloži pobudo za ukrepanje zoper KO, ni stranka v postopku.
(3) Pristojni organ v okviru nadzora po drugi alineji prvega odstavka tega člena pripravi skupno letno poročilo o finančnih tokovih in priporočila v skladu s pravilnikom, ki ga sprejme pristojni organ. Skupno letno poročilo se pred objavo pošlje KO v izjavo. Vsaka KO lahko zahteva, da se jo pred objavo skupnega letnega poročila zasliši.
(4) Pristojni organ ni pristojen za odločanje o individualnih sporih med imetniki pravic in KO ter med uporabniki in KO. To ne vpliva na pristojnost izvajanja nadzora nad določbami zakona, ki se nanašajo na pobiranje in razdeljevanje zbranih nadomestil in avtorskih honorarjev, vključno z namenskimi skladi.«

1.13.1.2 Priporočilo št. 42.1

Nadzor je večstopenjski – najprej priporočila, nato opozorila, šele nato ukrepi.

Predlagamo izrecno opredelitev v ZKUASP, da ima Urad inšpekcijski nadzor (in ne nadzor), zaradi večje jasnosti, čeprav je po našem mnenju že sedaj v ZKUASP zadostna podlaga za uvedbo inšpekcije in izvajanje inšpekcijskega nadzora.

Z vidika ponavljajočih se kršitev in preprečevanja novih podobnih kršitev predlagamo dopolnitev ZKUASP po vzoru četrtega odstavka § 89 nemškega VGG, da če obstaja upravičen interes, lahko nadzorni organ ugotovi kršitev tega zakona tudi po tem, ko je bila že odpravljena.

1.13.1.3 Priporočilo št: 38

Pri Uradu sistemizirati delovna mesta inšpektorjev in poskrbeti za ustrezno prekvalifikacijo trenutno zaposlenih.

1.13.1.4 Priporočilo št. 2

Predlagamo, da se 70. člen ZKUASP spremeni na naslednji način: »(1) Pristojni organ lahko sprejme vse potrebne ukrepe, da zagotovi, da KO za kolektivno upravljanje avtorskih pravic pravilno izpolnjuje obveznosti, ki ji jih nalaga ta zakon.
(2) Pristojni organ lahko KO za kolektivno upravljanje avtorskih pravic prepove nadaljevanje poslovanja, če KO:

1. deluje brez dovoljenja, ali
2. kljub opozorilu nadzornega organa krši eno od obveznosti, ki ji jih nalaga ta zakon.

(3) Pristojni organ lahko od KO zahteva informacije o vseh zadevah, povezanih z upravljanjem, in vpogleda v poslovne knjige in druge dokumente o njej ali njenem

poslovanju, tudi če ti dokumenti ali informacije vsebujejo osebne ali druge varovane podatke.
(4) KO predloži informacije in dokumente iz prejšnjega odstavka pristojnemu organu v celoti. Pristojni organ varuje predložene informacije in dokumente v skladu s predpisi.
(5) Pristojni organ lahko od revizorja KO zahteva vse informacije in dokumente o tej organizaciji. Revizor je v tem primeru razvezan poklicne tajnosti v razmerju do uslužbencev nadzornega organa.
(6) Pristojni organ lahko zasliši zakonite zastopnike, revizorja in člane nadzorovane organizacije, njenih hčerinskih družb in organizacij, ki jih te nadzorujejo, drugih KO, zlasti tistih, ki so z zadevno organizacijo povezane s sporazumom o zastopanju, uporabnike repertoarja ter vse osebe, katerih mnenje bi lahko bilo koristno za razjasnitev zadeve.
(7) Če KO, njen predstavnik ali revizor ne ravnajo v skladu s prvim do tretjim odstavkom tega člena, izda pristojni organ odločbo, s katero zahteva posredovanje informacij ali dokumentov. Pristojni organ mora v odločbi določiti ustrezen rok, v katerem mora KO posredovati informacije ali dokumente. Rok se lahko na zahtevo zavezanca podaljša iz utemeljenih razlogov. Če KO, njen predstavnik ali revizor ne izpolni naloge v zahtevanem roku, lahko pristojni organ odgovorni osebi KO oziroma revizorju izreče globo. Če KO oziroma njen predstavnik kljub izrečeni sankciji ne ravnata v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena, lahko pristojni organ odredi KO odpoklic članov poslovodstva KO.«

Dodatno:

Globo, ki se izreče, če KO, njen predstavnik ali revizor ne ravnajo v skladu z zahtevo pristojnega organa (70) člen in ne posredujejo v roku dokumentov (71. člen), se uredi v posebnem odstavku 77. člena, pri čemer se globa zviša na 50.000 evrov za KO in za odgovorno osebo.

1.13.1.5 Priporočilo št. 37

Dopolniti drugi odstavek 69. člena ZKUASP z dodatnim stavkom: »(2)… Če sodišče v civilnem ali gospodarskem sporu med KO in imetnikom pravic oziroma uporabnikom naloži KO izpolnitev določene obveznosti iz zakona, oziroma če iz obrazložitve odločitve sodišča izhaja, da KO določene obveznosti iz zakona ni izpolnila oziroma jo je izpolnila nepopolno, izvede pristojni organ postopek nadzora, ali KO na splošno izpolnjuje v sodbi obravnavane obveznosti.«

1.13.2 Sankcije in inšpekcijski ukrepi

1.13.2.1 Priporočilo št. 39

Tretji odstavek 69. člena ZKUASP je treba razlagati tako, da Urad ni pristojen naložiti KO, da določena sredstva odvede konkretno določenemu imetniku pravico ali da

določena sredstva pobere od konkretno določenega uporabnika. Naložitev ukrepa, podobnega temu, ki je bil obravnavan v VSRS Sodba in Sklep X Ips 460/2014, pa je po ZKUASP dopustna.

1.13.2.2 Priporočilo št. 42.2

ZKUASP je podnormiran, ker ne razvrsti kršitev po teži, temveč v okviru nadzora daje samo dve kazni: odvzem izdanega dovoljenja in odpoklic članov poslovodstva KO. Bilo bi smiselno tako kot v španskem pravu razvrstiti kršitve, zato da bi lahko Urad ukrepe sorazmerno prilagodil. Odpoklic članov bi bil smiseln za hude in zelo hude kršitve. Odvzem dovoljenja kot takega pa niti ni smiseln ukrep, zelo je malo verjetno, da bo kdaj sploh izrečen zaradi kršitev KO. Odvzem dovoljenja je smiselno vezati samo na okoliščino, da bi druga pravna oseba ali druga obstoječa KO pravice lahko učinkoviteje upravljala. V primerih lažjih kršitev pa bi zadostovalo opozorilo in naložitev odprave kršitev, s kombinacijo denarne kazni po 298. členu ZUP.

Predlagamo naslednjo razvrstitev kršitev:
1) zelo hude kršitve:
   a) Očitna neučinkovitost pri upravljanju pravic.
   b) Hude in ponavljajoče se kršitve ciljev iz statuta.
   c) Upravljanje pravic brez predhodnega dovoljenja.
   d) Huda kršitev obveznosti podeljevanja dovoljenj za uporabo repertoarja.

2) Hude kršitve:
   a) Kršitev zahtev v zvezi z vsebino pogodbe med KO in imetniki pravic.
   b) Nepravična razdelitev sredstev.
   c) Kršitev obveznosti zagotavljanja dajanja licenc pod enakimi pogoji, neupoštevanje enotne sodne prakse v zvezi z obveznostmi uporabnikov
   d) Oviranje nadzora s strani upravnih organov.
   e) Neupoštevanje postopka za reševanje pritožb.

3) Lažje kršitve:
   a) Neodzivnost na zahteve pristojnega organa za informacije.
   b) Druge kršitve, ki niso opredeljene kot hude ali zelo hude.

1.13.2.3 Priporočilo št. 19.2

V okviru opredelitve hujših kršitev KO upoštevati, da je hujša kršitev tudi sistematično nespoštovanje sodne prakse v zvezi z obveznostjo uporabnikov za plačilo avtorskih honorarjev in nadomestil.

1.13.2.4 Priporočilo št. 41

Pri odmeri globe upoštevati ustaljeno prakso SEU s področja sorazmernosti glob. Ta dolžnost izhaja iz 36. člena Direktive 2014/26/EU.

1.13.2.5 Priporočilo št. 42.3

V okviru prekrškovne odgovornosti bi bilo smiselno uvesti oportunitetno načelo pri odgovornosti pravne osebe (in ne odgovorne osebe) in opredeliti višje kazni za odgovorne osebe.

1.13.2.6 Priporočilo 42.4

V okviru kazenske odgovornosti se priporoča opredelitev novega kaznivega dejanja oškodovanja imetnikov avtorskih in sorodnih pravic s prijavo pravice s strani neupravičene osebe, v členu 259.a KZ-1: »Posredna ponareditev uradne listine, knjige, evidenc organizacije za kolektivno upravljanje avtorske ali sorodnih pravic, spisa ali arhivskega gradiva:
(1) Kdor povzroči, da so podatki, ki so pomembni za pravice ali pravna razmerja, v javnih listinah, knjigah, datotekah ali registrih ali v evidencah KO po zakonu, ki ureja kolektivno upravljanje avtorskih in sorodnih pravic, navedeni kot obstoječi ali izvedeni, čeprav sploh ne obstajajo ali niso bili izvedeni oziroma so bili izvedeni na drug način ali s strani osebe, ki za to ni bila pooblaščena, ali s strani druge osebe, se kaznuje z zaporom do treh let ali z denarno kaznijo.
(2) Enako se kaznuje tudi tisti, ki za zavajanje v pravnih odnosih uporabi lažno potrditev ali shranjevanje podatkov, kot je opisano v odstavku 1.
(3) Če storilec deluje za plačilo ali z namenom, da obogati sebe ali tretjo osebo ali da škodi drugi osebi, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do petih let.
(4) Poskus je kazniv.«

Alternativa pa bi bila preoblikovanje 148. člena KZ-1 (ki bi moralo biti bolj splošno in varovati ne le avtorske, ampak tudi sorodne pravice) tako da bi bila posebna oblika tega kaznivega dejanja, ki jo izvrši:
- kdor pri KO naklepno prijavi določeno pravico zase ali za tretjo osebo, pa do tega ni upravičen oziroma ni upravičena tretja oseba,
- pa zato izplačila KO prejema neupravičena oseba,
- kot naklepno,
- s koristoljubnim namenom,
- pri čemer on ali tretji dejansko pridobi premoženjsko korist.

1.13.3 Transparentnost nadzora in sankcioniranja

1.13.3.1 Priporočilo št. 42.4

Urad naj vse odločbe objavi na spletni strani, ne samo pravnomočnih odločb o odvzemu dovoljenja. Zato predlagamo dopolnitev ZKUASP: »Pristojni organ lahko na svoji spletni strani objavi odločitve glede ukrepov po tem zakonu, vključno z odločitvami, v katerih ugotovi, da v posameznem primeru ni razlogov za ukrepanje. To velja tudi za obrazložitve teh odločitev in ukrepov.«

KAZALO VSEBINE

1 POVZETEK PRIPOROČIL I

1.1 OBLIKOVANJE PRAVIC, KI SE KOLEKTIVNO UPRAVLJAJO I
1.1.1 ODPRAVA PROTIUSTAVNOSTI RETROAKTIVNEGA UČINKOVANJA I
1.1.1.1 Priporočilo št. 3 I
1.1.2 USKLADITEV BESEDILA IZJEME, POPLAČILNE PRAVICE IN DOVOLJENJ KO I
1.1.2.1 Priporočilo št. 4 I
1.2 DOVOLJENJE ZA KOLEKTIVNO UPRAVLJANJE II
1.2.1 POSTOPEK IZDAJE DOVOLJENJA II
1.2.1.1 Priporočilo št. 6.3 II
1.2.1.2 Priporočilo št. 8 IV
1.2.1.3 Priporočilo št. 9.2 IV
1.2.1.4 Priporočilo št. 40 V
1.2.2 OBLIKOVANJE IZREKA DOVOLJENJA V
1.2.2.1 Priporočilo št. 7 V
1.2.2.2 Priporočilo št. 9.1 V
1.2.3 RAZMEJITEV VSEBINE DOVOLJENJ V
1.2.3.1 Priporočilo št. 5 V
1.3 NATANČNA OPREDELITEV PRAVIC, KI SE OBVEZNO KOLEKTIVNO UPRAVLJAJO V
1.3.1.1 Priporočilo 6.1 V
1.4 UKINITEV ZAKONITEGA SKRBNIŠTVA Z DOPOLNITVIJO POSEBNEGA SISTEMA ZA PRAVICE KABELSKE RETRANSMISIJE VI
1.4.1.1 Priporočilo št. 6.2 VI
1.5 SODELOVANJE IMETNIKOV PRAVIC, KI SO POOBLASTILI KO, A NISO NJENI ČLANI, PRI ODLOČANJU VI
1.5.1.1 Priporočilo št. 10 VI
1.6 OBJAVE NA SPLETNI STRANI KO VI
1.6.1.1 Priporočilo št. 11 VI
1.6.1.2 Priporočilo št. 19.1 VII
1.7 DELITEV VII
1.7.1.1 Priporočilo št. 12 VII
1.7.1.2 Priporočilo št. 14 VII
1.7.1.3 Priporočilo št. 15.1 VII
1.8 NAMENSKI SKLADI VIII
1.8.1.1 Priporočilo št. 17 VIII
1.9 RAČUNOVODSTVO VIII
1.9.1.1 Priporočilo št. 13 VIII
1.10 LETNO POROČILO O PREGLEDNOSTI IN RAČUNOVODSKI IZKAZI VIII
1.10.1.1 Priporočilo št. 22 VIII
1.10.1.2 Priporočilo št. 44 VIII
1.10.1.3 Priporočilo št. 43 IX
1.10.1.4 Priporočilo št. 15.2 X

1.10.1.5 Priporočilo št. 16 X
1.10.1.6 Priporočilo št. 21 XI
1.10.1.7 Priporočilo št. 23 XI
1.10.1.8 Priporočilo št. 24 XI
1.10.1.9 Priporočilo št. 25 XI
1.10.1.10 Priporočilo št. 26 XI
1.10.1.11 Priporočilo št. 27 XII
1.10.1.12 Priporočilo št. 28 XII
1.10.1.13 Priporočilo št. 29 XII
1.10.1.14 Priporočilo št. 30 XII
1.10.1.15 Priporočilo št. 31 XIII
1.10.1.16 Priporočilo št. 32 XIII
1.10.1.17 Priporočilo št. 33 XIII
1.11 TARIFE XIII
1.11.1 KI JO POSTAVI KO XIII
1.11.1.1 Priporočilo št. 18 XIII
1.11.2 KI JO DOLOČI SAP XIV
1.11.2.1 Priporočilo št. 20 XIV
1.12 REVIZIJA XIV
1.12.1.1 Priporočilo št. 34 XIV
1.12.1.2 Priporočilo št. 35 XV
1.12.1.3 Priporočilo št. 36 XV
1.13 NADZOR XVI
1.13.1 INŠPEKCIJSKI NADZOR XVI
1.13.1.1 Priporočilo št. 1 XVI
1.13.1.2 Priporočilo št. 42.1 XVII
1.13.1.3 Priporočilo št: 38 XVII
1.13.1.4 Priporočilo št. 2 XVII
1.13.1.5 Priporočilo št. 37 XVIII
1.13.2 SANKCIJE IN INŠPEKCIJSKI UKREPI XVIII
1.13.2.1 Priporočilo št. 39 XVIII
1.13.2.2 Priporočilo št. 42.2 XIX
1.13.2.3 Priporočilo št. 19.2 XIX
1.13.2.4 Priporočilo št. 41 XX
1.13.2.5 Priporočilo št. 42.3 XX
1.13.2.6 Priporočilo 42.4 XX
1.13.3 TRANSPARENTNOST NADZORA IN SANKCIONIRANJA XXI
1.13.3.1 Priporočilo št. 42.4 XXI

1 UVOD - 1 -

1.1 OPREDELITEV UČINKOVITEGA KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA - 1 -
1.2 UČINKOVITOST KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA ZARADI ZMANJŠANJA TRANSAKCIJSKIH STROŠKOV IN UPRAVLJANJA PRAVIC - 3 -
1.3 PRIMERI NEUČINKOVITEGA KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA NA SPLOŠNO - 5 -

1.4 NAMENI IN CILJI RAZISKAVE - 10 -
1.5 PRIMER DOBRE PRAKSE IZ TUJINE – PERIODIČNA POROČILA FRANCOSKE KOMISIJE ZA NADZOR NAD KO - 12 -
1.5.1 SESTAVA KOMISIJE - 12 -
1.5.2 POROČILO 2024 - 12 -
1.5.2.1 Zasnova poročila - 12 -
1.5.2.2 Primarne in posredniške KO - 13 -
1.5.2.3 Razdrobljenost francoskega sistema KO - 14 -
1.5.2.4 Zahteva po čim bolj primerljivem znesku potrošenih in prejetih sredstev ter zmanjševanju obveznosti do imetnikov pravic - 14 -
1.5.2.5 Zastajanje sredstev pri francoskih KO kot posledica prakse SEU - 14 -
1.5.2.6 Zahteva po čim manjšem deležu nerazdeljivih sredstev - 16 -
1.5.2.7 Razmerje med denarnimi sredstvi ob koncu računovodskega leta in prihodki tega leta - 16 -
1.5.2.8 Razmerje med obveznostmi do imetnikov pravic in prihodki tega leta - 16 -
1.5.2.9 Medsebojna neusklajenost računovodskih izkazov KO - 17 -
1.5.2.10 Preverjanje dejanskih stroškov delovanja ene KO za račun druge KO - 17 -
1.5.2.11 Razmerje med sredstvi, prejetimi in plačanimi v tujino - 17 -
1.5.2.12 Razmerje med stroški upravljanja pravic in prihodki - 17 -
1.5.2.13 Učinkovitost razdeljevanja primernega nadomestila za priobčitev fonogramov javnosti - 18 -
1.5.2.14 Splošna priporočila Komisije - 19 -
1.5.3 UPORABNOST UGOTOVITEV KOMISIJE ZA SLOVENSKI SISTEM KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA - 19 -
1.5.4 POOBLASTILA NADZORNEGA ORGANA ZA UČINKOVIT NADZOR URADA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA INTELEKTUALNO LASTNINO NAD FINANČNIMI TOKOVI KO – PRIMERJALNO PRAVNI VIDIK - 21 -
1.5.4.1 Francija - 22 -
1.5.4.2 Avstrija - 23 -
1.5.4.3 Nemčija - 23 -
1.5.4.4 Španija - 23 -
1.5.4.5 Hrvaška - 24 -
1.5.5 PRIPOROČILO GLEDE IZVAJANJA NADZORA NAD KO - 24 -

2 PRAVNI VIRI KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA AVTORSKE IN SORODNIH PRAVIC - 26 -

2.1 MEDNARODNI PRAVNI VIRI - 26 -
2.2 PRAVNI VIRI EVROPSKE UNIJE - 26 -
2.2.1 LISTINA EU O TEMELJNIH PRAVICAH - 26 -
2.2.2 DIREKTIVE - 27 -
2.2.2.1 Direktiva Sveta 93/83/EGS - 27 -
2.2.2.2 Direktiva 2001/84/ES - 28 -
2.2.2.3 Direktiva 2004/48/ES - 28 -
2.2.2.4 Direktiva 2006/115/ES - 28 -
2.2.2.5 Direktiva 2006/116/ES - 28 -
2.2.2.6 Direktiva 2011/77/EU - 29 -
2.2.2.7 Direktiva 2012/28/EU - 29 -
2.2.2.8 Direktiva 2014/26/EU - 29 -

2.2.2.9 Direktiva (EU) 2019/789 - 30 -
2.2.2.10 Direktiva (EU) 2019/790 - 30 -
2.3 NACIONALNI PRAVNI VIRI - 30 -
2.3.1 USTAVA REPUBLIKE SLOVENIJE - 30 -
2.3.2 ZAKONODAJA - 32 -
2.3.2.1 Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP/95) - 32 -
2.3.2.2 Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-A) - 33 -
2.3.2.3 Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-B) - 34 -
2.3.2.4 Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-C) - 35 -
2.3.2.5 Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-D) - 35 -
2.3.2.6 Zakon o spremembi in dopolnitvi Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-E) - 36 -
2.3.2.7 Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-F) - 36 -
2.3.2.8 Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-G) - 37 -
2.3.2.9 Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-H) - 37 -
2.3.2.10 Zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP/16) - 37 -
2.3.2.11 Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-I) - 39 -
2.3.2.12 Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZKUASP-A) - 40 -
2.3.3 PODZAKONSKI AKTI - 41 -

3 NARAVA AVTORSKE IN SORODNIH PRAVIC KOT PREDMETOV KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA - 42 -

3.1 AVTORSKA PRAVICA - 43 -
3.1.1 IZKLJUČNE PRAVICE - 43 -
3.1.2 POPLAČILNE PRAVICE - 45 -
3.1.3 ALI SPADAJO NEKATERE POPLAČILNE PRAVICE V PRAVILO LOČENIH PRENOSOV? - 48 -
3.2 SORODNE PRAVICE - 49 -
3.2.1 IZVAJALCI - 50 -
3.2.1.1 Izključne pravice - 50 -
3.2.1.2 Poplačilne pravice - 50 -
3.2.2 PROIZVAJALCI FONOGRAMOV - 51 -
3.2.2.1 Izključne pravice - 51 -
3.2.2.2 Poplačilne pravice - 51 -
3.2.3 FILMSKI PRODUCENTI - 52 -
3.2.3.1 Domneva prenosa pravic na avdiovizualnem delu na filmskega producenta - 52 -
3.2.3.2 Izključne pravice - 52 -
3.2.3.3 Poplačilne pravice - 52 -
3.3 PREDLOGI SPREMEMB UREDITVE PRAVIC, NUJNIH ZA NJIHOVO UČINKOVITO KOLEKTIVNO UPRAVLJANJE - 53 -
3.3.1 NOVE PRAVICE NA AVDIOVIZUALNIH DELIH Z VIDIKA PREPOVEDI POVRATNE VELJAVE ZAKONA - 53 -
3.3.1.1 Prepoved retroaktivnosti iz 155. člena Ustave - 53 -
3.3.1.2 Prepoved povratne veljave predpisov v pravu EU - 54 -
3.3.1.3 Povratno učinkovanje ureditve v ZASP-I? - 55 -
3.3.1.4 Primerjalno pravni vidiki - 56 -

3.3.1.4.1 Španija - 56 -
3.3.1.4.2 Avstrija - 57 -
3.3.1.4.3 Nemčija - 58 -
3.3.1.4.4 Švica - 59 -
3.3.1.5 Priporočilo - 60 -
3.3.2 PRAVIČNO NADOMESTILO ZA REPROGRAFIJO IN ZA ZASEBNO REPRODUCIRANJE - 60 -
3.3.2.1 Razsežnost prava EU - 60 -
3.3.2.2 Implementacija izjeme za reprografijo in izjeme za zasebno reproduciranje v ZASP - 62 -
3.3.2.3 Kolektivno upravljanje pravice do pravičnega nadomestila za reprografijo in zasebno reproduciranje v Sloveniji - 63 -
3.3.2.4 Sodni spor kot posledica nedorečene zakonodaje in posledično nejasnih dovoljenj - 64 -
3.3.2.5 Dodatno – nadomestilo za uvoz prenovljenih telefonov - 65 -
3.3.2.6 Priporočila - 66 -

4 OPREDELITEV, NARAVA IN PROCESNA LEGITIMACIJA KO - 69 -

4.1 KOLEKTIVNO UPRAVLJANJE - 69 -
4.2 PROCESNA LEGITIMACIJA - 70 -
4.3 IZVAJANJE NALOG V JAVNEM INTERESU - 71 -

5 KO V SLOVENIJI IN V PRIMERJALNEM PRAVU - 72 -

5.1 SLOVENIJA - 72 -
5.2 HRVAŠKA - 73 -
5.3 AVSTRIJA - 74 -
5.4 NEMČIJA - 75 -
5.5 ŠPANIJA - 78 -

6 OBLIKE KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA - 80 -

6.1 PROSTOVOLJNO - 80 -
6.2 RAZŠIRJENO - 81 -
6.3 OBVEZNO - 82 -
6.3.1 VIDIKI PRAVA EU - 82 -
6.3.1.1 Ureditev v direktivah - 82 -
6.3.1.2 Praksa SEU - 84 -
6.3.2 UREDITEV OBVEZNEGA KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA V ZASP - 85 -
6.3.2.1 Splošne značilnosti - 85 -
6.3.2.2 Pravice, ki se obvezno kolektivno upravljajo - 86 -
6.3.2.3 Izjeme od obveznega kolektivnega upravljanja - 89 -
6.3.3 MNENJA O DOPUSTNOSTI OBVEZNEGA KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA - 90 -
6.4 PRIMERJALNO PRAVO - 92 -
6.4.1 AVSTRIJA - 92 -
6.4.1.1 Monopol - 92 -

6.4.1.2 Domneva upravljanja pravic - 92 -
6.4.1.3 Razširjene kolektivne licence - 93 -
6.4.1.4 Obvezno kolektivno upravljanje - 94 -
6.4.2 NEMČIJA - 94 -
6.4.2.1 Obvezno kolektivno upravljanje - 94 -
6.4.2.2 Domneva upravljanja pravic - 94 -
6.4.2.3 Zakonito skrbništvo - 95 -
6.4.2.4 Razširjeno kolektivno upravljanje - 96 -
6.4.3 HRVAŠKA - 96 -
6.4.3.1 Obvezno kolektivno upravljanje pravic do nadomestil - 96 -
6.4.3.2 Kolektivno upravljanje avtorskih pravic - 97 -
6.4.3.3 Kolektivno upravljanje sorodnih pravic - 99 -
6.4.3.4 Monopol KO, prenos dovoljenja za kolektivno upravljanje - 101 -
6.4.3.5 Domneva upravljanja vseh pravic - 103 -
6.4.4 ŠPANIJA - 103 -
6.4.4.1 Primeri obveznega kolektivnega upravljanja pravic - 103 -
6.5 PRIPOROČILA - 104 -

7 TEMELJNA NAČELA KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA - 108 -

7.1 NAČELO DELOVANJA V NAJBOLJŠEM INTERESU IMETNIKA PRAVIC - 108 -
7.2 NAČELO ZAKONITOSTI IN PROSTE IZBIRE KO - 108 -
7.3 NAČELO ENAKOPRAVNOSTI - 109 -
7.4 NAČELO VNAPREJŠNJE DOLOČENOSTI PRAVIL DELITVE - 109 -
7.5 NAČELO PRAVOČASNE DELITVE HONORARJEV - 110 -
7.6 NAČELO TRANSPARENTNOSTI - 110 -

8 DOVOLJENJE ZA KOLEKTIVNO UPRAVLJANJE - 111 -

8.1 UREDITEV V ZKUASP GLEDE NA PREJŠNJO UREDITEV V ZASP - 111 -
8.2 POSTOPEK IZDAJE DOVOLJENJA – VIDIK KO - 113 -
8.3 PRIPOROČILA - 117 -
8.3.1 NATANČNA OPREDELITEV PRAVICE, ZA KATERO SE PREDLAGA KOLEKTIVNO UPRAVLJANJE, UPRAVLJANJE PRAVIC ZA TUJINO - 118 -
8.3.2 UPOŠTEVANJE REPERTOARJA PRAVNE OSEBE, KI ZAPROSI ZA DOVOLJENJE - 119 -
8.3.3 SODELOVANJE ZAINTERESIRANIH KO V POSTOPKU IZDAJE DOVOLJENJA, RAZMEJITVE DOVOLJENJ IN MOŽNOST PRENOSA - 119 -
8.3.4 PREGLEDNOST OBJAV DOVOLJENJ KO, PREGLEDNOST DELOVANJA NADZORNEGA ORGANA - 123 -

9 ORGANI UPRAVLJANJA - 124 -

9.1 SKUPŠČINA - 124 -
9.2 POSLOVODSTVO - 126 -
9.3 NADZORNI ODBOR - 126 -

9.4 PRIMERJALNO PRAVNI VIDIK - ŠPANIJA - 127 -
9.4.1 SKUPŠČINA - 127 -
9.4.2 POSLOVODSTVO - 128 -
9.4.3 NOTRANJI NADZORNI ORGAN - 128 -

10 NOTRANJE RAZMERJE MED KO IN IMETNIKI PRAVIC - 129 -

10.1 IMETNIKI PRAVIC - 129 -
10.1.1 ČLANI - 129 -
10.1.2 IMETNIKI PRAVIC, KI POOBLASTIJO KO ZA UPRAVLJANJE PRAVIC - 131 -
10.1.3 ZUNANJI IMETNIKI PRAVIC - 134 -
10.1.4 NAVZKRIŽJA INTERESOV MED ČLANI - 135 -
10.1.5 SESTRSKE KO IZ TUJINE, POSREDNIŠKE KO - 135 -
10.1.6 PRAVICA DO OBVEŠČENOSTI - 136 -
10.2 STATUT - 137 -
10.2.1 PRIMERJALNO PRAVNI VIDIK – ŠPANIJA - 138 -
10.3 DELITEV AVTORSKIH HONORARJEV IN NADOMESTIL - 139 -
10.3.1 NAČINI PORABE AVTORSKIH HONORARJEV IN NADOMESTIL - 139 -
10.3.2 STROŠKI KO - 140 -
10.3.3 LOČENO EVIDENTIRANJE PRIHODKOV IZ AVTORSKIH HONORARJEV IN NADOMESTIL TER LASTNIH SREDSTEV KO- 146 -
10.3.4 DELITVE PO PAVŠALU V. DELITVE PO DEJANSKI UPORABI - 147 -
10.3.5 ČASOVNICA DELITEV - 150 -
10.4 PRITOŽBENI POSTOPEK IN SODNO VARSTVO - 156 -
10.5 RAZMERJE MED KO IN IMETNIKI PRAVIC – VIDIK KO - 158 -
10.6 RAZMERJE MED KO IN IMETNIKI PRAVIC – VIDIK IMETNIKOV PRAVIC - 163 -
10.6.1 STATISTIČNA OBDELAVA REZULTATOV ANKET Z Z+4 TESTOM - 163 -
10.6.2 VSEBINSKI KOMENTARJI ANKETIRANCEV - 168 -
10.7 NAMENSKI SKLADI - 171 -
10.7.1 VSEBINA 33. ČLENA ZKUASP - 171 -
10.7.2 ODSTOTEK, KI SE NAMENI ZA NAMENSKE SKLADE - 171 -
10.7.3 PREPOVED DISKRIMINACIJE - ZAHTEVA ZA STALNO PREBIVALIŠČE V SLOVENIJI - 173 -
10.7.4 OMEJITEV UPRAVIČENCEV NA NEUVELJAVLJENE AVTORJE - 174 -
10.7.5 ZASTAJANJE SREDSTEV V SKLADIH - 174 -
10.7.6 OCENA USTREZNOSTI VELJAVNE UREDITVE NAMENSKIH SKLADOV S STRANI KO - 174 -
10.7.7 PRIPOROČILA - 177 -

11 ZUNANJE RAZMERJE MED KO IN UPORABNIKI - 178 -

11.1 ZNAČILNOSTI RAZMERJA MED KO IN UPORABNIKI - 178 -
11.2 VPLIV NOTRANJEGA RAZMERJA NA ZUNANJE RAZMERJE - 179 -
11.3 TARIFA - 180 -
11.3.1 UVODNO - 180 -
11.3.2 PRIMERNA TARIFA - 181 -

11.3.2.1 Slovenska sodna praksa - 181 -
11.3.2.2 Nemška sodna praksa - 183 -
11.3.3 NAČINI DOLOČITVE TARIFE - 184 -
11.3.3.1 Začasna tarifa - 184 -
11.4 SKUPNI SPORAZUM - 186 -
11.4.1 UREDITEV V ZKUASP - 186 -
11.4.2 PRAKSA SLOVENSKIH SODIŠČ GLEDE VELJAVNOSTI SKUPNIH SPORAZUMOV - 187 -
11.4.2.1 Parcialni sporazumi - 187 -
11.4.2.2 Neveljavnost posameznih določb skupnih sporazumov - 188 -
11.4.3 UPOŠTEVNOST REALNOSTI SODNEGA DOLOČANJA PRIMERNEGA HONORARJA - 189 -
11.4.4 PREGLEDNOST PODATKOV O VELJAVNIH TARIFAH - 189 -
11.5 MEDIACIJA - 190 -
11.6 SVET ZA AVTORSKO PRAVO - 191 -
11.6.1 ZAKONSKA UREDITEV - 191 -
11.6.2 NEUSTREZNOST INSTITUTA SAP - 193 -
11.7 RAZMERJE MED KO IN UPORABNIKI - 197 -
11.7.1 ZADOVOLJSTVO KO - 197 -
11.7.2 ZADOVOLJSTVO UPORABNIKOV - 206 -
11.7.2.1 Reprezentativna združenja uporabnikov - 206 -
11.7.2.2 Individualni uporabniki - 208 -
11.7.2.2.1 Namen in cilji ankete - 208 -
11.7.2.2.2 Metodologija in izvedba - 208 -
11.7.2.2.3 Analiza in interpretacija rezultatov - 209 -
11.8 VMESNI SKLEP - 213 -

12 RAZMERJE MED SLOVENSKIMI IN TUJIMI KO - 214 -

12.1 UREDITEV V ZKUASP - 214 -
12.2 KROVNE ORGANIZACIJE - 214 -

13 NEODVISNI SUBJEKT UPRAVLJANJA - 216 -

14 PREGLEDNOST (TRANSPARENTNOST) DELOVANJA KO - 217 -

14.1 OBJAVE NA SPLETNI STRANI KO - 217 -
14.2 LETNO POROČILO - 220 -
14.2.1 UREDITEV V ZKUASP - 220 -
14.2.2 IZZIVI USKLAJENOSTI ZAHTEV O LETNEM POROČILU Z DIREKTIVO 2014/26 - 220 -
14.2.2.1 Terminološka ustreznost izraza »letno poročilo KO« - 221 -
14.2.2.2 Neustreznost neto principa pripoznavanja prihodkov iz opravljanja dejavnosti - 222 -
14.2.2.3 Neustreznost uporabe posredne metode v IDT - 224 -
14.2.2.4 Neustreznost členitve računovodskih izkazov in pomanjkanje povezljivosti med zahtevami ZKUASP in ZGD-1 - 225 -

14.2.2.5 Diskrepanca med zahtevami letnega poročila po Direktivi 2014/26 in 41. členu ZKUASP - 229 -
14.2.3 REVIZIJA - 236 -
14.2.3.1 Obseg revizije letnega poročila KO - 236 -
14.2.3.2 Vidik nepristranskosti in neodvisnosti revizorja - 240 -
14.3 POSEBNA REVIZIJA - 242 -

15 NADZOR NAD IZVAJANJEM ZKUASP, PREKRŠKI IN SANKCIJE - 244 -

15.1 UVODNO - 244 -
15.1.1 NADZOR S STRANI IMETNIKOV PRAVIC - 244 -
15.1.1.1 Člani - 244 -
15.1.1.2 Imetniki pravic - 246 -
15.1.2 NADZOR S STRANI NADZORNEGA ODBORA - 247 -
15.1.3 NADZOR S STRANI NADZORNEGA ORGANA – URADA - 247 -
15.1.3.1 Splošno - 247 -
15.1.3.2 Ali Urad lahko deluje na podlagi Zakona o inšpekcijskem nadzoru (ZIN)? - 250 -
15.1.3.3 Obseg nadzora Urada - VSRS Sodba in Sklep X Ips 460/2014 - 254 -
15.1.3.4 Sankcioniranje zavrnitve predložitve zahtevanih dokumentov Uradu in privilegij zoper samoobtožbo - 256 -
15.1.3.5 Sestava in delovanje nadzornega organa - 257 -
15.1.3.6 Politična oportuniteta - 258 -
15.1.3.7 Redno poročanje KO Uradu - 259 -
15.1.4 NADZOR TRŽNEGA INŠPEKTORATA - 259 -
15.1.5 NADZOR AJPES - 259 -
15.1.6 ODŠKODNINSKA ODGOVORNOST POSLOVODSTVA IN NADZORNEGA ODBORA - 260 -
15.1.7 NADZOR UPORABNIKOV - 260 -
15.1.8 NADZOR JAVNOSTI - 260 -
15.1.9 NADZOR S STRANI TUJIH ORGANIZACIJ, V IMENU KATERIH UPRAVLJA PRAVICE NA PODLAGI SPORAZUMA O ZASTOPANJU - 260 -
15.2 REŠEVANJE SPOROV - 260 -
15.3 PREKRŠKOVNA ODGOVORNOST - 263 -
15.3.1 RELEVANTNI PREKRŠKI - 263 -
15.3.2 PREKRŠKOVNI POSTOPEK - 264 -
15.3.3 SORAZMERNOST GLOB ZA PREKRŠKE IN SORAZMERNOST NADZORNIH UKREPOV - 267 -
15.3.4 ODGOVORNOST ODGOVORNE OSEBE/KO - 269 -
15.4 KAZENSKOPRAVNA ODGOVORNOST - 273 -
15.4.1 UPOŠTEVNA KAZNIVA DEJANJA - 273 -
15.4.2 ODGOVORNOST PRAVNIH OSEB ZA KAZNIVA DEJANJA - 276 -
15.4.3 DOLŽNOST PODATI KAZENSKO OVADBO (Z DOKAZI) - 277 -
15.4.4 KAZENSKOPRAVNA OBRAVNAVA PRIMERA, KO PRAVIC NE PRIJAVI UPRAVIČENA OSEBA - 279 -
15.5 PRIMERJALNO PRAVNI PREGLED - 281 -
15.5.1 HRVAŠKA UREDITEV - 281 -
15.5.1.1 Inšpekcijski nadzor - 281 -
15.5.1.2 Prekrški - 285 -

15.5.2 NEMŠKA UREDITEV - 287 -
15.5.2.1 Upravni nadzor - 287 -
15.5.3 AVSTRIJSKA UREDITEV - 290 -
15.5.3.1 Upravni nadzor - 290 -
15.5.4 ŠPANSKA UREDITEV - 292 -
15.5.4.1 Nadzor - 292 -
15.5.4.2 Sankcije - 293 -
15.6 PRIPOROČILA - 298 -

16 KO V SLOVENIJI - 301 -

16.1 DRUŠTVO KOPRIVA, K.O. - 301 -
16.1.1 ZAČASNA DOVOLJENJA PRED (STALNIM) DOVOLJENJEM DRUŠTVA KOPRIVA K.O. - 301 -
16.1.2 DOVOLJENJE - 303 -
16.1.3 VIRI FINANCIRANJA OPRAVLJANJA DEJAVNOSTI IN NALOG KO - 303 -
16.1.4 ČLANSTVO - 304 -
16.1.5 ORGANI UPRAVLJANJA - 304 -
16.1.5.1 Skupščina - 304 -
16.1.5.2 Poslovodstvo - 305 -
16.1.5.3 Nadzorni odbor - 305 -
16.1.6 SKLENJENI SKUPNI SPORAZUMI IN TARIFE - 306 -
16.1.7 DELITEV ZBRANIH HONORARJEV - 307 -
16.1.8 UPORABA NERAZDELJENIH ZNESKOV HONORARJEV - 308 -
16.1.9 POLITIKA VLAGANJA HONORARJEV V BANČNE DEPOZITE IN UPORABI TEH PRIHODKOV - 308 -
16.1.10 STROŠKI POSLOVANJA - 308 -
16.1.11 NAMENSKI SKLADI - 308 -
16.2 SAZOR – SLOVENSKA AVTORSKA IN ZALOŽNIŠKA ORGANIZACIJA ZA PRAVICE REPRODUCIRANJA GIZ, K.O. (SAZOR GIZ, K.O.) - 308 -
16.2.1 DOVOLJENJE - 308 -
16.2.2 VIRI FINANCIRANJA OPRAVLJANJA DEJAVNOSTI IN NALOG KO - 309 -
16.2.3 ČLANSTVO - 310 -
16.2.4 ORGANI UPRAVLJANJA - 310 -
16.2.4.1 Skupščina - 310 -
16.2.4.2 Poslovodstvo - 312 -
16.2.4.3 Nadzorni odbor - 312 -
16.2.5 SKLENJENI SKUPNI SPORAZUMI IN TARIFE - 312 -
16.2.6 DELITEV ZBRANIH HONORARJEV - 313 -
16.2.6.1 Delitev nadomestil, zbranih iz naslova pravice do pravičnega nadomestila za fotokopiranje iz tretjega odstavka 37. člena ZASP - 314 -
16.2.6.2 Delitev honorarjev in nadomestil, zbranih iz naslova upravljanja pravice reproduciranja v primeru fotokopiranja del preko obsega iz 50. člena ZASP, pravice reproduciranja del z uporabo elektronskih naprav (z izjemo fotokopiranja), pravice dajanja na voljo javnosti del in pravice do nadomestila iz 47.b člena ZASP - 315 -
16.2.7 UPORABA NERAZDELJENIH ZNESKOV HONORARJEV - 316 -
16.2.8 POLITIKA VLAGANJA HONORARJEV V BANČNE DEPOZITE IN UPORABI TEH PRIHODKOV - 316 -

16.2.9 STROŠKI POSLOVANJA - 316 -
16.2.10 NAMENSKI SKLADI - 317 -
16.3 ZAVOD ZA UVELJAVLJANJE PRAVIC AVTORJEV, IZVAJALCEV IN PRODUCENTOV AVDIOVIZUALNIH DEL SLOVENIJE, K.O. (AIPA, K.O.) - 318 -
16.3.1 DOVOLJENJE - 318 -
16.3.2 VIRI FINANCIRANJA OPRAVLJANJA DEJAVNOSTI IN NALOG KO - 322 -
16.3.3 ČLANSTVO - 322 -
16.3.4 ORGANI UPRAVLJANJA - 323 -
16.3.4.1 Skupščina - 323 -
16.3.4.2 Poslovodstvo - 324 -
16.3.4.3 Nadzorni odbor - 324 -
16.3.5 SKLENJENI SKUPNI SPORAZUMI IN TARIFE - 325 -
16.3.6 DELITEV ZBRANIH HONORARJEV - 326 -
16.3.6.1 Delitev nadomestil za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe - 327 -
16.3.6.2 Delitev zbranih honorarjev in nadomestil iz naslova pravice dajanja na voljo javnosti - 328 -
16.3.6.3 Delitev zbranih honorarjev iz naslova pravice radiodifuzne retransmisije avdiovizualnih del - 329 -
16.3.6.4 Delitev zbranih nadomestilih izvajalcev izvedb v avdiovizualnih delih na videogramih in filmskih producentov videogramov z avdiovizualnimi deli v primeru radiodifuzne retransmisije - 330 -
16.3.6.5 Delitev zbranih honorarjev in nadomestil soavtorjev avdiovizualnih del, izvajalcev za izvedbe v avdiovizualnih delih na videogramih in filmskih producentov videogramov z avdiovizualnimi deli - 331 -
16.3.6.6 Pretekle težave pri izplačilih avtorskih honorarjev in nadomestil - 332 -
16.3.7 UPORABA NERAZDELJENIH ZNESKOV HONORARJEV - 332 -
16.3.8 POLITIKA VLAGANJA HONORARJEV V BANČNE DEPOZITE IN UPORABI TEH PRIHODKOV - 333 -
16.3.9 STROŠKI POSLOVANJA - 334 -
16.3.10 NAMENSKI SKLADI - 335 -
16.4 ZAVOD ZA UVELJAVLJANJE PRAVIC IZVAJALCEV IN PROIZVAJALCEV FONOGRAMOV SLOVENIJE, K.O. (IPF, K.O.) - 340 -
16.4.1 DOVOLJENJE - 340 -
16.4.2 VIRI FINANCIRANJA OPRAVLJANJA DEJAVNOSTI IN NALOG KO - 342 -
16.4.3 ČLANSTVO - 343 -
16.4.4 ORGANI UPRAVLJANJA - 344 -
16.4.4.1 Skupščina - 344 -
16.4.4.2 Poslovodstvo - 345 -
16.4.4.3 Nadzorni odbor - 345 -
16.4.5 SKLENJENI SKUPNI SPORAZUMI IN TARIFE - 347 -
16.4.5.1 Skupni sporazumi - 347 -
16.4.5.2 Tarife - 351 -
16.4.6 DELITEV ZBRANIH HONORARJEV - 352 -
16.4.7 UPORABA NERAZDELJENIH ZNESKOV HONORARJEV - 354 -
16.4.8 POLITIKA VLAGANJA HONORARJEV V BANČNE DEPOZITE IN UPORABI TEH PRIHODKOV - 354 -
16.4.9 STROŠKI POSLOVANJA - 354 -
16.4.10 NAMENSKI SKLADI - 355 -

16.5 ZAMP ZDRUŽENJE AVTORJEV IN NOSILCEV MALIH IN DRUGIH AVTORSKIH PRAVIC SLOVENIJE, K.O. (ZAMP - ZDRUŽENJE AVTORJEV SLOVENIJE, K.O.) - 358 -
16.5.1 DOVOLJENJE - 358 -
16.5.2 VIRI FINANCIRANJA OPRAVLJANJA DEJAVNOSTI IN NALOG KO - 358 -
16.5.3 ČLANSTVO - 359 -
16.5.4 ORGANI UPRAVLJANJA - 360 -
16.5.4.1 Skupščina - 360 -
16.5.4.2 Poslovodstvo - 361 -
16.5.4.3 Nadzorni odbor - 361 -
16.5.5 SKLENJENI SKUPNI SPORAZUMI IN TARIFE - 361 -
16.5.6 DELITEV ZBRANIH HONORARJEV - 363 -
16.5.7 UPORABA NERAZDELJENIH ZNESKOV HONORARJEV - 365 -
16.5.8 POLITIKA VLAGANJA HONORARJEV V BANČNE DEPOZITE IN UPORABI TEH PRIHODKOV - 365 -
16.5.9 STROŠKI POSLOVANJA - 366 -
16.5.10 NAMENSKI SKLADI - 366 -
16.6 ZDRUŽENJE SAZAS, K.O. - 368 -
16.6.1 DOVOLJENJE - 368 -
16.6.2 VIRI FINANCIRANJA OPRAVLJANJA DEJAVNOSTI IN NALOG KO - 369 -
16.6.3 ČLANSTVO - 369 -
16.6.4 ORGANI UPRAVLJANJA - 371 -
16.6.4.1 Skupščina - 371 -
16.6.4.2 Poslovodstvo - 372 -
16.6.4.3 Nadzorni odbor - 372 -
16.6.5 SKLENJENI SKUPNI SPORAZUMI IN TARIFE - 372 -
16.6.5.1 Skupni sporazumi - 372 -
16.6.5.2 Tarife - 377 -
16.6.6 DELITEV ZBRANIH HONORARJEV - 379 -
16.6.7 UPORABA NERAZDELJENIH ZNESKOV HONORARJEV - 381 -
16.6.8 POLITIKA VLAGANJA HONORARJEV V BANČNE DEPOZITE IN UPORABI TEH PRIHODKOV - 381 -
16.6.9 STROŠKI POSLOVANJA - 382 -
16.6.10 NAMENSKI SKLADI - 382 -

17 EKONOMSKA ANALIZA PODATKOV KO - 384 -

17.1 PREGLED LETNIH POROČIL KO - 384 -
17.2 ANALIZA PODATKOV PO VZORU FRANCOSKE KOMISIJE ZA NADZOR - 387 -

18 ZAKLJUČEK - 390 -

19 LITERATURA IN VIRI - 392 -

1 UVOD

1.1 OPREDELITEV UČINKOVITEGA KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA

Upravljanje avtorske in sorodnih pravic se deli na skupinsko (kolektivno) in posamično (individualno) upravljanje pravic. Gre za temeljno delitev upravljanja pravic v avtorskem pravu[1], pri čemer individualno upravljanje pomeni upravljanje pravic za vsako posamezno delo[2] posebej, kolektivno pa za več del več imetnikov pravic hkrati[3].

Zaključno poročilo je namenjeno preučitvi učinkovitosti kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic v Republiki Sloveniji. Pri tem je treba najprej opredeliti, kaj pomeni učinkovito kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic. Kaj so temeljni pogoji, ki morajo biti izpolnjeni, da lahko govorimo o tem, da je upravljanje teh pravic učinkovito?

Za odgovor na to vprašanje je treba upoštevati naravo KO (v nadaljevanju: KO), ki jo lahko opredelimo kot skupnost imetnikov pravic, združenih z namenom pridobivanja prihodka iz njihovih pravic. Temeljne naloge KO so naslednje:

1. dovoljevanje uporabnikom uporabo del (licenciranje);
2. zbiranje avtorskih honorarjev in nadomestil od uporabnikov;
3. delitev zbranih sredstev med člane in druge upravičence; in
4. nadzor nad uporabo del svojih članov in sodno uveljavljanje njihovih pravic.[4]

Na podlagi temeljnih nalog KO smo sklenili, da so temeljna izhodišča učinkovitega kolektivnega upravljanja v razmerju do uporabnikov in do imetnikov pravic naslednja.

A. V razmerju do uporabnikov

1. Dajanje jasnih, preglednih in nedvoumnih licenc, ki uporabnikom omogočajo mirno izkoriščanje varovanih del.
   a. Jasna zakonodaja, v tem okviru pa še posebej natančno definirane poplačilne pravice (pravice do nadomestil), in morebitne pravice do udeležbe ustvarjalcev na prihodkih iz naslova sekundarnega izkoriščanja pravic. Pri tem je treba paziti, da se prenosljivost izključnih pravic ne omejuje brez stvarno upravičenega razloga.
   b. Preprosta in nedvoumna dovoljenja nadzornega organa za upravljanje pravic.
   c. Legitimnost KO, ki temelji na pooblastilih dejanskih imetnikov pravic, čim večji obseg pravic, ki se upravljajo na podlagi pooblastila (omejitev

---

[1] Trampuž, Oman, Zupančič, 1997, str. 343.

[2] Z izrazom »delo« so mišljena avtorska dela in druga dela, na katerih obstajajo sorodne pravice (na primer fonogram ali videogram).

[3] ZKUASP, 7. člen, 1. odstavek.

[4] Hollander, 1984, str. 199.

zakonitega skrbništva na čim manj pravic – samo tedaj, kadar je to nujno potrebno).

2. Pripravljenost uporabnikov, da plačajo dolgovane avtorske honorarje in nadomestila za izkoriščanje varovanih del, ki so primerni glede na ekonomsko uporabo. To omogočajo:
   a. primerne in preproste tarife;
   b. zakonodaja in skupni sporazumi, ki z nagradami in sankcijami spodbujajo uporabnike, da plačujejo obveznosti do imetnikov pravic, pri čemer se ta zakonodaja izvaja tudi dejansko v praksi.
3. Možnost učinkovitega sodnega uveljavljanja pravic, če uporabniki niso pripravljeni plačati za uporabo del. To omogočajo:
   a. enotna sodna praksa;
   b. hitri postopki pred sodiščem; in
   c. možnost KO, da vložijo začasne odredbe in da prepovedo uporabo del.

B. V razmerju do imetnikov pravic

1. Jasen obseg pravic, s katerimi upravlja KO;
2. Razdelitev čim večjega dela zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil tistim imetnikom pravic, katerih dela se dejansko uporabljajo. To omogočajo:
   a. čim manjši stroški kolektivnega upravljanja;
   b. natančni podatki o imetništvu pravic na repertoarju KO, vključno z ažurnimi podatki za izplačilo imetnikom pravic.
      i. Pri neposredni delitvi nadomestil in avtorskih honorarjev je pomembno, da KO ob dvomu preveri imetništvo pravic oziroma da osebam s pravnim interesom omogoči preverjanje, kdo je upravičen do izplačil na podlagi uporabe določenega dela.
      ii. Tesna mreža sestrskih KO, ki upravljajo s primerljivimi pravicami za primerljive imetnike pravic.
   c. natančni podatki o dejanski uporabi del; ter
   d. ob predpogoju razpolaganja z natančnimi podatki o imetništvu in uporabi del – čim manj zastajanja zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil pri KO.

Menimo, da je v razmerju do imetnikov pravic vse tri pogoje za učinkovito kolektivno upravljanje mogoče bistveno lažje doseči z ukinitvijo zakonitega skrbništva. Če KO upravlja pravice na podlagi zakona, prevzame obveznost iskanja upravičencev po celem svetu. To izjemno poveča stroške kolektivnega upravljanja, poslabšuje preglednost podatkov o imetništvu pravic na repertoarju KO ter povzroči zastajanje zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil pri KO. Zakonito skrbništvo ni edina možnost, da se uporabnikom omogoči pridobitev licence na enem mestu – enako je mogoče doseči že s sistemom razširjenih kolektivnih licenc oziroma z zahtevo, da imetniki pravic uveljavljajo svoje pravice po KO (Verwertungsgesellschaftenpflicht, obvezno kolektivno upravljanje brez zakonitega skrbništva). V zvezi s tem je pomembna obveznost KO, da izdajajo skupne račune po eni od KO oziroma da v ta

namen ustanovijo samostojno organizacijo (posredniško KO ali skupno službo za izdajanje računov).

Ni namen raziskave, da bi iskali konkretne primere nepravilnosti pri posameznih KO. Namen je, da proučimo sistemske neučinkovitosti in ob upoštevanju primerjalno pravnih ureditev predlagamo pravne izboljšave, ki bodo zagotavljale transparentnost delovanja KO v razmerju do imetnikov pravic in uporabnikov, učinkovit nadzor s strani Urada RS za intelektualno lastnino (v nadaljevanju: Urad) kot nadzornega organa in s strani imetnikov pravic, ter učinkovit sankcijski sistem (prekrški, kazenskopravni ukrepi), ki bi upravljavce že preventivno odvračal od neučinkovitega upravljanja. Namen raziskave je torej pripraviti predloge za izboljšanje pravne ureditve v smeri učinkovitejšega kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic.

1.2 UČINKOVITOST KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA ZARADI ZMANJŠANJA TRANSAKCIJSKIH STROŠKOV IN UPRAVLJANJA PRAVIC

Predpogoj za učinkovito kolektivno upravljanje je, da ne gre za takšno vrsto pravic, ki jo je učinkoviteje upravljati individualno. Če namreč zakon zahteva, da se določene pravice upravljajo samo kolektivno, se imetnikom pravic odvzame možnost njihovega individualnega upravljanja. Imetniki pravic imajo lahko v nekaterih primerih večji donos pri individualnem upravljanju, na primer če se s tem izognejo plačilu stroškov delovanja KO. To je mogoče, če lahko imetniki pravic brez večjih stroškov sami nadzorujejo uporabo del.

V teoriji se kot poglavitna prednost kolektivnega upravljanja pravic pred individualnim upravljanjem poudarja zmanjšanje transakcijskih stroškov sklepanja pogodb med imetniki pravic in uporabniki. KO *z vidika imetnika pravic* znižujejo naslednje stroške nadaljnje unovčitve avtorskega dela:

- stroške iskanja uporabnikov avtorskega dela;
- stroške pogajanja, saj so tarife za uporabo avtorskih del že vnaprej določene, načelno v sodelovanju z reprezentativnimi skupinami uporabnikov; in
- stroške nadzora načinov uporabe avtorskih del, saj vzpostavijo skupen aparat nadzora nad vsemi avtorskimi deli.[5]

Transakcijski stroški se znižajo tudi *z vidika uporabnika*, ki tako pridobi licenco za uporabo vseh del iz repertoarja KO, namesto da bi za uporabo vsakega posamičnega dela moral prositi za dovoljenje avtorja. **Vendar KO znižujejo le transakcijske stroške iskanja imetnikov pravic, katerih pravice upravljajo na podlagi pogodbe o upravljanju ali na podlagi sporazumov o vzajemnem zastopanju.** Drugače velja, kadar KO na podlagi zakonskega pooblastila zastopajo tudi nečlane. **Transakcijski stroški iskanja nečlanov se namreč ne znižajo, temveč le prenesejo z uporabnika**

[5] Drobež, 2017, str. 121.

na KO.[6] Zahteve prava EU, da morajo KO izvesti skrbno iskanje vseh imetnikov, katerih pravice upravljajo, in tudi enako obravnavati imetnike pravic, ki jo pooblastijo kot tiste, ki jih ne, so stroge (za kabelsko retransmisijo glej tretji odstavek 4. člena Direktive 2019/789). Ti transakcijski stroški pa lahko pri manjših KO, kot so slovenske, zelo zmanjšajo delilno maso, sredstva za odsotne imetnike pa zastajajo pri KO.

Kadar se transakcijski stroški iskanja imetnikov pravic pavšalno odbijejo od vseh prihodkov iz upravljanja pravic, člani KO, ki redno prijavljajo svoja dela in skrbijo za to, da ima KO vse podatke za pravočasno izplačilo honorarjev, nosijo tudi stroške iskanja imetnikov pravic, ki jih KO zastopa na zakonski podlagi.

Po drugi strani pa je treba upoštevati še en pomemben vidik, in sicer, da je strošek kolektivnega upravljanja hkrati tudi (po slovenskem pravu edini) prihodek KO. Manjša je delilna masa zaradi transakcijskih stroškov iskanja imetnikov pravic, večji delež sredstev gre za delo upravljavcev. Zastajanje sredstev pri KO zaradi neuspešnega iskanja imetnikov pravic pomeni, da kolektivna razpolaga z več sredstvi kot bi, če bi vse imetnike našla takoj, s tem pa se poveča likvidnost KO. Tveganja v razmerju principal – agent, poznana iz ekonomske literature, se tako pri zakonitem skrbništvu precej povečajo. Posledično menimo, da je učinkovitejši in z vidika posameznega imetnika pravic pravičnejši sistem, po katerem KO upravljajo samo pravice svojih članov, ne glede na vprašanje, ali gre za pravico, ki se mora upravljati preko KO ali ne.

Za določene pravice, kot na primer za pravico radiodifuzne retransmisije, je že na ravni EU zapovedana določena oblika upravljanja pravic. V takem primeru so možnost slovenskega zakonodajalca, da ureja sistem kolektivnega upravljanja pravic, omejene. 4. člen Direktive 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS, sicer ne zapoveduje monopola ene KO. Zapoveduje pa tak sistem, da mora imeti uporabnik možnost pridobitve licence za posamezno kategorijo pravic od ene KO tudi tedaj, ko več KO upravlja pravice iz iste kategorije pravic. Ta KO pa lahko zastopa tudi imetnike pravic, ki je za upravljanje pravic niso pooblastili. Toda – pravo EU zapoveduje, da je treba uporabo obveznega kolektivnega upravljanja predpisati ciljno in ga omejiti na posebne storitve.[7]

Vprašanje učinkovitosti kolektivnega upravljanja se je zastavilo v okviru uporabe pravic v digitalnem okolju, ki imetnikom pravic v več vidikih omogoča zniževanje transakcijskih stroškov ponujanja spletnih licenc. Nekateri avtorji zastopajo stališče, da KO tudi v spletnem okolju učinkoviteje znižujejo transakcijske stroške upravljanja

---

[6] Katz, 2012, str. 1307.

[7] Direktiva 2019/789, uvodna izjava 25.

avtorskih pravic. Uporabniki, ki želijo množično izkoriščati avtorska dela, imajo namreč visoke stroške z iskanjem imetnikov pravic na decentraliziranem in razdrobljenem spletnem trgu.[8] Čeprav je individualno sklepanje pogodb danes pogostejše kot prej, se to nanaša le na zelo specifične in jasno določene vrste uporabe. KO lahko digitalizacijo dobro izkoristijo za poenostavitev poslovanja, kar koristi imetnikom avtorskih pravic in uporabnikom.[9] Globalni prihodki iz kolektivnega upravljanja pravic so leta 2023 zrasli za 7,6 % in dosegli nov rekord v višini 13,1 milijarde evrov, med drugim tudi zaradi nadaljnje stabilne rasti prihodkov iz digitalnih pravic.[10]

Po drugi strani pa se digitalne pravice lahko uspešno upravljajo tudi individualno. Believe je zasebno mednarodno podjetje s sedežem v Parizu, specializirano za digitalno distribucijo glasbe, trženje in podporo neodvisnim izvajalcem in založbam. Deluje kot komercialni posrednik med izvajalci/založbami in platformami (Spotify, Apple Music, YouTube …), ponuja pa tudi storitve analitike, promocije in upravljanja pravic. Believe je komercialno podjetje, ne KO. Njegov poslovni model temelji na prostovoljnih pogodbah z izvajalci, ne na zakonsko predpisanem kolektivnem upravljanju, obsega pa različne dejavnosti, od založništva, marketinga itd. Letni prihodki podjetja so v milijardah evrov – za leto 2022 so poročali o več kot 760 milijonih € prihodkov, v letu 2023 pa presegli mejnik 1 milijarde € digitalne glasbe.[11] Za individualno upravljanje pravic pripada podjetju Believe SAS 30 % zbranih honorarjev in nadomestil, kar je primerljivo povprečnemu deležu stroškov slovenskih KO in precej več kot so deleži stroškov večjih KO v tujini. Ni pa odvajanja dela sredstev v namenske sklade niti ni zastajanja sredstev, ker se vse odvija na pogodbeni podlagi. Po tem akterju naj bi digitalne pravice uveljavljali tudi slovenski glasbeni ustvarjalci. Kolektivno upravljanje zato ne sme biti oblikovano tako, da bi omejevalo nove načine trženja in izkoriščanja varovanih vsebin.

1.3 PRIMERI NEUČINKOVITEGA KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA NA SPLOŠNO

Namen Direktive 2014/26/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic ter izdajanju več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu je zagotoviti uskladitev nacionalnih pravil, ki se nanašajo na dostop do dejavnosti KO, načini njihovega vodenja ter nadzorom nad njimi. Direktiva je namenjena zagotavljanju visoke ravni upravljanja, finančnega poslovodenja, transparentnosti in poročanja KO.[12] Cilj Evropske komisije kot predlagateljice direktive je bil odpraviti neučinkovitost kolektivnega upravljanja v EU, v tem okviru pa je Komisija poudarila: »*Pri delovanju*

---

[8] Hansen, Bischoffshausen, 2007, str. 477.
[9] Watt, 2015, str. 28.
[10] Cisac, 2024. str. 3.
[11] Believe Music, 2025, e-vir.
[12] Direktiva 2014/26/EU, uvodna izjava 8–9.

nekaterih od teh organizacij se pojavljajo pomisleki glede njihove preglednosti, vodenja in upravljanja prihodkov iz pravic v imenu imetnikov pravic. Pomisleki so povezani predvsem z odgovornostjo nekaterih organizacij do svojih članov na splošno in zlasti upravljanjem njihovih financ.«[13] Band in Butler opozarjata, da lahko ustrezno regulirane KO v določenih primerih povečajo učinkovitost in spodbujajo interese imetnikov pravic in uporabnikov: pri oblikovanju sistema kolektivnega upravljanja pa je treba upoštevati raznoliko in pogosto problematično zgodovino KO.[14] Avtorja identificirata naslednje neučinkovitosti:

a) Nerazdeljena sredstva

Evropska komisija je že leta 2010 ugotovila, da KO, ki jih je v EU do približno 250, v svojih bilancah zadržujejo precejšnja denarna sredstva, ki čakajo na razdelitev upravičencem, in sicer naj bi ustvarjalcem dolgovale 3,6 milijarde evrov avtorskih honorarjev. Umetniki pa so zastopali stališče, da je ta znesek v resnici še višji, ter da KO nimajo pravega interesa izplačevati hitro, ker v vmesnem času z zadržanim denarjem ustvarjajo donose.[15] Evropska komisija je ocenila, da se približno 5–10 % plačil zadrži celo do treh let po tem, ko so bila sredstva zbrana. Ustvarjalci pa so po drugi strani kritizirali predlog direktive, po katerem so lahko KO do pet let zadržala prejete honorarje in nadomestila, kar naj bi zgolj spodbujalo KO, da zadržujejo denar in zmanjševalo njihov interes za iskanje upravičencev. Ustvarjalci so takšna ravnanja poimenovali kot eno najbolj problematičnih oblik kaznivega dejanja poneverbe in kršitve fiduciarnih dolžnosti v EU.[16]

Ne glede na to, ali je zadrževanje sredstev krivdne narave, ali pa pogojeno z okoljem, v katerem se upravljajo posamezne pravice, je treba vzpostaviti tak sistem, da se imetnikom pravic čim prej izplača čim več sredstev, četudi bi to na nekaterih področju nujno pomenilo posploševanje ugotavljanja dejanske uporabe del. Čas, za katerega KO sredstva zadrži v svojih bilancah, tako obratno sorazmerno vpliva na učinkovitost kolektivnega upravljanja – dlje časa ima KO sredstva v svojih bilancah, manj učinkovito je kolektivno upravljanje.

b) Pristranskost v zastopanju interesov imetnikov pravic

Kadar so člani številni in razpršeni, nastanejo klasične težave, povezane z razmerjem principal – agent. Posamezni člani ne morejo učinkovito nadzorovati KO, kar koristi notranjim akterjem – bodisi vplivnejšim članom bodisi upravljavcem. Za razliko od podjetij na trgu, ki se soočajo s konkurenco, izstopom delničarjev ali prevzemom, KO teh pritiskov nimajo, zato je v takšnih razmerah zmanjševanje učinkovitosti skoraj neizogibno.[17]

---

[13] Evropska komisija, 2012, str. 1.
[14] Band, Butler, 2013, str. 706.
[15] Prav tam, str. 707.
[16] Davenport, 2011.
[17] Band, Butler, 2013, str. 691.

c) Tveganje poneverb/kršitev fiduciarnih dolžnosti

Upravljanje sredstev pred učinkovitega nadzora povečuje tveganja poneverb in kršitev fiduciarnih dolžnosti. Leta 2011 so španske oblasti v okviru preiskave z imenom *Operation Saga* izvedle aretacije članov vodstva španske SGAE zaradi suma poneverbe sredstev, vključno z neobstoječimi storitvami in sumljivimi izplačili prek podjetja, preko katerih naj bi se sredstva nato vrnila članom vodstva. Obstajal je sum na zlorabo do 400 mio evrov. Obtoženi so bili na koncu oproščeni.[18]

Leta 2015 je bil nekdanji generalni direktor švedske SAMI Hans Lindström obsojen zaradi zlorabe sredstev KO, sodišče mu je izreklo enoletno zaporno kazen in naložilo povrnitev 17 mio švedskih kron škode.[19]

Leta 2015 so kriminalisti tudi v Sloveniji izvedli hišne preiskave na Združenju SAZAS, k.o. in njegovih vodstvenih osebah zaradi suma kaznivih dejanj zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti in kaznivih dejanj pranja denarja. Te preiskave niso obrodile sadov, saj niso bile vložene niti obtožnice. Nekateri komercialno uspešnejši slovenski glasbeniki pa so opozarjali, da so obtožbe plod delovanja komercialnih radijskih postaj in druge KO.[20]

d) Payola in streaming prevare

Payola obstaja že toliko časa kot popularna glasba. Ameriška KO ASCAP se je že od tridesetih let 20. stoletja aktivno zavzemala proti payoli. Za pol leta je prekinila izplačevanje tantiem tistim članom, ki so jih delili med vodje orkestrov. Payolo so zaradi njene domnevne koruptivne narave in nemoralnosti prepovedali v šestdesetih letih. Kljub temu se še vedno izvaja. Prek payole naj bi se še zdaj približno tretjina tantiem ki jih imetniki pravic pridobijo od izvajanja njihove glasbe po radiu, vrnila radijskim postajam. Preden so payolo uradno prepovedali, so radijske postaje od imetnikov pravic dobile celo več, kot so morale plačati KO.[21]

Leta 2019 je CISAC zaradi payole špansko SGAE za eno leto izključil iz članstva. Ugotovljeno je bilo, da se je določena glasba predvajala ponoči na španskih TV kanalih, imetniki pravic na njej pa so bile taiste TV postaje. Zaradi te sheme, znane kot “kolo” (ang. »the Wheel«), naj bi bilo izplačanih cca. milijon evrov. Sporna praksa naj bi vključevala cca. 70 % prihodkov, ki jih je SGAE prejela od televizijskih postaj, čeprav so ta predvajanja dosegla le okoli 1 % občinstva. Ker so se honorarji delili na podlagi prijavljenih predvajanj (ne pa nujno realne gledanosti), je šlo za način, kako usmeriti

---

[18] Caso Saga, 2025, e-vir.
[19] Mildrad dom för Samis förre vd, 2015, e-vir.
[20] Kriminalisti na SAZAS-u: sum pranja denarja in zlorabe položaja, 2015, e-vir.
[21] Katz, 2005, str. 573–574.

sredstva k določenim avtorjem in založbam na račun večine ostalih članov SGAE.[22] Leta 2022 je SGAE na zahteve pristojnega ministrstva spremenil sistem avtorskih honorarjev, tako da so prihodki, ki jih prejmejo avtorji, vezani na gledanost, čas oddajanja in oglaševalske vložke programov, v katerih se uporabljajo njihova dela. Čeprav so sedaj prihodki sorazmerni z gledanostjo in oglaševanjem, kritiki opozarjajo, da nov model koristil založbam in multinacionalkam, na račun posameznih avtorjev. Približno trideset flamenko umetnikov je opozorilo, da nova ureditev pomeni, da se glasba, predvajana ponoči (kjer so oni najmočnejši), ovrednoti na nič evrov.[23]

Praksa, ki bi jo lahko označili kot »payolo«, naj bi bila prisotna tudi na slovenskih komercialnih radijskih postajah. Pod psevdonimi določenih soavtorjev najbolj predvajanih slovenskih skladb naj bi se namreč skrivali prav uredniki komercialnih radijskih postaj.[24] Po neuradnem soočenju s tovrstno poslovno prakso je Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (AKOS) izvedla analizo, v kolikšni meri so se s to prakso doslej že srečali drugi evropski regulatorji za medije. Ugotovila je, da je tak poslovni model strogo prepovedan samo v Veliki Britaniji.[25]

Novejši primer manipulacij števila predvajanj glasbe so t.i. »streaming« prevare. Gre za manipulativne prakse, ki umetno povečujejo število predvajanj / ogledov na pretočnih platformah, s pomočjo botov, klikfarm, ukradenih računov ipd. Čeprav so se sicer znatno znižale ovire za vstop glasbenikov na trg – nalaganje pesmi na spletne storitve za predvajanje glasbe je veliko lažje kot proizvodnja zgoščenk ali vinilnih plošč –,so se hkrati znižale tudi ovire za vstop goljufov.[26] Nemška KO GEMA in sorodne organizacije izvajajo podatkovne preglede in sisteme za prepoznavanje sumljivih vzorcev predvajanja, kot so nenormalni vremenski vzorci, nenavadne geolokacije, koncentracija predvajanj z istih IP/računov ipd., ter razvijajo interno »anti-fraud« politiko.[27] Tudi združenja glasbene industrije, kot je BVMI (Bundesverband Musikindustrie), so v Nemčiji vodila pravne postopke proti komercialnim ponudnikom storitev »streaming« manipulacij in dosegla zaprtje nekaterih nemških spletnih strani, ki so ponujale plačane lažne prenose.[28]

e) Slabo upravljanje, previsoki stroški delovanja in nepravična porazdelitev dohodkov

---

[22] Spanish collection society SGAE, plagued by corruption claims, kicked out of global PRO body CISAC, 2019, e-vir.
[23] La SGAE aprueba el nuevo modelo de reparto que pretende acabar con la 'Rueda', 2022, e-vir.
[24] Afera Raay–Zorjan razgalila sporne prakse domače glasbene scene, Delo, 2025, e-vir.
[25] Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije, 2017, str. 16 in 20.
[26] AI, bot farms and innocent indie victims: how music streaming became a hotbed of fraud and fakery, The Guardian, 2025, e-vir.
[27] Fake Streams, GenAI & Beyond – die GEMA ermittelt, GEMA, 2025, e-vir.
[28] Record companies successfully act against streaming manipulation site in Germany, IFPI, 2023, e-vir.

Ustvarjalci se najpogosteje pritožujejo nad slabim upravljanjem, previsokimi stroški delovanja in nepravično porazdelitvijo prihodkov. Poleg očitkov, da KO prepozno izplačujejo prejeta sredstva oziroma jih sploh ne, so pogosti tudi očitki, da ima KO previsoke odvetniške stroške pri zastopanju v zvezi s postopki pred pristojnim nadzornim organom.[29] Pogosto so previsoki tudi stroški sodnih sporov z uporabniki, v primeru, da KO izgubi tožbo, pa je dolžna povrniti tudi stroške nasprotne stranke.[30] Podobne pritožbe je bilo zaslediti tudi v anketah, ki so jih izpolnili slovenski imetniki pravic.[31]

f) Zastopanje različnih, med seboj nasprotujočih interesnih skupin

Imetniki pravic, ki jih upravljajo KO, se med seboj razlikujejo po tržni moči (veliki imetniki pravic, ustvarjalci z neznatno tržno močjo, majhne založbe) ali po njihovi vlogi v procesu ustvarjanja del (založniki, proizvajalci fonogramov, filmski producenti, avtorji, izvajalci). Pogost je očitek, da levji delež prihodkov pobere peščica velikih založnikov, medtem ko majhni ne dobijo praktično ničesar. Tudi ključne razlike v interesih avtorjev in izdajateljev lahko ovirajo KO pri učinkovitem zastopanju interesov ustvarjalcev.[32]

g) Zastopanje imetnikov pravic brez njihovega soglasja

Band in Butler kot primer neučinkovitega kolektivnega upravljanja omenjata tudi razširjeno kolektivno upravljanje. Tuji imetniki pravic, ki želijo dobiti za njih zbrana sredstva, težje vedo, ali se njihova dela uporabljajo. Tuji imetniki pravic tudi niso upravičenci iz namenskih skladov. Lahko so prikrajšani tudi, če niso člani KO v svoji državi, ki bi imela sklenjeno pogodbo z domačo KO, ki upravlja pravice na podlagi zakona.[33]

h) Nepazljive investicije

Leta 2009 je nizozemska Buma na borzi izgubila znaten del denarja, ki ga je zbrala za svoje upravičence. Zaradi teh izgub je Buma zmanjšala 10,4 % izplačil, ki bi sicer pripadala vsakemu upravičencu.[34] Tveganja slabih investicij so pri slovenskih organizacijah manjša, ker smejo zbrana sredstva zgolj hraniti na transakcijskih računih in investirati v bančne depozite. S tem pa so povezana druga tveganja, in sicer izgube zaradi inflacije, ter tveganja morebitnih kibernetskih napadov.

i) Prevelika kompleksnost pravil o delitvi

Leta 2007 je Friedland pri preverjanju pravil delitev kanadske Access Copyright ugotovil, da gre z izjemo zapleteno shemo, ki jo je zelo težko razumeti, celo v primerjavi z drugimi kompleksnimi temami, kot so pokojninske sheme, vrednostni papirji in

---

[29] Band, Butler, 2013, str. 694.
[30] Prav tam, str. 696.
[31] V nadaljevanju.
[32] Prav tam, str. 694.
[33] Prav tam, str. 698.
[34] Prav tam, str. 699.

nacionalna varnost. Pravila so bila predstavljena na nepregleden, neskladen in nepopoln način, brez natančnih pojasnil, kako sistem deluje. Pri tem Friedland poudari, da ne gre zgolj za nasprotje med založniki in ustvarjalci, temveč tudi za kompromise, prilagoditve in usklajevanja znotraj same skupnosti ustvarjalcev ter znotraj skupine založnikov. Znotraj vsake skupnosti interesi niso vedno enotni. Tisto, kar lahko finančno koristi enemu žanru, bo običajno škodovalo drugemu.[35]

j) Previsoke tarife

Ker so KO pogosto edini ponudnik potrebnih licenc, lahko od uporabnikov, ki nimajo druge možnosti, kot da plačajo, zahtevajo monopolne cene. Tako je kanadska Access Copyright leta 2010 zahtevala za 1300 % povečano nadomestilo za reproduciranje del v izobraževalnih ustanovah, ter se z nekaterimi univerzami celo uspela dogovoriti za dvig nadomestila iz $3.38 to $26.[36] Druge univerze pa so povečanju nasprotovale, med drugim tudi univerza York. Ker med KO in uporabniki ni prišlo do dogovora, je Kanadski odbor za avtorske pravice (Copyright Board of Canada) določil začasno tarifo. Univerza York pa je trdila, da tarifa ni izvršljiva. V sodnem sporu, ki je sledil, je kanadsko Vrhovno sodišče pritrdilo Univerzi York, da kanadski Zakon o avtorskih pravicah Access Copyright ne daje pravice, da bi proti univerzi uveljavljal plačilo tarif, bodisi začasnih bodisi končnih, če jih univerze niso potrdile s pogodbo. Določbe o kolektivnem upravljanju v Zakonu o avtorskih pravicah so namenjene zaščiti uporabnikov, ne dovoljujejo pa, da bi KO vsilila licenco uporabniku, ki je noče. Če uporabnik licence ne sprejme, je lahko odgovoren le za kršitev avtorskih pravic, KO pa nima pravice sodno uveljavljati odškodninskih zahtevkov. To lahko storijo le avtorji in založniki, ki so dejanski imetniki avtorskih pravic.[37] Zviševanje tarif lahko tako vodi tudi do sodnih sporov, ki se za KO ne končajo ugodno.

1.4 NAMENI IN CILJI RAZISKAVE

Namen Ciljnega raziskovalnega projekta V5-24041 je preveriti učinkovitost sistema kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic v Republiki Sloveniji. Raziskava je vključevala pravni, ekonomski in empirični del.

Predpogoj za učinkovito kolektivno upravljanje je ustrezen pravni okvir avtorske in sorodnih pravic in delovanja KO. V okviru **pravnega dela** smo pregledali:

1. temeljne značilnosti pravic, ki jih upravljajo KO;
2. temeljna načela kolektivnega upravljanja;
3. različne oblike kolektivnega upravljanja;
4. postopek pridobitve dovoljenja za kolektivno upravljanje;

---

[35] Friedland, 2007, str. 5 in 6.

[36] Band, Butler, 2013, str. 717.

[37] Vrhovno sodišče Kanade, *York University v. Canadian Copyright Licensing Agency (Access Copyright)*, 30. 7. 2021.

5. razmerje KO do uporabnikov (dolžnost uporabnikov do obveščanja, dovoljevanje uporabe del, pogajanja z reprezentativnimi združenji uporabnikov, oblikovanje tarif in skupnih sporazumov, izdajanje računov, uveljavljanje pravic pred sodišči in drugimi državnimi organi);
6. razmerje KO do imetnikov pravic (pravila delitve, pravice imetnikov pravic in članstvo v KO ter način uresničevanja pravic imetnikov);
7. razmerje KO do drugih KO (sklepanje sporazumov o vzajemnem zastopanju, razmejitve upravljanja pravic med posameznimi domačimi KO);
8. statute KO, vodenje in organiziranost, ukrepi za preprečevanje konflikta interesov in nadzor imetnikov pravic nad KO;
9. pravila za zagotavljanje transparentnosti poslovanja (obveščanje javnosti, letno poročilo);
10. namenske sklade;
11. delovanje Sveta za avtorsko pravo, reševanje sporov in mediacijo;
12. ureditev pooblastil nadzornega organa na obravnavanem področju (ukrepi, prekrški, kazniva dejanja).

Posamezne vidike smo primerjali z nekaterimi ureditvami v izbranih državah članicah EU, kot na primer na Hrvaškem, v Nemčiji, Avstriji in Španiji.

Najdragocenejši uvid v delovanje KO dajejo letna poročila KO. V okviru **ekonomskega dela** smo pregledali letna poročila slovenskih KO v zadnjih 10 letih, iz njih pa smo izluščili posamezne postavke. Preverili smo, ali je iz poročil razvidno število članov KO, prihodki in odhodki, dejansko izplačana sredstva, stroški kolektivnega upravljanja ter upravljanje namenskih skladov. Že na prvi pogled je sicer mogoče opaziti, da letna poročila KO niso enotna ter da si KO zakonske zahteve po transparentnosti razlagajo različno, kar otežuje ugotavljanje dejanske učinkovitosti slovenskih KO. Velik del raziskave je zato namenjen izboljšanju preglednosti in medsebojne usklajenosti letnih poročil KO.

V okviru **empiričnega dela** pa smo merili zadovoljstvo deležnikov tako, da smo opravili poglobljene intervjuje s predstavniki KO, predstavnico RTV Slovenija, reprezentativna združenja uporabnikov pa so izpolnila obširne vprašalnike. Zadovoljstvo imetnikov pravic in uporabnikov smo izmerili z anketo, rezultate anket z imetniki pravic smo statistično obdelali z Z+4 testom.

Na tej podlagi smo identificirali zahteve za morebitne sistemske spremembe na področju kolektivnega upravljanja ter oblikovali priporočila in predloge sprememb obstoječih zakonskih in podzakonskih aktov.

1.5 PRIMER DOBRE PRAKSE IZ TUJINE – PERIODIČNA POROČILA FRANCOSKE KOMISIJE ZA NADZOR NAD KO

1.5.1 Sestava Komisije

Francija je odličen primer, kako je mogoče izboljšati sistem kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic s pomočjo javno objavljenih periodičnih poročil neodvisnih državnih organov.

Francoska Komisija za nadzor organizacij za upravljanje avtorske in sorodnih pravic (Commission de contrôle des organismes de gestion des droits d'auteur et des droits voisins - v nadaljevanju Komisija) je poseben organ, ustanovljen v okviru Računskega sodišča. Sestavljen je iz nadzornega kolegija, ki stalno nadzira računovodstvo in upravljanje KO ter neodvisnih subjektov upravljanja, in kolegija za sankcije, ki lahko naloži sankcije v primeru kršitve francoskega Zakonika o intelektualni lastnini (Code de la propriété intellectuelle - v nadaljevanju CPI).[38] Sestavljajo ga člani Vrhovnega in Računskega sodišča ter inšpektorskih služb. V skladu s členom L.327-12 CPI vsako leto sestavi in predloži vladi in parlamentu letno poročilo, v katerem povzame finančne tokove in predloge za izboljšanje delovanja KO. Poročilo je sprejeto po kontradiktornem postopku, kjer se za vsako KO najprej pripravi posebno poročilo, nato pa še za vse KO skupno letno poročilo. V obeh fazah so KO pozvane, da v pisni obliki predložijo svoje pripombe, njihovi vodstveni delavci pa lahko zaprosijo za zaslišanje pred nadzornim kolegijem.

1.5.2 Poročilo 2024

1.5.2.1 Zasnova poročila

Leta 2024 je bilo objavljeno enajsto poročilo, v katerem so predstavljeni in analizirani finančni tokovi in glavni kazalniki KO.[39] Štiriletno obdobje proučevanja je omogočilo retrospektivni pogled na posledice zdravstvene krize in primerjavo med zadnjim poslovnim letom pred krizo (2019) in prvim poslovnim letom po vrnitvi k normalnim razmeram (2022).

Pomembnejši kazalniki, ki jih obravnava komisija v poročilu so:

a) Finančni tokovi:

- sredstva, ki so ostala ob koncu preteklega proračunskega leta,
- vsa sredstva, prejeta in uporabljena v poslovnem letu, ter
- sredstva, ki jih je še treba razdeliti ob koncu poslovnega leta.

---

[38] WIPO, 2025.

[39] Commission de contrôle des organismes de gestion des droits d'auteur et des droits voisins, 2024.

b) Analiza dejavnosti:
- dodeljeni avtorski honorarji in nadomestila po namenu dodelitve,
- dejansko izplačani avtorski honorarji in nadomestila,
- stroški kolektivnega upravljanja in njihovo financiranje, ter
- namenski skladi.

V okviru denarnih tokov Komisija prouči:
- zbrana sredstva: sredstva, ki jih v koledarskem letu plačajo različni zavezanci in so razdeljena na zneske, ki se plačajo neposredno primarni KO in zneske, pridobljene prek posredniške KO. Zneski, ki se plačajo neposredno primarni KO, lahko tehnično zbira KO ali zaradi lažje organizacije tretja oseba;
- uporabo sredstev za:
  a) izplačila imetnikom pravic ali drugim KO (francoskih ali tujih),
  b) umetniške, kulturne ali socialne dejavnosti, in
  c) plačilo stroškov KO. Posebej se obravnavajo skupni upravljavski stroški in čisti upravljavski stroški, da se upošteva dejstvo, da imajo nekatere KO stroške za tretje osebe, ki se običajno slednjim tudi zaračunajo.[40]

Komisija spremlja finančne tokove KO na podlagi stanja na dan 31. decembra vsakega leta, ki se primerja z bruto zneskom odhodkov in prihodkov v zadevnem letu.

Komisija pripravi letno poročilo v skladu s Pravilnikom št. 2017-07 z dne 1. decembra 2017 o usklajevanju računovodskih pravil in predstavitvi povzetkov dokumentov organizacij za kolektivno upravljanje avtorskih in sorodnih pravic, potrjenim z odlokom z dne 26. decembra 2017.[41]

1.5.2.2 Primarne in posredniške KO

Komisija deli KO na:
1. primarne KO, ki imetnikom pravic razdeljujejo sredstva neposredno, ta sredstva pa pobirajo bodisi neposredno bodisi prek posredniških KO. Primarne KO se nadalje delijo na:
   a. upravljavke avtorskih pravic (avtorji, založniki), in
   b. upravljavke sorodnih pravic (izvajalci, proizvajalci fonogramov in videogramov ter založniki tiskanih del),
2. posredniške KO, ki pobirajo prihodke iz pravic, vendar ne izvajajo razdelitve v korist upravičencev.

---

[40] Prav tam, str. 14.
[41] RegIt2017_07_SPRD.pdf

1.5.2.3 Razdrobljenost francoskega sistema KO

Komisija opozarja na razdrobljenost francoskih KO (24, od tega 6 posredniških). Posebej navede KO, ki dokazano niso smiselne (kot na primer posredniške KO, ki večino sredstev namenijo eni primarni KO), ter tiste, katerih poslovni model ni trajnostno naravnan (na primer Združenje avtorjev, režiserjev in producentov - ARP zaradi velikih nihanj v prihodkih, povezanimi s spremembami v članstvu KO). Komisija opozarja KO, kadar nimajo dovolj berljivih in razumljivih poročil o transparentnosti,[42] ter proučuje možnosti povezovanja med obstoječimi KO v smislu zmanjševanja stroškov.

1.5.2.4 Zahteva po čim bolj primerljivem znesku potrošenih in prejetih sredstev ter zmanjševanju obveznosti do imetnikov pravic

Komisija se osredotoča tudi na razmerje med potrošenimi in prejetimi sredstvi, pri čemer se kot poraba šteje plačilo upravičencem neposredno ali prek tujih KO, izplačilo iz namenskih skladov in povrnitev stroškov kolektivnega upravljanja. Leta 2019 je razmerje med potrošenimi in prejetimi zneski v povprečju znašalo 100 %. V letu 2022 pa je delež padel na 94,7 %, kar je Komisija opredelila kot konkretno poslabšanje.[43]

1.5.2.5 Zastajanje sredstev pri francoskih KO kot posledica prakse SEU

Na obseg sredstev francoskih KO, ki čakajo na razdelitev, je vplivala tudi **sodba SEU v zadevi C-265/19-RAAP**.[44] Gre za spor med irsko KO RAAP (Recorded Artists Actors Performers), ki kolektivno upravlja pravice izvajalcev, in irsko KO PPI (Phonographic Performance Ireland), ki kolektivno upravlja pravice proizvajalcev fonogramov. Družba PPI je pobirala nadomestila za javno predvajanje fonogramov, ki jih je delila z RAAP. PPI pa je zavračala delitev sredstev za predvajanje fonogramov, na katerih je glasbo predvajal izvajalec, ki ni državljan niti rezident države članice EGP (tuji izvajalci). Štela je, da nadomestila za javno predvajanje fonogramov, katerih posnetke so izvedli tuji izvajalci, v celoti pripadajo proizvajalcem fonogramov. SEU je odločilo, da so izvajalci v smislu člena drugega odstavka 8. člena Direktive 2006/115 »vse osebe, „ki igrajo, pojejo, podajajo, deklamirajo, nastopajo, interpretirajo ali kako drugače izvajajo književna, umetniška ali folklorna dela“.« Nacionalni zakonodajalec pravice do enkratnega pravičnega nadomestila, priznane v drugem odstavku 8. člena Direktive 2006/115, ki v pravu Unije zagotavlja uporabo člena prvega odstavka 15. člena WPPT,

[42] Commission de contrôle des organismes de gestion des droits d’auteur et des droits voisins, 2024, str. 23.
[43] Prav tam, str. 47.
[44] SEU, *Recorded Artists Actors Performers Ltd proti Phonographic Performance (Ireland) Ltd in drugim*, C-265/19, 8. 9. 2020.

ne sme omejiti le na državljane držav članic EGP, temveč jo mora zagotoviti vsem izvajalcem iz držav pogodbenic WPPT. SEU je tudi odločilo, da je drugi odstavek 8. člena Direktive 2006/115 treba razlagati tako, da nasprotuje temu, da je pravica do enkratnega pravičnega nadomestila, ki je v njem določena, omejena tako, da samo proizvajalec zadevnega fonograma prejme nadomestilo, ne da bi si ga delil z izvajalcem, ki je k temu fonogramu prispeval.

V zvezi s priznavanjem pravic ustvarjalcem iz tretjih držav je pomembna tudi **sodba SEU v zadevi C-227/23-Kwantum**.[45] V njej je SEU odločilo, da člen 2(a) in 4 Direktive 2001/29 — skupaj z drugim odstavkom 17. člena in prvim odstavkom 52. člena Listine EU — preprečuje državam članicam, da bi v svoji nacionalni ureditvi uveljavljale načelo materialne recipročnosti iz Bernske konvencije glede del, katerih država izvora ni članica EU. Samo zakonodajalec EU je pristojen določiti, ali in kako se lahko v EU omeji podeljevanje pravic po Direktivi 2001/29 v zvezi z deli, ki izvirajo iz držav izven EU. Odločitev je bila v literaturi kritizirana, ker naj bi SEU poseglo na področje, ki ga Direktiva 2001/29 ne ureja, EU pa naj bi s tem izgubila pomembno pogajalsko prednost pri pogajanjih o mednarodnih trgovinskih sporazumih.[46] Kljub temu je odločitev treba spoštovati, ter ustrezno prilagoditi osmo poglavje ZASP, ki ureja razmerja s tujimi elementi. To pa je še en dodaten razlog za ukinitev zakonitega skrbništva – pravo EU namreč zahteva, da vse izvajalce obravnavamo enako, ne pa tudi, da moramo vselej sredstva nakazovati osebam, ki KO niso pooblastile za upravljanje njihovih pravic.

Francoske KO so do sodbe v zadevi RAAP zneske, ki bi pripadali izvajalcem del na fonogramih iz držav pogodbenic WPPT, kjer v pravu takšne pravice do nadomestila ni, obravnavale kot »pravno nerazdeljive zneske«. Iz njih so – tako kot od dejansko nerazdeljivih zneskov, ki pripadajo izvajalcem, ki jih ni mogoče najti – financirale umetniške in kulturne sklade. Nekatere KO so s prakso nadaljevale tudi po sodbi SEU, druge pa čakajo na sodbo nacionalnih sodišč, ki bo implementirala stališča iz sodbe RAAP v francoski pravni red.[47]

Francoska KO SCPP (Société Civile des Producteurs Phonographiques), ki zastopa pravice treh velikih glasbenih založb (Universal Music France, Sony Music France in Warner Music France) ter nekaterih neodvisnih producentov, je zaradi sodbe SEU v zadevi RAAP in spora s KO SPPF (Société civile des producteurs de phonogrammes en France), ki zastopa pravice neodvisnih glasbenih založb in producentov, rezervirala več kot 26 mio evrov iz naslova pravice do nadomestila za javno predvajanje

[45] SEU, *Kwantum Nederland BV in Kwantum België BV proti Vitra Collections AG*, C-227/23, 24. 10. 2024.
[46] Hugenholtz, 2024.
[47] Commission de contrôle des organismes de gestion des droits d'auteur et des droits voisins, 2024, str. 54–55.

fonogramov in iz naslova pravice do nadomestila za zasebno reproduciranje. Tudi za slednjo bi se po mnenju SCPP lahko uporabila načela iz sodbe RAAP. Komisija pa je zastopala stališče, da ti razlogi ne utemeljujejo zadržanja sredstev v takšni višini.[48]

1.5.2.6 Zahteva po čim manjšem deležu nerazdeljivih sredstev

Komisija spremlja tudi skupni znesek nerazdeljenih in dokončno nerazdeljivih sredstev (tj. sredstev, ki jih ni mogoče razdeliti), ki jih je v celotnem sistemu 127,41 (nerazdeljenih) oziroma 76,06 mio. evrov (dokončno nerazdeljivih). Pri pravicah na pisanih delih gre večinoma za sredstva, namenjena založnikom, ki KO niso izstavile računa ali so prenehali obstajati, ali avtorjem ali upravičencem, ki jih je težko najti. Dokončno nerazdeljiva sredstva so se procentualno povečala tudi zaradi zmanjšanja zastaralnih rokov iz 10 (pred uveljavitvijo Direktive 2014/26/EU) na 5 let za sredstva, zbrana od leta 2015 dalje. Največji je delež nerazdeljivih sredstev na področju sorodnih pravic, zaradi sodne prakse SEU v zadevi RAAP. Konec leta 2022 so sredstva, zadržana zaradi sodbe RAAP, znašala 70 mio. evrov.[49]

1.5.2.7 Razmerje med denarnimi sredstvi ob koncu računovodskega leta in prihodki tega leta

Komisija upošteva, da je določen časovni zamik med prejemom, dodelitvijo in izplačilom zbranih sredstev neizogiben. Kljub temu pa **raven denarnih sredstev ob koncu računovodskega leta ne sme presegati 100 do 125 % sredstev, zbranih v tekočem poslovnem letu**. Nad to mejo, razen v posebnih okoliščinah, gre za sredstva, ki jih upravičenci ne prejmejo pravočasno.[50] Šestim KO, katerih raven denarnih sredstev je dosegla od 162 do 219,2 % sredstev, zbranih v tekočem letu, je Komisija priporočila zmanjšanje denarnih sredstev na zadovoljive ravni.[51]

1.5.2.8 Razmerje med obveznostmi do imetnikov pravic in prihodki tega leta

V letu 2022 so znašale skupne obveznosti francoskih KO do imetnikov pravic (Komisija uporablja izraz: pravice, ki so ostale za razdelitev), 1.845 mio evrov, vendar je šlo v večjem delu za zneske, ki so bili zbrani v tekočem letu. Komisija spodbuja KO, da zmanjšajo obseg pravic, ki jih je še treba razdeliti, ter posebej obravnava vzroke, zakaj imajo nekatere KO na koncu leta več pravic za razdelitev (tj. obveznosti do imetnikov pravic), kot prihodkov v tekočem letu. **Primerno razmerje med obveznostmi do imetnikov pravic in prihodki tekočega leta je 1 ali manj.** Procentualno največ pravic za razdelitev ima francoska KO za uveljavljanje pravic filmskih in televizijskih

---

[48] Prav tam, str. 52.
[49] Prav tam, str. 54 in 55.
[50] Prav tam, str. 87 in 88.
[51] Prav tam, str. 93.

producentov PROCIREP, ki je imela konec leta 2022 dvakrat več sredstev za razdelitev kot prihodkov v istem letu.[52]

1.5.2.9 Medsebojna neusklajenost računovodskih izkazov KO

Komisija je tudi posebej preverjala finančne tokove med KO in večkrat ugotovila, da se zneski iz letnih poročil, ki naj bi jih razdelila posredniška KO, razlikujejo od zneskov, ki naj bi jih iz istega naslova prejela primarna KO. KO so pojasnile, da ne gre za dejanske neskladnosti, temveč za razlike v računovodskem prikazovanju, kar naj bi potrdili tudi revizorji.[53] Komisija še vedno priporoča KO, da medsebojno uskladijo računovodske izkaze in spremenijo računovodske metode. Po takšnih priporočilih so KO na področju mehaničnih pravic uskladile poročanja tako, da ni več prišlo do odstopanj.

1.5.2.10 Preverjanje dejanskih stroškov delovanja ene KO za račun druge KO

Pri pravicah, ki jih v imenu ene KO poberejo druge KO, je Komisija poudarila, da je treba preveriti skladnost med zaračunanimi stroški (višina in način izračuna) in dejanskimi stroški opravljanja storitev v imenu drugih KO.[54]

1.5.2.11 Razmerje med sredstvi, prejetimi in plačanimi v tujino

Pri finančnih tokovih s tujimi KO je Komisija opozorila, da je francoska »trgovinska bilanca« kolektivnega upravljanja avtorskih (ne pa tudi sorodnih) pravic močno negativna (-271 milijonov evrov). Zato bi bilo treba razmisliti o mednarodni strategiji francoskih KO.[55]

1.5.2.12 Razmerje med stroški upravljanja pravic in prihodki

V okviru stroškov kolektivnega upravljanja Komisija šteje za sprejemljivo razmerje med skupnimi neto stroški (ki obsegajo samo stroške upravljanja pravic) in prihodki v višini 15 %. Vse KO, ki tega razmerja ne dosežejo, so pozvane, naj stroške bolje nadzorujejo.[56] Posebej pa Komisija obravnava stroške posredniških KO, ki so bistveno manjši kot stroški primarnih KO. Ti stroški so v letu 2022 znašali od 0,7 do 8,5 % prihodkov, razen SAI, ki je znašala 15 % prihodkov, vendar je del zbranih sredstev

---

[52] Prav tam, str. 50 in 51.

[53] Na primer, v letu 2022 je bila ugotovljena tudi razlika v višini 606.000 evrov med računovodskimi izkazi Copie France in SCPA; Prav tam, str. 58.

[54] Prav tam, str. 60.

[55] Prav tam.

[56] Prav tam, str. 65.

nakazovala neposredno imetnikom pravic.[57] Nekatere od posredniških KO nimajo zaposlenih.[58]

1.5.2.13 Učinkovitost razdeljevanja primernega nadomestila za priobčitev fonogramov javnosti

Komisija se je v poročilu iz leta 2024 posebej posvetila primernemu nadomestilu za priobčitev fonogramov javnosti. Sredstva, ki jih dejansko ali pravno (nadomestila za fonograme, posnete v državah, kjer taka pravica ne obstaja)[59] ni mogoče razdeliti, KO porabijo za kulturne in umetniške namene. Za KO SPRE (Société pour la Perception de la Rémunération Équitable), ki pobira primerno nadomestilo za priobčitev fonogramov javnosti, opravlja storitve pobiranja v barih in lokalih KO SACEM (Société des Auteurs, Compositeurs et Éditeurs de Musique), ki sicer zastopa avtorje besedil, skladatelje in založnike. SACEM za svojo storitev prejme plačilo v višini cca. 7 % zbranih zneskov, kar Komisija ne šteje za nesorazmerno.[60] V zvezi z učinkovitostjo razdelitve primernega nadomestila je Komisija najprej opozorila, da četudi se sredstva zbirajo po eni KO in razdeljujejo po drugi, CPI zahteva, da se izplačajo najpozneje devet mesecev po koncu poslovnega leta, v katerem je prva KO prejela sredstva od uporabnikov. Navedeni rok pa se ne upošteva vedno, ker niso pravočasno na voljo podatki, ki bi omogočili razdelitev. SPRE kot posredniška KO razdeli prejeta sredstva v roku dveh mesecev, primarne KO pa razporedijo sredstva končnim upravičencem običajno enkrat letno. Podatki o predvajanju pa so pridobljeni v prvem polletju naslednjega leta od leta, ko so bili zbrani. Komisija je ugotovila, da se sredstva za proizvajalce fonogramov običajno razdelijo do naslednjega konca leta od leta, v katerem so bili pobrani. [61]

Roki za razdelitev primernega nadomestila izvajalcem pa so nekoliko daljši kot pri proizvajalcih fonogramov, ker je postopek identifikacije upravičencev bolj zapleten. Komisija je v zvezi s tem že v letnem poročilu 2022 opozarjala na neučinkovitost izvajalske KO SPEDIDAM (Société de Perception et de Distribution des Droits des Artistes-Interprètes de la Musique et de la Danse). Kljub stalnim prihodkom so bile delitve sredstev neredne in neenakomerne, število prejemnikov in frekvence izplačil pa nepojasnjeno nestanovitni. SPEDIDAM je imel tudi preveč neizplačanih in nerazdeljenih sredstev, ki jih z ukrepi ni obvladoval. Zato je bila po mnenju Komisije kakovost storitve za imetnike pravice zelo vprašljiva.[62] V poročilu 2024 pa je Komisija

---

[57] Prav tam, str. 71.
[58] Prav tam, str. 70.
[59] Sodba SEU, C-265/19-RAAP bi lahko namenitev pravno nerazdeljivih sredstev postavila pod vprašaj.
[60] Commission de contrôle des organismes de gestion des droits d'auteur et des droits voisins, 2024, str. 154.
[61] Prav tam, str. 165.
[62] Commission de contrôle des organismes de gestion des droits d'auteur et des droits voisins, 2022, str. 99-104.

ugotovila, da je SPEDIDAM upošteval priporočila in zmanjšal delež neizplačanih sredstev, tudi s pridobitvijo bančnih podatkov upravičencev.[63]

Sredstva za fonograme, ki se predvajajo v prostorih z ozvočenjem, se razdelijo tako, da se na vzorcu trgovin, ki navedejo način predvajanja, ugotavlja, kaj se na splošno tam predvaja. Komisija šteje vzorčenje za nezanesljivo metodo. V diskotekah pa se uporaba glasbe ugotavlja z detektorskimi napravami, ki jih pogodbena družba YACAST namesti na opremo v določenem odstotku lokalov. Ker imetniki diskotek temu nasprotujejo, je delo oteženo. Za preverjanje in identifikacijo fonogramov, predvajanih v radiu in na televiziji, pa francoske KO uporabljajo storitve družbe BMAT, ki omogoča, da KO mesečno prejmejo avtomatizirane podatke, pridobljene z umetno inteligenco, o seznamih predvajanih fonogramov. Kljub hitrejšemu identificiranju uporabljenih fonogramov pa KO niso zmanjšale stroškov upravljanja, niti niso zmanjšale rokov za plačilo. Komisija je zato KO pozvala, naj natančno ocenijo povečanje produktivnosti in razmislijo o zmanjšanju stroškov upravljanja, ter o četrtletni ali celo mesečni razdelitvi sredstev upravičencem, kar bi skrajšalo čas razdelitve.[64]

1.5.2.14 Splošna priporočila Komisije

Priporočila Komisije so se nanašala na:
1. natančno razdelitev stroškov upravljanja namenskih skladov s pojasnilom njihovega gibanja,
2. zniževanje sredstev za kulturne in umetniške dejavnosti,
3. zmanjšanje stanja denarnih sredstev ob koncu leta na raven, ki ustreza enoletnim prihodkom,
4. zmanjševanje razlike med dodeljenimi in dejansko izplačanimi sredstvi upravičencem,
5. usklajevanje računovodskih izkazov primarnih in posredniških KO oziroma utemeljitev razlik s strani revizorja,
6. zmanjševanje stroškov upravljanja,
7. določanje objektivnih pravil delitev, ter
8. zmanjševanje stroškov zaradi uvedbe avtomatiziranega zaznavanja uporabe del.

1.5.3 Uporabnost ugotovitev Komisije za slovenski sistem kolektivnega upravljanja

Iz poročil Komisije so razvidni ekonomski elementi učinkovitega kolektivnega upravljanja avtorske iz sorodnih pravic. Ugotovitve Komisije so nam služile kot primer, v kateri smeri naj na podlagi letnih poročil KO ugotavljamo njihovo učinkovitost.

---

[63] Commission de contrôle des organismes de gestion des droits d'auteur et des droits voisins, 2024, str. 167.
[64] Prav tam, str. 173.

Upoštevali pa smo različnost sistema, predvsem z vidika zbranih sredstev (v Franciji 1,8 mrd evrov, pri nas cca. 41 mio evrov), kar lahko narekuje večji odstotek stroškov kolektivnega upravljanja, vendar hkrati pomeni manjše število uporabnikov in domačih imetnikov pravic.

Pri proučevanju smo naleteli na omejitve, saj so letna poročila slovenskih KO med seboj neusklajena. Sliko dodatno zabriše tudi predstavitev po neto principu, saj iz letnih poročil KO niso razvidni bruto poslovni izkazi in bruto denarni tokovi v posameznem letu. Za ugotovitev dejanske učinkovitosti kolektivnega upravljanja bi bilo treba dostopati do glavne knjige in bruto bilanc KO, kar bi lahko storil Urad kot nadzorni organ. Kljub temu smo iz letnih poročil KO pridobili določene dragocene podatke, ki so nam omogočili podati grobo oceno ekonomske učinkovitosti posameznih KO. Naša raziskava je tudi širše usmerjena kot poročila francoske Komisije, ker smo proučili tudi pravne vidike in stališča deležnikov.

Vprašanje je, ali bi bilo mogoče dejavnosti, ki jih opravlja Komisija, aplicirati tudi na slovenski sistem kolektivnega upravljanja pravic. Na okrogli mizi s predstavniki KO je bilo zastopano stališče, da je francoski sistem kolektivnega upravljanja v več pogledih precej različen od slovenskega, zaradi česar naj poročila komisije za naš sistem ne bi bila uporabljiva. Ena izmed temeljnih razlik naj bi bila, da francoske KO večino pravic upravljajo na podlagi pooblastila avtorja, ne pa v okviru zakonitega skrbništva, tako kot slovenske KO. Menimo, da je treba upoštevati, da je bilo kolektivno upravljanje v EU v veliki meri poenoteno z Direktivo 2014/26/EU. Namen direktive je zagotoviti visoko raven upravljanja, finančnega poslovodenja, preglednosti in poročanja. Kazalniki učinkovitosti, ki jih je sestavila francoska komisija za nadzor nad KO, so že preizkušeni. Temeljna dejavnost kolektivnega upravljanja, ki obsega zbiranje in razdeljevanje sredstev upravičencem, pa je enaka, ne glede na to, na kakšni podlagi (zakon ali pooblastilo) KO upravlja avtorske in sorodne pravice. Poleg tega tudi KO v Franciji nekatere pravice, kot je pravica do pravičnega nadomestila za zasebno kopiranje, upravljajo na podlagi zakona.

Menimo, da bi moral nadzorni organ tudi v Sloveniji izvajati dejavnosti, podobne dejavnostim francoske Komisije za nadzor nad KO. Pomembno je, da komisija ni usmerjena v sankcioniranje KO, temveč v periodično spremljanje njihove dejavnosti in izdajanje poročil, s katerimi na dolgi rok izboljšuje učinkovitost kolektivnega upravljanja.

Priporočilo št. 1

Urad naj spremlja dejavnosti KO na enak način, kot to dela francoska Komisija za nadzor. Za to bi moral imeti poleg pravnikov zaposlene revizorje. Predlagamo, da Urad zaposli dva državna notranja revizorja, ki bosta lahko stalno spremljala finančno dejavnost KO. Organ, ki nadzoruje delovanje institucij, katerih bistvena dejavnost je

zbiranje in razdeljevanje denarnih sredstev, mora imeti zaposlene tudi osebe, ki se spoznajo na nadzor nad finančnimi tokovi.

Urad bi v ta namen izdajal letna poročila o finančnih tokovih slovenskih KO, ter se posebej posvečal vprašanju posameznih pravic, ki se kolektivno upravljajo. Pri preverjanju KO bi lahko uporabljal splošne kazalnike uspešnosti podjetij (na primer kazalnih pospešene likvidnosti) in posebne kazalnike, ki so prilagojene za KO in jih uporablja francoska Komisija za nadzor). Letna poročila bi bila javno objavljena, v postopku priprave pa bi KO imele pravico do izjave. Na podlagi letnih poročil bi lahko Urad izdajal priporočila kot t. i. soft law, ki bi pomenila učinkovit, čeprav neformalen, pritisk na KO, naj izboljšajo svojo učinkovitost. Izboljšanje kolektivnega upravljanja je proces, ki traja več let. Zato bi bilo vplivanje na KO s pomočjo priporočil lahko v nekaterih primerih celo bolj učinkovito od enkratne naložitve določenega ukrepa.

V ta namen bi se spremenil 69. člen ZKUASP, tako da bi se glasil: »(1) Pristojni organ izvaja:

– stalen nadzor na izvajanjem tega zakona, razen nad določbo osmega odstavka 40. člena, nad katero nadzor izvaja AJPES, in določbami 48. člena tega zakona, nad katerimi nadzor izvaja Tržni inšpektorat Republike Slovenije,
– stalen nadzor računovodstva in upravljanja KO in neodvisnih subjektov za upravljanje.

(2) Pristojni organ izvaja nadzor po prvi alineji prejšnjega odstavka v skladu z letnim programom dela, sprejetim v skladu z zakonom, ki ureja državno upravo. Poleg nadzora, ki je opredeljen v letnem programu dela, lahko pristojni organ opravi nadzor tudi po uradni dolžnosti ali na pobudo tretje osebe. Tretja oseba, ki pri pristojnem organu vloži pobudo za ukrepanje zoper KO, ni stranka v postopku.

(3) Pristojni organ v okviru nadzora po drugi alineji prvega odstavka tega člena pripravi skupno letno poročilo o finančnih tokovih in priporočila v skladu s pravilnikom, ki ga sprejme pristojni organ. Skupno letno poročilo se pred objavo pošlje KO v izjavo. Vsaka KO lahko zahteva, da se jo pred objavo skupnega letnega poročila zasliši.

(4) Pristojni organ ni pristojen za odločanje o individualnih sporih med imetniki pravic in KO ter med uporabniki in KO. To ne vpliva na pristojnost izvajanja nadzora nad določbami zakona, ki se nanašajo na pobiranje in razdeljevanje zbranih nadomestil in avtorskih honorarjev, vključno z namenskimi skladi.«.

1.5.4 Pooblastila nadzornega organa za učinkovit nadzor Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino nad finančnimi tokovi KO – primerjalno pravni vidik

V skladu s 70. členom ZKUASP so pooblastila nazornega organa naslednja, omejena pa so samo na nadzor in za namen nadzora:

- vpogleda lahko v poslovne knjige in druge dokumente KO, tudi če ti vsebujejo osebne ali druge varovane podatke,
- zahteva od KO informacije ali dokumente o njej ali njenem poslovanju, tudi če ti vsebujejo osebne ali druge varovane podatke, ter
- zahteva od članov poslovodstva ali nadzornega odbora KO ustno ali pisno pojasnilo o dejstvih ali dokumentih, ki se nanašajo na delovanje KO.

Nadzor pristojnega organa se lahko nanaša na zadevo, ki ni starejša od pet let, razen če je bil postopek nadzora že uveden (tretji odstavek 70. člena ZKUASP). Menimo, da takšno oblikovanje pooblastil nadzornega organa ni ustrezno za periodično spremljanje finančnih tokov KO. Finančne tokove bi bilo namreč treba pregledati od ustanovitve posamezne KO naprej oziroma vsaj od tedaj, ko je treba hraniti finančne podatke po davčnih predpisih (10 let). V bilancah KO se namreč še vedno nahajajo sredstva, katerih izvor ob omejitvi na pet let ostane povsem nepojasnjen. Za celovito opravljanje nadzora nad KO bi zato moralo biti prvo proučevano obdobje daljše od pet let.

1.5.4.1 Francija

Po členu L327-1 CPI Komisija za nadzor zagotavlja dve obliki nadzora:
- stalen nadzor računovodstva in upravljanja KO in neodvisnih subjektov upravljanja, ter njihovih hčerinskih družb in organizacij, ki jih nadzorujejo;
- nadzor nad spoštovanjem zakonskih določb brez poseganja v nadzor s strani ministra za kulturo.

Medtem ko je sankcioniranje mogoče samo za ravnanja, storjena do treh let od uvedbe nadzora, nadzorovanje finančnih tokov nima omejitev na podatke do treh let. Po členu L327-11 CPI so za izvajanje nalog Komisije za nadzor zakoniti zastopniki kolektivnih upravljavskih organizacij, neodvisnih upravljavskih organizacij, njihovih hčerinskih družb in organizacij, ki jih nadzorujejo, dolžni sodelovati s kontrolnim organom, mu posredovati vse dokumente in odgovoriti na vsa vprašanja, potrebna za izvajanje njegovih nalog. Za operacije, ki vključujejo računalniško tehnologijo, pravica do dostopa pomeni dostop do programske opreme in podatkov ter pravico, da se zahteva njihov prepis z ustreznim postopkom v dokumente, ki so neposredno uporabni za potrebe nadzora. Zakon pa še dodatno določa, da lahko nadzorni kolegij od revizorjev kolektivnih upravljavskih organov in neodvisnih upravljavskih organov zahteva vse informacije o organih, ki jih nadzorujejo. Revizorji so v tem primeru razvezani poklicne tajnosti do članov, poročevalcev in uslužbencev komisije. Nadzorni kolegij in mediator lahko skličejo in zaslišijo zakonite zastopnike in člane nadzorovane organizacije, njenih hčerinskih družb in organizacij, ki jih te nadzorujejo, drugih organizacij za kolektivno upravljanje in neodvisnih organizacij, zlasti tistih, ki so z zadevno organizacijo povezane s sporazumom o zastopanju, zastopnike uporabnikov njenega repertoarja ter vse osebe, katerih mnenje se zdi koristno. Zakoniti zastopniki kolektivnih upravnih organov in neodvisnih upravnih organov lahko zaprosijo za zaslišanje pred nadzornim

kolegijem. Vsaka zaslišana oseba ima pravico do pomoči svetovalca po lastni izbiri. Francoski zakon tako dolžnost dajanja informacij razširja na osebe, ki sodelujejo s KO, kot so revizorji, člani KO, predstavniki uporabnikov ter vse druge osebe, katerih mnenje se zdi koristno. Pri tem so revizorji razvezani poklicne tajnosti.

Pomembno je tudi, da se po členu L327-10 CPI poslovodja KO, ki na kakršen koli način ovira izvajanje nalog članov, poročevalcev ali pomočnikov Komisije za nadzor, nadzornega odbora iz členov L. 327-3 in L. 327-10, kaznuje z enim letom zapora in 15.000 evrov globe. Oviranje izvajanja zakonskih nalog Komisije se tako strogo sankcionira.

1.5.4.2 Avstrija

V skladu s petim odstavkom § 69 avstrijskega Zakona o kolektivnih organizacijah (Verwertungsgesellschaftengesetz 2016 - v nadaljevanju VerwGesG)[65] morajo KO nadzornemu organu posredovati zahtevane informacije o vseh zadevah, povezanih z upravljanjem, in mu omogočiti vpogled v poslovne knjige in druge dokumente organizacije za kolektivno upravljanje pravic. Po § 71. avstrijskega VerwGesG 2016 § 71.Odstavek 71, izda nadzorni organ mora z odločbo izdati ustrezna navodila KO, če ne izpolnjuje svojih obveznosti do nadzornega organa (§ 69, odstavek 5 in § 70). Nadzorni organ mora v odločbi iz odstavka 1 določiti ustrezen rok, v katerem mora KO izpolniti naloge; rok se lahko na zahtevo KO podaljša iz utemeljenih razlogov. Če KO ne izpolni naloge v določenem roku, lahko nadzorni organ KO z odločbo naloži, da razreši odgovorno osebo. Po § 78 pa je neupoštevanje navodil nadzornega organa upravni prekršek (Verwaltungsübertretung), za katerega se predstojniku KO izreče denarna kazen do 20.000 evrov.

1.5.4.3 Nemčija

Po tretjem odstavku § 85 nemškega Zakona o KO (Verwertungsgesellschaftengesetz - v nadaljevanju VGG)[66] lahko nadzorni organ kadar koli od KO zahteva informacije o vseh zadevah, povezanih z upravljanjem, ter predložitev poslovnih knjig in drugih poslovnih dokumentov. V nemškem VGG ni posebnih določb v zvezi s sankcioniranjem KO.

1.5.4.4 Španija

Po drugem odstavku 154. člena španskega Zakona o intelektualni lastnini (Ley de Propiedad intelectual - v nadaljevanju LPI)[67] so dolžni KO, njihove odvisne organizacije in neodvisni upravljavci s pristojnimi nadzorniki sodelovati in skrbno izpolnjevati njihove

---

[65] Das Rechtsinformationssystem des Bundes, 2023.
[66] Das Bundesamt für Justiz, 2025.
[67] WIPO, 2022.

zahteve po informacijah in dokumentaciji. Po 191. členu LPI je neizpolnjevanje zahtev nadzornega organa po informacijah in dokumentaciji lažja kršitev, za katero se kršitelju naloži globa v višini največ 200.000 evrov ali 0,5 odstotka njegovih skupnih prihodkov v letu pred datumom naložitve globe (peti odstavek 192. člena LPI).

1.5.4.5 Hrvaška

Hrvaška nima posebnih določb v zvezi z dolžnostjo sodelovanja KO z nadzornimi institucijami, določa pa, da se nad KO izvajajo redni in izredni inšpekcijski postopki.

1.5.5 Priporočilo glede izvajanja nadzora nad KO

Priporočilo št. 2

Predlagamo, da se 70. člen ZKUASP spremeni na naslednji način: »(1) Pristojni organ lahko sprejme vse potrebne ukrepe, da zagotovi, da KO za kolektivno upravljanje avtorskih pravic pravilno izpolnjuje obveznosti, ki ji jih nalaga ta zakon.
(2) Pristojni organ lahko KO za kolektivno upravljanje avtorskih pravic prepove nadaljevanje poslovanja, če KO

1. deluje brez dovoljenja ali
2. kljub opozorilu nadzornega organa krši eno od obveznosti, ki ji jih nalaga ta zakon.

(3) Pristojni organ lahko od KO zahteva informacije o vseh zadevah, povezanih z upravljanjem, in vpogleda v poslovne knjige in druge dokumente o njej ali njenem poslovanju, tudi če ti dokumenti ali informacije vsebujejo osebne ali druge varovane podatke.
(4) KO predloži informacije in dokumente iz prejšnjega odstavka pristojnemu organu v celoti. Pristojni organ varuje predložene informacije in dokumente v skladu s predpisi.
(5) Pristojni organ lahko od revizorja KO zahteva vse informacije in dokumente o tej organizaciji. Revizor je v tem primeru razvezan poklicne tajnosti v razmerju do uslužbencev nadzornega organa.
(6) Pristojni organ lahko zasliši zakonite zastopnike, revizorja in člane nadzorovane organizacije, njenih hčerinskih družb in organizacij, ki jih te nadzorujejo, drugih KO, zlasti tistih, ki so z zadevno organizacijo povezane s sporazumom o zastopanju, uporabnike repertoarja ter vse osebe, katerih mnenje bi lahko bilo koristno za razjasnitev zadeve.
(7) Če KO, njen predstavnik ali revizor ne ravnajo v skladu s prvim do tretjim odstavkom tega člena, izda pristojni organ odločbo, s katero zahteva posredovanje informacij ali dokumentov. Pristojni organ mora v odločbi določiti ustrezen rok, v katerem mora KO posredovati informacije ali dokumente. Rok se lahko na zahtevo zavezanca podaljša iz utemeljenih razlogov. Če KO, njen predstavnik ali revizor ne izpolni naloge v zahtevanem roku, lahko pristojni organ odgovorni osebi KO oziroma revizorju izreče

globo. Če KO oziroma njen predstavnik kljub izrečeni sankciji ne ravnata v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena, lahko pristojni organ odredi KO odpoklic članov poslovodstva KO.«

2 PRAVNI VIRI KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA AVTORSKE IN SORODNIH PRAVIC

V nadaljevanju so predstavljeni mednarodni, evropski in nacionalni pravni viri, ki urejajo področje kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic.

2.1 MEDNARODNI PRAVNI VIRI

Mednarodno pravo izrecno ne govori o kolektivnem upravljanju[68], se je pa kolektivnega upravljanja najpomembneje dotaknila Bernska konvencija za varstvo književnih in umetniških del[69] s prvim odstavkom 11.bis člena in prvim odstavkom 13. člena, ki se sicer nanašata na pogoje za izvrševanje pravic[70]. Kolektivno upravljanje je tako prepuščeno nacionalnemu urejanju[71], v kolikor ni urejeno s pravnimi viri EU[72].

2.2 PRAVNI VIRI EVROPSKE UNIJE

Ne glede na to, da mednarodni pravni viri izrecno ne urejajo kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic, pa morajo države članice EU upoštevati pravo EU. Slednje kolektivno upravljanje pravic ne unificira z uredbami, pač pa s številnimi direktivami harmonizira ureditev tega področja v celotni EU. Navedeno pomeni, da evropski predpisi s področja kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic države članice EU zavezujejo le glede cilja, v pristojnosti držav članic EU pa je, da s prenosom v svoje nacionalne pravne rede določijo obliko in metodo za dosego tega cilja.[73]

2.2.1 Listina EU o temeljnih pravicah

Listina EU o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina EU), ki je začela veljati 1. decembra 2009, ima enako pravno veljavnost kot Pogodba o Evropski uniji (PEU) in Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU)[74], za njeno razlago in odločanje o njenih kršitvah pa je pristojno SEU. Njene določbe se uporabljajo za institucije, organe, urade in agencije EU ob spoštovanju načela subsidiarnosti, za države članice EU pa samo, ko izvajajo pravo EU[75].[76]

---

[68] Drobež, 2017, str. 220.
[69] Uradni list SFRJ, št. 14/75; Uradni list SFRJ - Mednarodne pogodbe, št. 4/86; Uradni list RS, št. 24/92; Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 9/92 in 3/07.
[70] Repas, 2023, str. 693; Ficsor, 2022, str. 40.
[71] Oman, 1997a, str. 346.
[72] Repas, 2023, str. 693.
[73] Trstenjak, Brkan, 2012, str. 183.
[74] PEU, 6. člen, 1. odstavek.
[75] Listina EU, 51. člen, 1. odstavek, 1. stavek.
[76] Trstenjak, Brkan, 2012, str. 82 in 200.

V Listini EU je lastninska pravica urejena v 17. členu, njegov drugi odstavek pa določa, da je zagotovljeno varstvo intelektualne lastnine. Bernsdorff meni, da je Listina EU z drugim odstavkom 17. člena, zaradi posebnosti lastninskopravnega varovanja intelektualne lastnine v primerjavi z drugimi oblikami lastnine, intelektualno lastnino posebej uredila.[77] Evropska komisija pa se je v zvezi s pojmom intelektualne lastnine pri razlagi Direktive 2004/48/ES opredelila, da ta pojem obsega avtorsko in sorodne pravice, če gre po nacionalni zakonodaji za izključne pravice.[78] Da je z drugim odstavkom 17. člena Listine EU zagotovljeno varstvo intelektualne lastnine imetnikov avtorskih in sorodnih pravic pa je razlagalo SEU[79] ter dodalo, da pa iz te določbe ne izhaja, da morajo biti vsi predmeti ali kategorije predmetov varovani enako, zato je zakonodajalec EU sprejel različne uredbe in direktive.[80] Varstvo pravice intelektualne lastnine pa je treba uravnotežiti z varstvom drugih temeljnih pravic.[81]

2.2.2 Direktive

2.2.2.1 Direktiva Sveta 93/83/EGS

Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo določa, da lahko imetniki pravic (razen lastnih pravic radiodifuzne organizacije) v zvezi s kabelsko retransmisijo televizijskih ali radijskih programov svojo pravico, da dovolijo ali prepovejo retransmisijo svojega dela ali predmeta sorodnih pravic, upravljajo samo prek KO (obvezno kolektivno upravljanje). V zvezi z dovoljenjem kabelske retransmisije pa določa, da če dogovor o tem ni sklenjen, lahko stranke zaprosijo za pomoč mediatorja, ter da stranke začnejo in vodijo pogajanja v zvezi z le-tem v dobri veri in pogajanj ne preprečujejo ali ovirajo brez upravičenega razloga.[82]

---

[77] Bernsdorff v: Drobež, 2017, str. 334.
[78] Streinz v: Drobež, 2017, str. 335.
[79] SEU, *Cofemel – Sociedade de Vestuário SA proti G-Star Raw CV*, C-683/17, 12. 9. 2019, 37. točka; SEU, *Republika Poljska proti Evropskemu parlamentu in Svetu Evropske unije*, C-401/19, 26. 4. 2022, 69. točka; SEU, *Mircom International Content Management & Consulting (M.I.C.M.) Limited proti Telenet BVBA*, 17. 6. 2021, 58. točka.
[80] SEU, *Cofemel – Sociedade de Vestuário SA proti G-Star Raw CV*, C-683/17, 12. 9. 2019, 37.–39. točke.
[81] SEU, *Scarlet Extended SA proti Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs SCRL (SABAM)*, C-70/10, 24. 11. 2011, 44. točka; SEU, *Pelham GmbH in drugi proti Ralfu Hütterju in Florianu Schneider-Eslebnu*, C-476/17, 29. 7. 2019, 34. točka; SEU, *BY proti CX*, C-637/19, 28. 10. 2020, 32. točka.
[82] Direktiva Sveta 93/83/EGS, 9. člen, 1. odstavek, 10. člen, 11. člen, 1. odstavek, 12. člen, 1. odstavek.

2.2.2.2 Direktiva 2001/84/ES

Direktiva 2001/84/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2001 o sledni pravici v korist avtorja izvirnega umetniškega dela določa, da lahko države članice uredijo upravljanje nadomestila za sledno pravico obvezno ali neobvezno preko KO. Te morajo delovati pregledno in učinkovito.[83]

2.2.2.3 Direktiva 2004/48/ES

Direktiva 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine določa, da države članice za osebo s pravico zahtevati uporabo ukrepov, postopkov in pravnih sredstev, ki jih ta direktiva določa, poleg imetnikov pravic določijo tudi druge osebe z dovoljenjem uporabe teh pravic – med temi tudi organe, ki kolektivno upravljajo pravice intelektualne lastnine in se jim praviloma priznava pravica zastopati imetnike pravic intelektualne lastnine, v kolikor se to dovoljuje in je v skladu z določbami veljavnega prava.[84]

Priznanje pravice KO, da v svojem imenu zahtevajo uporabo ukrepov, postopkov in pravnih sredstev iz poglavja II Direktive 2004/48/ES, je pogojeno z: a) neposrednim interesom za varstvo zadevnih pravic, pri čemer ga ni treba priznati, v kolikor za varstvo zadevnih pravic neposredni interes teh organizacij ne izhaja iz nacionalne ureditve, ki se uporablja, in b) njihovim procesnim upravičenjem za varstvo pravic intelektualne lastnine, ki lahko izhaja iz posebne določbe ali splošnih postopkovnih pravil.[85]

2.2.2.4 Direktiva 2006/115/ES

Direktiva 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine določa, da se uveljavljanje izvajalčeve pravice do pravičnega nadomestila, kadar je ta na proizvajalca fonograma prenesel pravico dajanja fonogramov s svojo izvedbo v najem, lahko zaupa KO in da je lahko to določeno kot obvezno (zgolj omogoča in ne obvezuje).[86]

2.2.2.5 Direktiva 2006/116/ES

Direktiva 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic določa obvezno kolektivno upravljanje dodatnega letnega nadomestila izvajalca, ki ga ta pridobi od

---

[83] Direktiva 2001/84/ES, uvodna izjava 28, 6. člen, 2. odstavek.
[84] Direktiva 2004/48/ES, uvodna izjava 18, 4. člen, 1. odstavek, (c) točka.
[85] SEU, *Kopiosto r.y. proti Telia Finland Oyj*, C-201/22, 23. 11. 2023, 1. točka izreka.
[86] Direktiva 2006/115/ES, 5. člen, 3. in 4. odstavek.

proizvajalca fonograma za vsako polno leto po izteku 50. leta od zakonite izdaje fonograma ali, če ta ni bil izdan, po izteku 50. leta od njegove zakonite priobčitve javnosti.[87] Navedeno zahtevo je prinesla sprememba direktive z Direktivo 2011/77/EU.[88]

2.2.2.6 Direktiva 2011/77/EU

Za Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic glej opis k Direktivi 2006/116/ES.

2.2.2.7 Direktiva 2012/28/EU

Direktiva 2012/28/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o nekaterih dovoljenih uporabah osirotelih del je v ZASP prinesla spremembe v zvezi z osirotelimi deli, pri čemer je določila tudi vire skrbnega iskanja, ki služijo sprejetju odločitve, ali delo ali fonogram spada med osirotela dela. Med te vire spadajo tudi podatkovne zbirke ustreznih KO.[89]

2.2.2.8 Direktiva 2014/26/EU

Namen Direktive 2014/26/EU je zagotoviti uskladitev nacionalnih pravil, ki se nanašajo na dostop do dejavnosti KO, načini njihovega vodenja ter nadzorom nad njimi. Prav tako je direktiva namenjena zagotavljanju visoke ravni upravljanja, finančnega poslovodenja, transparentnosti in poročanja KO.[90]

Najpomembnejše določbe se nanašajo na:
- imetnike pravic: obseg njihovih pravic, rok izplačil ter pravila za zneske, ki se ne razdeljujejo,
- KO: organi in struktura, razmerje z uporabniki, merila za določanje tarif, preglednost v razmerju do imetnikov pravic, drugih KO, uporabnikov in javnosti, merila za izdajo večozemeljske licence ter zastopanje drugih KO, in
- reševanje sporov.[91]

---

[87] Prav tam, 3. člen, 2b. in 2d. odstavek.
[88] Direktiva 2011/77/EU, 1. člen, 2. odstavek, (c) točka.
[89] Direktiva 2012/28/EU, 3. člen, 2. odstavek, Priloga.
[90] Direktiva 2014/26/EU, uvodna izjava 8–9.
[91] Predlog ZKUASP, str. 23.

2.2.2.9 Direktiva (EU) 2019/789

Direktiva (EU) 2019/789 določa obvezno kolektivno upravljanje pravic retransmisije radijskih in televizijskih programov, izključujoč kabelsko retransmisijo[92] ter, da pooblastilo za upravljanje pravic imetnika le-te ni potrebno v primeru pravice za podelitev ali zavrnitev dovoljenja za retransmisijo. Prav tako pa tudi zagotavlja mediacijo v primeru, da med KO in operaterjem storitve retransmisije ali med operaterjem storitve retransmisije in radiodifuzno organizacijo ni sporazuma, ki se nanaša na pridobitev dovoljenja za retransmisijo radiodifuznih oddajanj.[93]

2.2.2.10 Direktiva (EU) 2019/790

Direktiva (EU) 2019/790 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu ureja pravila v zvezi z razširjenim kolektivnim upravljanjem avtorske in sorodnih pravic na delih izven pravnega prometa[94] ter določa izjemo od splošnega pravila upravljanja pravic na podlagi pooblastila imetnika pravic, kadar gre za dela izven pravnega prometa[95].[96]

2.3 NACIONALNI PRAVNI VIRI

2.3.1 Ustava Republike Slovenije

Varstvo avtorske pravice ureja 60. člen URS, ki ureja pravice iz ustvarjalnosti in določa, da je zagotovljeno varstvo avtorskih in drugih pravic, ki izvirajo iz umetniške, znanstvene, raziskovalne in izumiteljske dejavnosti.

Značilnosti pravic ustvarjalnosti:
- so civilne (zasebne) pravice,
- so pravice naravnega prava: izvirajo iz same stvaritve, avtorju pa pripadajo pa naravi stvari[97],
- njihov predmet je imaterialna dobrina: nanašajo se na določen imaterialni objekt, ki ga dodeljujejo svojemu imetniku ter v njegovo pravno oblast[98],

---

[92] Avtorske pravice – spletni prenosi radiodifuznih organizacij ter retransmisije televizijskih in radijskih programov, EU, 2019, e-vir.
[93] Direktiva (EU) 2019/789, 4. člen, 1.–2. odstavek, 6. člen.
[94] Avtorska in sorodne pravice na enotnem digitalnem trgu, EU, 2019, e-vir.
[95] Predlog ZKUASP-A.
[96] Direktiva (EU) 2019/790, 8. člen, 12. člen.
[97] Ulmer v: Trampuž, 2002, str. 600.
[98] Schricker v: Trampuž, 2002, str. 601.

- vsebujejo premoženjska in osebnostna upravičenja: stvaritev pripada oblasti avtorja kot gospodarsko eksploatibilna dobrina (materialne pravice) in kot otrok njegovega duha (moralne pravice)[99],
- so absolutne (izključevalne) zoper vsakega,
- so prenosljive: z njimi je mogoč promet, njihovemu imetniku pa ustvarjajo prihodke, in
- so časovno omejene, saj težijo k temu, da postanejo splošno dobro.[100]

Pravice iz 60. člena URS so lex specialis, katerih temelj je umetniška, znanstvena, raziskovalna in izumiteljska dejavnost (ustvarjalnost). Mednje pa ne spadajo pravice, ki ne temeljijo na ustvarjalnosti. S 60. členom URS so tako varovane sorodne pravice izvajalcev na izvedbah, ne pa tudi preostale sorodne pravice (npr. pravice proizvajalcev fonogramov, filmskih producentov ipd.). Slednje namreč ne izhajajo iz ustvarjalnosti ter se od pravic ustvarjalnosti razlikujejo v naravi predmeta in značilnostih pravic, osebnostnem momentu, posebnostih v pravnem prometu ter vsebinskih in časovnih omejitvah. Kot premoženjskim pravicam jim varstvo tako nudi 33. člen URS, ki zagotavlja pravico do zasebne lastnine.[101]

Varstvo lastnine po 33. členu URS obsega: svobodno pridobivanje lastnine, obstoj lastnine, pravico do odtujevanja lastnine ter zaupanje v pridobljene pravice.[102] Jamstvo zasebne lastnine pa omogoča svobodo na premoženjskem področju.[103]

33. člen URS je nadalje neločljivo povezan z 67. členom URS, ki opredeljuje vsebino lastnine. Ta zakonodajalca pooblašča, da določi način pridobivanja in uživanja lastnine tako, da je zagotovljena njena gospodarska, socialna in ekološka funkcija, navedeni cilji pa morajo biti zasledovani pri vsakem posegu v 33. člen URS, ki mora biti skladen z ustavnim načelom sorazmernosti – za dosego cilja primeren, nujno potreben in sorazmeren s koristjo, ki jo prinaša.[104]

Glede na navedeno je USRS na primer odločilo, da so sorodne pravice proizvajalcev fonogramov varovane s 33. in 67. členom URS. Pa tudi, da iz pravic iz ustvarjalnosti (60. člen URS) oziroma iz pravice do zasebne lastnine (33. člen URS) izhaja zakonodajalčeva obveznost, da sprejme ureditev, ki bo izvajalcem oziroma proizvajalcem fonogramov zagotavljala uživanje premoženjskega učinka sadov njihovega dela.[105]

---

[99] Ulmer, Schricker v: Trampuž, 2002, str. 601.
[100] Trampuž, 2002, str. 600–601.
[101] Prav tam, 2002, str. 599 in 602.
[102] Virant, Šturm, 2002, str. 343.
[103] USRS, Odločba U-I-60/98, 16. 7. 1998, 22. točka; USRS, Odločba U-I-240/10-15, 16. 5. 2013, 22. točka.
[104] Virant, 2002, str. 637 in 640.
[105] USRS, Odločba U-I-240/10-15, 16. 5. 2013, 22. in 24. točka.

2.3.2 Zakonodaja

Avtorska in sorodne pravice imajo v RS mesto v dveh krovnih zakonih – ZASP in ZKUASP. ZASP ureja avtorsko in sorodne pravice, ZKUASP pa njihovo kolektivno upravljanje. Do leta 2016 sta bili obe področji združeno urejeni v ZASP, z 22. oktobrom 2016 pa je začel veljati ZKUASP, ki je področji razdelil in prevzel kolektivno upravljanje pravic.

V nadaljevanju je prikazan kronološki razvoj določb ZASP in ZKUASP s poglavitnimi spremembami in dopolnitvami, ki se nanašajo na kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic.

2.3.2.1 Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP/95)

ZASP/95 je bil sprejet 30. marca 1995, v Uradnem listu RS je bil objavljen 14. aprila 1995, veljaven pa je od 29. aprila 1995.[106]

Po osamosvojitvi RS se je med drugim pokazalo, da Zakon o avtorski pravici (ZAP)[107] iz leta 1978 kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic ne ureja ustrezno.[108] V luči sprememb in celovitosti ureditve avtorskega prava v RS je bil leta 1995 sprejet ZASP (v nadaljevanju: ZASP/95), ki je postal eden najmodernejših predpisov tistega časa v našem delu Evrope.[109] Uredil je tako avtorsko in sorodne pravice kot tudi individualno in kolektivno upravljanje[110] avtorske in sorodnih pravic.

Kolektivno upravljanje pravic je dobilo mesto v šestem poglavju ZASP/95 (142. do 163. člen), poglavitne posledice uveljavitve ZASP pa so bile med drugim tudi te, da so bile KO, ki so do tedaj že obstajale, primorane prilagoditi svojo organiziranost ureditvi v ZASP/95, sprejeti statut in druge akte ter dovoljenje pridobiti v določenem postopku.[111] Dovoljenje je Urad KO izdal na podlagi javnega razpisa, objavljenega v Uradnem listu RS, kamor se je objavilo tudi dokončno odločbo, izdano v postopku. Določeni so bili primeri, v katerih je kolektivno upravljanje pravic dopustno, ter primeri,

---

[106] Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP), PISRS, e-vir.

[107] Uradni list SFRJ, št. 19/78, 24/86 in 21/90.
ZAP se je uporabljal na podlagi UZITUL, ki je določil, da se do izdaje ustreznih predpisov RS v RS smiselno uporabljajo tisti predpisi SFRJ, ki so veljali v RS ob njegovi uveljavitvi, v kolikor ne nasprotujejo pravnemu redu RS in v kolikor UZITUL ne določa drugače. UZITUL, 4. člen, 1. odstavek.

[108] Predlog ZASP, str. 40.

[109] Trampuž, Oman, Zupančič, 1997, str. 16.

[110] ZASP/95 je uporabljal izraz »uveljavljanje«, ki se je obdržal do ZASP-B, ko se je izraz nadomestilo z izrazom »upravljanje« (glej 3.1.3.2.3). V besedilu tega prispevka je v izogib zmedi uporabljen izraz »upravljanje«.

[111] Predlog ZASP, str. 42.

v katerih je kolektivno upravljanje pravic obvezno.[112] Urejena je bila pomembna obveznost obveščanja uporabnikov predmetov pravic, zaradi monopolne narave kolektivnega upravljanja pravic pa tudi kontrolni mehanizmi v pristojnosti Urada.[113]

Pri pripravi besedila ZASP/95 so bili med drugim upoštevani tudi Bernska konvencija za varstvo književnih in umetniških del (Pariško besedilo), Direktiva 92/100/EGS[114], Direktiva Sveta 93/83/EGS[115] in Direktiva Sveta 93/98/EGS[116], nekateri sporazumi, protokoli, konvencija ter priporočila Evropskega združenja za prosto trgovino in Sveta Evrope, pa tudi zakonodaja s področja avtorskega prava nekaterih evropskih držav.[117]

2.3.2.2 Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-A)

ZASP-A je bil sprejet 26. januarja 2001, objavljen je bil 9. februarja 2001, veljati pa je začel 24. februarja 2001.[118] Namen novele ZASP-A je bil uskladitev besedila ZASP/95 s pravom EU in dvema mednarodnima sporazumoma, ki ju je RS ratificirala leta 1996, potrebne pa so bile tudi manj zahtevne spremembe in dopolnitve.[119]

ZASP-A[120] je v zvezi s kolektivnim upravljanjem avtorske in sorodnih pravic spremenil oziroma dopolnil določbe naslednjih členov ZASP/95:

- 147. člen: določbe, ki so urejale obvezno kolektivno upravljanje so bile dopolnjene na način, da so bili primeri po novem naštevani primeroma in ne taksativno. Dotedanja praksa je namreč osvetlila problem onemogočanja KO, da upravljajo tudi druge pravice na drugih kategorijah del,
- 151. člen: odpravljena je bila pritožba zoper odločbo Urada, s katero je ta odločil o izdaji dovoljenja za kolektivno upravljanje, pri Vladi RS. Od tedaj je bil zoper odločbo Urada tako mogoč le neposreden upravni spor,
- 163. člen (v zvezi z drugim odstavkom 153. člena): določil, da Urad nima le pristojnosti odobritve splošne tarife, temveč tudi daje soglasje k spremembam le-teh, in
- 189. člen: ker je pri primerih obveznega kolektivnega upravljanja prihajalo do situacij, ko je bila določena pravica v ZASP/95 sicer urejena, vendar je posamezni

---

[112] ZASP/95, 147. člen, 151. člen, 1. in 4. odstavek.
[113] Predlog ZASP, str. 63-64.
[114] Kasneje je bila razveljavljena – sklicevanje nanjo se upošteva kot sklicevanje na Direktivo 2006/115/ES. Direktiva 2006/115/ES, 14. člen, 2. odstavek.
[115] Kasneje je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2019/789.
[116] Kasneje je bila spremenjena z Direktivo 2001/29/ES in razveljavljena – sklicevanje nanjo se upošteva kot sklicevanje na Direktivo 2006/116/ES. Direktiva 2001/29/ES, 11. člen, 2. odstavek; Direktiva 2006/116/ES, 12. člen, 2. odstavek.
[117] Predlog ZASP, str. 65-66.
[118] Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-A), PISRS, e-vir.
[119] Predlog ZASP-?, str. 20.
[120] ZASP-A, 22.–24. in 29. člen.

imetniki pravic niso mogli upravljati zaradi neobstoja ustrezne KO, se je za pravice, za katere je določeno samo kolektivno upravljanje, določilo, da se te začasno lahko upravljajo individualno, dokler Urad ne izda dovoljenja za njihovo kolektivno upravljanje ali ni sklenjena kolektivna avtorska pogodba.[121]

2.3.2.3 Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-B)

Novela ZASP-B je bila sprejeta 9. aprila 2004, objavljena 26.aprila 2004, veljati pa je začela 11. maja 2004.[122] Namen novele ZASP-B je bila sprememba ureditve kolektivnega upravljanja in uskladitev s pravom EU, predvsem Direktivo 2001/29/ES.[123]

V predlogu ZASP-B je zapisano, da je bilo od uveljavitve ZASP najbolj problematično področje prav kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic.[124] Novela je spremenila oziroma dopolnila skoraj vse določbe Šestega poglavja ZASP/01 s prenovo celotnega 2. oddelka z naslovom Kolektivno upravljanje. Pomembnejše spremembe besedila členov ZASP/01, uvedene z ZASP-B[125], so bile:

- 146. člen: nova definicija KO,
- 146. člen: naštevanje primerov kolektivnega upravljanja pravic, ki je lahko zgolj še obvezno, se zopet našteva taksativno,
- 148. člen: ukinitev javnega razpisa – Urad izda dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic na podlagi vloge, iz razloga, ker da o potrebi po kolektivnem upravljanju pravic lahko odločajo le imetniki pravic,
- 149. člen: naštevani so primeri, kdaj Urad dovoljenje ne izda,
- 150. člen: določeno, da je zoper odločbo o izdaji dovoljenja možna tožba v upravnem sporu,
- 151. člen: uvedba izjeme od obveznega kolektivnega upravljanja – kadar gre za priobčitev javnosti neodrskih glasbenih in pisanih del (male pravice), v kolikor je na vseh delih, izvajanih na določeni prireditvi, glavni izvajalec hkrati tudi imetnik teh avtorskih pravic,
- 157. člen: tarif se po novem ne daje več v odobritev Uradu, temveč se jih določi s pogajanji, ker da je primernost tarife mogoče ugotoviti zgolj s slednjimi,
- 161. člen: uvedba letnega poročila KO,
- 163. člen: v skladu z Direktivo Sveta 93/83/EGS se je uvedlo mediacijo v primeru skupnega sporazuma in sporazuma o kabelski retransmisiji radiodifuzno oddajanih del med KO in reprezentativnimi združenji uporabnikov (v nadaljevanju: RZU).[126]

---

[121] Predlog ZASP-?, str. 28–29.
[122] Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-B), PISRS, e-vir.
[123] Predlog ZASP-B, str. 32.
[124] Prav tam, str. 30.
[125] ZASP-B, 17.–18. člen.
[126] Predlog ZASP-B, str. 31, 47–48.

Redakcijsko pa se je zaradi evropske prakse kolektivno »uveljavljanje« na več mestih nadomestilo s kolektivnim »upravljanjem« (management).[127]

2.3.2.4 Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-C)

ZASP-C je bil sprejet 1. februarja 2006, v Uradnem listu RS objavljen 17. februarja 2006 ter veljaven od: 4. marca 2006.[128] Namen sprejetja novele je bila uskladitev s pravom EU ter vnos nekaterih nacionalnih sprememb in dopolnitev v besedilo ZASP/04.[129]

Glede na besedilo ZASP/04 so bile v zvezi s kolektivnim upravljanjem avtorske in sorodnih pravic pomembnejše spremembe, uvedene z ZASP-C[130]:
- 72. člen: v skladu z Direktivo 2004/48/ES so aktivno legitimacijo za uveljavljanje varstva pravic svojih članov pred sodišči in drugimi organi so pridobile tudi KO, sindikalne organizacije ter poklicna združenja, ustanovljena za varstvo avtorske in sorodnih pravic,
- nov 163.a člen: možnost, da KO ali RZU na podlagi arbitražnega sporazuma zahtevata arbitražo o vsebini skupnega sporazuma, če po štirih mesecih od začetka pogajanj ta ni sklenjen.[131]

2.3.2.5 Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-D)

Novela ZASP-D je bila sprejeta 15. decembra 2006, objavljena 29. decembra 2006, veljavna pa od 13. januarja 2007.[132] Namen noveliranja ni bil implementacija evropskih direktiv, temveč manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona.[133]

Glavni del novele se je nanašal na prevetritev določb ZASP/06[134] v zvezi z določanjem tarif oziroma sklenitvijo skupnega sporazuma KO in RZU. Določen je pomen tarif, pri čemer so pogajanja glavni način za njihovo določitev − določijo se s skupnim sporazumom, če pa to ni mogoče, pa z odločbo SAP, ki je postalo na novo vpeljano

---

[127] Prav tam, str. 46.
[128] Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-C), PISRS, e-vir.
[129] Predlog ZASP-C, str. 30.
[130] ZASP-C, 4. in 7. člen.
[131] Predlog ZASP-C, str. 32 in 37.
[132] Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-D), PISRS, e-vir.
[133] Predlog ZASP-D.
[134] ZASP/06, 156. in 157. člen.

strokovno in neodvisno telo[135]. Zoper odločbo SAP je dovoljena tožba pri Vrhovnem sodišču RS. Ker se je pristojnost odločanja glede vsebine skupnega sporazuma prevalila na SAP, je bila možnost arbitraže v zvezi s tem, uvedena z ZASP-C[136], ukinjena[137]. Nova ureditev naj bi omogočala hitrejšo in izvensodno rešitev spornih vprašanj, povečanje sklenitev skupnih sporazumov ter urejene obveznosti uporabnikov do KO.

Drugi del noveliranja pa je bil rezultat praktičnih izkušenj. V zvezi s KO se je določilo, da ima za isto vrsto avtorskih del in za iste pravice dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic lahko le ena KO[138].[139]

2.3.2.6 Zakon o spremembi in dopolnitvi Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-E)

ZASP-E so v Državnem zboru RS sprejeli 24. junija 2008, v Uradnem listu RS objavili 8. julija 2008, veljati pa je začel 23. julija 2008.[140] Tako kot pri ZASP-D tudi pri noveli ZASP-E ne gre za usklajevanje s pravom EU.

Besedilo ZASP/08 je rezultat ene spremembe in ene dopolnitve ter je s tremi členi najkrajša novela ZASP. Novela je uredila preglede tiskov (kliping), v delu, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic, pa je glede nadomestila, zbranega v zvezi s temi, določila poseben primer delitve.[141]

2.3.2.7 Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-F)

ZASP-F je bil sprejet 13. decembra 2013, objavljen 27. decembra 2013, veljaven pa je od 28. decembra 2013.[142] Cilj noveliranja besedila ZASP/08 je bil izključno usklajevanje s pravom EU.[143]

Na področje kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic je noveliranje v ZASP/13 prineslo novo pravico, katere upravljanje je obvezno kolektivno, in sicer

---

[135] ZASP/07, novi 157.a do 157.f člen.
[136] Zalokar je v zvezi s tem zapisal, da je bil že sam koncept obvezne arbitraže nesmiseln in neizvedljiv, saj gre pri arbitraži po definiciji za institut prostovoljnega reševanja sporov. Zalokar, 2008, str. 14–15.
[137] Črtan ZASP/06, 163.a člen.
[138] ZASP/07, 149. člen, 1. odstavek, nova 3. točka.
[139] Predlog ZASP-D.
[140] Zakon o spremembi in dopolnitvi Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-E), PISRS, e-vir.
[141] ZASP/08, 1.–2. člen.
[142] Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-F), PISRS, e-vir.
[143] Predlog ZASP-F, str. 2.

pravico izvajalca do dodatnega letnega nadomestila, ki ga prejme od proizvajalca fonogramov.[144]

2.3.2.8 Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-G)

Novela ZASP-G je bila sprejeta 15. julija 2015, objavljena 29. julija 2015, veljati pa je začela 30. julija 2015.[145] Namen novele ZASP-G je bil v usklajevanju s pravnim redom EU[146], z vidika kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic pa ZASP-G ni prinesel sprememb.

2.3.2.9 Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-H)

Cilj novele ZASP-H je bil predvsem implementacija Direktive (EU) 2017/1564, ki se nanaša na izvajanje Marakeške pogodbe o olajšanem dostopu do objavljenih del za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja, sicer pa tudi odprava nekaterih pomanjkljivosti v zvezi s prekrški[147].

V skladu z Direktivo (EU) 2017/1564 se je preuredilo člen 48.a v zvezi z izjemo v korist invalidov, slepih, slabovidnih in oseb z drugimi motnjami branja. Izjema se je razširila na način, da je prosto ne le reproduciranje, distribuiranje in javno recitiranje, temveč tudi vse uporabe dela v netelesni obliki, tj. priobčitev javnosti. Dodan je bil pogoj, da gre za objavljeno delo, ter črtan pogoj, da delo ni na voljo v zahtevani obliki.[148] Novela je tudi dodala določbe, ki definirajo upravičene osebe, delo za upravičeno osebo, izvod v dostopnem formatu in pooblaščeni subjekt ter urejajo izmenjavo izvodov v dostopnem formatu za upravičene osebe[149].[150]

2.3.2.10 Zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP/16)

ZKUASP je bil sprejet 22. septembra 2016, objavljen 7. oktobra 2016, začetek veljavnosti pa je nastopil z dne 22. oktobra 2016.[151]

---

[144] ZASP/13, 6. člen.
[145] Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-G), PISRS, e-vir.
[146] Predlog ZASP-G.
[147] EU je k Marakeški pogodbi pristopila s Sklepom Sveta (EU) 2018/254.
[148] ZASP/19, nov 48.a člen.
[149] Prav tam, nova 48.b in 48.c člena.
[150] Predlog ZASP-H, str. 21.
[151] Zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP), PISRS, e-vir.

ZKUASP/16 je uredil in od ZASP ločil vsebine kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic, postopek za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje pravic, postopek sklenitve skupnega sporazuma in določitve tarif za uporabo avtorskih del, delovanje SAP, izdajanje večozemeljskih licenc za spletno uporabo glasbenih del, reševanje sporov in nadzor nad njegovimi določbami.[152]

Besedilo ZKUASP/16 je v pravni red EU delno prenesel Direktivo Sveta 93/83/EGS in Direktivo 2006/116/ES, v celoti pa Direktivo 2014/26/EU, do sprejema katere je bilo področje kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic v EU povsem neusklajeno. Slednja ureja definicije, kot so npr. imetnik pravic, KO, večozemeljska licenca, neodvisni subjekt upravljanja itd.; splošno načelo upravljanja; pravice imetnikov pravic in članstvo v KO; upravljanje KO; zbiranje in razdelitev honorarjev[153]; odnosi z uporabniki, kamor spadajo tudi pravila v zvezi s skupnimi sporazumi in tarifami; preglednost in poročanje (obveščanje in razkritje informacij); vsebino letnega poročila KO; izdajanje večozemeljskih licenc za spletno uporabo glasbenih del; reševanje sporov; ter nadzor in ukrepe.[154]

Sicer pa je ZKUASP/16 nekatere nacionalne določbe le prevzel po ZASP − npr. smiselna uporaba določb, nanašajočih na avtorsko pravico, za sorodne pravice[155] in posebni primer delitve zbranih nadomestil[156] − ali jih preuredil oziroma na novo uredil – npr. iz obveznega kolektivnega upravljanja je bila iz priobčitve javnosti neodrskih glasbenih in pisanih del (male pravice) izvzeta pravica dajanja na voljo javnosti[157]; določba, da je v sporih, ki se nanašajo na organizacijo in delovanje KO, pristojno sodišče splošne pristojnosti, uporabljajo pa se pravila pravdnega postopka v gospodarskih sporih, razen če zakon določa pristojnost upravnega sodišča ali sodišča, pristojnega za odločanje v sporih intelektualne lastnine[158]; določba, da mora firma ali ime KO vsebovati oznako k.o.[159]; določbe v zvezi s SAP, kot je možnost tožbe v upravnem sporu zoper odločbo ali sklep o stroških SAP[160] itd.[161]

---

[152] ZKUASP/16, 1. člen.

[153] Za plačilo za uporabo predmeta pravic se uporabljata izraza »honorar« in »nadomestilo«. Pri prvem gre za plačilo, ki je dogovorjeno s pravnim poslom, pri drugem pa za plačilo, ki ga je predpisala država ali je kolektivno dogovorjeno. Sicer pa med njima ni drugih razlik. Trampuž, 2007, str. 91.

[154] Direktiva 2014/26/EU; Predlog ZKUASP.

[155] ZKUASP/16, 6. člen (prej ZASP/15, 145. člen).

[156] Prav tam, 31. člen (prej ZASP/15, 154. člen).

[157] Prav tam, 9. člen, 1. točka.

[158] Prav tam, 12. člen.

[159] Prav tam, 15. člen, 1. odstavek.

[160] Prav tam, 56. člen, 1. odstavek.

[161] Predlog ZKUASP.

2.3.2.11 Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-I)

ZASP-I je s 34 členi najobsežnejša novela ZASP, njeni cilji pa so uskladitev z direktivami EU in odprava ugotovljenih pomanjkljivosti.[162]

V skladu z Direktivo (EU) 2019/789 se je za radiodifuzno oddajanje s satelitom in pomožne spletne storitve določilo načelo države izvora, na novo definiralo in uredilo pravico radiodifuzne retransmisije ter uvedlo pojem »operater retransmisije«.[163]

Direktiva (EU) 2019/790 pa je v pravni red RS prinesla ureditev: obveznih in enotnih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic za namene poučevanja z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno, pri čemer ni potreben prenos ustrezne materialne avtorske pravice, je pa potrebno plačati primerno nadomestilo za uporabo (t. i. zakonita licenca)[164]; del izven pravnega prometa (tj. za katera se po razumnih prizadevanjih preverjanja, ali je delo dostopno javnosti v pravnem prometu, v dobri veri domneva, da delo ni dostopno javnosti v pravnem prometu po običajnih trgovinskih kanalih) ter njihovo dovoljeno uporabo[165]; besedilnega in podatkovnega rudarjenja ter reproduciranja, distribuiranja in priobčitve javnosti za namene znanstvenega raziskovanja ter reproduciranje za namene ohranjanja kulturne dediščine[166]; proste predelave objavljenega dela tudi v primeru, kadar gre za predelavo v pastiš (t. j. delo, ki posnema stil ali značilnosti drugega dela)[167]; novih sorodnih pravic založnika medijske publikacije[168]; priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu[169]; novih pravic avtorjev in izvajalcev do primernega in sorazmernega nadomestila[170]; določbe o poročanju uporabnika avtorju in izvajalcu o prihodku, doseženem z uporabo dela[171]; in spremembe pogodbe zaradi prikrajšanja avtorja ali izvajalca ter preklic prenosa pravice, če se delo ali izvedba ne uporablja[172].[173]

Poleg tega je bilo z novelo uvedenih še nekaj ugotovljenih pomanjkljivosti pri prenašanju direktiv v prejšnje novele, kot so npr. v skladu z Direktivo 2006/115/ES se je uvedlo neodpovedljivo pravico izvajalca do pravičnega nadomestila tudi, kadar

---

[162] Vlada RS, 2022, str. 8.
[163] Prav tam, str. 8−10.
[164] ZASP/22, nov 47.b člen.
[165] Prav tam, novi 50.e, 50.f in 50.g členi.
[166] Prav tam, novi 57.a, 57.b, 57.c in 57.d členi.
[167] Prav tam, 53. člen, 2. točka.
[168] Prav tam, nov 139.a člen.
[169] Prav tam, novo šesto poglavje in 163.b do 163.h člen.
[170] Prav tam, 76. člen, nova 5. in 6. odstavek; 104. člen, nove 4. do 7. točke; 107. člen, 4. odstavek, nove 4. do 7. točka; in 122. člen, nova 2. in 3. odstavek.
[171] Prav tam, 108. člen, 2. odstavek in 82. člen.
[172] Prav tam, 81. in 83. člen.
[173] Vlada RS, 2022, str. 12, 15, 17, 20–24 in 26–27.

izvajalec na filmskega producenta prenese pravico dajanja v najem videogramov s svojo izvedbo[174]; v skladu z Direktivo 2006/116/ES se je določilo varstvo avdiovizualnega dela[175]; v skladu z Direktivo 2001/29/ES pa se je v zvezi z znanstvenim raziskovanjem uvedla nova omejitev avtorske in sorodnih pravic[176].[177]

Poleg navedenega ZASP-I uvaja tudi nekatere nacionalne določbe, npr. definicijo »videograma«[178] in uvedbo pravice filmskega producenta do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve videograma javnosti [179].[180]

2.3.2.12 Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP-A)

Prva in do danes edina novela ZKUASP je bila sprejeta 29. septembra 2022, objavljena 11. oktobra 2022, veljati pa je začela 26. oktobra 2022.[181]

Kot je za usklajevanje ZASP z Direktivama (EU) 2019/789 in 2019/790 pomenila novela ZASP-I (glej 2.3.2.10), je za usklajevanje z navedenima direktivama na področju kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic pomenila novela ZKUASP-A. Obe noveli sta bili tudi isti dan sprejeti, objavljeni in sta začeli veljati, s tem, da je bila novela ZKUASP-A s 13 členi bistveno krajša od ZASP-I.

V skladu z Direktivo (EU) 2019/789 se je določilo obvezno kolektivno upravljanje v primeru druge retransmisije (poleg kabelske), zaradi nove opredelitve radiodifuzne retransmisije v ZASP/22[182]. Prenos Direktive (EU) 2019/790 je uredil pravila kolektivnega upravljanja avtorske pravice z razširjenim učinkom na delih izven pravnega prometa[183] in določil razmerje delitve nadomestila, zbranega v zvezi z medijskimi publikacijami[184]. Na podlagi obeh navedenih direktiv pa so se preuredila pravila, ki se nanašajo na mediacijo[185].

---

[174] ZASP/22, 123. člen, 1. odstavek.
[175] Prav tam, 60. člen, nov 3. odstavek.
[176] Prav tam, nov 57.c člen.
[177] Vlada RS, 2022,, str. 4.
[178] ZASP/22, nov 2. odstavek 133. člena
[179] Prav tam, nov 134.a člen
[180] Vlada RS, 2022, str. 4.
[181] Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP-A), PISRS, e-vir.
[182] ZKUASP, 9. člen, 4. točka.
[183] Prav tam, nov 10.a člen.
[184] Prav tam, 31. člen, nov 4. odstavek.
[185] Prav tam, 68. člen, 1.–6. in 8. odstavek.

Sicer pa je novela ZKUASP-A prinesla tudi nekatere nove primere obveznega kolektivnega upravljanja, ki se nanašajo na priobčitev javnosti avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb, pravico do nadomestila pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno ter pravico avtorja do primernega deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo[186].[187]

2.3.3 Podzakonski akti

Na podlagi ZKUASP so bili nadalje izdani tudi na primer Uredba o mediaciji v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami, Sklep o določitvi seznama mediatorjev v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami, pa tudi različne tarife in skupni sporazumi, ki jih sklepajo KO.

Še vedno pa veljajo tudi nekatere tarife, začasne tarife, skupni sporazumi in aneksi k le-tem ter pravilniki, ki so jih sklepale oziroma sprejemale KO na podlagi in v skladu z ZASP. Enako velja tudi za Poslovnik SAP[188] iz leta 2012.

[186] Prav tam, 9. člen, nove 6. do 8. točke.
[187] Predlog ZKUASP-A s korelacijsko preglednico.
[188] Uradni list RS, št. 87/12.

3 NARAVA AVTORSKE IN SORODNIH PRAVIC KOT PREDMETOV KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA

Sistem avtorskega prava v RS spada med evropske kontinentalne avtorskopravne sisteme s temeljem v avtorju – fizični osebi, ki je središče ureditve. V slednji je avtorska pravica človekova pravica – naravnopravna pravica, ki je izvir absolutnih in premoženjskih upravičenj.[189]

V slovenski avtorskopravni zakonodaji je v zadnjem času opaziti trend povečanja števila pravic, ki se obvezno kolektivno upravljajo, kar velja celo za izključne pravice. Razdrobljenost in številčnost pravic je še posebej prisotna na avdiovizualnem področju. Tudi trendi na ravni EU so usmerjeni v povečevanje števila različnih avtorskopravnih upravičenj. Razumno je pričakovati, da so uporabniki za izkoriščanje določenega dela (glasbeno delo, avdiovizualno delo, pisano delo itd.) pripravljeni plačati zgolj določen znesek. Zato lahko logično sklepamo naslednje: več je pravic na posameznem delu, manj je posamezna pravica vredna.

Nekateri uporabniki s področja avdiovizualnih del menijo, da zakonodaja določa preveč različnih pravic, hkrati pa ne omogoča ureditve vseh razmerij zgolj s KO. Zahteva, da se pravice upravljajo obvezno kolektivno, pa pomeni, da morajo uporabniki, ki so pravice pred tem v celoti pridobili na pogodbeni podlagi, na primer s producenti, urejati še s KO.

Množico materialnih upravičenj v ZASP smo razdelili na naslednji način: najprej na temeljno delitev na:
- avtorsko pravico in
- sorodne pravice.

Nato smo avtorsko in sorodne pravice razdelili naprej na:
- izključne pravice in
- poplačilne pravice.

Poplačilne pravice pa smo naprej razdelili na tri podvrste:
1) samostojne poplačilne pravice, s katerimi se imetniku pravic omogoča udeležba na določenem načinu izkoriščanja del, pri čemer pa izkoriščanja ne more preprečiti,
2) poplačilne pravice, ki pripadajo imetniku pravic kot odškodnina za zakonsko izjemo ali omejitev njegove izključne pravice,
3) preostale pravice, ki izvornemu imetniku pravic ostanejo ob prenosu izključne pravice.

---

[189] Trampuž, Oman, Zupančič, 1997, str. 18.

3.1 AVTORSKA PRAVICA

Avtorska pravica avtorju pripada na podlagi same stvaritve dela.[190] To pomeni, da je njen nastanek samodejen in ne potrebuje nobene formalnosti, kot je na primer registracija, odobritev ipd.[191] Deluje absolutno oziroma izključno zoper vsakogar, kar vsebuje: a) pozitivno dovoljenje – avtor odloča o predmetu pravice, in b) negativno prepoved – avtor prepoveduje posege tretjih oseb v delo.[192]

Avtorska pravica je enovita pravica na avtorskem delu, iz nje v skladu z zapisom iz 15. člena ZASP izvirajo:
1) moralne pravice: izključna osebnostna upravičenja – duhovni in osebni interesi avtorja na delu ter njegove vezi do le-tega[193],
2) izključna premoženjska upravičenja oziroma materialne pravice – zagotavljajo izkoriščanje dela, z njimi avtor dobi plačilo za uporabo dela (honorar, nadomestilo) ter uporabo dela tudi usmerja (vrsta uporabe, uporabniki, teritorij ipd.)[194], ter
3) druga upravičenja.[195]

Takšna delitev, kot izhaja iz 15. člena ZASP, je bila z novelami ZASP presežena. Narašča namreč število pravic, ki niso izključne pravice in hkrati niso naštete med drugimi pravicami avtorja v 4. pododdelku ZASP. V kontekstu materialnih avtorjevih upravičenj je tako pomembnejša delitev na izključne avtorske in sorodne pravice (nem. *Ausschließlichkeitsrechte)* ter poplačilne pravice. Slednje pa v nemškem pravu že terminološko niso opredeljene kot pravice (nem. *Rechte*), temveč kot pravno priznani zahtevki za plačilo (nem. *Vergütungsansprüche*). Pri tem pridobivajo vedno bolj pomen nesamostojne poplačilne pravice, ki pripadajo avtorju v primeru prenosa izključne pravice oziroma v primeru, ko zakon določa izjemo ali omejitev od avtorjeve izključne pravice. Za te pravice je značilno, da se kolektivno upravljajo, zato je analiza teh pravic v kontekstu kolektivnega upravljanja zelo pomembna.

3.1.1 Izključne pravice

Izključne avtorske pravice avtorju ne dajejo neposredne pravice do plačila, temveč varujejo njegove premoženjske interese s tem, da avtor izključno dovoljuje ali prepoveduje uporabo svojega dela in primerkov svojega dela (prvi odstavek 21. člena ZASP).[196] Avtor se torej sam odloči, ali bo dovolil ali prepovedal uporabo svojega dela, pri čemer lahko uporabo pogojuje z avtorskim honorarjem. Če avtor uporabe dela ne dovoli, pa tretji to delo vseeno uporablja, ta odgovarja za kršitev avtorske pravice po

---

[190] ZASP, 14. člen.
[191] Trampuž, 2000, str. 126.
[192] Trampuž, Oman, Zupančič, 1997, str. 69.
[193] Trampuž, Oman, Zupančič, 1997, str. 69; ZASP, 16. člen.
[194] Trampuž, Oman, Zupančič, 1997 str. 69.
[195] ZASP, 15. člen.
[196] Repas, Ovčak Kos, Zirnstein, 2023, str. 533.

splošnih pravilih nepogodbenega odškodninskega prava in je avtorju dolžan povrniti škodo. Alternativno je kršitelj po načelih prava neupravičene obogatitve dolžan avtorju nadomestiti zneske, za katere je bil zaradi neavtorizirane uporabe dela obogaten.

Izključne materialne pravice v ZASP glede na uporabo dela oziroma primerkov so:
a) uporaba dela v telesni obliki obsega zlasti: pravico reproduciranja;
b) uporaba dela v netelesni obliki (priobčitev javnosti) obsega zlasti:
   1. pravico javnega izvajanja,
   2. pravico javnega prenašanja,
   3. pravico javnega predvajanja s fonogrami in videogrami,
   4. pravico javnega prikazovanja,
   5. pravico radiodifuznega oddajanja,
   6. pravico radiodifuzne retransmisije,
   7. pravico sekundarnega radiodifuznega oddajanja,
   8. pravico dajanja na voljo javnosti;
c) uporaba dela v spremenjeni obliki obsega zlasti:
   2. pravico predelave,
   3. pravico avdiovizualne priredbe;
d) uporaba primerkov avtorskega dela obsega:
   1. pravico distribuiranja,
   2. pravico dajanja v najem.[197]

Direktiva 2001/29 v 2.-4. členu enotno ureja izključne pravice reproduciranja, priobčitve del javnosti po žici ali na brezžični način, vključno z dajanjem svojih del na voljo javnosti (ne ureja pravice javnega izvajanja iz 26. člena ZASP) in distribuiranja. Čeprav na ravni EU pravica predelave ni izrecno določena, obsega varstvo po Direktivi 2001/29 tudi vse dele avtorsko pravno varovane stvaritve, ki kot izraz avtorjeve intelektualne stvaritve uživajo avtorskopravno varstvo.[198] Zato je tudi izkoriščanje dela (elementa) avtorske stvaritve urejeno v okviru Direktive 2001/29.

V teoriji ni povsem enotno, ali obvezen prenos pravic v upravljanje KO spremeni njihovo naravo izključnih pravic. Trampuž poudarja, da obvezno kolektivno upravljanje ne pomeni omejitve izključnih pravic po BK, saj ureja le izvrševanje teh pravic.[199] Tudi von Lewinski opozarja, da obvezno kolektivno upravljanje omejuje avtorja le pri izbiri načina upravljanja, v sámo pravico pa ne posega.[200] Po drugi strani pa von Ungern Sternberger opozarja, da gre za izjemo in omejitev izključne pravice ter da je katalog izjem in omejitev v 5. členu Direktive 2001/29 zaključen. Zato naj bi bilo obvezno kolektivno upravljanje za izključne pravice dopustno samo v primeru, ko pravo EU to izrecno določa, kot na primer za kabelsko in radiodifuzno retransmisijo. To po mnenju

---

[197] ZASP, 22. člen.
[198] Sodba SEU v zadevi C-5/08-Infopaq z dne 16. 7. 2009.
[199] Trampuž, 2007, str. 55.
[200] von Lewinski, 2004, str. 4 (e-vir).

avtorja pomeni, da obvezno kolektivno upravljanje izključnih pravic na internetu ni dopustno.[201] SEU je v Sodbi C-301/15-Soulier in Doke z dne 16. 11. 2016 poudarilo, da se varstvo pravic po Direktivi 2001/29 ne omejuje na uživanje, ampak se razteza tudi na njihovo izvrševanje. Zato menimo, da je vsak obvezen prenos pravic v upravljanje KO treba presojati z vidika Direktive 2001/29.

3.1.2 Poplačilne pravice

Če zakon avtorju daje samo poplačilno pravico, slednji uporabe dela ne more preprečiti: uporabnik pa je avtorju že po samem zakonu dolžan plačati za vsako relevantno uporabo.

O pravni naravi poplačilnih pravic v slovenski pravni literaturi še ni bilo veliko napisanega. VSRS je v sklepih III Ips 141/2014, 18. 2. 2015 in III Ips 142/2014, 18. 2. 2015 glede pravice do nadomestila za priobčitev fonogramov javnosti (130. člen ZASP) poudarilo, da »*gre za zahtevek za plačilo obveznosti, ki jo neposredno vzpostavlja zakon.«* Stališče VSRS sta kritizirali Ovčak Kos in Mežnar, ker naj ne bi bilo prepričljivo, niti naj zanj ne bi bilo najti opore v strokovni literaturi.[202] Člen130 ZASP, ki uporabnike zavezuje za plačilo nadomestila, je po mnenju avtoric zgolj pojasnjevalne narave in ne odgovarja na vprašanje pravne narave zahtevka. [203]

Prava narava poplačilnih pravic je bistvenega pomena za uveljavljanje pravic iz ZASP-I in za njihovo umestitev v splošni sistem avtorskega ter obligacijskega prava. Menimo, da so vse poplačilne pravice iz ZASP po svoji naravi zakonski zahtevki za plačilo (nem. gesetzliche Vergütungsansprüche). Značilnost poplačilnih pravic je, da obligacijsko razmerje med uporabnikom in imetnikom pravice nastane z uporabo varovane dobrine kot z avtorskopravno relevantnim ravnanjem in na podlagi samega zakona. Na temelju tega razmerja pridobi upravičenec zahtevek za plačilo nadomestila kot izpolnitveni zahtevek (nem. Erfüllungsanspruch). Zahtevki zapadejo v plačilo neposredno po njihovem nastanku, njihovo zastaranje se presoja po splošnih pravilih za zastaranje.[204] Pri poplačilnih pravicah tako ni treba iskati dodatne pravne podlage za plačilo v splošnih pravilih odškodninskega prava in prava neupravičene obogatitve, saj že zakon jasno pove, da se uporaba dela ne more preprečiti, zanjo pa je treba plačati. Vprašanje bo ponovno preučilo VSRS, ki je s sklepom III DoR 7/2025, 20. 11. 2024, dopustilo revizijo glede pravne narave pravice iz 130. člena ZASP.

Poplačilne pravice lahko glede na naravo delimo na:

---

[201] J. Von Ungern-Sternberg, v Schricker/Loewenheim, Urheberrecht Kommentar, 6. izdaja 2020, par. 20b UrhG, obr. št. 5.
[202] Pri tem se avtorici sklicujeta na Trampuž, 2007, str. 86.
[203] Ovčak Kos in Mežnar, 2015, str. 6.
[204] Melichar, 2010, sprot. op. 23.

1) pravice, s katerim se avtorju ali izvajalcu nadomesti škoda, ki mu nastane zaradi dovoljene uporabe del:
   a. pravica do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje in za fotokopiranje svojega dela, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe iz 50. člena,[205]
   b. pravica do primernega nadomestila za reproduciranje in javno priobčitev v čitankah in učbenikih, namenjenih za pouk, dele avtorskih del ter posamična dela s področij fotografije, likovne umetnosti, arhitekture, uporabne umetnosti, industrijskega oblikovanja in kartografije, če gre za že objavljena dela več avtorjev,[206]
   c. pravica do primernega nadomestila za reproduciranje in javno priobčitev v periodičnem tisku ali v pregledih tiska posamične objavljene članke o aktualnih gospodarskih, političnih ali verskih temah ali z drugo vsebino podobnega značaja, če avtor tega ni izrecno prepovedal, [207]
   d. pravica do primernega nadomestila za reproduciranje v elektronski obliki in priobčitev objavljenih del javnosti, za namen ponazoritve pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno, vključno s preverjanjem znanja,[208]
   e. pravica do primernega nadomestila za predelavo baze podatkov in v elektronski obliki reproduciranje, distribuiranje ter priobčitev javnosti predelane baze podatkov, za namen ponazoritve pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno, vključno s preverjanjem znanja,[209]

2) pravice, ki ostane avtorju ob prenosu izključne pravice (ang. *residual rights*):
   a. pravice avtorjev:
      - do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje v najem,[210]
      - do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije,[211]
      - do primernega nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu,[212]
   b. pravice soavtorjev avdiovizualnega dela:
      - do primernega nadomestila od filmskega producenta za vsakokratno dajanje v najem videogramov avdiovizualnega dela,[213]

---

[205] ZASP, 37. člen.
[206] ZASP, 47. člen, 1. odstavek, 1. točka v zvezi z 2. odstavkom istega člena.
[207] ZASP, 47. člen, 1. odstavek, 2. točka v zvezi z 2. odstavkom istega člena.
[208] ZASP, 47.b člen, 1. odstavek, 1. točka.
[209] ZASP, 47.b člen, 1. odstavek, 2. točka.
[210] ZASP, 76. člen, 4. odstavek.
[211] ZASP, 76. člen, 5. odstavek.
[212] ZASP, 76. člen, 7. odstavek.
[213] ZASP, člen 107, 4. odstavek, 3. točka.

- do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo avdiovizualnega dela,[214]
- do primernega nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu,[215]
- do primernega nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo,[216]
- do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s 3. in 4. točko.[217]

c. pravice avtorjev prvotnega dela, ki je prenesel pravico avdiovizualne priredbe:
   - do primernega nadomestila od filmskega producenta za vsakokratno dajanje v najem videogramov avdiovizualnega dela,[218]
   - do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo avdiovizualnega dela,[219]
   - do primernega nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu,[220]
   - do primernega nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo,[221]
   - do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s 3. in 4. točko,[222]

d. pravica avtorjev, katerih delo je bilo vključeno v medijsko publikacijo:
   - do primernega deleža prihodka, ki ga na podlagi prvega odstavka tega člena od ponudnika storitev informacijske družbe prejme založnik medijske publikacije, v katero je vključeno avtorsko delo tega avtorja.[223]

Navedenim pravicam se avtor ne more odpovedati.

3) druge pravice avtorja:[224]
   a. pravica javnega posojanja,[225]

---

[214] ZASP, člen 107, 4. odstavek, 4. točka.
[215] ZASP, člen 107, 4. odstavek, 5. točka.
[216] ZASP, člen 107, 4. odstavek, 6. točka.
[217] ZASP, člen 107, 4. odstavek, 7. točka.
[218] ZASP, člen 104, 3. odstavek, 3. točka.
[219] ZASP, člen 104, 3. odstavek, 4. točka.
[220] ZASP, člen 104, 3. odstavek, 5. točka.
[221] ZASP, člen 104, 3. odstavek, 6. točka.
[222] ZASP, člen 104, 3. odstavek, 7. točka.
[223] ZASP, člen 139. 7. odstavek.
[224] ZASP med druge pravice avtorja umešča tudi nadomestilo za zasebno reproduciranje, ki pa je po naravi nadomestilo za škodo, ki jo utrpijo avtorji zaradi reproduciranja del v zasebne in druge namene. Zato smo to nadomestilo umestili v prvo skupino poplačilnih pravic.
[225] ZASP, 36. člen, 1. odstavek: Pravica javnega posojanja je pravica do ustreznega nadomestila v skladu z Zakonom o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01 in 96/02 – ZUJIK), kadar se daje izvirnik ali

b. sledna pravica (35. člen ZASP).[226]

3.1.3 Ali spadajo nekatere poplačilne pravice v pravilo ločenih prenosov?

Člen 76 ZASP glede na njegov naslov ureja pravila ločenih prenosov. Navedeni člen vsebuje:

- pravilo ločenih prenosov pravic, ki poudarja, da se s prenosom ene pravice prenaša samo ta pravica (prvi odstavek 76. člena),[227]
- pravila ločenih prenosov načinov izkoriščanja znotraj posamezne pravice, in sicer ločenega prenosa pravice reproduciranja in pravice shranitve v elektronski obliki ter tonskega ali vizualnega snemanja (drugi odstavek), ter ločenega prenosa pravice distribuiranja in pravice do uvoza (tretji odstavek 76. člena),[228] in
- neposredne zahtevke za plačilo oziroma "preostale" poplačilne pravice, ki določajo neodpovedljivo in neprenosljivo upravičenje do periodičnih prihodkov iz določene materialne avtorske pravice. Takšen zahtevek ima avtor do uporabnika dela potem, ko določeno izključno materialno avtorsko pravico prenese na tretje osebe. Gre za pravico do nadomestila za dajanje v najem, ki ostane avtorju ob prenosu pravice dajanja v najem (četrti odstavek 76. člena ZASP); pravico do nadomestila za radiodifuzno retransmisijo, ki ostane avtorju ob prenosu pravice radiodifuzne retransmisije (peti odstavek 76. člena ZASP), ter pravico do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, ki ostane avtorju ob prenosu pravice za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja na spletu (šesti odstavek 76. člena ZASP).

Peti in šesti odstavek 76. člena ZASP sta bila v zakon vnesena z novelo ZASP-I . Zavezanec za plačilo je uporabnik. Gre za implementacijo prvega odstavka 18. člena Direktive 2019/790. Ta določa, da države članice zagotovijo, da so avtorji in izvajalci, kadar licencirajo ali prenesejo svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del ali drugih predmetov varstva, upravičeni do prejemanja primernega in sorazmernega plačila.[229]

Trampuž, Oman in Zupančič tretjo kategorijo uvrščajo med pravila ločenih prenosov načinov izkoriščanja, hkrati pa priznavajo, da gre za nekoliko drugačen položaj.[230] Menimo, da pri tretji kategoriji ne gre za pravilo ločenih prenosov. Pravilo ločenih

---

primerek dela v rabo za določen čas, brez neposredne ali posredne gospodarske koristi in če poteka prek organizacije, ki izvaja to dejavnost kot javno službo.

[226] ZASP, 1. odstavek 35. člena: Če je izvirnik likovnega dela po prvi odsvojitvi s strani avtorja ponovno prodan, ima avtor pravico biti o tem obveščen in pravico do nadomestila v obsegu, ki je določen v tem členu, pod pogojem, da se prodajalec, kupec ali posrednik ukvarja s trženjem umetnin, kot so prodajni saloni, galerije in organizatorji dražb.

[227] Trampuž, Oman, Zupančič, 1997, str. 194.

[228] Prav tam.

[229] Vlada RS, 2022, str. 103.

[230] Prav tam.

prenosov avtorju omogoča, da samostojno razpolaga s posamičnimi materialnimi avtorskimi pravicami in ekonomsko pomembnimi načini izkoriščanja posamezne materialne avtorske pravice. Pravilo ločenih prenosov preprečuje, da bi nastal položaj, ko bi avtor s pogodbo prenesel posamične materialne pravice ali načine izkoriščanja, ne da bi bilo to izrecno dogovorjeno. Pravilo ločenih prenosov krepi avtorjevo pravico razpolaganja s posamičnimi materialnimi pravicami, ki jo določa drugi odstavek 70. člena ZASP. Neposredni zahtevki za plačilo pa avtorjeve pravice razpolaganja s posamičnimi materialnimi pravicami ne krepijo, temveč jo omejujejo. Namen neposrednih zahtevkov za plačilo je varstvo ekonomskega položaja avtorja, kar pa se po drugi strani doseže z omejitvijo njegove pravice svobodnega sklepanja pogodb.

3.2 SORODNE PRAVICE

ZASP ureja tudi sorodne pravice izvajalcev, proizvajalcev fonogramov, filmskih producentov, radijskih ali televizijskih (RTV) organizacij, založnikov in izdelovalcev podatkovnih baz.[231] Sorodne pravice niso avtorska pravica, vendar pa so tej blizu, z njo so povezane in nanjo mejijo.[232] So pravice na umetniških, podjetniških, znanstvenih in drugih storitvah, ki ne spadajo v avtorskopravni pojem »avtorskega dela« kot individualne intelektualne storitve« v smislu 5. člena ZASP, so pa kot kulturne storitve pomembne za posredovanje avtorskih del in se jih zato varuje v okviru avtorskega prava.[233]

Sorodne pravice varujejo fizične ali pravne osebe, ki pomagajo posredovati sporočilo avtorjev, t. j. intelektualnih ustvarjalcev, javnosti. Ti »posredovalci« so subjekti oziroma imetniki sorodnih pravic, objekti sorodnih pravic pa so različni končni rezultati, ki so posledica interpretativnega ali poslovnega truda in investicijskih vložkov njihovih nosilcev – nematerialni (umetniške izvedbe) ali materialni (npr. fonogrami, videogrami ter radijske ali televizijske oddaje).[234]

Razmerje med avtorsko in sorodnimi pravicami določa ZASP v 4. členu na način, da pri varstvu sorodnih pravic določa neokrnjenost varstva avtorske pravice in netoleranco kakršnega koli poseganja vanj ter določa, katere njegove določbe, ki se nanašajo na avtorsko pravico, se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice. In sicer določbe o sestavinah avtorskega dela, domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu, razen če je v Petem poglavju z naslovom Sorodne pravice določeno drugače. Na podlagi 3. odstavka 163.b člena ZASP pa se v delu, ki se nanaša na avtorsko delo,

---

[231] ZASP, 1. člen, 1. odstavek, 2. točka.
[232] Zupančič, 2000, str. 1293–1301.
[233] Heinemann, 2017, str. 20.
[234] Zupančič, 1996, str. 463–482.

avtorsko pravico in avtorja, za predmete sorodnih pravic, sorodne pravice in njihove imetnike smiselno uporablja tudi Šesto a poglavje, ki ureja priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu.

Z vidika kolektivnega upravljanja pravic so pomembne predvsem sorodne pravice izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in filmskih producentov.

3.2.1 Izvajalci

3.2.1.1 Izključne pravice

Izključne pravice izvajalcev so pravice do:
- snemanja svoje žive izvedbe;
- reproduciranja fonogramov in videogramov s svojo izvedbo;
- javnega prenašanja svoje žive izvedbe;
- radiodifuznega oddajanja svoje žive izvedbe;
- dajanja na voljo javnosti fonogramov in videogramov s svojo izvedbo;
- distribuiranja fonogramov in videogramov s svojo izvedbo;
- dajanja v najem fonogramov in videogramov s svojo izvedbo.[235]

3.2.1.2 Poplačilne pravice

Poplačilne pravice izvajalcev lahko po vzoru poplačilnih pravic avtorjev delimo na:

1) Samostojna poplačilna pravica, s katero se izvajalcem zagotovi finančna udeležba:
   a. pravica do deleža na nadomestilu, ki ga prejme proizvajalec fonograma za priobčitev fonograma z njegovo izvedbo javnosti.[236] Tej pravici se izvajalec ne more odpovedati.

2) Poplačilni pravici, ki ostaneta izvajalcu po prenosu izključne pravice:
   a. pravica do dodatnega letnega nadomestila za vsako polno leto po izteku 50. leta od zakonite izdaje fonograma ali, če ta ni bil izdan, po izteku 50. leta od njegove zakonite priobčitve javnosti, kadar je po pogodbi o prenosu materialnih pravic dogovorjeno nadomestilo v enkratnem znesku.[237] Tej pravici se izvajalec ne more odpovedati,
   b. pravica do pravičnega nadomestila od proizvajalca fonogramov in filmskega producenta, kadar je izvajalec na proizvajalca fonograma ali filmskega producenta prenesel pravico dajanja v najem fonogramov ali videogramov s svojo izvedbo.[238] Tej pravici se izvajalec ne more odpovedati.

---

[235] ZASP, 121. člen.
[236] ZASP, 122. člen, 1. odstavek.
[237] ZASP, 122.b člen, 1. odstavek.
[238] ZASP, 123. člen, 2. odstavek.

3) Poplačilna pravica, ki deloma ostane izvajalcu po prenosu izključne pravice, deloma pa gre za samostojno poplačilno pravico, s katero se mu zagotovi finančna udeležba:
   a. pravica do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma s svojo izvedbo. Nadomestilo uporabnik plača izvajalcu. Tej pravici se izvajalec ne more odpovedati.[239] Menimo, da pri tej pravici ne gre za »preostalo« pravico, ker izvajalci po ureditvi v 121. členu ZASP v splošnem nimajo izključne pravice priobčitve videogramov z njihovo izvedbo javnosti. Izjema je samo izključna pravica dajanja izvedb na videogramih na voljo javnosti (peta točka 121. člena ZASP), kot podskupina pravice priobčitve varovanih del javnosti. Ta pravica je bila izvajalcem priznana z novelo ZASP-B, pri čemer v zakonodajnem predlogu za takšno spremembo ni posebnega pojasnila.[240] V delu, ki se nanaša na pravico do nadomestila za dajanje izvedb na videogramih na voljo javnosti, gre tako za »preostalo« pravico, v delu, ki se nanaša na druge oblike priobčitve izvedb z videogramov javnosti, pa za samostojno poplačilno pravico.

4) Poplačilna pravica kot odškodnina za omejitev izključnih pravic:
   a. pravica do nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje.[241]

3.2.2 Proizvajalci fonogramov

3.2.2.1 Izključne pravice

Proizvajalec fonogramov ima izključne pravice:
- reproduciranja svojih fonogramov,
- predelave svojih fonogramov,
- distribuiranja svojih fonogramov,
- dajanja v najem svojih fonogramov,
- dajanja na voljo javnosti svojih fonogramov.[242]

3.2.2.2 Poplačilne pravice

Poplačilni pravici proizvajalca fonogramov sta:

1) Samostojna poplačilna pravica, s katero se proizvajalcem fonogramov zagotovi ekonomska udeležba na izkoriščanju fonograma:

---

[239] ZASP, 122. člen 2. odstavek.
[240] Vlada RS, 2004, str. 47.
[241] ZASP, 123. člen, 1. odstavek.
[242] ZASP, 129. člen.

a. pravica do enkratnega primernega nadomestila za priobčitev fonograma javnosti.[243]

2) Poplačilna pravica kot odškodnina za omejitev izključnih pravic:
   a. pravica do nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje fonogramov.[244]

3.2.3 Filmski producenti

3.2.3.1 Domneva prenosa pravic na avdiovizualnem delu na filmskega producenta

Drugi odstavek 104. člena ZASP določa, da se s sklenitvijo pogodbe o avdiovizualni priredbi domneva, da je avtor prvotnega dela izključno in neomejeno prenesel pravice, potrebne za izdelavo in izkoriščanje avdiovizualnega dela. Po drugem odstavku 107. člena ZASP pa se s sklenitvijo pogodbe o filmski produkciji šteje, da so soavtorji izključno in neomejeno prenesli na filmskega producenta »vse svoje materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja na avdiovizualnem delu, njegovem prevodu, njegovih avdiovizualnih predelavah ali pri tem delu nastalih fotografijah.« ZASP tako domneva izključen in neomejen prenos vseh pravic na avdiovizualnem delu in vseh njegovih morebitnih nadaljnjih predelavah na filmskega producenta. Slednji lahko tako tudi prosto predela obstoječi film v novega.[245] Ureditev temelji na argumentu, da so investicije, ki jih zahteva proizvajanje fonogramov in produkcija filmov, posebej visoke in tvegane, zato je treba producentu omogočiti njihovo povrnitev.[246] Prenos pravic ne vključuje tudi prenosa neodpovedljivih pravic avtorjev in izvajalcev.

3.2.3.2 Izključne pravice

Filmski producent ima lastne izključne pravice:
- reproduciranja svojih videogramov,
- distribuiranja svojih videogramov,
- dajanja v najem svojih videogramov,
- javnega prikazovanja svojih videogramov,
- dajanja svojih videogramov na voljo javnosti.[247]

3.2.3.3 Poplačilne pravice

Poplačilni pravici filmskega producenta sta:

---

[243] ZASP, 130. člen, 1. odstavek.
[244] ZASP, 131. člen.
[245] Trampuž, Oman, Zupančič, 1997, str. 251.
[246] Uvodna izjava 5 Direktive 2006/115/ES.
[247] ZASP, 134. člen.

1) Poplačilna pravica, ki deloma ostane filmskemu producentu po prenosu izključne pravice, deloma pa gre za samostojno poplačilno pravico, s katero se mu zagotovi ekonomska udeležba:
   a. pravica do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma.[248] Z novim 134.a členom ZASP (23. člen ZASP-I) se po vzoru ureditve pravice proizvajalca fonogramov do nadomestila za priobčitev fonogramov javnosti iz 130. člena ZASP določa pravica filmskega producenta do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve videograma javnosti. Ureditev naj bi po predlogu ZASP-I odpravila neenako obravnavo filmskega producenta v primerjavi s proizvajalcem fonograma v enakih okoliščinah.[249] Takšna utemeljitev pa ne upošteva, da je filmski producent zaradi zakonske domneve prenosa vseh pravic na avdiovizualnem delu, inkorporiranem v videogramu, bolj zaščiten od proizvajalca fonogramov, in zato z njim ni v primerljivem položaju. Tudi tu gre za t.i. »novo poplačilno pravico«, razen v delu, ki se nanaša na dajanje videogramov na voljo javnosti (ki je po 5. točki 134. člena ZASP izključna pravica filmskih producentov), kjer gre za »preostalo« pravic oziroma za neposredni zahtevek za plačilo.

2) Poplačilna pravica kot odškodnina za omejitev izključnih pravic:
   a. pravica do nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje videogramov.[250]

3.3 PREDLOGI SPREMEMB UREDITVE PRAVIC, NUJNIH ZA NJIHOVO UČINKOVITO KOLEKTIVNO UPRAVLJANJE

3.3.1 Nove pravice na avdiovizualnih delih z vidika prepovedi povratne veljave zakona

3.3.1.1 Prepoved retroaktivnosti iz 155. člena Ustave

Pravilo, po katerem zakonodajne spremembe učinkujejo za naprej, je uveljavljeno v večini modernih pravnih sistemov. Izhodišče je, da če nekaj storimo danes, naj bo to dejanje presojano po pravnih pravilih, ki veljajo danes, in ne na podlagi jutrišnjih povratnih prilagoditev.[251] Temu spoznanju sledi tudi prvi odstavek 155. člena URS, po katerem zakoni, drugi predpisi in splošni akti ne morejo imeti učinka za nazaj.

V skladu z ustaljeno ustavnosodno presojo učinkuje predpis retroaktivno:
- če je za začetek njegove uporabe določen trenutek pred njegovo uveljavitvijo, oziroma

---

[248] ZASP, 134.a člen.
[249] Vlada RS, 2022, str. 29.
[250] ZASP, 135. člen.
[251] USRS Odločba U-I-64/22, U-I-65/22, 17. 11. 2022, 23. točka obrazložitve.

- če je za začetek njegove uporabe določen trenutek po njegovi uveljavitvi, vendar njegove posamezne določbe učinkujejo tako, da za nazaj posežejo v pravne položaje ali pravna dejstva, ki so bili zaključeni v času veljavnosti prejšnje pravne norme.[252]

Po drugem odstavku 155. člena URS je izjemoma retroaktivnost dopustna, če jo določi zakon, če to zahteva javna korist in če se s tem ne posega v pridobljene pravice. Retroaktivnost je lahko torej v izjemnih primerih sredstvo za vzpostavitev pravičnosti.[253] Povratno učinkovanje lahko upraviči le posebna, prav povratno učinkovanje predpisa utemeljujoča javna korist, ki mora biti v zakonodajnem postopku posebej ugotovljena.[254]

USRS je v naslednjih primerih ugotovilo protiustavnost retroaktivnega poseganja v pogodbena razmerja:
- zakon je kot nične opredelil pogodbe o nakupu kmetijskega zemljišča, ki so bile veljavno sklenjene po prejšnji ureditvi (USRS Odločba U-I-340/96, 12. 3. 1998);
- zakon je za nazaj določil neomejeno odgovornost prevzemnikov kapitala ali poslovanja družbe za obveznosti te družbe (USRS Odločba U-I-115/93, 31. 3. 1994),
- zakon je omejil možnosti odpovedi že obstoječe najemne pogodbe prejšnjemu imetniku stanovanjske pravice, s tem pa je ureditev spremenila najemna razmerja, predhodno sklenjena v skladu z veljavnimi predpisi (USRS Odločba U-I-119/94, 21. 3. 1996),
- zakon je določal posebna pravila in pogoje za uveljavitev notarske hipoteke, s čimer je ureditev v bistvenem drugače konstituirala pravna položaja upnika in dolžnika iz že sklenjenega dogovora (USRS Odločba U-I-196/14, 9. 10. 2014), in
- zakon je sprožitev valutne kapice vezal na trenutek pred uveljavitvijo zakona, in sicer na menjalni tečaj na dan črpanja kredita (USRS Odločba št. U-I-64/22, U-I-65/22, 17. 11. 2022).

3.3.1.2 Prepoved povratne veljave predpisov v pravu EU

V pravu EU je prepoved retroaktivne uporabe predpisov zasidrana v načelih varstva legitimnih pričakovanj in pravne varnosti, ki sta sestavni del pravnega reda EU.[255] Ta načela zahtevajo, da so pravila jasna, predvidljiva in da se praviloma uporabljajo le za prihodnje položaje, saj morajo posamezniki in podjetja nedvoumno poznati svoje pravice in obveznosti. Prepoved retroaktivnosti morajo upoštevati institucije EU in

---

[252] Vatovec, 2019, 155. člen; glej tudi USRS Odločbe U-I-98/07, 12. 6. 2008, 23. točka obrazložitve; U-I-158/11, 28. 11. 2013, 21. točka obrazložitve, in U-I-196/14 5. 11. 2015, 21. točka obrazložitve.
[253] Šturm, 2002, 155. člen.
[254] USRS odločba U-I-158/11, 26. točka obrazložitve.
[255] Kryvoi, Matos, 2021, str. 46.

države članice, kadar izvršujejo pooblastila, ki izhajajo iz direktiv.[256] Retroaktivna uporaba je dopustna le izjemoma, kadar to narekuje splošni interes ob hkratnem spoštovanju legitimnih pričakovanj prizadetih.[257]

»Preostale« poplačilne pravice oziroma neposredni zahtevki za plačilo po ZASP-I pomenijo implementacijo prvega odstavka 18. člena Direktive 2019/790, po katerem »… Države članice zagotovijo, da so avtorji in izvajalci, kadar licencirajo ali prenesejo svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del ali drugih predmetov varstva, upravičeni do prejemanja primernega in sorazmernega plačila.« V drugem odstavku istega člena je sicer poudarjena diskrecijska pravica držav članic, da lahko pri tem »prosto uporabljajo različne mehanizme in upoštevajo načelo pogodbene svobode ter pravično ravnovesje med pravicami in interesi.« Drugi odstavek 26. člena Direktive 2019/790 pa izrecno določa, da se ta direktiva »uporablja brez poseganja v katere koli akte, sklenjene, in pravice, pridobljene pred 7. junijem 2021.« V navedeni določbi direktive se tako zrcali prepoved povratne veljave aktov kot temeljni gradnik pravnega reda EU.

3.3.1.3 Povratno učinkovanje ureditve v ZASP-I?

Po prvem odstavku 31. člena se ZASP-I uporablja za vsa dela in predmete sorodnih pravic, na katerih avtor ali imetnik sorodne pravice 7. junija 2021 še uživa varstvo po do sedaj veljavnih določbah zakona, ter za dela in predmete sorodnih pravic, ki bodo nastali po tem datumu. Po drugem odstavku 31. člena ZASP-I pa tretji odstavek 122. člena ZASP ne posega v pogodbe o prenosu sorodnih pravic, ki so bile sklenjene, ali dejanja uporabe, ki so bila izvršena pred uveljavitvijo tega zakona.

Predlagatelj zakona je v obrazložitvi 31. člena ZASP-I pojasnil, da določbe novega petega in šestega odstavka 76. člena, nove 4., 5., 6. in 7. točke tretjega odstavka 104. člena, nove 4., 5., 6. in 7. točke četrtega odstavka 107. člena, novega drugega odstavka 122. člena, spremenjenega drugega odstavka 123. člena in novega 134.a člena ZASP vzpostavljajo nove pravice, ki nimajo retroaktivnega vpliva in ne morejo posegati v pogodbe o prenosu avtorske ali sorodnih pravic, ki so bile sklenjene, pred uveljavitvijo tega zakona. Ker ZASP teh pravic do zdaj ni urejal, naj imetniki pravic pred tem ne bi mogli sklepati pogodb, ki bi se nanašale na te pravice do primernega nadomestila (nove poplačilne pravice). To naj bi izhajalo tudi iz spremembe zakonske dikcije, da avtor pri prenosu »ima« poplačilno pravico, namesto prejšnje dikcije, da avtor pri prenosu »obdrži« poplačilno pravico.[258]

---

[256] SEU Sodbi C-72/15, 28. 3. 2017, 161. točka obrazložitve, in C-611/17, 30. 4. 2019, 111. točka obrazložitve.
[257] SEU Sodba C-256/07, 32. točka obrazložitve.
[258] Prav tam, str. 129.

Pravice iz 4., 5., 6. in 7. točke tretjega odstavka 104. člena ter 4., 5., 6. in 7. točke četrtega odstavka 107. člena ter iz drugega odstavka 122. člena in 134.a člena v delu, ki se nanaša na pravico do nadomestila za dajanje videogramov na voljo javnosti, zagotavljajo avtorjem, izvajalcem oziroma filmskim producentom, da ne glede na siceršnje pogodbene dogovore dobijo plačilo za priobčitev avdiovizualnih del oziroma videogramov javnosti. Pravica priobčitve avdiovizualnih del javnosti in pravici izvajalcev in filmskih producentov dajanja videogramov na voljo javnosti so izključne pravice po drugem odstavku 22. člena, 5. točki 121. člena in 5. točki 134. člena ZASP. Uporabnik, ki je dovoljenje za izkoriščanje dela v okviru teh pravic že pridobil od filmskega producenta (slednji pa je izključne pravice dobil od avtorjev in izvajalcev), ima pogodbeno pričakovano upravičenje, da mu za iste pravice ne bo treba še enkrat plačati. Navedene »preostale« pravice do nadomestila lahko zato učinkujejo samo na dva načina – bodisi bo moral uporabnik dodatno plačati za pravico, za katero je enkrat že plačal, bodisi bo moral filmski producent del plačila, ki ga je prejel oziroma ga periodično prejema na podlagi pogodbe z uporabnikom (oziroma preko KO), odstopiti soavtorjem avdiovizualnega dela in izvajalcem.

Da dodatno preučimo, ali ZASP-I v delu, v katerem ureja »preostale« poplačilne pravice, lahko posega v obstoječa pogodbena razmerja, smo v nadaljevanju preverili način implementacije tovrstnih pravic v avstrijsko, nemško in švicarsko avtorsko pravo.

3.3.1.4 Primerjalno pravni vidiki

3.3.1.4.1 Španija

Člen 90 LPI določa **pravila plačila avtorjev avdiovizualnih del za uporabo teh del.**

a) Pogodbeno plačilo

Plačilo (avtorjev avdiovizualnih del za prenos pravic, navedenih v členu 88 (tj. pravice do reproduciranja, distribuiranja, javnega predvajanja itd.), in, če obstajajo, tudi za avtorje že obstoječih del, ki so bila vključena ali prirejena v avdiovizualno delo, se mora določiti posebej za vsako obliko uporabe (npr. kinematografsko, televizijsko, spletno, najemno ipd.). Če avtorji sklenejo pogodbo s producentom avdiovizualnega dela, se domneva, da so — razen če pogodba določa drugače — prenesti pravico do najema tega dela. Vendar pa imajo avtorji, ki so pravico do najema prenesli na producenta fonogramov ali avdiovizualnih posnetkov, neodtujljivo pravico do pravičnega nadomestila za vsak najem teh posnetkov.

b) Predvajanje avdiovizualnih del v kino dvoranah

Ne glede na pogodbo imajo avtorji tudi pravico do deleža prihodkov, kadar se njihovo avdiovizualno delo predvaja v javnosti ob plačilu vstopnine (npr. v kinodvoranah). Ta delež plača organizator / upravljavec dvorane. Organizator lahko zneske, izplačane avtorjem, odšteje od tistega, kar mora plačati producentu (imetniku prenesenih pravic).

Če pa je delo izvoženo v državo, kjer uveljavljanje tega prava ni mogoče ali je zelo oteženo, lahko avtor to pravico odstopi za pavšalni znesek. Upravljalci kino dvoran morajo redno nakazovati zbrane zneske avtorjem, vlada pa lahko predpiše mehanizme nadzora teh plačil.

c) Druge oblike priobčitve avdiovizualnih del javnosti

Če se avdiovizualno delo predvaja brez vstopnine, ali se prenaša na javnost prek katerega koli sredstva (žično, brezžično, spletno – tudi "dostop na zahtevo" po členu 20.2.i LPI), imajo avtorji pravico do ustreznega nadomestila, ki se določa po tarifah KO.

Pravice iz tretjega in četrtega odstavka so neodtujljive in neprenosljive inter vivos.
Te določbe pa ne veljajo za avtorje reklamnih (oglasnih) avdiovizualnih del. Lahko se uveljavljajo izključno preko KO.

d) Dolžnost producenta do obveščanja

Da bi avtor lahko učinkovito uveljavljal svoje pravice, mora producent vsaj enkrat letno na zahtevo avtorja posredovati ustrezno dokumentacijo o izkoriščanju dela (npr. prihodke, distribucijo, uporabo).

Podobno preostalo pravico določa člen 108 LPI tudi za izvajalce.

Ker pa je ta pravica v Španiji uveljavljena že dolgo, ni posebnih prehodnih določb, tako kot so v avstrijskem, nemškem in švicarskem pravu.

3.3.1.4.2 Avstrija

Enako kot v slovenskem pravu, tudi prvi odstavek § 38 avstrijskega Zakona o avtorski pravici (Urheberrechtsgesetz - v nadaljevanju avstrijski UrhG) **določa** domnevo prenosa izključnih pravic od avtorja na filmskega producenta. Zakonski zahtevki za plačilo (gesetzliche Vergütungsansprüche) pripadajo polovično filmskemu producentu in avtorju, razen če se jim avtor ne more odpovedati.

Odstavek 1a § 38 avstrijskega UrhG pa določa zahtevek za udeležbo avtorja na prihodkih filmskega producenta iz radiodifuzne retransmisije (nem. Beteligungsanspruch). Avtor lahko zahteva plačilo od filmskega producenta, avtorjev delež pa znaša – če ni dogovorjeno drugače – eno tretjino. Avtor ima neposreden zahtevek proti uporabniku le v primeru, da dokaže, da je tak zahtevek priznal filmski producent ali da je bil ugotovljen s sodno odločbo. Zahtevek za udeležbo se uveljavlja izključno prek KO (nem. Verwertungsgesellschaftenpflicht). Artikel IV avstrijskega UrhG vsebuje prehodno določbo, ki izrecno določa, da se odstavek 1a § avstrijskega 38 UrhG uporablja za komercialno proizvedena filmska dela, katerih snemanje se je začelo po uveljavitvi navedene zakonske ureditve.

Odstavek 1a § 38 avstrijskega UrhG je bil v zakon uveden z uveljavitvijo zakonske novele iz leta 2005 (Urheberrechtsgesetz-Novelle 2005 – UrhG-Nov 2005). Iz predloga izhajajo naslednje značilnosti zakonske ureditve:[259] 1) gre za zahtevek za udeležbo avtorja pri prihodkih iz radiodifuzne retransmisije (nem. Beteiligungsanspruch); 2) zahtevek lahko avtor uveljavlja proti filmskemu producentu; 3) namen zahtevka je izboljšati avtorjev pravni položaj v razmerju do filmskega producenta; 4) odstavek 1a § 38 UrhG se ne uporablja za dela, nastala pred njegovo uveljavitvijo, s čimer se preprečuje retroaktivna uporaba zakona; 5) zahtevek se obvezno uveljavlja po KO (ne. Verwertungsgesellschaftenpflicht), toda samo na podlagi pooblastila avtorja; ter 6) zahtevek uveljavlja KO, ki zastopa avtorje, proti KO, ki zastopa producente. Predlagatelj zakona je preučil tudi možnost ureditve neposrednega zahtevka avtorja proti kabelskemu operaterju kot obliko zakonite cesije dela plačila, ki pripada filmskemu producentu kot imetniku pravic. Ugotovil je, da ima takšna ureditev več slabosti glede določnosti obsega pravic in obremenjevanja kabelskih operaterjev, zato se za uveljavitev neposrednega zahtevka ni odločil.

KO filmskih ustvarjalcev (VdFS - Verwertungsgesellschaft der Filmschaffenden) ima izrecno dovoljenje nadzornega organa za kolektivno upravljanje zahtevka za udeležbo v primeru sočasne, popolne in nespremenjene retransmisije v skladu s § 38(1a) avstrijskega UrhG.[260] Delež prihodkov iz naslova zahtevka za udeležbo je od uveljavitve zakona dalje rastel glede na delež »novih«, tj. po uveljavitvi novele posnetih filmov, ki se retransmitirajo.[261]

3.3.1.4.3 Nemčija

Drugi odstavek § 20b nemškega Zakona o avtorski pravici (Urheberrechtsgesetz - nemški UrhG) določa, da če je avtor pravico retransmisije podelil radiodifuzni organizaciji, proizvajalcu fonogramov ali filmskemu producentu, mora operater retransmisije avtorju kljub temu plačati ustrezno nadomestilo za retransmisijo. Tako kot v slovenskem pravu gre za neposredni zahtevek avtorja za plačilo (nem Direktvergütungsanspruch). Zahtevku se ni mogoče odpovedati, vnaprej pa se lahko odstopi le KO in jo lahko samo ta uveljavlja. § 137h nemškega UrhG pa izrecno določa, da se drugi odstavek § 20b uporablja samo, če je bila pogodba o prenosu izključne pravice sklenjena po uveljavitvi te zakonske določbe (tj. po 1. juniju 1998). Neposredni zahtevek avtorja za plačilo je neodvisen od razmerja med kabelskimi operaterji in filmskimi producenti.

Navedena zakonska določba je bila sprejeta iz kulturnopolitičnih razlogov in ob upoštevanju načela pravičnosti v avtorskem pravu.[262] Radiodifuzna retransmisija je

---

[259] Justizausschuss, 2005, str. 1-6.
[260] Aufsichtsbehörde für Verwertungsgesellschaften, 2024.
[261] Urheberrechtssenat, 2007, str. 30.
[262] Dustmann, Engels, 2024, obr. št. 20.

namreč občinstvu omogočila širši dostop do avtorskih del, avtorji pa od tega niso imeli dodatnega dohodka. [263]

Prvotni zakonodajni predlog z dne 22. 3. 1996[264] je sicer predvideval, da se zahtevek avtorja zoper kabelske operaterje v celoti uveljavlja že od začetka veljavnosti zakona. V predlogu z dne 11. 2. 1998 pa se je učinkovanje novega zakona omejilo na primere, ko je bila pogodba med avtorji in filmskim producentom sklenjena po uveljavitvi zakona. Zakonodajalec je s tem deležnikom omogočil prilagoditev zakonskim spremembam in hkrati preprečil poseganje v obstoječe pogodbe ter s tem povezana zapletena vprašanja njihovega prilagajanja.[265]

V praksi delitve zbranih prihodkov iz naslova pravic radiodifuzne retransmisije, vključno z neposrednimi zahtevkih avtorjev za plačilo, potekajo preko Centralne službe za predvajanje televizijskih oddaj (Zentralstelle für die Wiedergabe von Fernsehsendungen - ZWF). KO VG Bild-Kunst, ki zastopa pravice soavtorjev avdiovizualnih del, je iz naslova neposrednega zahtevka za plačilo upravičena do 15,78 % zbranih sredstev.[266]

3.3.1.4.4 Švica

Primer ureditve neposrednega zahtevka za plačilo je tudi Art. 13a švicarskega Zakona o avtorski pravici (Urheberrechtsgesetz - URG). Ta določa, da kdor zakonito omogoči dostop do avdiovizualnega dela tako, da imajo uporabniki do njega dostop kjerkoli in kadarkoli želijo, mora avtorjem plačati nadomestilo. Nadomestilo se ne plača, če avtor oziroma njegovi dediči sami osebno uveljavljajo izključno pravico, ali kadar avdiovizualno delo sodi v eno izmed posebnih zakonsko določenih kategorij. Zahtevek za nadomestilo je neprenosljiv in neodpovedljiv, pripada izključno avtorjem ter nadomešča plačilo za pogodbeno dogovorjeno uporabo dela. Uveljavljajo ga lahko le za to pooblaščene KO. Avtorji avdiovizualnih del, ki niso bila proizvedena v Švici, pa imajo pravico do nadomestila samo, če tudi država, kjer je to delo nastalo predvideva tovrstno pravico. Določba se ne uporablja za glasbo, vključeno v avdiovizualna dela, ker imajo avtorji glasbenih del pravico do sorazmernega deleža prihodkov iz kolektivnega upravljanja izključnih pravic.[267] Enako kot v avstrijskem in nemškem pravu pa tretji odstavek Art. 81 URG določa, da se Art. 13a ne uporablja, kadar je bila licenčna pogodba sklenjena pred uveljavitvijo zakona. V predlogu zakona je pojasnjeno, da se s tem zagotavlja pravna varnost.[268]

---

[263] Bundesregierung, 1996a, str. 10.
[264] Bundesregierung, 1996b, str. 8.
[265] Bundesregierung, 1998, str. 4.
[266] ZWF, 2025, str. 9.
[267] Eidgenössisches Institut für Geistiges Eigentum, 2017, str. 674.
[268] Prav tam, str. 652.

3.3.1.5 Priporočilo

ZASP-I je določil vrsto novih poplačilnih pravic, od katerih so posebej pomembne neodpovedljive in neprenosljive »preostale« poplačilne pravice oziroma zahtevki za plačilo iz naslova priobčitve avdiovizualnih del javnosti, ki jih ima avtor avdiovizualnega dela kljub prenosu izključne pravice na filmskega producenta. »Preostale« pravice zagotavljajo pravično udeležbo ustvarjalcev na dohodkih iz sekundarnega izkoriščanja avdiovizualnih del. Gre za pravni mehanizem, ki je z različnimi modalitetami prisoten v primerjalnem pravu. »Preostala« poplačilna pravica je lahko oblikovana kot neposredni zahtevek do uporabnika (direkte Vergütungsanspruch) ali pa kot zahtevek za udeležbo na prihodkih filmskega producenta (Beteiligungsanspruch). S to pravico se lahko avtorju zagotavlja dodatno plačilo, poleg tistega, dogovorjenega v pogodbah s filmskim producentom. Lahko pa gre, tako kot v švicarskem pravu, za zahtevek, ki nadomesti siceršnja pogodbena določila.

Pri oblikovanju tovrstnih pravic je treba upoštevati, da gre za poseg v pogodbeno svobodo na področju ustvarjanja in izkoriščanja avdiovizualnih del, ki lahko negativno vpliva na pravno varnosti. V primerjalno pravnih ureditvah so zato poskrbeli, da z uveljavitvijo »preostalih« poplačilnih pravic niso posegli v obstoječe pogodbe med avtorji in filmskimi producenti.

Priporočilo št. 3:

Člen 31 ZASP-I se dopolni s tretjim odstavkom, ki se glasi: »(3) Določbe petega in šestega odstavka 76. člena ZASP, iz 4., 5., 6. in 7. točke tretjega odstavka 104. člena ZASP, iz 4., 5., 6. in 7. točke četrtega odstavka 107. člena ZASP ter iz drugega odstavka 122. člena ZASP in 134.a ZASP člena v delu, ki se nanaša na pravico do nadomestila za dajanje videogramov na voljo javnosti, se uporabljajo samo, če je bila pogodba o filmski produkciji sklenjena po uveljavitvi tega zakona.«

S tem se bo zagotovila skladnost ureditve s 155. členom Ustave in z Direktivo 2019/790.

3.3.2 Pravično nadomestilo za reprografijo in za zasebno reproduciranje

3.3.2.1 Razsežnost prava EU

Člen 2(a) Direktive 2001/29/ES nalaga državam članicam obveznost, da zagotovijo, da avtorji uživajo izključno pravico reproduciranja svojih del „v kakršni koli obliki, na kakršen koli način, v celoti ali delno“. Izjeme in omejitve pravice do reproduciranja so možne, če to dovoljuje pravo EU. Člena 5(2)(a) in (b) Direktive 2001/29/ES določa dva primera, v katerih lahko države članice omejijo pravico do reproduciranja:

a) v zvezi z reprodukcijami na papirju ali podobnem mediju, ki se pridobijo z uporabo kater koli fotografske tehnike ali na kak drug način s podobnim učinkom, z izjemo grafičnih izdaj glasbenega dela, ob pogoju, da imetniki pravic dobijo pravično nadomestilo (izjema za reprografijo);
b) v zvezi z reprodukcijami v katerem koli mediju, ki jih izdela fizična oseba za privatno uporabo in v namene, ki niso niti posredno niti neposredno komercialni, ob pogoju, da imetniki pravic prejmejo pravično nadomestilo (izjema za zasebno kopiranje).

Izjema za reprografijo in izjema za zasebno kopiranje se delno prekrivata. Prva izjema zajema vsako reprodukcijo na papirju ali podobnih medijih, vključno z reprodukcijo za zasebne namene. Druga izjema zajema vsako reprodukcijo za zasebno rabo, vključno z reprodukcijo na papirju ali podobnem mediju. To pomeni, da je reprodukcija za komercialne namene dovoljena samo na papirju ali podobnem mediju, ne pa na digitalnih medijih.[269]

Izjema za reprografijo ne temelji na uporabljeni tehniki, ampak na želenem rezultatu.[270]To pomeni, da se uporablja le za reproduciranje na papirju ali drugem mediju s podobnimi lastnostmi, tj. primerljivem in enakovrednem papirju, vendar le za analogne medije, ne pa za digitalne medije.[271]

Nadomestilo za izjeme in omejitve izključnih pravic se običajno zbira in razdeljuje prek KO. Na ta način se imetnikom pravic omogoča dodatni dohodek, ki ni odvisen od individualnih licenčnih dogovorov.[272] Države članice morajo uvesti sistem, v skladu s katerim se pošteno nadomestilo za zasebno kopiranje in reprografijo plača vsaj za naprave in medije, ki so sestavni del procesa zasebnega reproduciranja.[273]

SEU je že večkrat pojasnilo, da imata člena 5(2)(a) in (b) Direktive 2001/29/ES neposredni učinek.[274] Ker imajo KO, ki upravljajo pravico do nadomestila za zasebno kopiranje, posebna pooblastila, ki presegajo pravila, ki se uporabljajo v odnosih med posamezniki, se lahko uporabniki pred nacionalnimi sodišči sklicujejo, da niso dolžni plačati zahtevanega pravičnega nadomestila, če je nacionalno pravo v nasprotju s pravom EU.[275]

---

[269] SEU Sodba C-572/13–Hewlett-Packard Belgium SPRL v Reprobel SCRL z dne 12.11. 2015.
[270] Evropska komisija, 1998, str. 6.
[271] SEU Sodba C-457/11 do C-460/11-VG Wort in drugi z dne 27. 6. 2013.
[272] Westkamp, 2008; Quintais, 2017; Geiger, 2010.
[273] SEU Sodba C-433/20 z dne 24. 3. 2022.
[274] Rosati, 2025.
[275] SEU Sodba C-230/23–Reprobel *z dne* 14. 11. 2024.

3.3.2.2 Implementacija izjeme za reprografijo in izjeme za zasebno reproduciranje v ZASP

Drugi odstavek 50. člena ZASP daje fizičnim osebam pravico do prostega reproduciranja dela:

1. na papirju ali podobnem nosilcu z uporabo fotokopiranja ali druge fotografske tehnike s podobnimi učinki,
2. na katerem koli drugem nosilcu, če to stori za privatno uporabo, če primerki niso izročeni ali priobčeni v javnosti in če pri tem nima namena dosegati neposredne ali posredne gospodarske koristi.

Ta določba je bila sprejeta leta 2004, da bi se obstoječe izjeme in omejitve avtorskih pravic v slovenskem pravu uskladile z Direktivo 2001/29/ES. Člen 50 ZASP razlikuje med fizičnimi osebami (odstavek 2) in javnimi institucijami (odstavek 3), znotraj teh kategorij pa nadalje glede na medij, torej na reprodukcije na papirju ali drugem mediju.[276] Imetnik pravic ne more prepovedati reproduciranja v obsegu, ki ga določa 50. člen 50 ZASP.

Kot povračilo za škodo, ki jo imetniku pravic povzroči zasebno kopiranje, 37. člen ZASP imetniku pravic zagotavlja pravico do pravičnega nadomestila za:

1. tonsko ali vizualno snemanje in
2. fotokopiranje dela.

Drugi in tretji odstavek 37. člena ZASP nadalje določata, da se nadomestilo za tonsko in vizualno snemanje plača:

1. pri prvi prodaji ali uvozu novih naprav za tonsko in vizualno snemanje, in
2. pri prvi prodaji ali uvozu novih praznih nosilcev zvoka ali slike,

medtem ko se nadomestilo za fotokopiranje plača:

1. pri prvi prodaji ali uvozu novih naprav za fotokopiranje, in
2. od fotokopij, narejenih za prodajo, in sicer mesečno glede na njihovo verjetno število.

Menimo, da so te zakonske določbe preveč zastarele. Enaka besedila so bila uporabljena ob sprejetju ZASP v letu 1994, ko je prevladovalo reproduciranje zaščitenih del v analognem svetu. Izrazi, kot so »tonski in vizualni posnetki«, bolj spominjajo na obdobje (video) kaset kot na sodobno tehnološko okolje, kjer prevladuje digitalno kopiranje in se kopije pogosto shranjujejo v oblaku in ne na fizičnem nosilcu. Z dopolnitvijo ZASP leta 2001[277] je zakonodajalec skušal zapolniti obstoječo vrzel s petim odstavkom 37. člena ZASP, ki se zdaj glasi: »S fotokopiranjem po tem členu so izenačene druge podobne tehnike reproduciranja, z napravami za tonsko in vizualno snemanje so izenačene druge naprave, ki omogočajo isti učinek.« Neskladnost z zakonodajo EU je že tukaj očitna, saj predlog Evropske komisije (1998) poudarja, da

[276] Vlada RS, 2004.
[277] ZASP-A.

je tudi v primerih fotokopiranja pomemben učinek reprodukcije, ne pa uporabljena tehnika. Drugič, reprodukcije v digitalnem svetu omogočajo več kot le tonsko in video snemanje. Tretjič, iz besedila ZASP ni jasno, ali digitalne fotografije spadajo pod »fotokopije« ali pod »vizualne posnetke«, saj so po eni strani podobne fotokopijam v smislu nepremičnosti, po drugi strani pa so ustvarjene v digitalni obliki in ne na papirju.

Uredba o zneskih nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje[278] navaja primere naprav za tonsko in vizualno snemanje, kot so kasetofoni, magnetofoni, videorekorderji in druge podobne naprave. V zvezi s tem Uredba izrecno določa, da niso vključene le naprave in prazni nosilci zvoka, namenjeni izključno za reproduciranje zaščitenih del, temveč tudi večfunkcijske naprave. Po drugi strani pa uredba pri določanju pravičnega nadomestila za fotokopiranje izrecno ne omenja fizičnih ali digitalnih fotokopij. Med fotokopirnimi napravami člen 4(1) uredbe navaja le eno napravo, ki je sposobna fizični predmet pretvoriti v digitalno kopijo: optični čitalnik (skener).

3.3.2.3 Kolektivno upravljanje pravice do pravičnega nadomestila za reprografijo in zasebno reproduciranje v Sloveniji

Leta 2006 z vidika Uredbe ni bilo problematično, če je določena naprava opravljala več funkcij, kot so tonsko in video snemanje ali fotokopiranje. Drugi odstavek 6. člena Uredbe določa, da se, če navedene naprave in mediji izpolnjujejo pogoje za razvrstitev v različne tarifne kategorije, znesek dajatve izračuna na podlagi najvišje tarife. Danes sta razlikovanje naprav in natančna razvrstitev pomembnejša, saj dve različni KO pobirata nadomestila za reproduciranje. SAZOR GIZ kolektivno upravlja pravice avtorjev in založnikov literarnih, znanstvenih in novinarskih del ter njihovih prevodov "v primeru reproduciranja avtorskih del za privatno in drugo lastno uporabo." Poleg tega SAZOR GIZ kolektivno upravlja pravico istih imetnikov pravic do fotokopiranja, ki presega obseg člena 50 ZASP. SAZOR GIZ še vedno pobira nadomestila za zasebno fotokopiranje na podlagi tarif, določenih v Uredbi iz leta 2006, medtem ko je fotokopiranje za poklicne namene urejeno v Skupnem sporazumu o fotokopiranju avtorsko zaščitenih del, ki presega obseg člena 50 ZASP v okviru gospodarskih dejavnosti v Sloveniji.[279] Skupni sporazum se v skladu z drugim odstavkom 2. člena nanaša na mehansko fotokopiranje (reprografijo) avtorsko zaščitenih del, ki se izvaja iz tiskanega izvoda dela na papirju ali sintetičnem materialu v eni ali več barvah, z uporabo fotokopirnih naprav in drugih podobnih naprav z enakim učinkom, kot so večfunkcijske naprave in druge naprave, ki omogočajo mehansko fotokopiranje dela. Predmet sporazuma je torej analogno kopiranje, brez digitalnih fotokopij.

Na podlagi dovoljenja Urada iz leta 2019 Društvo Kopriva kolektivno upravlja pravico do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje za zasebno ali drugo

---

[278] Vlada RS, 2006.
[279] SAZOR GIZ, Gospodarska zbornica Slovenije, 2021.

lastno uporabo, za vse kategorije imetnikov pravic. Pooblastilo Urada obsega samo zbiranje pravičnega nadomestila in njegovo razdelitev KO, pooblaščenim za nadaljnjo razdelitev nadomestila med upravičene imetnike pravic. Društvo Kopriva razdeljuje zbrana nadomestila po naslednjem ključu: 40 % pripada avtorjem, od tega 40,75 % pripada avtorjem glasbenih del in se izplača SAZAS, 40,57 % pripada avtorjem avdiovizualnih del in se izplača AIPA, 11,5 % pripada avtorjem literarnih del in se izplača ZAMP, Društvo Kopriva pa zadrži 7 % kot rezervo za avtorje vizualnih in fotografskih del. Poleg tega se 30 % skupnega nadomestila izplača izvajalcem in 30 % filmskim producentom in proizvajalcem fonogramov.[280]

Za urejanje odnosov z uporabniki je Društvo Kopriva sklenilo Skupni sporazum za določitev višine nadomestil za tonsko in/ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe.[281] Sporazum opredeljuje mobilni telefon kot »vsak proizvod, ki po deklaraciji proizvajalca predstavlja mobilni telefon in omogoča konzumiranje (uporabo, predvajanje, prikazovanje ipd.) tonskih in/ali vizualnih vsebin ter ima integrirano spominsko enoto«. Druge nosljive naprave opredeljuje kot »vsak proizvod, ki omogoča konzumiranje (uporabo, predvajanje, prikazovanje ipd.) tonskih in/ali vizualnih vsebin, je nosljiv in ima integrirano spominsko enoto (primer: smartwatch (pametna ura), slušalke z integriranim spominom, ipd.)«. Znesek pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno reproduciranje je odvisen od veleprodajne cene in znaša od 3,20 do 12,20 evrov na napravo.

3.3.2.4 Sodni spor kot posledica nedorečene zakonodaje in posledično nejasnih dovoljenj

V VSL Sodbi V Cpg 248/2023 in VSL Sodbi V Cpg 249/2023 je SAZOR GIZ od 12 proizvajalcev in uvoznikov mobilnih telefonov zahteval plačilo nadomestila za fotokopiranje. Trdil je, da mobilni telefoni omogočajo tudi skeniranje in da je fotokopiranje v skladu z zakonom enakovredno skeniranju dokumentov z mobilnim telefonom. Toženci pa so trdili, da mobilni telefoni ne omogočajo reprografije.

Sodišče prve stopnje je imenovalo računalniškega strokovnjaka za sodnega izvedenca in mu naložilo, naj preveri, ali določeni mobilni telefoni HUAWEI, ki so vstopili na slovenski trg v letih 2016–2018, omogočajo „skeniranje“ dokumentov ali drugo reprodukcijsko tehniko, podobno fotokopiranju. Po mnenju sodišča je bilo treba ugotoviti, ali program, nameščen na mobilnih telefonih, prepozna robove papirja in prilagodi barve, da je besedilo lažje berljivo. Sodišče prve stopnje je tožbo zavrnilo, ker je ugotovilo, da so od 25 modelov mobilnih telefonov, ki so prišli na trg v letih 2016, 2017 in 2018, le štirje imeli programsko opremo, ki je omogočala samodejno zaznavanje robov in poravnavo dokumentov. Nobeden od modelov pa ni omogočal samodejnega prilagajanja barv, odstranjevanja senc, popravljanja ozadja ali izostritve

[280] Društvo Kopriva, LP 2024.
[281] Društvo KOPRIVA, Trgovinska zbornica Slovenije, 2020.

in izboljšanja kakovosti besedila. Ker naj bi klasični skenerji omogočali reproduciranje besedila višje kakovosti z bolj podrobnimi podrobnostmi, učinek obeh tehnik ni bil podoben. Sodišče je zato odločilo, da ti mobilni telefoni niso bili uporabljeni za reproduciranje avtorsko zaščitenih del ali da je bil obseg takšne uporabe zanemarljiv zaradi slabe kakovosti kopij. Sodišče pa je ocenilo, da bi sodobni mobilni telefoni, prodani po letu 2018, lahko že imeli vgrajene aplikacije za skeniranje dokumentov podobne kakovosti kot klasični skenerji.

VSL je zavrnilo pritožbo SAZOR GIZ in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje. Pojasnilo je, da je poleg tehnike tudi rezultat kopiranja dokumentov, narejenih z mobilnimi telefoni, neprimerljiv s skeniranjem dokumentov na ustreznem skenerju ali fotokopirnem aparatu.

Menimo, da so se sodišča preveč osredotočila na vprašanje, ali gre pri kopijah, narejenih z mobilnim telefonom, za tehniko, primerljivo skeniranju. Bistveno je vprašanje, katera KO je pristojna pobirati nadomestila za skeniranje z mobilnim telefonom? Ali je to SAZOR GIZ, ki ima dovoljenje za kolektivno upravljanje pravice avtorjev in založnikov pisanih del v primeru privatnega in drugega lastnega reproduciranja, izvršenega v zakonsko določenem obsegu, ali pa je to Društvo Kopriva, ki ima dovoljenje za kolektivno upravljanje pravice do nadomestila za tonsko in vizualno snemanje? Pomembno je namreč ugotoviti, ali uporabniki s trenutnim plačilom nadomestila Društvu Kopriva plačajo tudi nadomestilo za vse oblike digitalnih kopij z mobilnim telefonom?

3.3.2.5 Dodatno – nadomestilo za uvoz prenovljenih telefonov

KOPRIVA je v vprašalniku opozorila na izzive t.i. refurbished izdelkov: »Priča smo rasti trenda proizvodnje in uvoza t.i. refurbished izdelkov. Slovenska zakonodaja sicer po našem mnenju sledi namenu ureditve področja, vendar s svojo dikcijo posameznih določil pri nekaterih zavezancih vnaša negotovost glede interpretacije, ali takšni izdelki sodijo v delokrog Koprive. Večina prakse v državah članicah EU s temi izdelki nima težav, tudi ustrezna pravna mnenja potrjujejo naše stališče. Ker pa nejasna dikcija ZASP vnaša negotovost pri zavezancih, smo prisiljenji naša stališča uveljavljati v dolgotrajnih in dragih sodnih postopkih. Ob nepotrebnih stroških sodnih postopkov je posledica takšne negotovosti tudi neenakopraven položaj uporabnikov oz. zavezancev (ob hkratnem zmanjšanju blaginje imetnikov pravic). Zato predlagamo spremembo ZASP:
Drugi in tretji odstavek 37. člena ZASP se spremenita tako, da se glasita:
» (2) Nadomestilo iz prejšnjega odstavka za tonsko in vizualno snemanje se plačuje:
1. pri prvi prodaji ali uvozu naprav za tonsko in vizualno snemanje, in
2. pri prvi prodaji ali uvozu praznih nosilcev zvoka ali slike.
(3) Nadomestilo iz prvega odstavka tega člena za fotokopiranje se plačuje:
1. pri prvi prodaji ali uvozu naprav za fotokopiranje, in

2. od fotokopij, narejenih za prodajo, in sicer mesečno glede na njihovo verjetno število.«

Ugotavljamo, da omejitev naprav na »nove« ne izhaja iz primerjalnega prava (na primer, § 54 nemškega UrhG določa: »Če vrsta dela dopušča razmnoževanje, dovoljeno v skladu s § 53, odstavkom 1 ali 2, ali §§ 60a do 60f, ima avtor dela pravico do plačila ustreznega nadomestila od proizvajalca naprav in nosilcev podatkov, katerih tip se samostojno ali v povezavi z drugimi napravami, nosilci podatkov ali dodatki uporablja za takšno razmnoževanje.«), niti ni v skladu z zgoraj opisano sodno prakso SEU, po kateri se pravičnega nadomestila za zasebno reproduciranje ne plačuje samo v primeru uporab, ki imetnikom pravic povzročajo minimalno škodo. Tega pri refurbished izdelkih ni mogoče kar pavšalno trditi. Zato predlagamo tudi ugoditev zakonodajnemu predlogu KOPRIVA.

3.3.2.6 Priporočila

Menimo, da sodnega spora in s tem povezanih pravdnih stroškov, ki jih mora sedaj kriti KO kot stranka, ki je izgubila spor, ne bi bilo, če bi bili dovoljenji obeh KO bolj jasno razmejeni. To pa bi bilo mogoče samo, če bi se 37. člen ZASP prilagodil 50. členu ZASP. Pri tem bi se izjema za reprografijo lahko razlagala na enak način v praksi SEU, torej da obsega samo fotokopije na fizičnem nosilcu, ne pa tudi digitalne fotokopije, ter da v tem primeru ni omejitve za osebno rabo. Predlagamo tudi brisanje omejitve na »nove« naprave, ki s sodnimi spori, ki bi se jim bilo mogoče izogniti, spet povzroča nepotrebne stroške kolektivnega upravljanja.

Priporočilo št. 4:

Člen 37 ZASP se spremeni tako, da se glasi: »(1) Avtor ima pravico do pravičnega nadomestila za
reproduciranje dela na papirju ali podobnem nosilcu z uporabo fotokopiranja ali druge fotografske tehnike s podobnimi učinki (1. točka drugega odstavka 50. člena ZASP);
reproduciranje dela na katerem koli drugem nosilcu s strani fizične osebe za privatno uporabo (2. točka drugega odstavka 50. člena ZASP);
reproduciranje del na kateremkoli nosilcu s strani javnih arhivov, javnih knjižnic, muzejev ter izobraževalnih in znanstvenih ustanov (tretji odstavek 50. člena ZASP).
(2) Nadomestilo iz prve alineje prvega odstavka tega člena se plačuje:

- pri prvi prodaji ali uvozu naprav za fotokopiranje, in
- od fotokopij, narejenih za prodajo, in sicer mesečno glede na njihovo verjetno število.

(3) Nadomestilo iz druge alineje prvega odstavka tega člena se plačuje:

- pri prvi prodaji ali uvozu naprav za tonsko in vizualno snemanje, in
- pri prvi prodaji ali uvozu praznih nosilcev zvoka ali slike.

(4) Nadomestilo iz tretje alineje prvega odstavka tega člena se plačuje ... (v nadaljevanju naj bo opisan način plačevanja tega nadomestila)
(5) Za namen tega zakona se kot uvoz šteje sprostitev blaga v prost promet v skladu s carinskimi predpisi Evropske skupnosti ter vsak vnos na ozemlje Republike Slovenije iz drugih držav članic Evropske unije.
(6) Pravica nadomestila iz prvega odstavka tega člena ne more biti predmet odpovedi, razpolaganja med živimi in izvršbe.«

Spremembi zakonodaje bi morala slediti tudi ustrezna sprememba besedila dovoljenja obeh KO. Dovoljenja KO naj bodo oblikovana tako, da je jasno razvidno
Katere kategorije upravičencev KO zastopa (kateri avtorji, kateri izvajalci, proizvajalci fonogramov, filmski producenti....);
Katero pravico KO upravlja, s sklicem na konkretno zakonsko določbo.

Prva točka dovoljenja Društva Kopriva z dne 26. 7. 2019 bi se morala glasiti: »Društvu Kopriva se za avtorje, izvajalce, filmske producente in proizvajalce fonogramov dovoli kolektivno upravljanje pravice do pravičnega nadomestila za reproduciranje dela na katerem koli drugem nosilcu, razen na papirju ali podobnem nosilcu z uporabo fotokopiranja ali druge fotografske tehnike s podobnimi učinki, s strani fizične osebe za privatno uporabo (druga alineja prvega odstavka 37. člena ZASP).«

Dovoljenje SAZOR GIZ z dne 28. 6. 2007 pa bi se moralo glasiti: »SAZOR GIZ se za avtorje in založnike del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov dovoli kolektivno upravljanje pravice do pravičnega nadomestila za reproduciranje dela na papirju ali podobnem nosilcu z uporabo fotokopiranja ali druge fotografske tehnike s podobnimi učinki (prva alineja prvega odstavka 37. člena ZASP)«. Če bi SAZOR upravljal še kakšne izključne pravice, bi to moralo biti v dovoljenju izrecno določeno, tako da bi bile izključne pravice in pravice do nadomestil (zakonski zahtevki za plačilo) naštete ločeno.

Poleg tega bi moral nujno obstajati mehanizem, ki bi omogočal, da ima Urad dokončno besedo o razlagi dovoljenj, ki jih podeli posameznim KO. Ni namreč primerno, da se v zvezi s tem vprašanjem sodišča in udeleženci spora ne morejo obrniti prav na tistega, ki je dovoljenje izdal, po drugi strani pa bi prav razlaga Urada lahko preprečila številne spore. Na primer, s tem bi se lahko uspešneje končala tudi večletna dilema, kdo upravlja pravice na glasbi, vključeni v avdiovizualno delo. Takšen mehanizem bi lahko v ZKUASP uvedli po vzoru avstrijskega prava. **§ 10 avstrijskega VerwGesG** določa, da če je obseg dovoljenja za kolektivno upravljanje nejasen ali sporen, mora nadzorni organ na zahtevo ene od strank ali po uradni dolžnosti odločiti o mejah dovoljenja in to odločitev objaviti na svoji spletni strani.

Priporočilo št. 5:

V ZKUASP se doda člen 14.a, ki se glasi:

»Če je obseg dovoljenja za kolektivno upravljanje nejasen ali sporen, mora nadzorni organ na zahtevo zainteresirane stranke ali po uradni dolžnosti odločiti o obsegu dovoljenja ali o razmejitvi med posameznimi dovoljenji KO in to odločitev objaviti na svoji spletni strani.«

4 OPREDELITEV, NARAVA IN PROCESNA LEGITIMACIJA KO

4.1 KOLEKTIVNO UPRAVLJANJE

Kolektivno upravljanje pomeni upravljanje pravic za več predmetov pravic več imetnikov pravic hkrati.[282] Tako se za uporabo predmetov pravic po nalogu njihovih imetnikov ali pa na podlagi zakona pobirajo in delijo honorarji, uveljavlja varstvo teh pravic pred sodišči ter opravljajo druge naloge po organizacijah imetnikov pravic, ustanovljenih posebej za to (KO).[283] KO je tako vmesni člen med imetnikom pravice in uporabnikom − posrednik.[284] Gre za posebnost avtorskega prava, ki se je razvilo iz praktičnih razlogov – imetniki pravic tako na kolektiven način uveljavljajo svoje pravice, uporabniki pa zakonito uporabljajo predmete pravic.[285] Kolektivno upravljanje je torej organiziranje večje skupine imetnikov pravic, združenih v organizacijo, ki upravlja pravice članov nasproti uporabnikom njihovih predmetov pravic[286] oziroma oblika prenosa avtorske in sorodnih pravic s strani njenih imetnikov na KO v zameno za plačilo honorarja za njihovo uporabo, zmanjšanih za upravne stroške[287].

Naloge KO so v okviru svoje dejavnosti:

1. dovoljevati uporabo predmetov pravic iz repertoarja pod podobnimi pogoji za podobne vrste uporabe,
2. v dobri veri se pogajati z RZU in z njim sklepati skupne sporazume,
3. objavljati skupne sporazume in obveščati uporabnike o veljavnih tarifah,
4. sklepati in objavljati sporazume o zastopanju s tujimi KO,
5. nadzorovati uporabo predmetov pravic iz svojega repertoarja,
6. izdajati račune uporabnikom za uporabo predmetov pravic iz svojega repertoarja, zbirati honorarje in jih izterjevati,
7. dodeljevati zbrane honorarje upravičenim imetnikom pravic v skladu z vnaprej določenimi pravili o delitvi in izplačilu zbranih honorarjev,
8. izplačevati dodeljene honorarje upravičenim imetnikom pravic in
9. uveljavljati varstvo avtorskih in sorodnih pravic pred sodišči in drugimi državnimi organi ter predložiti račun imetnikom pravic o tako uveljavljenih pravicah[288].[289]

Obseg njihovih dejavnosti vpliva tudi na obseg nadzora organizacije s strani imetnikov pravic in nadzornega organa.

---

[282] ZKUASP, 7. člen, 1. odstavek.
[283] Trampuž, Oman, Zupančič, 1997, str. 343.
[284] Grčar, 2003, str. 19–23.
[285] Oman, 1997a, str. 345–346.
[286] Grčar, 2003, str. 19–23.
[287] Fels, Walker v: Sladič, 2013a, str. 40.
[288] Iz ZKUASP ali iz sodne prakse ne izhaja kogentna obveznost določiti eno KO za izvrševanje vseh nalog, ki so naštete v 16. členu ZKUASP, niti da je dovoljenje mogoče izdati samo, če ta zajema nalogo zbiranja in nalogo delitve upravičenim imetnikom avtorskih pravic. UPRS, Sodba I U 611/2020-40, 24. 11. 2022, 13. točka.
[289] ZKUASP, 16. člen 1. odstavek.

4.2 PROCESNA LEGITIMACIJA

Navedena opredelitev kolektivnega upravljanja pa še ne utemelji procesne legitimacije KO, tj. z vprašanjem, ali lahko KO sama pred sodišči uveljavlja zahtevke zoper uporabnike, ki niso pripravljeni plačevati zahtevanih avtorskih honorarjev in nadomestil. Od ZASP-B do uveljavitve ZKUASP je veljalo, da KO dejavnost opravljajo **v svojem imenu in za račun imetnikov pravic.**[290] KO pa je po ZKUASP opredeljena kot pravna oseba, ki je pridobila dovoljenje Urada ter je na podlagi pooblastila imetnika pravic ali zakona pooblaščena za kolektivno upravljanje avtorske ali sorodnih pravic **v imenu in za račun** več kot enega imetnika pravic in v njihovo skupno korist. Navedeno je njena edina in glavna dejavnost ter je v lasti ali pod nadzorom svojih članov in/ali nepridobitna[291].

VSL je v zvezi s 4. členom ZKUASP odločilo, da je ob primerjavi besedila (a) točke 3. člena Direktive 2014/26/EU, ki opredeli pojem KO v različnih jezikih, razvidno, da to določilo v resnici ne zapoveduje specifične oblike in vsebine zastopanja (direktno ali indirektno) imetnikov pravic v civilnopravnem smislu, ampak podaja definicijo KO. Zato tudi v 4. členu ZKUASP ni mogoče videti zapovedi, po kateri bi bila KO vselej neposredni zastopnik imetnikov pravic, ki nastopa »v njihovem imenu«. Posledično v primerih obveznega kolektivnega upravljanja pravic, to upravlja KO v svojem imenu in za račun imetnikov pravic. Drugačna razlaga bi bila nerazumna.[292]

SEU pa je v Sodbi C-201/22-Telia Finland z dne 23. 11. 2023 odločilo, da je priznanje pravice, da KO v svojem imenu zahtevajo uporabo ukrepov, postopkov in pravnih sredstev iz poglavja II Direktive 2004/48/ES, pogojeno s procesnim upravičenjem teh organizacij, ki lahko izhaja iz posebne določbe ali iz splošnih postopkovnih pravil. V sedanjem stanju prava EU pa državam članicam KO ni treba priznati neposrednega interesa, da v svojem imenu zahtevajo uporabo teh ukrepov, postopkov in pravnih sredstev, če za varstvo zadevnih pravic neposredni interes teh organizacij ne izhaja iz nacionalne ureditve, ki se uporablja. Na podlagi te odločitve SEU je finsko Vrhovno sodišče v sodbi S2019/486 z dne 20. 9. 2024 zavrnilo tožbo KO zoper uporabnika, ker v finskem pravu ni našlo pravne podlage za njeno procesno legitimacijo.

---

[290] ZASP/04, 146. člen, 1. odstavek.

[291] Tožeča stranka je KO, ki kolektivno upravlja z avtorskimi pravicami na fonogramih, tožena stranka pa je poslovni subjekt, ki pri opravljanju gostilniške dejavnosti v poslovnem prostoru javno priobčuje komercialne fonograme. KO ni druga javna oseba po tretjem odstavku 6. člena Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih (ZPreZP-1). Prerekala ni niti ugotovitev sodišča prve stopnje, da ne zasleduje ustvarjanja dobička, pa tudi 4. člen ZKUASP določa nepridobitnost kot eno izmed alternativno določenih meril, ki jih mora KO izpolnjevati, iz česar izhaja, da KO ni pravna oseba iz tretje alineje prvega odstavka 6. člena ZPreZP-1. VSL, Sodba V Cpg 37/2024, 11. 4. 2024, 7. točka.

[292] VSL, Sodba V Cpg 40/2023, 21. 3. 2023, 10. in 12. točka. Višje sodišče v Ljubljani enako stališče zastopa tudi v kasnejših odločitvah. VSL, Sodba in sklep V Cpg 175/2024, 20. 6. 2024, 9. in 11. točka; VSL, Sodba in sklep V Cpg 61/2024, 9. in 11. točka.

V praksi Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP) pa se je uveljavilo stališče, da je treba, ko nacionalni pravni red podeljuje varstvo pravic avtorjev organizaciji, ki so jo slednji v ta namen ustanovili, in ji podeljuje neodvisne pravice, prenesene od avtorjev, vključno s pravico do lastnega premoženja, sestavljenega predvsem iz odbitkov od avtorskih honorarjev, to organizacijo obravnavati kot žrtev ukrepa, ki posega v te pravice.[293] KO je tako žrtev ukrepov, ki posegajo v avtorsko pravico, zato ima tako združenje tudi premoženje v smislu 1. člena Prvega Protokola h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP)[294] in se lahko sklicuje na kršitev te pravice.[295] Zato menimo, da bi ne glede na siceršnjo prakso SEU nepriznanje aktivne legitimacije KO lahko pomenilo kršitev Prvega Protokola k EKČP.

4.3 IZVAJANJE NALOG V JAVNEM INTERESU

Sodna praksa je enotna, da KO ni oseba javnega prava,[296] vseeno gre pa za organizacijo z javnimi pooblastili[297]. Tako tudi SEU – KO, od države pooblaščena za pobiranje in razdelitev pravic do pravičnega nadomestila za reproduciranje, ni oseba javnega prava, je pa pobiranje takšnih dajatev in plačilo pravičnega nadomestila imetnikom pravic naloga, ki se izvaja v javnem interesu, pooblastila KO pa tu presegajo pooblastila med zasebniki. Zato se posameznik lahko nasproti KO sklicuje na določbe direktive, ki imajo neposredni učinek.[298] Ker gre za zasebne pravice, njihovo uveljavljanje in podeljevanje licenc za uporabo varovanih vsebin ne spada med naloge državne uprave.[299]

---

[293] ESČP Sodba z dne 12. 7. 2016 v zadevi SIA AKKA/LAA proti Latviji.
[294] Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94.
[295] ESČP Sodba z dne 8. 12. 2020 v zadevi AsDac proti Moldaviji.
[296] VSL, Sodba I Cpg 1316/2013, 13. 2. 2014, 11. točka; VSL, Sodba I Cpg 12/2014, 5. 6. 2014, 14. točka; Sodba V Cpg 1015/2014, 2. 10. 2014, 10. točka.
[297] Grčar, 2003, str. 19–23; Urad, Odločba 31221-8/2010, 28. 5. 2010 v: Drobež, 2017, str. 115; USRS, Sklep U-I-149/98-36, 28. 6. 2001, 27. točka.
[298] SEU, *Reprobel CV proti Copaco Belgium NV*, C-230/23, 14. 11. 2024, 2., 28. in 35. točka.
[299] Drobež, 2017, str. 115.

5 KO V SLOVENIJI IN V PRIMERJALNEM PRAVU

KO v proučevanih pravnih sistemih zastopajo različne skupine imetnikov pravic. Opaziti je, da KO redko zastopajo avtorje in imetnike sorodnih pravic hkrati. V skladu s Statutom CISAC je namreč eden od pogojev za polnopravno članstvo, da KO ne zastopa hkrati imetnikov avtorske in sorodnih pravic, razen če upravlja sorodne pravice kot postransko dejavnost.[300]

5.1 SLOVENIJA

V Republiki Sloveniji je na dan 19. 4. 2025 registriranih 6 KO. V podrobnosti jih bomo obravnavali v poglavju:

1. Zavod za uveljavljanje pravic izvajalcev in proizvajalcev – IPF, k.o. – upravlja pravice izvajalcev in proizvajalcev fonogramov, tj. sorodne pravice,
2. Slovenska avtorska in založniška organizacija za pravice reproduciranja GIZ, k.o. – SAZOR – upravlja pravice avtorjev in založnikov pisanih del do nadomestila za zasebno reproduciranje in izključno pravico fotokopiranja preko obsega izjem in omejitev iz 50. člena ZASP, tj. avtorske pravice,
3. Zavod za uveljavljanje pravic avtorjev, izvajalcev in producentov avdiovizualnih del Slovenije, k.o. – AIPA, k.o. – upravlja pravice na avdiovizualnih delih, tj. avtorske in sorodne pravice,
4. Združenje SAZAS, k.o. – upravlja pravice na glasbenih delih,
5. Združenje avtorjev in nosilcev malih in drugih avtorskih pravic Slovenije, k.o. – ZAMP – upravlja pravice na pisanih delih za isto kategorijo imetnikov pravic kot SAZOR,
6. Društvo KOPRIVA, k.o. – pobira nadomestila za tonsko in vizualno snemanje za zasebno uporabo, za vse kategorije imetnikov pravic.

Prvih 5 KO razdeljuje prihodke neposredno imetnikom pravic (primarne KO), Društvo KOPRIVA pa pobira nadomestila za zasebno reproduciranje in jih deli KO, ki jih nato razdelijo svojim upravičencem (posredniška KO).

[300] Statut CISAC, 8. člen.

Preglednica 1: Pregled KO v Republiki Sloveniji na dan 15. 10. 2025, vir: AJPES

Št.	Kolektivna organizacija	Sedež	Matična številka	Pravnoorg. oblika	Datum ustanovitve	Zastopnik
1	IPF k.o.	Ljubljana	1531964000	zavod	11/07/2000	Hribar Viljem Marjan
2	SAZOR GIZ k.o.	Ljubljana	2264463000	GIZ	18/12/2006	Zaman Rudi, Novak Luka
3	AIPA k.o.	Ljubljana	2346907000	zavod	31/12/2007	Štibernik Gregor
4	Kopriva k.o.	Ljubljana	4094484000	društvo	30/12/2016	Sekulović Nikola
5	SAZAS k.o.	Trzin	5751926000	društvo	31/07/1992	Škerjanc Marcel
6	ZAMP k.o.	Ljubljana	5982839000	društvo	15/10/1996	Pogačnik Barbara

5.2 HRVAŠKA

Na Hrvaškem je devet KO, od katerih vse delujejo kot primarne KO, vsaka za svojo, ločeno kategorijo upravičencev:

1. Hrvaško društvo skladateljev – Hrvatsko društvo skladatelja (**HDS**),
2. Hrvaška zveza za zaščito izvajalskih pravic – Hrvatska udruga za zaštitu izvođačkih prava (**HUZIP**),
3. Združenje za zaščito, pobiranje in razdeljevanje nadomestil iz fonogramskih pravic – Udruga za zaštitu, prikupljanje i raspodjelu naknada fonogramskih prava (**ZAPRAF**),
4. Društvo hrvaških filmskih režiserjev – Društvo hrvatskih filmskih redatelja (**DHFR**)
5. Združenje za zaščito pravic založnikov – Udruga za zaštitu prava nakladnika (**ZANA**),
6. Društvo hrvaških književnikov – Društvo hrvatskih književnika (DHK),
7. Društvo za zaščito novinarskih avtorskih pravic – Društvo za zaštitu novinarskih autorskih prava (**DZNAP**),
8. Hrvaško društvo za zaščito avdiovizualnih izvajalskih pravic – Hrvatsko društvo za zaštitu audiovizualnih izvođačkih prava (**AVIP**), in
9. Združenje založnikov informativnih publikacij – Udruga nakladnika informativnih publikacija (**UNIP**).[301]

[301] https://dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/autorsko-pravo/ostvarivanje/kolektivno/

5.3 AVSTRIJA

Tudi **v Avstriji** deluje devet KO, vse so primarne KO. Poseben primer je RAW, ki je KO z dvema družbenikoma – drugo KO VEM in družbo Pechstein Media GmbH. Slednja je medijsko podjetje, specializirano za komercialno izkoriščanje avtorskih in sorodnih pravic za nacionalne in mednarodne filmske producente ter filmske distributerje v Nemčiji in Avstriji. Poznajo tudi KO, ki zastopa avtorske in izvajalske pravice na filmu, ne pa tudi pravic filmskih producentov.

Avstrijske KO so:

1. Avstrijsko društvo avtorjev, skladateljev in glasbenih založnikov – Autoren, Komponisten und Musikverleger, eingetragene Genossenschaft mit beschränkter Haftung (**AKM**). Namen družbe je spodbujanje gospodarskih in umetniških interesov skladateljev, avtorjev besedil in založnikov v smislu zadružnega delovanja.
2. Avstrijska mehanična organizacija – Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte (**Austro Mechana**). Namen družbe, ki je v 100 % lasti AKM, je fiduciarno upravljanje izključnih pravic reproduciranja in/ali distribuiranja, vključno s pravico dajanja v najem in posojanja glasbenih del ter z njimi povezanih jezikovnih del na zvočnih ali avdiovizualnih nosilcih (mehanične glasbene pravice), ter ustreznih nadomestil njihovih upravičencev. Zastopa avtorje in imetnike pravic za mehanično reproduciranje glasbenih del (CD, DVD, digitalni prenosi, streaming).
3. Avstrijska družba za vizualne pravice – Gesellschaft zur Wahrnehmung visueller Rechte (**BILDRECHT**). Zastopa likovne umetnike, fotografe, arhitekte, oblikovalce, koreografe in njihove dediče. V njej repertoar spadajo dela likovne umetnosti, kot so slikarstvo, kiparstvo in podobno, koreografska in pantomimska dela, dela uporabne umetnosti in industrijskega oblikovanja, ter fotografije, tudi tiste, ki ne dosežejo praga avtorskopravnega varstva kot »fotografska dela«.
4. Literarno-mehanična družba– Wahrnehmungsgesellschaft für Urheberrechte (– **Literar-Mechana**). Zastopa pisatelje, prevajalce, znanstvene avtorje, novinarje, ilustratorje, avtorje učbenikov in notnih zapisov, ter knjižne založnike.
5. Družba za izvajalske pravice – Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten (**LSG**). Zastopa izvajalce (glasbenike, pevce, igralce) in proizvajalce fonogramov (diskografske hiše).
6. Družba za javno priobčitev avdiovizualnih medijev – Einrichtung zur Geltendmachung der Rechte der öffentlichen Aufführung/Wiedergabe von Audiovisuellen Medien (**RAW**). Ta KO ima dva družbenika: VAM in družbo Pechtein Media GmbH Zastopa filmske producente pri javnem predvajanju avdiovizualnih del (npr. filmi v hotelih, letalih ipd.).
7. Družba za upravljanje avdiovizualnih medijev – Verwertungsgesellschaft für audiovisuelle Medien GmbH (**VAM**). Zastopa filmske producente.

8. Družba filmskih ustvarjalcev – Verwertungsgesellschaft der Filmschaffenden (**VdFS**). Zastopa filmske ustvarjalce, tj. avtorje in izvajalce (režiserje, direktorje fotografije, montažerje, scenografe, kostumografe, igralce) ter upravlja zakonske pravice do nadomestil in izključne pravice, če imetniki pravic niso producenti.
9. Družba za upravljanje radijskih pravic – Verwertungsgesellschaft Rundfunk (**VGR**). Upravlja pravice na literarnih in umetniških delih, katerih imetniki so radiodifuzne organizacije, pa tudi pravice proizvajalcev fonogramov in videogramov ter izvajalcev.[302]

5.4 NEMČIJA

V **Nemčiji** deluje 13 nemških KO, ki so v letu 2023 imele več kot 2 mrd evrov prihodkov iz kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic.[303] Vse organizacije zastopajo samo avtorske ali pa samo sorodne pravice. Izjema je GÜFA, ki zastopa soavtorje avdiovizualnih del, izvajalce na teh delih in filmske producente, toda samo za zelo specifičen segment avdiovizualne industrije v Nemčiji.

Nemške KO so:

1. Družba za glasbene pravice – Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte (**GEMA**). Je osrednja KO, ki zastopa avtorje glasbe (skladatelje, tekstopisce, glasbene založnike). Upravlja male glasbene pravice (javna priobčitev, radiodifuzno oddajanje) in mehanične pravice (reproduciranje glasbenih del na fonogramih, videogramih, digitalnih platformah).
2. Družba za uveljavljanje sorodnih pravic – Gesellschaft zur Verwertung von Leistungsschutzrechten mbH (**GVL**). Zastopa izvajalce (glasbenike, pevce, igralce) in proizvajalce fonogramov pri uveljavljanju njihovih sorodnih pravic, zlasti glede javne priobčitve in radiodifuznega oddajanja.
3. Družba za avtorsko pravico besedil – Verwertungsgesellschaft Wort **(VG Wort**). Zastopa pisatelje, novinarje, znanstvene avtorje, prevajalce in knjižne založnike. Pokriva področje reproduciranja, javne priobčitve in nadomestil za zasebno kopiranje oziroma reprografijo književnih in znanstvenih del.
4. Družba za likovne umetnosti – Verwertungsgesellschaft Bild-Kunst (**VG Bild-Kunst**). Zastopa vizualne umetnike, fotografe, ilustratorje, oblikovalce in druge imetnike avtorskih pravic na likovnih in vizualnih delih. Pokriva predvsem področje reproduciranja in priobčitve vizualnih del javnosti.
5. Družba za glasbene izdaje – Verwertungsgesellschaft Musikedition (**VG Musikedition**). Specializirana je za upravljanje avtorskih pravic na glasbenih notnih zapisih in izdajah. Zastopa avtorje in založnike notnih del, ilustratorje in urednike notnih publikacij.

---

[302] https://www.justiz.gv.at/aufsichtsbehoerde/aufsichtsbehoerde-fuer-verwertungsgesellschaften/verwertungsgesellschaften-und-einrichtungen.2c94848b5af5744b015bf26a27f71b97.de.html

[303] https://www.dpma.de/digitaler_jahresbericht/2024/assets24/pdf/jahresbericht2024.pdf , str. 59.

6. Družba za filmske pravice – Gesellschaft zur Übernahme und Wahrnehmung von Filmaufführungsrechten mbH (**GÜFA**). Zastopa avtorje in filmske producente oziroma druge imetnike sorodnih pravic, pri čemer je njen repertoar usmerjen predvsem v erotične in pornografske filme. Gre za specializirano KO, ki pokriva zelo specifičen segment avdiovizualne industrije v Nemčiji.
7. Družba filmskih in televizijskih producentov – Verwertungsgesellschaft der Film- und Fernsehproduzenten mbH (**VFF**). Zastopa filmske in televizijske producente.
8. Družba za pravice na filmskih delih – Verwertungsgesellschaft für Nutzungsrechte an Filmwerken mbH (**VGF**). Zastopa interese filmskih producentov in režiserjev ter tistih, ki pravice pridobijo od producentov.
9. Družba za filmske in televizijske pravice – Gesellschaft zur Wahrnehmung von Film- und Fernsehrechten mbH (**GWFF**). Njen namen je fiduciarno uveljavljanje pravic in zahtevkov, ki izhajajo iz Zakona o avtorskih pravicah, za proizvajalce filmov in gibljivih slik (npr. za kino, televizijo in avdiovizualne namene), proizvajalce sinhronizacij, radiodifuzne organizacije in njihove oglaševalske družbe.
10. Družba za zaščito avdiovizualnih pravic – AGICOA Urheberrechtsschutz Gesellschaft (**AGICOA**). Zastopa avdiovizualne producente pri uveljavljanju avtorskih in sorodnih pravic, zlasti glede radiodifuzne retransmisije in komercialne uporabe filmov in serij.
11. Družba za medijske pravice – **Corint Media**. Deluje kot KO, ki zastopa predvsem založnike in komercialne medijske hiše pri upravljanju avtorskih in sorodnih pravic na novinarskih in medijskih vsebinah.
12. Družba za pravice oglasnih filmov – Treuhandgesellschaft Werbefilm mbH (**TWF**). Specializirana je za kolektivno uveljavljanje pravic producentov oglasnih filmov in drugih kratkih avdiovizualnih del.
13. Družba za pravice organizatorjev prireditev – Gesellschaft zur Wahrnehmung von Veranstalterrechten mbH (**GWVR**). Zastopa organizatorje glasbenih in drugih kulturnih prireditev, zlasti glede pravic do nadomestil za javno priobčitev in komercialno izkoriščanje prireditev.

Poleg tega so pri nemškem nadzornem organu (Nemški urad za patente in znamke, Deutsches Patent- und Markenamt, DPMA) svojo dejavnost priglasile tudi KO iz drugih držav, in sicer SIAE (Italija), SACEM (Francija), SGAE (Španija), SPA (Portugalska), Artisjus (Madžarska), OSA (Češka), HDS ZAMP (Hrvaška), AKM (Avstrija) in austro mechana (Avstrija).

Nemške KO pravic ne uveljavljajo same, temveč se za pobiranje določene kategorije pravic združijo v družbe civilnega prava, t.i. odvisne organizacije za kolektivno upravljanje v smislu § 3 VGG. To so organizacije, katerih deleže vsaj posredno ali delno ima vsaj ena organizacija za kolektivno upravljanje ali ki jo vsaj posredno ali delno nadzira vsaj ena organizacija za kolektivno upravljanje. Če odvisna organizacija za kolektivno upravljanje opravlja dejavnosti KO za kolektivno upravljanje, se za te dejavnosti ustrezno uporabljajo določbe VGG. Kot primer lahko navedeno:

1. Centralna agencija za zasebne pravice prenosa - Die Zentralstelle für private Überspielungsrechte (**ZPÜ**) je združenje devetih nemških KO v pravni obliki družbe civilnega prava. Namen družbe ZPÜ je uveljavljanje pravic do nadomestila, informacij in poročanja za reproduciranje zvočnih in avdiovizualnih del v skladu s § 53 odstavki 1–2 in 60a – 60f nemškega UrhG proti proizvajalcem, uvoznikom in trgovcem z napravami in nosilci podatkov, katerih tip se samostojno ali v povezavi z drugimi napravami, nosilci podatkov ali dodatki uporablja za takšno razmnoževanje.[304]
2. Centralna agencija za knjižnične avtorske pravice - Die Zentralstelle Bibliothekstantieme (**ZBT**) je družba civilnega prava s sedežem v Münchnu, v katero so se združile različne organizacije za kolektivno upravljanje avtorskih pravic v zvezi z uporabo del v javnih knjižnicah in v izobraževalnih ustanovah. ZBT je sklenila skupne pogodbe z zvezno državo in deželami o nadomestilih za te avtorske pravice.[305]
3. Centralna agencija za predvajanje televizijskih oddaj - Zentralstelle für die Wiedergabe von Fernsehsendungen (**ZWF**): Organizacije za kolektivno upravljanje avtorskih pravic AGICOA Urheberrechtsschutz GmbH, GÜFA, GWFF, VFF, VG Bild-Kunst in VGF so se združile v pravno obliko družbe civilnega prava, da bi skupaj uveljavljale pravice avtorjev slike in filmov ter filmskih producentov, ki jih zastopajo. Družbeniki so v družbo vložili svoje pravice v skladu s §§ 20, 20b UrhG za kabelsko retransmisijo televizijskih programov in v skladu s § 22 UrhG za predvajanje televizijskih oddaj predvsem v hotelih in drugih nastanitvenih objektih, v bolnišnicah in rehabilitacijskih centrih ter v domovih za starejše.[306]
4. Centralna agencija za izposojo videoposnetkov - Zentralstelle für Videovermietung (**ZVV**) pod vodstvom GEMA je odgovorna za pobiranje nadomestil za izposojo ali posojanje avdio-vizualnih nosilcev.
5. Münchner Gruppe: V okviru Münchenske skupine VFF sodeluje z organizacijami za kolektivno upravljanje avtorskih pravic GEMA, GVL, VG WORT, VG Bild-Kunst, VGF, GWFF, AGICOA, GÜFA in TWF, da bi skupaj uveljavljali pravice kabelske retransmisije v skladu s § 20 b UrhG do kabelskih operaterjev s skupno tarifo. Upravljanje je v rokah GEMA.

V Nemčiji sta dejavna tudi dva neodvisna subjekta za upravljanje:

1. Christian Copyright Licensing (**CCLI**) - upravljanje glasbe pri cerkvenih obredih, in
2. die Motion Picture Licensing Company (**MPLC**) - upravljanje pravice javnega predvajanja avdiovizualnih del v poslovnih prostorih, kadar so imetniki pravic korporacije, kot sta Disney ali Universal.

---

[304] https://www.zpue.de
[305] https://www.zentralstelle-bibliothekstantieme.de
[306] https://zentralstelle-wiedergabe-fernsehsendungen.de

5.5 ŠPANIJA

V Španiji deluje naslednje organizacije, ki so povezane s kolektivnim upravljanjem pravic:

a) KO avtorjev:

1. **SGAE –** Sociedad General de Autores y Editores. Največja španska KO, ki zastopa skladatelje, tekstopisce, dramatike, scenariste in avtorje avdiovizualnih del. V avdiovizualnem segmentu upravlja pravice scenaristov, režiserjev in skladateljev filmske glasbe. Upravlja pravice javne priobčitve, oddajanja, reproduciranja in dajanja na voljo javnosti.
2. **CEDRO –** Centro Español de Derechos Reprográficos. Zastopa knjižne avtorje, prevajalce, novinarje in založnike. Upravlja pravice reproduciranja (fotokopiranje, digitalne kopije) in nadomestila za privatno uporabo književnih in znanstvenih del.
3. **VEGAP –** Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos. Specializirana za likovne umetnike, fotografe, ilustratorje, arhitekte in oblikovalce. Upravlja pravice reprodukcije in priobčitve vizualnih del ter sledno pravico pri preprodaji umetnin.
4. **DAMA –** Derechos de Autor de Medios Audiovisuales. Zastopa scenariste, režiserje in druge soavtorje avdiovizualnih del, ne zastopa pa skladateljev filmske glasbe. Upravlja pravice oddajanja, retransmisije in dajanja na voljo filmov ter TV-serij. Zastopa tudi pravice avtorjev do nadomestila za javno prikazovanje v kinih in v podobnih ustanovah, ki je neodpovedljiva pravica avtorjev. DAMA je nastala kot alternativa SGAE, da avdiovizualni avtorji ne bi bili v senci glasbenikov.
5. **SEDA – Sociedad Española de Derechos de Autor**. Najmlajša španska KO, ustanovljena kot alternativa SGAE. Zastopa avtorje glasbe in drugih del pri upravljanju pravic javne priobčitve, reproduciranja in pri upravljanju digitalnih pravic.

b) KO izvajalcev:

6. **AIE –** Artistas Intérpretes o Ejecutantes de España. Zastopa glasbene izvajalce – pevce, instrumentaliste in dirigente. Upravlja sorodne pravice na fonogramih, retransmisije in nadomestil za privatno kopiranje.
7. **AISGE –** Artistas Intérpretes, Sociedad de Gestión. Zastopa avdiovizualne izvajalce, predvsem filmske in televizijske igralce, plesalce in sinhronizatorje. Upravlja pravice v zvezi z javnim predvajanjem in retransmisijo avdiovizualnih del.

c) KO producentov

8. **AGEDI –** Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales. Zastopa proizvajalce fonogramov (glasbene založnike, diskografske hiše). Upravlja pravice reproduciranja, distribuiranja in priobčitve fonogramov javnosti.
9. **EGEDA –** Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales. Zastopa filmske in avdiovizualne producente. Upravlja pravice producentov filmov in serij, zlasti kabelsko retransmisijo in digitalno dajanje na voljo.

d) Odvisne oziroma skupne organizacije:

1. **UTE** - Oficina Conjunta de Recaudación de Artistas y Productores**.** Skupna organizacija AIE in AGEDI, namenjena licenciranju uporabe posnete glasbe v javnih prostorih (trgovine, lokali, prireditve). Deluje pod znamko *Somos Música*.
2. **Ventanilla Única Digital.** Digitalna "enotna točka" za uporabnike, ki omogoča enostaven dostop do licenc in upravljanje z vsemi večjimi španskimi KO (SGAE, CEDRO, VEGAP, DAMA, SEDA, AIE, AISGE, AGEDI, EGEDA).
3. **Gestión Integral de Derechos de Propiedad Intelectual.** Povezana organizacija, ki združuje AIE, AISGE in SEDA pri izvajanju določenih skupnih upravljalskih in administrativnih nalog.

e) Neodvisni subjekt za upravljanje:

1. **Unison Rights** je prvi neodvisni subjekt za upravljanje avtorskopravnih licenc v Španiji. Unison deluje predvsem na področju javnega priobčevanja glasbe (npr. v radijih, televiziji, spletnih platformah), kjer ponuja licenciranje kot alternativa tradicionalnim KO, kot je SGAE.[307]

[307] https://www.cultura.gob.es/en/cultura/propiedadintelectual/gestion-colectiva/informes-actividades-normas.html

6 OBLIKE KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA

Oblike kolektivnega upravljanja lahko razdelimo na prostovoljno, obvezno in razširjeno kolektivno upravljanje.[308] V nadaljevanju najprej predstavimo tri temeljne oblike, nato pa se posebej posvetimo posameznim variantam obveznega kolektivnega upravljanja.

Kolektivno upravljanje pomeni upravljanje pravic za več predmetov pravic več imetnikov pravic hkrati.[309] Tako se za uporabo predmetov pravic po nalogu njihovih imetnikov ali pa na podlagi zakona pobirajo in delijo honorarji, uveljavlja varstvo teh pravic pred sodišči ter opravljajo druge naloge po organizacijah imetnikov pravic, ustanovljenih posebej za to (KO).[310] Gre za posebnost avtorskega prava, ki se je razvilo iz čisto praktičnih razlogov – imetniki pravic tako na kolektiven način uveljavljajo svoje pravice, uporabniki pa zakonito uporabljajo predmete pravic.[311] KO je torej večja skupina imetnikov pravic, združenih v organizacijo, ki upravlja pravice članov nasproti uporabnikom njihovih predmetov pravic[312] oziroma oblika prenosa avtorske in sorodnih pravic s strani njenih imetnikov na KO v zameno za plačilo honorarja za njihovo uporabo, zmanjšanih za upravne stroške[313].

6.1 PROSTOVOLJNO

Temeljna značilnost prostovoljnega kolektivnega upravljanja je, da se imetnik pravic lahko odloči, ali bo pravice upravljal sam ali pa bo za to pooblastil KO. Imetnik pravice lahko da KO pooblastilo, da upravlja samo določene njegove pravice.[314] Pooblastilo mora biti pisno ter za ozemlja po lastni izbiri. Pooblastilo lahko imetnik pravice prekliče delno ali v celoti, o čemer pisno obvesti KO en mesec pred začetkom učinkovanja preklica[315].[316] Za prostovoljno kolektivno upravljanje vselej velja, da KO ne more upravljati pravic, katerih imetniki niso njeni člani ali člani KO, s katero ima sklenjeno pogodbo o vzajemnem zastopanju. Imetnik pravice pa je omejen pri samostojnem upravljanju pravice, ki je predmet pooblastila.[317] Ne glede na pooblastilo pa lahko imetnik pravic vselej dovoli uporabo predmeta pravic za nekomercialno rabo.[318]

Iz drugega odstavka 5. člena Direktive 2014/26/EU izhaja, da je temeljno izhodišče direktive prav pravica imetnika pravic do svobodne izbire KO. Enako je poudarjeno v

---

[308] Trampuž, 2007, str. 53.
[309] ZKUASP, 7. člen, 1. odstavek.
[310] Trampuž, Oman, Zupančič, 1997, str. 343.
[311] Oman, 1997a, str. 345–346.
[312] Grčar, 2003, str. 19–23.
[313] Fels, Walker v: Sladič, 2013a, str. 40.
[314] Trampuž, 2007, str. 53.
[315] V svojem statutu lahko sicer KO določi tudi, da preklic pooblastila začne učinkovati z novim poslovnim letom. ZKUASP, 18. člen, 6. odstavek
[316] ZKUASP, 18. člen, 1.–2. odstavek.
[317] Drobež, 2017, str. 199−200.
[318] ZKUASP, 18. člen, 4. odstavek.

19. uvodni izjavi Direktive 2014/26/EU, po kateri bi ob upoštevanju temeljnih svoboščin kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic moralo obsegati možnost, da imetnik pravice svobodno izbere KO, ki bo upravljala njegove pravice. Imetnikom pravic bi moralo biti tudi na voljo, da upravljanje svojih pravic zaupajo neodvisnim subjektom za upravljanje.[319]

6.2 RAZŠIRJENO

Razširjeno kolektivno upravljanje pomeni, da če za primere določenih pravic in kategorij varovanih vsebin velike večine domačih in tujih imetnikov pravic že obstaja kolektivno upravljanje, KO na tem področju pa je dovolj reprezentativna, je na podlagi zakona dejavnost KO samodejno razširjena tudi na tiste pravice, katerih imetniki ji jih niso zaupali v upravljanje. Imetniki pravic lahko kadar koli izstopijo iz takega upravljanja.[320] V tem primeru je breme včlanjevanja oziroma udeležbe obrnjeno, imetnik pravic mora biti namreč aktiven za izstop.[321]

Člen 8 Direktive 2019/790 določa razširjeno kolektivno upravljanje pravic na delih, ki so trajno v zbirkah ustanov za varstvo kulturne dediščine, če ta dela navedene ustanove uporabljajo za nekomercialne namene. Licenca, ki jo KO podeli ustanovam za varstvo kulturne dediščine, zajema tudi pravice na delih imetnikov pravic, ki KO niso pooblastili za upravljanje pravic, če je KO dovolj reprezentativna in vsem imetnikom pravic zagotavlja enako obravnavanje. Četrti odstavek 8 člena Direktive 2019/790 daje imetnikom pravic pravico do izključitve del iz razširjenega kolektivnega upravljanja (opt-out).

Člen 12 Direktive 2019/790 pa določa celovito ureditev razširjenega kolektivnega upravljanja kot mehanizma licenciranja, ki ga lahko države članice določijo v zvezi z uporabo del na svojem ozemlju. Za izvajanje razširjenega kolektivnega upravljanja določa direktiva naslednje pogoje:

1) za KO veljajo nacionalna pravila za izvajanje Direktive 2014/26/EU v zvezi z nadzorom in transparentnostjo delovanja,
2) KO je na podlagi svojih pooblastil dovolj reprezentativna za imetnike pravic v ustrezni vrsti del ali drugih predmetov varstva ter pravic, ki so predmet licence za ustrezno državo članico,
3) vsem imetnikom pravic je zagotovljeno enako obravnavanje, tudi v zvezi z licenčnimi pogoji,
4) imetniki pravic, ki niso pooblastili organizacije, ki podeljuje licenco, lahko kadar koli enostavno in učinkovito izključijo svoja dela ali druge predmete varstva iz mehanizma licenciranja, ter

---

[319] Uvodna izjava 15 Direktive 2014/26/EU.
[320] Trampuž, 2007, str. 53.
[321] Lubarda, 2009, str.8–10.

5) sprejmejo se ustrezni in učinkoviti ukrepi za obveščanje javnosti o sistemu razširjenega kolektivnega licenciranja.

Bistveni predpogoj za dopustnost razširjenega kolektivnega upravljanja je, da se tak mehanizem licenciranja "uporablja le na natančno opredeljenih področjih uporabe, kjer je pridobitev dovoljenj od imetnikov pravic na individualni podlagi **običajno tako težavna in nepraktična, da je zahtevana izvedba licenciranja malo verjetna**, in sicer zaradi narave uporabe ali vrst zadevnih del oziroma drugih ustreznih predmetov varstva, ter da tak mehanizem licenciranja varuje legitimne interese imetnikov pravic."[322]

ZKUASP tako vrsto kolektivnega upravljanja predvideva zgolj za dela in druge predmete varstva izven pravnega prometa.[323]

6.3 OBVEZNO

6.3.1 Vidiki prava EU

Še preden podrobno obravnavamo vprašanje, kaj je obvezno kolektivno upravljanje, je treba preučiti, pod kakšnimi pogoji so v pravu EU dopustni obvezno kolektivno upravljanje in druge oblike neprostovoljnega upravljanja pravic.

6.3.1.1 Ureditev v direktivah

Člen 4 Direktive 2019/789/EU določa obvezno kolektivno upravljanje pravic retransmisije radijskih in televizijskih programov (razen lastnih oddajanj radiodifuznih organizacij), z naslednjimi lastnostmi:

- imetniki pravic lahko izvršujejo pravice retransmisije le prek KO,
- če imetnik pravic ni prenesel upravljanja pravice na KO, se vseeno šteje, da ima pristojna KO pravico podeliti ali zavrniti dovoljenje za retransmisijo,
- če več KO upravlja pravice na isti kategoriji del, država članica odloči o tem, katera od KO podeljuje pravice za tiste, ki pravic niso prenesli v upravljanje KO, ter
- tak imetnik pravic ima enake pravice in obveznosti kot tisti, ki so pravice prenesli v upravljanje KO, uveljavlja pa jih lahko v obdobju, ki ne sme biti krajše od treh let od datuma retransmisije.

Za večje razumevanje ureditve je treba upoštevati 15–17. in 25. uvodno izjavo navedene direktive, iz katerih lahko sklenemo naslednje:

- Namen ureditve je operaterjem retransmisije zagotoviti pravno varnost, da so lahko prepričani, da so pridobili vse pravice, ki so vezane na retransmitirane

---

[322] Drugi odstavek 12. čelna Direktive 2019/790.
[323] ZKUASP, 10.a člen.

programe in da bi se zagotovilo, da nemotenega delovanja pogodbenih dogovorov ne ovira poseganje zunanjih imetnikov pravic različnih delov oddaje.[324]
- Gre za ureditev po vzoru ureditve upravljanja pravic kabelske retransmisije v Direktivi 93/83/EGS.
- Bistveno je, da morajo imetniki pravic svoje izključne pravice uveljavljati po KO. »*Na podlagi teh pravil ostaja pravica do podelitve ali zavrnitve dovoljenja kot taka nespremenjena, le izvrševanje te pravice je do neke mere regulirano*.«
- Ureditev ne posega v Direktivo 2014/26/EU, zlasti ne v njene določbe v zvezi s pravicami imetnikov pravic glede izbire organizacije za kolektivno upravljanje pravic, kar pomeni, da mora **imetniku pravic vseeno ostati vsaj v določeni meri pravica do izbire, katera KO bo upravljala njegove pravice.**
- Pogodbe med KO in operaterji storitev retransmisije se razširijo tudi na nezastopane imetnike pravic, ki svojih del ne more izključiti.
- Če je istovetnost imetnikov pravic uporabnikom znana in je ureditev pravic za njih relativno enostavna, to pomeni, da se uporabniki pri pridobivanju pravic ne soočajo z enakim bremenom in ni potrebe po poenostavitvi postopka licenciranja. Na podlagi takšnih argumentov Direktiva 2019/789/EU ne dopušča obveznega kolektivnega upravljanja pravic radiodifuznih organizacij.
- **Obvezno kolektivno upravljanje pravic je v skladu s temeljnimi pravicami in upoštevnimi priznanimi načeli iz Listine EU samo, če je njegova uporaba predpisana ciljno in omejena na posebne primere**. Obvezno kolektivno upravljanje je tako dopustno samo, če imetniku pravic ostane pravica do izbire med KO in ne gre za pravice, za katere bi se lahko pravice učinkovito upravljale na podlagi prostovoljnega kolektivnega upravljanja ali neposredno med imetniki pravic in uporabniki.

Uvodna izjava 12 Direktive 2014/26/EU po drugi strani poudarja, da ta direktiva »ne bi smela posegati v določbe držav članic v zvezi z upravljanjem pravic, kot je individualno upravljanje, razširjeni učinki sporazuma med reprezentativno organizacijo za kolektivno upravljanje pravic in uporabnikom, to je razširjene kolektivne licence, obvezno kolektivno upravljanje pravic in pravne domneve za zastopanje ali prenos pravic na organizacije za kolektivno upravljanje pravic.« V tej uvodni izjavi so tako opisane klasične oblike reguliranega kolektivnega upravljanja pravic, v katere naj direktiva ne bi posegala, toda med njimi ni zakonitega skrbništva. V 19. uvodni izjavi Direktive 2014/26/EU je tudi določeno: »Kadar država članica v skladu s pravom Unije in mednarodnimi obveznostmi Unije in njenih držav članic določi obvezno kolektivno upravljanje pravic, je izbira imetnikov pravic omejena na druge organizacije za kolektivno upravljanje pravic.« Iz navedenega lahko sklepamo, da so določene oblike omejitve izbire načina upravljanja pravic po pravu EU dopustne, toda ne vse in ne za vse kategorije pravic.

---

[324] SEU, *Uradex SCRL proti Union Professionnelle de la Radio et de la Télédistribution (RTD) in Société Intercommunale pour la Diffusion de la Télévision (BRUTELE)*, C-169/05, 1. 6. 2006, 20. točka.

6.3.1.2 Praksa SEU

SEU se izrecno še ni opredelilo do skladnosti obveznega kolektivnega upravljanja s pravom EU, se pa je v Sodbi C-301/15-Soulier in Doke z dne 16. 11. 2016 že opredelilo do **vprašanja dopustnosti zakonitega skrbništva**. V tej zadevi je SEU obravnavalo člen L. 134-3 francoskega CPI, ki je določal, da kadar je knjiga v podatkovno zbirko iz člena L. 134-2 vpisana več kot šest mesecev, uveljavlja pravico dovoliti njeno reproduciranje in njeno predstavitev v digitalni obliki KO, ki jo za to pooblasti minister, pristojen za kulturo. Avtor nedostopne knjige ali založnik, ki ima pravico reproduciranja te knjige v tiskani obliki, pa je lahko nasprotoval zakonitemu skrbništvu najpozneje šest mesecev po vpisu zadevne knjige v podatkovno zbirko KO. Dva avtorja literarnih del sta pred sodiščem uveljavljala, da takšna ureditev pomeni izjemo ali omejitev izključne pravice reproduciranja iz člena 2(a) Direktive 2001/29, pri čemer te izjeme ali omejitve ni med tistimi, ki so izčrpno naštete v njenem členu 5.

Ker so se zadevne določbe CPI nanašale na reproduciranje knjig in javno predstavitev, tj. priobčitev knjig javnosti, je SEU preizkusilo ureditev z vidika pravice do reproduciranja iz člena 2(a) in z vidika pravice do priobčitve del javnosti iz člena 3(1) Direktive 2001/29. Poudarilo je, da mora imeti varstvo, ki ga te določbe dajejo avtorjem, širok obseg. **Varstvo se ne omejuje na uživanje pravic, ampak se razteza tudi na njihovo izvrševanje.** Razen v primerih izjem in omejitev, ki so izčrpno določene v členu 5 Direktive 2001/29, **šteje vsaka uporaba dela brez predhodnega soglasja avtorja za poseg v pravice avtorja tega dela**. Čeprav je lahko soglasje avtorja dano tudi konkludentno (na primer, če ne ugovarja v določenem roku), je o soglasju mogoče govoriti samo, če je bil avtor predhodno o uporabi dela obveščen. Ker francoska zakonodaja ni zagotavljala, da bi bil avtor predhodno obveščen o vpisu knjige v podatkovno zbirko KO, je SEU ugotovilo njeno nezdružljivost z Direktivo 2001/29.

Menimo, da je iz te odločitve SEU jasno razvidno, da soglasje KO za uporabo del ne more nadomestiti soglasja avtorja, razen na področjih, kjer pravo EU to izrecno dopušča. Da je obvezno kolektivno upravljanje izključnih pravic poseg, ki ga SEU presoja v okviru izjem in omejitev iz 5. člena Direktive 2001/29 in izven tega potrebuje vedno izrecno zakonsko podlago, je razvidno tudi iz predloga novele avstrijskega VerwGesG (Urheberrechts-Novelle 2021).[325]

SEU pa bo v zadevi C-663/24-Streamz odločalo o skladnosti obveznega kolektivnega upravljanja »preostale« poplačilne pravice avtorjev in izvajalcev za deljenje vsebin na spletu in pretočne storitve. Vprašanja v predhodno odločanje je postavilo belgijsko

---

[325] https://www.parlament.gv.at/dokument/XXVII/ME/143/fnameorig_995659.html. "der EuGH auch die mit einer Verwertungsgesellschaftenpflicht verbundenen Beschränkungen der Rechte des Urhebers daraufhin überprüft, ob sich dafür eine zulässige Ausnahme oder Beschränkung in der Liste nach Art. 5 der Richtlinie 2001/29/EG findet."

Ustavno sodišče, med odločanjem o ustavnosti nacionalne zakonodaje, »s katero se uvaja obvezna, neodtujljiva in neprenosljiva pravica do plačila za avtorje in izvajalce v primeru, v katerem so ti prenesli svojo pravico dovoliti ali prepovedati priobčitev javnosti s strani ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu in s strani ponudnika pretočnih storitev, in s katero je določeno, da je to pravico do plačila mogoče uveljavljati le z mehanizmom obveznega kolektivnega upravljanja pravic, zlasti kadar je pravica do dajanja na voljo javnosti že licencirana zgoraj omenjenemu ponudniku. Belgijsko Ustavno sodišče je SEU vprašalo, ali je takšna ureditev združljiva s:

- členom 18 Direktive 2019/790 o vzpostavitvi mehanizma primernega in sorazmernega plačila?
- prostim pretokom storitev iz 56. člena PDEU?
- svobodno gospodarsko pobudo iz 16. člena Listine EU v zvezi s pravico do enakosti iz 20. člena in prepovedjo diskriminacije iz 21. člena Listine EU?
- členi 3 in 5(3) direktive 2001/29/ES?[326]

6.3.2 Ureditev obveznega kolektivnega upravljanja v ZASP

6.3.2.1 Splošne značilnosti

Obvezno kolektivno upravljanje, kot ga razumemo v slovenskem pravu, vključuje zakonito skrbništvo (gesetzliche Treuhand, legal mandate). To pomeni, da se pravice upravljajo prek KO na podlagi zakona brez pooblastila imetnika pravic[327] ter oziroma brez pogodbe med KO in imetnikom pravice.[328] [329] Imetniki pravic pri tem postanejo pasivni (izredni) člani KO, KO pa postane prisilni skrbnik njihovih pravic.[330] Kolektivno upravljanje je oblika prisilne licence[331].[332] Dokler je kolektivno upravljanje pravic po pooblastilu imetnika pravic ali zakonu preneseno na KO, imetniki ne morejo upravljati teh pravic osebno[333].[334]

---

[326] C_202501403SL.000101.fmx.xml
[327] ZASP, 18. člen, 3. odstavek.
[328] Trampuž, 2007, str. 54; Oman, 1997c, str. 363.
[329] Imetnik pravic lahko v skladu z drugim odstavkom 7. člena ZKUASP izbira med različnimi KO samo v primerih prostovoljnega kolektivnega upravljanja. Dejavnost obveznega kolektivnega upravljanja pa lahko v RS upravlja le tista organizacija, ki ima dovoljenje pristojnega organa – Urada (4. člen ZKUASP). VSL, Sodba V Cpg 580/2019, 22. 10. 2020, 19. točka.
[330] Oman, 1997c, str. 363.
[331] Oman, 1997d, str. 366.
[332] Tako povzame tudi sodna praksa: VSL, Sodba II Cp 1356/2012, 24. 10. 2012, 13. točka; VSL, Sklep II Cp 65/2012, 26. 9. 2012, 8. točka.
[333] Tožnik je imetnik pravice na glasbenih delih, ustvarjenih za določeno nadaljevanko, kabelska retransmisija teh avtorskih del, pa se obvezno kolektivno upravlja – glede na tretji odstavek 7. člena ZKUASP tožnik ne more imeti pravnega interesa za sodelovanje v postopku, v katerem je predmet postopka nadomestilo za izkoriščanje pravice, saj je njegovo sodelovanje izrecno izključeno s tem, ko je upravljanje te pravice po zakonu preneseno na KO. UPRS, Sodba I U 562/2021-21, 8. 12. 2022, 11. in 13. točka.
[334] ZKUASP, 7. člen, 3. odstavek.

Značilnosti slovenskega sistema obveznega kolektivnega upravljanja izhajajo iz naslednjih določb ZKUASP:

- imetnik pravic upravlja svoje pravice na že objavljenih avtorskih delih le prek KO (9. člen),
- KO lahko upravlja pravice brez pooblastila imetnika pravic (tretji odstavek 18. člena),
- dokler je kolektivno upravljanje avtorskih pravic zakonu preneseno na KO, avtor ne more osebno upravljati teh pravic, razen če ta zakon določa drugače (tretji odstavek 7. člena), in
- določen je zakonski monopol (tretji odstavek 14. člena).

Določba, ki ureja zakonski monopol, se glasi: »Ne glede na prvi odstavek tega člena pristojni organ v primerih iz 9. člena tega zakona ne izda dovoljenja za kolektivno upravljanje avtorske pravice pravni osebi, če je za **isto vrsto avtorskih del in za iste pravice** že izdano dovoljenje za kolektivno upravljanje avtorske pravice drugi KO.« Ureditev pa pri tem ne upošteva, da je lahko na določenem delu več kategorij imetnikov pravic, ki imajo lahko nasprotne interese (avtorji, izvajalci, proizvajalci fonogramov, producenti) in bi zato mogoče želeli svoje pravice upravljati neodvisno od drugih kategorij imetnikov pravic na določenem delu.

6.3.2.2 Pravice, ki se obvezno kolektivno upravljajo

Obvezno kolektivno upravljanje pride v poštev predvsem, kadar morajo uporabniki poiskati veliko imetnikov pravic, te pa zaradi množične uporabe njihovih predmetov pravic težje nadzorujejo uporabo le-teh[335] − npr. obvezno kolektivno upravljanje pravice do nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje je po mnenju teoretikov[336] smiselna, saj individualno upravljanje le-te sploh ni mogoče. Obvezno kolektivno upravljanje mora biti zaradi posega v pogodbeno svobodo omejeno na primere, ko zaradi narave stvari individualno uveljavljanje pravic ni bilo izvedljivo, oziroma na položaje, ko je bilo iz praktičnih razlogov, potrjenih tudi z dolgoletnimi tujimi izkušnjami, umestno samo kolektivno uveljavljanje pravic.[337]

ZKUASP določa naslednje primere obveznega kolektivnega upravljanja pravic na že objavljenih delih:

1. priobčitev neodrskih[338] glasbenih in pisanih del oziroma predmetov pravic javnosti, razen pravice dajanja na voljo javnosti iz 32.a člena ZASP,

---

[335] Repas, 2023, str. 697.
[336] Oman, 1997b, str. 350; Kovšca Pušenjak, 2018, str. 9–11.
[337] Trampuž, Oman, Zupančič, str. 350.
[338] Neodrsko delo pomeni, da se glasbeno delo oziroma predmet pravic javnosti priobči samostojno in manjkajoč povezave s scenskim dogajanjem. Pri tem ne igra nobene vloge, ali gre za izvedbo v živo ali za na fonogramu ali se priobčuje javnosti v kakšni drugi obliki. Odrsko delo pa je odrska uprizoritev glasbenega predmeta pravic. Ločevanje med obema je v obstoju vizualnih dramskih, scenskih ali koreografskih elementov izvedbe v soodvisnosti od glasbe. Damjan, 2017, str. 151.

2. ponovna prodaja izvirnikov likovnih del (sledna pravica iz 35. člena ZASP),[339]
3. reproduciranje za privatno in drugo lastno uporabo ter fotokopiranje prek obsega iz 50. člena ZASP,
4. kabelska ali druga radiodifuzna retransmisija, razen pri lastnih oddajanjih RTV organizacij, ne glede na to, ali gre za njihove lastne pravice ali pa so te nanje prenesli drugi imetniki pravic,[340]
5. pravica do dodatnega letnega nadomestila izvajalca iz 122.b člena ZASP,
6. priobčitev avdiovizualnih del in videogramov ter na njih posnetih izvedb javnosti, razen pravic filmskih producentov iz 29. in 30. člena ZASP,
7. pravica do nadomestila pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno iz 47.b člena ZASP, razen v delu, v katerem se obvezno kolektivno upravlja v skladu z zgoraj navedeno 1. točko, in
8. pravica do primernega deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije za njeno uporabo na podlagi 139.a člena ZASP.[341]

Prva in šesta točka 9. člena ZKUASP obsegata precej širok spekter pravic iz naslova priobčitve glasbenih in avdiovizualnih del javnosti. Ob upoštevanju 22. člena ZASP in naslednjih lahko male glasbene pravice iz prve točke 9. člena ZASP razdelimo na osem skupin:[342]

1. pravica javnega izvajanja neodrskih glasbenih del, kar pomeni, da se neodrsko glasbeno delo priobči javnosti z živo izvedbo (2. točka 26. člena),
2. pravica javnega prenašanja neodrskih glasbenih del (27. člen). To pomeni, da se živa izvedba neodrskega glasbenega dela hkrati prenaša po zvočniku, prek zaslonov ali podobnih naprav ter se s tem priobčuje novemu krogu občinstva zunaj prvotnega prostora ali kraja. Kot primer lahko navedemo razprodan koncert, kjer obiskovalci, ki jim ni uspelo dobiti vstopnice, dogajanje spremljajo prek zaslona pred vrati dvorane,[343]

---

[339] Nadomestilo iz naslova sledne pravice ni plačilo za storitev, ki jo je opravil avtor, ko je dal svoje delo prvič na trg, niti za nobeno drugo storitev tega avtorja, ne more povzročiti spremembe davčne osnove za storitev, ki jo je avtor opravil, kar pomeni, da ne more biti obdavčeno z davkom na dodano vrednost. SEU, *Evropska komisija proti Republiki Avstriji*, C-51/18, 19. 12. 2018, 59. točka in 1. točka izreka.

[340] Obvezno kolektivno upravljanje je v tem primeru v interesu pravne varnosti, da so lahko kabelski operaterji prepričani, da so pridobili vse pravice, ki so vezane na retransmitirane programe in da bi se zagotovilo, da nemotenega delovanja pogodbenih dogovorov ne ovira poseganje zunanjih imetnikov pravic različnih delov oddaje. SEU, *Uradex SCRL proti Union Professionnelle de la Radio et de la Télédistribution (RTD) in Société Intercommunale pour la Diffusion de la Télévision (BRUTELE)*, C-169/05, 1. 6. 2006, 20. točka.

Po drugi strani pa je izjema od obveznega kolektivnega upravljanja v primeru lastnih oddajanj RTV organizacij, ne glede na to, ali gre za njihove lastne pravice ali pa so te nanje prenesli drugi imetniki pravic, v Direktivo Sveta 93/83/EGS dana iz razloga, ker se mora kabelski distributer posamično pogajati z zadevno RTV organizacijo z namenom pridobitve dovoljenja, v kolikor ji zadevne pravice pripadajo ali so jih nanjo prenesli drugi imetniki avtorskih ali sorodnih pravic. SEU, *RTL Television GmbH proti Grupo Pestana S.G.P.S., S.A. in SALVOR - Sociedade de Investimento Hoteleiro, S.A.*, C-716/20, 8. 9. 2022, 73. točka.

[341] ZKUASP, 9. člen.

342 Na to v zvezi z obveznim kolektivnim upravljanjem opozarja tudi M. Lubarda, 2009.

343 Trampuž, Oman, Zupančič, 1997, str. 102 –103.

3. pravica javnega predvajanja neodrskih glasbenih del s fonogrami in videogrami, kar pomeni, da se izvedba glasbenega dela, ki je posneto na fonogramu ali videogramu, priobčuje javnosti (28. člen),
4. pravica javnega prikazovanja avdiovizualnih del, ki običajno vsebujejo tudi neodrska glasbena dela (29. člen),
5. pravica radiodifuznega oddajanja neodrskih glasbenih del, ki obsega priobčitev neodrskih glasbenih del javnosti s pomočjo radijskih ali televizijskih programskih signalov, namenjenih javnosti, in sicer brezžično, vključno s satelitom, ali po žici, vključno s kablom ali mikrovalovnim sistemom (30. člen),
6. pravica radiodifuzne retransmisije neodrskih glasbenih del (31. člen),
7. pravica sekundarnega radiodifuznega oddajanja neodrskih glasbenih del, kar pomeni, da se radiodifuzno oddajano glasbeno delo javnosti priobči po zvočniku, zaslonu ali podobni napravi (32. člen), in
8. pravica priobčitve fonogramov javnosti (130. člen) kot sorodna pravica.

Tudi priobčitev avdiovizualnih del in videogramov javnosti iz šeste točke 9. člena ZKUASP obsega številne pravice, ki jih lahko razdelimo na:

1. izključne pravice soavtorjev avdiovizualnih del (pravica javnega izvajanja (26. člen); pravica javnega prenašanja (27. člen); pravica javnega predvajanja s fonogrami in videogrami (28. člen); pravica javnega prikazovanja (29. člen), kadar ni prenesena na filmske producente; pravica radiodifuznega oddajanja (30. člen), kadar ni prenesena na filmske producente; pravica radiodifuzne retransmisije (31. člen); pravica sekundarnega radiodifuznega oddajanja (32. člen); pravica dajanja na voljo javnosti (32.a člen)),
2. izključno pravico izvajalcev (dajanje na voljo javnosti fonogramov in videogramov s svojo izvedbo (5. točka 121. člena)),
3. izključni pravici filmskih producentov (pravica javnega prikazovanja videogramov (4. točka 134. člena) in pravica dajanja videogramov na voljo javnosti (5. točka 134. člena)),
4. neposredne zahtevke za plačilo, ki pripadajo soavtorjem avdiovizualnih del (pravica do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo avdiovizualnega dela (4. točka četrtega odstavka 107. člena); pravica do primernega nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (5. točka četrtega odstavka 107. člena); pravica do primernega nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo (6. točka četrtega odstavka 107. člena); pravica do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s 5. in 6. točko tega odstavka (7. točka četrtega odstavka 107. člena)),
5. neposredne zahtevke za plačilo, ki pripadajo avtorju prvotnega dela (pravica do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo avdiovizualnega dela (4. točka tretjega odstavka 104. člena); pravica do primernega nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za

vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (5. točka tretjega odstavka 104. člena); pravica do primernega nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo (6. točka tretjega odstavka 104. člena); pravica do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s 5. in 6. točko tega odstavka (7. točka tretjega odstavka 104. člena)),

6. novo poplačilno pravico izvajalcev, kolikor se ne nanaša na dajanje na voljo javnosti (pravica do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma s svojo izvedbo (drugi odstavek 122. člena ZASP)),
7. novo poplačilno pravico filmskih producentov, kolikor se ne nanaša na dajanje na voljo javnosti (pravica do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma 134.a člen ZASP)),
8. neposredni zahtevek za plačilo, ki pripada izvajalcu (pravica do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje videograma s svojo izvedbo na voljo javnosti (drugi odstavek 122. člena ZASP)), in
9. neposredni zahtevek za plačilo, ki pripada filmskemu producentu (pravica do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje videograma na voljo javnosti (134.a člen ZASP)).

Priobčitev avdiovizualnih del in videogramov javnosti tako obsega devet kategorij in 23 različnih pravic oziroma zahtevkov za plačilo, ki se obvezno kolektivno upravljajo. Že to bi lahko nakazovalo, da ne gre za omejitev na posebne primere, ki bi bila posebej proučena za vsako vrsto pravice posebej.

6.3.2.3 Izjeme od obveznega kolektivnega upravljanja

Izjeme od obveznega kolektivnega upravljanja, v primeru katerih se pravice lahko upravljajo individualno:

- v zvezi s pravicami iz 1. točke zgoraj navedenega primera obveznega kolektivnega upravljanja: če je na vseh predmetih pravic, ki so izvajana na določeni prireditvi, glavni izvajalec hkrati tudi imetnik teh pravic in je KO o tem obveščena najpozneje 15 dni po uporabi predmeta pravic,
- v zvezi s pravico javnega predvajanja določenega neodrskega glasbenega dela z določenim fonogramom (28. člen ZASP): če je imetnik vseh materialnih avtorskih in sorodnih pravic za ta način uporabe in je KO o tem obveščena najpozneje 15 dni pred uporabo,[344]

[344] ZKUASP, 10. člen.

- v zvezi s pravicami, ki se upravljajo le kolektivno: dokler Urad ne izda dovoljenja za njihovo kolektivno upravljanje,[345][346]
- izključne pravice na avdiovizualnih delih iz 29. in 30. člena ZASP se ne upravljajo obvezno kolektivno, če so jih izvorni imetniki pravic prenesli na filmskega producenta.

V zvezi z **izjemo od obveznega kolektivnega upravljanja pravic priobčitve fonogramov javnosti** je pomembna sodba VSL V Cpg 202/2023 z dne 19. decembra 2023. Prva tožnica se je ukvarjala s prodajo oblačil in ima v lasti verigo prodajaln. Druga tožnica pa se ukvarjala s produkcijo in upravljanjem glasbe, namenjene poslovnim uporabnikom. Ponuja jim, da namesto običajnih radijskih postaj ali splošno dostopnih fonogramov javno predvajajo glasbena dela, na katerih ima druga tožnica vse materialne in avtorske sorodne pravice. Tožnici uporabljata internet za individualiziran kodiran prenos določenih fonogramov do pomnilne enote računalnika uporabnika. Druga tožnica je na seznam navedla vsa glasbena dela, na katerih ima materialne pravice. Prva in druga tožnica sta zoper KO vložili tožbo za ugotovitev, da slednja nima pravice obveznega kolektivnega upravljanja avtorskih pravic v zvezi z javnim predvajanjem neodrskih glasbenih del, naštetih na seznamu, s fonogrami. Sodišče je tožbenemu zahtevku ugodilo. Pojasnilo je, da se druga tožnica ukvarja s produkcijo in upravljanjem z glasbo, namenjeno poslovnim uporabnikom za izboljšanje vzdušja v poslovnih prostorih. Avtorji glasbe na seznamu so na drugo tožnico prenesli izključno, brez vsebinskih, časovnih ali krajevnih omejitev vse materialne avtorske pravice na teh delih. Za opravljeno storitev in prenos pravic so prejeli dogovorjeno plačilo. Glasba, ki jo ponuja druge tožnica, ni glasba, ki bi dosegala znatne prodajne rezultate, niti se ne predvaja na radijskih postajah. Primerna je za predvajanje v prostorih, kjer glasba nima prvotnega pomena, temveč je samo glasbeno ozadje, ki naredi prostor prijeten. Zaradi majhnega obsega uporabe te glasbe bi bili prihodki glasbenikov, pridobljeni preko KO minimalni, medtem ko se prek druge tožnice s svojim delom lahko preživljajo. Sodišče je tudi poudarilo, da je obvezno kolektivno upravljanje izjema, saj posega v upravičenja, ki so izvorno izključno avtorjeva. Izjemo lahko upravičijo tehtni razlogi, kot na primer težavnost neposrednega dogovarjanja med avtorji in uporabniki del, sicer je izjema pretirano in protiustavno omejujoča.

6.3.3 Mnenja o dopustnosti obveznega kolektivnega upravljanja

Mnenja v zvezi z določitvijo obveznega kolektivnega upravljanja so deljena. Lubarda na primer meni, da je obvezno kolektivno upravljanje najbolj grob poseg v imetnikovo pravico, saj ta posledično svojega predmeta pravice ne more npr. podariti neprofitni radijski postaji, ker mora ta nadomestilo za uporabo predmeta pravic plačati KO.[347] Na drugi strani pa Trampuž, da gre prej za okrepitev imetnikovih pravic kot pa omejevanje,

[345] ZKUASP, 75. člen.
[346] Mencinger, 2019b, str. 18.
[347] Lubarda, 2009, str. 8–10.

saj z vidika zunanjega razmerja (KO – uporabniki) posega le v izvrševanje izključnih pravic in ne v pravice same, z vidika notranjega razmerja (imetnik pravic – KO) pa ne more iti za omejevanje, saj imetniki pravic sodelujejo pri vseh vprašanjih svoje organizacije.[348] Sladič meni, da je kolektivno upravljanje po eni strani najboljše orodje za zmanjšanje stroškov in ponuja številne prednosti, po drugi strani pa je lahko tudi vir zlorabe prevladujočega položaja, saj se upravljanje pravic šteje za podjetniško dejavnost in zato spada na področje uporabe konkurenčnega prava.[349] Vendar je UPRS v zvezi s tem že zavzelo stališče, da določitev obveznega kolektivnega upravljanja samo po sebi ne pomeni zlorabe monopolnega položaja ali izkrivljanja konkurence in ni nedopustno, nedopustna je le dejanska zloraba prevladujočega položaja. UPRS je še dodalo, da je tudi SEU že večkrat zavzelo stališče, da monopol KO sam po sebi ni v neskladju s pravili konkurence na notranjem trgu, nedopustna je le zloraba prevladujočega položaja. V nasprotju s 102. členom PDEU pa je, če bi KO svoj položaj izkoriščala tako, da bi negativno vplivala na trgovanje med državami članicami EU. Določitev obveznega kolektivnega upravljanja samo po sebi tako ne pomeni zlorabe monopolnega položaja ali izkrivljanja konkurence.[350]

Monopol KO sama po sebi ni nedopusten[351]. Mencinger meni, da je posledica naravnega monopola KO nesmiselnost sprejemanja zakonodaje, ki bi vzpostavljala konkurenco,[352] Po drugi strani pa je bila odprava monopola nacionalnih KO in spodbuda medsebojnega tekmovanja poglaviten namen Direktive 2014/26/EU[353].

Slovenske KO so do morebitne ukinitve zakonitega skrbništva zadržane. AIPA opozarja, da bi ukinitev zakonitega skrbništva pravic imela nasprotni učinek od želenega - privedla bi do manjše učinkovitosti sistema varstva pravic imetnikov. Naziranja v smeri »večje konkurenčnosti« KO naj bi izvirala iz izrazitega nepoznavanja sistema kolektivnega upravljanja pravic, podkrepljenega s pritiski uporabnikov. Uporabniki so namreč spoznali, da ukinitev zakonitega skrbništva in/ali monopola rezultira v degradaciji sistema zaščite imetnikov pravic oz. preprosteje, rezultira v manjših plačilih za imetnike pravic. Tudi ekonomska teorija naj bi potrjevala, da strogo nadzorovani monopol praviloma zagotavlja večjo učinkovitost od razpršenih modelov. Monopol v kombinaciji z obveznim kolektivnim upravljanjem naj bi bil:

1. inkluziven – zastopa vse, ne le ‘največje zvezde’,
2. nadzorovan – stroga državna regulacija, obvezna revizija itd.,

---

[348] Trampuž, 2007, str. 69.
[349] Sladič, 2013a, str. 49.
Sladič izrecno nanašajoč na sorodne pravice proizvajalcev fonogramov tudi, da le-tem za doseg svojega namena zadostuje individualno upravljanje, ker da imajo na trgu že s tem dovolj močan monopolni položaj za nošnjo bremena svojega tveganja, z obveznim kolektivnim upravljanjem pa se tako sorodno pravico proizvajalca fonogramov neutemeljeno izenačuje z avtorsko pravico ter presega namen kolektivnega upravljanja. Sladič, 2013b, str. 22.
[350] UPRS, Sodba I U 1003/2020-31, 10. 6. 2021, 16.–17., 19. in 30. točka.
[351] SEU v: UPRS, Sodba I U 1003/2020-31, 10. 6. 2021, 30. točka.
[352] Mencinger, 2019b, str. 42.
[353] Drobež, 2017, str. 123.

3. pregleden – zakon določa sestavo letnega poročila KO, ki je bistveno preglednejša, kot pri drugih pravnih osebah.

Zato naj bi bil smiseln samo premislek, ali bi bilo pri posameznih pravicah smotrnejše uveljaviti sistem razširjenega kolektivnega upravljanja (opt-out) – zlasti pri pravicah določenih kategorij imetnikov pravic, kjer je lahko individualno upravljanje pravic učinkovitejše (npr. pravice producentov na njim lastnih izključnih materialnih pravicah). Prav tako naj bi bilo smiselno **krepiti transparentnost in sodelovanje imetnikov pravic pri upravljanju KO**.

6.4 PRIMERJALNO PRAVO

6.4.1 Avstrija

6.4.1.1 Monopol

Avstrijski sistem pozna monopol, saj se lahko po prvem odstavku § 7 VerwGesG in upoštevaje drugi odstavek § 3 VerwGesG dovoljenje za kolektivno upravljanje določene pravice podeli samo eni KO. Toda to ne pomeni, da samo ena KO upravlja pravice za vse kategorije imetnikov pravic, ki jim pripada določena pravica, temveč se imetniki pravic lahko interesno organizirajo v ločene KO - na primer, filmski producenti so organizirani v drugi KO (VAM) kot filmski ustvarjalci (soavtorji in izvajalci - VdFS).

Če za isto dovoljenje za uveljavljanje pravic zaprosi dva ali več prosilcev, se dovoljenje izda tistemu, od katerega se lahko pričakuje, da bo te naloge in obveznosti najbolje izpolnjeval; v primeru dvoma se pri tem predpostavlja, da obstoječe KO te naloge in obveznosti izpolnjujejo bolje kot tiste, ki še niso pridobile dovoljenja za uveljavljanje pravic. Če odločitve ni mogoče sprejeti na podlagi tega merila, se dovoljenje dodeli tistemu, za katerega se lahko pričakuje, da bo **imelo zastopanje pravic, ki so mu bile zaupane, večji gospodarski pomen**; če je gospodarski pomen enak, je odločilno, kdo je prošnjo prej vložil. Poleg tega se po možnosti ne sme podeliti več dovoljenj za zastopanje KO, kot je potrebno za ustrezno in ekonomično uveljavljanje pravic, ki upošteva interese imetnikov pravic in uporabnikov. Če nova KO zaprosi za izdajo dovoljenja za uveljavljanje pravic, mora nadzorni organ pozvati tiste obstoječe KO, ki izpolnjujejo pogoje za izdajo zadevnega dovoljenja za uveljavljanje pravic, da prav tako zaprosijo za izdajo dovoljenja (drugi in tretji odstavek § 7 VerwGesG).

6.4.1.2 Domneva upravljanja pravic

§ 25 VerwGesG določa domnevo upravljanja pravic. Nadzorni organ mora na zahtevo KO, pravnega subjekta, ki je sposoben skleniti skupni sporazum, ali uporabnika z **odločbo** ugotoviti, da KO, ki ji je nadzorni organ izdal dovoljenje za uveljavljanje pravic, za celotno področje svoje dejavnosti ali za določen del tega uveljavlja pravice za skoraj celoten repertoar del ali drugih predmetov varstva. Ugotovitev utemeljuje domnevo, da KO na področju, opisanem v odločbi, izvršuje pravice za celoten repertoar del ali drugih

predmetov varstva, če ni dokazano nasprotno. Če pogoji za ugotovitev pozneje prenehajo veljati, mora nadzorni organ odločbo razveljaviti po uradni dolžnosti ali na zahtevo; do zahteve so upravičene zgoraj navedene osebe.

6.4.1.3 Razširjene kolektivne licence

§ 25b. VerwGesG pa določa možnost, da KO pridobi dovoljenje nadzornega organa za razširjeno kolektivno licenciranje. V tem primeru lahko KO izda dovoljenja za uporabo del imetnikov pravic, ki ji teh pravic niso podelili s pogodbo o upravljanju ali s pogodbo z drugo KO, ob naslednjih pogojih:

1. dovoljenja za uporabo spadajo v natančno določeno področje, za katero je nadzorni organ KO odobril upravljanje pravic zunanjih imetnikov pravic,
2. so minili trije meseci od objave informacij iz odstavka 4 na spletni strani KO in so minili trije meseci od objave informacij iz odstavka 4 na spletni strani KO in
3. imetniki pravic za zadevna dela ali predmete varstva ne nasprotujejo uveljavljanju njihovih pravic s strani KO.

V zvezi z dovoljenji za uporabo, izdanimi na podlagi te določbe, imajo tudi imetniki pravic, ki niso sklenili pogodbe o zastopanju s KO in katerih pravice se ne uveljavljajo na podlagi pogodbe z drugo družbo za kolektivno upravljanje pravic, enake pravice in obveznosti kot upravičenci družbe za kolektivno upravljanje pravic (šesti odstavek § 25b. VerwGesG).

Razširjeno kolektivno upravljanje je bilo uvedeno v sistem z avtorskopravno novelo 2021 (Urheberrecht Novelle 2021), ob implementaciji 12. člena Direktive 2019/790. V predlogu je pojasnjeno, da so v Avstriji KO, ki že zdaj upravljajo izključne pravice izven sistema obveznega kolektivnega upravljanja in bi zaradi svoje reprezentativnosti lahko izkoristile razširjeno kolektivno upravljanje pravic, pa doslej niso imele izrecne zakonske ureditve. Novejše razprave, zlasti o upravljanju pravic na digitalnih platformah v okviru 17. člena Direktive 2019/790, so tudi v Avstriji privedle do zahteve, da se ta možnost izkoristi. To ne bi smelo pomeniti nesprejemljivega poseganja v pravice zunanjih imetnikov (tj. imetnikov pravic, ki ne pooblastijo KO), ker se zahteva posebno dovoljenje nadzornega organa, ki se izda le za tista področja, **za katera je v smislu direktive kolektivno uveljavljanje pravic vsekakor praktično smiselna in očitna rešitev.** Z merilom reprezentativnosti pa se doseže, da znaten del zadevnih imetnikov pravic KO za upravljanje pravic svoje pravice tako ali tako podeljuje na pogodbeni podlagi.[354]

Primer takšnega dovoljenja za razširjene kolektivne licence je odločba nadzornega organa z dne 8. 3. 2023,[355] da lahko AKM v okviru svojega dovoljenja za uveljavljanje

---

[354] https://www.parlament.gv.at/dokument/XXVII/ME/143/fnameorig_995659.html
[355] Aufsichtsbehörde für Verwertungsgesellschaften, 2023.

pravic izdaja licence za javno izvajanje in predvajanje v skladu s § 18 odstavka 2 in 3 UrhG v poslovnih prostorih (gostinstvo in trgovina) tudi za imetnike pravic, ki AKM teh pravic niso dodelili prek pogodbe o upravljanju pravic ali pogodbe z drugo KO.

6.4.1.4 Obvezno kolektivno upravljanje

Avstrijski UrhG določa, da se lahko samo po KO uveljavljajo izključna pravica kabelske retransmisije (§ 17 avstrijskega UrhG) in številne poplačilne pravice (zakonski zahtevki za plačilo). Toda zakon ne določa zakonitega skrbništva. To pomeni, da se imetnik pravic lahko sam odloči, da bo uveljavljal svoje pravice po KO, lahko pa se tudi odloči, da teh pravic ne bo uveljavljal. KO pa pobira nadomestila samo za svoje člane, kar zmanjšuje zastajanje sredstev pri KO. Nekaj primerov obveznega kolektivnega upravljanja:

- zahtevek za primerno nadomestilo za javno posojanje (§ 16a avstrijskega UrhG),
- zahtevek za udeležbo avtorja filmskega dela pri prihodkih iz kabelske retransmisije (odstavek 1a § 38 avstrijskega UrhG),
- zahtevek za pravično nadomestilo za zasebno reproduciranje in za reprografijo (prvi in drugi odstavek § 42b avstrijskega UrhG),
- zahtevek za nadomestilo za izjeme in omejitve v korist invalidnih oseb (osmi odstavek § 42d avstrijskega UrhG),
- zahtevek za nadomestilo za digitalne uporabe pri poučevanju (četrti odstavek § 42g avstrijskega UrhG),
- zahtevek v zvezi z drugimi izjemami za izobraževanje (§ 45, 51, avstrijskega UrhG) itd.

6.4.2 Nemčija

6.4.2.1 Obvezno kolektivno upravljanje

Nemški sistem še bolj temelji na pogodbenem upravljanju pravic kot avstrijski. Kadar nemški UrhG določa, da se določen zahtevek za nadomestilo (Vergütungsanspruch) uveljavlja samo po KO, to še vedno pomeni, da KO pobira samo nadomestila za tiste imetnike pravic, ki so jo za to pooblastili.

Nemški UrhG določa, da se določena pravica sme upravljati samo po KO, primeroma v prvem odstavku § 20b UrhG (retransmisija), drugem odstavku § 20b UrhG (preostala pravica avtorja ob prenosu pravice retransmisije na RTV organizacijo, proizvajalca fonogramov ali producenta); § 26 UrhG (sledna pravica); § 26 UrhG (nadomestilo za posojanje in dajanje v najem), itd...

6.4.2.2 Domneva upravljanja pravic

§ 49 nemškega VGG določa, da če KO uveljavlja pravico do nadomestila v skladu s § 27 (nadomestilo za posojanje in najem), § 54(1) (nadomestilo za zasebno

reproduciranje), § 54c(1) (nadomestilo za reprografijo), § 77(2) (nadomestilo za posojanje in najem za izvajalca), § 85(4) (poplačilne pravice proizvajalcev fonogramov), § 94(4)) (poplačilne pravice filmskih producentov), ali § 137l(5) UrhG (pravično nadomestilo za nove oblike uporabe), se domneva, da uveljavlja pravice vseh imetnikov pravic. V teh primerih gre za nekatere, ne pa za vse primere, ko lahko imetniki zahtevke za plačilo uveljavljajo samo po KO. Če je več kot ena KO upravičena do uveljavljanja zahtevka, se domneva uporablja le, če zahtevek uveljavljajo vse upravičene KO skupaj. **Če KO prejema plačila tudi za imetnike pravic, katerih pravic ne uveljavlja, pa mora uporabnika oprostiti plačila nadomestila tem imetnikom pravic.**

Tovrstna domneva se je najprej razvila v sodni praksi nemškega Zveznega vrhovnega sodišča (BGH) v zvezi z izključnimi pravicami, ki jih upravlja GEMA (t.i. GEMA Vermutung). Domneva se, da se pri priobčitvi plesne in zabavne glasbe javnosti uporabljajo dela, ki sodijo v repertoar GEMA. Domneva velja tudi za pravico do mehanskega razmnoževanja (vinil, CD-ji, DVD-ji, Blu-Ray). Uporabnikom ni treba plačati licence GEMA, če z natančnimi podatki dokažejo, da so uporabljali samo glasbo avtorjev, ki jih GEMA ne zastopa.[356]

6.4.2.3 Zakonito skrbništvo

§ 50 nemškega VGG določa zakonito skrbništvo za pravice retransmisije in pravice neposrednega prenosa. Če imetnik pravice ni prenesel izvrševanja navedenih pravic na KO, se KO, ki uveljavlja tovrstne pravice in ji je bilo izdano dovoljenje, šteje za upravičeno do uveljavljanja njegovih pravic. Če pride v poštev več KO, se štejejo za upravičene skupaj; če imetnik pravic izbere eno od njih, se šteje za upravičeno samo ta. To pa ne velja za pravice, ki jih ima radiodifuzna organizacija, katere oddaja se retransmitira. Imetnik pravic ima po drugem odstavku § 50 nemškega VGG v razmerju do te KO enake pravice in obveznosti, kot če bi ji prenesel svoje pravice v uveljavljanje. **Njegovi zahtevki zastarajo v treh letih od trenutka, ko mora KO v skladu z razdelitvenim načrtom ali pogoji za uveljavljanje pravic opraviti obračun pravic retransmisije.**

Iz navedenega je razvidno, da domneva upravljanja pravic po nemškem pravu ne pomeni, da KO pobira nadomestila tudi za tiste imetnike pravic, ki je zato niso pooblastili. Če pa to vseeno stori, mora zneske vrniti uporabniku. Izjema je samo upravljanje izključne pravice retransmisije.

---

[356] GEMA, e-vir.

6.4.2.4 Razširjeno kolektivno upravljanje

§ 51 nemškega VGG določa razširjene kolektivne licence. Določa, da če KO sklene pogodbo o uporabi svojega repertoarja, lahko podeli ustrezne pravice tudi za uporabo dela oseb, ki je niso pooblastili za upravljanje (§ 7a). Te osebe lahko KO kadar koli nasprotujejo, da upravlja njihove pravice. V zvezi s podelitvijo pravic uporabniku ima oseba, ki svojih pravic ni podelila KO, v razmerju do KO enake pravice in obveznosti kot pri izvrševanju na pogodbeni podlagi.

Drugače kot v avstrijskem pravu, KO za pravico izdajati razširjene kolektivne licence ne potrebuje posebnega dovoljenja, mora pa izpolnjevati pogoje iz § 51a nemškega VGG. Ta določa, da je podelitev pravic na delih oseb, ki KO niso pooblastili, veljavna pod naslednjimi pogoji:

1. KO je reprezentativna (§ 51b),
2. ni razumno pričakovati, da bi uporabnik ali KO pridobila vsa soglasja za uporabo del oziroma za upravljanje pravic na delih,
3. podelitev pravic je omejena na uporabo v Nemčiji,
4. KO v primernem roku najmanj treh mesecev pred podelitvijo pravic na svoji spletni strani obvesti in nato trajno objavi na svoji spletni strani:
   a. da je sposobna podeliti kolektivne licence z razširjenim učinkom,
   b. o učinkih kolektivnih licenc z razširjenim učinkom za tretje osebe,
   c. o vrstah uporabe, vrstah del in skupinah imetnikov pravic, ki naj bi bile vključene v kolektivne licence s širšim učinkom, in
   d. o pravici tretjih oseb do ugovora in izključitve,
5. če imetnik pravic, ki ni pooblastil KO, temu ne ugovarja.

6.4.3 Hrvaška

6.4.3.1 Obvezno kolektivno upravljanje pravic do nadomestil

Tudi hrvaški ZASP ob posameznih poplačilnih pravicah najprej izrecno določa, ali se upravljajo obvezno kolektivno. Takšne pravice od na primer: nadomestilo za narodne književne in umetniške stvaritve (sedmi odstavek 18. člena hrvaškega ZASP), preostalo pravico do nadomestila za dajanje v najem in nadomestilo za javno posojanje (šesti in sedmi odstavek 34. člena hrvaškega ZASP), preostala pravica do nadomestila za dajanje avdiovizualnega dela v najem (četrti odstavek 92. člena hrvaškega ZASP), preostala pravica izvajalca na primerno nadomestilo za dajanje v najem in javno posojanje (tretji odstavek 135. člena hrvaškega ZASP), pravice proizvajalca fonogramov do primernega nadomestila za javno posojanje (2. alineja prvega odstavka 142. člena hrvaškega ZASP), pravice proizvajalcev fonogramov do primernega nadomestila za priobčitev fonogramov javnosti 6 alineja prvega odstavka 142. člena hrvaškega ZASP), pravica izvajalca do dodatnega letnega nadomestila (tretji odstavek 147. člena hrvaškega ZASP), pravica avdiovizualnega producenta do nadomestila za javno posojanje (2. alineja 152. člena hrvaškega ZASP); pravica založnika

informativnih publikacij do dajanja v najem in do nadomestila za javno posojanje (1. alineja prvega odstavka 165. člena hrvaškega ZASP), pravice profesionalnih novinarjev in fotoreporterjev za del primernega nadomestila založnikov informativnih publikacij (prvi odstavek 167. člena hrvaškega ZASP), nadomestilo avtorjem za zasebno reproduciranje (šesti odstavek 184. člena hrvaškega ZASP), pravica do nadomestila za efemerne posnetke (tretji odstavek 190. člena hrvaškega ZASP), pravica avtorjev in drugim imetnikov pravice do nadomestila za razmnoževanje in distribuiranje del pri vključitvi dela v raziskovalne zbirke (prvi odstavek 197. člena hrvaškega ZASP).

6.4.3.2 Kolektivno upravljanje avtorskih pravic

Narava kolektivnega upravljanja (večinoma) izključnih pravic pa je pojasnjena v dveh določbah, in sicer v 217. členu hrvaškega ZASP za avtorske in v 218. člen hrvaškega ZASP za sorodne pravice.

Člen 217 hrvaškega ZASP določa, da kolektivno uveljavljanje pravic **obsega naslednje premoženjske pravice avtorja:**

1. za neodrska glasbena dela z besedilom ali brez besedila in književna dela:
   a) pravica javnega izvajanja,
   b) pravica javnega prenašanja,
   c) pravica javnega predvajanja s fonogrami in videogrami,
   d) pravica javnega prikazovanja,
   e) pravica dajanja na voljo javnosti,
   f) pravica radiodifuznega oddajanja, retransmisije, neposrednega oddajanja in dajanja na voljo javnosti,
   g) pravica priobčitve dela javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti, pri omogočanju dostopa javnosti do del, ki so jih uporabniki objavili na platformah za deljenje vsebin prek interneta,
   h) pravica do reproduciranja zvočnih posnetkov na fonogramih in distribucije takšnih zvočnih posnetkov,

2. za novinarska dela, uvrščena v informativne publikacije:
   a) pravica dajanja na voljo javnosti in pravica reproduciranja zaradi dajanja na voljo javnosti,
   b) pravica reproduciranja, distribucije in javnega predvajanja novinarskih avtorskih del, izločenih iz pisnih, elektronskih in drugih medijev in publikacij, z združevanjem po temah, kadar to stori oseba, ki ni izdajatelj medija,

3. za dela vizualne umetnosti:
   a) sledna pravica.

Poleg navedenih pravic se lahko tudi druga avtorska pravica uveljavlja kolektivno, če ni določeno, da se morajo uveljavljati samo po KO.

Izključne in poplačilne avtorske pravice, ki se lahko uveljavljajo samo po KO, pa so:

1. za neodrska glasbena dela z besedilom ali brez besedila in književna dela:

a) pravica radiodifuznega oddajanja, vključno z oddajanjem prek satelita,
b) pravica retransmisije, vključno s kabelsko retransmisijo,
c) pravica neposrednega oddajanja,
d) pravica reproduciranja in javnega predvajanja, vključno z omogočanjem dostopa javnosti v okviru spremljajočih internetnih storitev,
e) pravica predelave, ki se nanaša na:
   - vključevanje glasbenih del z besedilom ali brez besedila v avdiovizualna dela, kot so glasbeni, zabavni in podobni programi, vključno s prilagajanjem in glasbeno obdelavo v ta namen,
   - uporabo glasbenih del z besedilom ali brez besedila na načine, za katere so po svoji naravi namenjena, kot so koncertna ali studijska izvedba ali izvedba glasbe s plesom, vključno s prilagoditvijo in glasbeno obdelavo v ta namen, ter
   - uvrščanje glasbenih del z besedilom ali brez besedila kot glasbe v ozadju govora ali dejanj, ki se sama po sebi ne izvajajo v skladu z vnaprej napisanim podrobnim scenarijem, vključno s prilagajanjem in glasbeno obdelavo v ta namen,

   pod pogojem, da ima uporabnik dovoljenje za radiodifuzno oddajanje, retransmisijo, neposredni prenos ali priobčitev javnosti, vključno z omogočanjem dostopa javnosti, v okviru spremljajoče internetne storitve,
f) pravica predelave, ki se nanaša na:
   - predelavo,
   - glasbeno priredbo,
   - vključevanje glasbenih del z besedilom ali brez besedila v druge vrste avtorskih del, kot so avdiovizualna dela, v predmete sorodnih pravic in v druge vrste vsebin, ki jih uporabnikom ponuja storitev za deljenje vsebin prek interneta, pod pogojem, da ima ponudnik storitev za deljenje vsebin prek interneta odobritev za reproduciranje in javno predvajanje, vključno z dajanjem na voljo javnosti, pri omogočanju dostopa javnosti do del, ki so jih uporabniki naložili na platforme za deljenje vsebin prek interneta,
g) pravica reproduciranja, ki vključuje tonsko snemanje, vključno z ustvarjanjem fonogramov, ter vključevanje neodrskih glasbenih del z besedilom ali brez besedila v avdiovizualna dela v skladu s točko 1. podtočkama e) i f) tega odstavka,
h) nadomestilo za dajanje v najem (34. člen ZASP),
i) nadomestilo za javno posojanje (34. člen ZASP),
j) nadomestilo za priobčitev narodnih književnih in umetniških del javnosti (18. člen ZASP),
k) pravica do nadaljnje uporabe efemernih posnetkov iz člena 190. stavka 3. tega Zakona.

2. za novinarska dela, kot so članki, fotografije in avdiovizualne priloge, uvrščena v informativne publikacije:

a) nadomestilo za dajanja v najem,
b) nadomestila za javno posojanje,
c) pravica do udeležbe v nadomestilu izdajatelja informativnih publikacij iz prve odstavka 167. člena ZASP,

3. za avdiovizualna dela:

a) pravica retransmisije, vključno kabelsko retransmisijo,
b) pravica neposrednega oddajanja,
c) nadomestilo za dajanje v najem,
d) nadomestilo za javno posojanje,

4. za vsa avtorska dela, razen za računalniške programe in avtorske baze podatkov:

a) pravica reproduciranja, distribucije, javnega predvajanja, vključno z omogočanjem dostopa javnosti, v korist institucij kulturne dediščine, za nekomercialne namene, del, ki niso dostopna na trgu v smislu člena 17. tega zakona, ki so trajen del zbirke institucije kulturne dediščine,
b) nadomestilo za reproduciranje avtorskega dela za zasebno rabo iz člena 183. stavka 2. in 3. tega zakona
c) nadomestilo za reproduciranje in distribucijo avtorskega dela z uporabo omejitve avtorskega prava z vključitvijo v zbirke iz tretjega odstavka 197. člena ZASP.

6.4.3.3 Kolektivno upravljanje sorodnih pravic

Člen 218 hrvaškega ZASP določa, da kolektivno upravljanje pravic zajema naslednje sorodne pravice iz tega zakona:

1. pravice izvajalca umetnika v zvezi z izvedbami, fiksiranimi na fonogramih, vključno s tistimi, ki so vgrajeni v avdiovizualno delo, na katerem so pravice pridržane v skladu s tretjih odstavkom 136. člena ZASP:

a) pravica javnega predvajanja izvedb na fonogramih,
b) pravica radiodifuznega oddajanja, retransmisije, neposrednega prenosa in dajanja na voljo javnosti,
c) pravica dajanja na voljo javnosti,
d) pravica javnega predvajanja, vključno z dajanjem na voljo javnosti, pri omogočanju dostopa javnosti do izvedb na platformah za deljenje vsebin prek interneta,
e) pravica reproduciranja, v zvezi s pravico do dajanja na voljo javnosti, iz člena četrtega odstavka 149. člena ZASP,

2. pravice proizvajalca fonogramov za fonograme:

a) pravica dajanja na voljo javnosti,

b) pravica priobčitve javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti, pri omogočanju dostopa javnosti do fonogramov, ki so jih uporabniki naložili na platforme za deljenje vsebin prek interneta,

3. pravice založnika medijskih publikacij, za medijske publikacije:

a) pravica reproduciranja, distribucije in javnega predvajanja iz 1. do 3. alineje prvega odstavka 165. člena ZASP, in sicer delov informativnih publikacij, izločenih iz pisnih, elektronskih in drugih medijev in publikacij, združenih po temah, kadar to stori oseba, ki ni izdajatelj medija.

Tudi druge sorodne pravice se lahko uveljavljajo kolektivno, če v tretjem odstavku tega člena ni določeno, da se morajo uveljavljati prek organizacije za kolektivno uveljavljanje pravic.

Sorodne pravice, ki se lahko uveljavljajo samo prek organizacije za kolektivno uveljavljanje pravic, pa so:

1. pravice izvajalca umetnika za izvedbe, fiksirane na fonogramih, vključno s tistimi, ki so vgrajene v avdiovizualno delo, na katerih so pravice pridržane v skladu s tretjim odstavkom 136. člena ZASP:

a) pravica radiodifuznega oddajanja, vključno z oddajanjem prek satelita,
b) pravica retransmisije, vključno s kabelsko retransmisijo,
c) pravica neposrednega oddajanja,
d) pravica reproduciranja in javnega predvajanja, vključno z omogočanjem dostopa javnosti v okviru spremljajočih internetnih storitev,
e) nadomestilo za dajanje v najem (135. člen ZASP),
f) nadomestilo za javno posojanje (135. člen ZASP),
g) pravica reproduciranja, distribucije, javnega predvajanja, vključno z omogočanjem dostopa javnosti, v korist institucij kulturne dediščine, za nekomercialne namene, izvedbe, ki ni dostopna na trgu v smislu 17. člena ZASP, ki so trajni del zbirke institucije kulturne dediščine,
h) dodatno letno nadomestilo iz 147. člena ZASP,
i) nadomestila za reproduciranje za zasebno uporabo (185. člen ZASP),
j) pravica do nadaljnje uporabe efemernih posnetkov (190. člen ZASP),
k) nadomestilo za razmnoževanje in distribucijo izvedbe z omejitvijo pravic izvajalca umetnika z vključitvijo v zbirke (197. člen ZASP),

2. pravice proizvajalca fonogramov za fonograme, vključno s tistimi, ki so vgrajeni v avdiovizualno delo, na katerih so pravice pridržane v skladu s tretjim odstavkom 142. člena ZASP):

a) pravica reproduciranja in pravica javnega predvajanja, vključno z omogočanjem dostopa javnosti v okviru spremljajočih internetnih storitev,

b) pridobitev, v skladu s členom 142, odstavkom 1, pododstavkom 6 tega zakona, deleža v enkratnem primernem nadomestilu za priobčitev komercialnih fonogramov javnosti,
c) nadomestilo za dajanje v najem,
d) pravica javnega posojanja,
e) pravica reproduciranja, distribuiranja, javnega predvajanja, vključno z dajanjem na voljo javnosti, v korist institucij kulturne dediščine, za nekomercialne namene,
f) nadomestilo za zasebno reproduciranje,
g) nadomestilo za reproduciranje in distribucijo fonogramov z uporabo omejitve pravice proizvajalca fonogramov z vključitvijo v zbirke iz člena 197. stavka 3. tega zakona,

3. pravice avdiovizualnega producenta za videograme:
a) pravica reproduciranja, distribuiranja, javnega predvajanja, vključno z omogočanjem dostopa javnosti, v korist institucij kulturne dediščine, za nekomercialne namene,
b) nadomestilo za javno posojanje,
c) nadomestilo za zasebno reproduciranje,

4. pravice založnika informativnih publikacij, za informativne publikacije v celoti ali v delu:
a) pravica izposoje, kadar se informativna publikacija daje javnosti v uporabo v omejenem obdobju, na mestih, dostopnih javnosti, kot so gostinski objekti, brez ustvarjanja posredne ali neposredne premoženjske koristi
b) pravica reproduciranja in dajanja na voljo javnosti na kakršen koli način, vključno z omogočanjem dostopa javnosti, kadar informativno publikacijo ali kateri koli njen del na internetu uporablja ponudnik storitev informacijske družbe
c) pravica reproduciranja, distribucije, javnega predvajanja, vključno z omogočanjem dostopa javnosti v korist institucije kulturne dediščine, za nekomercialne namene,
d) nadomestilo za javno posojanje,
e) nadomestilo za zasebno reproduciranje,

5. pravice založnika pisanih izdaj:
a) nadomestilo za zasebno reproduciranje.

V 219. členu hrvaškega ZASP pa je določeno, da se 217. in 218. člen ne uporabljata za **pravice RTV organizacij**. To pa ne posega v pravice do nadomestila, ki v skladu s členom 97, odstavkom 4, in členom 101, odstavkom 4, ZASP pripadajo avtorjem in izvajalcem ter za druge neodtujljive pravice avtorja in izvajalca iz tega zakona.

6.4.3.4 Monopol KO, prenos dovoljenja za kolektivno upravljanje

Po petem odstavku 224. člena ZASP lahko nadzorni organ – Zavod za intelektualno lastnino – za kolektivno upravljanje pravic izda odobritev **samo eni organizaciji za**

kolektivno uveljavljanje pravic za posamezno vrsto pravic in posamezno kategorijo imetnikov pravic, ob upoštevanju **števila članov na podlagi pridobljenih pooblastil, števila sporazumov o medsebojnem zastopanju s KO v drugih državah in drugih okoliščin, ki kažejo, da bi ta KO najučinkoviteje opravljala posle kolektivnega uveljavljanja pravic.**

Pomembni element, ki izravnava negativne učinke monopola KO v hrvaškem pravu pa je, **da če za isto dovoljenje zaprosi nova KO, nadzorni organ preveri, katera (obstoječa ali nova KO) bi lahko učinkoviteje upravljala pravice**. Peti odstavek Pravilnika o izdaji dovoljenja za opravljanje dejavnosti kolektivnega upravljanja pravic[357] določa, da v primeru sočasne vložitve vlog za izvajanje dejavnosti kolektivnega upravljanja za določeno vrsto pravice in določeno kategorijo imetnikov pravic s strani več organizacij, Zavod na podlagi vloženih vlog in predložene dokumentacije ugotovi, katera organizacija bo verjetno učinkoviteje izvajala pravice, pri čemer upošteva število članov na podlagi pridobljenih pooblastil, število sporazumov o vzajemnem zastopanju s tujimi organizacijami za kolektivno upravljanje pravic (če je primerno), raven tehnične in strokovne infrastrukture za izvajanje dejavnosti kolektivnega upravljanja, kakovost poslovnega načrta in načrta (projekcije) prihodkov in odhodkov za naslednja tri leta delovanja, osredotočenost na promocijo nacionalne kulture in umetnosti oziroma repertoarjev, v katerih so zastopani imetniki pravic nacionalnega repertoarja, stopnjo razvoja poslovanja na ozemlju Republike Hrvaške, kot tudi okoliščino neposredne prisotnosti organizacije za kolektivno upravljanje pravic na ozemlju Republike Hrvaške v odnosih z uporabniki in imetniki pravic, znanje hrvaškega jezika in druge okoliščine, ki kažejo, katera organizacija za kolektivno upravljanje pravic bi najučinkoviteje izvajala naloge kolektivnega upravljanja na Hrvaškem.

Če je Zavod že izdal dovoljenje za določeno vrsto pravice in določeno kategorijo imetnikov pravic organizaciji za kolektivno upravljanje pravic in katera koli druga organizacija vloži vlogo za isto vrsto pravice in isto kategorijo imetnikov pravic, Zavod najprej ugotovi, ali taka organizacija izpolnjuje pogoje za kolektivno upravljanje pravic, predpisane z Zakonom in temi predpisi. Če Zavod ugotovi, da vlagatelj izpolnjuje pogoje za kolektivno upravljanje pravic, predpisane z Zakonom in predpisi, primerja organizacijo za kolektivno upravljanje pravic, ki že ima dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic, in organizacijo, ki je vložila naknadno vlogo za dovoljenje za isto vrsto pravice in isto kategorijo imetnikov pravic, prednost pa ima neposredna prisotnost organizacije za kolektivno upravljanje pravic na ozemlju Republike Hrvaške v razmerjih z uporabniki in imetniki pravic ter znanje hrvaškega jezika. Če Zavod v skladu s tretjim odstavkom tega člena ugotovi, da je verjetno, da bi druga organizacija lahko učinkoviteje opravljala dejavnosti kolektivnega upravljanja kot organizacija, ki že ima dovoljenje za isto vrsto

---

[357] https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_03_38_469.html

pravice in isto kategorijo imetnikov pravic, izvede postopek za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje pravic, v katerem izda dovoljenje tej organizaciji, za katero ugotovi, da lahko učinkoviteje opravlja dejavnosti kolektivnega upravljanja, in po potrebi določi ustrezno prehodno obdobje za zaključek dejavnosti organizacije, ki je do takrat imela dovoljenje za opravljanje dejavnosti. Če Zavod med predhodno primerjavo ugotovi, da je malo verjetno, da bi druga organizacija lahko učinkoviteje opravljala dejavnosti kolektivnega upravljanja kot organizacija, ki že ima dovoljenje za isto vrsto pravice in isto kategorijo imetnikov pravic, zavrne vlogo druge organizacije.

6.4.3.5 Domneva upravljanja vseh pravic

Po šestem odstavku 224. člena hrvaškega ZASP se šteje, da so vsi domači in tuji imetniki KO, ki ima dovoljenje za upravljanje posamezne vrste pravic in posamezne kategorije imetnikov pravic, pooblastili za upravljanje pravic, z izjemo tistih, ki so KO pisno sporočili, naj ne uveljavlja njihovih pravic. KO pa mora uporabnika na njegovo zahtevo obvestiti, katerih pravic ne upravlja.

6.4.4 Španija

6.4.4.1 Primeri obveznega kolektivnega upravljanja pravic

Obvezno kolektivno upravljanje velja v skladu z LPI na primer za naslednje primere:
- pravica kabelske retransmisije (člen 20 LPI),
- sledna pravica (člen 24 LPI),
- nadomestilo za zasebno reproduciranje (člen 25 LPI),
- nadomestilo za reproduciranje za izobraževalne ali znanstvenoraziskovalne namene (člen 32 LPI),
- nadomestilo za reproduciranje, izposojo in pregledovanje del prek specializiranih terminalov v določenih ustanovah (člen 37 LPI),
- preostala pravica avtorjev avdiovizualnih del do nadomestila ob prenosu pravice priobčitve javnosti (člen 90 LPI),
- preostala pravica izvajalcev do nadomestila ob prenosu pravice priobčitve javnosti (člen 108 LPI),
- pravica izvajalcev do dodatnega letnega nadomestila (člen 110 LPI)
- nadomestilo proizvajalca fonogramov za priobčitev fonogramov javnosti (člen 116 LPI), in
- nadomestilo proizvajalcev videogramov in izvajalcev za priobčitev videogramov javnosti (člen 122 LPI).

Člen 147 LPI določa, da KO upravljajo pravice intelektualne lastnine, ki so jim bile zaupane v upravljanje s strani njihovih imetnikov na podlagi pogodbe o upravljanju. Toda v primeru obveznega kolektivnega upravljanja gre za upravljanje pravic na podlagi zakona, pri čemer KO pri razdeljevanju ne sme diskriminirati imetnikov pravic, ki jim niso podelili pooblastila za zastopanje. To izhaja iz 177. člena LPI, po katerem

določbe tega odstavka (o porazdelitvi in plačilu) veljajo tudi za imetnike pravic, ki niso člani organizacije, vendar gre za pravice, ki se obvezno kolektivno upravljajo in spadajo v isto kategorijo pravic.

6.5 PRIPOROČILA

Iz opisane primerjalno pravne analize je razvidno, da v primerjalnem pravu nikjer ni določeno obvezno kolektivno upravljanje za celoten spekter izključnih pravic, kot je pravica priobčitve javnosti. V nemški in avstrijski literaturi se celo poudarja, da obvezno kolektivno upravljanje izključnih pravic ni dopustno, kadar pravo EU tega ne predvideva. Iz SEU Sodbe C-301/15-Soulier in Doke je razvidno, da se varstvo ne omejuje na uživanje pravic, ampak se razteza tudi na njihovo izvrševanje. Razvidno je tudi, da soglasje KO za uporabo del ne more nadomestiti soglasja avtorja, razen na področjih, kjer pravo EU to izrecno dopušča. Za pričakovati je, da bo SEU v zadevi C-663/24-Streamz še dodatno zaostrilo pogoje obveznega kolektivnega upravljanja. Po drugi strani pa obvezno kolektivno upravljanje ne pomeni, da se morajo pravice, ki se obvezno kolektivno opravljajo, vselej po zakonu prenesti na pristojno KO. **Za zagotovitev pravne varnosti uporabnikov zadostuje, da zakon določi, da mora imetnik pravic, ki želi uveljavljati svoje pravice, to storiti preko KO.** Zakonito skrbništvo ima nujno za posledico zastajanje sredstev pri KO. Poleg tega se povečajo stroški iskanja imetnikov pravic, ki svojih pravic ne prijavijo KO: te stroške na koncu nosijo imetniki pravic, ki so izpolnili vse dolžnosti v razmerju do KO.

Primerjalno pravna analiza je tudi pokazala, da zakoni običajno že v določbi, v kateri urejajo posamezno izključno ali poplačilno pravico, predvidijo, ali se ta pravica uveljavlja obvezno kolektivno. S tem je zagotovljena večja pravna varnost uporabnikov in imetnikov pravic, saj se s tem posamezne oblike kolektivnega upravljanja izrecno razmejijo. Slovenski ZKUASP pa vse pravice, ki se obvezno kolektivno upravljajo, določa v enem samem členu, pri čemer brez kakršnegakoli razlikovanja določi prisilno upravljanje vseh pravic priobčitve glasbenih in avdiovizualnih del javnosti, ne glede na to, ali gre za izključno ali za poplačilno pravico. Dodatno nejasnost povzroča tudi to, da se pravica dajanja glasbe na voljo javnosti upravlja na pogodbeni osnovi, pravica dejanja avdiovizualnih del na voljo javnosti pa ne. Še dodatno pa prispeva k nejasnosti izključitev nekaterih »pravic filmskih producentov« iz obveznega kolektivnega upravljanja, še posebej ob dejstvu, da velja zakonska domneva prenosa vseh pravic na filmske producente.

Čeprav hrvaška zakonodaja zelo natančno določa, katere pravice se upravljajo na kakšen način, pristop hrvaškega zakonodajalca ni najboljši, ker so oblike kolektivnega upravljanja določene najprej ponekod pri vsakem nadomestilu (tudi **hrvaški ZASP ne govori o kolektivnem upravljanju pravice do nadomestila**, ampak o kolektivnem upravljanju nadomestila kot takega) posebej, nato pa še v dveh členih (217. in 218. člen hrvaškega ZASP).

V Avstriji, Nemčiji in na Hrvaškem je zakonodajalec **izkoristil možnost, ki jo ponuja Direktiva 2019/790 in je za izključne pravice v primeru reprezentativnosti KO uvedel razširjene kolektivne licence.** Razširjeno kolektivno upravljanje pa je vselej podvrženo dodatnim predpostavkam, ki jih je KO dolžna izpolnjevati. Menimo, da bi bilo treba najprej urediti učinkovitost sistema kolektivnega upravljanja v Sloveniji, nato pa proučiti možnost uvedbe razširjenih kolektivnih licenc.

Primer olajševanja kolektivnega upravljanja izključnih pravic so tudi **zakonske domneve**, da je tista KO, ki je reprezentativna, upravičena pobirati avtorske honorarje in nadomestila za vse istovrstne pravice in za vse imetnike pravic določene kategorije. Gre za domneve, ki so se najprej razvile v sodni praksi, nato pa so bile vključene v zakone. **To pa pomeni, da lahko te domneve obstajajo tudi, če zakonu niso izrecno zapisane.**

Pogosto določbe v primerjalnem pravu predvidevajo tudi **zakonski monopol KO**. Tak monopol izhaja iz stališča stroškovne učinkovitosti in upoštevanja interesov zastopanih imetnikov pravic. Večkrat je v zakonodajah poudarjeno ali pa se vsaj zakonske določbe izvajajo tako, da **se izda le eno dovoljenje za določeno kategorijo imetnikov pravic**. To pomeni, **da je vsaki kategoriji imetnikov pravic vsaj omogočeno, da imajo lastno KO, ki upravlja njihove pravice in zastopa njihove interese v razmerju do uporabnikov in drugih KO**. Kadar KO zastopa več kategorij imetnikov pravic, bi bilo treba upoštevati, ali obstaja volja vseh kategorij imetnikov pravic, da se njihove pravice skupaj upravljajo.

Priporočilo št. 6

Glede na vse navedeno in upoštevaje tudi priporočila in opozorila slovenskih KO, predlagamo ohranitev monopola KO, z dopolnitvijo, da je izdano dovoljenje glede posamezne kategorije imetnikov pravic in posamezne vrste pravic mogoče prenesti na novo ali na drugo obstoječo KO, ki izkaže, da bi verjetno učinkovite upravljala zadevne pravice za določeno kategorijo imetnikov pravic. Menimo, da bi bilo treba najprej urediti učinkovitost sistema kolektivnega upravljanja v Sloveniji, nato pa proučiti možnost uvedbe razširjenih kolektivnih licenc.

V ZKUASP črtati 9. člen.

Dopolniti besedilo v ZASP pri prvem odstavku 31. člena, 35. členu, 37. členu, 122.b členu, 47.b členu, 4., 5., 6. in 7. točki četrtega odstavka 107. člena, 4., 5., 6. in 7. točki tretjega odstavka 104. člena, drugem odstavku 122. člena, 134.a členu in 139.a členu z besedilom: »To pravico lahko njen imetnik uveljavlja le prek KO.«

Spremeniti tretji odstavek 18. člena ZKUASP tako, da se glasi: »Ne glede na prejšnji odstavek lahko KO pravice radiodifuzne retransmisije iz 31. člena ZASP upravlja brez

pooblastila imetnika pravic. V tem primeru ima imetnik pravic enake pravice in obveznosti kot imetniki pravic, ki so to organizacijo ali organizacije za kolektivno upravljanje pravic pooblastili. Imetnik pravice se lahko sklicuje na navedene pravice v treh letih od datuma retransmisije, v katero je vključeno njegovo oziroma njeno delo ali druge predmete varstva. Za ta namen KO oblikuje rezervacije v višini 2 %, ki se v letu po izteku navedenega roka dodelijo in izplačajo imetnikom pravic, ki so KO pooblastili za upravljanje pravic, po enakem ključu, kot je bil določen za dodelitev drugih honorarjev, ki so bili zbrani v istem letu kot sredstva iz rezervacije.

Spremeniti tretji odstavek 14. člena ZKUASP tako, da se glasi: »Pristojni organ ne izda dovoljenje za kolektivno upravljanje avtorske pravice pravni osebi, če je za iste pravice in isto kategorijo imetnikov že izdano dovoljenje za kolektivno upravljanje avtorske pravice drugi KO, razen če pravna oseba izkaže kot verjetno, da bo lahko učinkoviteje upravljala pravico kot obstoječa KO.

Pripraviti Pravilnik Urada o izdaji dovoljenja za kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic z naslednjo določbo:

»Če več pravnih oseb poda vlogo za kolektivno upravljanje določene vrste pravic za določeno kategorijo imetnikov pravic, Urad na podlagi vloženih vlog in predložene dokumentacije ugotovi, katera organizacija bo verjetno učinkoviteje upravljala pravice. Pri tem upošteva:

- repertoar, ki je predmet zastopanja na podlagi pridobljenih pooblastil,
- repertoar, ki je predmet zastopanja na podlagi sporazumov o vzajemnem zastopanju s tujimi organizacijami za kolektivno upravljanje pravic (če je primerno),
- obseg uporabe del oziroma potencialno število uporabnikov,
- raven tehnične in strokovne infrastrukture za izvajanje dejavnosti kolektivnega upravljanja,
- kakovost poslovnega načrta in načrta (projekcije) prihodkov in odhodkov za naslednja tri leta delovanja,
- osredotočenost na promocijo nacionalne kulture in umetnosti oziroma repertoarjev, v katerih so zastopani imetniki pravic nacionalnega repertoarja,
- nameravano stopnjo neposredne prisotnosti organizacije slovenskem ozemlju,
- druge okoliščine, ki kažejo, katera organizacija bi najučinkoviteje izvajala naloge kolektivnega upravljanja v Sloveniji.

Če je Urad že izdal dovoljenje za določeno vrsto pravice in določeno kategorijo imetnikov pravic KO in katera koli druga organizacija vloži vlogo za isto vrsto pravice in isto kategorijo imetnikov pravic, Urad najprej ugotovi, ali taka organizacija izpolnjuje pogoje za kolektivno upravljanje pravic, predpisane z zakonom in podzakonskimi predpisi. Če ugotovi, da vlagatelj izpolnjuje pogoje za kolektivno upravljanje pravic, predpisane z Zakonom in predpisi, primerja KO, ki že ima dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic, in organizacijo, ki je vložila naknadno vlogo za dovoljenje za isto

vrsto pravice in isto kategorijo imetnikov pravic. Prednost ima tista organizacija, ki ima večji repertoar oziroma večji nameravani repertoar glede na konkretno pravico, za katero se izdaja dovoljenje.

Če Urad ugotovi, da je verjetno, da bi druga organizacija lahko učinkoviteje opravljala dejavnosti kolektivnega upravljanja kot organizacija, ki že ima dovoljenje za isto vrsto pravice in isto kategorijo imetnikov pravic, izvede postopek za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje pravic, v katerem izda dovoljenje tej organizaciji. Urad po potrebi določi ustrezno prehodno obdobje za zaključek dejavnosti organizacije, ki je do takrat imela dovoljenje za opravljanje dejavnosti. Z dnem dokončnosti dovoljenja, če je določeno prehodno obdobje, pa z dnem izteka prehodnega obdobja, preneha veljati dovoljenje organizaciji, ki je doslej upravljala iste pravice za isto kategorijo imetnikov pravic.

Če Urad med predhodno primerjavo ugotovi, da je malo verjetno, da bi druga organizacija lahko učinkoviteje opravljala dejavnosti kolektivnega upravljanja kot organizacija, ki že ima dovoljenje za isto vrsto pravice in isto kategorijo imetnikov pravic, zavrne vlogo druge organizacije.

7 TEMELJNA NAČELA KOLEKTIVNEGA UPRAVLJANJA

V nadaljevanju so navedena temeljna načela kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic z opisom, kako konkretizacije v ZKUASP.

7.1 NAČELO DELOVANJA V NAJBOLJŠEM INTERESU IMETNIKA PRAVIC

Načelo delovanja v najboljšem interesu imetnika pravic je v ZKUASP opredeljeno kot splošno načelo kolektivnega upravljanja. Pomeni, da mora KO vedno delovati v najboljšem interesu imetnikov pravic, katerih pravice kolektivno upravlja. Pri tem ne sme določati obveznosti, ki niso objektivno potrebne za namene varstva njegovih pravic in interesov ali dejanskega upravljanja njihovih pravic.[358]

Iz tega načela izhaja tudi potreba po sistemu, ki članom KO omogoča uveljavljanje pravic na podlagi njihovega članstva in prek sodelovanja pri odločanju KO. Če KO zastopajo različne kategorije imetnikov pravic, pa mora biti njihova zastopanost v postopku odločanja poštena in uravnotežena.[359]

7.2 NAČELO ZAKONITOSTI IN PROSTE IZBIRE KO

KO brez pooblastila imetnika pravic ne more upravljati njegovih pravic na določenem predmetu pravic, razen kadar je to določeno z zakonom – ZKUASP pa upravljanje pravic brez pooblastila imetnika pravic, torej na podlagi zakona, določa v primerih, za katere določa obvezno kolektivno upravljanje pravic ali razširjeno kolektivno upravljanje pravic na delih izven pravnega prometa.[360]

Razen v zakonsko določenih primerih, ima imetnik pravic tako prosto izbiro KO, ki naj upravlja njegove pravice na določenem predmetu pravic in na ozemljih po lastni izbiri, in sicer ne glede na državo članico svojega državljanstva ali prebivališča ali državo članico sedeža KO. Imetnik pravic mora KO za navedeno pisno pooblastiti, pooblastilo pa lahko kasneje tudi prekliče.[361]

Prosta zbira KO s strani imetnikov pravic vzpostavlja konkurenco med KO na ravni imetnikov pravic, saj ti niso prisiljeni pridružiti se izključno KO v državi svojega stalnega prebivališča.[362]

---

[358] ZKUASP, 11. člen.
[359] Direktiva 2014/26/EU, uvodna izjava 22.
[360] ZKUASP, 9. in 10.a člen, 18. člen, 2.–3. odstavek.
[361] Prav tam, 18. člen, 1. in 6. odstavek.
[362] Guibault, Van Gompel, 2015, str. 165.

7.3 NAČELO ENAKOPRAVNOSTI

Načelo enakopravnosti velja tako za imetnike pravic kot tudi za uporabnike.

KO enako upravlja pravice vseh imetnikov pravic, ne glede na to, ali so ti člani KO ali ne, pa tudi ne glede na to, ali KO upravlja pravico imetnika pravic na podlagi sporazuma o zastopanju s tujo KO – repertoar KO pooblastiteljice se upravlja pod enakimi pogoji kot repertoar KO pooblaščenke[363]. Načelo enakosti imetnikov pravic nadalje zahteva, da pogoji za članstvo temeljijo na objektivnih, preglednih in nediskriminatornih pravilih, ki so določena v statutu KO in tako omogočajo, da se pod enakimi pogoji lahko včlanijo vsi imetniki pravic. Posamezne kategorije imetnikov pravic pa morajo biti v vsakem organu KO enakopravno zastopane.[364]

Načelo enakopravnosti vseh imetnikov pravic ima temelje v načelu nacionalne obravnave, na podlagi katerega se tuje imetnike pravic obravnava enako kot domače.[365] Načelo ne pomeni, da se z vsemi imetniki pravic ravna na enak način, kadar se imetniki pravic med seboj razlikujejo na podlagi nekaterih objektivnih meril, temveč pomeni odsotnost diskriminacije pri njihovi obravnavi.[366]

Načelo enakopravnosti je konkretizirano tudi za uporabnike, in sicer izhaja iz zahtev, da KO vse istovrstne uporabnike obravnava enako ter da skupni sporazum in z njim določena tarifa veljata za vse istovrstne uporabnike predmetov pravic iz repertoarja KO, ne glede na to, ali so ti sodelovali pri pogajanjih ali sklenitvi skupnega sporazuma ali ne.[367]

7.4 NAČELO VNAPREJŠNJE DOLOČENOSTI PRAVIL DELITVE

Za izključitev samovolje, morajo biti pravila KO o delitvi zbranih honorarjev vnaprej določena. Če je to razumno, morajo upoštevati dejansko uporabo posameznega predmeta pravic.[368] Uchtenhagen navaja, da je to načelo povezano s trudom in talentom imetnika pravic ter intenzivnostjo promocije njegovega predmeta pravic. Da uspešnejši imetnik pravic ne more deliti usode z imetniki pravic, ki so manj uspešni od njega. Tako se predmeti pravic uporabljajo na enak način, iz tega pa izhaja enakopravnost vseh imetnikov pravic.[369]

---

[363] Direktiva 2014/26/EU, uvodna izjava 46.
[364] ZKUASP, 19. člen, 2. odstavek, 20. člen, 21. člen, 1. odstavek, 9.–10. točka, 36. člen, 1. odstavek.
[365] Uchtenhagen, 2005, str. 86.
[366] Fiscor, 2022, str. 152.
[367] ZKUASP, 44. člen, 7. odstavek, 45. člen, 2. odstavek, 47. člen, 1. odstavek.
[368] Prav tam, 30. člen, 4.–5. odstavek.
[369] Uchtenhagen, 2005, str. 88.

7.5 NAČELO PRAVOČASNE DELITVE HONORARJEV

KO opravi dodelitev in izplačilo zbranih honorarjev čim prej oziroma najpozneje v devetih mesecih po koncu poslovnega leta, v katerem so bili zbrani, razen v kolikor to ni mogoče zaradi objektivnih razlogov. Ti so povezani s poročanjem uporabnikov, identifikacijo pravic imetnikov pravic ali usklajevanjem informacij o predmetih pravic in niso na strani KO ali zunanjega izvajalca.[370]

Uchtenhagen meni, da načelo pravočasne zahteva izplačilo honorarjev imetnikom pravic vsaj enkrat letno.[371]

7.6 NAČELO TRANSPARENTNOSTI

Načelo transparentnosti kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic je v RS konkretizirano iz naslednjih zahtev:

- priprava letnega poročila KO, ki izkazuje resničen in pošten prikaz njenega premoženja in obveznosti, finančnega položaja ter poslovnega izida in ki se skupaj z revizorjevim poročilom objavi na spletni strani KO in Agencije RS za javnopravne evidence in storitve (AJPES)[372];
- pravica imetnika pravic, katerega pravico KO upravlja, do vpogleda v dokumente in podatke KO[373];
- letno obveščanje imetnika pravic, ki mu KO dodeli ali izplača honorar, ki se nanaša na dodeljene in izplačane honorarje ter odbitke[374];
- letno obveščanje tuje KO, v imenu katere upravlja avtorsko in sorodne pravice na podlagi pogodbe o zastopanju, ki se nanaša na zbrane honorarje, odbitke ter upravljanje pravic po sporazumu o zastopanju[375];
- obveščanje javnosti z za javnost prosto dostopnimi ažuriranimi določenimi informacijami na svoji spletni strani: dovoljenje Urada, repertoar, sklenjeni skupni sporazumi, začasna tarifa, tarife, merila za določanje tarif, pravila KO o delitvi zbranih honorarjev, uporabi nerazdeljenih honorarjev, stroških poslovanja, namenskih skladih ipd.[376];
- objavo skupnega sporazuma (in tarifo, ki se z le-tem določi) in pravnomočne odločbe SAP v Uradnem listu RS[377];
- najmanj letno poročanje nadzornega odbora KO o svojem delu skupščini KO[378].

---

[370] ZKUASP, 34. člen, 2. odstavek.
[371] Uchtenhagen, 2005, str. 27.
[372] ZKUASP, 39. člen, 1. odstavek, 20. točka, 40. člen.
[373] Prav tam, 37. člen, 1. odstavek.
[374] Prav tam, 38. člen, 1. odstavek.
[375] Prav tam, 38. člen, 2. odstavek.
[376] Prav tam, 39. člen.
[377] Prav tam, 44. člen, 7. odstavek, 54. člen, 4. odstavek.
[378] Prav tam, 27. člen, 7. odstavek.

8 DOVOLJENJE ZA KOLEKTIVNO UPRAVLJANJE

8.1 UREDITEV V ZKUASP GLEDE NA PREJŠNJO UREDITEV V ZASP

Postopek izdaje dovoljenja za kolektivno upravljanje smo deloma že obravnavali v okviru prejšnjega poglavja.

ZKUASP vsebuje zelo malo določb o postopku izdaje dovoljenja za kolektivno upravljanje. Poleg 13. člena, ki določa, kaj mora vloga vsebovati, je pomemben še prvi do tretji odstavek 14. člena, ki določa, kdaj se ne izda dovoljenja KO, ter četrti odstavek istega člena, ki predpisuje uporabo Zakona o splošnem upravnem postopku (ZUP).[379]

V vlogi za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravice, o kateri odloča Urad, vlagatelj navede svojo firmo ali ime, sedež in matično številko ter pravice, kategorije imetnikov pravic in vrsto predmetov pravic, na katere se vloga nanaša. K vlogi je treba priložiti tudi:

- statut pravne osebe,
- pravila o delitvi zbranih prihodkov iz naslova uporabe predmeta pravic (honorar), uporabi nerazdeljenih zneskov honorarjev, politiki vlaganja honorarjev v bančne depozite in njihovi uporabi, če bo to izvajala, stroških poslovanja, namenskih skladih, če bodo oblikovani, ter obvladovanju tveganj,
- seznam predmetov pravic, na katerih se upravlja pravice (v nadaljevanju: repertoar), članov, imetnikov pravic, ki so vlagatelja pooblastili za upravljanje njihovih pravic, v kolikor bo dovoljenje pridobljeno, ter seznam teh pravic;
- podpisana pisma o nameri ali sklenjene sporazume o zastopanju v primeru obveznega kolektivnega upravljanja pravice s tujimi KO.
- dokazila o sredstvih, s katerimi bo pravna oseba kolektivno upravljala pravice; in
- sklep oseb, ki imajo upravljavske pravice, v skladu z zakoni, da soglašajo z vlogo za izdajo dovoljenja in se za čas statusa KO odpovedujejo upravljavskim pravicam v pravni osebi v korist članov KO[380].[381]

Iz vloge in prilog mora izhajati, da bo pravna oseba zagotovila **učinkovito kolektivno upravljanje pravic**, sicer Urad dovoljenja ne izda. Prav tako dovoljenje ne bo izdano, kadar gre za primere, ko je kolektivno upravljanje obvezno, pa je za isto vrsto predmeta

---

[379] Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb.

[380] V trenutku, ko je dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic dokončno oziroma pravnomočno, ustanovitelji ex lege izgubijo posebne pravice upravljanja zavoda ali druge pravne osebe, če jih po zakonu imajo. Od tedaj dalje sodelujejo pri upravljanju KO le, v kolikor so člani KO, poslovodstva ali nadzornega odbora. Posebnim ustanoviteljskim pravicam so se namreč odpovedali še preden je bila KO ustanovljena, to pa je bil pogoj za njeno ustanovitev. UPRS, Sodba in sklep I U 862/2023-45, 19. 3. 2025, 29. točka.

[381] ZKUASP, 3. člen, 1. in 5. alineja; 13. člen, 1. in 2. odstavek.

pravic in za iste pravice že izdano dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic drugi KO.[382]

V tem okviru pa se zastavi vprašanje, kako vnaprej ugotoviti, ali bo lahko določena pravna oseba zagotovila **učinkovito kolektivno upravljanje pravic**? Trampuž, Oman in Zupančič v okviru učinkovitosti kolektivnega upravljanja poudarjajo ustrezno programsko opremo, urejene baze podatkov in članstvo KO v mednarodnih organizacijah.[383] Kot razlog za prenehanje dovoljenja pa navajajo tudi zmanjšanje članov pod predpisan minimum in nespoštovanje statutarnih načel za delitev honorarjev.[384]

Menimo, da je bistveno, ali ta pravna oseba izkazuje, da bo **zastopala dovolj velik delež repertoarja v zvezi s konkretno pravico in za konkretno določeno kategorijo imetnikov pravic**. Če namreč KO nima že vnaprej zagotovljenega zadostnega deleža repertoarja, bodo nesorazmerno visoki stroški iskanja imetnikov pravic in pridobivanja podatkov, potrebnih za izplačilo, denar pa bo zastajal pri KO. Učinkovito kolektivno upravljanje predpostavlja tudi, da so sklenjeni ustrezni sporazumi o vzajemnosti s tujimi KO.[385] Nadzorni organ mora preveriti, če **gospodarski temelj - materialna podlaga** KO omogoča učinkovito uveljavljanje zaupanih pravic in zahtevkov, torej ali ima KO zadostne mednarodne povezave in kontrolni sistem, ki je nujno potreben za učinkovito uveljavljanje pravic.[386]

Menimo, da so določbe ZKUASP z vidika postopka podelitve dovoljenja za imetnike pravic bistveno bolj omejevalne kot so bile pred tem določbe ZASP. Moralo bi biti ravno obratno, saj je eden izmed glavnih namenov Direktive 2014/26 zagotoviti imetnikom pravic, da lahko izbirajo, ko bo upravljal njihove pravice. Tako je 149. člen ZASP določal, da pristojni organ med drugim ne izda dovoljenja KO, če ni zagotovljena materialna podlaga KO, ki bi zagotavljala učinkovitost upravljanja pravic, ali če je za isto vrsto avtorskih del in za iste pravice že izdano dovoljenje drugi KO, **razen če pravna oseba izkaže,**

- **da bi lahko zagotovila učinkovitejše in gospodarnejše upravljanje avtorske in sorodnih pravic in**
- **da bi na podlagi pogodb z avtorji upravljala obsežnejši repertoar varovanih del kakor obstoječa KO.**

V ZASP so manjkale samo določbe o postopnem prehodu dovoljenja, torej da bi se pravice in premoženje prenašali postopoma, sicer pa je šlo za ureditev, uveljavljeno v avstrijskem in hrvaškem pravu (ne pa tudi v nemškem, kjer ni zakonskega monopola).

---

[382] ZKUASP, 14. člen, 1. in 3. odstavek.
[383] Trampuž, Oman, Zupančič, 1997, str. 354.
[384] Prav tam, str. 358.
[385] https://dserver.bundestag.de/btd/04/002/0400271.pdf , str. 15.
[386] Prav tam.

Zelo natančno je bilo določeno tudi, kaj se upošteva pri ugotavljanju materialne podlage KO:

- število avtorjev, ki so pooblastili KO,
- skupno število njihovih del,
- obseg uporabe del oziroma možno število uporabnikov,
- način in sredstva za dejavnost KO,
- sposobnost upravljanja pravic tujih imetnikov,
- ocena o pričakovanih zbranih nadomestilih in stroških poslovanja.

V Predlogu novele ZASP-D[387] je pojasnjeno, da ker je zakonodajalec s tem zakonom prvič uvedel monopol KO, to lahko povzroči manj učinkovito upravljanje pravic. Zato je ocenil, da je treba predvideti, da se v določenih primerih lahko dovoljenje in s tem monopol prenese na pravno osebo, ki bo bolj učinkovito uveljavljala pravice, na primer zato, ker bo na podlagi pogodb z avtorji upravljala obsežnejši repertoar ob obstoječe KO. Predlog je pa tudi predvideval možnost, da KO prostovoljno prenese svoje dovoljenje na drugo KO, ki bi to dovoljenje učinkoviteje izvajala.

8.2 POSTOPEK IZDAJE DOVOLJENJA – VIDIK KO

V standardiziranih vprašalnikih, ki smo jih poslali KO, smo postavili štiri trditve:

1. **Postopek za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje pravic je hiter.**
2. **Če je treba vlogo za izdajo dovoljenja popraviti, Urad za intelektualno lastnino poda jasna navodila, kako to storiti.**
3. **Urad za intelektualno lastnino nudi vlagateljem vso podporo, da se dovoljenje za kolektivno upravljanje čim prej izda.**
4. **Ena KO bi morala pridobiti dovoljenje za upravljanje vseh pravic na eni vrsti avtorskih del.**

Odgovore smo razvrstili od najmanj zadovoljnih na najbolj zadovoljne:

AIPA: AIPA se s trditvami o učinkovitosti postopka izdaje dovoljenj za kolektivno upravljanje pravic v celoti ne strinja. Meni, da so postopki dolgotrajni in nepredvidljivi, saj lahko trajajo več let, pri čemer Urad ne spoštuje zakonskih rokov in pogosto išče načine za preverjanje pogojev, ki jih po naravi stvari ni mogoče vnaprej ugotoviti, kar vodi v administrativne ovire in zavlačevanje postopkov. Po njenem mnenju Urad prav tako ne daje jasnih navodil glede dopolnitev vlog, ampak pogosto podaja nejasna, protislovna ali celo napačna stališča, ki temeljijo na zmotnih predpostavkah. Takšno ravnanje po mnenju AIPA krši pravico stranke do izjave in je bilo že večkrat predmet ugotovitev Upravnega sodišča, ki je opozorilo na nelogično razlago zakonodaje, bistvene kršitve pravil postopka ter neskladnost odločitev z načelom razumnosti.

---

[387] Vlada RS, 2006, str. 19.

AIPA izpostavlja, da Urad vlagateljem ne nudi vsebinske podpore za hitrejšo izdajo dovoljenj, saj se ne želi predhodno opredeliti do dokumentov, ki jih mora KO priložiti vlogi. Postopki se zaradi nejasnih navodil in spreminjajočih stališč pogosto ponavljajo, komunikacija z uradnimi osebami pa je otežena, kar povzroča dolgotrajnost postopkov in dodatne stroške za KO. Nasprotno pa AIPA v celoti podpira sistem, po katerem bi ena KO imela dovoljenje za upravljanje vseh pravic na eni vrsti avtorskih del. Takšna ureditev bi po njenem mnenju povečala učinkovitost, zmanjšala stroške in zagotovila večjo preglednost tako za imetnike pravic kot za uporabnike, saj bi omogočila enotno točko za pridobitev dovoljenj in bolj enakopravno obravnavo vseh avtorjev.

AIPA v zvezi z razmejitvijo posameznih dovoljenj KO opozarja na novo dovoljenje SAZAS za kolektivno upravljanje pravice dajanja na voljo javnosti glasbenih del – AIPA ni nasprotovala vsebini, temveč izreku odločbe, ki bi moral biti jasneje zapisan, saj v trenutni obliki že povzroča precejšnjo zmedo med uporabniki.

Ob tem AIPA poudarja, da sistem izdaje dovoljenj kot tak sicer deluje, vendar ni ne hiter ne učinkovit. Po njenem bi Urad lahko bistveno izboljšal delovanje postopkov z uvedbo vzorčnih aktov KO, objavo svojih pravnih stališč in pojasnil ter z vzpostavitvijo svetovalne funkcije za vlagatelje. To bi prispevalo k večji transparentnosti, predvidljivosti in pravni varnosti pri izdaji dovoljenj za kolektivno upravljanje avtorskih in sorodnih pravic.

SAZAS: Združenje SAZAS se z oceno, da je postopek izdaje dovoljenj za kolektivno upravljanje pravic hiter in učinkovit, v celoti ne strinja. Meni, da so postopki nerazumno dolgi, zapleteni in nepredvidljivi, kar povzroča pravno negotovost ter zmanjšuje učinkovitost sistema kolektivnega upravljanja. Kot primere navaja postopke, ki so trajali več let ali bili ustavljeni zaradi sprememb zakonodaje, kar po njihovem kaže na sistemske težave in odsotnost predvidljivega delovanja pristojnega organa.

SAZAS izpostavlja, da Urad vlagateljem ne daje vedno jasnih in enotnih navodil ter da se postopki med KO vodijo neenotno. Navaja primere, ko je Urad aktivno pomagal nekaterim organizacijam, medtem ko so bile njihove vloge obravnavane z zamudo ali pa sploh niso bile obravnavane, dokler ni bila vložena tožba zaradi molka organa. Po njihovih izkušnjah Urad vlagateljem ne nudi zadostne podpore in pogosto navaja razloge za zavrnitev, ki jih prej v postopku sploh ne izpostavi, kar po njihovem kaže na nepregledno in nekonsistentno delovanje.

Po drugi strani SAZAS podpira ureditev, po kateri bi ena KO upravljala vse pravice, ki se nanašajo na eno vrsto avtorskih del, saj bi to povečalo preglednost, racionaliziralo stroške in izboljšalo vodenje evidenc. Takšna ureditev bi po njihovem mnenju prispevala k večji pravni varnosti, zmanjšanju možnosti konfliktov in učinkovitejšemu delovanju sistema kolektivnega upravljanja.

Ne glede na to stališče pa SAZAS meni, da ni dopustno, da bi ena KO uveljavljala pravice različnih kategorij imetnikov pravic na istem delu. Zaradi pogosto nasprotujočih si interesov med posameznimi skupinami imetnikov pravic ni primerno, da bi ista organizacija hkrati zastopala tako avtorsko kot sorodne pravice, saj bi takšna ureditev lahko ogrozila nepristranskost in učinkovito zaščito posameznih skupin imetnikov. SAZAS pri tem ne nasprotuje možnosti vzpostavitve skupnih strokovnih služb ali opravljanja administrativno-tehničnih storitev med različnimi KO, kadar je to smiselno z vidika učinkovitosti.

SAZAS v svojih izkušnjah navaja več primerov dolgotrajnih postopkov, zlasti pri pridobivanju dovoljenja za kolektivno upravljanje pravice dajanja na voljo javnosti, kjer se je postopek končal šele po več letih in po več sodnih sporih. Po njihovem mnenju takšna neučinkovitost povzroča znatno gospodarsko škodo avtorjem, uporabnikom in državi ter kaže na potrebo po sistemskih spremembah, večji transparentnosti in strokovni presoji pri odločanju o podeljevanju dovoljenj.

ZAMP: ZAMP se z oceno, da je postopek izdaje dovoljenj za kolektivno upravljanje pravic hiter in učinkovit, ne strinja. Meni, da je postopek po določbah ZKUASP sicer vsebinsko preprost, vendar Urad od vlagateljev zahteva izpolnjevanje dodatnih, arbitrarno določenih pogojev, ki nimajo jasne pravne podlage. Takšno ravnanje po njihovem mnenju presega pristojnosti Urada in vodi v neupravičeno podaljševanje postopkov ter zmanjšuje pravno varnost vlagateljev.

Kljub temu ZAMP ocenjuje, da Urad v nekaterih primerih vlagateljem zagotavlja razmeroma jasna navodila za dopolnitev vlog in neformalno pomoč prek zaposlenih, ki niso neposredno vključeni v odločanje. Vendar opozarja, da ni jasnih meril za presojo v primerih, ko za isto pravico konkurira več KO, kar ustvarja občutek neenotnosti in arbitrarnosti odločanja.

Pri vprašanju podpore vlagateljem ZAMP izraža zadržano stališče – priznava, da so v določenih fazah postopka prisotni elementi sodelovanja, vendar meni, da jih zasenči nejasnost postopkovnih pravil in pomanjkanje transparentnosti. Urad bi po njihovem mnenju moral delovati bolj predvidljivo in v vlogi strokovnega pospeševalca, ne pa birokratskega zadrževalca postopkov.

ZAMP se ne strinja z idejo, da bi ena KO morala imeti dovoljenje za vse pravice na eni vrsti avtorskih del, saj meni, da bi bil takšen sistem tog in neučinkovit. Navaja primere različnih pristopov med ZAMP in SAZOR, ki kažeta, da se lahko učinkovitost doseže z delitvijo nalog, ne pa z monopolizacijo. Kot alternativo predlaga vzpostavitev skupnih informacijskih sistemov in boljše povezovanje podatkov med KO, kar bi povečalo učinkovitost upravljanja in zmanjšalo stroške brez spremembe institucionalne strukture.

V zvezi z izkušnjami pri pridobivanju dovoljenj ZAMP opozarja na primere, ko Urad brez jasne pravne podlage zavrača prošnje za upravljanje določenih vrst avtorskih del, čeprav za to obstaja dejanska potreba na trgu. Posebej izpostavlja tudi prakso, po kateri naj bi Urad retroaktivno omejeval pristojnosti KO, kar po njihovem mnenju pomeni poseg v pravico avtorjev in imetnikov pravic do uveljavljanja pravičnega nadomestila za preteklo uporabo del. Takšna ureditev po njihovem zmanjšuje zaupanje v sistem kolektivnega upravljanja in ovira njegovo učinkovito izvajanje.

SAZOR: SAZOR GIZ ocenjuje, da postopki izdaje dovoljenj za kolektivno upravljanje pravic niso dovolj hitri in učinkoviti. Navaja, da je svojo vlogo vložil že junija 2023, vendar odločba še ni bila izdana, čeprav bi bilo dovoljenje nujno za dopolnitev sporazumov z gospodarstvom, zlasti na področju uporabe digitalnih gradiv in prihajajoče regulacije umetne inteligence, kjer je kolektivno upravljanje pravic praktično neizogibno.

Kljub počasnosti postopka SAZOR GIZ ocenjuje, da so bila navodila Urada za dopolnitev vloge razmeroma jasna in razumljiva. Izpostavlja pa, da bi bilo smiselno vzpostaviti več neposredne komunikacije med Uradom in vlagatelji, saj bi to pripomoglo k hitrejši obravnavi vlog in večji učinkovitosti celotnega postopka.

Organizacija podpira ureditev, po kateri bi ena KO imela dovoljenje za upravljanje vseh pravic na eni vrsti avtorskih del, saj takšna praksa po njihovih navedbah prevladuje v večini držav članic Evropske unije. Tak sistem po njihovem mnenju omogoča večjo preglednost, racionalnost in administrativno poenostavitev tako za KO kot za uporabnike.

SAZOR ob tem opozarja, da v praksi obstajajo razlike v hitrosti obravnave vlog med posameznimi KO. Medtem ko nekatere dovoljenja pridobijo razmeroma hitro, druge čakajo bistveno dlje, kar po njihovem kaže na potrebo po večji enotnosti, preglednosti in učinkovitosti postopkov, ki jih vodi pristojni organ.

KOPRIVA: Društvo Kopriva se glede učinkovitosti postopka izdaje dovoljenj za kolektivno upravljanje pravic ni opredelilo izrazito ne v pozitivno ne v negativno smer. Ker vodstvo v zadnjih letih v tovrstnih postopkih ni sodelovalo, ocenjuje svojo izkušnjo kot posredno in temelječo predvsem na informacijah drugih deležnikov, ki so opozarjali na dolgotrajnost postopkov. Zaradi pomanjkanja neposrednih izkušenj društvo ne more zanesljivo oceniti jasnosti navodil Urada ali obsega njegove podpore pri izdaji dovoljenj.

Pri vprašanju, ali bi ena KO morala imeti dovoljenje za vse pravice na eni vrsti avtorskih del, Kopriva izraža nevtralno stališče. Priznava, da bi takšna ureditev lahko povečala stroškovno učinkovitost in zmanjšala administrativne obremenitve uporabnikov, vendar hkrati opozarja, da bi lahko preširoko zajetje vseh pravic zmanjšalo strokovno

osredotočenost in učinkovitost posameznih KO. Društvo drugih posebnih izkušenj ali izzivov glede postopka pridobivanja dovoljenj ni navedlo.

IPF: IPF se s trditvami o učinkovitosti postopka izdaje dovoljenj za kolektivno upravljanje pravic večinoma strinja. Ocenjuje, da se je v zadnjih letih komunikacija s pristojnim organom bistveno izboljšala, saj Urad kaže večjo odzivnost in pripravljenost na sodelovanje. Postopek tako poteka bolj gladko in z manj potrebnimi dopolnitvami vlog, saj se morebitne nejasnosti pogosto razrešijo že pred začetkom formalnega postopka. Kljub temu IPF opozarja, da je postopek, kot je trenutno zasnovan v zakonodaji, po svoji naravi še vedno kompleksen in dolgotrajen, zato bi bile smiselne poenostavitve oziroma krajši postopkovni roki, določeni z zakonom.

IPF zelo pozitivno ocenjuje tudi jasnost navodil Urada za dopolnitev vlog in njegovo podporo pri postopkih izdaje dovoljenj. Poudarja, da predhodno usklajevanje tolmačenja posameznih zakonskih določb bistveno pospeši postopke, zmanjša število formalnih pomanjkljivosti in prispeva k večji predvidljivosti odločanja. Tudi sicer IPF meni, da Urad vlagateljem nudi ustrezno podporo in konstruktivno sodeluje pri razreševanju odprtih vprašanj.

Glede vprašanja, ali bi morala ena KO upravljati vse pravice na eni vrsti avtorskih del, IPF izraža zadržanost. Navaja, da obstajajo različni modeli razmejitve dovoljenj – po kategorijah imetnikov pravic, po vrstah nosilcev ali po vrstah del – in da lahko vsak od teh sistemov deluje učinkovito, če je jasno opredeljen. Ključno po njihovem mnenju je, da ima v določenem trenutku za posamezno pravico in kategorijo imetnikov dovoljenje le ena KO, saj večkratna podelitev vodi v neučinkovitost, višje stroške in pravno negotovost za uporabnike.

V zvezi z izkušnjami pri pridobivanju dovoljenj IPF poudarja, da pristojni organ aktivno sodeluje s KO že v fazi priprave vlog. Redna srečanja in sprotno razčiščevanje morebitnih razlik v razlagi zakonskih določb bistveno prispevata k hitrejšemu in učinkovitejšemu postopku ter zmanjšujeta administrativne obremenitve. Takšen pristop po mnenju IPF koristi tako KO kot tudi imetnikom pravic, saj omogoča bolj usklajeno in pregledno izvajanje postopkov.

8.3 PRIPOROČILA

Menimo, da se lahko glede postopka pridobitve dovoljenja za kolektivno upravljanje ter glede oblike izrekov dovoljenj zgledujemo po avstrijski ureditvi, za katero štejemo, da bi bila za naš pravni sistem zelo primerna tudi zaradi zgodovinske povezave med slovenskim in avstrijskim pravnim redom. Poleg tega se priporoča vrnitev nekaterih rešitev iz ZASP, ki so prav tako uveljavljene v hrvaškem in avstrijskem pravu, kar je tema priporočila iz prejšnjega poglavja.

Menimo, da ni ni razlogov za prisilno delitev obstoječih KO. Če pa bi hipotetično večina imetnikov pravic določene kategorije želela svoje pravice upravljati v lastni KO, bi jim to bilo že po pravu EU treba omogočiti. Ker pa so imetniki pravic v primerih množične uporabe del številni in med seboj niso povezani, verjetno do takšnih primerov ne bi prišlo niti ob spremembi zakonodaje v skladu s predlogi. Za podelitev dovoljenja novi KO bi morali biti res izredni razlogi oziroma dogodki, ki bi večje število imetnikov pravic prisilili v samoorganiziranje. Zgolj nezadovoljstvo manjšega kroga upravičencev ne bi zadostovalo.

8.3.1 Natančna opredelitev pravice, za katero se predlaga kolektivno upravljanje, upravljanje pravic za tujino

Na spletni strani avstrijskega Nadzornega organa za KO (Aufsichtsbehörde für Verwertungsgesellschaften) so objavljene vse odločitve tega organa, vključno z zavrnitvami vlog za dovoljenja.[388] Iz vsakega dovoljenja je jasno razvidno:

1. kdo so upravičenci, katerih pravice se bodo upravljale – to ni nujno, da so vsi imetniki pravic, lahko so tudi skupine neizvirnih imetnikov pravic, kot so filmski producenti, krog pa mora biti določljiv,
2. katera dela so predmet upravljanja (avdiovizualna dela, glasbena dela, izvedbe na fonogramih, itd..), ter
3. za katere pravice se podeli dovoljenje – pravice niso samo opisno povedane, temveč je vedno dodan sklic na konkretno zakonsko določbo (na primer: Dovoljenje za kolektivno uveljavljanje pravice do udeležbe v nadomestilih proizvajalcev tiskovnih publikacij v skladu s § 76f odstavkom 6 UrhG).[389]

Menimo, da je takšno oblikovanje izrekov dovoljenj nujno zaradi vse kompleksnejše avtorskopravne zakonodaje in predvsem zaradi vključitve novih »preostalih« pravic do nadomestil, ki jim imata avtor ali izvajalec ob prenosu izključne pravice. Kot že pojasnjeno, je takšna pravica do nadomestila po svoji naravi neposredni zahtevek za plačilo, ki ga lahko avtor uveljavlja neposredno proti uporabniku. Če se podeli npr. dovoljenje za kolektivno upravljanje “pravice do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije”, ne da bi bilo zraven izrecno zapisano, da gre za pravico iz petega odstavka 76. člena ZASP, bi nastala precejšnja zmeda v razmerju med upravljanjem izključne pravice po 31. členu ZASP in upravljanjem poplačilne pravice iz petega odstavka 76. člena ZASP. Še posebej zato, ker dovoljenje Urada ne sme cepiti obstoječih pravic po ZASP. Izdaja dovoljenja za upravljanje pravice do nadomestila, čeprav ZASP take pravice ne ureja posebej kot poplačilne pravice, bi pomenila enako kot če bi cepili stvarne pravice iz

---

[388] https://www.justiz.gv.at/aufsichtsbehoerde/aufsichtsbehoerde-fuer-verwertungsgesellschaften/entscheidungen.a1b.de.html

[389] https://www.justiz.gv.at/file/2c94848a542b5c160156e0dc89ce24c7.de.0/avw%209.116_24-001.pdf

Stvarnopravnega zakonika (SPZ).[390] Menimo, da ZASP določa avtorske in sorodne pravice taksativno, delitve so zato mogoče samo z vidika:

- kroga upravičencev (lahko bi se na primer ločeno upravljale pravice posameznih soavtorjev avdiovizualnih del (režiserji), ali pa pravice filmskih producentov, kar je v primerjalni praksi zelo pogosto, lahko bi se ločeno upravljale pravice izvajalcev in proizvajalcev fonogramov) in deloma
- predmeta kolektivnega upravljanja (na primer, lahko bi bilo kolektivno upravljanje pravic na reklamnih filmih podeljeno drugi KO kot kolektivno upravljanje pravic na drugih avdiovizualnih del).

Priporočilo št. 7:

Izrek vsakega dovoljenja naj bo oblikovan tako, da so jasno razvidni

4. upravičenci, katerih pravice bo KO upravljala,
5. dela, ki so predmet upravljanja in
6. pravice, ki so predmet upravljanja, pri čemer naj bo vedno dodan sklic na konkretno zakonsko določbo.

8.3.2 Upoštevanje repertoarja pravne osebe, ki zaprosi za dovoljenje

Glavni namen KO je, da zbira in deli avtorske honorarje ter nadomestila svojim članom. Člani so podstat KO in zato bi moralo biti tudi navzven razvidno, kdo so. Ne samo število pooblastil, temveč predvsem repertoar članov in sestrskih KO je tudi temeljni element, ki ga mora Urad upoštevati v okviru presoje zagotavljanja učinkovitega kolektivnega upravljanja pravic po prvem odstavku 14. člena ZKUASP. Da je kolektivno upravljanje lahko učinkovito, mora repertoar KO, pridobljen na podlagi pooblastil, obsegati veliko večino repertoarja del, ki se v zvezi s konkretno pravico izkorišča v Republiki Sloveniji, ne glede na to, ali gre za domača ali za tuja varovana dela. Ti razmisleki so že vključeni v predlog št. 6.

8.3.3 Sodelovanje zainteresiranih KO v postopku izdaje dovoljenja, razmejitve dovoljenj in možnost prenosa

Zaradi vse večje kompleksnosti avtorskega prava se lahko nehote zgodi, da obstoječe dovoljenje poseže v že izdano dovoljenje druge KO, kar negativno vpliva na razmerja med imetniki pravic, uporabniki in KO. Avstrijski zakonodajalec navedeno upošteva tako, da so v postopek izdaje dovoljenja vključene tudi druge KO, če za to izrazijo interes. Prav tako upošteva tudi interese uporabnikov. Iz odločb avstrijskega Organa za nadzor nad KO, objavljenih na njegovi spletni strani je razvidno, da imajo ostale KO

[390] Uradni list RS, št. 87/02, 91/13 in 23/20.

zoper odločbe o podelitvi dovoljenja tudi možnost vložiti pritožbo (Beschwerde) pri Zveznem upravnem sodiščem.

Kot že pojasnjeno, nadzorni organ podaja tudi zavezujoče razlage obsega dovoljenj. Plodno sodelovanje med avstrijskimi KO izraža tudi možnost KO, da prenese svoje dovoljenje (tudi delno) na drugo KO, pa tudi, da lahko nadzorni organ zahteva, da se preuči možnost združitev. S takšnimi instrumenti se lahko kolektivno upravljanje pravic razvija učinkoviteje, kot če pravice v vsakem primeru statično ostanejo na eni KO, tudi če bi se izkazalo, da bi katera druga KO te pravice lahko učinkoviteje upravljala.

Relevantne določbe avstrijskega VerwGesG so naslednje:

§ 8. VerwGesG:
Pred izdajo dovoljenja za izvajanje je treba zaslišati:

1. pravne osebe, ki so sposobne skleniti skupni sporazum, glede na področje delovanja KO, in
2. ostale avstrijske KO.

§ 10. VerwGesG: Če je obseg pooblastila za izvajanje nadzora nejasen ali sporen, mora nadzorni organ na zahtevo ene od vpletenih strani ali po uradni dolžnosti odločiti o njegovi omejitvi in to odločitev objaviti na svoji spletni strani.

§ 11. VerwGesG:

1. KO lahko uporabi dovoljenje za zastopanje, ki ji je bilo izdano, tudi tako, da prenese zastopanje pravic v celoti ali delno na drugo KO.
2. Takšen prenos je treba prijaviti nadzornemu organu. V obvestilu je treba navesti izpolnjevanje zahtev iz odstavka 3. Nadzorni organ lahko prenos prepove v štirih tednih od prejema obvestila. Prenos in njegovo vsebino mora objaviti na svoji spletni strani; prenos začne veljati s to objavo.
3. Prenos, ki je bil sporočen, se lahko prepove, če prevzemna KO ne zagotovi v celoti, da bo ustrezno izpolnjevala naloge in obveznosti, ki pripadajo prenosni družbi v skladu s tem zakonom, za pravico, ki je bila prenesena v upravljanje.
4. S prenosom dovoljenja za uveljavljanje se skupne pogodbe, pogodbe o uveljavljanju in pogodbe o podelitvi dovoljenj za uporabo, ki jih je sklenila KO, prenesejo na KO, ki prevzema preneseno pravico; veljavnost statutov za preneseno pravico se razširi tudi na družbo za kolektivno upravljanje pravic, ki prevzema.
5. Združitve KO niso predmet nadzora kartelnega sodišča.
6. Nadzorni organ lahko od dveh ali več KO zahteva, da preučijo možnost združitve, če je mogoče pričakovati, da bi taka združitev omogočila bolj smiselno in varčno uveljavljanje pravic.

Zoper odločitev slovenskega Urada je možna tožba v upravnem sporu.[391] Pravni interes ima po sodni praksi, ki je nastala po ZASP (na primer Sodba VSRS X Ips 97/2012) samo pravna oseba, ki je dala vlogo za dovoljenje, ne pa tudi druge KO. Drugi KO je bil po ZKUASP priznan pravni interes za tožbo v upravnem sporu samo zoper dovoljenje Društvu Kopriva. UPRS je v sodbi I U 1469/2019 pojasnilo, da so druge KO v postopku za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe, varovale svojo pravno korist. KO so namreč upravičene in dolžne skrbeti za uveljavljanje avtorskih pravic imetnikov, katerih pravice upravljajo, in za razdeljevanje zbranih nadomestil.

Izreki bi bili bolj jasni, če bi KO imele možnost sodelovati pri izdaji dovoljenj drugim KO. Kot primer lahko navedemo skladatelje filmske glasbe: SAZAS v postopku pridobitve dovoljenja za kolektivno upravljanje pravic kabelske retransmisije avdiovizualnih del ni imel možnosti sodelovati kot stranski udeleženec (glej sodbo VSRS X Ips 97/2012). Izdano dovoljenje AIPA je obsegalo tudi pravice kabelske retransmisije skladateljev filmske glasbe. Damjan pojasni, da »... Ta rešitev vzpostavlja v primerjalnem pravu neobičajno delitev upravljanja pravic glasbenih avtorjev med dve KO ...« in sklene »Pri ustvarjanju avdiovizualnih del je ustvarjalnost nujna in dobrodošla, pri zasnovi sistema upravljanja pravic pa je navadno smotrneje posnemati preverjene tuje rešitve in se tako izogniti dodatnim zapletom.«[392]

VSRS je v sodbi VSRS X Ips 97/2012 pojasnilo, da s stvaritvijo filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za uporabo v tem delu, skladatelj (so)ustvari avdiovizualno delo kot samostojno avtorsko delo. Glede na neizpodbojno domnevo soavtorstva pa mu iz tega naslova skupaj z drugimi soavtorji pripada nedeljiva avtorska pravica na tem delu. VSRS zato zaključi, da iz tega avtorskega dela izvira ena pravica do radiodifuzne retransmisije, s katero lahko zato upravlja le ena KO, ki združuje vse soavtorje avdiovizualnih del.

VSRS je v sodbi II Ips 43/2018 pojasnilo:

- Stvar zakonodajalca je, ali bo skladatelju podelil soavtorstvo na avdiovizualnem delu, oziroma bo ta tudi v primeru predvajanja glasbe skupaj z avdiovizualnim delom ohranil izključne pravice kot avtor glasbenega dela. Še ločeno od tega pa je vprašanje, katera KO bo uveljavljala njegove pravice.
- Ker je ustvarjalno sodelovanje med skladateljem filmske glasbe, ostalimi ustvarjalci filma in producentom bistveno intenzivnejše od sodelovanja slednjih z avtorjem predobstoječe glasbe, obravnava ZASP filmsko glasbo kot nedeljiv del avdiovizualnega dela, njenemu skladatelju pa daje soavtorstvo na

[391] ZKUASP, 14. člen, 4. odstavek.
[392] Damjan,2022, str.254.

avdiovizualnemu delu. To pa samo po sebi še ne pomeni, da je bilo glede na te določbe ZASP nujno, da pridobi Zavod AIPA v upravljanje tudi pravice na filmski glasbi.

- Delitev upravljanja pravic skladateljev glasbe med dve KO je posebnost našega sistema avtorskega prava. Iz tega spora je razvidno, da takšna rešitev v praksi ni najboljša, saj razmejitev med obsegom pravic, ki jih upravljata tožnik in Zavod AIPA, iz samega zakona ni jasno in nedvoumno razvidna. Takšno stanje pa lahko vpliva na pripravljenost uporabnikov, da KO plačujejo nadomestila za licence, saj ni že samo po sebi očitno, kaj je sploh predmet licence.
- V 2. členu točke f) Pravilnika 1998 je bilo izrecno določeno, da sestavlja tožnikov repertoar tudi glasba iz avdiovizualnih del. Filmska glasba tako iz repertoarja ni bila izključena.

Ker spada Slovenija med manjše države članice, bi bilo z vidika učinkovitosti kolektivnega upravljanja in z vidika nemotenega delovanja notranjega trga v EU nujno, **da je naš sistem kolektivnega upravljanja čim bolj skladen z drugimi sistemi v državah članicah EU.** Tudi za KO je nesorazmerno breme, če zaradi nepravilne delitve dovoljenj in posebnosti razlage zakona kljub iskrenemu trudu ne more učinkovito upravljati vseh pravic, za katere ima dovoljenje.

Tudi AIPA ni imela možnosti sodelovati v postopku izdaje dovoljenja SAZAS za dajanje del s področja glasbe na voljo javnosti, čeprav bi bilo to z vidika razmejitve upravljanja posameznih pravic obeh KO zelo smiselno.

Priporočilo št. 8:

Člen 14 ZKUASP dopolniti z odstavkom 5:
»Pred izdajo dovoljenja za izvajanje je treba zaslišati:

1. pravne osebe oziroma združenja, ki so sposobna skleniti skupni sporazum, glede na področje delovanja KO, in
2. ostale KO.«

Dodati člen 15.a ZKUASP, ki se glasi: »1. KO lahko uporabi dovoljenje za zastopanje, ki ji je bilo izdano, tudi tako, da prenese zastopanje pravic v celoti ali delno (glede posamezne vrste pravic ali glede na posamezno (pod)kategorijo imetnikov pravic) na drugo KO.
2: Prenos je treba prijaviti pristojnemu organu. V obvestilu je treba navesti izpolnjevanje zahtev iz prvega odstavka 14. člena. Pristojni organ lahko prenos prepove v štirih tednih od prejema obvestila ali odprave pomanjkljivosti v obvestilu. Prenos in njegovo vsebino mora objaviti na svoji spletni strani; prenos začne veljati s to objavo.

3. Prenos, ki je bil sporočen, lahko pristojni organ prepove, če prevzemna KO ne zagotovi v celoti, da bo ustrezno izpolnjevala naloge in obveznosti, ki pripadajo prenosni družbi v skladu s tem zakonom, za pravico, ki je bila prenesena v upravljanje. Prepoved prenosa se objavi na spletni strani pristojnega organa.
4. S prenosom dovoljenja se skupni sporazumi, pogodbe o uveljavljanju in pogodbe o podelitvi dovoljenj za uporabo, ki jih je sklenila KO, ki prenaša dovoljenje (prenosna KO), prenesejo na tisto KO, ki prevzema preneseno pravico (prevzemna KO). Veljavnost statutov za preneseno pravico se razširi tudi na prevzemno KO. V primeru delnega prenosa se prenosna in prevzemna KO dogovorita glede obsega prenosa obveznosti in pravic iz navedenih pravnih aktov.
5. Nadzorni organ lahko od dveh ali več KO zahteva, da preučijo možnost združitve, če je mogoče pričakovati, da bi taka združitev omogočila bolj smiselno in varčno uveljavljanje pravic.
6. Če pristojni organ ugotovi, da bi KO, ki nima dovoljenja za upravljanje določene pravice za določeno vrsto del in kategorijo upravičencev, lahko učinkoviteje upravljala pravico od KO, ki že ima takšno dovoljenje, z odločbo prenese dovoljenje. Če pristojni organ ugotovi, da je treba prenesti dovoljenje samo delno glede posamezne vrste pravic ali glede na posamezno (pod)kategorijo imetnikov pravic, v odločbi določi tudi obseg obsega prenosa obveznosti in pravic iz aktov, naštetih v četrtem odstavku tega člena.«

8.3.4 Preglednost objav dovoljenj KO, preglednost delovanja nadzornega organa

Avstrijski vzgled je smiselno posnemati tudi pri preglednosti objav dovoljenj KO. Vsaka KO na svoji spletni strani objavi prečiščen izrek dovoljenja, pri čemer je dovoljenje razčlenjeno na:

- upravičence (na primer za VDFS za vse naštete pravice, katerih imetnik pravic niso filmski producenti ali RTV organizacije),[393]
- dela (kaj vključujejo in kaj je izključeno),
- pravice, s sklicem na člene, razdeljene na:
  - poplačilne pravice in pravice na udeležbi,
  - izključne pravice.

V vsakem dovoljenju je še zapisano: »V primeru sprememb Zakona o avtorskih pravicah to dovoljenje za upravljanje pravic vključuje spremenjene ali dopolnjene določbe, ki so v skladu z zgoraj navedenimi določbami.« S takšno objavo je uporabnikom in imetnikom pravic preprosto ugotoviti, katere pravice upravlja katera KO.

[393] https://www.vdfs.at/media/vdfs_wng_2024_excerpt.pdf

Pomembno je tudi, da avstrijski Nadzorni organ na svoji spletni strani objavi vse svoje pomembnejše odločitve, tudi kadar zavrne vlogo za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje. Tudi to prispeva k preglednost delovanja nadzornega organa.

Priporočilo št. 9:

V ZKUASP se doda člen 15.b ki se glasi:

»Pristojni organ pripravi prečiščen izrek dovoljenja KO, ki obsega vse pravice, s katerimi KO upravlja.

V primeru sprememb tega zakona dovoljenje za upravljanje pravic vključuje spremenjene ali dopolnjene določbe, ki so v skladu s pravicami, ki jih obsega to dovoljenje.«

Doda se tudi 15.c člen, ki se glasi:

»Odločitve pristojnega organa, sprejete po 13.-15.b členu, se objavijo na spletni strani pristojnega organa.«

9 ORGANI UPRAVLJANJA

Uveljavitev ZKUASP oziroma implementacija Direktive 2014/26/EU nista odpravila načela svobodne izbire statusne oblike KO, kot ga je vseboval že ZASP pred 22. oktobrom 2016[394]. Zato ZKUASP izrecno določa, da se za upravljanje KO uporabljajo njegove določbe in ne določbe zakona, ki ureja statusno obliko KO[395].[396]

Organi upravljanja KO po ZASP so skupščina, poslovodstvo in nadzorni odbor[397], prikazani v nadaljevanju.

9.1 SKUPŠČINA

Preko skupščine lahko člani usmerjajo in nadzorujejo KO. Pristojnosti skupščine KO so:

---

[394] Pretnar, 2015, str. 20.
[395] Kot lex specialis se uporablja ZKUASP in ne Zakon o zavodih. Slednji v 6. členu določa, da se njegove določbe uporabljajo, če niso v posebnih zakonih posamezna vprašanja drugače urejena. Upravljanje pravne osebe s statusom KO pa je v ZKUASP urejeno drugače – ko pravna oseba postane KO, njeno upravljanje zato ureja ZKUASP oziroma njen statut, skladen z ZKUASP. UPRS, Sodba in sklep I U 862/2023-45, 19. 3. 2025, 28. točka.
[396] ZKUASP, 22. člen, 1. odstavek.
[397] ZKUASP, 22. člen.

1. sprejem statuta in njegovih sprememb,[398]
2. imenovanje, razrešitev ter odločanje o prejemkih in drugih (ne)denarnih ugodnostih članov nadzornega odbora,
3. odločanje o pravilih o delitvi zbranih honorarjev[399], uporabi nerazdeljenih zneskov honorarjev, politiki vlaganja honorarjev v bančne depozite in uporabi le-teh, stroških poslovanja, namenskih skladih ter, v kolikor ni ta pristojnost s statutom ali sklepom skupščine prenesena na nadzorni odbor, tudi o pravilih o obvladovanju tveganj,
4. odločanje o uporabi nerazdeljenih honorarjev, o odobritvi združitve, ustanovitvi podružnice in pridobitvi deleža v zunanjem izvajalcu, o odobritvi nakupa, prodaje ali hipoteke na nepremičnine in o odobritvi najema posojil ali zagotavljanja zavarovanja za posojila,
5. imenovanje revizorja,
6. sprejem letnega poročila,
7. potrditev pogodbe z zunanjim izvajalcem in njenih sprememb, ter
8. odločanje o drugih vprašanjih v skladu z zakonom, ki ureja status pravne osebe.[400]

Skupščina je sklicana s strani poslovodstva najpozneje 15 dni pred dnem zasedanja, sklic pa se objavi na spletni strani AJPES in na spletni strani KO. Na slednji morajo biti skupaj z obvestilom za sklic objavljena tudi vsa gradiva za skupščino. Sklic je potreben, v kolikor to zahtevajo člani KO, katerih glasovalne pravice dosegajo najmanj pet odstotkov vseh glasovalnih pravic oziroma nižji odstotek glasovalnih pravic, če tako določa statut KO, in ki k zahtevi priložijo dnevni red skupščine in predlog sklepov. V takem primeru mora biti skupščina sklicana čim prej oziroma najkasneje dva meseca od predložitve zahteve, v nasprotnem primeru sodišče člane, ki so sklic zahtevali, pooblasti za njen sklic. Skupščino lahko skliče tudi nadzorni odbor, udeležuje pa se je lahko tudi Urad (ne more glasovati).[401]

Pravico sodelovanja in glasovanja na skupščini imajo vsi člani KO. Vsak član ima en glas, statut pa lahko določi merila za določitev večjega števila glasov posameznega člana, vendar največ deset. Skupščina sprejme sklep z večino navzočih glasovalnih pravic, razen če ZKUASP ali statut določa višjo večino.[402]

---

[398] Za pridobitev novega dovoljenja je potreben sklep skupščine, ki sestoji iz oseb, ki imajo upravljavske pravice, in ne ustanoviteljev zavoda. O upravljanju drugih upravičenj, pa tudi o upravljanju pravic drugih upravičencev, naj odločajo tisti, ki upravljajo KO in sprejemajo statut ter njegove spremembe, saj se bo z upravljanjem dodatnih pravic lahko spremenil njihov položaj. UPRS, Sodba in sklep I U 862/2023-45, 19. 3. 2025, 34. točka.

[399] Pravilnik o delitvi nadomestil KO je splošen akt za izvrševanje javnih pooblastil, zato odločanje o njegovi ničnosti ne sodi v pristojnost rednega sodišča (niti civilnega, niti upravnega). Za presojo skladnosti podzakonskih aktov z zakoni in ratificiranimi mednarodnimi pogodbami ter splošnimi načeli mednarodnega prava je v skladu s 160. členom URS pristojno Ustavno sodišče RS (VSL sodba in sklep II Cp 655/2015, 15. 4. 2015, 7. točka).

[400] ZKUASP, 25. člen 1. odstavek

[401] ZKUASP, 23. člen, 6. odstavek, 24. člen, 1.–4. in 7.–8. odstavek, 27. člen, 5. odstavek.

[402] ZKUASP, 23. člen, 1.–2. odstavek, 25. člen, 2. odstavek.

Statut in njegove spremembe sprejme skupščina z večino najmanj treh četrtin na skupščini navzočih glasovalnih pravic.[403] Skupščina odloča tudi o sprejetju letnega poročila, in sicer najpozneje osem mesecev po koncu poslovnega leta. Skupščina lahko z navadno večino na skupščini navzočih glasovalnih pravic imenuje posebnega revizorja za poseben pregled vodenja posameznih poslov KO.

9.2 POSLOVODSTVO

Poslovodstvo KO vodi njene posle. Pri tem ravna samostojno in na lastno odgovornost. KO zastopa in predstavlja ter s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika opravlja naloge v korist KO, njenih članov in imetnikov pravic, katerih pravice kolektivno upravlja. O imenovanju, razrešitvi, prejemkih, odpravnini ter drugih denarnih in nedenarnih ugodnostih članov poslovodstva odloča nadzorni odbor, najmanj četrtletno pa poslovodstvo tudi poroča nadzornemu odboru o poslovanju KO.[404]

Člani poslovodstva KO so solidarno odgovorni KO za škodo, nastalo zaradi kršitve njihovih nalog, razen če dokažejo poštenost in vestnost pri izpolnjevanju svojih dolžnosti. Vsako leto pa morajo na skupščini tudi podati pisno individualno izjavo o nasprotju interesov, ki je vsebovana v letnem poročilu KO in ki v skladu z ZKUASP vsebuje podatke o:

- vseh interesih v KO, ki jih član ima,
- vsakem prejemku, ki ga je v preteklem poslovnem letu prejel od KO oziroma zunanjega izvajalca, vštevši vplačila za dodatna pokojninska zavarovanja, ter vse druge ugodnosti v kakršni koli obliki,
- vseh honorarjih, ki jih je v preteklem poslovnem letu prejel od KO,
- obstoju katerega koli dejanskega ali morebitnega nasprotja med njegovimi osebnimi interesi in interesi KO ali med njegovimi kakršnimi koli obveznostmi do KO in dolžnostmi do katere koli druge pravne ali fizične osebe.[405]

9.3 NADZORNI ODBOR

Nadzorni odbor KO sestavljajo najmanj tri osebe, pri čemer morajo bit različne kategorije imetnikov pravic zastopane pravično in uravnoteženo. O imenovanju, razrešitvi ter o prejemkih in drugih (ne)denarnih ugodnostih članov nadzornega odbora odloča skupščina. Predsednika člani izvolijo izmed sebe. Nadzornemu odboru je zaupano odločanje o imenovanju, razrešitvi, prejemkih, odpravnini ter drugih (ne)denarnih ugodnostih članov poslovodstva, predsednik pa tudi zastopa KO proti članom poslovodstva. Slednje nadzorni odbor nadzira pri vodenju poslov KO, spremlja pa tudi izvajanje sprejetih skupščinskih sklepov.

---

[403] ZKUASP, 13. člen, 2. odstavek, 1. točka, 21. člen, 1.–2. in 4. odstavek.
[404] ZKUASP, 26. člen, 1.–4. odstavek, 27. člen, 5. odstavek.
[405] ZKUASP, 28. člen, 1. odstavek, 29. člen, 41. člen, 1. odstavek, 9. alineja.

Posamezne vrste poslov se lahko opravljajo le s soglasjem nadzornega odbora, kar določi statut ali nadzorni odbor. Če nadzorni odbor soglasje zavrne, lahko poslovodstvo zahteva, da o njem odloči skupščina, in sicer s sklepom, za katerega je potrebna večina najmanj treh četrtin navzočih glasovalnih pravic.

Sklepčnost nadzornega odbora je podana, če je pri sklepanju navzoča polovica članov, razen če statut določa drugače. Vsak član nadzornega odbora ima en glas, za veljavnost sklepa pa je potrebna večina oddanih glasov. Če je število glasov enako odloča glas predsednika nadzornega odbora, če ni s statutom določeno drugače.

Člani nadzornega odbora morajo pri opravljanju svojih nalog, tako kot poslovodstvo, ravnati v korist KO, članov in imetnikov pravic, katerih pravice KO upravlja, s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika. Enako kot člane poslovodstva tudi člane nadzornega odbora pesti odškodninska odgovornost za škodo, ki je nastala zaradi kršitve njihovih nalog, ter, kot to prav tako velja za člane poslovodstva, tudi člani nadzornega odbora vsako leto na skupščini podajo pisno izjavo o nasprotju interesov z zakonsko zahtevanimi podatki in obliko (glej 3.5.5.2). O svojem delu nadzorni odbor poroča skupščini, in sicer najmanj enkrat na leto.[406]

9.4 PRIMERJALNO PRAVNI VIDIK - ŠPANIJA

9.4.1 Skupščina

Po LPI mora biti skupščina sklicana najmanj enkrat letno in ima naslednje pristojnosti:

a) sprejem sprememb statuta,
b) potrditev pravilnika o razdeljevanju,
c) odobritev in nadzor nad imenovanjem, plačami in delom vodstvenih oseb,
d) politika uporabe nedodeljenih zneskov,
e) politika vlaganj,
f) politika odbitkov in upravljalskih stroškov,
g) politika upravljanja tveganj,
h) upravljanje z nepremičninami,
i) združitve, ustanovitev hčerinskih družb ipd.,
j) odločitve o posojilih, poroštvih in jamstvih,
k) računovodstvo in revizija,
l) potrditev letnega poročila o preglednosti,
m) splošni nadzor nad delovanjem.[407]

---

[406] ZKUAS, 25. člen, 1. odstavek, 2. alineja, 27. člen, 28. člen, 1. odstavek, 29. člen, 41. člen, 1. odstavek, 9. alineja.
[407] LPI, 160. člen.

9.4.2 Poslovodstvo

Organi upravljanja in zastopanja delujejo v skladu z zakonodajo, statutom in pravno obliko. Vzpostavijo se postopki za izogibanje in obvladovanje konfliktov interesov. Pred nastopom funkcije in nato vsako leto morajo člani vodstva podati izjavo o:
a) interesih v organizaciji,
b) prejetih nadomestilih,
c) nadomestilih kot upravičenci,
d) konfliktih interesov.

Če je predstavnik pravna oseba, mora izjava zajemati tudi interese zastopane organizacije. Izjave se pošljejo pristojnemu nadzornemu organu. Vse informacije so zaupne. Pri organizacijah z letnim prihodkom nad 100 milijonov evrov morajo biti v vodstvenih telesih zastopane vse vrste upravičencev.[408]

9.4.3 Notranji nadzorni organ

Notranji nadzorni organ nadzira delovanje vodstva, vendar nima upravljavske funkcije. Ima naslednje pristojnosti:
a) splošni nadzor nad vodstvom,
b) nadzor nad izvajanjem sklepov skupščine,
c) izvrševanje prenesenih nalog,
d) uresničevanje pooblastil skupščine.

Lahko skliče sestanke z vodstvom, ki sodeluje brez glasovalne pravice. Vodstvo mora najmanj četrtletno predložiti vse potrebne informacije. Lahko zahteva dodatne informacije in opravlja preverjanja. Letno mora predložiti poročilo skupščini in ga poslati nadzornemu organu. Lahko izredno skliče skupščino.

Pri organizacijah z letnim prihodkom nad 100 milijonov evrov ima dodatne naloge:
a) nadzor nad razdelitvijo pravic,
b) disciplinski postopki,
c) reševanje pritožb,
d) nadzor nad računovodstvom.

Za te organizacije velja:
a) sestati se mora vsaj polletno,
b) vodi zapisnike z obveznimi elementi,
c) ima podporo revizorja, ki ni notranji revizor organizacije.[409]

---

[408] LPI, 161. člen.
[409] LPI, 162. člen.

10 NOTRANJE RAZMERJE MED KO IN IMETNIKI PRAVIC

10.1 IMETNIKI PRAVIC

10.1.1 Člani

Člani KO so imetniki pravic, katerih pravice ta KO upravlja, združenje imetnikov pravic ali druga KO. Pogoje za članstvo KO določi v svojem statutu, v zvezi s člani pa tudi vodi evidenco članov. V primerih obveznega kolektivnega upravljanja KO svojim članom ne sme zaračunavati članarine.[410]

Ker člani nadzorujejo KO ter sprejemajo temeljna pravila kolektivnega upravljanja, so določbe o pogojih za članstvo bistvene za učinkovito kolektivno upravljanje. Slovenske KO se pri številu članov precej razlikujejo, kar je razvidno iz spodnje preglednice:

Preglednica 2: Člani, vir KO

	Datum ustanovitve	Število članov
AIPA	31.12.07	1276
IPF	11.7.00	4500
SAZAS	31.7.92	89
SAZOR	18.12.06	962
ZAMP	15.10.96	1560
	Posredniške KO	
KOPRIVA	30.12.16	4

Na vprašanje, kakšno je najustreznejše število članov KO, ni enoznačnega odgovora. Ker gre za razmerja med zasebnimi subjekti, imajo KO pri oblikovanju notranjih struktur organizacije določeno prosto polje presoje.[411] Če je članov malo, pa so taisti člani imetniki velikega deleža repertoarja, gre po eni strani za organizacijo, kjer so pretežno upoštevane dejanske želje tistih, katerih dela se izkoriščajo. SAZAS je v tem podoben nemški GEMA, saj kot pogoj za članstvo določa prejem avtorskega honorarja v višini najmanj minimalnega letnega dogodka v zadnjih treh letih, ter prejem avtorskega honorarja iz naslova najmanj 20 del s 100 % avtorskim deležem na obračunanih

[410] ZKUASP, 19. člen, 1., 2., 4., 6. in 8. odstavek.
[411] Heinemann, 2017, str.312.

glasbenih delih.[412] Prenehanje izpolnjevanja pogojev za članstvo pomeni tudi prenehanje članstva.[413]

Po teoriji se z omejitvijo članom na ekonomsko uspešnejše imetnike pravic omogoča, da temeljne odločitve KO sprejemajo tisti, ki predstavljajo temelj KO, in ne samo priložnostni avtorji, katerih repertoar se samo občasno uporablja.[414] Po navedbah SAZAS je razmerje med uporabo repertoarja članov (89) v primerjavi z nečlani (7.717 je pooblastil za upravljanje nečlanov) med 55 in 60 % v korist članov. Tudi pri GEMA manjše število gospodarsko močnih rednih članov obvladuje 64,64 % prihodkov iz naslova uporabe glasbe. Redni člani so imeli v letu 2014 v povprečju 62.677 evrov prihodkov, izredni in pridruženi člani, ki nimajo glasovalnih pravic, pa samo 1,625 evrov.[415]

Po drugi strani pa so lahko upravičenci z manjšim repertoarjem v takšnem sistemu prezrti, tudi pravila delitve so lahko napisana v njihovo škodo (na primer, z odstotkom predvajanja dela se nesorazmerno poveča vrednost enkratnega predvajanja). Treba je upoštevati tudi specifike na trgu pravic – anketirani imetniki pravic so na primer opozorili, da deluje večina slovenskih uveljavljenih glasbenikov, katerih glasba se največ predvaja, v samozaložbi, njihova vloga proizvajalca fonogramov pa naj bi bila pri IPF zaradi pogojev članstva prezrta. Ker imetniki pravic po ZASP nimajo druge možnosti uveljavljanja najpomembnejših pravic priobčitve javnosti kot preko KO, bi se moralo tudi manj uspešnim dati možnost vsaj omejenega vpliva na odločitve KO.

Sistem, v katerem so člani številni in ima vsak član enako težo pri glasovanju, pa ima lahko druge, z vidika učinkovitosti še bolj pereče pomanjkljivosti. Namreč, številčnejši, a z vidika repertoarja šibki člani imajo manj interesa sodelovati pri zadevah skupščine, s tem pa tudi manj interesa nadzorovati poslovodstvo KO. V takem sistemu so izzivi z vidika razmerja principal-agent še toliko večji, tudi interesi gospodarsko močnejših imetnikov pravic so lahko prezrti. Tedaj obstaja bojazen, da upravljavci delujejo tako, da dobijo člani z več repertoarja bistveno manj, kot bi jim pripadalo glede na dejansko izkoriščanje njihovih del, množice članov z neznatnim repertoarjem dobijo vsak nekaj malega, največ pa ostane upravljavcem v obliki visokih stroškov upravljanja in zastajanja sredstev pri KO. USRS je že obravnavalo zakonsko ureditev, s katero je zakonodajalec posegel v načine odločanja skupščine. Kot utemeljen razlog za poseg v pravice članov je USRS štelo argument, da skupščina s 1500 člani oziroma več ne more več učinkovito zagotavljati varstva pravic članov družbe.[416]

---

[412] Podrobneje Statut Združenja SAZAS, 10. člen.
[413] Prav tam, 15. člen.
[414] Heinemann, 2017, str. 305.
[415] Prav tam, str. 304.
[416] Odločba USRS U-I-28/11 z dne 24. 10. 2013.

10.1.2 Imetniki pravic, ki pooblastijo KO za upravljanje pravic

Naslednja pomembna kategorija so imetniki pravic, ki so KO sicer pooblastili za kolektivno upravljanje njihovih pravic, vendar niso njeni člani. Ugotavljamo, da je v tem delu ZKUASP podnormiran. Določbe, ki se nanašajo na imetnike pravic, ki so KO dali pooblastilo, a niso njeni člani, so naslednje:

- prvi odstavek 18. člena ZKUASP določa pravico imetnika pravic do izbire KO za upravljanje določene avtorske pravice na določenem avtorskem delu in za določena ozemlja (enako velja za člane),
- peti odstavek 18. člena ZKUASP dolžnost KO, da upravlja pravice na podlagi pooblastila (nem. Wahrnehmungspflicht),
- osmi odstavek 19. člena ZKUASP določa vodenja evidence imetnikov pravic, ki so pooblastili KO, a niso njeni člani,
- 20. člen ZKUASP zahteva enak način upravljanja pravic članov in nečlanov.

Ugotovimo torej lahko, da kljub obveznemu kolektivnemu upravljanju večine pomembnih izključnih in poplačilnih pravic, imetniki pravic, ki so pooblastili KO a niso člani, nimajo vpliva na odločanje skupščine.

a) Španija

V Španiji imajo nečlani, ki imajo pogodbeno razmerje z organizacijo, pravico do:

- elektronske komunikacije,
- informacij iz členov 172.2 in 183.1 (a, b),
- vložitve pritožb.[417]

Pred podpisom pogodbe mora organizacija obvestiti imetnika o:

- vseh njegovih pravicah iz tega naslova,
- pravici do izstopa (čl. 169 LPI),
- upravljavskih stroških in odbitkih,
- ter donosih morebitnih naložb.[418]

Trajanje pogodbe je največ tri leta, z možnostjo letnega podaljšanja. Imetnik ima pravico, z najavo največ šest mesecev vnaprej, pogodbo delno ali v celoti odpovedati, tudi glede določenih pravic ali ozemelj. Če so ob odpovedi še vedno neporavnana plačila, ima imetnik pravico do informacij o:

- upravljavskih stroških in odbitkih,
- pravicah do razdelitve izplačil (čl. 177, 180 LPI),
- pravicah do informacij (čl. 181, 183 a–b LPI),
- pritožbenem postopku.[419]

---

[417] LPI, 156. člen.
[418] LPI, 157. člen.
[419] LPI, 158. člen.

Španija pa nima posebnih pravil za zastopanje nečlanov.

b) Nemčija
Nemški VGG pa v § 16 izboljšuje položaj upravičencev, ki niso člani KO (v nadaljevanju upravičenci), tako da zapoveduje načelo sodelovanja: KO mora v statutu predvideti **ustrezne in učinkovite postopke sodelovanja članov in upravičencev** pri odločitvah KO. Različne kategorije članov in upravičencev, kot so avtorji glasbenih del, proizvajalci fonogramov ali izvajalski umetniki, morajo biti pri tem zastopane na pravičen in uravnotežen način.

§ 20 nemškega VGG pa določa:
»(1) Upravičenci, ki niso člani, vsaj vsake štiri leta izmed sebe izvolijo delegate.
(2) V statutu KO je treba določiti vsaj:
1. število in sestavo delegatov,
2. postopek izvolitve delegatov,
3. da so delegati upravičeni do sodelovanja na glavni skupščini članov,
4. da imajo delegati glasovalno pravico vsaj pri odločitvah o zadevah v zvezi s potrditvijo letnega poročila o transparentnosti, pravili delitve, uporabi nerazdeljivih sredstev, naložbeni politiki, tarifah in pogojih upravljanja pravic, ter
5. da lahko delegati sodelujejo pri odločitvah skupščine članov, pri katerih nimajo glasovalne pravice, vsaj v svetovalni vlogi.«

Za sodelovanje nečlanov je nemška GEMA vzpostavila sistem, po katerem 69.753 imetnikov pravic, ki so sklenili pogodbo o zastopanju z GEMA in niso njeni redni člani, izvolijo 64 delegatov. Delegati imajo lastno glasovalno pravico in zastopajo nečlane na skupščini članov. Teh 64 delegatov pa ima zelo malo glasov v primerjavi s 4.161 rednimi člani. Tudi zaradi te številčne razlike je zastopstvo delegatov redno predmet kritike. Ustreznost in učinkovitost tovrstnega sodelovanja nečlanov naj bi bila vprašljiva. Nasprotno pa bi bila zakonska zahteva ustreznosti izpolnjena, če bi bilo število delegatov zadostno in bi predstavniki z zadostnimi pooblastili učinkovito sodelovali v procesu odločanja.[420]

c) Avstrija
Najprej velja izpostaviti § 6 VerwGesG, v skladu s katerim morajo KO v svojih organizacijskih pravilih (zadružne pogodbe, družbene pogodbe, statuti, pravila) zagotoviti, da lahko njihovi upravičenci na ustrezen način sodelujejo pri oblikovanju volje družbe. Če znotraj KO obstajata dve ali več skupin upravičencev z različnimi interesi, je treba poskrbeti za uravnoteženo in sorazmerno upoštevanje teh interesov. Pri tem je treba na ustrezen način zagotoviti, da lahko poslovodstvo družbe učinkovito opravlja svoje naloge in da se potrebne spremembe omenjenih pravil ne otežujejo po nepotrebnem.

---

[420] Hoßbach, 2020, str. 135.

Za ustrezno varstvo interesov upravičencev, ki niso člani KO, ampak so kot člani organizacije, ki zastopa imetnike pravic, vključeni v oblikovanje volje družbe ali imajo v skupščini upravičencev (Bezugsberechtigtenversammlung) po § 17 pravice, primerljive s pravicami članov, je treba ustanoviti **skupno predstavništvo**. Statut družbe mora vsebovati določbe o volitvah predstavništva s strani upravičencev ter o pooblastilih predstavništva. Temu predstavništvu morajo biti zagotovljene najmanj naslednje pravice:

- pravica zahtevati uvrstitev točk na dnevni red skupščine članov,
- pravica do izjave glede točk dnevnega reda skupščine članov,
- pravica zahtevati od poslovodstva informacije o zadevah družbe za kolektivno upravljanje,
- pravica do soodločanja o vseh zadevah, ki se nanašajo na pogoje za pogodbo o upravljanju (§ 14 odst. 2, točka 1) ter na upravljanje prihodkov iz pravic (§ 14 odst. 2, točke 3 do 7); ta pravica do soodločanja naj upošteva gospodarski pomen pravic, ki jih družba upravlja za te upravičence.

Poleg tega morajo organizacijska pravila vsebovati pogoje in merila za članstvo (§ 12).

d) Predlog:

Menimo, da bi se s podobno ureditvijo tudi v našem pravu lahko zagotovil večji vpliv imetnikov pravic, ki zaradi premajhne udeležbe na repertoarju ne morejo biti člani KO, pri temeljnih odločitvah KO v zvezi z upravljanjem njihovih pravic. Število delegatov bi za učinkovito sodelovanje na skupščini moralo biti zadostno glede na razmerje med repertoarjem članov in drugih imetnikov pravic, ko so pooblastili KO.

Priporočilo št. 10:

Dodata se drugi in tretji odstavek 20. člena ZKUASP, ki se glasita: »(2) KO mora v statutu predvideti ustrezne in učinkovite postopke sodelovanja članov in imetnikov pravic, ki so jo pooblastili, pa niso člani, pri odločitvah KO. Različne kategorije članov in imetnikov pravic morajo biti pri tem zastopane na pravičen in uravnotežen način.

(3) Imetniki pravic, ki niso člani, vsaj vsake štiri leta izmed sebe izvolijo delegate.
V statutu KO je treba določiti vsaj:

1. Dovolj veliko število in sestavo delegatov, da se jim omogoči učinkovito sodelovanje;
2. postopek izvolitve delegatov;
3. da so delegati upravičeni do sodelovanja na glavni skupščini članov;
4. da imajo delegati glasovalno pravico pri vseh odločitvah KO.«

Ker pa so člani in imetniki pravic, ki jih KO upravlja, temeljna podstat KO, bi bilo po našem mnenju tudi nujno, da KO na svoji spletni strani objavi njihov seznam z vsemi morebitnimi vsebinskimi in ozemeljskimi omejitvami upravljanja njihovih pravic. Takšno določbo pozna avstrijski VerwGesG.

Priporočilo št. 11:

Deveti odstavek 19. člena ZKUASP se spremeni tako, da se glasi: »Evidenca članov in evidenca imetnikov pravic sta na spletni strani KO javno dostopni, razen podatkov o prebivališču, kontaktnih podatkov in davčne številke fizične osebe.«

10.1.3 Zunanji imetniki pravic

Imetnike pravic, ki KO niso pooblastili za upravljanje njihovih pravic lahko opredelimo kot zunanje imetnike pravic. Za zunanje imetnike pravic velja tako kot za imetnike pravic, ki so pooblastili KO, pa niso njeni člani, načelo enake obravnave pri upravljanju pravic (20. člen ZKUASP).

Pomemben je tudi drugi odstavek 35. člena ZKUASP, po katerem KO izvede vse ukrepe za identifikacijo in lociranje imetnika pravic s pregledom podatkov o imetnikih pravic, evidence članov in imetnikov pravic ter **drugih podatkov, ki so ji na voljo.** Če gre za zunanjega imetnika pravic, tega imetnika ni v registrih, zato se ga lahko najde samo na podlagi drugih razpoložljivih podatkov. Postopek je stroškovno zahteven, stroške pa na koncu nosijo tisti imetniki pravic, ki redno prijavljajo svoja dela in so vzpostavili razmerje s KO. Zato je ustrezneje, da je takšna dolžnost KO bolj poudarjena pri tistih imetnikih pravic, ki so vzpostavili kontakt s KO.

Nemški VGG glede zunanjih imetnikov pravic določa naslednje:

§ 7a VGG: »Zunanji udeleženec v smislu tega zakona je imetnik pravic, ki v zvezi z zadevno uporabo ni v pogodbenem razmerju z organizacijo za kolektivno upravljanje pravic.«

§ 50 VGG: Zunanji udeleženci pri retransmisiji in neposrednem prenosu: »(1) Če imetnik pravic ni prenesel izvrševanja svoje pravice do retransmisije v smislu § 20b odstavka 1 stavka 1 Zakona o avtorskih pravicah ali neposrednega prenosa v smislu § 20d odstavka 1 Zakona o avtorskih pravicah na nobeno KO, se KO, ki uveljavlja tovrstne pravice in ji je bilo izdano dovoljenje (§ 77), šteje za upravičeno uveljavljati njegove pravice. Če pride v poštev več KO, se štejejo za upravičene skupaj; če imetnik pravic izbere eno od njih, se šteje za upravičeno samo ta. Prvi in drugi stavek ne veljata za pravice, katerih imetnik je radiodifuzna organizacija.

(2) Če je KO, ki se v skladu z odstavkom 1 šteje za upravičeno, sklenila sporazum o retransmisiji ali neposrednem oddajanju, ima imetnik pravic v razmerju do te KO enake pravice in obveznosti, kot če bi ji prenesel svoje pravice za uveljavljanje. Njegove **terjatve zastarajo v treh letih od trenutka, ko mora KO v skladu z razdelitvenim načrtom ali pogoji za uveljavljanje pravic opraviti obračun**; KO mu ne more ugovarjati s skrajšanjem rokov za prijavo ali na podoben način.«

Podrobno je položaj zunanjih udeležencev urejen tudi v okviru razširjenih kolektivnih licenc (§ §51-52a VGG).

Drugače pa velja, če KO upravlja samo pravice članov in imetnikov pravic, ki so jo za to pooblastili. Tudi v tem primeru lahko pride do položaja, da KO pobere nadomestila za nečlane, na primer če je samo eden od soavtorjev dela član, drugi pa ni niti član KO niti član njene sestrske KO. Pred uveljavitvijo razširjenih kolektivnih licenc je GEMA izplačila, ki so pripadala nezastopanim avtorjem, označila kot „Ausfall Pas Membre“ („Ausfall PM“) ali „Ausfall Non Sociétaire“ („Ausfall NS“) in jih razdelila vsem članom v sorazmernem deležu. Redni člani GEMA so svoje deleže dobili v obliki prispevka za pokojninsko zavarovanje, izredni in pridruženi člani kot izplačilo k prihodku, upravičenci tujih KO pa so pridobili te deleže samo ob pogoji vzajemnosti. Če „vzajemnost“ ni zagotovljena, so se deleži obravnavali kot nerazdeljivi in so se prenesli v socialne in kulturne sklade. [421]

10.1.4 Navzkrižja interesov med člani

Znotraj vsake KO so določeni konflikti interesov neizogibni, že zaradi vrednotenja posameznih vrst uporabe za razdelitev prihodkov in s tem določanja vrednosti, ki se pripisuje pravicam in uporabam (na primer, resna glasba v. popularna glasba, filmi v. televizijske serije).[422] Pri tem vsak deležnik poskuša izpogajati kvoto, ki je zanj ugodna. Konflikt interesov znotraj KO lahko obstaja tudi med založniki in avtorji, še posebej, če avtorji zaradi manjšega deleža glasovalnih pravic tudi po uspehu v sodnem sporu ne morejo vplivati na spremembo statuta KO.[423] Navzkrižje interesov lahko nastane tudi s spremembo zakonodaje, na primer, če zakon podeli eni skupini imetnikov pravic nove pravice, ki vplivajo na razdelitev obstoječih prihodkov od uporabnikov.

10.1.5 Sestrske KO iz tujine, posredniške KO

V skladu s 36. členom ZKUASP KO, ki upravlja avtorsko pravico na podlagi sporazuma o zastopanju s tujo KO, ne sme imetnika te pravice obravnavati drugače kot svojega

---

[421] Heker, Riesenhuber, 2018, str. 381.
[422] Hoßbach, 2020, str. 104.
[423] Glej izjavo Vogel o sodbi BGH I ZR 198/13 – Verlegeranteil https://uebermedien.de/verwertungsgesellschaften-mit-verlegerbeteiligung-vertreten-nicht-die-interessen-der-urheber/

člana, zlasti glede tarif, stroškov poslovanja, zbiranja avtorskih honorarjev in načina delitve. Od zbranih avtorskih honorarjev lahko v okviru sporazuma o zastopanju odšteje le stroške poslovanja, če sporazum o zastopanju določa, pa tudi odbitke za namenske sklade.

Tretji odstavek 36. člena ZKUASP določa pomembno pospešitev dodeljevanja sredstev, ki jih KO prejme na podlagi sporazuma o zastopanju s tujo KO – v tem primeru mora KO izvesti dodelitev in izplačilo zbranih avtorskih honorarjev čim prej, najpozneje pa v šestih mesecih od njihovega prejema. S tem se poudarja, da je iskanje imetnikov pravic olajšano, ker naj bi tuja KO skupaj s sredstvi posredovala tudi podatke o imetniku pravic. Zakonodaja pa pri tem prezre še en položaj, ki je s tega vidika potreben ureditve, in sicer položaj, ko nadomestila pobira posredniška KO – Društvo Kopriva. Tudi v primeru nadomestila za tonsko in vizualno snemanje, ki ga Kopriva zbere za KO članice, je fazo pobiranja nadomestila že opravila druga KO. Zato bi bilo zakonski rok delitve treba skrajšati tudi za tak primer.

Avstrijski § 34 VerwGesG v tretjem odstavku določa, da je treba razdelitev in izplačilo opraviti najpozneje devet mesecev po izteku poslovnega leta, v katerem so bili pobrani prihodki iz pravic in zakonskih zahtevkov. **Za zneske, ki so jih pobrale druge KO, je to treba opraviti najpozneje šest mesecev po prejemu.**

Priporočilo št. 12:

Črtati drugi stavek tretjega odstavka 36. člena ZKUASP.

Spremeniti drugi odstavek in dodati tretji odstavek v 34. člen ZKUASP: »(2) KO opravi razdelitev in izplačilo zbranih avtorskih honorarjev čim prej, najpozneje pa v devetih mesecih po koncu poslovnega leta, v katerem so bili zbrani. Razdelitev in izplačilo zbranih avtorskih honorarjev, ki so jih pobrale druge KO, mora KO opraviti najpozneje šest mesecev po njihovem prejemu.
(3) Roki iz drugega odstavka se podaljšajo za čas, ki je potreben za premostitev ovir, ki preprečujejo razdelitev in izplačilo, kot so manjkajoča poročila uporabnikov ali pomanjkljivi podatki o delih in imetnikih pravic.«

10.1.6 Pravica do obveščenosti

Vsak imetnik pravic, ne glede na to, ali je član organizacije ali ne, ima **pravico do obveščenosti,** ki se odraža v različnih pravicah:
A) pravica do vpogleda na obrazloženo zahtevo imetnika pravic: KO mora nemudoma omogočiti vpogled v dokumente in podatke KO; na podlagi predhodne

izjave o varovanju poslovnih skrivnosti KO;[424] imetnik pravic, ki mu je KO zavrnila vpogled v dokumente in podatke, pa sme od sodišča zahtevati, da s sodno odločbo dovoli vpogled v podatke in dokumente;[425]

B) redno (najmanj) letno obveščanje imetnika pravic, ki mu je KO dodelila ali izplačala avtorski honorar, o:

- obdobju, na katerega se nanaša izplačilo avtorskega honorarja,
- avtorskih honorarjih, dodeljenih imetniku pravic, razdeljenih po posameznih pravicah in vrstah uporabe,
- avtorskih honorarjih, izplačanih imetniku pravic, razdeljenih po posameznih pravicah in vrstah uporabe,
- odbitkih, povezanih s stroški poslovanja,
- odbitkih, povezanih z namenskimi skladi, če je imetnik pravic dal soglasje,
- vseh avtorskih honorarjih, ki so bili imetniku pravic že dodeljeni, vendar še niso bili izplačani, po posameznih obdobjih,
- kontaktnih podatkih imetnika pravic za namen njegove identifikacije.[426]

10.2 STATUT

Statut, ki ureja razmerja med imetniki pravic in KO, mora biti sestavljen v obliki notarskega zapisa in mora v skladu z ZKUASP vsebovati:

1. ime oziroma firmo in sedež KO ter poslovni naslov,
2. dejavnost KO,
3. organe KO in njihove pristojnosti,
4. število članov poslovodstva in nadzornega odbora,
5. mandatno dobo članov poslovodstva in nadzornega odbora,
6. vrste predmetov pravic in vrste pravic, ki jih KO upravlja na le-teh,
7. način zbiranja podatkov o predmetih pravic in pravicah, ki jih KO upravlja (po pooblastilu imetnika pravic ali zakonu) ter način vodenja repertoarja in vpogleda vanj,
8. obliko in način objav pomembnih informacij za KO ali njene člane,
9. pogoje za včlanitev v KO, določeni tako, da se pod enakimi pogoji lahko včlanijo vsi imetniki pravic, vključno z drugimi KO in združenji imetnikov pravic,
10. pravice članov in način njihovega sodelovanja v organih KO, vključujoč enakopravno zastopanje posameznih kategorij imetnikov pravic v vsakem organu;
11. obveznosti članov v zvezi s sporočanjem podatkov o predmetih pravic in pravicah, ki jih upravlja KO, ter podatkov, ki so potrebni za izplačilo honorarjev in nadomestil;
12. način reševanja sporov med KO, njenimi člani in imetniki pravic ali tujo KO, s katero ima sklenjen sporazum o zastopanju, ter med KO in uporabniki, ki mora biti določen tako, da zagotavlja dostop do učinkovitih in pravočasnih postopkov za

---

[424] Imetnik pravic je KO odgovoren za škodo, ki nastane zaradi razkritja poslovnih skrivnosti KO
[425] ZKUASP, 37. člen.
[426] ZKUASP, 38. člen.

obravnavanje pritožb in reševanje sporov, pri čemer morajo biti odgovori KO pisni in obrazloženi,

13. pogoje za obnavljanje in prenehanje članstva v KO, vključujoč predčasno prenehanje članstva ter preklice pooblastila za določene pravice ali določene predmete pravic ali določeno ozemlje.

Statut mora določati tudi način upravljanja, ki zagotavlja, da vsaka kategorija imetnikov pravic odloča le o tistih vprašanjih, ki se nanašajo na kolektivno upravljanje pravic na njihovih predmetih pravic in o skupnih vprašanjih kolektivnega upravljanja pravic, v primeru, kadar KO upravlja različne pravice na različnih vrstah predmetov pravic ali različne pravice različnih kategorij imetnikov pravic.

10.2.1 Primerjalno pravni vidik – Španija

Po španskem pravu mora statut KO vsebovati:

- naziv, ki ne sme biti enak ali podoben nazivu druge pravne osebe, da ne povzroča zmede. Če izraz "KO za upravljanje pravic intelektualne lastnine" ni vključen v naziv, mora biti dodan kot polni izraz ali kratica ustrezna kratica,
- namen in cilje, z navedbo vrst pravic, ki jih organizacija upravlja. Lahko se izvajajo tudi druge dejavnosti, povezane s kulturo, če niso pridobitne,
- kategorije upravičencev in njihova razdelitev za namene sodelovanja v upravljanju,
- merila za pridobitev in izgubo članstva, ki morajo biti objektivna, pregledna in nediskriminatorna. Člani morajo biti upravičenci pravic, ki jih organizacija upravlja, in jih mora biti vsaj deset,
- pravice članov, zlasti:
    - pogoje za podeljevanje neizključnih dovoljenj za nekomercialno uporabo,
    - pravico do elektronske komunikacije z organizacijo,
    - pogoje za (delno) odpoved pogodbe o upravljanju,
- pravico vseh članov do sodelovanja in glasovanja na skupščini; sistem glasovanja mora zagotoviti pravično zastopanost in omejiti koncentracijo glasov,
- dolžnosti članov in disciplinska pravila,
- pravila za sklic skupščin,
- organe upravljanja in nadzora, njihove pristojnosti ter pravila o njihovem delovanju,
- postopke izvolitve in razrešitve organov, z upoštevanjem uravnotežene zastopanosti spolov,
- začetni kapital in viri financiranja.
- načela za oblikovanje pravilnika o razdelitvi nadomestil, ki zagotavljajo sorazmernost z uporabo del. Uvedba omejitev je dovoljena, zlasti v primeru simbolične komercialne vrednosti (npr. radiodifuzija z majhno gledanostjo), kjer nadomestilo ne sme presegati 20 % zneska, ki ga uporabnik plača,
- sistem nadzora nad finančnim poslovanjem,
- uporabo premoženja ob likvidaciji (razdelitev med člane ni dovoljena),

- določbe za zaščito pred vplivom uporabnikov repertoarja: predstavniki uporabnikov ne smejo zasedati več kot 50 % mest v organih, z namenom preprečitve konflikta interesov,
- postopek za reševanje pritožb in zahtevkov, tako članov kot drugih KO, vključno s pogoji za članstvo, pogodbe o upravljanju in razdeljevanje pravic.[427]

10.3 DELITEV AVTORSKIH HONORARJEV IN NADOMESTIL

10.3.1 Načini porabe avtorskih honorarjev in nadomestil

Poleg pobiranja - licenciranja in uveljavljanja poplačilnih pravic do uporabnikov - je osrednja naloga KO tudi razdelitev prihodkov med imetnike pravic. Pobiranje avtorskih honorarjev in nadomestil bomo obravnavali v okviru razmerja med KO in uporabniki. V okviru delitve avtorskih honorarjev in nadomestil pa je treba upoštevati različne korake, po katerih zbrana sredstva pridejo do upravičencev. Ti koraki so naslednji:

a. **Zbrana sredstva** – prihodki iz avtorskih honorarjev in nadomestil, vključno s prihodki iz naložb avtorskih honorarjev in nadomestil, ter drugi prihodki KO. Med drugim prihodki KO so lahko prihodki iz opravljanja administrativnih storitev za druge KO (drugi odstavek 16. člena ZKUASP).
b. Od zbranih sredstev se odštejejo **vplačila v namenske sklade** (drugi odstavek 33. člena ZKUASP).
c. Nato se odštejejo **stroški poslovanja KO** (32. člen ZKUASP). Viri pokrivanja stroškov poslovanja so lahko kateri koli prihodki KO (četrti odstavek 30. člena ZKUASP). Skupščina KO določi najvišji dovoljeni odstotek stroškov poslovanja glede na zbrane avtorske honorarje in prihodke, pridobljene iz bančnih depozitov (tretji odstavek 32. člena ZKUASP).
d. Kar ostane, je **delilna masa.**

[427] LPI, 159. člen.

Preglednica 3: Delitev sredstev, zbranih v 2024, vir letna poročila KO

2024	Zbrana nadomestila in AH 2024	Stroški (raz. str. ad. storitev za druge) 2024	Odstotek stroškov v prihodkih	Delilna masa 2024 pred davki	Namenski skladi
AIPA	7.699.622	2.384.434	31 %	5.315.188?	?
IPF	8.497.363	2.320.264	27 %	6.177.099?	?
SAZAS	25.209.336	7.515.982	30 %	17.693.355?	?
SAZOR	1.007.854	495.902	49 %	511.974	-
ZAMP	989.605	357.417	36 %	610.178	-
KOPRIVA	(3.663.324)	370.273	10 %	-	-
Skupaj	**43.403.781**	**13.074.000**	**30 %**	**30.307.794**	**-**

Določbe ZKUASP usmerjajo ravnanje s prihodki iz upravljanja pravic in drugih prihodkov KO od izstavitve računa uporabniku do razdelitve. Zbrane honorarje in prihodke, pridobljene iz bančnih depozitov, se lahko porabi zgolj za razdelitev imetnikom pravic v skladu z vnaprej določenimi pravili o delitvi – nekatere posebne primere delitve, kot na primer za nadomestilo za tonsko ali vizualno snemanje v okviru privatne ali druge lastne uporabe, določa že ZKUASP. Prihodki iz administrativno-tehničnih storitev za druge KO pa lahko KO porabi samo za stroške poslovanja, ki so nujno potrebni za izvajanje dejavnosti KO.[428]

Letna poročila KO običajno prikazujejo delitve in prenose v namenske sklade za sredstva, zbranih v predhodnem letu. Zato še ni jasno, kakšna bo končna razdelitev sredstev, zbranih v 2024. Upoštevati je treba tudi, da del sredstev ne bo dosegel upravičencev, ker jih ne bo mogoče najti, ta sredstva pa bodo po trenutni ureditvi večinoma prenesena v namenske sklade oziroma porabljena v skladu s pravili KO o uporabi nerazdeljenih zneskov avtorskih honorarjev in ustreznim sklepom skupščine. Menimo pa, da se že oblikovana delilna masa ne sme potrošiti za naknadne stroške KO, niti kot časovne razmejitve. Dolgoročno odloženi stroški poslovanja se morajo v letu realizacije pokazati kot stroški, ne pa kot zmanjšanje pretekle delilne mase. V nasprotnem primeru dejanski znesek stroškov KO ni ustrezno evidentiran.

Pri tem opozarjamo, da je **samo iz letnih poročil ZAMP in SAZOR jasno razvidna delilna masa**. Za druge primarne KO smo navedeni znesek izračunali tako, da smo od vseh prihodkov odšteli stroške KO, vključno s stroški namenskih skladov.

10.3.2 Stroški KO

Stroški poslovanja obsegajo stroške, ki so nujno potrebni za izvajanje dejavnosti KO, pri čemer najvišji dovoljeni odstotek glede na zbrane honorarje in prihodke od bančnih depozitov določi skupščina KO.[429] ZKUASP zapoveduje, da morajo biti stroški nujno

[428] ZKUASP, 30. člen, 4. odstavek, 32. člen, 1. in 3. odstavek.
[429] ZKUASP, 30. člen, 4. odstavek, 32. člen, 1. in 3. odstavek.

potrebni in razumni ter da morajo nastati z ustreznim in razumnim upravljanjem, ki je v korist imetnikom pravic. Stroški poslovanja morajo biti utemeljeni in dokumentirani.

Po pravu EU nepridobitnost ni nujen pogoj za status KO, ker zadostuje izpolnitev enega od dveh pogojev iz (a) točke 3. člena Direktive 2014/26. Z vidika prava EU je dopusten sistem, kjer KO upravlja pravice za vnaprej dogovorjen odstotek provizije, razliko med provizijo in stroški pa zadrži. Tak sistem za imetnike pravic ne bi bil tako neugoden, saj potem ni več spodbud za t.i. »**consumption on job**«, tj. za uživanje dobrin pri opravljanju storitev kolektivnega upravljanja.[430] Trenutno pa se šteje, da so stroški kolektivnega upravljanja prihodki KO – več je stroškov, več je tudi prihodkov kolektivnih upravljavcev. Torej, upravljavci nimajo ekonomskih spodbud za zniževanje stroškov, hkrati pa imajo ekonomske spodbude za njihovo zviševanje. Ker pa smo v 4. členu dobesedno prenesli opredelitev KO iz Direktive 2014/26, bi bilo iz mogoče, da bi slovenska KO opravljala storitve za vnaprej določene odstotke provizij, če bi se spremenil četrti odstavek 30. člena ZKUASP (ki določa, da se od prihodkov iz drugega odstavka tega člena lahko odbijejo stroški poslovanja). Trenutno pa se mora razlika med odstotkom stroškov, ki ga potrdi skupščina, in dejansko nastalimi stroški vrniti v delilno maso. **Smiselno bi bilo razmisliti o spremembi obstoječega sistema v smeri oblikovanja vnaprejšnjih fiksnih odstotkov provizij za upravljanje.**

EKSKURZ: O pridobitnosti KO:

IPF v izpolnjenem vprašalniku opozarja, da bi dovolitev omejene gospodarske dejavnosti KO, ki bi lahko ob ohranjanju svojega osnovnega, nepridobitnega poslanstva, ponujale določene produkte ali storitve na prostem trgu, prispevalo k znižanju stroškov kolektivnega upravljanja. Produkti bi izhajali iz njihove redne dejavnosti – na primer razvoj programske opreme, tehnoloških rešitev ali specializiranih storitev – in bi lahko bili prodajani tretjim osebam, pri čemer bi se ustvarjeni dobiček uporabil za znižanje stroškov delovanja ali za povečanje namenskih skladov. IPF meni, da bi takšna rešitev povečala učinkovitost delovanja KO, saj bi jim omogočila, da del fiksnih stroškov, ki jih ni mogoče dodatno zmanjšati, pokrijejo z dodatnimi prihodki. IPF navaja tudi primere iz tujine, kjer KO niso ločene od običajnih gospodarskih subjektov, temveč delujejo v enakih organizacijskih oblikah, kar jim omogoča večjo prilagodljivost in konkurenčnost. Pri tem IPF poudarja, da bi se v slovenskem kontekstu lahko ohranil sedanji sistem nadzora, vendar z dodano možnostjo, da KO ponujajo svoje produkte ali storitve na trgu v omejenem in reguliranem obsegu. Tak pristop bi po njihovem mnenju okrepil osnovno funkcijo

[430] Heinemann, nav. delo. Hipotetični primeri bi lahko bili luksuzni prostori, potovanja po celem svetu z namenom svetovanja in prispevanja k izboljšanju varstva avtorskih pravic na svetovni ravni, izvoz slovenskega sistema kot svetlega vzora v tujino, itd... vse na stroške imetnikov pravic.

kolektivnega upravljanja – zbiranje in delitev nadomestil imetnikom pravic – ter omogočil dolgoročno finančno stabilnost.

Menimo, da to ne bi bila ustrezna rešitev, z več vidikov:

1. to bi lahko vodilo to prepletanja fiduciarne funkcije KO s funkcijo nudenja storitev uporabnikom, navzkrižje interesov bi bil preveliko.
2. lahko bi se postavila po vprašaj nepridobitnost IPF, ker kot zavod ni v lasti svojih članov,
3. ocenjujemo, da transparentnost delovanja slovenskih KO še ni zadostna, da bi jim bilo primerno dovoliti nove pridobitne dejavnosti.

Stroški se lahko krijejo:
- iz opravljanja administrativno tehničnih poslov za druge KO v celoti,
- v preostalem delu iz zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil, v tem okviru pa so možne podskupine:
  - sredstva, ki bi sicer šla v delilno maso,
  - finančni prihodki KO (obresti iz depozitov),
  - nerazdeljivi (termin iz ZKUASP je nerazdeljeni) avtorski honorarji in nadomestila.

Primerjalno pravno gledano je ustrezno, da se stroški krijejo iz finančnih prihodkov iz zbranih sredstev (depozitov), ker so s tem enakomerno obogateni vsi imetniki pravic. Prav tako je ustrezno, da se stroški krijejo iz nerazdeljivih sredstev, namesto da se ta sredstva namenijo v namenske sklade. Tudi s tem so enakomerno obogateni vsi imetniki pravic, medtem ko so do zneskov iz namenskih skladov upravičeni samo nekateri. S tem se tudi zmanjša zastajanje sredstev pri KO. Tako je na primer avstrijska VAM, ki upravlja pravice filmskih producentov, v letu 2024 iz rezervacij pokrila 468.947,90 evrov stroškov zaradi neizvedenega predplačila drugim KO.[431]

Z namenom znižanja stroškov lahko KO administrativno-tehnične naloge v zvezi s kolektivnim upravljanjem pravic iz 5. do 7. točke prvega odstavka 126.člena ZKUASP opravlja za drugo KO ali pa jih, obratno, sama s pogodbo prenese na drugo KO ali gospodarsko družbo (zunanjega izvajalca). Gre za naslednje naloge:
- nadzor nad uporabo avtorskih del iz svojega repertoarja,
- izdajanje računov uporabnikom za uporabo avtorskih del iz svojega repertoarja, zbiranje in izterjevanje, in
- dodeljevanje zbranih avtorskih honorarjev upravičenim imetnikom pravic v skladu z vnaprej določenimi pravili o delitvi in izplačilu zbranih avtorskih honorarjev.

Prihodek iz teh nalog se lahko nameni le za znižanje stroškov poslovanja. Če KO navedene naloge prenese na zunanjega izvajalca, pa odgovarja za izvajanje nalog le-

[431] https://www.vam.cc/fileadmin/user_upload/Berichte/VAM_Transparenzbericht_2023.pdf

tega, ki je pod nadzorom KO. Poleg tega zanj tudi veljajo zakonska pravila o nadzoru, ki veljajo za KO.[432]

Čeprav je zunanji izvajalec podvržen nadzoru Urada, zanj ne veljajo enake zahteve transparentnosti, revizorskem pregledu, niti zahteve dajanja podatkov uporabnikom in imetnikom pravic. Ker pa je podvržen nadzoru KO, menimo, da je KO dolžna zagotoviti preglednost podatkov o delovanju zunanjega izvajalca in tudi utemeljiti, zakaj so posamezni zaračunani **stroški zunanjega izvajalca nujno potrebni in razumni**.

Z ZKUASP je bila uvedena tudi možnost KO, da uporabnikom izdajajo skupni račun, iz katerega pa morajo biti razvidni zahtevki posameznih KO.[433] Izdajanje skupnih računov je tako izbira KO in mora biti rezultat skupnega in aktivnega sodelovanja KO.[434]

EKSKURZ: O DDV-ju na storitve kolektivnega upravljanja

Glede pravne narave stroškov kolektivnega upravljanja je pomembna tudi sodba SEU C-179/23-Credidam. V njej je SEU razsodilo, da KO opravlja storitve v smislu Direktive Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost, kadar, na eni strani, na podlagi zakona prejema, razdeljuje in imetnikom pravic plačuje nadomestila, ki jim jih dolgujejo nekateri z zakonom opredeljeni uporabniki, in na drugi strani, od teh nadomestil odtegne provizijo za upravljanje, ki ji jo dolgujejo ti imetniki in katere namen je kritje stroškov, nastalih s to dejavnostjo, v primeru da nadomestila, ki so tako prejeta za račun navedenih imetnikov, ne pomenijo plačila za opravljanje storitev v smislu navedene direktive, ki jih isti imetniki opravijo v korist teh uporabnikov.

V kontekstu davčne obravnave storitev KO so pomembne tudi Sodbe SEU v zadevah C-37/16- SAWP, C-51/18-Komisija proti Avstriji in C-501/19-UCMR – ADA. V sodbi C-501/19-UCMR – ADA je SEU razsodilo, da KO, ki upravlja izključne pravice in pobira honorarje od uporabnikov v zameno za neizključne licence, opravlja storitve za uporabnike. Šteje se, da je te storitve prejela od teh imetnikov, nato pa jih je sama opravila za končnega uporabnika. V takem primeru mora KO končnemu uporabniku v svojem imenu izdati račune, na katerih so navedeni zneski nadomestil, z vključenim DDV. Imetniki avtorskih pravic pa morajo organizaciji za kolektivno upravljanje izdati račune, z vključenim DDV, za storitve, opravljene v okviru posredovanja honorarjev.

[432] Prav tam, 16. člen, 2. odstavek, 17. člen, 1.−3. in 6. odstavek.
[433] Prav tam, 16. člen, 3. odstavek.
[434] Predlog ZKUASP.

V sodbi C-51/18-Komisija proti Avstriji pa je SEU odločilo, da Republika Avstrija s tem, ko je določila, da je nadomestilo, ki se na podlagi sledne pravice dolguje avtorju izvirnega umetniškega dela, obdavčeno z DDV, ni izpolnila svojih obveznosti iz člena 2(1) Direktive 2006/112/ES. Pojasnilo je, da je namen sledne pravice zagotoviti, da imajo avtorji izvirnih del korist od ekonomske uspešnosti svojih izvirnih umetniških del. Avtorji pri nadaljnji prodaji svojih del ne sodelujejo, temveč jim je zgolj priznana pravica do koristi od ekonomskega rezultata dejanj nadaljnje prodaje, potem ko se ta izvedejo.

V sodbi C-37/16- SAWP pa je SEU razsodilo, da imetniki pravic reproduciranja za proizvajalce in uvoznike praznih nosilcev podatkov in naprav za snemanje in reprodukcij, ne opravijo storitve v smislu Direktive 2006/112/ES. Iz obrazložitve sodbe izhaja, da **z DDV niso obremenjena nadomestila, ki pomenijo odškodnino avtorju zaradi izjeme ali omejitve njegove izključne pravice.**

FURS je v Pojasnilu št. 0920-2885/2025-3 z dne 14. 05. 2025 razložil Sodbo SEU C-179/23-Credidam. Navedel je, da se DDV plača samo od provizij KO za dejansko opravljene storitve upravičencem (torej če upravičenci dejansko dobijo plačilo, ne pa tudi, če imetnikov pravic ni mogoče najti. KO opravi svojo storitev upravljanja nadomestil imetnikom pravic, ko zbrana nadomestila tudi **razdeli in izplača**. Organizacija ne opravi storitve upravljanja nadomestil imetnikom pravic za plačilo v primeru neidentificiranih in nelociranih imetnikov pravic, katerih avtorski honorarji se obravnavajo kot nedodeljeni avtorski honorarji po 35. členu ZKUASP.

Menimo, da iz navedenega izhaja, da je z DDV obdavčljiv samo tisti del stroškov kolektivnega upravljanja pravic do nadomestil, ki pripadajo imetnikom pravic v zameno za izključne pravice, ki se povrne iz nadomestil in finančnih prihodkov iz nadomestil. Če KO na primer del stroškov upravljanja pokrije z lastnimi prihodki iz opravljanja administrativno-tehničnih storitev za druge KO, za ta del ni treba zaračunati DDV. Trenutno to sicer ne spremeni veliko.

Zaključimo lahko da KO zaračuna DDV:

- za avtorske honorarje iz naslova podelitve neizključne licence za uporabo del mora KO uporabniku zaračunati tudi DDV (C-501/19-UCMR – ADA)
- za nadomestila, ki pripadajo avtorju zaradi izjem in omejitev njegove izključne pravice se DDV uporabniku ne zaračuna (C-37/16- SAWP)
- za nadomestila, ki se dolgujejo na podlagi sledne pravice, se DDV ne zaračuna, ker zgolj pravica do ekonomske koristi, ne da bi imel avtor vpliv na izkoriščanje dela, ne zadostuje za opravljanje storitev (C-51/18-Komisija proti Avstriji)
- če se DDV ne zaračuna za nadomestilo, se zaračuna DDV za provizijo za upravljanje (C-179/23-Credidam).

To pa pomeni, da v praksi SEU še ni rešeno vprašanje, ali je treba zaračunati DDV za

- »preostalo« poplačilno pravico oziroma neposredni zahtevek za plačilo, uveden z implementacijo Direktive 2019/790, ali za
- samostojno poplačilno pravico?

Pojasnilo FURS št. 4230-295/2022-1 z dne 21. 09. 2022 sicer zastopa stališče, da je nadomestilo za priobčitev fonograma javnosti predmet obdavčitve z DDV. S tem je bilo spremenjeno prejšnje stališče, da to nadomestilo ni predmet obdavčitve z DDV. Toda FURS je takšno stališče sprejel na podlagi primerjave stališč iz sodb SEU C-501/19-UCMR – ADA in C-37/16- SAWP. Pri tem FURS prezre, da pravica priobčitve fonogramov javnosti ni izključna pravica, IPF pa zato tudi ne podeljuje neizključnih licenc za uporabo fonogramov. IPF uporabe fonogramov ne more preprečiti. Navedeno pojasnilo tudi ne upošteva sodbe SEU C-51/18-Komisija proti Avstriji.

Za »preostale« poplačilne pravice bi lahko sklepali, da ker sledna pravica ni obdavčena z DDV, tudi druge preostale poplačilne pravice niso. Toda v nemški davčni praksi se DDV ne plača samo od poplačilnih pravic, ki pomenijo odškodnino za izjemo ali omejitev avtorske pravice. Nemško Zvezno finančno sodišče (z) je v sodbi XI R 16/20 z dne 8. 5. 2024 štelo, da so kot korist od tretje osebe z DDV obdavčena naknadna plačila po drugem odstavku § 32a UrhG, ki jih uporabnik dolguje neposredno avtorju, ki je od producenta prejel nesorazmerno nizko nadomestilo, uporabnik pa je za to obogaten (pravica se uveljavlja individualno). Razlika pa je, da je naknadno plačilo po drugem odstavku § 32a UrhG odvisno od komercialnega uspeha dela, medtem ko »preostale« poplačilne pravice od tega niso odvisne.

Ker se SEU še ni opredelilo do vprašanja plačila DDV za kršitev pravice do nadomestila za javno predvajanje fonogramov, menim, da bi bila smiselna postavitev vprašanja v predhodno odločanje. Nadomestilo za javno predvajanje fonogramov namreč nima enake narave kot nadomestilo za zasebno reproduciranje, niti ne gre za izključno pravico. Zato ni povsem jasno, kako bi SEU odločilo glede vprašanja obveznosti plačila DDV za to nadomestilo. Ker to nadomestilo ne temelji na pogodbenem razmerju med proizvajalcem in uporabnikom, temveč na zakonski licenci (v slovenskem ZASP, 130. člen in nasl.), je celo bolj prepričljivo stališče, da ni neposredne zveze med nadomestilom in opravljeno storitvijo, kar pomeni, da ne gre za obdavčljivo transakcijo po Direktivi o DDV.

Debata o plačilu DDV za zahtevke KO je živa tudi v slovenski sodni praksi .V sodbi VSL V Cpg 60/2024 z dne 11. 4. 2024 je pojasnjeno, da če KO in uporabnik nimata sklenjene pogodbe, zgolj obstoj zakonske obveznosti plačila nadomestila za uporabo ne zadostuje za obstoj pogodbenega razmerja med strankama. Kadar zahtevek KO za plačilo nadomestila za javno priobčevanje fonogramov temelji na določilih o odškodninski odgovornosti (168. člen ZASP), uporabnik KO ni dolžan plačati DDV. Če pa stranki uredita razmerje s pogodbo, nadomestilo za uporabo avtorskih del ne predstavlja odškodninske terjatve, temveč terjatev, ki temelji na pogodbeno urejenem razmerju, ki je kot taka predmet DDV (VSL Sodba V Cpg 37/2024 z dne 11. 4. 2024).

Ker pa pogodbeno razmerje z vidika plačevanja DDV ni odločilno, temveč je odločilno, ali je ena stranka drugi opravila storitev, bi bilo treba navedeno stališče treba ponovno preizkusiti.

10.3.3 Ločeno evidentiranje prihodkov iz avtorskih honorarjev in nadomestil ter lastnih sredstev KO

Prvo pravilo je pravilo ločenega vodenja prihodkov iz pravic in lastnih sredstev. Po drugem odstavku 30. člena ZKUASP KO na svojih računih vodi ločeno:
1. zbrane honorarje in prihodke, pridobljene iz bančnih depozitov, za vsako vrsto avtorskih pravic posebej,
2. morebitna lastna sredstva in prihodke iz le-teh ter prihodke iz naslova upravljanja honorarjev za druge KO na podlagi sporazuma o zastopanju za vsako vrsto avtorskih pravic posebej.

Toda, kaj je sploh namen tako oblikovanega pravila? KO po slovenski ureditvi nima lastnih sredstev in prihodkov, z izjemo prihodkov iz naslova opravljanja administrativnih storitev za druge KO. Ali naj se torej samo ta del vodi ločeno? Menimo, da gre za precej ponesrečen prenos tretjega odstavka 11. člena Direktive 2014/26, po katerem KO v svojih **računih** ločeno vodi:
(a) prihodke iz pravic in kakršne koli prihodke iz naložb prihodkov iz pravic, ter
(b) morebitna lastna sredstva in prihodke od takih sredstev od **provizij za upravljanje** ali od drugih dejavnosti.
Če upoštevamo še nemški prevod, ki govori o "führen getrennt Buch", lahko ugotovimo, da direktiva zahteva ločeno računovodstvo za del, ki se nanaša na sredstva za upravljanje KO, in del, ki se nanaša na sredstva, namenjena upravičencem (imetniki pravic, druge KO).

Drugi odstavek 242. člena hrvaškega ZASP zahteva, da mora KO **v svojih poslovnih knjigah voditi ločene evidence** o:
- prihodkih od pravic in prihodkih, ustvarjenih z naložbami prihodkov od pravic, in
- lastnih sredstvih in prihodkih, ustvarjenih iz teh sredstev, iz **pravic do stroškov upravljanja** ali iz drugih dejavnosti.

Enako tudi § 24 nemškega VGG zahteva ločeno računovodstvo za:
1. prihodke iz pravic,
2. lastno premoženje KO, prihodke iz lastnega premoženja, prihodke za pokrivanje stroškov upravljanja in prihodke iz drugih dejavnosti.

Bistvo direktive torej je, da morajo biti poslovne knjige vodene in računovodski izkazi (tj. bilanca stanja, izkaz poslovnega izida (IPI) in izkaz denarnih dokov (IDT)) prikazani ločeno za:
1) delilno maso,

2) namenske sklade in
3) poslovanje KO.

Več o problematiki letnih poročil, računovodskih izkazov in priporočil v zvezi s tem v nadaljevanju, na tem mestu pa podajamo samo predlog za natančnejšo opredelitev pravila ločenega vodenja poslovnih knjig v zvezi s t.i. "skladom", tj. gibanjem delilne mase in gibanjem socialnih in kulturnih skladov. V skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi 2012 (SRS 2012) so poslovne knjige »povezane knjige, kartoteke in podatkovne zbirke s knjiženimi poslovnimi dogodki, ki spreminjajo sredstva, obveznosti do njihovih virov, prihodke ali odhodke in so razvidni iz knjigovodskih listin. So knjigovodski razvidi, ki so rezultat ustaljenega knjigovodskega urejanja in obdelovanja podatkov.«[435].

Priporočilo št. 13:

Drugi odstavek 30. člena ZASP se spremeni tako, da se glasi: »KO v svojih poslovnih knjigah vodi ločene evidence o:

- prihodkih od posameznih pravic in prihodkih, ustvarjenih z naložbami prihodkov od pravic, in
- sredstvih za potrebe upravljanja KO in prihodkih, ustvarjenih iz teh sredstev, iz pravic do stroškov upravljanja oziroma provizij za upravljanje ali iz drugih dejavnosti.

10.3.4 Delitve po pavšalu v. delitve po dejanski uporabi

Po petem odstavku 30. člena ZKUASP morajo pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev, do katerih so upravičeni imetniki pravic, upoštevati **dejansko uporabo** posameznega avtorskega dela, kadar je to, ob upoštevanju narave uporabe avtorskega dela, mogoče in ekonomsko upravičeno glede na stroške spremljanja dejanske uporabe. Čeprav je imetnik pravic sicer načeloma upravičen do deleža, ki ustreza prihodkom, doseženim z izkoriščanjem njegovih pravic, je treba upoštevati okvirne pogoje kolektivnega upravljanja pravic. Zaradi kompleksnosti različnih primerov uporabe in številnih licenciranih uporab pogosto ni mogoče enostavno določiti deleža, ki pripada točno določenemu imetniku pravic. Kjer KO daje pavšalne licence za celoten repertoar (npr. za pravice javnega oddajanja), ali pri poplačilnih pravicah, za katere ni podatkov o konkretnih uporabljenih delih, se določenim tipizacijam in pavšalnim ocenam pri razdelitvi ne da izogniti.

---

[435] https://si-revizija.si/datoteke/standardi/1469/srs-2012-22.pdf. Poznejši SRS poslovnih knjig ne obravnavajo.

Vprašanje, ali naj se pravila delitve bolj zanašajo na pavšalne ocene ali naj se čim bolj približajo dejanski uporabi del, nima enoznačnega odgovora. Po ena strani se s pavšalizacijo daje prednost komercialno manj uspešnim delom, ker imetniki pravic na njih dobijo več, kot bi jim pripadalo glede na dejansko uporabo del. S takšno »uravnilovko« se spodbuja ustvarjanje del, ki za občinstvo niso zanimivi. Po drugi strani pa je pavšalna delitev avtorskih honorarjev in nadomestil bistveno cenejša od natančnega spremljanja repertoarja in iskanja imetnikov na njem. Dodatna prednost pavšalizacije je tudi, da sredstva manj zastajajo pri KO. Sponzoriranje ekonomsko manj zanimivih del vodi tudi k povečanju kulturne raznolikosti.[436] Tudi nemško Zvezno ustavno sodišče je potrdilo, da so pavšalne delitve načeloma skladne s Temeljnim zakonom.[437]

Če KO dosledno implementira načelo delitve sredstev glede na dejansko uporabo del, se izjemno povečajo stroški nadzora uporabe del, s tem pa se zmanjka učinkovitost kolektivnega upravljanja. KO mora namreč implementirati nova, doslej neuporabljena tehnična sredstva in postopke, kar je lahko potratno z vidika porabe sredstev in časa.[438] Če se to združi še s preveč skrbnim iskanjem odsotnih imetnikov pravic, se stroški še dodatno povečajo, hkrati pa se zastajanju sredstev pri KO ni mogoče izogniti. Heinemann kot primer navaja, da lahko celo uspešnejši imetniki pravic ob preveč rigoroznem upoštevanju delitve glede na dejansko uporabo na koncu dobijo manj, kot bi dobili ob pavšalni delitvi, ker gre večji delež njihovih prihodkov za stroške kolektivnega upravljanja.[439]

V zvezi z navedenim menimo, da ZAMP v izpolnjenem vprašalniku tehtno opozarja, da bi bilo upravičenost odstopa od upoštevanja dejanske uporabe posameznega avtorskega dela treba poleg primerov upravičenosti glede na stroške spremljanja dejanske uporabe razširiti tudi na primere **upravičenosti glede na povezane stroške KO, saj zahteva po ugotavljanju narave dela za vsakršno vrsto uporabe lahko pripeljejo do ekonomske nesmiselnosti uveljavljanja pravice** – npr. dosledno ugotavljanje lastnosti uporabljenih del za namene klipinga, ki opredeljujejo zakonito licenco v skladu z 2. točko prvega odstavka 47. člena ZASP, in posledično ločevanje med uporabo na podlagi zakonite licence in uporabo na podlagi posebne licence, bi pomenilo prevelik strošek glede na zbrana sredstva. Koristna bi bila tudi »opredelitev pravice KO, da določi najnižje izplačilo dodeljenih sredstev (spodnja meja izplačljivosti). Dogaja se, da ima posamezni imetnik dodeljenih le nekaj deset centov ali celo manj kot cent (kar je lahko tudi dejansko neizplačljivo; takšna drobitev pa je izrazito značilna za zelo vseobsežne in razpršene repertoarje kot je npr. repertoar na področju književnosti), kar je v smislu stroškov izplačila ekonomsko nesmiselno. Urad namreč danes tega ne dovoli in zahteva izplačilo ne glede na znesek in stroške.«

---

[436] Heinemann, 2017, str. 127.
[437] BVerfG ZUM 1997, 555.
[438] Heinemann, 2017, str. 135-140.
[439] Prav tam, str. 201.

Menimo, da je za ekonomsko šibkejše KO z številnimi upravičenci pavšalizacija edina smiselna, sploh za kliping, kjer bi se lahko uporaba del ocenila glede na število člankov, ki jih je v določenem letu napisal posamezni avtor.

Glede na navedeno imajo KO široko polje presoje pri oblikovanju delitvenih pravil in iskanju primernega ravnotežja med opisanima skrajnostnima.[440] To velja, dokler delitev ni arbitrarna. Pomemben element za preprečevanje arbitrarnosti iz četrtega odstavka 30. člena ZASP pa je pravilo, da lahko KO uporabi zbrane avtorske honorarje in prihodke, pridobljene iz bančnih depozitov, samo za razdelitev imetnikom pravic v skladu z **vnaprej določenimi pravili** o delitvi avtorskih honorarjev.

Čeprav ZKUASP daje prednost delitvi po dejanski uporabi del, to v primerjalnem pravu ni enotno sprejeto.

Prvi odstavek § 34. avstrijskega VerwGesG določa, da morajo naprej skupščine članov sprejeti splošna načela delitve. Na tej podlagi KO nato določijo pravila delitve kot **trdna pravila, ki izključujejo samovoljno ravnanje**. V pravilih delitve pa se lahko dela visoke kulturne vrednosti ali zaščiteni predmeti ocenijo višje kot drugi, izvirna dela pa višje kot priredbe. Upoštevaje 16. člen Direktive 2019/790, pa tudi zaradi siceršnjega močnega položaja založnikov v sistemu kolektivnega upravljanja, lahko KO, katerim pripadajo avtorji in imetniki izvedenih pravic, pri razdelitvi upoštevajo člane obeh skupin, ne glede na to, kdo je vnesel pravice v KO. Poleg tega lahko KO, ki uveljavljajo pravico retransmisije v skladu s § 59a(1) avstrijskega UrhG, pri razdelitvi prihodkov, pridobljenih iz tega naslova, upoštevajo tudi sočasen, popoln in nespremenjen prenos radijskih oddaj avstrijske nacionalne radiotelevizije.

Tudi § 27 nemškega VGG zapoveduje, da KO določi **fiksna pravila, ki izključujejo samovoljno ravnanje pri razdelitvi prihodkov iz pravic (razdelitveni načrt).** Če KO skupaj uveljavlja pravice za več skupin imetnikov pravic, lahko v načrtu razdelitve določi, da se prihodki iz uveljavljanja teh pravic razdelijo po fiksnih deležih, ne glede na to, kdo je vložil pravice v KO. § 27a nemškega VGG pa določa, da lahko avtor po objavi izdanega dela ali prijavi dela pri KO soglaša, da se založnik udeleži prihodkov iz določenih zakonskih zahtevkov za plačilo v skladu s § 63a in § 27(2) nemškega UrhG. Tudi v tem kontekstu se upošteva 16. člen Direktive 2019/790. Navedena določba je bila oblikovana kot odgovor zakonodajalca na sodbo BGH I ZR 198/13 – Verlegeranteil, po kateri založniki ne morejo prejemati prihodka iz pravic, ki so jih avtorji podelili KO v upravljanje.

Tudi hrvaški ZASP delitvi po dejanski uporabi ne daje prednosti. V drugem odstavku 244. člena hrvaškega ZASP je zapisano, da morajo splošna pravila o razdelitvi

---

[440] Prav tam, str. 198.

zneskov, ki pripadajo imetnikom pravic, iz 3. pododstavka tretjega odstavka 230. člena tega zakona morajo vsebovati določbe o:

- predmetu varstva in imetnikih pravic, za katere veljajo splošna pravila o razdelitvi zneskov, ki pripadajo imetnikom pravic,
- določitvi deleža vsakega imetnika pravic v zbranih prihodkih od pravic, **s čimer se lahko spodbujajo subjekti varstva posebne vrednosti za kulturo in nacionalno ustvarjalnost,**
- določitvi zneska za namenske sklade, ki se izplača po odbitku stroškov uveljavljanja pravic, določenim s tem zakonom, statutom organizacije za kolektivno upravljanje pravic ali mednarodnimi sporazumi o medsebojnem zastopanju organizacij za kolektivno upravljanje pravic, in
- rokih za izračun in izplačilo razdeljenih zneskov, ki pripadajo imetnikom pravic.
- Po tretjem odstavku istega člena pa je zapisano, da imajo dogovori o delitvi med imetnike pravic tega dela prednost pred splošnimi pravili o razdelitvi.

Menimo, da upoštevaje primerjalno prakso ni treba, da ima načelo dejanske uporabe takšno prednost, kot jo ima v ZKUASP. Če bi se to načelo striktno upoštevalo, bi bila večina pravil delitev slovenskih KO v neskladju z zakonom, saj vsaka pravila delitve določajo različne vrednosti za uporabo različnih del, kar pomeni, da izplačilo ni odvisno samo od števila uporabe, temveč tudi od vrste dela. Poleg tega pavšalne ocene znižujejo stroške kolektivnega upravljanja. Še posebej koristijo poenostavitve KO s področja pisanih del, saj imajo te v slovenskem sistemu kolektivnega upravljanja trenutno najmanjše prihodke in zato tudi odstotno najvišje stroške.

Priporočilo št. 14:

Razmisliti, ali pravilo iz petega odstavka 30. člena ZKUASP ustreza realnosti kolektivnega upravljanja pravic, razmisliti o večjem poudarku na dopustnosti pavšalizacije, še posebej za ekonomsko šibkejše KO, in razmisliti o dodatni vključitvi možnosti dajanja prednosti kulturno pomembnih delom, toda ne samovoljno.

10.3.5 Časovnica delitev

Za avtorske honorarje in nadomestila, **zbrane leta x**, bi bila časovnica naslednja:

2. **Do 30. 9. v letu x+1 –dodelitev in izplačilo zbranih honorarjev**

Dodelitev in izplačilo zbranih honorarjev se opravi čim prej oziroma najpozneje **v devetih mesecih po koncu poslovnega leta, v katerem so bili zbrani,** razen če to ni mogoče iz objektivnih razlogov, ki niso na strani KO ali zunanjega izvajalca – npr. razlogi, povezani s poročanjem uporabnikov, identifikacijo pravic imetnikov pravic ali usklajevanjem informacij o predmetih pravic (drugi odstavek 24. člena ZKUASP).

Tu je treba najprej predstaviti posamezne pojme iz ZKUASP. Pri tem smo se oprli na Poročilo o transparentnosti AKM za leto 2024:[441]

- **Zbrani avtorski honorarji in nadomestila:** v smislu 34. člena ZKUASP so to lahko samo sredstva, ki so bila dejansko pobrana (plačana) s strani uporabnikov kot zavezancev. Direktiva 2014/26 tu govori o »zneskih« (prvi odstavek 13. člena), pa tudi sicer KO ne more deliti sredstev, ki jih je samo zaračunala, ne pa tudi dejansko prejela od zavezancev. V smislu točke 1 drugega odstavka 41. člena ZKUASP, ki se nanaša na poročilo o preglednosti, pa so to zaračunani zneski – tj. zneski, ki jih je KO v letu, ki je predmet poročanja, neposredno zaračunala uporabnikom (izdani računi uporabnikom). Direktiva 2014/26 namreč v okviru poročila o preglednosti (člen 2(a) Priloge) zahteva navedbo finančnih informacij o prihodkih iz pravic, tj. o fakturah zavezancem, ne o dejansko pobranih zneskih. Predlagamo razkritje tako zaračunanih avtorskih honorarjev (prihodki iz pravic) in zbranih avtorskih honorarjev (prilivih iz pravic).
- **Dodeljeni avtorski honorarji in nadomestila:** zneski, ki so na podlagi pravil o delitvi določeni za vsakega imetnika pravic: zbrani avtorski honorarji in nadomestila se v skladu z pravili delitve razdelijo glede na uporabo, zabeleženo v zvezi s posameznim delom, tako izračunani znesek pa se nato dodeli imetnikom pravic na posameznem delu (glej tudi točko 8 drugega odstavka 41. člena ZKUASP). KO za namen dodeljevanja avtorskih honorarjev in nadomestil izvede vse ukrepe za identifikacijo in lociranje imetnika pravic s **pregledom podatkov o imetnikih pravic, evidence članov in imetnikov pravic ter drugih podatkov**, ki so ji na voljo (drugi odstavek 35. člena ZKUASP).
- **Nedodeljeni avtorski honorarji in nadomestila:** zneski, ki pripadajo za uporabo del, za katere ni podatkov o imetnikih pravic, oziroma zneskov ni mogoče izplačati, ker manjkajo bistvene informacije, kot so kontaktni ali bančni podatki.
- **Razdeljeni avtorski honorarji in nadomestila:** zneski, ki so nakazani na posamezni članski račun. Ti zneski nato tvorijo osnovo za izplačilo posameznim imetnikom pravic (izplačilo).
- **Dodeljeni, a nerazdeljeni avtorski honorarji in nadomestila:** se evidentirajo na ločenih računih. Gre za **blokirane zneske,** v zvezi s katerimi obstaja spor o imetništvu pravic, oziroma neurejena vprašanja dedovanja, itd.. To pomeni, da so upravičenci znani, znani so tudi vsi njihovi kontaktni podatki za izplačilo, vendar obstajajo pravne ovire za izplačilo.
- **Izplačani avtorski honorarji in nadomestila:** zneski, ki so bili izplačani imetnikom pravic in so zmanjšani za vključene ali predhodno odštete davke (glej tudi točko 9 drugega odstavka 41. člena ZKUASP). Po SRS 21 (Denarna sredstva) in SRS 22 (Kratkoročne obveznosti) se šteje, da je bilo izplačilo opravljeno v trenutku, ko se zmanjša denarno stanje podjetja, tj.: ko je denar dejansko izplačan (gotovina ali

[441] https://www.akm.at/wp-content/uploads/2025/06/AKM-Transparenzbericht-2024.pdf , str. 7.

prenos na račun druge osebe) oziroma ko podjetje izgubi razpolagalno pravico nad sredstvi, ki se izplačujejo. To pomeni, da lahko KO v letnem poročilu kot plačane prikaže samo tiste avtorske honorarje in nadomestila, nad katerimi je dejansko izgubila razpolagalno pravico.

Graf 1: Grafični prikaz časovnice delitev do vključno 9 meseca po končanem letu, lastni vir

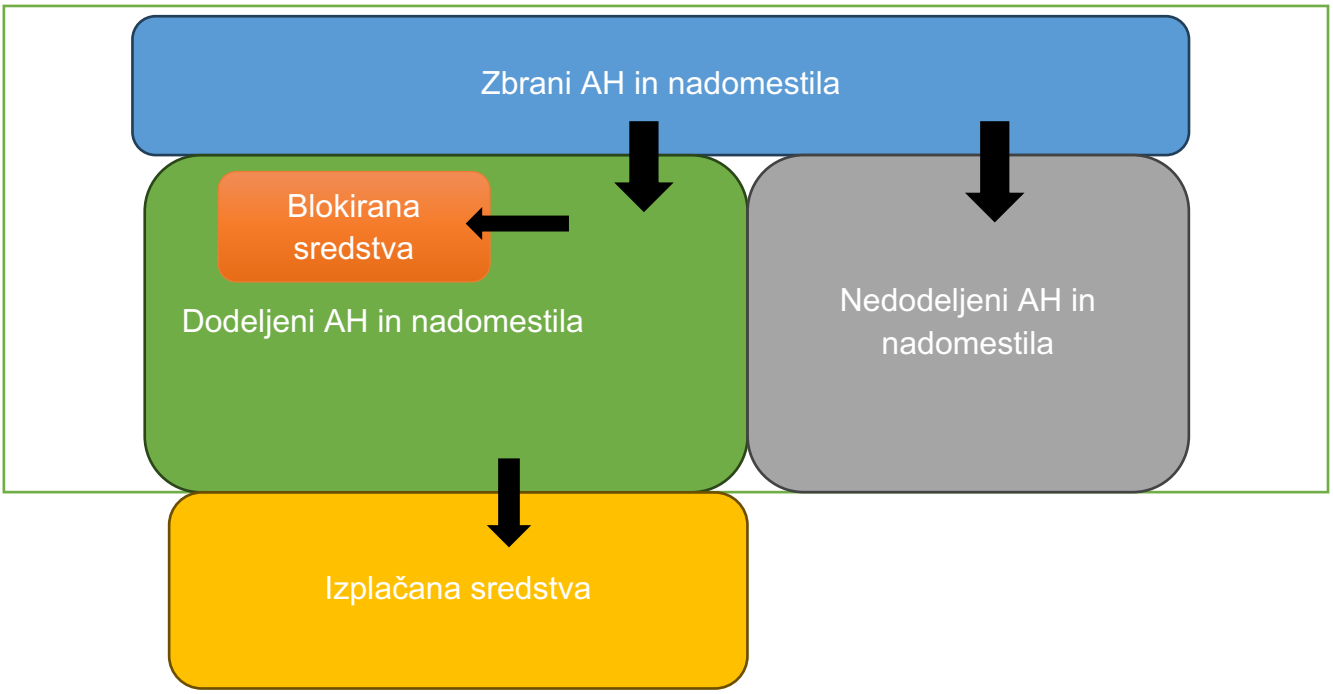

- POSTOPEK SKRBNEGA ISKANJA IMETNIKOV PRAVIC

2.1. Do 31. 12. v letu x+1 – dajanje informacij o nedodeljenih avtorskih honorarjih

KO najpozneje v roku treh mesecev po poteku roka iz drugega odstavka prejšnjega člena da imetnikom pravic, ki jih zastopa, in KO, s katerimi ima sklenjen sporazum o zastopanju, na razpolago informacije o avtorskih delih, za katere imetnika pravic ni bilo mogoče identificirati ali locirati (tretji odstavek 35. člena ZKUASP). Informacija vsebuje naslednje podatke, če KO z njimi razpolaga (četrti odstavek 35. člena ZKUASP):
- naslov avtorskega dela,
- osebno ime imetnika pravic,
- ime ali firmo založnika, filmskega producenta ali proizvajalca fonogramov in
- katero koli drugo informacijo, ki bi lahko prispevala k ugotovitvi imetnika pravic.

2.2. Do 31. 12. v letu x+2: Objava informacij o nedodeljenih sredstvih na spletni strani KO

Če KO tudi po izvedenih vseh potrebnih ukrepih iz drugega in tretjega odstavka tega člena imetnika pravic ne more identificirati ali locirati, objavi informacijo iz tretjega odstavka tega člena na svoji spletni strani najpozneje v enem letu po izteku trimesečnega roka iz tretjega odstavka 35. člena (peti odstavek istega člena ZKUASP).

3. 31. 12. v letu x+3: Nerazdeljeni (pravilno nerazdeljivi) avtorski honorarji in nadomestila

Če avtorskih honorarjev kljub vsem izvedenim ukrepom ni mogoče dodeliti, se po treh letih od konca poslovnega leta, v katerem so bili pobrani, in pod pogoji iz drugega, tretjega in petega odstavka tega člena, šteje, da so ti zneski nerazdeljeni (šesti odstavek 35. člena ZKUASP).

Nerazdeljeni (pravilno: nerazdeljivi) avtorski honorarji in nadomestila so vsi zneski, ki jih ni bilo mogoče izplačati imetnikom pravic, ker manjkajo bistvene informacije, kot so kontaktni podatki ali bančni podatki, pri čemer so bili sprejeti vsi potrebni ukrepi za ugotavljanje in iskanje teh imetnikov pravic (glej tudi točko 13 drugega odstavka 41. člena ZKUASP)**.**

Kaj pa, če KO v letnih poročilih ne navaja nerazdeljenih avtorskih honorarjev in nadomestil, čeprav ima v bilancah precej starejših obveznosti do imetnikov pravic? Ali bi to pomenilo, da mora KO najprej sprejeti sklep o višini nerazdeljenih sredstev, da bi lahko šteli, da ima takšna sredstva? Menimo, da so določbe 35. člena ZKUASP kogentne narave in da **se sredstva štejejo za nerazdeljena (nerazdeljiva) samodejno po preteku treh let od leta**, v katerih so bila zbrana, razen če gre za blokirana sredstva. Dodaten pogoj je samo, da mora KO izvesti zakonsko določen postopek iskanja imetnikov pravic. Če tega ne izvede, gre za hujšo kršitev fiduciarnih dolžnosti, zato se KO na neizvedbo postopka iskanja imetnikov pravic ne more sklicevati.

Graf 2: Grafični prikaz časovnice nadaljnjega iskanja imetnikov pravic

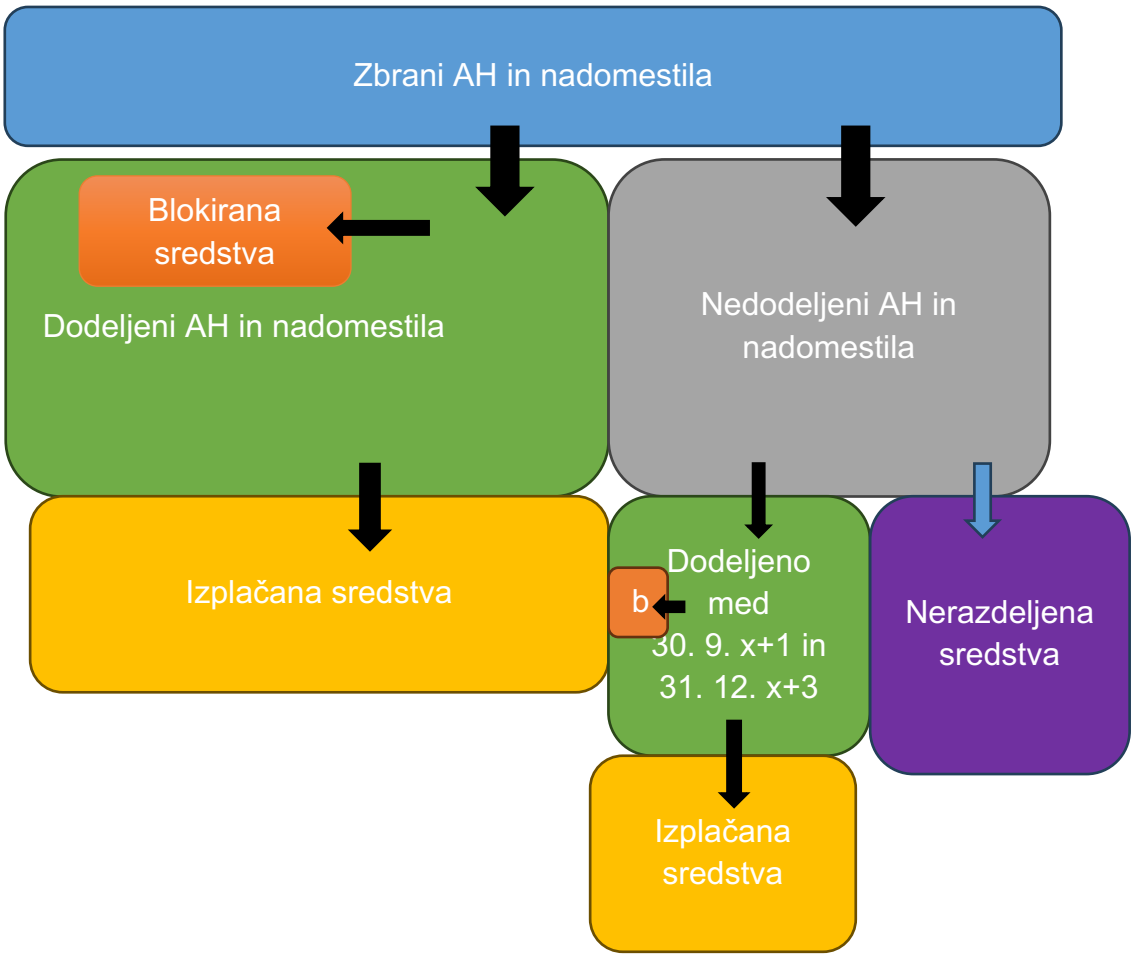

Priporočilo št. 15:

Čeprav o uporabi nerazdeljenih (pravilneje – nerazdeljivih) sredstev odloča skupščina, je treba ta sredstva že pred sklepom skupščine obravnavati kot nerazdeljena, takoj ko so za to izpolnjeni zakonski pogoji (tj. dne 31. 12. tretjega leta od leta, ko so bili zbrani). Ker je namen Direktive 2014/26, da sredstva ne zastajajo pri KO, mora skupščina o uporabi nerazdeljenih sredstev odločiti takoj, ko so za to izpolnjeni pogoji, torej na prvi skupščini po preteku treh let, od leta, v katerem so bila ta sredstva zbrana. Sredstva se morajo torej v letu x+4 v celoti potrošiti, da ne zastajajo v bilanci KO – lahko se namenijo in nato izplačajo iz namenskih skladov, lahko pa se porabijo za pokrivanje stroškov delovanja KO, ter s tem koristijo vsem upravičencem enakomerno.

V vseh določbah ZKUASP spremeniti izraz »nerazdeljeni« v »nerazdeljivi«.

Da bi se lahko preverilo, koliko sredstev, namenjenih imetnikom pravic, iz določenega leta je še neizplačanih, bi morale KO v BS oziroma v Pojasnilih k računovodskim

izkazom – ne samo po ZKUASP, temveč po ZGD-1 – v bilanci stanja v obliki preglednice s seštevki razkriti obveznosti iz naslova avtorskih honorarjev in nadomestil, po letih.

Dober primer prikaza gibanja zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil je Preglednica splošnega obračuna plačila in razdelitve avtorskih honorarjev in nadomestil (»Tablica naplate in razpodjele sredstava,« ki nato predstavlja podlago za obračun plačila in razdelitve avtorskih honorarjev in nadomestil), ki jo uporabljajo hrvaške KO in jih tudi posebej preveri revizor.[442]

Tudi po španskem LPI morajo KO ravnati skrbno pri zbiranju in upravljanju zbranih pravic. Za zbrane pravice se štejejo zneski, ki jih organizacija zbere v imenu imetnikov pravic na podlagi izključne pravice, pravice do nadomestila ali pravice do kompenzacije. Organizacije, ki upravljajo pravice na različnih vrstah del, morajo zagotoviti sledljivost postopka zbiranja in razdeljevanja pravic — od izvora zbiranja do izplačila imetnikom pravic. Če uporabnik izpolni obveznost obveščanja iz člena 167.1, morajo KO v svojih računovodskih evidencah ločeno voditi:

- zbrane pravice in prihodke iz njihove naložbe, ločeno glede na izvor pravic,
- lastna sredstva, prihodke iz teh sredstev, stroške upravljanja in druge odbitke.[443]

Priporočilo št. 16:

Uvesti enotno opredelitev pojmov iz ZKUASP:

1 **Zaračunani avtorski honorarji in nadomestila:** v smislu točke 1 drugega odstavka 41. člena ZKUASP, so zneski, ki jih je KO v letu, ki je predmet poročanja, neposredno zaračunala uporabnikom (izdani računi uporabnikom).
2 **Zbrani avtorski honorarji in nadomestila:** v smislu točke 1 drugega odstavka 41. člena ZKUASP, so zneski, ki jih je KO v letu, ki je predmet poročanja, prejela od uporabnikov.
3 **Dodeljeni avtorski honorarji in nadomestila:** zneski, ki so na podlagi pravil o delitvi določeni za vsakega imetnika pravic: zbrani avtorski honorarji in nadomestila se v skladu z pravili delitve razdelijo glede na uporabo, zabeleženo v zvezi s posameznim delom, tako izračunani znesek pa se nato dodeli imetnikom pravic na posameznem delu (točka 8 drugega odstavka 41. člena ZKUASP).

[442] https://www.zamp.hr/uploads/Izvjesce_o_cinjeninim_nalazima_za_2024.pdf
[443] LPI, 175. člen.

4 **Nedodeljeni avtorski honorarji in nadomestila:** zneski, ki pripadajo za uporabo del, za katere ni oziroma še ni podatkov o imetnikih pravic, oziroma zneskov ni mogoče izplačati, ker manjkajo bistvene informacije, kot so kontaktni ali bančni podatki.

5 **Razdeljeni avtorski honorarji in nadomestila:** zneski, ki so nakazani na posamezni članski račun. Ti zneski nato tvorijo osnovo za izplačilo posameznim imetnikom pravic (izplačilo).

6 **Dodeljeni, a nerazdeljeni avtorski honorarji in nadomestila:** blokirani zneski, v zvezi s katerimi obstaja spor o imetništvu pravic. To pomeni, da so upravičenci znani, znani so tudi vsi njihovi kontaktni podatki za izplačilo, vendar obstajajo pravne ovire za izplačilo.

7 **Izplačani avtorski honorarji in nadomestila:** zneski, ki so bili izplačani imetnikom pravic tako, da se je zmanjšajo denarno stanje KO, in so zmanjšani za vključene ali predhodno odštete davke (točka 9 drugega odstavka 41. člena ZKUASP).

8 **Nerazdeljivi avtorski honorarji in nadomestila:** zneski, ki jih kljub izvedenemu skrbnemu iskanju ni mogoče razdeliti v roku treh let od konca leta, v katerem so bili pobrani (šesti odstavek 35. člena ZKUASP).

Oblikovati **Preglednico splošnega obračuna plačila in razdelitve avtorskih honorarjev**, po vzoru preglednic, ki jih uporabljajo hrvaške KO.

10.4 PRITOŽBENI POSTOPEK IN SODNO VARSTVO

KO mora svojim članom, imetnikom pravic in KO, s katerimi ima podpisan sporazum o zastopanju, zagotoviti učinkovito reševanje sporov. Na pritožbo mora odgovarjati pisno ter jo, če ji ne ugodi, obrazložiti. Zoper dokončno odločitev KO je mogoča tožba, o kateri odloča sodišče, pristojno za odločanje v sporih intelektualne lastnine po zakonu, ki ureja sodišča, t. j. Okrožno sodišče v Ljubljani[444].[445]

V sodbi Ips 196/2017 z dne 30. novembra 2017 je VSRS prvič obravnavalo avtorjev tožbeni zahtevek na plačilo nadomestil, ki jih je zanj zbrala KO. Tožnik je za RTV Slovenija ustvaril zvočne podlage za več radijskih in televizijskih oddaj. Menil je, da mu je toženec glede na obseg predvajanja njegovih del izplačeval prenizke honorarje. Tožbeni zahtevek je utemeljeval na določbah Pravilnika Združenja SAZAS o zaščiti avtorskih pravic in delitvi avtorskih honorarjev. Sodišče je tožniku prisodilo 130.000 evrov glavnice.[446] Bistveni argumenti strank v sporu so bili naslednji:

---

[444] Okrožno sodišče v Ljubljani je krajevno izključno pristojno za odločanje v sporih o pravicah intelektualne lastnine na prvi stopnji (razen za spore med delodajalci in delavci v zvezi z izumi, oblikami teles, slikami, risbami in tehničnimi izboljšavami). ZS, 103. člen, 2. odstavek.
[445] ZKUASP, 67. člen, 1.–3. odstavek.
[446] Drobež, 2018, str.12-13.

a) Prenos malih glasbenih pravic na uporabnika

Tožnik je uveljavljal, da malih glasbenih pravic ni prenesel na RTV Slovenija, toženec pa je trdil ravno nasprotno. Menil je, da če ni izplačal honorarja RTV Slovenija kot imetniku pravic, ker slednji tega ni zahteval, to še ne pomeni, da ga mora izplačati tožniku.

VSRS je upoštevalo, da je tožnik vsa glasbena dela prijavil tožencu v skladu s 13. členom pravilnika. S tem, ko je tožnik prvič vzpostavil kontakt s tožencem in mu prijavil svoje delo, se je med njima po zakonu vzpostavilo mandatno (skrbniško) razmerje, saj za male glasbene pravice velja obvezno kolektivno upravljanje. V 12. členu toženčevega pravilnika je bilo določeno, da avtor obdrži vse pravice na naročenem delu. Ta člen je tožnika omejeval pri razpolaganju z materialnimi avtorskimi pravicami v razmerju do naročnika dela. Zato je VSRS tožniku prisodilo tudi plačilo za predvajanje glasbe v teletekstu in na videostraneh.

b) O naravi toženčevega pravilnika

VSRS je pojasnilo, da toženčev pravilnik ni podzakonski akt. Toženec ni nosilec javnih pooblastil, da bi bil pristojen izdajati akte s splošno veljavnostjo. Avtorske pravice so zasebne pravice in njihovo uveljavljanje ne spada med naloge državne uprave. Pravilnik je tako pravni akt zasebne narave.

c) O opustitvi dolžnosti uporabnika, da posreduje podatke o uporabi

Toženec se je skliceval na to, da mu RTV Slovenija ni sporočila seznama predvajanih del. Vrhovno sodišče je menilo, da to ne vpliva na njegovo obveznost izplačila zbranih avtorskih honorarjev. Namen 160. člena ZASP je, da se KO olajša upravljanje pravic. Če pa RTV-organizacija opusti dolžnosti po tem členu, to ne vpliva na toženčevo obveznost, da vsakemu upravičencu izplača delež zbranih honorarjev, ki ustreza prihodkom, pridobljenim iz uveljavljanja njegovih pravic. V takem primeru si mora podatke priskrbeti sam ali pa ustvariti primerne rezervacije za avtorje, ki kasneje dokažejo uporabo svojih del.

d) Prepoved retroaktivne uporabe pravil o razdelitvi zbranih honorarjev

VSRS je tudi poudarilo, da morajo biti pravila delitve honorarjev vnaprej določena in morajo izključevati vsako arbitrarnost. Gre za trdna pravila, ki urejajo najbolj občutljivo področje kolektivnega upravljanja. Vnaprej so določena samo tista pravila, ki so bila sprejeta pred obdobjem uporabe del. **Pri spreminjanju pravil po obračunskem obdobju, na katerega se delitev nanaša, gre za nedovoljeno sprotno določanje delitvenih pravil, ki proti avtorju ne učinkuje.**

e) Vpliv nepravilne delitve na toženčevo razmerje do tožnika

Iz toženčevih revizijskih ugovorov je bilo mogoče zaključiti, da je delež, ki bi moral pripadati tožniku, razdelil drugim avtorjem, ker od RTV Slovenija ni pravočasno pridobil podatkov o dejanski uporabi tožnikovih del in jih zato ni upošteval pri razdelitvi. VSRS

je menilo, da že zato tožençeva delitev ni bila pravilna, saj ni bila v skladu z dejansko uporabo del. Toženec bi moral z delitvijo počakati, dokler ne bi pridobil popolnih podatkov o uporabi del. Če bi to trajalo predolgo, pa bi moral v zvezi z manjkajočimi podatki oblikovati ustrezne rezervacije. Pomanjkljivost delitvenih pravil tožniku ne sme biti v škodo. Tožnik ima pravico zahtevati honorarje pod istimi pogoji, za isto dejansko obdobje uporabe (ne pa samo v okviru neke naknadne dodatne razdelitve v kasnejših obdobjih) in upoštevaje enako vrednost točke kot ostali avtorji.

Toženec je moral izpolnjevati visoke strokovne standarde po ZASP, da je pridobil ekskluzivno pravico za delovanje, katerega osnovni namen je zavarovati pravice avtorjev. Zato sam nosi celotno tveganje, če njegova pravila delitve niso ustrezna, ne pa avtorji.

10.5 RAZMERJE MED KO IN IMETNIKI PRAVIC – VIDIK KO

V standardiziranih vprašalnikih KO smo postavili naslednje trditve:

1. **Imetniki pravic redno sporočajo KO spremembe podatkov o avtorskih delih in pravicah, ki jih upravlja KO, ki so potrebni za delitev zbranih avtorskih honorarjev.**
2. **Imetniki pravic redno sporočajo KO spremembe svojih podatkov, potrebnih za izplačilo zbranih avtorskih honorarjev (naslov, transakcijski račun, itd...).**
3. **V KO imamo vzpostavljene pritožbene sisteme, v katerih lahko imetniki pravic odpravijo nejasnosti glede delitve in izplačila zbranih avtorskih honorarjev.**
4. **Spori med KO in imetniki pravic se uspešno rešijo znotraj KO.**
5. **Sodni postopki za reševanje sporov med KO in imetniki pravic so hitri in učinkoviti.**
6. **Sodna praksa glede sporov med imetniki pravic in KO je predvidljiva.**

Odgovore smo razvrstili od najmanj zadovoljnih na najbolj zadovoljne:

AIPA: AIPA, k.o., je pri presoji odnosa med imetniki pravic in KO izrazila, da se z večino podanih trditev ne strinja. Po njihovem mnenju imetniki pravic ne sporočajo redno sprememb podatkov o avtorskih delih in pravicah, ki jih organizacija upravlja, kar povzroča težave pri delitvi zbranih avtorskih honorarjev. Zaradi tega morajo imetnike večkrat letno opominjati na njihovo dolžnost posodabljanja podatkov. Enako velja za spremembe osebnih in plačilnih podatkov, kot so naslov, transakcijski račun ali davčni status. Tudi v teh primerih se organizacija sooča z zamudami in napakami, ki otežujejo pravočasna izplačila. AIPA, k.o., meni, da bi se te težave bistveno zmanjšale, če bi KO imele zakonsko pooblastilo za dostop do registra TRR in Centralnega registra prebivalstva, kar bi povečalo natančnost in učinkovitost postopkov.

Pri vprašanju, ali ima organizacija vzpostavljen učinkovit pritožbeni sistem, je bila AIPA, k.o., neodločena. Pojasnila je, da pritožbeni sistem sicer obstaja in je jasno določen v statutu ter internih aktih, vendar se v praksi ne uporablja, saj se večina vprašanj in nejasnosti rešuje sproti, prek neposredne komunikacije z imetniki pravic.
Na trditev, da se spori med KO in imetniki pravic uspešno rešujejo znotraj organizacije, se AIPA, k.o., ni strinjala. Poudarila je, da se večina sporov, povezanih z delitvijo in izplačili, sicer reši interno, vendar obstaja manjši del članov, ki sprožajo postopke pred različnimi zunanjimi organi – med drugim upravne in sodne postopke ter postopke pred Informacijskim pooblaščencem. Takšni primeri so redki, vendar zahtevajo veliko časa in resursov.

Organizacija se sploh ne strinja s trditvijo, da so sodni postopki za reševanje sporov hitri in učinkoviti. Poudarila je, da ti postopki praviloma trajajo dolgo, sodišča pa pogosto težko razumejo posebnosti kolektivnega upravljanja. Poleg tega prihaja tudi do zlorab sodnega varstva s strani posameznikov, ki z vlaganjem tožb ali pobud poskušajo uveljavljati parcialne interese, kar povečuje stroške in obremenjuje delovanje organizacije.

Tudi s trditvijo, da je sodna praksa glede sporov med imetniki pravic in KO predvidljiva, se AIPA, k.o., sploh ne strinja. Po njihovem mnenju je sodna praksa neenotna, saj različna sodišča odločajo različno o vsebinsko podobnih primerih. Enotnejša praksa se oblikuje šele na ravni Vrhovnega sodišča, vendar postopki potekajo počasi in zato ne prispevajo k sprotnemu reševanju težav, ki jih kolektivno upravljanje zahteva.

Na odprto vprašanje o izboljšavah v odnosu med KO in imetniki pravic je AIPA, k.o., poudarila potrebo po večji preglednosti, odprti komunikaciji in digitalizaciji postopkov. Po njihovem mnenju bi elektronske prijave repertoarja, sprotno obveščanje o statusu izplačil in dostop do podatkov o nadomestilih bistveno izboljšali učinkovitost in zadovoljstvo imetnikov pravic. Organizacija je tudi opozorila, da večina nezadovoljstva med imetniki pravic izvira iz subjektivnega občutka, da so njihova nadomestila prenizka, zlasti pri imetnikih z manjšim ali redko uporabljenim repertoarjem. Zato je ključna naloga KO, da s strokovno in potrpežljivo komunikacijo pojasnjujejo sistem delitve in prispevajo k boljšemu razumevanju njegovega delovanja.

SAZAS: Združenje SAZAS, k.o., je pri presoji odnosa med imetniki pravic in KO izrazilo večinoma pozitivno stališče, ob zavedanju, da določeni vidiki še vedno zahtevajo izboljšave. Organizacija se z večino trditev strinja, pri čemer poudarja postopno napredovanje v učinkovitosti sodelovanja z avtorji in imetniki pravic, predvsem po uvedbi elektronskega poslovanja ter uporabi mednarodnih standardov dokumentacije. Ti ukrepi omogočajo učinkovitejše prijavljanje del in izmenjavo podatkov, tudi za dela iz tujega repertoarja. SAZAS vlaga precejšnje napore v ozaveščanje avtorjev o pomembnosti urejene dokumentacije in pravočasnega posredovanja podatkov. Poudarja, da lahko KO avtorjem pomaga le toliko, kolikor so ti sami pripravljeni

odgovorno sodelovati in skrbeti za ažurnost svojih podatkov, saj je to predpogoj za pravično delitev sredstev.

Tudi glede ažurnosti osebnih in plačilnih podatkov je SAZAS, k.o., ocenil, da stanje še ni popolno, vendar se izboljšuje, predvsem zaradi sprememb zakonodaje in večje osveščenosti imetnikov pravic. Organizacija poudarja, da so točni osebni podatki nujni za pravočasna izplačila, pri čemer gre za skupno odgovornost med imetniki in KO. S proaktivnim obveščanjem in komunikacijo SAZAS prispeva k izboljšanju ažurnosti in s tem k večji učinkovitosti celotnega sistema delitve.

Na področju reševanja pritožb SAZAS navaja, da ima vzpostavljen sistem, določen v internih aktih, vendar se v praksi pritožbe pojavljajo redko. Organizacija se trudi morebitne nesporazume preprečiti že vnaprej z jasno komunikacijo, izobraževanjem in aktivnim pristopom. Posebno pozornost namenja avtorjem, ki se srečujejo z izzivi, ter skuša njihove težave reševati hitro, učinkovito in z razumevanjem, brez nepotrebnega vključevanja sodišč ali medijev.

Spori med imetniki pravic in Združenjem SAZAS se po njihovih navedbah večinoma uspešno rešujejo znotraj organizacije. Zadovoljstvo članov je praviloma visoko, največ nesporazumov pa izhaja iz nerazumevanja vloge SAZAS-a in njegovega mandata za zbiranje nadomestil. Pogosto nezadovoljstvo izražajo glasbeniki, ki niso avtorji in zato niso upravičeni do nadomestil, kar ni v pristojnosti SAZAS-a. Organizacija poudarja, da si v takih primerih prizadeva za popolno transparentnost in odprt dialog, saj meni, da je razumevanje temelj zaupanja. Če spora ni mogoče rešiti znotraj organizacije, SAZAS postopke pred sodišči vodi odgovorno, z namenom zaščite interesov vseh avtorjev.

Glede hitrosti in učinkovitosti sodnih postopkov SAZAS ocenjuje, da so ti v Sloveniji počasni, dragi in pogosto nezanesljivi. Pomanjkanje sodnikov in strokovnjakov s poznavanjem avtorskega prava negativno vpliva na kakovost odločanja in trajanje postopkov. Zato sodni postopki po njihovem mnenju pogosto niso učinkovita pot za reševanje sporov, zlasti kadar bi bile potrebne hitre odločitve.

Tudi pri vprašanju predvidljivosti sodne prakse je stališče SAZAS-a kritično. Organizacija meni, da sodne prakse na področju avtorskega prava in kolektivnega upravljanja ni dovolj, da bi lahko govorili o njeni enotnosti in predvidljivosti. Ker je primerov razmeroma malo in so vsebinsko zelo različni, se težko oblikujejo enotna merila odločanja. SAZAS zato predlaga večjo specializacijo sodišč ali sistematično spremljanje sodne prakse iz drugih držav EU, kjer je področje bolj razvito. Po njihovem mnenju bo do večje pravne varnosti prišlo šele, ko se bo oblikovala ustaljena sodna praksa, saj trenutna nepredvidljivost ustvarja negotovost tako za KO kot za imetnike pravic in uporabnike.

Na odprto vprašanje o izboljšavah v odnosu med KO in imetniki pravic Združenje SAZAS, k.o., ni podalo posebnih dodatnih pripomb.

ZAMP: Združenje avtorjev in nosilcev malih in drugih avtorskih pravic Slovenije – ZAMP, k.o., je pri presoji odnosa med imetniki pravic in KO izrazilo pretežno pozitivno oceno, čeprav opozarja na določene izzive pri posodabljanju podatkov s strani imetnikov pravic. Organizacija ocenjuje, da imetniki pravic v veliki meri redno sporočajo spremembe podatkov o avtorskih delih in pravicah, ki jih upravlja KO, vendar so tisti, ki to počnejo, predvsem imetniki z obsežnejšim ali pogosto spreminjajočim se repertoarjem. Pri ZAMP-u je le manjši delež sredstev – manj kot 15 % vseh zbranih – odvisen od obsega repertoarja, zato ima to vprašanje omejen vpliv na celoten sistem delitve.

Pri posodabljanju osebnih in plačilnih podatkov ZAMP ugotavlja nekoliko manj doslednosti. Organizacija se z navedeno trditvijo ni strinjala, saj po njihovih izkušnjah imetniki ob spremembi naslova ali bančnega računa pogosto ne obvestijo pravočasno KO. Ta ugotovitev kaže na potrebo po večji ozaveščenosti imetnikov o pomembnosti ažurnih podatkov za nemoteno in pravočasno izplačevanje nadomestil.

ZAMP, k.o., ima vzpostavljene ustrezne pritožbene mehanizme, ki omogočajo imetnikom pravic, da odpravijo nejasnosti glede delitve in izplačil. Organizacija navaja, da se vsakemu vprašanju ali pritožbi posveti individualno in brez odlašanja, obenem pa postopoma vzpostavlja bazo najpogostejših vprašanj in odgovorov, da bi izboljšala transparentnost in dostopnost informacij.

Spori med KO in imetniki pravic se po navedbah ZAMP-a praviloma rešujejo znotraj organizacije. Do sedaj so bila vsa nesoglasja rešena hitro in uspešno, čeprav se občasno pojavijo pričakovanja, ki presegajo pristojnosti KO. ZAMP opaža, da je nekatere imetnike z dolgoletnimi pooblastili najbolj zmedla sprememba zakonodaje o kolektivnem upravljanju, ki je povzročila določene nesporazume, izvirajoče iz nepoznavanja novih zakonskih določb.

Organizacija do sedaj še ni imela sodnih sporov z imetniki pravic, zato ni mogla oceniti hitrosti in učinkovitosti sodnih postopkov. Prav tako je izrazila negotovost glede predvidljivosti sodne prakse, saj meni, da trenutno ni mogoče zanesljivo oceniti, kako bi sodišča odločila v posameznih primerih s področja kolektivnega upravljanja.

Na odprto vprašanje o izboljšavah v odnosu med KO in imetniki pravic je ZAMP, k.o., predlagal spremembo davčne ureditve. Po njihovem mnenju bi morali vsi imetniki posamezne KO kot skupnost imeti skupno davčno številko, ki bi jo upravljala KO in bi bila zavezanka za DDV. KO in skupnost imetnikov bi tako tvorili enotno skupino za DDV, kar bi po njihovem mnenju prispevalo k večji administrativni poenostavitvi in preglednosti sistema.

SAZOR: Navedena KO je v svojih odgovorih glede odnosa med imetniki pravic in KO izrazila pretežno pozitivno oceno. Organizacija je navedla, da je komunikacija z imetniki pravic na visoki ravni in da poteka profesionalno. Imetniki pravic redno obveščajo organizacijo o spremembah podatkov o avtorskih delih in pravicah, potrebnih za delitev zbranih avtorskih honorarjev, prav tako pa tudi o spremembah osebnih in plačilnih podatkov, potrebnih za izplačila. SAZOR GIZ, k.o., ima po lastnih navedbah vzpostavljene ustrezne pritožbene mehanizme, čeprav je število pritožb zelo majhno. Organizacija poudarja, da morebitne težave rešuje hitro in učinkovito, večjih nesoglasij pa ne beleži. Spori med KO in imetniki pravic se po njihovih navedbah uspešno rešujejo znotraj organizacije, pri čemer SAZOR do zdaj ni zaznal primerov, ki bi zahtevali formalne postopke. Tudi glede sodnih postopkov in sodne prakse je organizacija pojasnila, da trenutno nima izkušenj s sodnimi spori z imetniki pravic, zato teh vidikov ne more celovito oceniti.

Na vprašanje o morebitnih izboljšavah v odnosu med KO in imetniki pravic je SAZOR GIZ, k.o., odgovoril, da komunikacija z imetniki poteka nemoteno in da na tem področju ne zaznava težav.

IPF, k.o., je pri presoji odnosa med imetniki pravic in KO izrazila pretežno pozitivno oceno. Z večino trditev se je strinjala, kar kaže na zadovoljstvo z vzpostavljenimi procesi sodelovanja in komunikacije z imetniki pravic. Organizacija je poudarila, da imetnike pravic spodbuja k prijavi del že ob prvem kontaktu ter pred vsakim obračunom, še posebej za tista dela, pri katerih zazna večjo uporabo. IPF uporablja rešitve, ki poenostavljajo postopke prijave, imetnikom pa zagotavlja svetovanje in pomoč tako osebno kot na daljavo. Tudi pri vprašanju o ažurnosti osebnih in plačilnih podatkov organizacija ocenjuje stanje pozitivno. Navedla je, da je proaktivna pri preverjanju podatkov v svojih bazah, kar počne najmanj pred glavnim obračunom. Odziv imetnikov pravic je po njihovih navedbah iz leta v leto boljši, čeprav še ni popoln.

IPF, k.o., ima vzpostavljen pritožbeni sistem, ki je določen v statutu. Organizacija je poudarila, da je število pritožb zelo majhno, večina med njimi pa se izkaže za neutemeljene, kar se imetnikom pravic pojasni s predstavitvijo konkretnih izračunov nadomestil. S tem zagotavljajo transparentnost in ohranjajo zaupanje v postopke delitve. Spori med KO in imetniki pravic se po navedbah IPF, k.o., uspešno rešujejo znotraj organizacije. V ta namen imajo vzpostavljen postopek interne mediacije, ki se je v praksi izkazal za učinkovit, zlasti pri sporih glede dvojnih prijav ali ugotavljanja imetništva pravic na posameznih delih. Na vprašanji o hitrosti sodnih postopkov in predvidljivosti sodne prakse IPF, k.o., ni mogel podati vsebinskega mnenja, saj do sedaj še ni bil udeležen v takšnih primerih.

Na odprto vprašanje o morebitnih izboljšavah v odnosih med KO in imetniki pravic je IPF, k.o., navedel, da so njihovi odnosi z imetniki pravic dobri in da ne zaznavajo posebnih težav.

10.6 RAZMERJE MED KO IN IMETNIKI PRAVIC – VIDIK IMETNIKOV PRAVIC

10.6.1 Statistična obdelava rezultatov anket z z+4 testom

Za ugotavljanje zadovoljstva imetnikov pravic smo izvedli anketo, odgovore pa smo analizirali z z+4 testom. “Z+4 test” je popravljena različica klasičnega Z-testa za deleže (proporcije). Uporablja se, kadar obstaja majhen vzorec ali kadar je delež uspehov ($\hat{p}$) zelo blizu 0 ali 1, zaradi česar klasični Z-test ali interval zaupanja ni zanesljiv. Metoda Z+4 (plus-four) je danes priporočena v mnogih statističnih priročnikih kot bolj robustna alternativa klasičnemu Z-testu za deleže, kadar so vzorci majhni ali rezultati redki.[447]

Anketirali smo 202 imetnika avtorskih pravic, od tega na glasbenih delih 121 upravičencev in na avdiovizualnih delih 77 upravičencev.

Anketo smo distribuirali preko družbenih omrežij od 1. 12. 2024 do 30. 4. 2025. Pri distribuiranju smo za pomoč zaprosili tudi KO, ki so ankete objavile na svojih spletnih straneh oziroma so jo pošiljale svojim upravičencem po elektronski pošti. Njihove pravice ščitijo različne KO, kot to prikazuje preglednica 4. **Pomembno je, da so lahko posamezno KO ocenili samo tisti upravičenci, ki so izrecno navedli, da ta KO ščiti njihove pravice, drugim se anketna vprašanja v zvezi s to KO niso pokazala.** Iz rezultatov ankete, ki so podrobneje podani v prilogi, zaključujemo, da je bilo izmed 202 anketirancev kar 201 pravilnih odgovorov na nekatera vprašanja, vendar pa so na vprašanja o temeljnih lastnosti KO odgovarjali v manjšem številu.

Preglednica 4: Struktura anketirancev glede na KO, ki ščiti njihove avtorske pravice.

	Frekvence
ZDRUŽENJE SAZAS k.o.	108
IPF, k.o.	125
AIPA, k.o.	64
SAZOR GIZ, k.o.	22
ZAMP - ZDRUŽENJE AVTORJEV SLOVENIJE, k.o.	24
Nobena kolektivna organizacija ne ščiti mojih pravic.	4
Ne vem.	6

[447] Agresti, Coull, 1998.

Preglednica 5: Število ocenjevalcev karakteristik KO, po KO, ki jim pripadajo.

KO	SAZAS	IPF	AIPA	SAZOR	ZAMP
Število ocenjevalcev	93	105	56	20	19

Kar 76 % anketirancev se zaveda, da je za nekatere vrste pravic (na primer male glasbene pravice v smislu javnega predvajanja glasbe v živo ali na daljavo (radio, televizija, internet)) in nadomestil (na primer nadomestilo za zasebno reproduciranje) obvezno, da se kolektivno upravljajo, kar pomeni, da lahko avtorji dobijo plačila za uporabo del samo preko KO. Iz tega lahko sklepamo, da obstaja več kot 18 % vseh slovenskih upravičencev, ki se tega ne zavedajo, kar lahko trdimo s tveganjem manjšim od α =2,5 %. Le 171 od 186 anketirancev je izrazilo, da si želi, da KO ščitijo njihove pravice, iz česar sklepamo, da obstaja vsaj 3 % slovenskih upravičencev, ki si tega izrecno ne želijo (trditev postavljamo s tveganjem, manjšim od α =0,01). Vsaj 18 % upravičencev v Sloveniji se tudi ne zaveda dobro prednosti za avtorje, če svoja dela redno prijavljajo KO (tveganje te trditve je manjše od α =5 %). Od 186 upravičencev v anketi je le 86 teh izkazalo splošno zadovoljstvo s trenutnim sistemom kolektivnega upravljanja, kar pomeni, da v celotni populaciji slovenskih upravičencev do avtorskih pravic obstaja več kot 50 % tistih, ki niso splošno zadovoljni s trenutnim sistemom kolektivnega upravljanja ($\alpha < 0{,}1$).

*Preglednica 6: Število negativnih ocen anketirancev glede ključnih lastnosti posameznih KO**

KO	SAZAS	IPF	AIPA	SAZOR	ZAMP
Število ocenjevalcev	93	105	56	20	19
Lastnosti izvajanja KO na katere se pritožujejo avtorji					
KO nima na svoji spletni strani dobre aplikacije za prijavo del	24	16	16	4	4
Postopek prijave del ni preprost ne hiter	27	18	18	5	4
Postopek spremembe podatkov o imetniku pravic ni ne preprost ne hiter	13	10	10	5	3
Pravila o delitvi avtorskih honorarjev so neustrezna	46	22	19	4	3
Namenski skladi KO so nepomembni	21	18	16	---	---
KO nima vzpostavljene pritožbene sisteme za učinkovito uveljavljanje delitve in izplačila zbranih avtorskih honorarjev	27	15	17	4	4
Spori med KO in imetniki pravic se neuspešno rešujejo v KO	26	16	17	4	4
Delovanje KO ni transparentno	53	24	21	5	4
Na spletni strani KO niso objavljeni vsi podatki, ki avtorje v zvezi z upravljanjem njihovih pravic zanimajo	28	21	17	4	5
KO ne daje vseh podatkov, ki jih avtor potrebuje za ugotovitev, ali so bili njegovi avtorski honorarji pravilno obračunani	41	24	21	5	3
KO nepravilno obračunava avtorske honorarje	30	18	19	3	3

* *10 anketirancev nima zaščite ali zanjo ne ve.*

*Preglednica 7: Delež negativnih ocen anketirancev glede ključnih lastnosti posameznih organizacij**

KO	SAZAS	IPF	AIPA	SAZOR	ZAMP
n	93	105	56	20	19
Lastnosti izvajanja KO na katere se pritožujejo avtorji					
KO nima na svoji spletni strani dobre aplikacije za prijavo del	0,26	0,15	0,29	0,20	0,21
Postopek prijave del ni preprost ne hiter	0,29	0,17	0,32	0,25	0,21
Postopek spremembe podatkov o imetniku pravic ni ne preprost ne hiter	0,14	0,10	0,18	0,25	0,16
Pravila o delitvi avtorskih honorarjev so neustrezna	0,49	0,21	0,34	0,20	0,16
Namenski skladi KO so nepomembni	0,23	0,17	0,29	….	…..
KO nima vzpostavljene pritožbene sisteme za učinkovito uveljavljanje delitve in izplačila zbranih avtorskih honorarjev	0,29	0,14	0,30	0,20	0,21
Spori med KO in imetniki pravic se neuspešno rešujejo znotraj organizacije	0,28	0,15	0,30	0,20	0,21
Delovanje KO ni transparentno	0,57	0,23	0,38	0,25	0,21
Na spletni strani KO niso objavljeni vsi podatki, ki avtorje v zvezi z upravljanjem njihovih pravic zanimajo	0,30	0,20	0,30	0,20	0,26
KO ne daje vseh podatkov, ki jih avtor potrebuje za ugotovitev, ali so bili avtorski honorarji pravilno obračunani	0,44	0,23	0,38	0,25	0,16
KO nepravilno obračunava avtorske honorarje	0,32	0,17	0,34	0,15	0,16

V preglednici 6 so nanizana števila, v preglednici 7 pa odstotki negativnih ocen posameznih ključnih lastnosti KO po posameznih organizacijah v Sloveniji.

Preglednica 8: Ranžirane po neustreznosti KO po odstotku negativnih ocen anketirancev glede ključnih lastnosti posameznih organizacij – najslabša ocena ima rang 1

KO	SAZAS	IPF	AIPA	SAZOR	ZAMP
n	93	105	56	20	19
Lastnosti na katere se pritožujejo avtorji					
KO nima na svoji spletni strani dobre aplikacije za prijavo del	2	5	1	4	3
Postopek prijave del ni preprost ne hiter	2	5	1	3	4
Postopek spremembe podatkov o imetniku pravic ni ne preprost ne hiter	4	5	2	1	3
Pravila o delitvi avtorskih honorarjev so neustrezna	1	3	2	4	5
Namenski skladi KO so nepomembni	2	3	1	….	…..
KO nima vzpostavljene pritožbene sisteme za učinkovito uveljavljanje delitve in izplačila zbranih avtorskih honorarjev	2	5	1	4	3
Spori med KO in imetniki pravic se neuspešno rešujejo znotraj organizacije	2	5	1	4	3
Delovanje KO ni transparentno	1	4	2	3	5
Na spletni strani KO niso objavljeni vsi podatki, ki avtorje v zvezi z upravljanjem njihovih pravic zanimajo	1,5	4,5	1,5	4,5	3
KO ne daje vseh podatkov, ki jih avtor potrebuje za ugotovitev, ali so bili njegovi avtorski honorarji pravilno obračunani	1	4	2	3	5
KO nepravilno obračunava avtorske honorarje	2	3	1	5	4

Iz preglednice 8 sledi naslednje:

- Na negativno upravljanje glede spletne aplikacije za prijavo del se najbolj pritožujejo člani (s tem izrazom obsegamo vse upravičence do prihodkov iz upravljanja pravic pri KO, ne samo formalne člane) AIPA in najmanj člani IPF.
- Na postopek prijave del se najbolj pritožujejo prav tako člani AIPA in najmanj člani IPF.
- Na postopek izvedbe spremembe podatkov se najbolj pritožujejo člani SAZOR in najmanj člani IPF.
- Namenskih skladov nimajo vsi, se pa nanje najbolj pritožujejo člani AIPA.
- Na pritožbeno shemo za učinkovito uveljavljanje delitve in izplačila zbranih avtorskih honorarjev se najbolj pritožujejo člani AIPA in najmanj člani IPF.
- Nad neuspešnim reševanjem sporov med KO in imetniki pravic se najbolj pritožujejo člani AIPA in najmanj člani IPF.
- Nad transparentnostjo delovanja se najbolj pritožujejo člani SAZAS in najmanj člani ZAMP.
- Nad pomanjkljivostjo objavljanja podatkov, ki avtorje v zvezi z upravljanjem njihovih pravic zanimajo, se najbolj pritožujejo člani SAZAS in AIPA in najmanj člani IPF in SAZOR.
- Nad ne posredovanjem potrebnih podatkov o obračunu honorarjev se najbolj pritožujejo člani SAZAS in najmanj člani ZAMP.
- Nad nepravilnostjo obračuna avtorskih honorarjev pa so v največjem odstotku kritični člani AIPA in relativno najmanj člani SAZOR.

Iz odstotkov negativnih ocen anketirancev glede ključnih lastnosti posameznih organizacij v preglednici 6 pa lahko sklepamo tudi na vse slovenske upravičence avtorskih honorarjev glede na članstvo v KO in posamezne lastnosti KO, ki so po njihovem mnenju ključne za zadovoljstvo avtorjev. Odstotek nezadovoljnih v celotni organizaciji smo navedli v preglednicah 8a in 8b, kjer je navedena spodnja in zgornja meja intervala zaupanja pri 10 % stopnji tveganja (5 % na vsako stran). Ker so bile v večini KO zajete v manjšem številu pripadajočih anketirancev, bomo zanje ta odstotek ocenili po Agresti -Caffovi (Z+4) metodi.

Preglednica 8a: Spodnja meja odstotka nezadovoljnih vseh članov posameznih KO v Sloveniji po posameznih bistveno potrebnih lastnostih KO (s tveganjem $\alpha = 0{,}05$).

KO	SAZAS	IPF	AIPA	SAZOR	ZAMP
Lastnosti na katere se pritožujejo avtorji	min(α=0,05) %				
Slabost aplikacije za prijavo del	18,9	10,1	19,6	8,4	8,9
Slab postopek prijave del	21,8	11,7	22,7	12,0	8,9
Slab postopek spremembe podatkov o imetniku pravic	8,8	5,5	10,6	12,0	5,3
Neustreznost pravil o delitvi avtorskih honorarjev	41,1	15,0	24,3	8,4	5,3
Neprimernost namenskih skladov KO	16,1	11,7	19,6	…	…
Neobstoj primerne pritožbene sheme za uveljavljanje izplačila zbranih avtorskih honorarjev	21,8	9,3	21,2	8,4	8,9
Neuspešno reševanje sporov znotraj organizacije med KO in imetniki pravic	20,9	10,1	21,2	8,4	8,9
Ni transparentno delovanje KO	48,6	16,7	27,6	12,0	8,9
Pomanjkanje podatkov na spletni strani o pravicah	22,8	14,2	21,2	8,4	12,8
Ne-posredovanje podatkov, ki jih avtor potrebuje za nadzor obračuna	35,9	16,7	27,6	12,0	5,3
Nepravilno obračunavanje avtorskih honorarjev	24,8	11,7	24,3	5,0	5,3

Preglednica 8b: Zgornja meja odstotka nezadovoljnih vseh članov posameznih KO v Sloveniji po posameznih bistveno potrebnih lastnostih KO (s tveganjem $\alpha = 0{,}05$).

KO	SAZAS	IPF	AIPA	SAZOR	ZAMP
Lastnosti na katere se pritožujejo avtorji	max(α=0,05) %				
Slabost aplikacije za prijavo del	33,7	21,7	39,0	37,1	38,7
Slab postopek prijave del	37,1	23,8	42,8	42,5	38,7
Slab postopek spremembe podatkov o imetniku pravic	20,7	15,1	27,3	42,5	32,8
Neustreznost pravil o delitvi avtorskih honorarjev	57,8	28,0	44,6	37,1	32,8
Neprimernost namenskih skladov KO	30,2	23,8	39,0	…	…
Neobstoj primerne pritožbene sheme za uveljavljanje izplačila zbranih avtorskih honorarjev	37,1	20,6	40,9	37,1	38,7
Neuspešno reševanje sporov znotraj organizacije med KO in imetniki pravic	36,0	21,7	40,9	37,1	38,7
Ni transparentno delovanje KO	65,1	30,0	48,3	42,5	38,7
Pomanjkanje podatkov na spletni strani o pravicah	38,2	26,9	40,9	37,1	44,4
Ne-posredovanje podatkov, ki jih avtor potrebuje za nadzor obračuna	52,5	30,0	48,3	42,5	32,8
Nepravilno obračunavanje avtorskih honorarjev	40,5	23,8	44,6	31,4	32,8

Ne glede na rezultate *z*+4 testa pa je treba opozoriti, da je bilo povprečje ocen po Likertovi lestvici na splošno dobro za vse KO:

Preglednica 9: povprečje ocen po Likertovi lestvici

KO	SAZAS	IPF	AIPA	SAZOR	ZAMP
Aplikacija za prijavo del	3,3	3,7	3,3	3,3	3,2
Postopek prijave del	3,3	3,6	3,3	3,2	3,3
Postopek spremembe podatkov o imetniku pravic	3,4	3,7	3,5	3,3	3,6
Ustreznost pravil o delitvi avtorskih honorarjev	2,5	3,1	2,9	3,3	3,2
Primernost namenskih skladov KO	3,1	3,5	3,4	…	…
Obstoj primerne pritožbene sheme za uveljavljanje izplačila zbranih avtorskih honorarjev	2,8	3,2	2,9	3,0	3,1
Uspešno reševanje sporov znotraj organizacije med KO in imetniki pravic	2,8	3,1	2,8	2,9	2,9
Transparentno delovanje KO	2,4	3,2	3,0	3,2	3,3
Podatki na spletni strani o pravicah	3,1	3,4	3,2	3,2	3,0
Posredovanje podatkov, ki jih avtor potrebuje za nadzor obračuna	2,7	3,3	2,9	3,1	3,1
Obračunavanje avtorskih honorarjev	2,8	3,2	2,9	3,3	3,3

10.6.2 Vsebinski komentarji anketirancev

A: Pozitivni komentarji:

- Številni anketiranci poudarjajo, da je kolektivno upravljanje pravic edini učinkovit način, da avtorji sploh pridejo do nadomestil, saj bi individualno pogajanje z uporabniki (npr. radijskimi in televizijskimi postajami) bilo nemogoče ali preveč zahtevno.
- Kolektivne organizacije so prepoznane kot nepogrešljiv mehanizem za zaščito avtorskih pravic, zlasti za samostojne ustvarjalce, ki brez teh sistemov ne bi mogli zagotoviti poštenega plačila za uporabo svojih del.
- Več respondentov izraža hvaležnost, da sistem obstaja, čeprav ni popoln, saj avtorjem omogoča redna izplačila in zagotavlja določeno stopnjo finančne stabilnosti.
- Posamezni avtorji navajajo, da redno prejemajo nadomestila in informacije, pri čemer izpostavljajo IPF kot organizacijo, ki se odziva hitro, profesionalno in prijazno.
- Nekateri so pohvalili zaposlene v IPF-ju zaradi dostopnosti, pripravljenosti pomagati in jasnih pojasnil pri konkretnih primerih.
- Spletni portal IPF Admiss je ocenjen kot uporabniku prijazen in funkcionalen, s preglednim prikazom podatkov o delih in predvajanjih.
- IPF je opisan kot organizacija, ki ima transparentno oblikovane sklade, iz katerih člani dejansko prejmejo sredstva, ter kot odprta za predloge imetnikov pravic.
- SAZOR in ZAMP sta ocenjena kot manj obremenjena z aferami in bolj urejena pri izplačilih, nekateri imetniki pravic pa so z njunim poslovanjem izrazito zadovoljni.
- Anketiranci so pozitivno ocenili, da ZAMP omogoča sodelovanje članov na skupščinah, kar krepi občutek vključenosti in demokratičnosti.

- AIPA je bila večkrat omenjena kot organizacija, ki ima najboljšo javno podobo med vsemi kolektivnimi organizacijami, saj komunicira odprto in uporablja sodobna orodja za obveščanje članov.
- Več sodelujočih poudarja, da se v zadnjih letih izboljšuje elektronska komunikacija in da je prijava del prek spletnih orodij vedno enostavnejša.
- Posamezni anketiranci so navedli primer dobre prakse, kjer so ob prijavi nepravilnosti prejeli hiter odziv in popravek, kar krepi zaupanje v organizacijo.
- Prisotni so tudi predlogi, ki izražajo zaupanje v prihodnji razvoj: anketiranci verjamejo, da se sistem lahko izboljša in da obstajajo dobri kadri, ki si prizadevajo za modernizacijo kolektivnega upravljanja.
- Nekateri omenjajo tudi pozitivne učinke namenskih skladov, ki spodbujajo neuveljavljene avtorje, kulturno ustvarjalnost in raznolikost.
- V komentarjih se večkrat ponovi pohvala za obstoječo strukturo sistema, ki – kljub pomanjkljivostim – predstavlja “zdravo osnovo” za nadaljnji razvoj in evropsko primerljivost.
- Zaznati je tudi konstruktivno držo številnih anketirancev, ki menijo, da je sistem sicer zapleten, vendar ga je mogoče izboljšati, če bodo kolektivne organizacije poslušale predloge svojih članov.

B: Kritični komentarji:

Netransparentnost:

- Najpogosteje izraženo nezadovoljstvo se nanaša na netransparentnost delovanja kolektivnih organizacij – zlasti SAZAS in AIPA. Imetniki navajajo, da ne vedo, kako se izračunavajo nadomestila in kam gre pobrani denar.
- Več anketirancev opozarja na nejasna pravila delitve honorarjev, “nevidne formule” pri obračunih in omejen dostop do informacij o postavkah za posamezne vrste predvajanj.

-

Stroški organizacije:

- Med ključnimi težavami je izpostavljena visoka stopnja stroškov delovanja organizacij, ki po mnenju nekaterih presegajo razumne meje – “preveč gre za plače, premalo za avtorje”.

Nepravične delitve:

- Za AIPA nekateri izvajalci menijo, da je razmerje med kategorijami imetnikov pravic (igralci, producenti, avtorji) neuravnoteženo in nepravično, ter da je delitev nadomestil “netransparentna in favorizira posamezne skupine”.
- Glede več KO je izražen občutek neenakosti: nekateri menijo, da so “velika imena” in povezani avtorji privilegirani, medtem ko manj znani ustvarjalci prejmejo neprimerljivo manj.
- Komentarji omenjajo sum na nepotizem, korupcijo in favoriziranje posameznikov pri dodeljevanju sredstev in delitvi nadomestil.

Nadzor s strani imetnikov pravic:

- Pri več KO se omenja, da so “ugrabljene s strani izbranih”, kar zmanjšuje vpliv širšega članstva in omejuje demokratičnost odločanja.

Sodelovanje s tujino:

- Pripombe se nanašajo na pomanjkljivo sodelovanje med KO in, da mednarodno sodelovanje (npr. izplačila iz tujine) ne deluje učinkovito.
- Zaznati je nejasnost glede delitve sredstev za predvajanja v tujini, kjer avtorji in izvajalci menijo, da so njihova dela neustrezno evidentirana in da izplačila niso skladna z dejansko uporabo.

Neustrezne tarife:

- Anketiranci omenjajo, da se kvote in tarife niso usklajevale več let in da se ne upoštevajo inflacijski vplivi, kar zmanjšuje realno vrednost nadomestil.

Izboljšanje poslovanja, reorganizacija:

- Več komentarjev predlaga poenostavitev postopkov, poenotenje praks med organizacijami in uvedbo digitalnih certifikatov, ki bi omogočili sodobno, elektronsko komunikacijo med KO in imetniki pravic.
- Več imetnikov pravic se zavzema za zmanjšanje števila kolektivnih organizacij in vzpostavitev enotne organizacije z jasno razdeljenimi pravili in preglednim poslovanjem.
- Pogosta pritožba je, da so postopki prijav in sprememb podatkov zapleteni in togi.
- Nekateri opozarjajo na težko dostopnost zaposlenih, pomanjkanje odzivnosti in zamude pri reševanju konkretnih primerov.
- Pogosto se pojavlja kritika zastarelih spletnih strani, nepreglednih obrazcev in nezadostne digitalizacije postopkov.

Izobraževanje:

- Med zahtevami so tudi več seminarjev in okroglih miz med avtorji in kolektivnimi organizacijami, kjer bi se lahko odprto razpravljalo o delitvah, tarifah in nadzoru.
- Pritožbe so nad nezadostnim obveščanjem in pomanjkanjem izobraževanj o avtorskih pravicah, kar naj bi še posebej prizadelo mlajše generacije ustvarjalcev.

Zahteva po možnosti individualnega upravljanja:

- Nekateri anketiranci zagovarjajo možnost individualnega upravljanja avtorskih pravic, saj kolektivni sistem po njihovem mnenju “ščiti predvsem organizacije, ne pa ustvarjalcev”.

Nadzor in pritožbeni postopki:

- Izraženo je splošno mnenje, da državni nadzor ni dovolj učinkovit in bi moral imeti večja pooblastila za nadzor poslovanja kolektivnih organizacij.
- Prisotne so tudi zahteve po večjem nadzoru nad poslovanjem, po zunanjih revizijah in javnem poročanju o prihodkih in odhodkih.

- Nekateri komentirajo, da je občutek zaupanja močno načet, saj ni jasnih mehanizmov nadzora in pritožbenih poti, ki bi bile učinkovite.

10.7 NAMENSKI SKLADI

10.7.1 Vsebina 33. člena ZKUASP

V skladu s statutom lahko KO oblikuje tudi različne namenske sklade oziroma jih mora, v kolikor ima nerazdeljene honorarje. Skladi so ločena namenska sredstva, namenjena spodbujanju kulturno umetniškega ustvarjanja in razširjanja novih predmetov pravic na področjih, pomembnih za ohranjanje raznolikosti kulture, pri čemer sredstva prejmejo še neuveljavljeni imetniki pravic s stalnim prebivališčem v RS, ali za socialne ali izobraževalne namene imetnikov pravic s stalnim prebivališčem v RS. Za namenske sklade se lahko nameni največ 10 % vseh zbranih honorarjev, pri čemer skupščina višino vplačila v le-te izglasuje z večino najmanj treh četrtin navzočih glasovalnih pravic. ZKUASP izrecno določa vsebino pravil o namenskih skladih, in sicer: katere namenske sklade je KO oblikovala, pravila o vplačilih in izplačilih v oziroma iz njega, pravila o porabi sredstev, opredelitev pojma »neuveljavljeni avtor« in pravila nadzora nad uporabo prejetih sredstev sklada. Sredstva se vodijo ločeno na računu KO ter za vsak sklad posebej.[448]

Tretji odstavek 33. člena ZKUASP precej omejuje KO pri upravljanju skladov: "Skladi so ločena namenska sredstva, oblikovana za namen spodbujanja kulturno umetniškega ustvarjanja in razširjanja novih avtorskih del na področjih, pomembnih za ohranjanje kulturne raznolikosti, pri čemer morajo sredstva prejeti **1) še neuveljavljeni avtorji 2) s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji,** ali za socialne ali izobraževalne namene avtorjev s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji."

Člen 33 ZKUASP se razlaga tako, da se lahko sredstva namenijo za:
- kulturne,
- socialne in
- izobraževalne namene.

Sredstva iz kulturnih in socialnih skladov lahko prejmejo samo fizične osebe, sredstva za izobraževalne namene pa tudi samostojni podjetniki in pravne osebe.

10.7.2 Odstotek, ki se nameni za namenske sklade

Praksa, da KO finančno spodbujajo kulturo, obstaja že več kot 100 let. Prvi pravni akti za financiranje kulture pa segajo v leto 1958, ko je CISAC v vzorčno pogodbo o vzajemnem zastopanju vključil 10 % odbitek za socialne in kulturne namene. Finančna spodbuda kulture pa se lahko izraža v dveh oblikah:

---

[448] Prav tam, 33. člen.

- pri oblikovanju pravil delitve tako, da posameznim kulturno pomembnim delom pripada več, kot bi jim sicer pripadalo glede na njihovo dejansko uporabo (primer - boljše točkovanje resne glasbe glede na točkovanje zabavne glasbe).[449]
- pri pavšalnih odbitkih v namenske sklade.[450]

Pomembno je, od česa se sredstva za kulturne in socialne namene odbijejo? Možnosti sta dve:
- od zbranih honorarjev in nadomestil v posameznem letu, ali pa
- od razlike med celotnimi zbranimi honorarji in nadomestili v posameznem letu in delom, namenjenim za stroške KO.

V hrvaški in nemški praksi se 10 % sredstev za namenske sklade odbije šele po odbitju stroškov KO.[451] To je v skladu tudi z vzorčno pogodbo CISAC. Heinemann opozarja, da so iz naslova upravljanja izključnih pravic lahko dopustni samo takšni odbitki, kot so po vzorčni pogodbi CISAC uveljavljeni v mednarodni praksi KO.[452] Takšna dodatna omejitev upravljanja izključnih pravic bi bila smiselna tudi zato, ker so stroški upravljanja slovenskih KO glede na odstotek zbranih honorarjev veliki. Pomembno je namreč, da je glavna dejavnost KO delitev avtorskih honorarjev in nadomestil, spodbujanje kulture pa je bolj njena dopolnilna dejavnost.

Drugo pomembno vprašanje je, ali se lahko v namenske sklade poleg 10 % odbitka od vseh prihodkov tekočega leta namenijo tudi nerazdeljena sredstva? Za to bi lahko govorila okoliščina, da mora KO oblikovati namenske sklade, če ima nerazdeljene avtorske honorarje. Menimo, da se mora drugi odstavek 33. člena razlagati tako, kot se glasi: KO lahko za namenske sklade nameni **največ 10 % zbranih avtorskih honorarjev.** Ker denar ni *species*, je to določbo mogoče razlagati samo tako, da se lahko vsako leto nameni za namenske sklade sredstva v višini do vključno 10 % zbranih avtorskih honorarjev - ta sredstva pa se krijejo bodisi iz nerazdeljenih honorarjev bodisi iz sredstev, zbranih v tekočem letu. Preostanek nerazdeljenih honorarjev mora KO porabiti drugače.

Obstajajo tudi nasprotni argumenti, ki kažejo na možnost spremembe obstoječe zakonodaje:
- **tretji odstavek § 33 avstrijskega VerwGesG** določa, da morajo KO nerazdeljena sredstva iz dodatnega letnega nadomestila za izvajalce v celoti prenesti v namenske sklade,

---

[449] To je načeloma sorazmerno in ne predstavlja samovoljnega oblikovanja delitvenih pravil, glej Heinemann, 2017, str. 237-238.
[450] Heinemann, 2017, str. 237-238.
[451] Glej primer https://www.zamp.hr/uploads/Izvjesce_o_cinjeninim_nalazima_za_2024.pdf in https://www.gema.de/documents/d/guest/verteilungsplan-nach-mitgliederversammlung-2025_de-pdf, § 30 Mittel für soziale und kulturelle Zwecke.
[452] Heinemann, 2017, str. 260.

- nemška GEMA v sklade nameni tudi obresti, **članarine, pogodbene kazni in druge nerazdeljive postavke**, s tem pa se odstotek vseh zbranih sredstev, ki se nameni v sklade, zviša na 12,5 do 14,5 %.[453]

10.7.3 Prepoved diskriminacije - zahteva za stalno prebivališče v Sloveniji

Financiranje kulturnih dejavnosti in socialnih namenov načeloma ni v neskladju s pravom EU. To je razvidno iz 3. uvodne izjave Direktive 2014/26. V 28. uvodni izjavi pa je zasidrana naslednja zahteva: "Imetniki pravic bi morali imeti nediskriminatorni dostop do vseh socialnih, kulturnih ali izobraževalnih storitev, ki se financirajo s takimi odbitki." Da morajo biti namenski skladi za združljivost s pravom EU dejansko porabljeni v korist avtorjem, ter da pravila o uporabi sredstev iz namenskih skladov ne smejo biti diskriminatorna, izhaja tudi iz Sodb SEU C-521/11-Amazon z dne 11. 7. 2013 in C-572/13-Reprobel.

Drug vidik je, ali je mogoče z odbitki za namenske sklade obremeniti sredstva, ki bi sicer pripadala tujim sestrskim KO? Avstrijsko Vrhovno sodišče (Oberster Gerichtshof - OGH) je v odločitvi iz leta 1988 pojasnilo, da so odbitki v korist domačim imetnikom pravic dovoljeni samo iz sredstev, ki so bila zbrana za njih.[454] Takšna praksa pa je bila kasneje presežena, tako da so načeloma dopustni 10 % odbitki od prihodkov iz upravljanja izključnih pravic, pri poplačilnih pravicah pa je navedeni odstotek lahko višji.[455] Avstrijski VerwGesG tako v drugem odstavku § 33 določa, da morajo KO, ki uveljavljajo pravice do nadomestila za nosilce podatkov, oblikovati sklade, ki služijo socialnim in kulturnim namenom, in jim nameniti 50 % skupnih prihodkov iz tega nadomestila, zmanjšanih za s tem povezane upravne stroške. Obveznost ustanovitve skladov ne velja za KO, katerih upravičenci so izključno RTV organizacije.

Zakaj omejitev na avtorje s stalnim prebivališčem v Sloveniji, v predlogu ZKUASP ni pojasnjeno. Iz okoliščine, da Direktiva 2014/26 ne ovira dejavnosti, ki spodbujajo kulturno raznolikost v EU, je mogoče sklepati samo, da pravo EU dopušča, da se določeni odbitki namenijo v korist imetnikov pravic, ki jih KO zastopa. Ni jasno, zakaj je z vidika spodbujanja slovenske kulture sploh **primerno**, da so do sredstev iz namenskih skladov upravičene samo osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji - s tem se diskriminira že zamejce, kjer je potreba po varovanju slovenske kulturne identitete še posebej velika. Zato menimo, da ZKUASP v tem delu ne prestane niti prvega koraka testa sorazmernosti posegov v temeljno svoboščino prostega pretoka storitev (člen 56 PDEU). Poleg tega morajo sredstva iz namenskih skladov, da so združljiva s prakso SEU, **vsaj posredno koristiti imetnikom pravic**. To pomeni, da morajo biti sredstva načeloma dostopna vsem imetnikom pravic, ki so KO pooblastili

---

[453] Prav tam.
[454] OGH GRUR Int 1998, 365 - Amazon/GEMA.
[455] Heinemann, 2017, str. 240.

za upravljanje, ne glede na njihovo prebivališče (ne pa tudi na primer članom sestrskih KO).

10.7.4 Omejitev upravičencev na neuveljavljene avtorje

Navedeni omejitvi večina KO zelo nasprotuje.

Menimo, da finančne spodbude neuveljavljenim avtorjem lahko koristijo razvoju slovenske kulture. S takšno ureditvijo se izognemo tudi kritikam, ki jih je na primer deležna GEMA. Do sredstev iz skladov GEMA so v največjem deležu upravičeni ekonomsko uspešni dolgoletni člani, ki pa načeloma h kulturni raznolikosti prispevajo manj, kot mladi prodorni avtorji.[456]

Če upoštevamo zahteve prava EU, da morajo skladi avtorjem koristiti vsaj posredno, pa lahko sklenemo, da popolna omejitev na neuveljavljene avtorje ni skladna s pravom EU. Zato predlagamo, da delitev sredstev iz skladov na polovico - pol uveljavljenim avtorjem, pol pa neuveljavljenim.

10.7.5 Zastajanje sredstev v skladih

Iz pregleda letnih poročil KO ugotavljamo, da se vsa sredstva, namenjena v sklade**, ne odvedejo upravičencem v roku enega leta od prenosa v sklad**. Sklad se ne sme spremeniti v bilančno postavko, v kateri zastajajo sredstva. Iz nekaterih poročil KO ni jasno razvidno dejansko gibanje skladov: nekateri skladi so se preimenovali tako, so namenjeni drugim skupinam upravičencem (na primer, prej so trije skladi bili namenjeni vsem upravičencem, nato pa je vsak sklad namenjen samo eni kategoriji imetnikov pravic), pa se pred tem ne likvidirajo. Nekatere KO pa imajo sklade še iz časov pred uveljavitvijo ZKUASP in sklade po novi ureditvi, za popolno uskladitev z ZKUASP bi se v tem primeru priporočila likvidacija »starega« sklada.

10.7.6 Ocena ustreznosti veljavne ureditve namenskih skladov s strani KO

Mnenja KO smo razdelili od najbolj do najmanj kritičnih:

AIPA: AIPA, k.o., se z oceno, da so zakonska pravila za oblikovanje namenskih skladov ustrezna, sploh ne strinja. Ocenjuje, da veljavna ureditev povzroča številne težave v praksi, predvsem zaradi restriktivne razlage zakonskih določb s strani Urada, kar po njihovem mnenju omejuje učinkovito uporabo teh sredstev. Posebej izpostavljajo da takšna interpretacija onemogoča dostop do sredstev namenskih skladov določenemu delu imetnikov pravic, predvsem pravnim osebam – filmskim producentom.

---

[456] Prav tam, str. 262.

AIPA opozarja tudi na sporno razlago zahteve, da se lahko v namenske sklade nameni največ 10 % zbranih avtorskih honorarjev. Po njihovem mnenju je bila ta določba smiselna le ob začetnem oblikovanju skladov, ne pa pri njihovem kasnejšem dopolnjevanju. Urad pa jo razlaga tako, da KO kasneje ne morejo več vplačevati nedodeljenih avtorskih honorarjev v te sklade, kar AIPA ocenjuje kot nelogično in škodljivo. Organizacija pojasnjuje, da ob zaključku obračunskega leta ne more vnaprej vedeti, koliko sredstev bo ostalo nerazdeljenih po izteku vseh zakonskih rokov, zato bi morala imeti možnost naknadnega prenosa teh sredstev v namenske sklade.[457]

Po mnenju AIPA je težava posledica napačnega prenosa Direktive 2014/26/EU v slovenski pravni red. Ključni pojem "nerazdeljivi avtorski honorarji" je bil v zakonodaji napačno preveden kot "nerazdeljeni avtorski honorarji", kar povzroča napačno tolmačenje določb. AIPA poudarja tudi kulturno funkcijo KO, ki jo izpostavlja Direktiva 2014/26/EU: namen kolektivnega upravljanja ni zgolj zbiranje in razdeljevanje honorarjev, temveč tudi spodbujanje kulturne raznolikosti in razvoja sektorja – ciljev, ki jih omogočajo prav namenski skladi.

SAZAS: SAZAS k.o., se glede vprašanja o ustreznosti zakonskih pravil za oblikovanje namenskih skladov ne strinja s trenutno ureditvijo in meni, da ta ni primerna ne z vidika pravičnosti ne z vidika učinkovitosti. Po njihovem mnenju so namenski skladi ključni za delovanje KO, zato morajo biti pravila, ki urejajo njihovo oblikovanje in uporabo, jasna, uravnotežena in skladna z mednarodnimi standardi.

Združenje opozarja, da trenutna omejitev višine sredstev, ki jih KO lahko nameni za namenske sklade – največ 10 % zbranih nadomestil pred odbitimi stroški – ni ustrezna, saj ne odraža dejanskega razpoložljivega prihodka organizacije. Ta znesek namreč lahko vključuje tudi še neplačana nadomestila. Po izkušnjah SAZAS-a se v praksi včasih celo zgodi, da izplačila iz namenskih skladov presežejo znesek razdeljenih nadomestil, kar kaže na neučinkovitost obstoječega sistema. SAZAS opozarja, da CISAC v svojih zavezujočih pravilih določa, da naj bo zgornja meja 10 % določena po odbitih stroških, razen če nacionalna zakonodaja določa drugače. S tega vidika slovenska ureditev odstopa od mednarodnih standardov in jo je zato po njihovem mnenju potrebno prilagoditi.

SAZAS posebej izpostavlja tudi omejitve glede upravičencev do sredstev iz namenskih skladov, ki jih ocenjuje kot nepravične in neučinkovite. Kritizira dejstvo, da so neuveljavljeni avtorji edini prejemniki določenih sredstev, namenjenih razvoju kulture

---

[457] Menimo, da takšna razlaga ni logična. Kot poudarjeno, denar ni species. Po pravilih ZKUASP so sredstva nerazdeljena, če jih ni bilo mogoče razdeliti v treh letih od zaključka leta, v katerem so bili pobrani. Torej se že na začetku četrtega leta ve, koliko je teh sredstev, in se lahko tdel nerazdeljenih avtorskih honorarjev v višini 10 % zbranih sredstev iz leta 3 nameni v namenske sklade, ostalo pa se uporabi na drug način.

in širjenju avtorskih del. Čeprav organizacija podpira vlaganja v mlade in perspektivne avtorje, meni, da je izključevanje uveljavljenih avtorjev nesmiselno, saj imajo ti pogosto večji doseg, vpliv in potencial za spodbujanje kulturnega razvoja. Kriteriji za "neuveljavljenost", ki temeljijo predvsem na višini avtorskih honorarjev, se SAZAS-u zdijo neustrezni in arbitrarni, ker ne upoštevajo realnih okoliščin ustvarjalnega dela. Po njihovem mnenju bi morali imeti možnost črpanja sredstev vsi avtorji, ne glede na status, če projekti prispevajo k razvoju ustvarjalnosti in kulturne raznolikosti.

Kot sporno označujejo tudi določbo, da so upravičenci do sredstev lahko le fizične osebe. Po njihovem mnenju takšna rešitev pretirano obremenjuje avtorje z davki in povzroča administrativne težave. Pri večjih ustvarjalnih projektih, kot so snemanja albumov ali videospotov, so stroški visoki, obdavčitev fizičnih oseb pa pomeni, da velik del sredstev konča pri državi, kar zmanjšuje dejanski učinek pomoči.

SAZAS opozarja tudi na neskladnost pogoja stalnega prebivališča v Sloveniji z evropskim pravom. Menijo, da ta pogoj krši načelo prostega pretoka oseb in storitev ter omejuje čezmejno sodelovanje avtorjev, kar je v nasprotju z duhom evropskih direktiv in z namenom spodbujanja kulturne izmenjave.

Poleg vsebinskih omejitev SAZAS problematizira še zakonsko zahtevo o obvezni javni objavi imen prejemnikov sredstev v letnih poročilih. Čeprav organizacija podpira načelo transparentnosti, meni, da objava imen in namenov dodelitve ni primerna, zlasti kadar gre za socialno ali zdravstveno pomoč. Razkritje teh podatkov lahko posega v zasebnost prejemnikov, še posebej kadar gre za javne osebnosti. Preglednost bi bilo po njihovem mnenju mogoče zagotoviti tudi z objavo agregiranih podatkov ali z ustreznim nadzorom s strani članstva in pristojnih institucij, brez posega v osebno dostojanstvo upravičencev.

V zaključku Združenje SAZAS, k.o., ocenjuje, da je trenutna zakonodajna ureditev neustrezna in da je potrebna celovita prenova pravil o namenskih skladih, ki bi morala odpraviti neskladja z evropskimi standardi, razširiti nabor upravičencev ter omogočiti učinkovitejšo in pravičnejšo uporabo teh sredstev.

ZAMP: Združenje ZAMP, k.o., se s trditvijo, da so zakonska pravila za oblikovanje namenskih skladov ustrezna, sploh ne strinja. Ocenjuje, da so obstoječa pravila pretirano omejujoča, njihovo izvajanje pa dodatno otežuje nesmiselna razlaga s strani pristojnega urada. Kot primer navaja tolmačenje, po katerem naj bi se omejitev največ 10 % zbranih sredstev, ki jih KO lahko nameni za namenske sklade, nanašala na celotno vsoto, vključno z nerazdeljenimi sredstvi. Po mnenju ZAMP-a je takšna razlaga neutemeljena, saj se navedena omejitev lahko nanaša le na prostovoljno sprejet sklep o deležu zbranih sredstev, namenjenih v te sklade, ne pa na skupno vsoto vseh sredstev, ki jih organizacija upravlja.

V dodatnem komentarju ZAMP opozarja tudi na nefunkcionalnost zakonske določbe o t. i. »neuveljavljenih avtorjih«. Negativna opredelitev uveljavljenosti avtorja naj bi bila po njihovem mnenju neprimerna in celo zakonsko naivna, saj lahko v praksi vodi v spregled kakovostnih in relevantnih ustvarjalcev, ki so že dosegli priznanje, a bi vseeno morali imeti možnost dostopa do spodbud iz namenskih skladov. Takšna ureditev po njihovem prepričanju izkrivlja namen skladov in zmanjšuje njihovo učinkovitost pri spodbujanju avtorskega ustvarjanja.

IPF: IPF, k.o., se glede vprašanja ustreznosti zakonskih pravil za oblikovanje namenskih skladov strinja, vendar meni, da bi bilo ob naslednji spremembi zakonodaje smiselno ta pravila dopolniti in prilagoditi dejanskim potrebam imetnikov pravic. Po njihovem mnenju sedanja ureditev sicer deluje zadovoljivo, vendar ne omogoča dovolj fleksibilnosti in razvojne usmerjenosti KO. IPF izpostavlja, da je treba imeti pri razmisleku o spremembah v mislih tudi vlogo, ki jo evropska direktiva pripisuje KO – namreč, da skrbijo za vzdrževanje in rast kulturne raznolikosti v EU.

IPF opozarja, da obstajajo velike razlike med državami glede tega, kako skrbijo za svoje ustvarjalce in kulturno industrijo. Kot zgled navaja Francijo, ki je že pred sprejetjem direktive o avtorskih pravicah na enotnem digitalnem trgu (DSM) z zakonom določila, da se velik del nadomestil iz naslova neprepoznane uporabe (zlasti nadomestila iz privatnega reproduciranja) namenja domačim ustvarjalcem. Po mnenju IPF bi bila podobna rešitev še posebej pomembna za majhne države, kot je Slovenija, kjer bi takšna sistemska usmeritev omogočila učinkovitejše spodbujanje kulturnega razvoja in stabilnejšo podporo domačim ustvarjalcem.

SAZOR: SAZOR GIZ, k.o., je glede vprašanja o ustreznosti zakonskih pravil za oblikovanje namenskih skladov podal neodločno mnenje. Organizacija meni, da so pravila, kot so trenutno določena, v osnovi ustrezna, vendar poudarja, da ima sama v namenskih skladih razmeroma malo sredstev.

10.7.7 Priporočila

Priporočilo št. 17:

Spremeniti drugi in tretji 33. člen ZKUASP tako, da se glasi: »(2) KO lahko za namenske sklade nameni največ 10 % od zneska zbranih avtorskih honorarjev po odbitju stroškov upravljanja. Višino vplačila v namenski sklad določi skupščina z večino najmanj treh četrtin na skupščini navzočih glasovalnih pravic.
(3) Skladi so ločena namenska sredstva, oblikovana za namen spodbujanja kulturno umetniškega ustvarjanja in razširjanja novih avtorskih del na področjih, pomembnih za ohranjanje kulturne raznolikosti, ali za socialne ali izobraževalne namene avtorjev. Polovico sredstev iz vsakega sklada morajo prejeti neuveljavljeni avtorji. Sredstva se

morajo iz sklada izplačati v roku enega leta od sklepa skupščine v skladu z drugim odstavkom tega člena.«

11 ZUNANJE RAZMERJE MED KO IN UPORABNIKI

11.1 ZNAČILNOSTI RAZMERJA MED KO IN UPORABNIKI

Poglavitne značilnosti zunanjega razmerja:

- KO je dolžna z uporabniki sklepati pogodbe v zvezi z uporabo predmetov pravic[458], pri čemer mora vse istovrstne uporabnike obravnavati enako, uporabnik pa lahko od KO kadar koli zahteva sklenitev pogodbe o neizključnem prenosu pravic za uporabo predmetov pravic, ki je KO ne sme zavrniti – če pogodba ni sklenjena, vendar uporabnik položi na račun KO ali pri sodišču oziroma notarju znesek, določen po tarifi ali začasni tarifi KO, pa se šteje, da je določena pravica prenesena[459],
- uporabniki so dolžni KO obveščati o podatkih v zvezi z uporabo predmetov pravic, potrebnih za zbiranje in delitev honorarjev,[460] [461] [462]
- uporabniki za uporabo predmetov pravic plačujejo skladno s skupnim sporazumom oziroma tarifo,
- skupni sporazum s tarifo je končni izdelek pogajanj med KO in RZU (glej 3.7);[463]

---

[458] Ko je obveznost plačevanja nadomestila med strankama urejena s pogodbo, terjatev ne predstavlja povračila škode (odškodninske terjatve) kot posledice kršitve določil ZASP ali neupravičene obogatitve, temveč temelji na pogodbenem razmerju, v okviru katerega se izmenjujejo vzajemne dajatve (javna priobčitev komercialnih fonogramov proti plačilu nadomestila za to javno priobčitev), zato je predmet DDV. Tako stališče je skladno tudi s kriteriji iz ustaljene sodne prakse SEU (sodba C-501/19 z dne 21. 1. 2021 v zadevi UCMR proti ADA). VSL, Sodba V Cpg 37/2024, 11. 4. 2024, 6. točka.

[459] ZKUASP, 47. člen.

[460] Prav tam, 48. člen, 1. odstavek.

[461] Dolžnost obveščanja KO je ena pomembnejših dolžnosti vsakega izdajatelja komercialnega radijskega programa. Brez konkretnih podatkov o uporabi varovanih vsebin ter ustvarjenih prihodkih in s tem povezanih stroških so določbe tarife le mrtve črke na papirju. SAP, Odločba št. 31229-1/2014-90 z dne 16. 6. 2020, 56. točka.

[462] Zavezanci za plačilo pravičnega nadomestila za privatno reproduciranje imajo dolžnost KO posredovati podatke, ki so potrebni za izračun dolžnega nadomestila. Pri tem se v razmerju do KO ne morejo uspešno sklicevati na kršitev poslovne skrivnosti. VSL, Sodba I Cpg 929/2004, 20. 10. 2005, 14. odstavek obrazložitve.
Podobno SEU, da se v zvezi z upravljanjem oprostitve plačila in vračil nadomestila za privatno reproduciranje lahko zahteva dostop do informacij, ki so potrebne za izračun in pobiranje zneskov, dolgovanih iz tega naslova. Pri tem ni mogoč ugovor zaupnosti poslovnih knjig. Če so pridobljene informacije zaupne, morajo tisti, ki se v okviru svojih nalog z njimi seznanijo, ohraniti njihovo zaupnost. SEU, *Asociación Multisectorial de Empresas de la Electrónica, las Tecnologías de la Información y la Comunicación, de las Telecomunicaciones y de los contenidos Digitales (Ametic) proti Administración General del Estado in drugim*, C-263/21, 8. 9. 2022, 71.–73. točka, 1. točka izreka.

[463] Repas, 2023, str. 703–705.

- KO, ki upravlja materialne pravice, ima proti kršiteljem opustitvene, restitucijske in odškodninske zahtevke ter zahtevke iz neupravičene obogatitve (enako kot imetnik pravic), KO, ki upravlja poplačilne pravice, pa ima proti kršiteljem pravico do nadomestila po ustrezni določbi ZASP ter odškodninske zahtevke in civilno kazen.[464]

11.2 VPLIV NOTRANJEGA RAZMERJA NA ZUNANJE RAZMERJE

V slovenski sodni praksi prevladuje načelo ločenosti notranjega razmerja med KO in imetniki pravic in zunanjega razmerja med KO in uporabniki.[465] Takšna sodna praksa je naslednja:

- uporabnik ne more ugovarjati, da je svoje obveznosti do tujih proizvajalcev fonogramov že izpolnil z dejanskim nakazovanjem nadomestila le-tem,[466]
- način delitve zbranih honorarjev je stvar KO in v njej zastopanih oseb in ne stvar uporabnika,[467] ter
- notranje razmerje se uporabnika ne tiče. KO lahko uveljavlja pravice imetnikov pravic celo, če sama krši svoje obveznosti do imetnikov pravic. To velja za tuzemske in inozemske imetnike pravic v enaki meri[468].

Menimo, da obeh razmerij ni mogoče popolnoma ločeno obravnavati. Če KO zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil ne razdeli upravičencem, dejansko manjkajo temeljni elementi kolektivnega upravljanja, saj razmerje med KO in imetnikom pravic ne obstaja. Obstaja samo njeno zunanje razmerje do uporabnikov, v takem primeru pa je kolektivno upravljanje pravic zgolj navidezno. Zato je lahko utemeljen ugovor uporabnika, da zbrani zneski ne dosežejo imetnikov pravic.

VSL je v Sklepu II Cp 1566/2015 prvič odločilo, da med avtorskopravno nevarovana glasbena dela poleg tistih, ki jih kot izjemo določa ZASP, sodijo tudi dela avtorjev, ki so se odpovedali uveljavljanju materialnih avtorskih pravic. Na uporabniku je dokazno breme, da je predvajal avtorskopravno nevarovano glasbo, ker so se avtorji materialnim avtorskim pravicam odpovedali. Vendar je VSL utemeljilo, da prvostopenjsko sodišče ni upoštevalo toženkinih obsežnih in vsestranskih trditev, da je v svojih poslovnih prostorih predvajala le avtorsko nevarovano glasbo, za kar je ponudila tudi številne in resne dokaze, in je zato razveljavilo odločitev prvostopenjskega sodišča. Z navedeno sodbo se je v slovenski sodni praksi začelo uveljavljati stališče, da KO ni upravičena pobirati honorarjev za predvajanje glasbe avtorjev, ki z njo niso v razmerju in ki dovoljujejo brezplačno uporabo del. Dotedanja

---

[464] Drobež, 2017, str. 136.
[465] VSL, Sodba II Cp 2126/2019, 26. 2. 2020, 12. točka.
[466] VSL, Sodba II Cp 2126/2019, 26. 2. 2020, 12. točka.
[467] VSL, Sodba V Cpg 338/2015, 2. 12. 2015, 26. točka.
[468] VSL, Sklep V Cpg 920/2016, 23. 11. 2016, 19. točka; VSL, Sodba V Cpg 1555/2015, 27. 1. 2016, 17. točka; VSL, Sodba V Cpg 580/2019, 22. 10. 2020, 16. in 21. točka; VSL, Sodba V Cpg 817/2016, 3. 11. 2016, 8. točka.

sodna praksa je namreč zastopala stališče, da se avtor kolektivnemu upravljanju ne more odpovedati, ali pa je ob načelni možnosti odpovedi dokazni standard za ugotavljanje odpovedi postavila tako visoko, da ga ni bilo mogoče doseči. Sodišče je zaradi ugotovitve, da se je avtor odpovedal svojim pravicam, zavrnilo zahtevek Združenja SAZAS za plačilo tudi v zadevi II Cp 3445/2015.

11.3 TARIFA

11.3.1 Uvodno

Tarifa določa višino in način izračunavanja honorarja, ki ga mora uporabnik plačati KO za uporabo predmeta pravic iz repertoarja KO[469]. Določi se s skupnim sporazumom ali, če to ni mogoče, z odločbo SAP, do pravnomočnosti katere se šteje, da so tarife, določene z veljavnim skupnim sporazumom, primerne[470]. Stranke skupnega sporazuma smejo dogovoriti le eno tarifo, ki ne sme biti različna za tiste, ki sklenejo pogodbo s KO, in za tiste, ki pogodbe ne sklenejo.[471]

Države članice EU načeloma svobodno določajo merila za določanje tarif ter se odločajo za metodologijo, po kateri se izračunajo zneski nadomestil. V navedeno tudi Direktiva 2014/26/EU ni posegala. Po drugi strani pa določbe direktive dopuščajo monopol in teritorialnost KO, zato se zdi, da posredovanje države v postopkih določanja tarif ni potrebno. Ker si KO med seboj konkurirajo, Matanovac Vučković meni, da so prav tako upravičene do tekmovanja glede tarif, zato bi morale biti pri določanju višine nadomestil svobodne.[472]

Ne glede na navedeno v prejšnjem odstavku, je temelj tarife njena umeščenost v sistem tarif znotraj EU oziroma EGP, to pa pomeni vrednostno prileganje tarifnih postavk, določenih v njej, začrtanim tarifnim okvirjem – npr. zaradi veljavnosti Pogodbe svetovne organizacije za intelektualno lastnino o izvedbah in fonogramih (WPPT)[473]

---

[469] Uporabniki, ne glede na to, ali morda uporabijo samo nekatere predmete pravic iz repertoarja, plačujejo za uporabo celotnega repertoarja KO. Štadler, 2017, str. 25−26.

[470] Če tarifa ni določena sporazumno in niti je ne določi SAP, nastalo pravno praznino zapolni sodišče. VSL, Sodba II Cp 880/2020, 12. 8. 2020, 16. točka; VSL, Sodba II Cp 601/2020, 19. 8. 2020, 14. točka; VSL, Sodba II Cp 183/2020, 23. 4. 2020, 14. in 15. točka.

[471] Npr. VSL, Sodba I Cpg 12/2014, 5. 6. 2014, 14. točka; VSL, Sodba I Cpg 1316/2013, 13. 2. 2014, 11. točka; VSL, Sodba in sklep I Cp 2448/2013, 8. 1. 2014, 16. točka; VSL, Sodba I Cpg 92/2013, 14. 2. 2013, 12. točka; VSL, Sodba I Cpg 102/2013, 14. 2. 2013, 12. točka; VSL, Sodba I Cpg 151/2013, 14. 2. 2013, 12. točka; VSL, Sodba I Cpg 240/2013, 28. 3. 2013, 10. točka; VSL, Sodba I Cpg 293/2013, 28. 3. 2013, 10. točka; VSL, Sodba I Cpg 1067/2013, 12. 9. 2013, 10. točka; VSL, Sodba I Cpg 1080/2013, 12. 9. 2013, 14. točka; VSL, Sodba I Cpg 1037/2013, 12. 9. 2013, 10. točka; VSL, Sodba I Cpg 726/2013, 29. 8. 2013, 10. točka; VSL, Sodba I Cpg 681/2013, 29. 8. 2013, 10. točka; VSL, Sodba I Cpg 315/2013, 28. 3. 2013, 10. točka; VSL, Sodba I Cpg 394/2013, 28. 3. 2013, 10. točka.

[472] Matanovac Vučković, 2016, str. 57−58.

[473] Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 25/99.

na celotnem teritoriju EU (uporablja se v pravnem redu EU[474] in je njegov sestavni del[475], njene določbe pa sicer nimajo neposrednega učinka[476]) tarifa posamezne države članice EU v razmerju do ZDA na podlagi dejstev in okoliščin, ki zadevajo odnos EU: ZDA, ne more biti nič nižja ali višja, pač pa je lahko oziroma mora biti vrednostno nevtralna tarifam drugih držav članic EU.[477]

Tarifa[478] je splošni akt za izvrševanje javnopravnih upravičenj[479], sprejem splošnih tarif pa je hkrati pravica in dolžnost KO[480].

11.3.2 Primerna tarifa

11.3.2.1 Slovenska sodna praksa

Regulator primernosti višine tarife je trg. Če je ta previsoka, to posledično privede do zmanjšanja obsega uporabe.[481] Zakon pristojnost za določanje primernosti tarif za uporabo predmetov pravic daje SAP[482], ker pa SAP ne preverja primernosti tarif KO učinkovito, zato je pravzaprav edina možnost preveritev tarif v sodnih sporih v zvezi s plačilom nadomestil[483] [484].

»Primernost« je pravni standard (nedoločen pojem), ki ga zapolni ustrezen organ odločanja.[485] Standardu primernosti pa mnogo bolj ustreza višina nadomestila, oblikovana na osnovi pogajanj med strankami, in ne enostransko določena tarifa.[486] Sodišče samo ne more določiti boljših meril za določitev nadomestila od tistih, ki so nekoč že bila sporazumno dogovorjena[487] − največji približek pravnemu standardu

---

[474] SEU, *Società Consortile Fonografici (SCF) proti Marcu Del Corsu*, C-135/10, 15. 3. 2012, 56. točka.
[475] Uredba (EU) 2017/1128, uvodna izjava 7; SEU, *Recorded Artists Actors Performers Ltd proti Phonographic Performance (Ireland) Ltd in drugim*, C-265/19, 8. 9. 2020, 62. točka.
[476] SEU, *Società Consortile Fonografici (SCF) proti Marcu Del Corsu*, C-135/10, 15. 3. 2012, 48. točka.
[477] SAP, Odločba št. 31229-1/2014-90 z dne 16. 6. 2020, 28. točka.
[478] In pravilnik, ki jo vsebuje.
[479] Sklep USRS U-I-149/98, 28. 6. 2001 v: VSL, Sodba V Cpg 730/2019, 22. 1. 2020, 21. točka.
[480] Sklep USRS U-I-149/98, 28. 6. 2001, 33. točka.
[481] Bernik Bogataj, 2015, str. 35–39.
[482] ZKUASP, 49. člen, 1. odstavek, 1. točka.
[483] Drobež, 2016, str. 10–12.
[484] Sodišče presoja veljavnost tarif v skladu z ustaljeno sodno prakso (VSRS, Sodba II Ips 160/2011, 15. 9. 2011), kljub drugačnemu stališču teorije (Trampuž), da je sodišče na tarifo vezano. Drobež, 2016, str. 10–12.
[485] Trampuž, 2007, str. 104; VSL, Sodba I Cpg 231/2014, 7. 7. 2014, 13. točka.
[486] VSL, Sodba I Cpg 231/2014, 7. 7. 2014, 13. točka; VSL, Sodba I Cpg 91/2014, 10. 7. 2014, 12. točka; VSL, Sodba I Cpg 227/2014, 10. 7. 2014, 11. točka.
[487] VSL, Sodba V Cpg 235/2019, 16. 5. 2019, 15. točka; VSL, Sodba V Cpg 1509/2015, 27. 1. 2016, 26. točka; VSL, Sodba V Cpg 1555/2015, 27. 1. 2016, 26. točka; VSL, Sodba V Cpg 719/2015, 27. 1. 2016, 16. točka; VSL, Sodba V Cpg 571/2018, 23. 8. 2018, 18. točka; VSL, Sodba V Cpg 817/2016, 3. 11. 2016, 18. točka.

primernega nadomestila tako predstavlja nadomestilo, ki se je na podlagi konsenza volj prizadetih strank uporabljalo neposredno pred vtoževanim obdobjem[488], v kolikor pa dogovora pred tem še ni bilo, pa je treba to ugotavljati ob upoštevanju poslovanja drugih subjektov v primerljivih okoliščinah[489].

Po praksi slovenskih sodišč mora tarifa odražati ekonomsko vrednost pravic skupnega sporazuma, naravo in obseg uporabe predmetov pravic ter ekonomsko vrednost storitve, ki jo zagotavlja KO, pri tem pa se glede na okoliščine posameznega primera upoštevajo predvsem:

1. obseg repertoarja,
2. obseg dovoljenja,
3. prihodek, ki se doseže z uporabo predmeta pravic, ali, če to ni mogoče, stroški, povezani s to uporabo,
4. pomen predmeta pravic za dejavnost uporabnika,[490]
5. razmerje med varovanimi in nevarovanimi predmeti pravic, ki so uporabljeni,[491]
6. razmerje med pravicami, ki se upravljajo kolektivno ali individualno,
7. posebna zahtevnost kolektivnega upravljanja pravic zaradi določene uporabe predmetov pravic,
8. primerljivost predlagane tarife s tarifami istovrstnih KO na istovrstnih delih za istovrstno uporabo v RS in drugih državah članicah EU, ob upoštevanju bruto domačega proizvoda na prebivalca v enoti kupne moči.[492] [493][494]

---

[488] VSL, Sodba V Cpg 678/2020, 18. 3. 2021, 17. točka; VSL, Sodba V Cpg 1297/2015, 18. 8. 2016, 11. točka; VSL, Sodba V Cpg 374/2023, 19. 9. 2024, 22. točka; VSL, Sodba V Cpg 618/2023, 19. 9. 2024, 27. točka; VSL, Sodba V Cpg 89/2024, 20. 11. 2024, 24. točka.

[489] VSRS, Sodba II Ips 260/2018, 27. 6. 2018, 17. točka; VSL, Sodba in sklep V Cpg 57/2023, 28. 11. 2023, 4. točka.

[490] Npr. predvajanje glasbe je le zvočna kulisa v trgovinskih objektih, torej je njen pomen postranske narave, in ni bistvena za dejavnost subjektov, ki se ukvarjajo s trgovino. SAP, Odločba št. 31229-2/2014-40/707 z dne 2. 2. 2015, str. 8.

[491] Upošteva se delež teh predmetov pravic in se ga odbije (osnovni standard WIPO). Nadomestilo se zanje ne plačuje in če se pri neki prireditvi ali oddaji ali fonogramu uporabljajo varovana in nevarovana dela, je to upoštevano ali pavšalno ali računsko (v odstotkih). Trampuž, 2007, str.108.
Tako povzame tudi Višje sodišče v Ljubljani. VSL, Sklep II Cp 1257/2020, 21. 9. 2020, 6. točka.

[492] Če bi dogovorjeno plačilo dejansko in bistveno presegalo primerljiva plačila v drugih državah članicah EU, bi lahko obstajali pomisleki o primernosti tarife. VSRS, Sodba II Ips 43/2018, 9. 4. 2018, 42. točka; VSL, Sodba V Cpg 242/2023, 25. 1. 2024, 7. točka.
Spoštovanje primerljivosti tarif med državami članicami EU je treba spoštovati pri določitvi splošno veljavne tarife, sodišče pa ni pristojno za določitev le-te, temveč le za določitev primernega nadomestila v konkretnem primeru. VSL, Sodba V Cpg 459/2022, 19. 12. 2023, 38. točka; VSL Sodba V Cpg 595/2022, 19. 12. 2023, 38. točka.

[493] Sodni nadzor nad pravilno uporabo nekaterih, od več možnih meril, je nujno zadržan, saj gre pri uporabi kriterijev za pravila stroke − določitev primerne tarife je z diskrecijo prepuščena SAP. Sodni nadzor tako pride v poštev šele, če se vzbudi upravičen dvom pravilnega tolmačenja uporabljenih meril. VSRS, Sodba U 1/2015-28, 19. 12. 2017, 14. točka; UPRS, Sodba I U 598/2021-71, 29. 2. 2024, 13. točka.

[494] ZKUASP, 45. člen, 1. do 3. odstavek.

VSRS je na primer, ob zavedanju variabilnosti v izračunu uporabljenih postavk, določilo jasne smernice za izračun primernega honorarja za kabelsko retransmisijo, ker je štelo, da bi bilo v nasprotju z načelom enakega urejanja primerljivih položajev, če bi sodišča v sporih KO s kabelskimi operaterji vsakič znova iskala primerno tarifo.[495] Vendar če stranke podajo prepričljive in nedvoumne argumente, da takšna tarifa v konkretnem primeru ni primerna, ker da je bistveno prenizka ali previsoka, takšna tarifa ne velja. Argument pravne enakosti in varnosti (predvidljivosti) namreč ne sme postati podlaga za arbitrarnost.[496] Standardu primernosti je zadoščeno, kadar se v nadomestilu ustrezno odražajo pravice in potrebe vseh udeležencev[497], to pa se določa s sporazumom strank z uravnoteženo pogajalsko močjo.[498]

11.3.2.2 Nemška sodna praksa

BGH je v sodbi I ZR 27/23 z dne 25.7.2024 glede določitve primerne tarife pojasnilo:

- Pri določitvi primerne tarife lahko primerljive določbe v drugih skupnih sporazumih predstavljajo pomemben pokazatelj za pravičnost tarife. To velja zlasti, če so bile te pogodbe sklenjene med strankami ali ob sodelovanju ene od strank.
- Odpoved sporazuma sicer izraža, da se ena stranka želi osvoboditi določb, predvidenih v sporazumu, in to lahko poveže s tem, da te določbe niso več ustrezne. Vendar pa sama okoliščina odpovedi pogodbe še ne zadostuje za oceno, da v pogodbi določena tarifa ni bila primerna. To je mogoče oceniti le ob upoštevanju okoliščin, ki so privedle do odpovedi. Stranka, ki se sklicuje na okoliščine, ki nasprotujejo primernosti tarife, mora to tudi dokazati.
- Primerno nadomestilo v smislu drugega odstavka 8. člena Direktive 92/100/EG, je treba ugotoviti zlasti na podlagi ekonomske vrednosti uporabe (SEU, sodba C-245/00– SENA z dne 6. februarja 2003; sodba C-192/04z dne 14. julija 2005– Lagardère Active Broadcast). Pojem ustreznega plačila v smislu Direktive 92/100/EG je torej treba enotno razlagati v vseh državah članicah in ga mora vsaka država članica izvajati, pri čemer ta za svoje ozemlje določi merila, ki so najbolj primerna za zagotovitev upoštevanja tega skupnostnega pojma v okviru omejitev, ki jih določa skupnostno pravo in zlasti direktiva ((SEU, sodba C-245/00– SENA). Zgoraj navedene ugotovitve SEU veljajo enako za **člen 16(2), prvi pododstavek, prvi stavek Direktive 2014/26/EU.** Izraz „ustrezno plačilo“, ki je naveden v tem členu, je sicer treba enotno razlagati v smislu, da j**e ustreznost treba ugotoviti**

---

[495] VSL, Sodba II Cp 2358/2019, 29. 4. 2020, 13. točka; VSL, Sodba II Cp 601/2020, 19. 8. 2020, 17. točka; VSL, Sodba II Cp 183/2020, 23. 4. 2020, 15. točka.

[496] VSL, Sodba II Cp 552/2021, 7. 10. 2021, 13. točka.

[497] Barrelet v: Trampuž, 2007, str. 98.

[498] VSL, Sodba V Cpg 678/2020, 18. 3. 2021, 17. točka; VSL, Sodba V Cpg 1297/2015, 18. 8. 2016, 11. točka; VSL, Sodba V Cpg 374/2023, 19. 9. 2024, 22. točka; VSL, Sodba V Cpg 618/2023, 19. 9. 2024, 27. točka; VSL, Sodba V Cpg 89/2024, 20. 11. 2024, 24. točka.

zlasti na podlagi ekonomske vrednosti uporabe in ob upoštevanju ciljev zadevnega prava Unije, ki so izraženi zlasti v uvodnih izjavah, vendar je določitev meril v okviru omejitev, ki jih določa pravo Unije, prepuščena državam članicam.

- Za določitev ustreznega nadomestila v smislu § 34(1) drugega stavka VGG je zato odločilnega pomena ekonomska vrednost uporabe. To je v skladu z avtorskopravnim načelom udeležbe, po katerem mora biti avtor ali imetnik sorodnih pravic čim bolj ustrezno udeležen pri vsaki ekonomski uporabi svojih del ali storitev. Podobno kot v primeru določanja tarif v skladu s § 39 odstavek 1 stavek 1 VGG glede na denarne koristi, dosežene z izkoriščanjem, je tudi v tem primeru **gospodarski uspeh uporabnika bistvena referenčna vrednost za ustrezno plačilo**.
- Kot gospodarsko vrednost uporabe se načeloma štejejo **le denarne koristi, ki temeljijo na uporabi, ki posega v področje avtorske zaščite. Pri tem pa ni treba upoštevati stroge vzročne zveze.** Tako je običajna uporaba avtorskih pravic, če KO pri določanju svojih tarif upošteva bruto prihodke, dosežene s prodajo vstopnic za festival, čeprav višina bruto prihodkov ne temelji le na predvajanju glasbenih del, ampak tudi na okoliščinah, ki niso povezane z izvedenimi glasbenimi deli (na primer prizadevanja organizatorjev, da bi ti festivali postali „popolna izkušnja“, ponujena infrastruktura, kakovost nastopajočih ali izvajalskih umetnikov), če zahtevane licenčnine niso pretirane glede na vrsto in obseg uporabe del, ob upoštevanju gospodarske vrednosti, ki jo ta uporaba ustvarja, in ob upoštevanju gospodarske vrednosti storitev, ki jih opravlja ta KO (glede člena 102 PDEU glej sodbo SEU C-372/19– SABAM z dne 25. novembra 2020).

11.3.3 Načini določitve tarife

Tarifa KO se po ZKUASP določi na tri načine:

1. tarifo določi KO sama – začasna tarifa,
2. tarifa se določi v sporazumu med KO in RZU – skupni sporazum,
3. tarifo določi SAP.

V praksi se zaradi nesoglasij med KO in uporabniki ter zaradi težav, ki jih ima SAP pri določanju tarife, ta večkrat izoblikuje v sodni praksi.

11.3.3.1 Začasna tarifa

Začasno tarifo, ki mora biti obrazložena, določi KO, in sicer sama, **v kolikor za posamezno vrsto uporabe predmetov pravic tarifa še nikoli ni bila določena,** in sicer na način da:

1. od izbranih tarif desetih držav članic EU za istovrstne avtorske ali sorodne pravice, istovrstne predmete pravic in njihove istovrstne načine uporabe izloči tri tarife, ki po višini najbolj odstopajo navzgor,

2. določi povprečje tarif preostalih izbranih sedmih držav članic EU za istovrstne avtorske ali sorodne pravice, istovrstne predmete pravic in njihove istovrstne načine uporabe in
3. kot korekcijski faktor določenega povprečja tarif glede na koledarsko leto pred določitvijo začasne tarife upošteva obseg repertoarja, ki ga zastopa, in razmerje med povprečjem bruto domačega proizvoda na prebivalca v enoti kupne moči v preostalih izbranih sedmih državah članicah EU in bruto domačim proizvodom na prebivalca v enoti kupne moči v RS.

Začasno tarifo, obrazložitev in vabilo k pogajanjem za sklenitev skupnega sporazuma KO objavi na svoji in AJPES spletni strani. 15. dan po objavi na slednji spletni strani začne veljati.[499]

Več KO je opozorilo, da sistem začasne tarife ne deluje, ker za nove pravice ni mogoče najdi 10 primerljivih tarif, oziroma ker se plačilo za pravice v tujini določa v paketu.

Menimo, da sistem začasne tarife, kot je zastavljen, ni ustrezen, v praksi pa tudi ne deluje. Povprečje tarif v drugih državah članicah je sicer lahko nek indic, toda ni zadosten. Ker se za pravice v tujini od uporabnikov pogosto pobira v enkratnem znesku za vse KO, je po našem mnenju lahko še pomembnejši indic **delež, ki v tujini od celotne avtorskopravno relevantne uporabe pripada posamezni kategoriji imetnikov pravic.** Zdi se, da je postopek določitve začasne tarife preveč tog. **Zato menimo, da je treba KO dati večje polje proste presoje pri utemeljitvi višine začasne tarife, pa tudi, da KO lahko tarifo določi tudi tedaj, ko na primer stara preneha veljati, ob kontroli sodišča.**

Enostranska tarifa, začasna ali stalna, sčasoma ne odraža več dejanske vrednosti uporabe varovanih del. Tako je VSL v Sodbi V Cpg 242/2023 o tarifi, ki jo je SAZAS sprejel 1998, pojasnilo: »Tarifa 1998 za določitev višine nadomestila **nadalje ni več primerna, tudi ker ne odraža več ekonomske vrednosti pravic, ki jih ščiti tožeča stranka.** To je v nasprotju z določilom tretjega odstavka 45. člena ZKUASP, ki določa, da mora tarifa odražati ekonomsko vrednost pravic, ki so predmet skupnega sporazuma, naravo in obseg uporabe avtorskih del ter ekonomsko vrednost storitve, ki jo zagotavlja kolektivna organizacija.13 Pred uveljavitvijo ZKUASP v letu 2016 so ti parametri za določitev primernega nadomestila smiselno izhajali iz določila 156. člena ZASP. **Vztrajanje pri enostransko določenem nadomestilu v letu 1998, pri čemer se zato, ker Pravilnik 1998, katerega priloga je bila Tarifa 1998, ob uveljavitvi ZASP-B ni pridobil pravne narave Skupnega sporazuma, ne upošteva niti v Pravilniku 1998 predvidena revalorizacija takrat določenih zneskov, bi namreč močno posegla v ustavne pravice avtorjev do primernega plačila za svoje delo**

[499] ZKUASP, 45. člen, 4.−6. odstavek.

(60. člen Ustave).« Menimo, da je iz tega jasno razvidno, da tarife, stare več kot 17 let, po sodni praksi ne štejejo več za primerne.

Vprašanje pa je, kaj velja, če starih tarif ni mogoče uporabljati? To je odvisno od okoliščin konkretnega primera (na primer sporazum, ki velja za podobne uporabnike, ali pa sporazum, ki je prenehal veljati). Običajno nastane pravna praznina, zaradi katere se uporabniki uprejo plačilu. **Zato bi bila tudi v takem primeru smiselna začasna tarifa, ob možnosti naknadne sodne kontrole -** o tem, kaj je mišljeno s Senatom za avtorsko pravo, v nadaljevanju:

Priporočilo št. 18:

Predlagamo, da se četrti odstavek 45. člena ZKUASP nadomesti z besedilom:

»Če za posamezno vrsto uporabe avtorskih del tarifa ni določena, lahko KO sama določi začasno tarifo, na podlagi primerjalne analize umeščenosti tovrstnih oziroma podobnih pravic v najmanj desetih državah članicah in ob upoštevanju ustrezne umestitve začasne tarife v splošni sistem plačila za avtorsko in sorodne pravice Republiki Sloveniji. Vsak uporabnik lahko zahteva preizkus tarife pred Senatom za avtorsko pravo Okrožnega sodišča v Ljubljani.«

11.4 SKUPNI SPORAZUM

11.4.1 Ureditev v ZKUASP

Skupni sporazum je sklenjen med:

- KO in združenjem uporabnikov predmetov pravic iz repertoarja KO, ki je reprezentativno, t. j. da predstavlja večino uporabnikov na področju neke dejavnosti glede na njihovo število ali če jim zakon priznava reprezentativnost,[500] ali
- KO in ministrstvom, pristojnim za področje dejavnosti, na katerem so uporabniki predmetov pravic večinoma neposredni ali posredni proračunski uporabniki, in se šteje za reprezentativno združenje, ali
- KO in posameznim uporabnikom predmetov pravic iz njenega repertoarja, če je zaradi narave svoje dejavnosti edini, ki opravlja to dejavnost (primer – RTV Slovenija).

[500] Lastnost reprezentativnega združenja ima na primer tožnik, v katerega so včlanjeni izdajatelji, ki (glede na podatke v registru radijskih programov pri AKOS in javno objavljenega seznama njegovih ustanoviteljev na spletni strani AJPES) emitirajo približno dve tretjini vseh komercialnih radijskih programov. UPRS, Sodba I U 2215/2018-14, 16. 1. 2020, 24. točka.
Do takega zaključka pride tudi SAP. SAP, Odločba št. 31229-1/2014-90 z dne 16. 6. 2020, točka 15.

Skupni sporazum mora določati vsaj:

1. tarifo,
2. pogoje uporabe predmetov pravic glede na različne okoliščine uporabe,
3. okoliščine uporabe, zaradi katerih se plačilo honorarja ali nadomestila po tarifi zviša, zniža ali oprosti,
4. mehanizem za dosego prilagoditve plačila na podlagi katerega lahko imetniki pravic zahtevajo dodatno primerno in pravično plačilo, ko je s pogodbo dogovorjen honorar ali nadomestilo očitno nesorazmerno nizko v primerjavi z vsemi naknadnimi prihodki, ki izvirajo iz uporabe predmeta pravic, ob upoštevanju vseh okoliščin primera,
5. rok in način plačila honorarja ali nadomestila,
6. način plačila honorarja in morebitni poračun glede na začasno tarifo KO, ki jo ta sama določi, v kolikor za posamezno vrsto uporabe predmeta pravic tarifa še nikoli ni bila določena, za uporabo predmetov pravic do sklenitve skupnega sporazuma, če se s tem skupnim sporazumom prvič določa tarifa za neko vrsto uporabe predmetov pravic,
7. predstavnike KO in RZU predmetov pravic, ki spremljajo izvajanje skupnega sporazuma.

Skupni sporazum se objavi v Uradnem listu RS in začne veljati 15. dan po njegovi objavi za vse istovrstne uporabnike predmetov pravic iz repertoarja KO, ne glede na to, ali so pri pogajanjih ali njegovi sklenitvi sodelovali ali ne[501]. Nanj so vezana tudi sodišča.[502] Njegova pravna narava ni pogodba obveznostnega prava, njegov učinek pa je po sodni praksi in teoriji enak kot pri podzakonskem splošnem aktu, sprejetem za izvrševanje javnopravnih upravičenj.[503] [504]

11.4.2 Praksa slovenskih sodišč glede veljavnosti skupnih sporazumov

11.4.2.1 Parcialni sporazumi

Čeprav ZKUASP govori samo o skupnem sporazumu kot o tarifi, ki zavezuje vse istovrstne uporabnike, se v praksi razmerja med uporabniki in KO ne rešujejo samo na generalni ravni, temveč se sklepajo tudi **parcialni sporazumi.** Tak primer je Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru deficitarne dejavnosti kulturnih domov in ustanov

---

[501] Neuspešen je ugovor toženke, da je skupni sporazum ne zavezuje, ker ga ni podpisala in ni članica združenja uporabnikov, ki ga je podpisal. VSL, Sodba V Cpg 242/2023, 25. 1. 2024, 9. točka.

[502] ZKUASP, 44. člen, 1., 2., 4. in 6.−8. odstavek, 45. člen, 4. odstavek; ZASP, 81. člen, 3. odstavek.

[503] VSL, Sodba V Cpg 730/2019, 22. 1. 2020, 22. in 23. točka.

[504] Ker so pravna podlaga za določitev nadomestila za uporabo predmetov pravic določila Skupnega sporazuma, je treba pri določitvi višine nadomestila upoštevati vsa določila Skupnega sporazuma in ne le tistih, ki predstavljajo del tarife. VSL, Sodba V Cpg 242/2023, 25. 1. 2024, 18. točka.

Slovenije z dne 4. 12. 2013, ki sta ga sklenila Združenje kulturnih domov in ustanov Slovenije (KUDUS)[505] VSL je v Sodbi I Cp 160/2019 z dne 17. 4. 2019 zastopalo stališče, da določbe tega sporazuma ne zavezujejo uporabnikov, ki niso člani KUDUS, ker KUDUS ni RZU (Ob sklenitvi skupnega sporazuma samo 17 kulturnih ustanov članov KUDUS, sedaj jih je 55, celotnih ustanov pa je 198). V kasnejši Sodbi V Cpg 242/2023 z dne 25. januarja 2024 pa je VSL zastopalo nasprotno stališče, da je Skupni sporazum veljaven, ter da ni pravno relevanten očitek toženke, da je Skupni sporazum ne zavezuje, ker ga ni podpisala in ker ni članica združenja KUDUS. Po podatkih, ki smo jih pridobili v okviru raziskave, pa še celo sam KUDUS meni, da pravila skupnega sporazuma zaradi njegove nereprezentativnosti veljajo samo za njegove člane. Opozarja pa, da imajo nekateri drugi primerljivi uporabniki sklenjene bistveno ugodnejše sporazume. Menimo, da so v takem primeru lahko skupni sporazumi samo indic za primerno tarifo, niso pa edini argument za naložitev plačila uporabniku, ki ni član (nereprezantivnega) krovnega združenja.

11.4.2.2 Neveljavnost posameznih določb skupnih sporazumov

Kar nekaj odločb pa je bilo sprejetih v zvezi z veljavnostjo posameznih določil v skupnih sporazumih, ki so bili sklenjeni pred uveljavitvijo ZKUASP. Enotno je stališče, da se nadomestilo za predvajanje fonogramov na prireditvah vselej odmeri od tarife, ki po skupnem sporazumu velja za tiste uporabnike, ki so prireditev prijavili, ne pa od druge tarife, ki je za 200 odstotkov višja (V Cpg 284/2016 in V Cpg 1027/2016).

Skupni sporazum o višini nadomestil za uporabo varovanih del iz repertoarja Zavoda IPF kot javno priobčitev pri poslovni dejavnosti (Uradni list RS, št. 107/06 – v nadaljevanju Skupni sporazum 2006) določa tarifo za predvajanje fonogramov v gostinskih lokalih in drugih poslovnih prostorih. Če gostinec pred predvajanjem ne sklene pogodbe, 12. člen Skupnega sporazuma 2006 napoti na uporabo Tarife Zavoda IPF za javno priobčitev fonogramov (Uradni list RS, št. 68/05 – v nadaljevanju Tarifa Zavoda IPF 2005). Nadomestilo po tej tarifi je od dva- do devetkrat višje od nadomestila po skupnem sporazumu. Sodna praksa VSRS in VSL v letu 2015 ni bila enotna glede vprašanja, ali Zavod IPF lahko zahteva plačilo po Tarifi Zavoda IPF 2005. VSRS je v odločbah III Ips 141/2014 in III Ips 142/2014 menilo, da lahko, ker naj Skupni sporazum 2006 za poslovne prostore ne bi razveljavil Tarife Zavoda IPF 2005. VSL tega stališča ni sprejelo in je še naprej prisojalo odškodnine samo po tarifi iz veljavnega skupnega sporazuma. VSRS je v letu 2018 odstopilo od stališč, ki jih je zavzelo v odločbah III Ips 141/2014 in III Ips 142/2014. V zadevi III Ips 40/2017 je zapovedalo razlago tarif striktno v korist uporabnikov. Utemeljilo je, da če je treba nejasna pravila pogodbe razlagati v korist druge stranke v primeru, ko ima prva stranka zgolj močnejši položaj pri kreiranju pogodbene vsebine znotraj pogodbene avtonomije, to še toliko bolj velja v primeru, ko pravni red omogoča eni stranki obligacijskega razmerja, da

[505] Uradni list RS, št. 103/13.

sama oblikuje pravno pravilo, ki bo urejalo to dvostransko razmerje. Odločba se je sicer nanašala na razlago Tarife Zavoda IPF za radiodifuzno oddajanje in radiodifuzno retransmisijo fonogramov (Uradni list RS, št. 53/05).

V odločbi III Ips 44/2018 pa je VSRS utemeljilo, da je s sprejetjem skupnega sporazuma tožeča stranka izgubila podlago za obračunavanje (posebnega) nadomestila po enostransko določeni Tarifi Zavoda IPF 2005 za uporabo glasbenih posnetkov na internetu (Uradni list RS, št. 4/05). Na takšno podlago se tožeča stranka ni mogla ponovno začeti sklicevati niti po prenehanju veljavnosti skupnega sporazuma. Če do sklenitve novega skupnega sporazuma ni prišlo, je bila tožeča stranka upravičena, da določitev tarife predlaga SAP. V četrtem odstavku 156. člena ZASP pa ni podlage, da bi lahko tožeča stranka potem, ko je bilo razmerje pogodbeno urejeno šest let, ponovno sama enostransko določala tarifo za obračun nadomestila za uporabo fonogramov oziroma da bi ponovno »oživila« merila, ki jih je sama določila v tarifi še pred sklenitvijo skupnega sporazuma. Sodna praksa VSL in VSRS v zvezi s tem vprašanjem je enotna.

Menimo, da je navedena sodna praksa relevantna tudi v kontekstu ZKUASP. Tako kot je to veljalo v ZASP, so tudi po osmem odstavku 44. člena ZKUASP sodišča vezana na veljavni skupni sporazum. Vendar to ne pomeni, da so sodišče vezana na kakršne koli nezakonite ali protiustavne določbe skupnega sporazuma, saj lahko v takemu primeru smiselno uporabijo institut *exceptio illegalis,* tako kot sicer za podzakonske akte. Tudi tarifa, določena s skupnim sporazumom, mora odražati ekonomsko vrednost pravic, naravo in obseg uporabe avtorskih del ter ekonomsko vrednost storitve kolektivne organizacije (tretji odstavek 45. člena ZASP). Poleg tega tudi v okviru skupnega sporazuma velja dolžnost kolektivne organizacije, da vse istovrstne uporabnike obravnava enako (prvi odstavek 47. člena ZASP).

11.4.3 Upoštevnost realnosti sodnega določanja primernega honorarja

Glede na navedeno, je jasno, da sodna praksa ne priznava celo nekaterih tarif, ki so določene v skupnih sporazumih (kaj šele tistih, ki so enostransko določene). Menimo, da bi morala KO v okviru svoje dolžnosti, da na svoji spletni strani objavlja tarife, objaviti tudi sodno prakso, in jo tudi, kadar jo potrdi Vrhovno sodišče, upoštevati naprej. Če KO te sodne prakse ne upošteva (na primer, da še naprej, brez dodatnih argumentov zahteva plačilo od uporabnikov po tarifi, za katero je sodišče ugotovilo, da ni primerna ali da ne zavezuje uporabnika), je to lahko **hujša kršitev dolžnosti** kolektivnega upravljanja pravic, kateri lahko sledi odpoklic članov poslovodstva. Sicer imamo položaj, da KO še naprej toži v previsoki višini, s tem nastajajo za KO višji stroški sodnega spora, odvetniki obeh strank dodatno služijo, uporabniki pa se upirajo plačilu.

11.4.4 Preglednost podatkov o veljavnih tarifah

V poglavju 16 smo pri predstavitvi posameznih KO analizirali preglednost tarif na spletni strani KO. Ugotovili smo, da stanje skupnih sporazumov in tarif, ki jih danes KO uporabljajo in ki so jih te skladno z obveznostjo v 4. in 5. točki 39. člena ZKUASP objavile na svojih spletnih straneh, ni skladno s stanjem le-teh na spletni strani PISRS, ki je namenjena prostemu dostopanju do ažurnih podatkov o pravnem redu RS in EU[506]. Kot je že pri posameznih KO v poglavju o skupnih sporazumih in tarifah navedeno, je veliko primerov, v katerih je npr. po podatkih na strani PISRS stanje akta neveljavno, na spletni strani KO pa je naveden na seznamu uporabljenih skupnih sporazumov, ali obratno. Ali pa je moč najti le odločitev sodišča, tudi odločitev SAP, da določena tarifa ni veljavna. Glede na navedeno je zgolj prek PISRS nemogoče ugotoviti ažurne podatke o veljavnih skupnih sporazumih in tarifah KO. To še posebej velja v primeru IPF, k.o. in Združenja SAZAS, k.o., ki imata največ sklenjenih skupnih sporazumov in tarif.

Priporočilo št. 19:

Dopolniti 39. člen ZKUASP tako, da se v 4. točki glasi: "skupne sporazume, sklenjene z reprezentativnimi združenji uporabnikov, začasne tarife in druge enostransko določene tarife, ki se uporabljajo, odločitve SAP (oziroma novo predlaganega Senata za avtorsko pravo) ter relevantno sodno prakso, ki vpliva na obveznost plačila uporabnikov po navedenih aktih, vključno s pojasnilom tega vpliva."

19. točko 39. člena ZKUASP črtati.

V okviru opredelitve hujših kršitev KO upoštevati, da je hujša kršitev tudi sistematično nespoštovanje sodne prakse v zvezi z obveznostjo uporabnikov za plačilo avtorskih honorarjev in nadomestil.

11.5 MEDIACIJA

ZKUASP določa reševanje sporov tudi z mediacijo. Ta pomeni postopek prizadevanja strank prostovoljno s posredovanjem mediatorja kot nevtralne tretje osebe za dosego mirne rešitve spora v zvezi z njihovim pravnim razmerjem – npr. sklepanje skupnih sporazumov. Posredovanje mediatorja se lahko predlaga pri Uradu s strani KO, RZU, uporabnika, organizacije imetnikov pravic posameznih kategorij predmetov pravi in imetnika pravic (stranke). To velja v katerem koli sporu, ki se nanaša na avtorsko in sorodne pravice, pri čemer ZKUASP nadalje izpostavlja nekatere primere, ki so

[506] Služba vlade za zakonodajo, GOV.SI, e-vir.

posledica zahtev Direktive 2019/789/EU in 2019/790/EU[507]. V kolikor je sporazum strank o reševanju sporov z mediacijo sklenjen, se mediacija začne na dan, ko stranka prejme predlog nasprotne stranke za začetek mediacije, v kolikor pa tak sporazum ni sklenjen, pa se mediacija začne z dnem, ko se stranke sporazumejo za mediacijo. Če pa stranka, nasprotna stranki, ki je predlagala mediacijo, slednji v tridesetih dneh od dne, ko ji je ta poslala predlog, ne prejme sprejetja takega predloga, se šteje, da je predlog za mediacijo zavrnjen.

Stranki izbereta mediatorja skupaj izmed oseb, ki jih določi Vlada RS na predloga ministra, pristojnega za gospodarstvo[508]. Mediator mora izpolnjevati pogoje glede stopnje in vrste izobrazbe, kar je predpisano z Uredbo o mediaciji v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami. Slednja ureja tudi postopek mediacije in nagrado za mediatorja, ki jo plačajo stranke.

Mediator mora delovati neodvisno, nepristransko ter si prizadevati za enako obravnavo strank. Lahko tudi predlaga rešitev spora, pri čemer se izrecno za radiodifuzno retransmisijo šteje, da je predlog s strani strank sprejet, če nobena od njih ne ugovarja v treh mesecih od njegove vročitve. V kolikor pa ugotovi, da se stranke ne pogajajo v dobri veri ali da ovirajo pogajanja, pa lahko da strankam opozorilo in v primeru neupoštevanja le-tega strankam sporoči, da pri reševanju spora ne bo več pomagal.[509]

Mediacija se uporablja tudi kot alternativno reševanje sporov pri večozemeljskih licencah za spore med KO in ponudniki spletnih storitev ali enim ali več imetnikom pravic ali drugo KO.[510]

V praksi nismo zasledili obsega uporabe mediacije, niti da bi KO z mediacijo že kdaj uspešno rešile spor z uporabniki.

11.6 SVET ZA AVTORSKO PRAVO

11.6.1 Zakonska ureditev

SAP je neodvisni strokovni organ, ki odloča nepristransko in ni vezan na nobena navodila (drugi odstavek 49. člena ZKUASP). Sestavljen je iz:

1. predsednika, ki ga predlaga Urad,
2. dveh članov, od tega najmanj en ekonomske smeri, ki ju predlagajo KO skupaj,

---

[507] Predlog ZKUASP-A.

[508] Seznam mediatorjev je določen s Sklepom o določitvi seznama mediatorjev v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami.

[509] ZKUASP, 68. člen.

[510] Prav tam, 66. člen.

3. dveh članov, od tega najmanj en ekonomske smeri, ki ju predlagajo reprezentativna združenja uporabnikov.[511]

Predsednika in člane Sveta imenuje in razrešuje minister, pristojen za gospodarstvo.

Njegove pristojnosti so:
1. določanje primernih tarif za uporabo predmetov pravic,
2. odločanje o drugih spornih vprašanjih v zvezi s sklenitvijo skupnega sporazuma,
3. preverjanje, ali je objavljen skupni sporazum v skladu z določbami ZKUASP.[512]

Kadarkoli po uveljavitvi začasne tarife ali če po petih mesecih od začetka pogajanj ni mogoče skleniti skupnega sporazuma, lahko KO ali RZU od SAP zahteva, da določi primerno tarifo ali odloči o drugem spornem vprašanju v zvezi s skupnim sporazumom. Navedena organizacija in združenje lahko zahtevata tudi, da SAP odloči, ali je veljavni skupni sporazum v skladu z določbami ZKUASP in ali je veljavna tarifa, določena s tem sporazumom, primerna. Slednje tudi, če je SAP o tem že odločil, a je od uveljavitve tarife preteklo že najmanj šest let in so nastale pomembne okoliščine, ki vplivajo na primernost višine tarife.[513]

Med pristojnostmi sodišča in SAP je v primeru odločanja o zahtevku upravičene stranke za določitev tarife bistvena razlika. SAP kot strokovni organ z ustreznim znanjem s področja avtorskega prava in skladno z določilom 53. člena ZKUASP tarifo določi s splošno veljavnostjo za vse uporabnike določene pravice. Torej je takšna tarifa v primeru spora med uporabniki in KO neposredno uporabljiva za določitev višine primernega nadomestila, če ni med posameznimi strankami dogovorjeno drugače. Sodišče pa v primeru prejema navedenega zahtevka in ko ne obstaja sporazumno ali enostransko določena tarifa, primerno nadomestilo določi le z veljavnostjo za konkretni primer in le za stranke konkretnega postopka. V vsakem postopku mora to namreč odločati v okviru ugotovljenega dejanskega stanja in materialno pravne podlage v konkretni zadevi.[514] Kljub temu menimo, da bi KO, kadar ni odločbe SAP, morale pri višini zahtevka do uporabnikov upoštevati enotno sodno prakso, saj ta kaže, kako bo sodišče odločilo v primerljivi zadevi. Menimo, da če KO enotne sodne prakse zavestno ne upoštevajo, huje kršijo svoje dolžnosti enakega obravnavanja uporabnikov po ZKUASP, kar je lahko razlog za ukrepanje Urada.

Pravnomočna odločba SAP je objavljena v Uradnem listu RS in je splošen in abstrakten podzakonski pravni akt[515]. Če se z njo izpodbijani skupni sporazum spremeni, razveljavi, ali če skupni sporazum sploh ni bil sklenjen, ta postane sestavni del skupnega sporazuma oziroma skupni sporazum nadomesti. Če pa je ta določila

---

[511] ZKUASP, 50. člen.
[512] ZKUASP, 49. člen, 1. in 2. odstavek.
[513] Prav tam, 53. člen, 1.−3. odstavek.
[514] VSL, Sodba V Cpg 695/2020, 15. 4. 2021, 33. točka.
[515] VSRS, Sklep I Up 51/2022, 5. 10. 2022, 17. točka.

primerno tarifo za uporabo predmetov pravic, taka odločba preneha veljati, v kolikor stranki s skupnim sporazumom določita novo tarifo.[516] Pritožba zoper odločbo SAP ni dovoljena, možno pa jo je izpodbijati v upravnem sporu[517], v katerem odloča UPRS.[518] Tacol v zvezi s tem navaja, da se s strani zavezancev za plačilo nadomestil za uporabo predmetov pravic velikokrat ne spoštuje pravnomočnih odločb SAP, pa čeprav objava v Uradnem listu RS tej podeli naravo zavezujočega predpisa.[519] Tudi to je indic, da sistem odločanja SAP ni ustrezen.

11.6.2 Neustreznost instituta SAP

Doslej SAP v praksi ni učinkovito deloval. Menimo, da ta organ v ZKUASP ni ustrezno urejen. Postavitev tarife s strani osebe, ki je imetniki pravic za to niso pooblastili, je oblastno dejanje, saj po eni strani določa (omejuje) ceno za zasebne pravice, po drugi strani pa učinkuje proti nedoločenemu krogu istovrstnih uporabnikov. Če je tarifa zgolj za par centov višja, lahko to pomeni milijonske dodatne prihodke KO, obratno pa pomeni milijonske prihranke velikih uporabnikov. S tega vidika ni mogoče zanikati, da imajo KO in RZU velik interes, da tudi izven zakonsko predvidenih mehanizmov vplivajo na delovanje SAP.

ZKUASP določa, da sta dva člana SAP predstavnika KO, dva pa predstavnika RZU. Ureditev ne zagotavlja ustreznega zastopanja interesov deležnikov, prej obratno. KO niso homogena skupina, nekatere med seboj tekmujejo za upravljavske pravice in so pri sporih pred Upravnim sodiščem pogosto na nasprotnih straneh. Člani SAP, ki so tesno povezani z eno KO (na primer »hišni« odvetnik, revizor, itd..,) bodo težko ohranili objektivni videz nepristranskosti pri določitvi tarife drugi KO. Tudi uporabniki niso homogena skupina, a tukaj je ta vidik mogoče manj izrazit. Zato se zdi, da je zahteva iz drugega odstavka 51. člena ZKUASP z vidika zagotavljanja objektivnega videza nepristranskosti članov SAP nezadostna.[520]

---

[516] ZKUASP, 54. člen, 2.−5. odstavek.

[517] Ureditev v 56. členu ZKUASP, ki ne zagotavlja samostojnega sodnega varstva zoper sklep o zavrnitvi zahteve za izločitev članov SAP, ne pomeni nedopustnega posega pravica do pravnega sredstva iz 25. člena URS. VSRS, Sklep I Up 159/2019, 11. 11. 2020, 12. točka.
Odločitev o zahtevi za izločitev članov SAP s sklepom v okviru postopka določanja primerne tarife je zgolj vmesna, procesna odločitev, ki se nanaša le na izvedbo konkretnega upravnega postopka. Kot tak pa ni akt, ki uživa samostojno sodno varstvo v upravnem sporu. UPRS, Sklep I U 703/2019-6, 21. 5. 2019, 6.–7. točka.

[518] ZKUASP, 56. člen, 1. odstavek.

[519] Tacol, 2023, str. 6–8.

[520] Predsednik in član Sveta ne sme biti:
1.član vodstva ali organa politične stranke;
2. član poslovodstva ali nadzornega odbora ali pooblaščenec KO ali reprezentativnega združenja uporabnikov;
3. oseba, ki je bila pravnomočno obsojena zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, na zaporno kazen v trajanju več kot šest mesecev. Omejitev iz te točke preneha z izbrisom iz kazenske evidence.

Drug problem je objektivni videz nepristranskosti predsednika SAP. Predsednik SAP opravlja svojo funkcijo dodatno, poleg svoje siceršnje dejavnosti. Po ZKUASP mora imeti izobrazbo pravne smeri, opravljen pravniški državni izpit in znanje iz avtorskega prava.

Predsedniki SAP so pogosto odvetniki. Odvetnik v okviru opravljanja odvetniškega poklica pravno svetuje, zastopa in zagovarja stranke pred sodišči in drugimi državnimi organi, sestavlja listine in zastopa stranke v njihovih pravnih razmerjih (prvi odstavek 2. člena Zakona o odvetništvu, ZOdv)[521] Odvetnik je torej odvisen od strank. Če deluje na tako specifičnem nišnem področju, kot je avtorsko pravo, lahko hitro pride v položaj, ko bo v določeni obliki zagotavljal storitve eni od kategorij udeležencev (KO, uporabniki, imetniki pravic). Če odvetnik nima samostojne odvetniške pisarne, lahko te storitve zagotavlja tudi njegov sodelavec. Čeprav so odvetniki eden izmed stebrov pravosodja, njihova vloga ne vključuje nepristranskega sojenja. Odvetniki sicer lahko odločajo v sporih kot arbitri, če jih za konkretne spore izberejo stranke same, gre torej za prostovoljno odločitev strank za takšno rešitev spora. Delo predsednika SAP pa pomeni oblastno ravnanje - določanje višine obveznosti za uporabo zasebne pravice, ki jo morajo spoštovati KO in vsi istovrstni uporabniki.

Menimo, da bi bil objektivni videz nepristranskosti odločanja zagotovljen, **če bi tarifo določali sodniki**. To je razvidno tudi iz primerjalno pravne analize:

1. V **hrvaškem pravu** je uzakonjen **Strokovni svet (Vijeće stručnjaka),** ki pa opravlja zgolj vlogo posrednika pri pogajanjih med KO in reprezentativnimi združenji. Slednji so predlog Strokovnega sveta dolžni vključiti v pogodbo o tarifah za radiodifuzno retransmisijo, dajanje avdiovizualnih del na voljo javnosti in obveznosti ponudnikov storitev deljenje vsebin po internetu v okviru storitev videa na zahtevo. Strokovni svet sestavljajo predsednik in štirje člani. Predsednika in člane strokovnega sveta za obdobje štirih let imenuje minister, pristojen za področje avtorskih in sorodnih pravic, na predlog glavnega direktorja zavoda. Predsednik in člani strokovnega sveta se imenujejo iz **vrst izstopajočih strokovnjakov, ki lahko s svojimi dosedanjimi dosežki in poznavanjem problemov, povezanih s področjem uporabe avtorskih in sorodnih pravic, prispevajo k uresničevanju ciljev, zaradi katerih je bil strokovni svet ustanovljen** (239. člen hrvaškega ZASP).

Hrvaške KO in uporabniki lahko spore rešujejo tudi pred arbitražnim sodiščem (peti odstavek 235. člena, šesti odstavek 222. člena 262. člen hrvaškega ZASP), pri čemer mora biti **predsednik arbitraže sodnik ali bivši sodnik Višjega trgovinskega sodišča (237. člen ZASP).**

---

[521] Uradni list RS, št. 18/93, 24/96 – odl. US, 24/01, 54/08, 35/09, 97/14, 8/16 – odl. US, 46/16, 36/19 in 130/22.

2. Nemško pravo predvideva **neodvisen poravnalni organ (Schiedstelle),** ki pripravi predlog za rešitev spora med KO in uporabniki (§ 92 VGG). Lahko pripravi tudi empirično analizo obsega uporabe del v primerih nadomestila za zasebno reproduciranje (§ 93 VGG). Poravnalni predlog se šteje za sklenjenega, če poravnalni organ v roku enega meseca od vročitve predloga ne prejme pisnega ugovora. Če spor zadeva dodelitev ali prenos pravic retransmisije, je rok tri mesece.

Če se KO in uporabniki ne dogovorijo glede višine tarife, postopek s poravnalnim organom pa ni uspešen, **odloča o tarifi Višje sodišče v Münchnu (OLG München) kot prvostopenjsko sodišče.** Zoper končne sodbe, ki jih izreče sodišče, se lahko vloži revizija v skladu s pravili pravdnega postopka (§ 129 VGG). **OLG München določi vsebino pogodb, zlasti vrsto in višino nadomestila, po pravični presoji (nach billigem Ermessen).** Ta določitev nadomesti ustrezni dogovor med strankami. Določitev pogodbe je mogoča le z učinkom od 1. januarja leta, v katerem je bil zahtevek vložen pri poravnalnem organu (§ 130 VGG).

BGH je v sodbi I ZR 27/23 z dne 25.7.2024 (kabelska retransmisija pravic RTV organizacij) podrobno obrazložilo svoje pristojnosti presojanja tarife, ki jo postavi Višje sodišče:
a) Po § 130 VGG Višje sodišče po lastni presoji določi vsebino pogodb, zlasti vrsto in višino avtorskega honorarja oziroma nadomestila. Za to odločitev ki postavi pravno pravilo, ima višje sodišče **široko polje proste presoje**. Revizijsko sodišče lahko – razen v primeru ugotovljenih kršitev postopka – preveri le, ali je višje sodišče svojo diskrecijsko pravico izvršilo brez napak. Napake so:
- če je višje sodišče **napačno razumelo pojem pravičnosti** ali
- je preseglo zakonske meje svoje diskrecijske pravice ali
- jo je izvršilo na način, ki ni v skladu z namenom pooblastila, ali
- je izhajalo iz pravno napačnega pristopa, ki mu je onemogočil brezhibno izvrševanje diskrecijske pravice.
Obrazložitev odločbe Višjega sodišča mora revizijskemu sodišču omogočiti, da opravi takšno – omejeno – preverjanje. Iz nje mora biti zlasti razvidno, **zakaj se odstopa od primerljivih določb v drugih skupnih sporazumih ali zakaj se ne upoštevajo predlogi poravnalnega organa.**

3. Tudi v Avstriji je treba najprej poskusiti, da se KO in uporabniki dogovorijo glede tarife s pomočjo **poravnalnega odbora (Schlichtungsausschuss**, § 82 VerwGesG). Poravnalni odbor sestavljajo trije člani. Vsaka stranka imenuje po enega člana; oba člana izbereta predsednika. **Ta mora biti oseba, ki ni vpletena v zadevo in ne sme biti v nobenem odnosu s katero koli stranko, ki bi lahko vzbudil dvom o njeni nepristranskosti.** Člani in nadomestni člani Senata za avtorske pravice so izključeni iz imenovanja.

§ 79 VerwGesG pa določa sestavo in pristojnosti **Senata za avtorsko pravo (Urheberrechtssenat).** Ta organ, ustanovljen pri Zveznem ministrstvu za pravosodje, sestavljajo predsednik in dva dodatna člana; za predsednika je treba imenovati enega, za dodatna člana pa skupaj dva nadomestna člana. **Predsednik mora biti v času imenovanja sodnik vrhovnega sodišča, oba druga člana pa sodnika drugega sodišča za splošne civilne ali gospodarske zadeve. To velja v smislu tudi za nadomestne člane.** Člani Senata za avtorsko pravo pri opravljanju svoje funkcije niso vezani na nobena navodila. Zvezni minister za pravosodje ima pravico, da se seznani z vsemi zadevami v zvezi z vodenjem Senata za avtorsko pravo in da člane senata za avtorsko pravo odpokliče iz pomembnih razlogov. Zvezni minister za pravosodje imenuje člane in nadomestne člane senata za avtorsko pravo za obdobje petih let. Ponovno imenovanje je dovoljeno. Če mandat člana ali nadomestnega člana poteče med mandatom, je treba na njegovo mesto imenovati člana ali nadomestnega člana za preostanek mandata. Zvezni minister za pravosodje mora za imenovanje predsednika pridobiti predlog predsednika Vrhovnega sodišča, za imenovanje drugih dveh članov pa predlog predsednika Višjega sodišča v Dunaju. To velja v smislu tudi za imenovanje nadomestnih članov. Vsak predlog za imenovanje mora, če je dovolj primernih kandidatov, vključevati vsaj tri osebe. Mandat člana ali nadomestnega člana preneha z smrtjo, odstopom in iztekom mandata. Funkcija preneha tudi, če član

1. ni sposoben pravilno opravljati svoje funkcije,
2. grobo krši svoje dolžnosti ali se drugače vede na način, ki ni združljiv s ugledom funkcije,
3. se brez zadostnega opravičila ne odzove na povabila na tri zaporedne seje.

V primerih iz točk 1 do 3 mandat preneha šele z ugotovitvijo senata za avtorsko pravo, ki o tem odloča po zaslišanju zadevnega člana. V primerih iz točk 1 do 3 mandat preneha šele z ugotovitvijo senata za avtorsko pravo, ki o tem odloča po zaslišanju zadevnega člana.

Senat za avtorsko pravo odloča po pravilih upravnega postopka, postopek se vodi čim hitreje (§ 81 VerwGesG).

Priporočilo št. 20:

Menimo, da je nujno, da so člani organa, ki odloča o tarifi, sodniki, medtem ko bi se SAP lahko preoblikoval v poravnalni organ (ne zgolj v mediatorja, ampak z več pristojnostmi), ki bi pravila postopka oblikoval po lastni presoji, pri čemer pa bi v vsakem primeru moral zagotoviti kontradiktornost.

Tarife pa bi moralo določati sodišče. Ne priporočamo, da se v zvezi s tem oblikuje nov organ pri Uradu, temveč naj se ta funkcija vključi v delovanje rednih sodišč. Predlagamo, da bi se po vzoru zunajobravnavnega senata v kazenskih zadevah oblikoval senat, sestavljen iz treh sodnikov gospodarskega oddelka Okrožnega sodišča v Ljubljani, specializiranih za pravo intelektualne lastnine (Senat za avtorsko

pravo). Nesuspenzivna pritožba zoper odločitev senata bi bila mogoča samo na Vrhovno sodišče. Menimo, da bi bili prvostopenjski sodniki najbolj primerni z vidika narave njihovega siceršnjega dela (vodenje obravnav, vsebinsko odločanje v avtorskih zadevah) in specializiranosti.

Primer določbe ZKUASP: »Če se KO in uporabniki ne dogovorijo glede višine tarife, (po preoblikovanju SAP v poravnalni organ še določba o obvezni vključitvi tega organa pred zahtevo za sodno pristojnost) odloča o tarifi Senat za avtorsko pravo Okrožnega sodišča v Ljubljani. Senat za avtorsko pravo je sestavljen iz treh sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani, specializiranih za intelektualno lastnino. Senat odloča s sklepom. Zoper sklep se lahko vloži pritožba na Vrhovno sodišče, ki ne zadrži izvršitve. Avtorski senat določi s tarifo vsebino pogodb med KO in uporabniki, zlasti vrsto in višino nadomestila, po pravični presoji. Ta določitev nadomesti dogovor med strankami.

Senat za avtorsko pravo odloča po pravilih nepravdnega postopka in postopa posebej hitro.«

Za delo v Senatu za avtorsko pravo bi sodnikom pripadalo dodatno plačilo, ki bi se, tako kot stroški sodišča, krilo iz ustrezno visoke sodne takse. Zato bi se moralo dopolniti tudi Zakon o sodnih taksah. Stroški članov senata bi najprej kril proračun, nato pa bi se v proračun sredstva vrnila preko sodne takse. Senat za avtorsko pravo bi lahko določil varščino, ki jo morajo uporabniki plačati za uporabo del med postopkom.

11.7 RAZMERJE MED KO IN UPORABNIKI

11.7.1 Zadovoljstvo KO

V vprašalniku so KO ocenjevale naslednje trditve:

1. **Uporabniki so s KO pripravljeni sklepati pogodbe za uporabo varovanih vsebin.**
2. **Uporabniki KO redno plačujejo za uporabo varovanih vsebin.**
3. **Reprezentativna združenja uporabnikov so s KO pripravljena sklepati skupne sporazume o uporabi varovanih vsebin.**
4. **Pogajanja za sklenitev skupnega sporazuma so hitra in učinkovita.**
5. **Postopki za spremembo tarif so preprosti.**
6. **SAP uspešno opravlja svoje delo določanja tarif.**
7. **Sodni postopki za uveljavljanje zahtevkov za plačilo uporabe del so hitri in učinkoviti.**
8. **Sodna praksa glede uveljavljanja zahtevkov za plačilo uporabe del je predvidljiva.**

Odgovore smo razvrstili od najmanj zadovoljnih na najbolj zadovoljne:

SAZAS: Združenje SAZAS je pri trditvi, da so uporabniki s KO pripravljeni sklepati pogodbe za uporabo varovanih vsebin, odgovorilo z oceno »se ne strinjam«. Navaja, da sicer večina uporabnikov razume pomen KO in njihovo vlogo pri zaščiti avtorskih pravic, vendar to razumevanje ne pomeni tudi dejanske pripravljenosti za sklepanje pogodb ali sodelovanje pri določanju licenčnih pogojev. Kot ilustrativen primer izpostavlja področje kabelske retransmisije, ki ostaja neurejeno že več kot petnajst let, saj uporabniki kljub jasnim zakonskim pooblastilom KO zavračajo pogajanja ali jih zavlačujejo. SAZAS opozarja, da ima KO v takih primerih omejena pravna orodja in da zakonodaja ne predvideva učinkovitih sankcij za neupravičeno uporabo avtorskih del, kar vodi v nekaznovano uporabo repertoarja brez plačila nadomestil.

Pri trditvi, da uporabniki KO redno plačujejo za uporabo varovanih vsebin, je SAZAS odgovoril z oceno »se strinjam«. Ob upoštevanju izjem – zlasti uporabnikov, ki zavračajo sklenitev pogodb na področju kabelske retransmisije – ugotavlja, da večina uporabnikov sicer redno poravnava obveznosti. Vendar se del uporabnikov plačila izogiba ali z njim zamujajo, kar zahteva intenzivno delo organizacije pri izterjavi. SAZAS v takih primerih izvaja izvensodne postopke, po potrebi pa tudi izvršbe in sodne tožbe. Kljub tem prizadevanjem določen delež terjatev ostaja neporavnan, kar zmanjšuje prihodke imetnikov pravic in povečuje stroške kolektivnega upravljanja.

Trditev, da so reprezentativna združenja uporabnikov pripravljena sklepati skupne sporazume o uporabi varovanih vsebin, je SAZAS ocenil s »se sploh ne strinjam«. Ocenjuje, da so že začetne faze pogajanj pogosto problematične, saj je reprezentativnost določenih združenj vprašljiva – nekatere skupine sploh niso organizirane, druge pa ne zastopajo vseh zavezancev. **Posledično sklenjeni sporazumi nimajo splošne veljavnosti in ne prinašajo učinkov, ki bi jih morali.** Pogajanja pogosto zastanejo pri vprašanju cen, ker številni uporabniki še vedno vztrajajo pri zastarelih tarifah iz leta 1998 in zavračajo njihovo posodobitev. SAZAS kot **rešitev predlaga vključitev mehanizma indeksacije, denimo z vezavo na inflacijo, bodisi v zakon bodisi v vsak posamezni sporazum.** Opozarja tudi, **da institut prisilne izdaje licenc** KO onemogoča učinkovito zaščito repertoarja, saj jim odvzema možnost, da bi v primeru neplačila prepovedale uporabo del.

Trditev, da so postopki za spremembo tarif preprosti, je bila prav tako ocenjena z »se sploh ne strinjam«, kot tudi nadaljnje trditve v zvezi z učinkovitostjo SAP. SAZAS navaja, da postopki v praksi niso ne preprosti ne učinkoviti. Čeprav zakon predvideva trimesečni rok za začetek postopka pred Svetom za avtorsko pravo (SAP), je nadaljnje vodenje z vidika hitrosti, strokovnosti in pravne varnosti nezadovoljivo. Postopki pogosto trajajo več let, včasih pa se zaradi pritožb vračajo v ponovno odločanje, KO pa nima možnosti določiti začasne tarife. Ker se postopki vodijo po pravilih upravnega postopka, **SAP ne more imenovati izvedencev, ki bi bili potrebni za kompleksna ekonomska vprašanja.** Poleg tega njegove odločbe niso pravno zavezujoče in jih je mogoče izpodbijati na sodišču, kar povzroča dodatne zamude. SAZAS kot ilustrativen

primer navaja postopek za določitev tarife za kabelsko retransmisijo, ki kljub petnajstletnemu trajanju še vedno ni zaključen, kar po njihovem mnenju jasno kaže na nujnost celovite reforme sistema določanja in spreminjanja tarif.

AIPA: AIPA je pri trditvi, da so uporabniki s KO pripravljeni sklepati pogodbe za uporabo varovanih vsebin, odgovorila z oceno »se sploh ne strinjam«. Ugotavlja, da uporabniki praviloma niso prostovoljno pripravljeni sklepati takšnih pogodb, saj se v praksi pogosto pojavljajo organizirani bojkoti, kot so **bojkot predvajanja glasbe v lokalih** ali **bojkot slovenskih filmov v nekaterih kinematografih**. Uporabniki večinoma stremijo k najnižji ekonomski ceni in nimajo posluha za pravičnost plačil imetnikom pravic. AIPA opaža razlike med tujimi in domačimi uporabniki, saj so tuja podjetja in tista, ki delujejo po načelih etičnega korporativnega upravljanja, bolj pripravljena sklepati pogodbe. Kot težavo izpostavlja tudi ureditev ZKUASP, ki omogoča enostransko določanje začasnih tarif le za uveljavljene pravice (običajno glasbene), kar druge postavlja v neenakopraven položaj.

Pri trditvi, da uporabniki KO redno plačujejo za uporabo varovanih vsebin, je AIPA podala oceno »se zelo strinjam«. Navaja, da je plačilna disciplina med njenimi uporabniki skoraj stoodstotna in da so odnosi z vsemi pogodbenimi partnerji korektni ter stabilni. V primerih, ko pride do občasnih zamud zaradi likvidnostnih težav, organizacija težave rešuje z odprto komunikacijo in dogovorom, kar zagotavlja nemoteno sodelovanje in ohranja zaupanje med strankami.

Trditev, da so reprezentativna združenja uporabnikov pripravljena sklepati skupne sporazume o uporabi varovanih vsebin, je AIPA ocenila z »se strinjam«. Pojasnila je, da združenja, ki so že sklenila vsaj en takšen sporazum, razumejo nujnost plačevanja ustreznih tarif, vendar **gospodarske zbornice zaradi prostovoljnega članstva pogosto poudarjajo svojo nereprezentativnost.** Takšna združenja se pogajanjem izogibajo, ker se bojijo, da bi sklenitev skupnega sporazuma povzročila nezadovoljstvo med člani in vodila v izstope iz članstva.

Trditev, da so pogajanja za sklenitev skupnega sporazuma hitra in učinkovita, je bila ocenjena z »sem neodločen«. AIPA navaja, da je učinkovitost pogajanj odvisna od pripravljenosti obeh strani. Na področju radiodifuzne retransmisije so pogajanja potekala hitro in uspešno, saj so se vse strani zavedale pomena urejenega razmerja. Pri novih dovoljenjih pa pogosto prihaja do zastojev, ker nekateri uporabniki niso pripravljeni sodelovati ali nočejo urediti pravic, kar zavira dosego dogovorov.

Na trditev, da so postopki za spremembo tarif preprosti, je AIPA odgovorila z »se ne strinjam«. Poudarila je, da je sprememba tarife po zahtevnosti enaka postopku prve določitve ali sklepanju skupnega sporazuma. Če mehanizmi za spremembo niso že vnaprej določeni, postopek postane dolgotrajen in težko izvedljiv. Zato so združenja uporabnikov pogosto bolj naklonjena sistemom avtomatičnega prilagajanja tarif

gospodarskim kazalcem, kot je inflacija, čeprav lahko takšna rešitev v hitro spreminjajočem se okolju povzroči tudi težave za eno ali drugo stran.

Trditev, da SAP uspešno opravlja svoje delo določanja tarif, je bila ocenjena s »sem neodločen«. AIPA doslej pred tem organom ni nastopala, a njegovo delovanje spremlja. Navaja, da jo od uporabe tega mehanizma odvračata predvsem dolgotrajnost postopkov in nepredvidljivost odločitev, kar zmanjšuje učinkovitost sistema določanja tarif.

Pri trditvi, da so sodni postopki za uveljavljanje zahtevkov za plačilo uporabe del hitri in učinkoviti, je AIPA prav tako podala oceno »sem neodločen«. V petnajstih letih svojega delovanja namreč ni bila udeležena v nobenem tovrstnem sodnem postopku, zato ne more potrditi njihove hitrosti ali učinkovitosti.

Tudi trditev, da je sodna praksa glede uveljavljanja zahtevkov za plačilo uporabe del predvidljiva, je bila ocenjena z »sem neodločen«. AIPA navaja enak razlog kot pri prejšnji trditvi – zaradi odsotnosti lastnih izkušenj s tovrstnimi postopki ne more oceniti predvidljivosti sodne prakse.

V odprtem vprašanju o tem, kaj bi bilo treba popraviti v odnosu med KO in uporabniki, je AIPA poudarila pomen jasne komunikacije in preglednosti. Po njenem mnenju morajo uporabniki razumeti, katere pravice pridobijo s plačilom nadomestil in kako KO s temi pravicami upravljajo. Tak pristop krepi zaupanje in omogoča lažje sklepanje pogodb. Pri končnih uporabnikih pa je po njenem ključnega pomena večje zavedanje o obstoju in pomenu avtorskih ter sorodnih pravic, saj plačilo nadomestil predstavlja tudi izraz spoštovanja do ustvarjalcev in njihovega prispevka k družbi.

SAZOR: Pri trditvi, da so uporabniki pripravljeni sklepati pogodbe s KO za uporabo varovanih vsebin, je SAZOR odgovoril z oceno »se ne strinjam«. Ocenjuje, da se večina uporabnikov sklepanju pogodb upira, zato je za dogovor potrebno veliko truda in prepričevanja, da se sploh začnejo pogajanja.

Na trditev, da uporabniki redno plačujejo za uporabo varovanih vsebin, je organizacija podala oceno »sem neodločen«. Pri uporabnikih, s katerimi ima že sklenjene sporazume, plačila potekajo redno, pri tistih, kjer dogovor še ni dosežen, pa ne.

Tudi pri trditvi, da so reprezentativna združenja uporabnikov pripravljena sklepati skupne sporazume, je SAZOR odgovoril z »se ne strinjam«, saj potek pogajanj običajno vodi ravno z reprezentativnimi združenji, kjer pa se pogosto pojavljajo dolgotrajni postopki in neodzivnost.

Na združeni trditvi o hitrosti pogajanj in preprostosti spremembe tarif je SAZOR izbral oceno »sem neodločen«. Navaja, da so pogajanja praviloma dolgotrajna, utemeljevanje tarif pa izredno kompleksno. Poseben problem predstavljajo določbe

zakona o začasnih tarifah, ki zahtevajo primerjavo s številnimi tujimi državami, kjer tarife pogosto niso neposredno primerljive. To povzroča zamude in včasih celo onemogoča sestavo in objavo začasne tarife.

Trditev, da SAP uspešno opravlja svoje delo, je bila ocenjena z »sem neodločen«, saj SAZOR še ni imel primera pred tem organom in s tem nima neposrednih izkušenj.

Pri vprašanju o hitrosti in učinkovitosti sodnih postopkov za uveljavljanje zahtevkov za plačilo uporabe del je SAZOR odgovoril z »se sploh ne strinjam«. Kot primer navaja spor glede nadomestil za skeniranje z mobilnimi napravami, ki je trajal štiri leta in se končal v nasprotju s pričakovanji imetnikov. Ti so prepričani, da je treba ponovno preučiti novejše modele telefonov in hkrati predlagati spremembo zakonodaje o privatnem reproduciranju, da bi se med naprave, za katere se plačuje nadomestilo, vključili tudi pametni telefoni.

Enako, »se sploh ne strinjam«, je SAZOR ocenil tudi trditev o predvidljivosti sodne prakse, saj je omenjeni primer pokazal, da odločbe niso skladne s pričakovanji in da so potrebne zakonodajne spremembe.

V odprtem odgovoru o izboljšanju odnosa med KO in uporabniki je SAZOR poudaril potrebo po večji osveščenosti uporabnikov o nujnosti plačevanja avtorskih in sorodnih pravic. Poudaril je, da bi se moral odnos do teh pravic izenačiti z razumevanjem pomena patentov in blagovnih znamk. Posebej opozarja, da zakonodaje in obveznosti pogosto ne spoštujejo niti javni uporabniki, med njimi univerze in drugi proračunski subjekti, ki varovana dela reproducirajo brez dovoljenja, čeprav imajo imetniki izključne pravice.

KOPRIVA: Kopriva je pri trditvi, da so uporabniki s KO pripravljeni sklepati pogodbe za uporabo varovanih vsebin, odgovorila z oceno »se strinjam«. Ugotavlja, da pet let veljavni skupni sporazum s Trgovinsko zbornico Slovenije omogoča zgledno sodelovanje med strankami, kar se odraža v učinkovitem, nekonfliktnem postopku zbiranja nadomestil. Zaradi take ureditve med Koprivo in zavezanci ni sodnih sporov, izjema pa je le en postopek, povezan s specifičnimi izdelki – t. i. “refurbished” izdelki – pri katerih se pojavljajo vprašanja glede obveznosti plačila nadomestila.

Pri trditvi, da uporabniki KO redno plačujejo za uporabo varovanih vsebin, je Kopriva prav tako izbrala oceno »se strinjam«. Utemeljitev temelji na že omenjenem uspešnem sodelovanju s Trgovinsko zbornico in učinkovitem sistemu zbiranja nadomestil, ki poteka brez večjih zapletov in sodnih sporov.

Trditev, da so reprezentativna združenja uporabnikov pripravljena sklepati skupne sporazume o uporabi varovanih vsebin, je bila prav tako ocenjena z »se strinjam«. Izkušnje Koprive s Trgovinsko zbornico potrjujejo, da so tovrstni sporazumi izvedljivi,

učinkoviti in sprejemljivi za obe strani, kar ustvarja stabilno okolje za izvajanje avtorskih obveznosti.

Tudi trditev, da so pogajanja za sklenitev skupnega sporazuma hitra in učinkovita, je bila ocenjena z »se strinjam«. KO poudarja, da njeno sodelovanje s Trgovinsko zbornico poteka brez zapletov, kar omogoča hitrejše dogovarjanje in sprotno reševanje morebitnih nesoglasij.

Na trditev, da so postopki za spremembo tarif preprosti, je Kopriva odgovorila s »sem neodločen«, vendar je dodala, da s tem področjem nima neposrednih izkušenj. S tem nakazuje, da doslej ni bila vključena v postopke spremembe tarif, zato podrobnejše ocene ne more podati.

Trditev, da SAP uspešno opravlja svoje delo določanja tarif, je bila ocenjena enako – s »sem neodločen«, prav tako z opombo, da Kopriva s tem organom nima izkušenj. Iz tega izhaja, da organizacija do zdaj ni sodelovala v postopkih pred Svetom in zato ne more presojati njegove učinkovitosti.

Pri trditvi, da so sodni postopki za uveljavljanje zahtevkov za plačilo uporabe del hitri in učinkoviti, je Kopriva podala oceno »se ne strinjam«. Navaja, da je doslej sprožila le en sodni postopek, vendar v roku enega leta še ni bil razpisan niti prvi narok, kar kaže na počasnost sodnega odločanja.

Tudi trditev, da je sodna praksa glede uveljavljanja zahtevkov za plačilo uporabe del predvidljiva, je Kopriva ocenila z »se ne strinjam«. Dodatne obrazložitve pri tem ni navedla, kar nakazuje na pomanjkanje izkušenj ali na nezadostno predvidljivost odločitev v primerih, s katerimi se je organizacija srečala.

V odprtem odgovoru na vprašanje, kaj bi bilo treba popraviti v odnosu med KO in uporabniki, je Kopriva izpostavila, da zakonodaja na njenem področju, ki temelji na več kot trideset let starih določbah, ne sledi razvoju sodobnih tehnologij. To povzroča negotovost pri vseh deležnikih in ustvarja pogoje za nelojalno konkurenco med zavezanci. Predlaga, da bi morala zakonodaja bolj uravnoteženo urejati interese vseh – končnih uporabnikov, zavezancev, imetnikov pravic in KO – ter omogočiti jasen in učinkovit okvir delovanja. Predlaga spremembe, ki bi koristile vsem: učinkovitejše zbiranje nadomestil, enakopravno obravnavo zavezancev, večjo stabilnost trga in povečanje javnofinančnih prihodkov.

Njeni konkretni zakonodajni predlogi se nanašajo na tri področja. Prvo je vključitev ponudnikov storitev shranjevanja v oblaku med zavezance za plačilo nadomestila, skladno z odločbo Sodišča EU v zadevi Austro-Mechana v. Strato (C-433/20), ter razširitev nadomestila tudi na storitve, ne le fizične nosilce. Drugo področje je čezmejno spletno trgovanje, kjer Kopriva predlaga dopolnitev 48. člena ZKUASP, da bi pristojni davčni organ KO zagotavljal podatke o zavezancih, s čimer bi se zmanjšala

nelojalna konkurenca. Tretje področje pa zadeva t. i. refurbished izdelke, za katere predlaga spremembo 37. člena ZASP, da bi bila pravna dikcija jasnejša in bi odpravila negotovost glede obveznosti plačila nadomestil. S tem bi se zmanjšali nepotrebni sodni postopki ter zagotovila enakopravnost zavezancev in pravičnejše nadomestilo imetnikom pravic.

ZAMP: ZAMP je pri trditvi, da so uporabniki s KO pripravljeni sklepati pogodbe za uporabo varovanih vsebin, odgovoril z oceno »se zelo strinjam«. Navaja, da KO ponujajo učinkovite in pregledne rešitve za licenciranje upravljanega repertoarja, kar uporabniki vse bolj prepoznavajo in cenijo. Pripravljenost na sodelovanje se kaže tako pri posameznih uporabnikih kot tudi pri reprezentativnih združenjih, ki aktivno sodelujejo pri sklepanju skupnih sporazumov.

Pri trditvi, da uporabniki KO redno plačujejo za uporabo varovanih vsebin, je ZAMP izbral oceno »se strinjam«. Navaja, da med uporabniki, s katerimi so pogodbe sklenjene, primanjkuje neplačnikov, pri čemer so zamude pogosto posledica spregleda ali administrativne nedoslednosti. Drugače pa je pri uporabnikih, ki pogodbe ne priznavajo ali se izogibajo njenemu sklepanju, saj ti praviloma niso redni plačniki. Poseben izziv predstavljajo nekomercialni javni uporabniki – zlasti s področja književnosti – ki pogosto uporabljajo varovana dela brez predvidenih finančnih sredstev za plačilo nadomestil. ZAMP si prizadeva spodbujati primere dobre prakse, kjer je razmerje med uporabo in plačilom avtorskih pravic uravnoteženo, saj to krepi zavest o vrednosti avtorskega dela in spodbuja ustvarjalnost.

Trditev, da so reprezentativna združenja uporabnikov pripravljena sklepati skupne sporazume o uporabi varovanih vsebin, je bila ocenjena z »se strinjam«. Po mnenju ZAMP-a mehanizem skupnih sporazumov omogoča učinkovito usklajevanje med KO in uporabniki ter omogoča prožnost pri določanju tarif, načinih licenciranja, poročanja in plačil. Takšen okvir po njihovem mnenju zagotavlja prilagodljivost glede na dejanske okoliščine uporabe avtorskih del.

Trditev, da so pogajanja za sklenitev skupnega sporazuma hitra in učinkovita, je ZAMP ocenil z »sem neodločen«. Pojasnjuje, da je zakonsko določen petmesečni rok do možnosti sprožitve postopka pred Svetom za avtorsko pravo sicer razumen, vendar neučinkovitost in nepredvidljivost Sveta ta rok v praksi izničujeta. Posledično se pogajanja pogosto podaljšujejo. ZAMP predlaga vzpostavitev posebnih institucionalnih skladov, namenjenih financiranju uporabe avtorskih pravic, ki bi hkrati dvignili zavedanje o obveznosti plačila avtorskih nadomestil in omogočili boljše načrtovanje finančnih obveznosti uporabnikov.

Na trditev, da so postopki za spremembo tarif preprosti, je ZAMP prav tako odgovoril z oceno »sem neodločen«. Poudarja, da je postopek v bistvu enak postopku sklepanja skupnih sporazumov, kar pomeni, da ni preprost in je pogosto celo onemogočen, kadar ni oblikovano reprezentativno združenje ali volje za sodelovanje.

Trditev, da SAP uspešno opravlja svoje delo določanja tarif, je ZAMP ocenil z »se sploh ne strinjam«. Ocenjuje, da ima Svet sicer ustrezne pristojnosti in konceptualno primerno sestavo, vendar je njegova organizacijska učinkovitost nezadostna. Tako KO kot uporabniki ga dojemajo kot nepredvidljivega in počasnega, zato se nanj redko obračajo. ZAMP opozarja, da kljub obljubam vlade ob zadnji spremembi ZKUASP potrebne izboljšave – zlasti glede učinkovitejšega dela in ustreznejšega nagrajevanja članov Sveta – še vedno niso bile izvedene.

Pri trditvah, da so sodni postopki za uveljavljanje zahtevkov za plačilo uporabe del hitri in učinkoviti ter da je sodna praksa predvidljiva, je ZAMP v obeh primerih izbral oceno »sem neodločen«. Navaja, da z izjemo postopkov izvršbe na podlagi verodostojne listine nima izkušenj, zato postopkov ne more ocenjevati kot hitrih ali učinkovitih.

V odgovoru na odprto vprašanje, kaj bi bilo treba popraviti v odnosu med KO in uporabniki, ZAMP poudarja potrebo po večji osveščenosti izvajalcev dejavnosti, kjer se avtorska dela množično uporabljajo, o njihovih obveznostih do ustvarjalcev in imetnikov pravic. Opozarja, da to pomanjkanje zavedanja pogosto velja tudi za urednike v založbah, RTV-organizacijah, medijih in na spletnih portalih, čeprav je njihovo delo neposredno povezano z avtorsko varovanimi vsebinami.

IPF: IPF je pri trditvi, da so uporabniki s KO pripravljeni sklepati pogodbe za uporabo varovanih vsebin, odgovoril z oceno »se zelo strinjam«. Ugotavlja, da ima z veliko večino uporabnikov urejena razmerja in da je plačilna disciplina visoka – več kot 90 odstotkov računov je poravnanih v roku. Izjema so posamezni izdajatelji radijskih programov, kjer nesoglasja trajajo že več kot dvanajst let, kljub odločbi Sveta za avtorsko pravo, ki je prestala sodni preizkus, in obstoječi sodni praksi. IPF sicer uspešno zbira nadomestila tudi v teh primerih, vendar je sodna pot draga in zamudna. Kljub težavam ohranja zmeren optimizem ter proaktiven pristop pri iskanju rešitev, izziv pa prepoznava predvsem pri novih oblikah uporabe, ki vključujejo tuje ponudnike z dejavnostjo v Sloveniji, kot so storitve pretočnega predvajanja in drugi načini radiodifuznega oddajanja.

Pri trditvi, da uporabniki KO redno plačujejo za uporabo varovanih vsebin, je IPF podal enako oceno »se zelo strinjam«. Svoje stališče je utemeljil z že navedenim dejstvom o urejenih razmerjih in visoki plačilni disciplini, zato ni podal dodatnih pojasnil.

Trditev, da so reprezentativna združenja uporabnikov pripravljena sklepati skupne sporazume o uporabi varovanih vsebin, je bila prav tako ocenjena z »se zelo strinjam«. IPF ima po lastnih navedbah dolgoletne in bogate izkušnje s sklepanjem takšnih sporazumov – v zadnjih petnajstih letih je vsako leto vodil vsaj ena, včasih pa tudi do tri pogajanja za nove tarifne sporazume. Skoraj vsa pogajanja so se končala s podpisom sporazuma, kar po njihovem mnenju kaže, da jih reprezentativna združenja obravnavajo kot resnega in zaupanja vrednega partnerja. Tudi uporaba sporazumov v

praksi poteka brez večjih težav, kar potrjuje, da so pogoji dogovorjeni v obojestransko zadovoljstvo in da ne povzročajo motenj na trgu.

Na trditev, da so pogajanja za sklenitev skupnega sporazuma hitra in učinkovita, je IPF preprosto odgovoril, da se strinja. Posebnih pojasnil ni dodal, kar nakazuje, da z dosedanjim potekom pogajanj praviloma nima negativnih izkušenj.

Pri trditvi, da so postopki za spremembo tarif preprosti, je IPF izbral oceno »se strinjam«. Ocenjuje, da so zakonska določila glede sklepanja sporazumov v osnovi ustrezna, težave pa se pojavijo pri novih oblikah uporabe, kjer tarifa še ni določena, oziroma kadar uporabniki nimajo reprezentativnega organa ali se pogajanjem izogibajo. V takih primerih zakon predvideva postopek pred Svetom za avtorsko pravo, ta pa po oceni IPF še vedno ne deluje optimalno, saj so postopki dragi in dolgotrajni.

Trditev, da SAP uspešno opravlja svoje delo določanja tarif, je IPF ocenil z »se ne strinjam«. V prejšnji sestavi Sveta je imel en postopek, ki je potekal skladno z zakonom in se zaključil z odločbo, a v aktualnem postopku, ki teče pred novo sestavo Sveta, so bili zakonski roki že prekoračeni. To po mnenju IPF kaže, da organ ne deluje optimalno. Kot problematično izpostavlja tudi zakonsko ureditev nagrajevanja članov Sveta, saj ti za svoje delo niso plačani do pravnomočnosti sklepa o stroških. IPF meni, da bi morali biti člani za svoje delo nagrajeni sproti, kar bi spodbudilo njihovo večjo aktivnost in prispevalo k učinkovitejšemu delovanju organa.

Pri trditvi, da so sodni postopki za uveljavljanje zahtevkov za plačilo uporabe del hitri in učinkoviti, je IPF izbral oceno »se strinjam«. Ugotavlja, da sodni postopki sicer potekajo počasi, vendar ne počasneje od povprečja v drugih primerih. IPF si sicer želi čim manj sodnih postopkov, kar mu po lastnih navedbah uspeva – v zadnjih dvanajstih letih se je njihovo število občutno zmanjšalo. Trenutno imajo med več kot petnajst tisoč malimi uporabniki le okoli petsto izvršb in približno dvajset pravdnih postopkov letno, večinoma zaradi pritožb zoper sklepe o izvršbi. Izjema so izdajatelji radijskih programov, kjer so postopki še vedno potrebni, a redki. Poenotena sodna praksa je po njihovem mnenju prispevala k pospešitvi odločanja.

Trditev, da je sodna praksa glede uveljavljanja zahtevkov za plačilo uporabe del predvidljiva, je IPF ocenil z »se strinjam«. Ocenjuje, da sodna praksa večinoma sledi enotni liniji, a se občasno pojavi posamezna odločitev, ki od nje odstopa ali napačno uporabi znano prakso na vsebinsko drugačen primer. Posebej pri novih oblikah uporabe, kot so izjeme od kolektivnega upravljanja ali vprašanja povezana z umetno inteligenco, se pojavljajo novi argumenti uporabnikov, ki se skušajo izogniti plačevanju nadomestil, vendar so ti primeri redki in večinoma neutemeljeni.

V odgovoru na odprto vprašanje o tem, kaj bi bilo treba popraviti v odnosu med KO in uporabniki, je IPF poudaril, da ima več kot dvajset let izkušenj s pogajanji in da se lahko pohvali z zelo dobrimi partnerskimi odnosi z reprezentativnimi združenji. Zaradi

profesionalnega in pravičnega pristopa so se konflikti v zadnjih letih močno zmanjšali, število tožb se je od leta 2008 do danes zmanjšalo z okoli 2.000 na približno 20, delež pravočasno plačanih računov pa se je povečal s 30 na več kot 90 odstotkov. IPF meni, da zakonodaje na tem področju ni treba spreminjati, razen določb, ki se nanašajo na določanje začasne tarife in na učinkovitost postopkov za določitev tarif. Obstoječi kriterij, ki zahteva primerjavo desetih tujih tarif iz EU, ocenjuje kot neustrezen, saj Slovenija po njegovem ne zaostaja za drugimi državami. IPF predlaga uvedbo alternativnega načina določanja začasne tarife, ki bi temeljil na ekonomskih analizah in primarnih kriterijih, upoštevajoč poslovne modele novih uporabnikov.

11.7.2 Zadovoljstvo uporabnikov

11.7.2.1 Reprezentativna združenja uporabnikov

Vprašalnik smo poslali 25 združenjem reprezentativnih uporabnikov, opravili smo tudi poglobljeni intervju s predstavnico RTV Slovenija.

A. RTV Slovenija:

Postopki pred SAP
RTV Slovenija sodeluje v postopku pred Svetom za avtorsko pravo (SAP) glede določitve tarife IPF za pravico radiodifuznega oddajanja. Potekala je že ena obravnava, odločitev še ni sprejeta. RTV nasprotuje predlogu IPF, da bi se nadomestilo obračunavalo od vseh prihodkov RTV, vključno z RTV prispevkom, saj ta financira tudi dejavnosti, ki niso povezane z uporabo fonogramov (orkestri, regionalni programi ipd.). RTV predlaga, da se tarifa določi glede na prihodke, neposredno povezane s programi, ki uporabljajo komercialne posnetke. Opozarja, da je zahtevana primerjava s tujimi tarifami (po 45. členu ZKUASP) skoraj neizvedljiva zaradi različne strukture javnih RTV servisov in pomanjkanja dostopnih podatkov, saj so pogodbe v tujini poslovne skrivnosti.

Pogodbe s KO
RTV ima sklenjene pogodbe z ZAMP in SAZAS.
- ZAMP: pogodba določa plačilo po sekundi predvajanja.
- SAZAS: pogodba temelji na sporazumu iz leta 2014, plačilo je vezano na določene prihodke RTV. RTV opozarja, da tarifa ne odraža dejanske uporabe in da izpogajanega zneska ni mogoče razložiti glede na uporabo.

Individualno upravljanje pravic

RTV izpostavlja težave pri uveljavljanju izključne pravice radiodifuzne retransmisije (137. člen ZASP). Nekateri kabelski operaterji ne priznavajo sodne prakse o odplačnosti pravic pri obveznosti »must carry« (npr. sodba VSL V Cpg 222/2023).

Prihodnja pogajanja

Septembra 2025 se bodo začela pogajanja z AIPA o novih pravicah na avdiovizualnih delih. RTV opozarja na nejasnosti v zakonodaji, zlasti glede prepletanja pravic na AV delih in vprašanja, katere pravice spadajo v obvezno kolektivno upravljanje. Sklicuje se na 6. točko 9. člena ZKUASP, ki določa, da je priobčitev AV del javnosti predmet obveznega kolektivnega upravljanja, ne pa vse pravice, saj sta pravici producentov javnega prikazovanja in radiodifuznega oddajanja izključeni.

RTV meni, da bi bilo poenostavljeno, če bi KO lahko podeljevale vse pravice za radiodifuzno oddajanje AV del, vendar trenutno sistem tega ne omogoča. Organizacija opozarja tudi na preširoko zakonsko opredelitev pojma »videogram,« ki nima pogoja komercialnosti, kot ga ima fonogram.

Ekonomski vidik pravic

RTV poudarja, da pravice praviloma pridobi s pogodbami z avtorji in producenti, vendar mora dodatno plačevati KO (npr. SAZAS) ob predvajanju. Postavlja vprašanje ekonomske vrednosti posamezne pravice – ali je pravica radiodifuznega oddajanja vrednejša od retransmisije – ter opozarja, da večje finančne obremenitve zmanjšujejo sredstva za novo produkcijo. RTV se financira iz prispevka in opozarja, da že zagotavlja pomembno podporo avtorjem in ustvarjalcem, saj jih mnoge tudi zaposluje. Produkcija lastnega programa je draga in prihodki ne pokrijejo stroškov ustvarjanja.

B. Reprezentativna združenja uporabnikov (RZU)

Zadovoljstvo RZU smo prikazali v naslednji preglednici:

Preglednica 10: zadovoljstvo RZU – vir - vprašalniki

		Javni sklad RS za kulturne dejavnosti	Združenje turističnih kmetij Slovenije	Združenje kabelskih operaterjev Slovenije	Zveza kulturnih društev Slovenije (ZKDS)	Skupnost občin Slovenije	Plesna zveza Slovenije
1	KO so z reprezentativnimi združenji uporabnikov pripravljene sklepati skupne sporazume.	5	4	4	4	4	4
2	Pogajanja za sklenitev skupnega sporazuma so hitra in učinkovita.	5	4	2	4	3	2
3	Postopki za spremembo tarif so preprosti.	3	3	3	4	3	1

4	Uporabniki, ki jih zastopamo, so zadovoljni z izpogajanim skupnim sporazumom.	4	4	4	4	4	2
5	Uporabniki, ki jih zastopamo, nas večkrat sprašujejo o razlagi postavk skupnega sporazuma, mi pa jim pri razlagi pomagamo.	4	4	5	3	2	4
6	SAP uspešno opravlja svoje delo določanja tarif.	3	3	1	3	3	3
x	Izkušnje s KO	SAZAS, IPF	SAZAS, ZAMP, Zavod IPF	AIPA, IPF, ZAMP, SAZAS, KOPRIVA	SAZAS, IPF	SAZAS	IPF

Izpolnjevalci vprašalnika so odgovarjali v razponu od 1 (se zelo ne strinjam) do 5 (se zelo strinjam). Odnos do KO je večinoma pozitiven, razen PZS, ki je izpostavil nezadovoljstvo uporabnikov s tarifo iz skupnega sporazuma in ZKOS, ki kaže veliko nezadovoljstvo do dela SAP.

11.7.2.2 Individualni uporabniki

11.7.2.2.1 Namen in cilji ankete

Zadovoljstvo individualnih uporabnikov smo ugotavljali z anketo. Namen in cilj ankete je bil pridobiti vpogled v neposredno percepcijo uporabnikov avtorsko varovanih del glede delovanja KO v Republiki Sloveniji. Anketni vprašalnik je bil zasnovan z namenom identificirati najpogostejše težave, s katerimi se uporabniki v odnosu do KO srečujejo pri pridobivanju dovoljenj za uporabo avtorskih del, ter ovrednotiti njihovo zadovoljstvo z delovanjem KO.

Cilj ankete je bil:

- Oceniti, kako poslovni uporabniki dojemajo transparentnost tarif in pogodb, ki ji ponujajo KO,
- Ugotoviti, ali se uporabniki srečujejo z administrativnimi ovirami ali pomanjkanjem informacij,
- Preveriti stopnjo zadovoljstva uporabnikov s storitvijo KO (predvsem SAZAS, IPF, AIPA) v povezavi s ravnovesjem med njihovimi interesi in interesi imetnikov pravic,
- Oblikovati predloge za izboljšanje sistema kolektivnega upravljanja avtorskih in sorodnih pravic z vidika uporabnikov, tako da bi sistem bil bolj pravičen in učinkovit.

11.7.2.2.2 Metodologija in izvedba

Anketna raziskava je bila izvedena v obliki spletnega vprašalnika, ki je bil posredovan poslovnim uporabnikom, za katere je znano, da redno uporabljajo avtorsko varovana dela (predvsem predvajalci glasbe, organizatorji dogodkov, kulturni domovi, gostinski

obrati itd.). Izvedba je potekala v obdobju treh mesecev – marec, april in maj 2025 in sicer z uporabo dveh distribucijskih kanalov:

- Elektronska pošta,
- Družbena omrežja – Facebook.

Anketa je bila namenska in ciljno usmerjena na (poslovne) uporabnike avtorsko varovanih del. Vabilo k sodelovanju je bilo posredovano več kot 600 uporabnikom, a samo 91 jih je anketo veljavno izpolnilo. Sodelovanje v anketni raziskavi je bilo anonimno, kar je omogočilo odprto izražanje mnenj.

Vprašalnik je bil sestavljen iz 27 vprašanj, katere lahko razdelimo v več sklopov:

- vrsta dejavnosti uporabnikov,
- poznavanje KO,
- izkušnje z licenciranjem in pogodbenimi postopki,
- mnenje o višini in preglednosti tarif,
- komunikacija, izkušnje in predlogi za izboljšavo.

Analiza podatkov je bila v tem delu, drugače kot pri anketi z imetniki pravic, izvedena s pomočjo Excel orodij in zajema deskriptivno statistiko, primerjave med skupinami ter vizualno predstavitev ključnih ugotovitev.

11.7.2.2.3 Analiza in interpretacija rezultatov

Rezultati ankete, izvedene med 91 poslovnimi uporabniki, osvetljujejo razmerje med uporabniki ter KO na več ravneh. Vzorec je raznolik, ampak prevladujejo frizerski in kozmetični saloni, sledijo gostinski lokali, kulturne ustanove ter trgovine, kar nakazuje, da gre predvsem za manjše poslovne subjekte, pri katerih glasba pogosto služi kot spremljajoča dejavnost.

Graf 3: struktura anketirancev

Graf. 4: frekvenca uporabe del

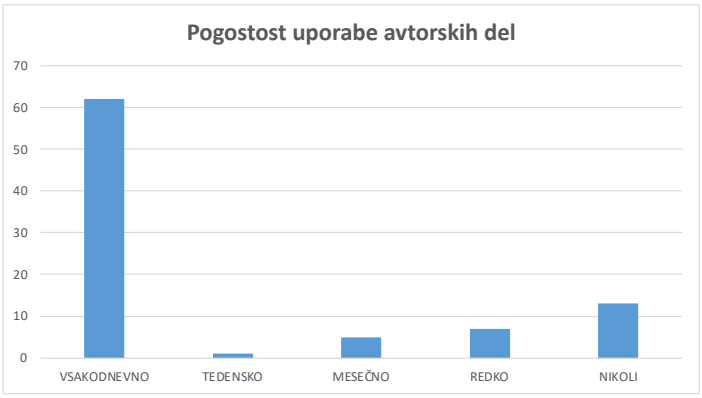

Velika večina anketirancev, kar 80 %, pri svojem delu uporablja avtorsko varovana dela, pri čemer je glasba najpogostejša oblika uporabe, kar potrjuje, da avtorske vsebine niso le občasna spremljava, temveč redna praksa. **Toda več kot četrtina nadomestil ne plačuje, pri čemer 65 % anketirancev meni, da so dobro seznanjeni s pravnimi obveznostmi.** Znanje torej ne vodi nujno k skladnemu ravnanju.

Graf 5: seznanjenost s pravili

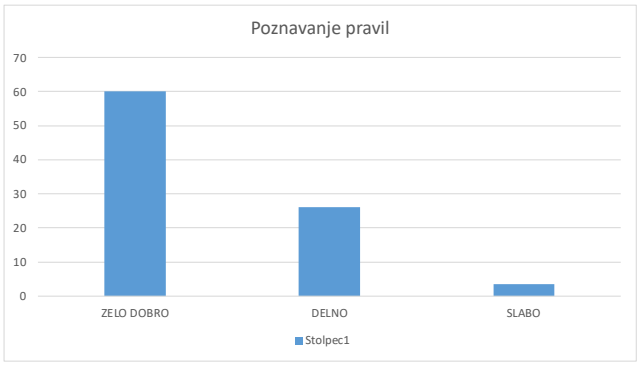

Graf 6: plačevanje honorarjev in nadomestil

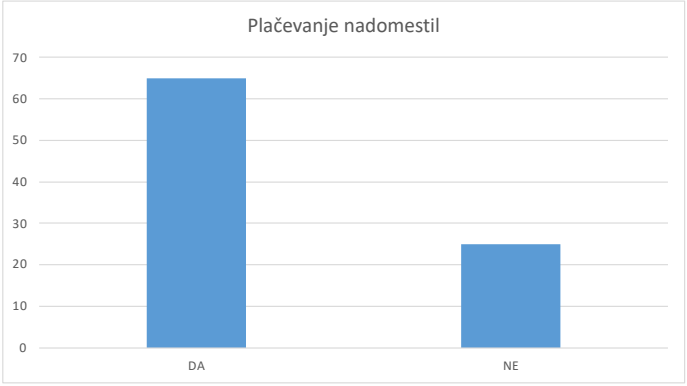

Iz rezultatov izhaja, da ima **največ uporabnikov pogodbo s SAZAS in IPF**, kar je logično, saj gre za KO, ki upravljata glasbene pravice, torej prav tiste, s katerimi se ti poslovni subjekti najpogosteje srečujejo. Nekoliko manj anketirancev pa ima sklenjeno pogodbo z drugimi organizacijami, kot sta ZAMP ter AIPA. Vendar pogostost sklenjenih pogodb ne pomeni tudi zaupanja. Le **2 % anketirancev ima o KO pozitivno mnenje**, skoraj polovica negativno, ostali so pa nevtralni. Torej lahko sklepamo, da je pogodba rezultat prisile in ne prostovoljnega sprejemanja pravil.

Nadzor, katerega izvajajo KO je dokaj pogost. Kar 69 % uporabnikov je bilo že podvrženih nadzoru, izkušnje pa so razdeljene: dobrih 52 % anketiranih ocenjuje nadzornika kot korektnega, 17 % pa kot neprijaznega. Opaženi so tudi primeri neprofesionalnega obnašanja, kar krepi negativno podobo KO.

Glavni razlog za nezaupanje anketiranci navajajo višino tarif. Kar 82 % uporabnikov jih ocenjuje kot previsoke, **60 % pa kot nepravične.** Pri tem je potrebno poudariti povezavo med večino nadomestil ter dostopom do informacij. Velika večina anketirance, kar 52 % trdi, da so informacije o tarifah težko dostopne. To pomeni, da nezadovoljstvo ni vezano samo na višino tarif, temveč tudi na pomanjkanje jasnih informacij, kako je ta znesek izračunana.

Graf 7: Sprejemanje tarif z vidika pravičnosti

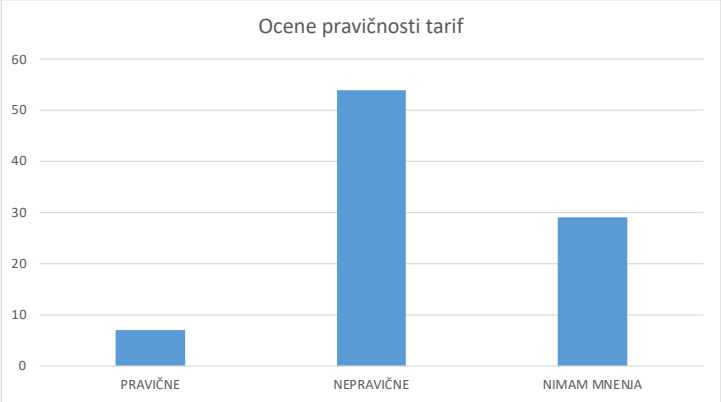

Graf 8: Mnenje o KO

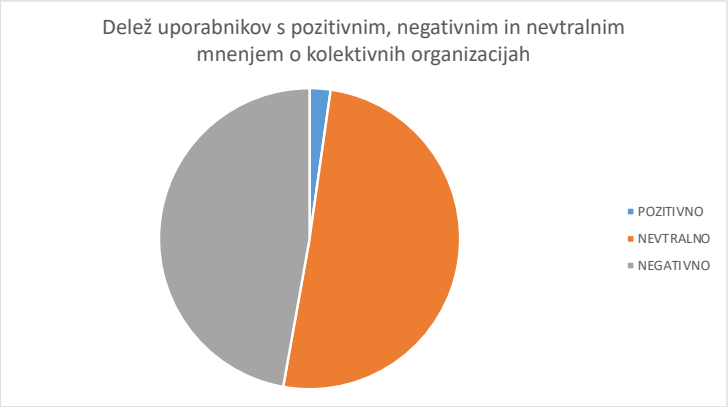

Kot izhaja iz rezultatov uporabniki nadomestila najpogosteje plačujejo mesečno ali letno, medtem ko jih **21 % uporabnikov sploh ne plačuje.** Že to nakazuje na razdrobljenost sistema, torej da ni enotnega delovanja. Pomembno je tudi izpostaviti željo anketirancev po **uvedbi enotnega računa**, ki bi združil vse obveznosti do različnih KO, saj trenutni sistem razumejo kot administrativno nepregleden, razdrobljen in nepotrebno obremenjujoč.

Graf 9: Frekvenca plačevanja

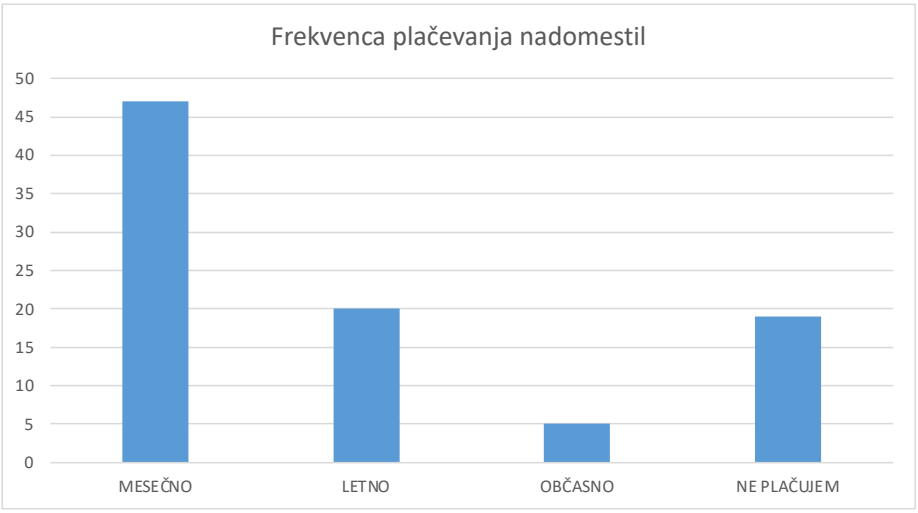

Kljub nezadovoljstvu z višino in pravičnostjo določitve tarif večina uporabnikov **nikoli ni iskala pojasnil (69 %).** Le 10 % anketirancev je uspelo pridobiti informacije, 14 % pa jih je neuspešnih. To kaže na pasivnost uporabnikov, ki jo je mogoče razlagati na različne načine: ali uporabniki menijo, da dodatna pojasnila nebi spremenila njihove situacije, ali pa je sistem dostopa do informacij preveč zapleten in neuporaben.

Podobna slika se kaže tudi pri **sodelovanju v procesih odločanja** s kolektivnimi organizacij. Čeprav se večina strinja, da bi morali imeti večji vpliv na določanje tarif, so v praksi le redki poizkušali pridobiti pojasnila ali vplivati na procese. Le 10 %

uporabnikov je že sodelovalo pri pogajanjih, 65 % anketirancev bi si želelo večjega vpliva. Poudariti je potrebno tudi, da se je le 21 % anketirancev pritožilo na odločitev KO, medtem ko je uspešnih pritožb bilo komaj 5 %.

Ena izmed najjasnejših ugotovitev ankete je visoka stopnja soglasja o potrebnih spremembah. Kar 78 % uporabnikov želi, da bi bile tarife prilagojene posameznim dejavnostim, saj ni smiselno, da bi frizerski saloni, kjer glasba le spremlja delo in nočni klub, kjer je glasba bistvo ponudbe, obravnavali enako. Prav tako jih 72 % podpira fleksibilne tarife, ki bi omogočale sorazmerno plačevanje glede obsega uporabe. Kar **71 % anketirancev** pa bi si želelo **enotnega računa, kar jasno kaže na željo po administrativni poenostavitvi**. To lahko kaže, da ni problem nezadovoljstva v samem plačevanju nadomestil, temveč v njihovem načinu določanja in pobiranja.

Odprti odgovori dodatno osvetlijo nezadovoljstvo uporabnikov. Pogosto se ponavljajo predlogi po:
- znižanju cen,
- poenotenju zakonodaje,
- večji preglednosti tarif,
- prilagoditev tarif glede na izvajanje dejavnosti,
- poenotenju tarif,
- uvedbi minimalne obrabnine,
- profesionalizaciji nadzora,
- odprava dvojnega plačevanja (npr. v primeru uporabe Spotify, YouTube).

11.8 VMESNI SKLEP

Če združimo vse ugotovitve, katere smo pridobili z anketo in vprašalniki, prejmemo dokaj jasno sliko sistema, ki je pravno utemeljen, a družbeno slabo sprejet: Uporabniki se zavedajo pomena avtorskih pravic, a sistem dojemajo kot dokaj nepravičen. Pomemben odstotek uporabnikov ne plačuje nadomestil KO, ostali pa plačujejo, ker morajo, ne zato, ker bi v tem videli legitimnost. RZU se, z določenimi izjemami, zdijo bolj zadovoljna. Nezadovoljstvo je torej predvsem pri tistih, ki morajo plačevati, ne toliko pri njihovih predstavnikih, ki se zanje pogajajo. Odzivi KO pa so različni – od zelo nezadovoljnih do zadovoljnih. Zdi se, da v razmerju med uporabniki in KO še ni pravega zadovoljstva, k čemur pripomoreta neurejena zakonodaja in nezadostno (upravno)sodno varstvo.

12 RAZMERJE MED SLOVENSKIMI IN TUJIMI KO

12.1 UREDITEV V ZKUASP

Po opredelitvi iz 3. člena ZKUASP je »tuja KO« tista, ki nima sedeža ali podružnice v Republiki Sloveniji.

ZKUASP na različnih mestih ureja razmerje med slovenskimi in tujimi KO:

- lastnost reprezentativnosti v primerih razširjenega kolektivnega upravljanja avtorskih pravic na delih izven pravnega prometa se ugotavlja tudi glede na to, katera KO ima večje število sklenjenih sporazumov s tujimi kolektivnimi organizacijami (drugi odstavek 10.a člena),
- k vlogi za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje se v primeru obveznega kolektivnega upravljanja avtorske pravice predloži tudi s tujimi KO podpisana pisma o nameri ali sklenjene sporazume o zastopanju (10. točka drugega odstavka 13. člena),
- sklepanje in objavljanje sporazumov o zastopanju s tujimi KO spada med temeljne dejavnosti KO (4. točka prvega odstavka 16. člena);
- V statutu mora biti urejen tudi način reševanja sporov s tujo KO, s katero ima slovenska KO sklenjen sporazum o zastopanju (12. točka prvega odstavka 21. člena ZKUASP),
- prepoved diskriminacije imetnikov pravic, ki jih zastopajo tuje sestrske KO, zlasti glede tarif, stroškov poslovanja, zbiranja avtorskih honorarjev in načina delitve (prvi odstavek 36. člena);
- KO lahko od zbranih avtorskih honorarjev v okviru sporazuma o zastopanju odšteje le stroške poslovanja, če sporazum o zastopanju določa, pa tudi odbitke za namenske sklade (drugi odstavek 36. člena),
- pospešitev delitve sredstev, zbranih od tujih KO, ki morajo biti izplačani v šestih mesecih od prejema (tretji odstavek 36. člena),
- obveščanje tujih KO, najmanj enkrat letno (drugi odstavek 38. člena), ter sankcioniranje neobveščanja (8. alineja prvega odstavka 77. člena), in
- obveščanje Urada o sklenjenih sporazumih s tujimi KO (7. točka 71. člena).

12.2 KROVNE ORGANIZACIJE

Na mednarodni ravni deluje več krovnih organizacij, ki povezujejo KO z različnih področij avtorskih in sorodnih pravic ter omogočajo globalno usklajevanje pravil, izmenjavo podatkov in vzpostavljanje enotnih standardov. Najpomembnejša med njimi je Mednarodna konfederacija društev avtorjev in skladateljev (**CISAC**), ki združuje več kot dvesto dvajset kolektivnih organizacij iz več kot sto držav. CISAC zastopa interese avtorjev s področja glasbe, literature, dramskih in avdiovizualnih del ter likovnih umetnosti. Njena osrednja naloga je zagotavljanje zaščite avtorskih pravic in pravičnega nadomestila za uporabo avtorskih del po vsem svetu. Organizacija skrbi za razvoj enotnih profesionalnih standardov za svoje članice, spodbuja izmenjavo

podatkov in metapodatkov o delih ter omogoča vzpostavitev medsebojnih sporazumov med KO, ki s tem omogočajo globalno zastopanje avtorjev in skladateljev. CISAC ima pri tem tudi pomembno vlogo v dialogu z vladami in mednarodnimi institucijami, saj oblikuje priporočila in smernice za zakonodajo s področja avtorskih pravic.[522]

Na področju reproduciranja tekstovnih in slikovnih vsebin deluje Mednarodna federacija organizacij za reproduciranje pravic (**IFRRO**), ki povezuje KO in združenja iz več kot devetdesetih držav. IFRRO se ukvarja z varstvom avtorskih pravic za knjige, časopise, revije in druge tiskane ter digitalne vsebine. Njen cilj je olajšati kolektivno upravljanje reproduciranja teh vsebin, spodbujati mednarodno sodelovanje in izmenjavo dobrih praks ter sodelovati z mednarodnimi organizacijami, kot je Svetovna organizacija za intelektualno lastnino (WIPO). S tem omogoča učinkovitejše upravljanje avtorskih pravic avtorjev in založnikov v digitalnem okolju ter prispeva k oblikovanju enotnih pravil za licenciranje in delitev nadomestil.[523]

Poseben pomen ima tudi Mednarodna federacija organizacij izvajalcev (**SCAPR**), ki združuje KO, odgovorne za upravljanje pravic izvajalcev, kot so glasbeniki, igralci in drugi interpretatorji. SCAPR skrbi za usklajevanje sistemov zbiranja in razdeljevanja nadomestil za izvajalce na mednarodni ravni, vzpostavlja enotne identifikacijske standarde in spodbuja uporabo digitalnih orodij za sledenje uporabi izvedb. Njeno delovanje omogoča, da izvajalci prejmejo nadomestila tudi v primerih, ko se njihova dela uporabljajo v tujini, s čimer SCAPR prispeva k globalni zaščiti pravic izvajalcev in k preglednosti pri porazdeljevanju prihodkov.[524]

Na področju mehanskih pravic, ki se nanašajo predvsem na reproduciranje glasbenih del v obliki fonogramov, digitalnih prenosov ali drugih oblik razmnoževanja, deluje Mednarodni urad za mehanske pravice (**BIEM**). Ta organizacija združuje KO, ki upravljajo mehanske pravice skladateljev, avtorjev in založnikov, ter spodbuja sklenitev mednarodnih sporazumov o vzajemnem zastopanju. BIEM zagotavlja poenotenje pravil za izdajo licenc in za razdeljevanje nadomestil, kar omogoča učinkovitejše upravljanje avtorskih pravic v glasbeni industriji, ki je zaradi digitalnih oblik uporabe danes izrazito globalna.[525]

Poleg teh organizacij je na evropski ravni pomembna tudi organizacija European Visual Artists (**EVA**), ki združuje KO vizualnih umetnikov. EVA si prizadeva za enotno obravnavo avtorskih pravic umetnikov s področja likovnih umetnosti in fotografije, spodbuja oblikovanje pravičnih sistemov nadomestil in sodeluje z institucijami Evropske unije pri pripravi zakonodajnih predlogov. Zlasti v digitalnem kontekstu ima

---

[522] https://www.cisac.org
[523] https://ifrro.org
[524] https://www.scapr.org
[525] https://www.biem.org

EVA pomembno vlogo pri zaščiti avtorskih pravic vizualnih umetnikov, ki so pogosto izpostavljeni nepooblaščenim uporabam svojih del na spletu.[526]

13 NEODVISNI SUBJEKT UPRAVLJANJA

Kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic lahko poteka tudi prek neodvisnega subjekta upravljanja (v nadaljevanju: NSU), ki ga je ZKUASP uvedel z implementacijo Direktive 2014/26/EU[527]. Slednji je pravna oseba z dovoljenjem Urada in pooblastilom za upravljanje avtorske ali sorodnih pravic v imenu več kot enega imetnika pravic in v njihovo skupno korist. Upravljanje pravic je njegova edina ali glavna pridobitna dejavnost in ni v celoti ali deloma v neposredni ali posredni lasti ali pod nadzorom imetnikov pravic.[528] NSU izrecno ne morejo biti filmski producent, proizvajalec fonogramov, RTV organizacija, založnik ter menedžer in agent kot posrednik imetnikov pravic[529], saj te skrbijo za lastne interese oziroma ne upravljajo pravic na način, da bi določali tarife, izdajali licence ali pobirali denar od uporabnikov[530]. Države članice EU pa ne smejo na splošno in absolutno izključevati možnosti takih subjektov s sedežem v drugi državi članici EU, da v njej (v prvi državi članici EU) opravljajo storitve upravljanja avtorske in sorodnih pravic.[531]

ZKUASP izrecno določa, katere določbe se uporabljajo za NSU. Za razliko od KO, so priloge k vlogi za izdajo dovoljenja za kolektivno upravljanje NSU dokazilo, da ta ni v celoti ali deloma v neposredni ali posredni lasti ali pod nadzorom imetnikov pravic in dokazilo, da je to njegova edina ali glavna pridobitna dejavnost, ter seznam imetnikov pravic, ki so vlagatelja pooblastili za upravljanje njihovih pravic na predmetih le-teh, pod pogojem, da bo ta dobil zahtevano dovoljenje, s seznamom teh pravic in del. V kolikor vloga in priloge niso v skladu z ZASP in ZKUASP, pa Urad ne bo izdal dovoljenja.[532]

Sicer pa se za NSU uporabljajo tudi nekatere določbe ZKUASP v zvezi z obveščanjem imetnika pravic in tuje KO, obveščanjem javnosti, pogajanji za sklenitev skupnega sporazuma ter nadzorom.[533]

Urad še ni podelil nobenega dovoljenja za upravljanje avtorske ali sorodnih pravic NSU, posledično v povezavi z njegovo ureditvijo tudi ni nacionalne sodne prakse.

---

[526] https://www.evartists.org
[527] Mencinger, 2019b, str. 15.
[528] ZKUASP, 5. člen, 1. odstavek.
[529] Prav tam, 5. člen, 2. odstavek.
[530] Direktiva 2014/26/EU, uvodna izjava 16.
[531] SEU, *Liberi editori e autori (LEA) proti Jamendo SA*, C-10/22, 21. 3. 2024, izrek.
[532] ZKUASP, 13. člen, 1. in 3. odstavek, 14. člen.
[533] Prav tam, 5. člen, 3. odstavek.

14 PREGLEDNOST (TRANSPARENTNOST) DELOVANJA KO

SEU je v sodbi C-10/22-Jamendo z dne 21. 3. 2024 pojasnilo, da lahko KO **uživajo konkurenčne prednosti**, ker je pri njih v skladu z Direktivo 2014/26 zagotovljena **visoka raven upravljanja, finančnega poslovodenja, preglednosti in poročanja.** To pomeni, da če država članica ne zagotavlja preglednosti in finančnega poslovodenja na ravni zahtev prava EU, KO na njenem ozemlju ne sme imeti monopola, niti ne smejo podeljevati licenc za zunanje imetnike pravic. Prvo, kar je treba zagotoviti, je zato preglednost delovanja KO. Nadaljnji ukrepi so možni šele po tem, ko je preglednost zagotovljena (zahteve po nižanju stroškov, pravilni delitvi, prenehanje zastajanja sredstev, itd..). Zato smo se v tem poglavju še posebej posvetili skladnosti ZKUASP z Direktivo 2014/26, upoštevali pa smo še dodatne zahteve iz primerjalnega prava, ki prispevajo k še večji preglednosti.

V tem poglavju obravnavamo preglednost delovanja KO z vidika:
- objav na spletnih straneh in
- priprave, revidiranja in objave letnih poročil.

14.1 OBJAVE NA SPLETNI STRANI KO

KO morajo zagotoviti, da so na njihovi spletni strani prosto dostopni naslednji podatki:
1. dovoljenje za kolektivno upravljanje avtorskih pravic,
2. repertoar, pravice, ki jih KO upravlja, in v primeru večozemeljskih licenc za spletne pravice za glasbena dela ozemlja, ki jih pokriva,
3. pogoji za včlanitev v KO, vzorec pooblastila in pogoji za preklic pooblastila,
4. skupni sporazumi, sklenjeni z RZU,
5. vzorec pogodbe z uporabnikom in tarifo za posamezne načine uporabe,
6. imena tujih KO, s katerimi ima sklenjene sporazume o zastopanju in seznam sporazumov,
7. podatki o članstvu KO v mednarodnih združenjih,
8. statut,
9. pravila o delitvi zbranih honorarjev, do katerih so upravičeni imetniki pravic;
10. pravila o uporabi nerazdeljenih zneskov honorarjev,
11. pravila o politiki vlaganja honorarjev v bančne depozite in uporabi teh prihodkov,
12. pravila o stroških poslovanja KO,
13. pravila o namenskih skladih,
14. pravila o obvladovanju tveganj,
15. podatki o osebah, ki so pooblaščene za zastopanje KO,
16. seznam oseb, ki so člani organov KO, razen skupščine,
17. informacija o predmetih pravic, za katere imetnika pravic ni bilo mogoče identificirati ali locirati,
18. število članov KO in število vseh glasovalnih pravic,

19. začasne tarife,
20. sprejeto letno poročilo z revizorjevim poročilom,
21. merila, ki so uporabljena za določitev tarif in
22. način reševanja sporov med KO ter njenimi člani in imetniki pravic, tujimi KO in uporabniki.[534]

Takšna ureditev obveznih objav je sicer skladna z Direktivo 2014/26. Ker daje direktiva v tem delu minimalne standarde (načelo minimalne harmonizacije), je smiselno razmisliti o še večjemu obsegu zahtev preglednosti. Doslej smo že predlagali, da se v namen večje preglednosti po avstrijskem vzoru objavi tudi poimenski seznam članov, ter da bi morala biti ob tarifah objavljena tudi sodna praksa, ki vpliva na primernost dolgovanega avtorskega honorarja ali nadomestila.

§ 44 avstrijskega VerwGesG določa, da morajo KO na svoji spletni strani javno objaviti naslednje dokumente v veljavni različici oziroma naslednje podatke v aktualni obliki:
1. dovoljenja za upravljanje pravic,
2. organizacijske predpise, vključno s pogoji za članstvo,
3. pogoje za pogodbe z imetniki pravic,
4. skupne pogodbe, ki veljajo zanje,
5. statute, ki veljajo zanje,
6. pogoje za pogodbe o dovoljenjih za uporabo (standardne licenčne pogodbe)
7. tarife, po katerih se izračunavajo nadomestila in honorarji,
8. seznam oseb, ki vodijo posle KO,
9. splošna načela delitve, pravila delitve in pravila za dodelitve iz socialnih in kulturnih skladov,
10. splošna načela za uporabo nerazdeljivih zneskov,
11. splošna načela za stroške KO,
12. splošna načela za druge odbitke, vključno z odbitki za socialne in kulturne sklade,
13. seznam pogodb s tujimi KO z imeni teh KO,
14. **seznami imen (vzdevkov) njihovih upravičencev in članov z navedbo morebitnih vsebinskih ali teritorialnih omejitev uveljavljanja pravic** in
15. možnosti za pritožbe in alternativno reševanje sporov.

Avstrijske KO objavijo spletne povezave do vseh obveznih objav (Plichtveröffentlichungen) po VerwGesG na eni spletni strani, tako da jih lahko zainteresirana javnost nemudoma najde.[535]

Menimo, da bi bistveno prispevalo k preglednosti obveznih javnih objav, če bi KO vse obvezne objave dala na **eno samo stran s spletno povezavo** na posamezni

---

[534] ZKUASP, 37.–38. člen, 39. člen, 1. odstavek.
[535] Glej na primer https://www.akm.at/service/pflichtveroeffentlichungen/

dokument. V nasprotnem primeru se podatki na spletni strani težko najdejo. **Vzoren primer med slovenskimi KO je nova spletna stran AIPA.**[536]

Dodatno pa v Avstriji prispevajo k preglednosti zahteve za poročila o preglednosti (Transparenzbericht). Po četrtem odstavku § 45 VerwGesG mora poročilo o preglednosti vsebovati naslednje podatke o razdelitvi:

1) skupni znesek in **mediane vrednosti zneskov**, dodeljenih imetnikom pravic, razčlenjene po kategorijah uveljavljenih pravic in vrstah uporabe,
2) skupni znesek in **mediane vrednosti zneskov**, izplačanih imetnikom pravic, razčlenjene po kategorijah uveljavljenih pravic in vrstah uporabe,
3) datumi in število plačil, razčlenjeni po kategorijah uveljavljenih pravic in vrstah uporabe,
4) skupni znesek zbranih, vendar še ne dodeljenih zneskov imetnikom pravic, razčlenjen po kategorijah uveljavljenih pravic in vrstah uporabe, z navedbo poslovnega leta, v katerem so bili zneski zbrani,
5) skupni znesek zneskov, dodeljenih imetnikom pravic, vendar jim še ne razdeljenih, razčlenjenih po kategorijah uveljavljenih pravic in vrstah uporabe, z navedbo poslovnega leta, v katerem so bili zneski pobrani,
6) ovire, ki so povzročile podaljšanje roka za razdelitev in izplačilo (§ 34, odstavek 4); ovire, ki so povzročile podaljšanje roka za razdelitev in izplačilo (odstavek 34, odstavek 4),
7) skupni znesek vseh zneskov, ki jih ni mogoče razdeliti, z obrazložitvijo njihove uporabe.

Priporočilo št. 21:

Mediana je srednja vrednost, od katere ima polovica podatkov manjše ali enake vrednosti, polovica pa večje ali enake. Mediana dobro pokaže, koliko storitve KO v povprečju koristijo imetnikom pravic.

Predlog: KO mora v letnem poročilu o preglednosti dodatno razkriti:

- mediane vrednosti dodeljenih in izplačanih zneskov,
- prikaz zneskov, ki so dodeljena in izplačana tujim KO, ločeno od zneskov, ki jih dodelijo in izplačajo neposredno imetnikom pravic, ter
- število upravičencev, ki so v računovodskem letu prejeli sredstva od KO, po kategorijah članov, pooblastiteljev nečlanov in zunanjih imetnikov pravic,
- število uporabnikov, ki so plačali avtorske honorarje in pooblastila, po kategorijah pravic.

[536] https://aipa.si/sl/dokumenti/objave-po-zakonu

Predlagamo tudi, da se med obveznimi objavami na spletni strani vključi poimenski seznam članov, kar pa je že predlog prehodnega priporočila.

14.2 LETNO POROČILO

14.2.1 Ureditev v ZKUASP

Obveznost sprejetja letnega poročila KO je bila sicer uvedena z ZASP-B[537] v enem členu[538], z ZKUASP pa je ta obveznost dobila svoje poglavje, vanj pa so bile prenesene tudi določbe Direktive 2014/26/EU[539].

Letno poročilo KO se sestavi v treh mesecih po koncu vsakega poslovnega leta na podlagi zaključenih poslovnih knjig. V šestih mesecih po koncu poslovnega leta letno poročilo pregleda pooblaščeni revizor v skladu z zakonom, ki ureja revidiranje, ter pripravi poročilo v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe. Po opravljeni reviziji letnega poročila letno poročilo KO preveri še nadzorni odbor ter pripravi pisno poročilo za skupščino. Najpozneje osem mesecev po koncu poslovnega leta pa o sprejetju letnega poročila KO odloči skupščina, podpišejo pa ga vsi člani poslovodstva. Letno poročilo z revizorjevim poročilom je treba zaradi javne objave v osmih mesecih po koncu poslovnega leta poslati AJPES, KO pa ga mora objaviti tudi na svoji spletni strani za najmanj pet let od njegovega sprejema.[540]

Letno poročilo KO mora izkazovati resničen in pošten prikaz njenega premoženja in obveznosti, finančnega položaja ter poslovnega izida. V kolikor KO upravlja različne pravice imetnikov pravic na različnih vrstah predmetov pravic, mora biti ločeno to ločeno prikazano. Letna poročila KO morajo biti sestavljena in objavljena v skladu z ZKUASP ter računovodskimi standardi ali mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, za kar je skupna odgovornost na članih poslovodstva in nadzornega odbora.[541]

14.2.2 Izzivi usklajenosti zahtev o letnem poročilu z Direktivo 2014/26

Menimo, da določbe ZKUASP o letnem poročilu KO z več vidikov ne pomenijo zadostne implementacije Direktive 2014/26. Ugotovili smo že, da je zahteva direktive, da morajo biti poslovne knjige vodene in računovodski izkazi (tj. bilanca stanja, izkaz poslovnega izida (IPI) in izkaz denarnih dokov (IDT)) prikazani ločeno za:

1) delilno maso,

---

[537] ZASP-B, 17. člen.
[538] ZASP/04, 161. člen.
[539] Direktiva 2014/26/EU, 22. člen, 1. odstavek, 1. pododstavek, 2.–4. odstavek, Priloga. Predlog ZKUASP, korelacijska preglednica, str. 2.
[540] ZKUASP, 39. člen, 1. odstavek, 20. točka, 2. odstavek, 40. člen, 4.–8. odstavek, 42. člen.
[541] ZKUASP, 40. člen, 1.–3. odstavek.

2) namenske sklade in
3) poslovanje KO.

14.2.2.1 Terminološka ustreznost izraza »letno poročilo KO«

Izraz »letno poročilo kolektivne organizacije ni posrečen, ker se ga lahko zamenja z »letnim poročilom družb« iz 60. člena ZGD-1. **Letno poročilo velikih in srednjih kapitalskih družb** v smislu prvega odstavka 60. člena ZGD-1 je sestavljeno iz:

- bilance stanja (BS),
- izkaza poslovnega izida (IPI),
- izkaza denarnih tokov (IDT),
- izkaza gibanja kapitala (se za KO po 41. členu ZKUASP ne zahteva),
- izkaza drugega vseobsegajočega donosa (se za KO po 41. členu ZKUASP ne zahteva),
- **priloge s pojasnili k izkazom**, in
- poslovnega poročila iz 70. člena ZGD-1.

Računovodski izkazi iz prve do četrte alineje tega odstavka in priloga s pojasnili k izkazom kot celota sestavljajo **računovodsko poročilo**.

BS prikazuje stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev ob koncu poslovnega leta (četrti odstavek 60. člena ZGD-1).

IPI prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid v poslovnem letu (peti odstavek 60. člena ZGD-1).

IDT prikazuje gibanje prejemkov in izdatkov ali pritokov in odtokov v poslovnem letu ter pojasnjuje spremembe pri stanju denarnih sredstev (sedmi odstavek 60. člena ZGD-1)

Z uporabo istega izraza »letno poročilo«, ki je enako izrazu v ZGD-1, ZKUASP vnaša nejasnosti glede zahtev sestave takšnega letnega poročila in obsega revidiranja. V primerjalnem pravu je uveljavljen izraz »(letno) poročilo o transparentnosti« (godišnje izvješće o transparentnosti, člen 251. hrvaškega ZASP; Transparenzbericht (§ 45 avstrijskega VerwGesG); jährliche Transparenzbericht (§ 58 nemškega VGG). Predlagamo, da se tudi v ZKUASP uporabi enak termin »Letno poročilo o preglednosti«, s čimer se zahteve po ZKUASP ločijo od zahtev po ZGD-1.

Priporočilo št. 22:

Namesto izraza »letno poročilo KO« naj se v ZKUASP uporablja izraz »**letno poročilo o preglednosti**«.

14.2.2.2 Neustreznost neto principa pripoznavanja prihodkov iz opravljanja dejavnosti

V letu 2022 je prišlo do spremembe računovodskih usmeritev na podlagi prispevka *Računovodenje nadomestil, ki jih kolektivne organizacije pri uporabnikih zbirajo v imenu in za račun imetnikov pravic*, ki ga je Slovenski inštitut za revizijo (SIR) objavil v zbirki izdanih obvestil SIR*IUS št. 03/2022. Pojasnjeno je bilo, da kolektivne organizacije iz naslova nadomestil, zaračunanih uporabnikom za pravico do uporabe del iz svojega repertoarja ne morejo pripoznavati in izkazovati prihodkov, ampak zgolj obveznosti iz poslovanja za tuj račun. Prihodke lahko kolektivne organizacije pripoznajo in v računovodskih izkazih izkažejo samo v višini dela, ki jim pripada za pokritje stroškov njihovega poslovanja (t. i. **neto princip pripoznavanja prihodkov iz opravljanja dejavnosti**). S tem je SIR poudaril, da zneski, zbrani za račun drugega, niso prihodek organizacije, ki znesek zaračunava za račun drugega. Zneski, zbrani v korist tretjih oseb, niso sestavina prihodkov od prodaje, kot so bili pred tem, ampak so obveznosti iz poslovanja za tuj račun – zbrana nadomestila za račun imetnikov pravic. Prihodki se posledično izkažejo le v višini, ki kolektivni organizaciji pripada za pokritje stroškov poslovanja, preostali znesek zbranih nadomestil za račun imetnikov pravic pa se prenese na obveznosti do imetnikov pravic, na t. i. delilno maso.

Problem neto principa pripoznavanja prihodkov pa je, da se celotni računovodski izkazi osredotočijo na stroške KO, medtem ko **bistvena dejavnost KO – zbiranje in deljenje nadomestil, - ni izkazana ne v IPI ne v IDT.** Menimo, da takšen pristop ne prispeva k preglednosti poslovanja KO. Neto prikazovanje v računovodskih izkazih imajo sicer tudi hrvaške KO.[542] Toda revizor posebej preveri del, ki se nanaša na delitev prihodkov iz zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil, ter v ta namen pripravi posebno preglednico.[543] Revizor preveri delitev avtorskih honorarjev in nadomestil v skladu s standardom **MS 4400 – Dogovorjeni postopki.** MS 4400 se uporablja, kadar naročnik (npr. podjetje, javni organ, sodišče) in izvajalec (npr. revizor, računovodja) skupaj določita nabor postopkov, ki jih bo izvajalec opravil za preverjanje določenih informacij, in je zato primeren standard za preverjanje skladnosti s predpisi ali kontrolo posameznih postavk. Revizor pregleda tudi Poročilo o transparentnosti v skladu s standardom **MSIU 3000.**[544] To je mednarodni standard za izvajanje nalog zagotavljanja, ki se uporablja za vse naloge zagotavljanja, ki niso revizija ali pregled računovodskih izkazov. Gre za enega najpomembnejših standardov zunaj področja klasične revizije — uporablja se, kadar želi naročnik ali tretje osebe neodvisno zagotovilo o zanesljivosti določenih informacij, ki niso nujno finančne narave (npr. poročila o skladnosti, trajnostna poročila, notranje kontrole, porabe sredstev ipd.). Revizor v tem okviru izvede zagotovitvene naloge z omejeno stopnjo zagotovila (limited assurance engagements).

---

[542] https://www.zamp.hr/uploads/Financijsko_izvjesce_za_2024_novo.pdf
[543] https://www.zamp.hr/uploads/revizija_2024.pdf
[544] https://www.zamp.hr/uploads/Financijsko_izvjesce_za_2024_novo.pdf

Primer bruto principa pripoznavanja prihodkov iz opravljanja dejavnosti je Poslovno poročilo GEMA.[545] V IPI so zabeleženi vsi prihodki GEMA, ki se nato delijo na prihodke iz pravic in druge poslovne prihodke, od tega se odštejejo stroški GEMA, prištejejo finančni prihodki, odštejejo plačane obresti in davki. Kar ostane, se prenese v delilno maso - rezervacije za razdelitev.[546] Zato je povsem jasno, kakšni so bili prihodki ter kako je bil porabljen kakšen del prihodkov iz naslova avtorskih honorarjev in nadomestil, zbranih v tekočem letu, pa tudi, kakšni so bili finančni prihodki iz naložb prihodkov in kakšni so bili stroški kolektivnega upravljanja.

§ 265 nemškega Trgovinskega zakonika (Handelsgesetzbuch) določa splošna načela za razdelitev posameznih postavk računovodskih izkazov. Nemške KO izkoristijo možnost, ki jo dajeta peti in šesti odstavek § 265 HGB ki se glasita;
(5) Dodatna razčlenitev postavk je dovoljena, vendar je treba upoštevati predpisano razčlenitev. Nove postavke in vmesni seštevki se lahko dodajo, če njihova vsebina ni zajeta v predpisani postavki.
(6) Razčlenitev in poimenovanje postavk v bilanci stanja in izkazu poslovnega izida, označenih z arabskimi številkami**, je treba spremeniti, če je to zaradi posebnosti kapitalskih družb potrebno za pripravo jasnih in preglednih letnih računovodskih izkazov.**

Tudi v bilanci stanja GEMA je zato jasno razvidno, koliko in kakšne ima GEMA obveznosti iz naslova upravljanja posameznih pravic. Poročilo o transparentnosti pregleda revizor v skladu z nemškim standardom revizije IDW PS 900, ki pomeni pregledno revizijo (prüferische Durchsicht / limited review) – omejen preizkus, ki daje manjšo stopnjo zagotovila (»negative assurance«), da v poročilu o transparentnosti ni ničesar, kar bi nakazovalo na bistvene nepravilnosti. Revizor pojasni, katere strani poročila o transparentnosti je pregledal, ter da gre za informacije v skladu z prilogo k drugemu odstavku § 58 VGG. Na podlagi pregleda da revizor izjavo, da ni ugotovili nobenih dejstev, ki bi nas vodila k domnevi, da so finančne informacije, vsebovane v letnem poročilu o preglednosti, v bistvenem v neskladju s konkretnimi določbami VGG:[547]

V IPI slovenskih KO so zaradi principa neto pripoznavanja prihodkov prikazani samo stroški kolektivnega upravljanja, namesto da bi bila v IPI prikazana celotna uporaba prihodkov določenega leta iz naslova upravljanja pravic, kar je bistveno manj pregledno. Razdelitev prihodkov iz naslova kolektivnega upravljanja v konkretnem letu je nato prikazana samo v Prilogi s pojasnili k računovodskim izkazom po drugem odstavku 41. člena ZKUASP, ki pa je revizor v svojem poročilu ne potrdi. Za to bi revizor namreč moral dati jasno izjavo, v kakšnem obsegu je opravil pregled postavk

[545] https://www.gema.de/documents/d/guest/gema_geschaftsbericht_2024-pdf
[546] Prav tam, str. 43.
[547] Prav tam, str. 96.

iz drugega odstavka 41. člena ZKUASP, ter kaj je bil rezultat pregleda, tako kot velja to v nemškem in hrvaškem pravu. Več o problematiki revizorja v nadaljevanju.

Menimo, da je neto princip pripoznavanja prihodkov smiseln za posredniške KO, kot je Društvo Kopriva, ni pa smiseln za tiste KO, ki sredstva delijo neposredno imetnikom pravic.

Priporočilo št. 23:

Poleg razkrivanja prihodkov in odhodkov iz opravljanja dejavnosti (neto princip) naj KO v letnem poročilu razkriva tudi prihodke in odhodke ter stanja terjatev in obveznosti iz naslova zbiranja in razdeljevanja avtorskih honorarjev in nadomestil in s tem zagotovi uporabnikom informacij celovito, predvsem pa točno in popolno informacijo o delovanju in upravljanju KO (bruto princip). To lahko zagotovi tudi v okviru ločenih računovodskih izkazov za del, ki pripada imetnikom pravic, in sicer ločene bilance stanja (LBS), ločenega izkaza poslovnega izida (LIPI) in ločenega izkaza denarnih tokov (LIDT).

14.2.2.3 Neustreznost uporabe posredne metode v IDT

Neposredna metoda izkazovanja denarnih tokov prikazuje dejanske prejemke in izdatke denarnih sredstev po njihovih vrstah – torej, koliko gotovine je podjetje dejansko prejelo in koliko plačalo. Je bolj pregledna, saj jasno pokaže izvor in uporabo denarja, vendar je priprava zahtevnejša, ker zahteva natančne podatke iz blagajniških in bančnih evidenc.

Ker pa bi z neposredno metodo izkazovanja denarnih tokov lahko vključili podatke iz drugega odstavka 41. člena ZKUASP neposredno v računovodske izkaze, predlagamo obvezno uporabo te metode.

Priporočilo št. 24:

KO naj v IDT dodatno vključi tudi podatke v zvezi s prejemki in izdatki iz naslova avtorskih honorarjev in nadomestil, kar bo zagotovilo pregledno ravnanje z zbranimi in izplačanimi avtorskimi honorarji in nadomestili, lahko tudi v okviru ločenega izkaza denarnih tokov.

14.2.2.4 Neustreznost členitve računovodskih izkazov in pomanjkanje povezljivosti med zahtevami ZKUASP in ZGD-1

Menimo, da BS, IPI in IDT niso ustrezno razčlenjeni, saj bi **morali biti vsi podatki iz 41. člena ZKUASP, kolikor je to le mogoče,** razvidni ne samo iz posebne priloge po drugem odstavku 41. člena ZKUASP, temveč v samih računovodskih izkazih. Letno poročilo o preglednosti pa bi moralo biti ločen dokument, v katerem bi revizor preveril skladnost teh postavk z revidiranim računovodskim poročilom. Pri tem pomaga tudi **četrti odstavek 62. člena ZGD-1,** ki dopušča, da se **način členitve, nomenklaturo in poimenovanje postavk, ki so v BS ali IPI označene z arabskimi številkami, prilagodi posebnim značilnostim dejavnosti družbe.**

Vsebino **priloge s pojasnili k izkazom** določa **69. člen ZGD-1**. Slovenske KO se po pogojih iz 55. člena ZGD-1 ne štejejo za velike družbe (to so družbe, ki niso mikro, majhne niti srednje), zato zanje ne velja četrti odstavek 69. člena ZGD-1 po katerem se dodatno zahteva naslednja razkritja:

1. **razčlenitve čistih prihodkov od prodaje po posameznih področjih poslovanja družbe ali posameznih geografskih trgih,**
2. zneska porabljenega za revizorja za **revidiranje letnega poročila** in **ločeno znesek izplačan temu revizorju** za:
   - druge storitve dajanja zagotovil,
   - storitve davčnega svetovanja in
   - za druge nerevizijske storitve.

Menimo, da bi KO morale v **prilogi s pojasnili k izkazom po ZGD-1** razkriti obe navedeni postavki, pri čemer je ravno razčlenitev čistih prihodkov od prodaje po posameznih področjih poslovanja enaka postavki »skupni znesek vseh zbranih avtorskih honorarjev« iz 1. točke drugega odstavka 41. člena ZKUASP.

V BS bi lahko bile na strani pasive med »**kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi**«, ali pa v obliki podrobne preglednice v Pojasnilih k računovodskim izkazom prikazane naslednje postavke:

1. zneski **še nedodeljenih avtorskih honorarjev in nadomestil**, po letih, v katerih so bili zbrani,
2. zneski**, dodeljeni imetnikom pravic, a še ne razdeljeni (blokirani zneski),** po letih, v katerih so bili zbrani,
3. zneski, **razdeljeni imetnikom pravic, a še ne plačani**, po letih v katerih so bili zbrani,
4. **nerazdeljeni (nerazdeljivi) zneski – nedodeljeni zneski, pri katerih je od leta njihovega zbiranja na datum bilance preteklo tri leta,**
5. **obveznosti iz vsakega posameznega namenskega sklada.**

Priporočilo št. 25:

KO naj zagotovi največjo možno povezljivost podatkov v okviru letnega poročila o preglednosti s podatki v okviru računovodskih izkazov in pojasnil k računovodskim izkazom na dan 31. 12.: še najbolj se priporoča, da naj v ločenem IPI bodo prikazani vsi prihodki iz naslova avtorskih honorarjev in nadomestil, njihova poraba in preostala delilna masa, v ločeni BS pa nedodeljena, dodeljena, a ne razdeljena; razdeljena, a še ne izplačana; nerazdeljiva sredstva ter obveznosti iz vsakega namenskega sklada posebej.

Ugotavljamo, da so letna poročila KO sicer zasnovana v skladu z zakonskimi zahtevami. Z vidika preglednost se, kot pojasnjeno priporoča večja povezljivost podatkov med računovodskimi izkazi in (sedanje ime) Prilogo s pojasnili k računovodskim izkazov po 41. členu ZKUASP. Pri preglednicah s posameznimi postavkami mestoma manjkajo seštevki celotnih zneskov, kaj še dodatno otežuje iskanje enake postavke v okviru posameznih računovodskih kategorij v letnem poročilu. Še najbolj so pregledna letna poročila SAZOR in ZAMP, medtem ko letna poročila KO s področja glasbe in filma niso tako pregledna. Analiza se nanaša na **letna poročila 2024:**

AIPA: Kratkoročne poslovne obveznosti v višini 14.598.077 evrov so v pojasnilih k računovodskim izkazom (postavka 3.5.2.9) na dan 31. 12. 2024 deljene na:

- **kratkoročne obveznosti do dobaviteljev - 92.965 evrov,**
- **kratkoročne obveznosti iz naslova izplačil fizičnim osebam - 87.843 evrov,**
- druge kratkoročne obveznosti (DDV, druge obveznosti): 33.289 evrov ,
- **obveznosti za izplačilo AH in nadomestil: 13.949.798 evrov**,
- **obveznosti za izplačilo AH, prejetih od tujih k. o.: 35.467 evrov**,
- Druge kratkoročne obveznosti – namenski skladi: 398.715 evrov.

Toda med kratkoročnimi obveznostmi iz naslova izplačil fizičnim in pravnim osebah so lahko tudi zneski, ki so razdeljeni, a še neizplačani imetnikom pravic. To izhaja iz zapisa na str. 54, da te obveznosti vključujejo tudi »izplačilo AH fizičnim osebam, za katere je že bil narejen obračun.« Še posebej pa je to razvidno iz letnega poročila AIPA 2022, kjer je na str. 62 pojasnjeno »V postavki obveznosti do dobaviteljev je bila na dan 31. 12. 2021 največja obveznost za izplačilo AH, vezanih na finančno obvestilo AGICOA EUROPE, v višini 1.120.252 evrov.« Iz takšne BS vse obveznosti do imetnikov pravic niso pregledno prikazane, saj se obveznosti do imetnikov pravic mešajo z obveznostmi iz naslova poslovanja KO (plače, dobavitelji, itd...).

Tudi v okviru Priloge s pojasnili k računovodskim izkazom ni najdi prikaza, kako so sestavljene bilančne obveznosti za izplačilo AH in nadomestil. V pregledih delitve izgleda, kot da so predstavljena postavke iz 1., 7., 8., 8., 10. in 11. točke drugega

odstavka 41. člena ZKUASP kar za vsa leta skupaj (torej vsi nedodeljeni honorarji po letih od 2019–2023, vsi izplačani honorarji po letih od 2019-2023). Takšen prikaz ne pove nič o tem, kaj od tega je bilo dodeljenega, razdeljenega, izplačanega v letu 2024 za to leto ali za posamezna leta nazaj, kar je podatek, katerega razkritje po našem razumevanju (in razumevanju KO s področja pisanih del) zahteva ZKUASP. Da je še bolj nejasno, v pregledih delitve niso podani skupni seštevki posameznih postavk. Poleg tega organizacija v točki 4.8 trdi, da »nima nerazdeljenih AH/nadomestil, kot je določeno v 6. odstavku 35. člena ZKUASP.« To je precej nenavadno za KO, ki deluje v sistemu obveznega kolektivnega upravljanja z zakonitim skrbništvom in že več let zapored izkazuje bistveno večje obveznosti do imetnikov pravic kot ima letnih prihodkov.

SAZAS: Kratkoročne poslovne obveznosti iz letnega poročila 2024 za SAZAS so 24.136.261,95 evrov, pod točko XI. pa nato te postavke niso tabelarično predstavljene, temveč samo v opisu:

- obveznost do dobaviteljev 2.913.167,81 evrov,
- obveznosti do tujih kolektivnih organizacij 27.737,01 evrov,
- obveznost za obračunani DDV 8.025,39 evrov,
- obveznosti za plače zaposlenim 24.916,90 evrov,
- obveznosti iz naslova predujmov prejetih v imenu in za račun imetnikov pravic 10.593.557,33 evrov (obveznosti iz naslova prejetega denarja, za katerega pa računov še ni možno izstaviti zaradi pomanjkanja podlag za izstavitev). in
- kratkoročne obveznosti do avtorjev in imetnikov pravic znašajo 10.559.814,93 evrov (razlika med skupnim zneskom vseh avtorskih honorarjev, ki jih je kolektivna organizacija zbrala v poslovnem letu, in stroški poslovanja ter so zmanjšane za plačila avtorjem in imetnikom pravic na podlagi splošnih obračunov Združenja SAZAS k.o. za posamezna leta).

SAZAS ima v prilogi po drugem odstavku 41. člena ZKUASP pregledno pojasnjeno, koliko sredstev je bilo v letu 2024 dodeljenih, koliko pa plačanih imetnikom pravic. Skupni znesek prihodkov po odbitih stroških poslovanja, ki niso bili dodeljeni do 31. 12. 2024, je znašal 12.968.750,60 evrov, znesek dodeljenih, a neplačanih sredstev 4.139.727,28 evrov, znesek nerazdeljenih sredstev pa 405.187,99evrov. Razvidno je tudi da SAZAS razume nerazdeljena sredstva enako, kot predlagamo mi, torej da gre v letu 2024 za sredstva iz leta 2021, ki 31. 12. 2024 še niso bila dodeljena. Toda navedenih zneskov, čeprav so pregledno pojasnjeni, ni mogoče brez težav umestiti v BS (kjer je zapisano, da obveznosti iz naslova AH in nadomestil znašajo 10.559.814,93 evrov), s tem pa se zmanjša sicer v začetku dobro zastavljena preglednost letnega poročila KO.

IPF: Med kratkoročnimi obveznostmi v letu 2024 so kratkoročne poslovne obveznosti 9.474.727 evrov, ki so v postavki 4.2.10 razdeljena na natančne postavke, ki vključujejo tudi delilno maso 8.961.454 evrov in obveznosti za namenske sklade 48.560 evrov. Delilna masa, ki je obstajala na dan 31. 12. 2024, pa ni povezljiva s

Prilogo s pojasnili k računovodskim izkazom po ZKUASP. V tej prilogi so sicer navedeni podrobni seštevki zneskov, ki so bili dodeljeni (2023 in končna delitev 2018, tj. ponovna delitev sredstev med vse upravičene imetnike pravic), plačani (po letih od 2011 do 2023), dodeljeni, a še ne plačani (2018-2023), ter nedodeljeni (2018-2023). Toda številne postavke (v posamezni kategoriji tudi do 60 postavk) med seboj niso seštete, kar še samo po sebi zmanjšuje preglednost letnega poročila KO.

SAZOR: Ugotovili smo, da je BS pri SAZOR povezljiv s prilogo k pojasnilom po ZKUASP, saj so v prilogi k pojasnilom po ZGD-1 kratkoročne poslovne obveznosti na dan 31.12.2024 izkazane v znesku 981.181,91 € in razčlenjene na

- obveznosti do dobaviteljev v znesku 26.480,55 €,
- **obveznosti do imetnikov pravic** v znesku 952.931,79 €, in sicer:
  - iz naslova delitvene mase za leto 2024 v znesku 508.470,46 €,
  - iz naslova kratkoročnih obveznosti iz poslovanja za tuj račun, ki predstavljajo obveznosti iz naslova **fakturiranih nadomestil** v znesku **6.428,46** €,
  - iz naslova **dodeljenih, neizplačanih nadomestil v** znesku **186.446,45** €,
  - iz naslova **dodeljenih, neizplačanih nadomestil imetnikom, ki so že izstavili račun in do 31.12.2024 še ni bil poravnan,** v znesku 639,51 €,
  - iz naslova **nedodeljenih nadomestil** v znesku 246.192,55 €,
  - **obveznosti do neznanih imetnikov** pravic v znesku 4.754,36 €,
- obveznosti iz naslova DDPO v znesku 1.756,31 €,
- obveznosti za obračunani DDV v znesku 4,17 € in
- obveznosti iz naslova prejetih kratkoročnih predujmov v višini 9,09 €.

Posamezni zneski so nato še tabelarično razčlenjeni, zneski so povezljivi. Takšen prikaz in povezljivost podatkov predlagamo tudi KO s področja glasbe in avdiovizualnih del, medtem ko je letno poročilo ZAMP s tega vidika že sedaj pregledno.

Priporočilo št. 26:

V okviru Letnega poročila o preglednosti KO mora biti gibanje prihodkov iz avtorskih honorarjev in nadomestil prikazano v preglednici, ki vključuje začetno stanje po letih, povečanje (prihodki iz avtorskih honorarjev in nadomestil po letih), zmanjšanje (poraba za namen poslovanja KO, prenos v sklade, izplačila po letih) in končno stanje po letih.

Priporočilo št. 27:

V letnem poročilu KO, ki vključuje poslovni del, računovodski del (računovodski izkazi s pojasnili) in letno poročilo o preglednosti se je treba izogibati slikam in navajanju

nepomembnih podatkov, kot na primer »če bi vsi uporabniki plačali svoje obveznosti, bi bil naš odstotek stroškov v prihodkih precej manjši«, ali pa »načrtovali smo zbrati x sredstev, zbrali pa smo jih y.« Vse navedbe, ki jih je mogoče v okviru preglednic ali teksta sešteti, naj se tudi seštejejo in pred objavo uskladijo z računovodskimi izkazi in letnim poročilom o preglednosti. Slike in raznovrstne opisne navedbe o poslovanju na splošno spadajo v poslovni del letnega poročila.

14.2.2.5 Diskrepanca med zahtevami letnega poročila po Direktivi 2014/26 in 41. členu ZKUASP

Menimo, da drugi odstavek 41. člena ZKUASP ni v celoti implementiral Priloge k Direktivi 2014/26/EU (v nadaljevanju Priloga), zato v letnih poročilih manjkajo določeni podatki, ki bi bistveno prispevali k preglednosti poslovanja kolektivnih organizacij.

Priloga v drugem odstavku določa, da morajo biti v letno poročilo o preglednosti vključene naslednje finančne informacije:
(a) finančne informacije o prihodkih iz pravic na kategorijo upravljanih pravic in vrsto uporabe (npr. oddajanje, spletno, javno izvajanje), vključno z informacijami o prihodkih iz naložb prihodka iz pravic in o uporabi tega prihodka (ali je razdeljen imetnikom pravic, drugim organizacijam za kolektivno upravljanje pravic ali uporabljen drugače);

ZKUASP pa 1. točki drugega odstavka 41. člena zahteva obrazložitev »skupnega zneska vseh avtorskih honorarjev, ki jih je **kolektivna organizacija zbrala**, pri čemer morajo biti ti podatki prikazani po vrsti avtorskih pravic, vrsti uporabe in poslovnih letih, za katera so bili zbrani, ter natančno obrazloženi;«

SAZOR in ZAMP razumeta zneske zbranih honorarjev kot znesek honorarjev, ki so bili v posameznem letu dejansko plačani, druge KO pa to razumejo kot fakturirane zneske. Smiselno bi bilo, da ZKUASP uporablja izraz »prihodki iz pravic«, sicer pride že na tej točki do nejasnosti. Dejansko plačana nadomestila pa bi morala biti prikazana v IDT, medtem ko bi bili prihodki iz pravic prikazani v IPI, priloga in IPI pa bi bila povezljiva. ZKUASP tudi ne omenja posebej prihodkov iz naložb prihodka iz pravic, kar bi tudi moral v izogib nejasnostim.

Priporočilo št. 28:

Spremeniti 1. točko drugega odstavka 41. člena ZKUASP tako, da se glasi: »1. obrazložitev prihodkih iz pravic na kategorijo upravljanih pravic in vrsto uporabe (npr. oddajanje, spletno, javno izvajanje), vključno z informacijami o prihodkih iz naložb prihodka iz pravic in o uporabi tega prihodka (ali je razdeljen imetnikom pravic, drugim organizacijam za kolektivno upravljanje pravic ali uporabljen drugače).«

(b) finančne informacije o stroških upravljanja pravic in drugih storitev, ki jih organizacija za kolektivno upravljanje zagotavlja imetnikom pravic, skupaj z izčrpnim opisom vsaj naslednjih elementov:

- ***(i) vseh operativnih in finančnih stroškov, razčlenjenih glede na kategorijo upravljanih pravic, in kadar so stroški posredni in se jih ne more pripisati eni ali več kategorijam pravic obrazložitve metode, uporabljene za razporeditev takih posrednih stroškov;***
- ***(ii) operativnih in finančnih stroškov, razčlenjenih glede na kategorijo upravljanih pravic in kadar so stroški posredni in se jih ne more pripisati eni ali več kategorijam pravic obrazložitve metode, uporabljene za razporeditev takih posrednih stroškov, ki se nanašajo le na upravljanje pravic, vključno s provizijami za upravljanje, ki se jih odbije ali kompenzira od prihodka iz pravic ali kakršnega koli prihodka iz naložb prihodka iz pravic v skladu s členom 11(4) in členom 12(1), (2) in (3);***
- ***(iii) operativnih in finančnih stroškov, ki ne zajemajo storitev za upravljanje pravic, vendar vključno s socialnimi, kulturnimi in izobraževalnimi storitvami;***
- ***(iv) sredstev, ki se uporabljajo za kritje stroškov;***
- ***(v) odbitkov od prihodkov iz pravic, razčlenjenih glede na kategorijo upravljanih pravic in vrsto uporabe ter namen odbitka, kot so stroški v zvezi z upravljanjem pravic ali socialnimi, kulturnimi ali izobraževalnimi storitvami;***
- ***(vi) odstotkov, ki jih stroški pravic upravljanja in drugih storitev, ki jih organizacija za kolektivno upravljanje zagotavlja imetnikom pravic, predstavljajo v primerjavi s prihodki iz pravic v zadevnem poslovnem letu na kategorijo upravljanih pravic, in kjer so stroški posredni in se jih ne more pripisati eni ali več kategorijam pravic, obrazložitev metode, uporabljene za dodelitev takih posrednih stroškov;***

ZKUASP ta del Priloge implementira tako, da zahteva obrazložitev:
2. zneska **vseh stroškov** KO njihov odstotek glede na vse zbrane avtorske honorarje, pri čemer morajo biti ti podatki prikazani po vrsti avtorskih pravic in vrsti uporabe ter natančno obrazloženi,
3. zneska **stroškov poslovanja** in njihov odstotek glede na vse zbrane avtorske honorarje, pri čemer morajo biti ti podatki prikazani po vrsti avtorskih pravic in vrsti uporabe, natančno obrazloženi in razčlenjeni vsaj na:

- stroške, povezane z zbiranjem avtorskih honorarjev in nadomestil,
- stroške, povezane z delitvijo avtorskih honorarjev in nadomestil,
- odvetniške stroške,
- stroške informacijske tehnologije,
- stroške dela,
- stroške zunanjih izvajalcev,
- druge stroške poslovanja kolektivne organizacije,

4. zneska **stroškov, povezanih z delovanjem namenskih skladov**, in njihov odstotek glede na vse zbrane avtorske honorarje in
5. **virov, ki se uporabljajo za kritje stroškov** kolektivne organizacije.

Točka 2.(b)(i) Priloge zahteva predstavitev finančnih informacij o stroških upravljanja pravic in drugih storitev, ki jih KO zagotavlja imetnikom pravic, skupaj z vsemi operativnimi in finančni stroški. Operativni in finančni stroški se nanašajo na stroške iz kontov Razreda 4, finančni pa na stroške v okviru kontov Razreda 7 (74 in 75) **priporočenega Enotnega kontnega načrta 2024 (EKN 2024)[548]. ** Menimo, da bi bilo treba upoštevati EKN 2024, namesto da vzpostavljamo posebne kategorije stroškov. Stroški, navedeni v EKN 2024, bi morali biti razčlenjeni glede na kategorije upravljanih pravic, če je razumno, jih je treba razdeliti tudi na dve kategoriji – zbiranje in delitev avtorskih honorarjev in nadomestil. Posebej pa bi se morali voditi **stroški pridobivanja novih dovoljenj** za kolektivno upravljanje pravic, stroški pogajanja z uporabniki in stroški SAP, **kot kratkoročno odloženi stroški oziroma odhodki v okviru konta 190. EKN 2024.** To še posebej velja, kadar KO upravlja pravice za imetnike, ki spadajo v različne kategorije (izvajalci, avtorji, proizvajalci fonogramov, filmski producenti). Urad bi lahko pozval KO, da skladno z računovodskimi standardi pripoznavanja poslovnih dogodkov, prihodke iz novih dovoljenj ustrezno bremenijo za predhodne stroške pridobivanja teh dovoljenj.

K preglednosti ne prispeva, da drugi odstavek 41. člena ZKUASP določa, da je treba posebej navesti stroške zunanjih izvajalcev, ne da bi nadalje pojasnil, kako jih je treba navesti. Četrti odstavek 41. člena ZKUASP sicer določa, da je treba k poročilu o poslovanju z zunanjim izvajalcem je treba razkriti vse pravne posle, ki jih je kolektivna organizacija sklenila z zunanjim izvajalcem, ter skupni znesek plačil s strani KO, razdeljen po posameznih pravnih poslih. To pa v praksi iz letnih poročil ne izhaja. Na primer, v Letnem poročilu SAZAS 2024 je razvidno, da storitve zunanjega izvajalca opravlja Stroka Informatika, ter da je bil slednji za te storitve izplačan znesek 4.342.833,74 evrov, kar je 17,23 % vseh prihodkov leta 2024. Nadalje je ta znesek razdeljen na grobe kategorije. Iz pojasnila tudi izhaja, da se velik del stroškov zunanjega izvajalca nanaša na kabelsko retransmisijo, medtem ko so tudi stroški same KO v zvezi s kabelsko retransmisijo znašali 1.959.143,66 evrov.

Priporočilo št. 29:

Tretjo točko drugega odstavka 41. člena ZKUASP prilagoditi tako, da bo členitev stroškov ustrezala zahtevam EKN 2024. Stroški pridobivanja novih dovoljenj za kolektivno upravljanje pravic se štejejo kot kratkoročno odloženi stroški oziroma odhodki v okviru konta 190. EKN 2024.

[548] https://si-revizija.si/datoteke/standardi/3280/enotni-kontnii-nacrt-2024.pdf

Dopolniti zahteve glede stroškov zunanjih izvajalcev tako, da mora KO objaviti natančno specifikacijo stroškov zunanjih izvajalcev z izvajanjem podpornih storitev za KO, v skladu z EKN 2024. KO mora tudi natančno pojasniti razdelitev dela med KO in zunanjim izvajalcem, ter pojasniti, zakaj je zunanji izvajalec stroškovno bolj učinkovit, kot če bi KO sama opravljala administrativno-tehnične posle. V primeru nezadostnega pojasnila lahko Urad prepove izvajanje storitev po zunanjem izvajalcu.

Alternativa: razmisliti, da bi se dal fiksni odstotek stroškov do največ 25 % prilivov iz avtorskih honorarje in nadomestil letno za večje KO (AIPA, IPF, SAZAS) in do 35 % prilivov za manjše KO (ZAMP, SAZOR), nadzor nad KO pa bi se intenzivneje izvajal nad delitvijo ostalih 75 (60-65) %.

Točka 2.(b)(i) Priloge zahteva členitev stroškov upravljanja pravic glede na kategorijo upravljanih pravic, in kadar so stroški **posredni** in se jih ne more pripisati eni ali več kategorijam pravic obrazložitve metode, uporabljene za razporeditev takih posrednih stroškov (t.i. sodila). **Člen 41 ZKUASP pa ne zahteva vzpostavitve sodil za delitev posrednih stroškov, zato v letnih poročilih ni vselej razviden razlog za delitev stroškov med posameznimi kategorijami pravic, kot je prikazana.** Primer dobre prakse za vzpostavitev ustreznih sodil so Navodila Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije.[549] Predlagamo, da Urad oblikuje primerna sodila za razporejanje stroškov/odhodkov na posamezne pravice v k.o.).

Priporočilo št. 30:

Dopolniti 3. točko drugega odstavka 41. člena ZKUASP z zahtevo za obrazložitev metode, uporabljene za razporeditev posrednih stroškov (sodila in ključi) ter metodologijo razkriti v okviru računovodskih usmeritev.

Točka 2.(b)(ii) Priloge zahteva predstavitev operativnih in finančnih stroškov, razčlenjenih glede na kategorijo upravljanih pravic in kadar so stroški posredni in se jih ne more pripisati eni ali več kategorijam pravic obrazložitve metode, uporabljene za razporeditev takih posrednih stroškov, **ki se nanašajo le na upravljanje pravic**, vključno s provizijami za upravljanje, ki se jih odbije ali kompenzira od prihodka iz pravic ali kakršnega koli prihodka iz naložb prihodka iz pravic v skladu s členom 11(4) in členom 12(1), (2) in (3). Člen 41 ZKUASP je navedeni člen Priloge implementiral tako, da zahteva, da KO navedejo naslednje stroške: stroške, povezane z zbiranjem

549 https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVZI/Znanost/JRZ/2024/Letno-porocanje/Navodilo_sodila_200324.pdf

avtorskih honorarjev in nadomestil; stroške, povezane z delitvijo avtorskih honorarjev in nadomestil; odvetniške stroške; stroške informacijske tehnologije; stroške dela; stroške zunanjih izvajalcev, ter druge stroške poslovanja kolektivne organizacije. Takšna razdelitev stroškov ni konsistentna, saj lahko stroški dela in zunanjih izvajalcev pomenijo hkrati tudi stroške, povezane z zbiranjem ali z delitvijo avtorskih honorarjev in nadomestil. Predlagamo podrobnejšo delitev postavk iz EKN 2024 na tri kategorije:

a. zbiranje avtorskih honorarjev in nadomestil,
b. delitev avtorskih honorarjev in nadomestil,
c. drugi stroški v zvezi z obstoječimi dovoljenji.

Kot že navedeno, bi se morali stroški v zvezi s pridobivanjem novih dovoljenj voditi ločeno, in nato pokriti s sredstvi, zbranimi iz novih dovoljenj. Vsako ločeno vodenje stroškov pa bi moralo biti posebej pojasnjeno, prav tako bi moralo biti pojasnjeno, iz kje so se stroški založili.

1. ***finančne informacije o zneskih, do katerih so upravičeni imetniki pravic, skupaj z izčrpnim opisom vsaj naslednjih elementov:***
   - ***(i) skupnega zneska, dodeljenega imetnikom pravic ter razčlenjenega glede na kategorijo upravljanih pravic in vrsto uporabe;***
   - ***(ii) skupnega zneska, plačanega imetnikom pravic ter razčlenjenega glede na kategorijo upravljanih pravic in vrsto uporabe;***
   - ***(iii) pogostosti plačil z razčlenitvijo glede na kategorijo upravljanih pravic in vrsto uporabe;***
   - ***(iv) skupnega prejetega zneska, ki pa še ni bil dodeljen imetnikom pravic ter je razčlenjen glede na kategorijo upravljanih pravic in vrsto uporabe, pri čemer se navede poslovno leto, v katerem so bili ti zneski pobrani;***
   - ***(v) skupnega dodeljenega zneska, ki pa še ni bil razdeljen imetnikom pravic ter je razčlenjen glede na kategorijo upravljanih pravic in vrsto uporabe, pri čemer se navede poslovno leto, v katerem so bili ti zneski pobrani;***
   - ***(vi) razlogov za zamudo, kadar organizacija za kolektivno upravljanje ni izvedla razdelitve in plačil v roku iz člena 13(1);***
   - ***(vii) vseh nerazdeljenih zneskov ter obrazložitev uporabe teh zneskov;***

ZKUASP je navedene zahteve implementiral tako, da zahteva razkritje:
7. **števila delitev** zbranih avtorskih honorarjev po vrsti avtorskih pravic in vrsti uporabe;
8. skupnega zneska avtorskih honorarjev, **dodeljenih** imetnikom pravic, pri čemer morajo biti ti podatki prikazani po posamezni vrsti avtorskih pravic, vrsti uporabe in poslovnih letih, za katera so bili zbrani, ter natančno obrazloženi;
9. skupnega zneska avtorskih honorarjev, **plačanih** imetnikom pravic, pri čemer morajo biti ti podatki razdeljeni po vrsti avtorskih pravic, vrsti uporabe in poslovnih letih, za katera so bili zbrani, in natančno obrazloženi;

10. skupnega zneska avtorskih honorarjev, **dodeljenih** imetnikom pravic, **vendar še ne plačanih**, pri čemer morajo biti ti podatki razdeljeni po vrsti avtorskih pravic, vrsti uporabe in poslovnih letih, za katera so bili zbrani, in natančno obrazloženi;
11. skupnega zneska **zbranih** avtorskih honorarjev, vendar **še ne dodeljenih** imetnikom pravic, pri čemer morajo biti ti podatki prikazani po posamezni vrsti avtorskih pravic, vrsti uporabe in poslovnih letih, za katera so bili zbrani;
12. **razlogov**, če se ni izvedla dodelitev in izplačilo imetnikom pravic v rokih iz 34. in 35. člena tega zakona;
13. zneska **nerazdeljenih avtorskih honorarjev** in obrazložitev njihove uporabe;

Samo po sebi je takšna implementacija direktive ustrezna, praktična izvedba teh zahtev s strani KO pa ni ustrezna.

Priporočilo št. 31:

KO mora v letnem poročilu v okviru računovodskih usmeritev pojasniti pojme »zbrani«, »dodeljeni«, »nedodeljeni«, »plačani«, »nerazdeljeni« zneski itd., enako kot je to zapisano v ZKUASP, v primeru odstopanj pa mora pojasniti razlike. Vsi navedeni podatki v okviru letnega poročila KO morajo biti povezani z računovodskimi izkazi – prihodki iz pravic in plačani honorarji ter nadomestila z IPI, dodeljeni, pa še ne plačani, ter nedodeljeni z BS, dejansko prejeti in plačani pa z IDT.

Pri večjih spremembah izplačanih avtorskih honorarjev in nadomestil glede na pretekla leta mora KO posebej pojasniti vzroke za to, v okviru razkritij prav na mestu, kjer so podane preglednice v zvezi z dodeljenimi, plačanimi in nerazdeljenimi zneski. V okviru računovodskih usmeritev mora KO opredeliti pomembnost razkrivanja, tako na strani bilance stanja, izkaza poslovnega izida kot tudi sprememb v primerjavi s preteklim koledarskim oziroma obračunskim obdobjem.

Dejansko zbrana sredstva (plačani računi) bodo, če bo uvedena zahteva po bruto pripoznavanju prihodkov v računovodskih izkazih, razvidna iz IDT (po neposredni metodi). Prav tako bo iz IDT razvidno, koliko sredstev KO dejansko razdeli, pri tem pa bo nastala tudi povezljivost med IDT in podatki iz drugega odstavka 41. člena ZKUASP.

(d) informacije o odnosih z drugimi organizacijami za kolektivno upravljanje pravic, skupaj z opisom vsaj naslednjih elementov:

(i) zneskov, prejetih od drugih organizacij za kolektivno upravljanje pravic, in zneskov, plačanim drugim organizacijam za kolektivno upravljanje pravic, razčlenjenih glede na kategorijo pravic, vrsto uporabe in organizacijo;

(ii) provizij za upravljanje in drugih odbitkov od prihodka iz pravic, ki ga prejmejo druge organizacije za kolektivno upravljanje pravic, razčlenjenih glede na kategorijo pravic, vrsto uporabe in organizacijo;
(iii) provizij za upravljanje in drugih odbitkov v zvezi z zneski, ki so jih plačale druge organizacije za kolektivno upravljanje pravic in so razčlenjeni glede na kategorijo pravic in organizacijo;
(iv) zneskov, razdeljenih neposredno imetnikom pravic, ki izhajajo iz drugih organizacij za kolektivno upravljanje pravic, ter razčlenjenega glede na kategorijo pravic in organizacijo.

ZKUASP je navedeno zahtevo Direktive 2014/26 umestil tako, da zahteva razkritje:
14. zneska, prejetega in plačanega drugim kolektivnim organizacijam, pri čemer morajo biti ti podatki razdeljeni po vrsti avtorskih pravic, vrsti uporabe in posamezni kolektivni organizaciji;
15. zneska zaračunanih stroškov poslovanja drugim kolektivnim organizacijam, pri čemer morajo biti ti podatki razdeljeni po vrsti avtorskih pravic, vrsti uporabe in posamezni kolektivni organizaciji;
16. zneska plačanih stroškov poslovanja drugim kolektivnim organizacijam, pri čemer morajo biti ti podatki razdeljeni po vrsti avtorskih pravic, vrsti uporabe in posamezni kolektivni organizaciji;
17. zneska avtorskih honorarjev, razdeljenega neposredno imetnikom pravic, ki izhajajo iz druge kolektivne organizacije;

Menimo, da je takšna implementacija načeloma ustrezna.

Priporočilo št. 32:

Del, ki se nanaša na izplačila tujim KO, povezati z zahtevami prikazovanja dodeljenih, razdeljenih in nerazdeljenih honorarjev, tako, da bo jasno razvidno, koliko pripada tujim KO v skladu z obračunom, koliko je bilo izplačano neposredno imetnikom pravic (upravičencem) in koliko je preostalo sredstev neizplačanih tujim KO oziroma neposredno upravičencem po letih.

3. Informacije, ki jih je treba zagotoviti v posebnem poročilu iz člena 22(3), so:

(a) zneski, ki so bili v poslovnem letu odbiti za namene socialnih, kulturnih in izobraževalnih storitev, razčlenjeni glede na vrsto namena in za vsak namen glede na kategorijo upravljanih pravic in vrsto uporabe;
(b) razlaga uporabe teh zneskov, razčlenjenih glede na vrsto namena, vključno s stroški za upravljanje zneskov, odbitih za

financiranje socialnih, kulturnih in izobraževalnih storitev, in ločenimi zneski, uporabljenimi za socialne, kulturne in izobraževalne storitve.

ZKUASP je navedeno zahtevo direktive implementiral tako, da je **v posebnem poročilu o uporabi sredstev namenskih skladov** treba razkriti:

- podatke o razporeditvi avtorskih honorarjev v namenske sklade, razdeljene po vrsti avtorskih pravic in vrsti uporabe, ter
- natančno obrazložiti **porabo sredstev teh namenskih skladov z navedbo podatkov o prejemniku in višini sredstev, ki jih je prejel,** ter navesti skupni znesek sredstev v namenskem skladu.

ZKUASP s tega vidika prinaša pomembno dopolnitev minimalnih zahtev direktive, ki omogoča javnosti, da preveri, ali se sredstva dejansko namenjajo tistim, ki jih zakon opredeljuje kot upravičence. Tak pristop je priporočljiv za zagotavljanje večje transparentnosti. Nasprotni argumenti, da se pri tem kaže tudi, kdo je upravičen do sredstev socialnega sklada zaradi slabega ekonomskega položaja, ne morejo prevladati nad prednostjo transparentnosti uporabe sredstev iz namenskega sklada. Tudi prejemniki socialnih stanovanj so javno objavljeni, in se morajo svoji zasebnosti v tem delu odpovedati v korist transparentnosti dodeljevanja javnih socialnih stanovanj. K manjši preglednosti pa prispeva dejstvo, da v nekaterih letnih poročilih niso podani seštevki prejemkov posameznih upravičencev. Poleg tega nekatere KO ne vodijo začetnega in končnega stanja vsakega izmed namenskih skladov, temveč zgolj navedejo znesek, ki je izplačan v namenski sklad v zadevnem letu, ali pa samo navedejo znesek, ki naj bi ostal v namenskem skladu.

Priporočilo št. 33:

Vse namenske sklade bi bilo treba voditi tako, da je jasno razvidno začetno stanje, povečanje, zmanjšanje in končno stanje v posameznem letu po letih.

14.2.3 Revizija

14.2.3.1 Obseg revizije letnega poročila KO

Četrti odstavek 22. člena Direktive 2014/26 določa: »**Računovodske informacije, vključene v letnem poročilu o preglednosti** revidira ena ali več oseb, ki so zakonsko pooblaščene za revidiranje izkazov v skladu z Direktivo 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta. Revizorsko poročilo, vključno z **morebitnimi kvalifikacijami**, se v celoti objavi v letnem poročilu o preglednosti. Za namene tega odstavka računovodske informacije zajemajo **finančna poročila iz točke 1(a) Priloge in vse morebitne finančne informacije iz točk (g) in (h) točke 1 ter točke 2 Priloge.**«

Že v direktivi gre za ponesrečen prevod izraza "Revizorsko poročilo, vključno z **morebitnimi kvalifikacijami**," iz angleške verzije direktive, ki se glasi "The audit report, including **any qualifications** thereto." "Qualifications" pomeni pridržek k revizorskemu mnenju (qualified audit report).

Direktiva torej zahteva, da revizor pregleda naslednje sestavine letnega poročila o preglednosti:

- računovodske izkaze s pojasnili k računovodskim izkazom (BS, IPI, IDT, priloga s pojasnili k izkazom po 60. členu ZGD-1) in
- vse finančne informacije iz drugega odstavka Priloge in posebno poročilo o namenskih skladih, torej vse podatke iz drugega in tretjega odstavka 41. člena ZKUASP.

Po 42. členu ZKUASP mora Letno poročilo KO v šestih mesecih po koncu poslovnega leta pregledati **pooblaščeni revizor na način in pod pogoji, določenimi z zakonom, ki ureja revidiranje.** Za revizorjevo poročilo se smiselno uporabljajo določbe **zakona, ki ureja gospodarske družbe.**

Iz vseh letnih poročil KO je razvidno, da revizorji navedeno določbo razlagajo tako, da **revidirajo samo tisti del letnega poročila KO, ki obsega računovodske izkaze – BS, IPI, IDT, ter prilogo s pojasnili k izkazom po ZGD-1.** To pomeni, da pooblaščeni **revizorji v Sloveniji ne revidirajo podatkov iz drugega in tretjega odstavka 41. člena ZKUASP.** Ker pa so računovodski izkazi sestavljeni po neto principu, revizijsko preverjanje prihodkov, odhodkov, prilivov in odlivov, ki se nanašajo na zbiranje in delitve zbranih sredstev imetnikom pravic ni izvedeno in mnenje pooblaščenega revizorja za Poročilo o preglednosti ni izdano.

Navedena okoliščina je razvidna iz primerjalno pravnih ureditev in iz primerjave poročil tujih neodvisnih revizorjev s poročili domačih.

Peti odstavek 251. člena hrvaškega ZASP določa: »Računovodske podatke, vključene v letno poročilo o preglednosti, mora revidirati eden ali več revizorjev, pooblaščenih v skladu z zakonom, ki ureja področje revizije. Revizorsko poročilo z vsemi pripombami se objavi v letnem poročilu o preglednosti. **Računovodski podatki, ki jih je treba revidirati, vključujejo finančno poročilo iz prve alineje drugega odstavka tega člena ter vse finančne podatke iz tretjega in četrtega odstavka tega člena.**

§ 46 avstrijskega VerwGesG določa, da morajo biti letni računovodski izkazi, vsebovani v poročilu o preglednosti, in **podatki iz § 45 odstavkov 2 do 6 pregledani s strani revizorja.** Brez poseganja v § 22 odstavek 6 Zakona o gospodarskih in poslovnih zadrugah se lahko kot **revizorji uporabijo revizorji ali revizijske družbe ter revizorji, imenovani v skladu s §§ 2 in 3 GenRevG 1997.** Člen 269(1), členi 270, 271 in členi 272 do 276 UGB se uporabljajo v smislu. **Če revizor med revizijo ugotovi**

dejstva, ki kažejo, da kolektivna organizacija ne more izpolniti svojih obveznosti, ali ki dajejo razlog za domnevo, da kolektivna organizacija v prihodnosti ne bo sposobna izpolniti svojih obveznosti, mora o tem obvestiti nadzorni organ. Potrdilo o reviziji in morebitne pripombe je treba vključiti v poročilo o preglednosti. Kolektivne organizacije morajo svoja poročila o preglednosti objaviti na svoji spletni strani najpozneje osem mesecev po izteku vsakega poslovnega leta za preteklo poslovno leto in jih tam hraniti vsaj sedem let, da so javno dostopna.

Tudi v nemškem pravu mora KO, tudi če ni organizirana kot kapitalska družba, sestaviti **letno poročilo**, ki vključuje bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov in prilogo, ter poročilo o stanju v skladu s predpisi, ki veljajo za velike kapitalske družbe po trgovinskem zakoniku. Letno poročilo mora biti revidirano in objavljeno. Objaviti ga je treba najpozneje osem mesecev po koncu poslovnega leta. Potrdilo revizorja mora biti objavljeno v celoti. Tretji odstavek § 58 nemškega VGG določa, da morajo biti **finančne informacije iz točke 1 črke g priloge in vsebina ločenega poročila iz točke 1 črke h priloge** biti pregledane s strani revizorja (prüferische Durchsicht). **Revizija letnega poročila vključuje tudi preverjanje, ali so bile izpolnjene obveznosti iz §§ 24 (ločeno računovodstvo za poslovanje KO in za del, ki pripada imetnikom pravic) in 28(4) (ločeno računovodstvo nerazdeljenih sredstev), ali so bile vrednosti in razporeditve na posamezne konte ustrezno in pregledno določene ob upoštevanju načela doslednosti, ter ali so bila sredstva iz naslova pravic naložena v skladu s smernicami za naložbe (§ 25(1), drugi stavek). Rezultati preverjanja morajo biti vključeni v revizijsko poročilo (§ 57 VGG).**

Enako določa drugi odstavek 187. člena španskega LPI, da revizor preveri izpolnjevanje obveznosti iz 3. in 5. točke 175. člena in 2. točke 5. odstavka 177. člena LPI. Revizorji morajo izdati poročilo, ki spremlja njihovo revizijsko poročilo o letnih računovodskih izkazih, v katerem navedejo rezultate svoje revizije in, če je to potrebno, ugotovljene nepravilnosti.

Primere iz tujih letnih poročil in računovodskih izkazov, ki kažejo, da revizor izrecno potrdi, da je pregledal tudi skladnost finančnih podatkov po specialni zakonodaji s področja kolektivnih organizacij, smo navedli že zgoraj.

V računovodskih izkazih slovenskih KO pa je zapisano samo, da revizorji revidirajo BS, IPI in IDT ter pojasnila k računovodskim izkazom, to pa so lahko samo pojasnila po ZGD-1.

Glede na navedeno, je ZKUASP v 42. členu pomanjkljivo implementiral direktivo.

Priporočilo št. 34:

Dopolniti prvi odstavek 42. člena ZKUASP z dodatnim besedilom:

»Revizor mora v enakem roku pregledati tudi finančne informacije iz:

- pete alineje prvega odstavka (poročilo o uporabi sredstev namenskih skladov, če jih oblikuje),
- sedme alineje prvega odstavka (poročilo o poslovanju z zunanjim izvajalcem),
- enajste alineje prvega odstavka (skupni znesek plačil, ki so ga v preteklem poslovnem letu od kolektivne organizacije prejeli člani poslovodstva in člani nadzornega odbora ločeno za vsako od teh skupin oseb, vključno z vplačili za dodatna pokojninska zavarovanja in vse druge ugodnosti v kakršnikoli obliki)
- drugega, tretjega in četrtega odstavka 41. člena ZKUASP.

Prav tako mora preveriti, ali so izpolnjene zahteve iz drugega odstavka 30. člena (ločeno računovodenje delilne mase in dela, ki se nanaša na poslovanje KO), četrtega odstavka 33. člena (ločeno računovodenje sredstev sklada), in drugi odstavek 40. člena (ločeno računovodenje za različne pravice na različnih vrstah del po letih), ter ali so bile vrednosti in razporeditve na posamezne postavke ustrezno in pregledno določene ob upoštevanju načela doslednosti. Revizorjevo poročilo mora vsebovati tudi pojasnjevalni odstavek, iz katerega so razvidni rezultati preverjanja finančnih informacij in drugih zahtev v skladu s tem odstavkom.«

Dodati tretji odstavek 42. člena ZKUASP: »Če revizor med revizijo ugotovi dejstva, ki kažejo, da KO ne more izpolniti svojih obveznosti, ali ki dajejo razlog za domnevo, da KO v prihodnosti ne bo sposobna izpolniti svojih obveznosti, mora o tem obvestiti pristojni organ.«

Ker pa smo narobe implementirali direktivo, bi bilo nujno opraviti revizijo vseh zgornjih podatkov od implementacije direktive dalje. Tu ne gre za kakšno retroaktivno veljavnost zakona, ker to od nas zahteva direktiva, zato je bil takšen obseg revizije za KO od uveljavitve direktive predvidljiv.

Predlagamo pa, da upoštevaje načelo stroškovne ekonomičnosti in siceršnjo zgledno preglednost letnih poročil KO s področja pisanih del, revizija omeji na tiste KO in tista leta, ko so prihodki iz avtorskih honorarjev in nadomestil znašali več kot 1,5 mio evrov.

Priporočilo št. 35:

V novelo bodočega zakona vnesti prehodno določbo:

»Kolektivne organizacije za od uveljavitve ZKUASP dalje in za leta, ko so skupni prihodki iz avtorskih honorarjev in nadomestil znašali več kot 1,5 mio evrov, pripravijo natančne preglednice delitvenih mas, ki jih pregleda revizor. Preglednice delitvenih mas morajo KO prikazati tako, da so povezljive z računovodskimi izkazi. Preglednice morajo biti po sestavi še najmanj 5 let objavljene na spletni strani KO.

14.2.3.2 Vidik nepristranskosti in neodvisnosti revizorja

V raziskavi smo ugotovili, da nekateri dolgoletni pooblaščeni revizorji opravljajo za revidirano KO tudi dodatna dela, od priprave mnenj v zakonodajnem postopku do predlogov za ravnanje z neizplačanimi sredstvi.

Direktiva 2014/26 se glede ustreznosti revizorja sklicuje na Direktivo 2006/43 o obveznih revizijah za letne in konsolidirane računovodske izkaze. V 22. uvodni izjavi Direktive 2006/43 je zapisano, da bi morali biti zakoniti revizorji in revizijska podjetja pri opravljanju obveznih revizij neodvisni. »Lahko obvestijo revidirani subjekt o zadevah, ki izhajajo iz revizije, toda morali bi se **vzdržati sodelovanja v postopkih notranjega odločanja v revidiranem subjektu.** ... **Primeri ogrožanja neodvisnosti zakonitega revizorja ali revizijske družbe so neposredni ali posredni finančni interes za revidirani subjekt in opravljanje dodatnih storitev, ki niso povezane z revizijo.** Tudi **višina honorarjev**, prejetih od enega revidiranega subjekta, in/ali **struktura honorarjev** lahko ogrozita neodvisnost zakonitega revizorja ali revizijskega podjetja. Vrste zaščitnih ukrepov za omilitev ali odstranitev te ogroženosti vključujejo prepovedi, omejitve, druge usmeritve in postopke ter razkritje. Zakoniti revizorji in revizijska podjetja bi morala **zavrniti kakršno koli dodatno nerevizijsko storitev, ki bi lahko ogrozila njihovo neodvisnost.** ...«

V 12. uvodni izjavi je določeno: »V primerih samopregledovanja ali koristoljubja, kadar je to potrebno zaradi zaščite neodvisnosti zakonitega revizorja ali revizijskega podjetja, bi se morala država članica in ne zakoniti revizor ali revizijsko podjetje odločiti, ali naj zakoniti revizor oziroma revizijsko podjetje odstopi od revizijskega posla ali ga zavrne. Vendar pa to ne bi smelo povzročiti položaja, v katerem bi imele države članice splošno dolžnost, da zakonitim revizorjem ali revizijskim podjetjem preprečijo opravljanje nerevizijskih storitev za njihove naročnike revizije. ...«

V 26. uvodni izjavi pa je zapisano: »Da se okrepi neodvisnost revizorjev subjektov javnega interesa, se morajo ključni revizijski partnerji, ki opravljajo revizijo teh subjektov, izmenjevati.«

Člen 22 Direktive 2006/43 nato določa: »Države članice pri izvajanju obvezne revizije zagotavljajo, da je zakoniti revizor in/ali revizijsko podjetje neodvisen/neodvisno od revidiranega subjekta in ni vključen/vključeno v sprejemanje odločitev revidiranega subjekta.
2. Države članice zagotovijo, da zakoniti revizor ali revizijsko podjetje ne opravi obvezne revizije, če obstaja kakršen koli posredni ali neposredni finančni, poslovni, zaposlitveni ali drugi odnos, vključno z opravljanjem dodatnih nerevizijskih storitev, med zakonitim revizorjem, revizijskim podjetjem ali mrežo in revidiranim subjektom, na osnovi katerega bi nepristranska, razumna in obveščena tretja stranka zaključila, da je neodvisnost zakonitega revizorja ali revizijskega podjetja ogrožena. Če neodvisnost zakonitega revizorja ali revizijskega podjetja ogrožajo nevarnosti, kot so samopregledovanje, koristoljubje, zagovarjanje domačnosti ali zaupanje ali ustrahovanje, mora zakoniti revizor ali revizijsko podjetje uporabiti varovala za omilitev teh nevarnosti. Zakoniti revizor ali revizijsko podjetje obvezne revizije ne opravi, če so nevarnosti v primerjavi z uporabljenimi varovali tolikšne, da je neodvisnost ogrožena.
Hkrati države članice zagotovijo, da zakoniti revizor ali revizijsko podjetje, kadar gre za obvezne revizije subjektov javnega interesa in če je to potrebno za zaščito neodvisnosti zakonitega revizorja ali revizijskega podjetja, ne izvaja obvezne revizije v primeru samopregledovanja ali koristoljubja.
3. Države članice zagotovijo, da zakoniti revizor ali revizijsko podjetje v revizijskih delovnih papirjih zabeleži vse pomembne nevarnosti za svojo neodvisnost kot tudi uporabljena varovala za omilitev teh nevarnosti.«

KO ni družba posebnega javnega interesa v smislu 13. točke 2. člena Direktive 2006/43. **Kljub temu menimo, da bi bilo tudi za KO primerno uvesti časovno omejitev opravljanja revizijskih storitev s strani enega subjekta, saj bi se s tem zagotavljala revizorjeva neodvisnost.** Garancija neodvisnosti je nujna glede na posebna pooblastila, ki jih uživajo slovenske KO (obvezno kolektivno upravljanje, zakonito skrbništvo. Prav tako bi bilo treba po vzoru 5. člena Uredbe 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. 4. 2014 o posebnih zahtevah v zvezi z obvezno revizijo subjektov javnega interesa, **prepovedati, da bi revizor KO opravljal nerevizijske storitve za KO, kar pa bi opravljal (manjšega), pa mora posebej razkriti, vključno z zaračunano vrednostjo storitve.**

Priporočilo št. 36:

Dopolniti 42. člen ZKUASP z naslednjimi odstavki: »4. Revizor ali revizijska družba ne smeta opravljati za KO ali za osebe, ki so z njo povezane, storitev, ki bi lahko ogrozile njuno neodvisnost pri opravljanju revizije.
(2) Med storitve iz prejšnjega odstavka se zlasti uvrščajo:

- pravno svetovanje,
- poslovno, finančno ali davčno svetovanje,
- priprava ali vodenje računovodskih evidenc,
- oblikovanje notranjih kontrol ali sistemov notranjega revidiranja

5. Revizor in revizijska družba morata pred začetkom revizije pristojnemu organu razkriti:

- vse poslovne, finančne in osebne povezave, ki bi lahko vplivale na neodvisnost revizorja, ter
- vse storitve ali posle, ki jih revizor, člani revizijske skupine ali z njimi povezane osebe opravljajo ali so opravljali za revidirano osebo v zadnjih dveh letih.

6. Revizor mora v revizijskem poročilu potrditi, da je neodvisen in da je vse povezave ter posle razkril v skladu s prejšnjim odstavkom.
7. KO lahko za izvedbo obvezne revizije letnega poročila o preglednosti zadolži istega revizorja ali isto revizijsko družbo največ za zaporedno obdobje petih let. Po poteku obdobja iz prejšnjega odstavka mora KO imenovati drugega revizorja oziroma drugo revizijsko družbo. Ponovno imenovanje istega revizorja ali iste revizijske družbe je dovoljeno najprej po poteku treh let od izteka prejšnjega mandata.«

14.3 POSEBNA REVIZIJA

Posebnega revizorja, ki ne more biti revizor letnega poročila KO zadnjih pet let, imenuje skupščina z navadno večino na skupščini navzočih glasovalnih pravic za poseben pregled vodenja posameznih poslov KO. V kolikor pa skupščina predlog za imenovanje posebnega revizorja zavrne, pa ga lahko na predlog pet odstotkov vseh glasovalnih pravic imenuje sodišče, pod pogojem, da obstaja vzrok za domnevo, da je pri vodenju postopkov in poslov prišlo do nepoštenosti ali hujših kršitev zakona ali statuta. Posebno revizorjevo poročilo se objavi na spletni strani KO v treh dneh po njegovem prejemu.[550]

[550] ZKUASP, 43. člen, 1.–3. in 5. odstavek.

Posebna revizija je manjšinska pravica imetnikov pravic (članov KO), v kolikor ti menijo, da pri vodenju poslov KO prihaja do nepravilnosti.[551] V praksi posebnih revizij nismo zasledili.

[551] Predlog ZKUASP.

15 NADZOR NAD IZVAJANJEM ZKUASP, PREKRŠKI IN SANKCIJE

15.1 UVODNO

ZKUASP vsebuje različne določbe, ki omogočajo različne vrste nadzora KO s strani različnih subjektov:

1) s strani imetnikov pravic,
2) s strani nadzornega odbora,
3) s strani nadzornega organa (Urad za intelektualno lastnino, Urad),
4) s strani javnosti,
5) s strani AJPES-a,
6) s strani Tržnega inšpektorata Republike Slovenije (Tržni inšpektorat),
7) s strani tujih organizacij, v imenu katerih upravlja pravice na podlagi sporazuma o zastopanju.

Pomemben je tudi konkurenčno pravni nadzor, ki je na nacionalni ravni urejen v Zakonu o preprečevanju omejevanja konkurence (ZPOmK-1).[552] Nadzor v smislu ZPOmK-1 ter 101. (protimonopolna politika) in 102. (zloraba prevladujočega položaja) člena PDEU izvaja Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence (nadalje Agencija).[553] Ta vidik nadzora ne bo podrobneje obravnavan, ker smo v raziskavi osredotočeni na mehanizme iz ZKUASP.

15.1.1 Nadzor s strani imetnikov pravic

15.1.1.1 Člani

Kot že pojasnjeno, ima imetnik pravice možnost vplivanja na delovanje organizacije in njenega nadzora najprej preko **svojega članstva v KO**; vsak imetnik pravice ali oseba, ki ga zastopa, ima pravico, da v skladu z zakonom postane član KO, ki upravlja njegove avtorske pravice (lahko tudi združenje imetnikov pravic ali druga KO, ki izpolnjuje pogoje za članstvo).[554]

Pomembni so torej pogoji za pridobitev članstva. ZKUASP tako določa, da oseba postane član KO, ki jo je pooblastila za upravljanje avtorske pravice na določenem delu za določeno ozemlje, če izpolnjuje **pogoje za članstvo**, ki temeljijo na

---

[552] Uradni list RS, št. 36/08, 40/09, 26/11, 87/11, 57/12, 39/13 – odl. US, 63/13 – ZS-K, 33/14, 76/15 in 23/17.
[553] Mencinger, 2019.
[554] ZKUASP, 19. člen, 1. odstavek.

objektivnih, preglednih in nediskriminatornih pravilih, določenih v statutu KO.[555], [556] Več o tem smo že povedali v poglavju o članstvu.

Član KO ima **pravico do sodelovanja in glasovanja na skupščini**.[557] To je eden izmed načinov sodelovanja pri upravljanju in nadzoru KO.

Delovanje KO je mogoče nadzirati zgolj z vnaprej oblikovanimi in javno objavljenimi pravili. Eno izmed vprašanj, o katerem tudi odloča skupščina, je namreč tudi **sprejem statuta in sprememb statuta, ki mora vsebovati tudi podatke o A)** načinu zbiranja podatkov o avtorskih delih in pravicah, ki jih po pooblastilu imetnika pravic ali po zakonu upravlja KO, način vodenja repertoarja in način vpogleda v ta repertoar; **B)** obliki in načinu objav pomembnih informacij za KO ali njene člane; **C)** pogojih za včlanitev v KO, ki morajo biti določeni tako, da se pod enakimi pogoji lahko včlanijo vsi imetniki pravic, vključno z drugimi KO in združenji imetnikov pravic.[558] Ti podatki so torej javno dostopni in znani ter jih je posledično mogoče nadzirati.

Član KO lahko pooblasti katerokoli drugo osebo, da v njegovem imenu sodeluje in glasuje na skupščini, če takšno pooblastilo ne povzroči nasprotja interesov. Vsako pooblastilo velja za eno skupščino in mora biti predloženo pred njenim začetkom. Pooblaščenec ima na skupščini enake pravice, kot bi jih imel član, ki ga je pooblastil. Pooblaščenec glasuje na skupščini v skladu z navodili člana, ki ga je pooblastil. Navodila pooblaščencu morajo biti jasno razvidna iz pooblastila.[559]

Pri tem se zastavlja vprašanje pristnosti pooblastil za zastopanje. Opozarjamo, da bi **morebitno ponarejanje pooblastil z namenom uporabe na skupščini lahko pomenilo izvršitev zakonskih znakov kaznivega dejanja ponarejanja listin po prvem odstavku 251. člena Kazenskega zakonika (KZ-1).**[560][561] Sama uporaba ponarejenega pooblastila pa lahko pomeni izvršitev tudi kakšnega drugega kaznivega dejanja, katerega, pa je odvisno od naklepa in prepovedane poledice, torej tega, kakšno odločitev skupščina sprejme na podlagi ponarejenih pooblastil.

Preko članstva in soodločanja na skupščini torej imetnik pravic lahko soodloča tudi o navedenih vprašanjih, ki vplivajo na izplačilo njemu kot imetniku pravic.

---

[555] ZKUASP, 19. člen, 2. odstavek.
[556] ZKUASP, 21. člen, 1. odstavek, 9. točka določa, da določa pogoje za včlanitev v KO, ki morajo biti določeni tako, da se pod enakimi pogoji lahko včlanijo vsi imetniki pravic, vključno z drugimi KO in združenji imetnikov pravic.
[557] ZKUASP, 23. člen.
[558] ZKUASP, 21. člen.
[559] ZKUASP, 23. člen, 3. in 4. odstavek.
[560] Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15, 38/16, 27/17, 23/20, 91/20, 95/21, 186/21 in 16/23.
[561] KZ-1, 251. člen, 1. odstavek določa: »Kdor ponaredi listino ali spremeni pravo listino, zato da bi se taka listina uporabila kot prava, ali kdor ponarejeno ali spremenjeno listino uporabi kot pravo, se kaznuje z zaporom do dveh let.«

15.1.1.2 Imetniki pravic

Pomembne so tudi pravice vseh imetnikov pravic (tj. članov, imetnikov pravic, ki so KO pooblastili pa niso člani in zunanjih imetnikov pravic) do vpogleda iz 37. člena ZKUASP. KO mora imetniku pravic, katerih pravice kolektivno upravlja, na njegovo obrazloženo zahtevo nemudoma omogočiti vpogled v dokumente in podatke KO. Imetnik pravic mora pred vpogledom v dokumente in podatke iz prejšnjega odstavka podpisati izjavo o varovanju poslovnih skrivnosti KO. Imetnik pravic, ki mu je KO zavrnila vpogled v dokumente in podatke, sme od sodišča zahtevati, da s sodno odločbo dovoli vpogled v podatke in dokumente. Imetnik pravic je KO odgovoren za škodo, ki nastane zaradi razkritja poslovnih skrivnosti KO.

Sodna praksa je že **pritrdila filmskemu producentu, da ima pravico vpogleda** v) datume prijav avdiovizualnih del, pri katerih je sodeloval, oseb, ki so prijavile pravice glede teh avdiovizualnih del in oseb, ki so navedene kot imetniki pravic na teh avdiovizualnih delih v podatkovni bazi imetnikov pravic tožene stranke .[562] Iz sodbe sicer izhaja, da se je KO zelo branila takšne povsem legitimne zahteve, z izgovori, da je pogodba s filmskim producentom nična. Menimo, da takšni izgovori ne ustrezajo standardom, ki bi jih morale KO izpolnjevati pri svojem delovanju. **Če bi obstajal spor glede pogodbe, bi morala KO sredstva iz tega naslova blokirati in počakati do sporazuma med imetniki pravic ali do konca sodnega spora.** Menimo tudi, da bi takšna sodba sodišča **morala biti povod za to, da Urad preveri, ali dotična KO redno izpolnjuje zahteve po 37. členu ZKUASP.** Sodba se namreč nanaša samo na določno opredeljen sklop podatkov, ne zavezuje pa KO, da svoje delovanje prilagodi navedeni sodni praksi – tukaj mora vstopiti Urad s svojimi nadzornimi pooblastili, ukrepi in sankcijami.

Priporočilo št. 37:

Dopolniti drugi odstavek 69. člena ZKUASP z dodatnim stavkom: »Če sodišče v civilnem ali gospodarskem sporu med KO in imetnikom pravic oziroma uporabnikom naloži KO izpolnitev določene obveznosti iz zakona, oziroma če iz obrazložitve odločitve sodišča izhaja, da KO določene obveznosti iz zakona ni izpolnila oziroma jo je izpolnila nepopolno, izvede pristojni organ postopek nadzora, ali KO na splošno izpolnjuje v sodbi obravnavane obveznosti.

[562] VSL, Sodba V Cpg 251/2019, 19. 9. 2019, 23. točka.

15.1.2 Nadzor s strani nadzornega odbora

Nadzorni odbor sestavljajo najmanj tri osebe. Njegova sestava mora zagotavljati, da so različne kategorije imetnikov pravic zastopane pravično in uravnoteženo.[563] Sestava in mandat sta določena v statutu (ki ga sprejme skupščina članov).

Poslovodstvo KO najmanj **enkrat v četrtletju poroča** nadzornemu odboru o poslovanju KO in poteku poslov, še posebej o znesku vseh zbranih avtorskih honorarjev in stroških poslovanja, pri čemer so vsi ti podatki prikazani po vrsti avtorskih pravic, vrsti avtorskih del in vrsti uporabe.[564]

15.1.3 Nadzor s strani nadzornega organa – Urada[565]

15.1.3.1 Splošno

Nadzor Urada (ki je organ v sestavi ministrstva) je urejen v XIII. poglavju ZKUASP oziroma v 69. in naslednjih členih ZKUASP.

Urad **ni pristojen** za odločanje o sporih med imetniki pravic in KO ter med uporabniki in KO.[566] Izvaja pa **nadzor nad izvajanjem zakona** (razen nad določbo osmega odstavka 40. člena ZKUASP, nad katero nadzor izvaja AJPES, in določbami 48. člena ZKUASP, nad katero nadzor izvaja Tržni inšpektorat), in sicer v skladu z letnim programom dela, sprejetim v skladu z zakonom, ki ureja državno upravo. Izvaja tudi nadzor po uradni dolžnosti ali na pobudo tretje osebe (tretja oseba, ki pri pristojnem organu vloži pobudo za ukrepanje zoper KO, ni stranka v postopku).

Urad ima pri nadzoru zadeve, ki ne sme biti starejša od pet let, razen če je bil postopek nadzora že uveden, naslednja pooblastila:
- vpogledati poslovne knjige in druge dokumente KO, tudi če ti vsebujejo osebne ali druge varovane podatke,
- zahtevati od KO informacije ali dokumente o njej ali njenem poslovanju, tudi če ti vsebujejo osebne ali druge varovane podatke, in
- zahtevati od članov poslovodstva ali nadzornega odbora KO ustno ali pisno pojasnilo o dejstvih ali dokumentih, ki se nanašajo na delovanje KO.

KO mora navedene informacije in dokumente v celoti predložiti Uradu, ki le-te varuje v skladu s predpisi. ZKUASP pa določa tudi, katere dokumente in podatke mora KO predložiti Uradu v 15 dneh od nastanka okoliščine ali nastanka oziroma pridobitve

---

[563] ZKUASP, 27. člen.
[564] ZKUASP, 26. člen, 4. odstavek.
[565] ZKUASP, 3. člen, 7. alineja.
[566] ZKUASP, 69. člen, 3. odstavek.

dokumenta (npr. vabila na seje organov KO z gradivom, statut in druge akte, vabilo za pogajanja za sklenitev skupnega sporazuma z RZU itd.).[567]

KO mora predložiti informacije in dokumente iz prejšnjega odstavka pristojnemu organu v celoti. Pristojni organ varuje predložene informacije in dokumente v skladu s predpisi. V kolikor gre za poslovne dokumente, ki ji zaradi in glede na obseg nadzora potrebuje Urad, se ne da sklicevati na poslovno skrivnosti. [568];

Nadzor pristojnega organa se lahko nanaša na zadevo, ki ni starejša od pet let, razen če je bil postopek nadzora že uveden.

V postopku nadzora se uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če ZKUASP ne določa drugače.

Menimo, da 70. člen ZKUASP preveč omejuje pooblastila Urada kot nadzornega organa, ter da zato Urad ne more učinkovito opravljati svojih nalog, ki jih je dolžan opravljati tudi v skladu s pravom EU. Neučinkovita je določba, po kateri lahko pristojni organ deluje samo v okviru uvedenega nadzora in za ta namen. Zaradi narave kolektivnega upravljanja bi moralo biti **delovanje KO nadzornemu organu v celoti razgaljeno**, **kadarkoli in za kakršenkoli namen bi urad to potreboval. To smo vključili v Poročilo št. 2.**

Pri preoblikovanju navedenega člena smo se zgledovali po § 85 nemškega VGG, ki se glasi:

»Pooblastila nadzornega organa
(1) **Nadzorni organ lahko sprejme vse potrebne ukrepe, da zagotovi, da KO za kolektivno upravljanje avtorskih pravic pravilno izpolnjuje obveznosti, ki ji jih nalaga ta zakon.**
(2) Nadzorni organ lahko KO za kolektivno upravljanje avtorskih pravic prepove nadaljevanje poslovanja, če KO
1. deluje brez dovoljenja ali
2. kljub opozorilu nadzornega organa krši eno od obveznosti, ki ji jih nalaga ta zakon.
(3) Nadzorni organ lahko od KO kadar koli zahteva informacije o vseh zadevah, povezanih z vodenjem poslovanja, ter predložitev poslovnih knjig in drugih poslovnih dokumentov.
(4) Nadzorni organ je upravičen, da prek pooblaščenih oseb sodeluje na skupščini članov ter na sejah nadzornega sveta, upravnega odbora, nadzornega odbora,

[567] ZKUASP, 70.–71. člen.
[568] UPRS, Sodba I U 1667/2014, 15. 12. 2015, 9. točka.

predstavništva delegatov (§ 20) in vseh odborov teh organov. KO mora nadzorni organ pravočasno obvestiti o datumih iz stavka 1.
(5) Če dejstva upravičujejo domnevo, da oseba, ki je po zakonu ali statutu pooblaščena za zastopanje KO, nima zanesljivosti, potrebne za opravljanje svoje dejavnosti, nadzorni organ določi KO rok za njeno razrešitev. Nadzorni organ mu lahko do izteka tega roka prepove nadaljnje opravljanje njegovih dejavnosti, če je to potrebno za preprečitev resnih škode.
(6) Če obstajajo indici, da organizacija potrebuje dovoljenje v skladu s § 77, lahko nadzorni organ od nje zahteva informacije in dokumente, potrebne za preverjanje obveznosti pridobitve dovoljenja.

Pomemben je tudi tretji odstavek § 89 VGG, po katerem se za izvršbo upravnih aktov, izdanih na podlagi tega zakona, uporablja Zakon o upravni izvršbi, pri čemer lahko znaša denarna kazen do 100.000 evrov, kar kaže na nezadostnost glob, zagroženih v ZKUASP.

Takšna ureditev bi v našem pravu omogočila, da bi Urad najprej lahko neformalno zahteval vpogled v vseh podatke, če pa bi KO temu nasprotovala, pa bi lahko izdal odločbo in nato zahteval plačilo denarne kazni.

Ukrepi, ki jih Urad lahko izreče **ob ugotovljenih kršitvah** KO, so urejeni v 72. členu ZKUASP:

1) odprava ugotovljene kršitve v določenem roku (odločba),
2) odreditev odpoklica članov poslovodstva KO (če KO ne odpravi ugotovljene kršitve, če je to glede na težo kršitve primerno; le, če KO pred tem odredi odpravo ugotovljenih kršitev),
3) odvzem izdanega dovoljenja (z odločbo; le, če KO pred tem odredi odpravo ugotovljenih kršitev), če:
   - nastanejo okoliščine, ki bi bile razlog za zavrnitev izdaje dovoljenja,[569]
   - KO v nasprotju z določbami ZKUASP prenese opravljanje svojih nalog na zunanjega izvajalca,
   - KO deli zbrana sredstva imetnikom pravic v nasprotju z ZKUASP ali pravili o delitvi zbranih avtorskih honorarjev;
   - KO večkrat krši določbe ZKUASP in teh kršitev ne odpravi,
   - KO ponavlja istovrstne kršitve, ugotovljene z izvršljivo odločbo pristojnega organa,[570]
4) **pogojni odvzem dovoljenja:** z odločbo o odvzemu dovoljenja hkrati izreče, da se odvzem dovoljenja glede na težo kršitve ne bo izvršil, če bo KO v določenem

[569] ZKUASP, 14. člen.
[570] ZKUASP, 72. člen, 7. odstavek določa: odločba iz tretjega odstavka tega člena postane izvršljiva z dnem pravnomočnosti, pristojni organ objavi obvestilo o pravnomočni odločbi v Uradnem listu Republike Slovenije.

roku odpravila ugotovljene kršitve in če v določenemu roku, ki ne sme biti krajši od enega in ne daljši od treh let, ne bo storila nove kršitve, zaradi katere je mogoče odvzeti dovoljenje.

To so ukrepi, ki so naloženi sami KO in ne poslovodstvu (razen odpoklica članov poslovodstva). Z vidika cilja vplivanja na poslovodstvo torej ukrepi nanj (razen odpoklica) učinkujejo zgolj posredno.

15.1.3.2 Ali Urad lahko deluje na podlagi Zakona o inšpekcijskem nadzoru (ZIN)?[571]

Po 2. členu **ZIN** je **inšpekcijski nadzor,** nadzor nad izvajanjem oziroma spoštovanjem zakonov in drugih predpisov. Izvršujejo ga inšpektorice oziroma inšpektorji kot uradne osebe s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

Pomeni dejavnost preverjanja in zagotavljanja posameznih zavezancev, da spoštujejo s predpisi določeno dolžno ravnanje. Vključuje upravni in prekrškovni del.[572]

Po 3. členu ZIN se za inšpekcije, katerih delovanje urejajo posebni zakoni, ZIN uporablja samo glede tistih vprašanj, ki niso urejena s posebnimi zakoni. **Glede vseh postopkovnih vprašanj, ki niso urejena z ZIN ali s posebnim zakonom iz prejšnjega odstavka 3. člena, se uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek.**

Inšpektorji pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora izrekajo ukrepe, določene v skladu z ZIN in s posebnimi zakoni.

Ta zakon, razen določb o organizaciji (od 8. do vključno 11. člena), se uporablja tudi za inšpekcijski nadzor, ki ga izvajajo organi lokalnih skupnosti, kolikor ni z zakonom, ki ureja lokalno samoupravo, ali z drugim zakonom določeno drugače. Ta zakon pa se ne uporablja za upravno inšpekcijo, inšpekcijo za sistem javnih uslužbencev, proračunsko inšpekcijo in druge oblike notranjega upravnega nadzora nad poslovanjem državnih organov in organov lokalnih skupnosti. Za upravno inšpekcijo, inšpekcijo za sistem javnih uslužbencev, inšpekcijo za plače v javnem sektorju in proračunsko inšpekcijo vseeno veljajo določbe od 1. do 20. člena in 24. člen ZIN.

ZIN torej dopušča, da področni zakon ureja določena postopkovna vprašanja (tudi pooblastila) in tudi ukrepe. V slednjem primeru omogoča kombinirano izrekanje ukrepov po obeh zakonih.

---

[571] Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14.
[572] Kovač et al., 2024, str. 23.

ZIN izrecno izključuje svojo uporabo na določenih področjih, med katerimi pa ni kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic po ZKUASP.

Nekateri od področnih zakonov sami sicer ne določajo subsidiarne uporabe ZIN (na primer Zakon o šolski inšpekciji (ZSolI),[573] Zakon o zdravstveni inšpekciji, ZZdrID),[574] pa se ta v skladu s 3. členom ZIN vseeno uporablja.

Po ZASP/15, ki je veljal do sprejema ZKUASP/16, je inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb, ki so bile sankcionirane v 184., 184.a in 185. členu ZASP/15, opravljala tržna inšpekcija. Za primere, kadar je inšpektor ugotovil, da gre za prekršek, je ZASP/15 določal tudi ukrepe (zaseg predmetov, ki so bili uporabljeni ali namenjeni za prekršek ali so nastali s prekrškom, in odreditev, da se v določenem roku odpravijo ugotovljene nepravilnosti).[575]

Navedeni prekrški iz 184., 184.a in 185. člena ZASP/15 niso bili prekrški KO ali članov njenega poslovodstva ali nadzornega odbora, ampak prekrški v zvezi s kršitvijo avtorske in sorodnih pravic s strani njenih uporabnikov (v najširšem možnem smislu).

Nadzor nad kolektivnim upravljanjem s strani pristojnega organa (tj. Urada za varstvo intelektualne lastnine) je bil urejen v 162. členu ZASP/15, ukrepi Urada v tem primeru pa v 162.a členu ZASP/15, bistveno enako kot kasneje v ZKUASP. Enako kot v ZKUASP je bilo tudi določeno, da se v postopkih po tem členu smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek. Zoper odločbo ali sklep pristojnega organa ni dovoljena pritožba, mogoča pa je tožba v upravnem sporu, o katerem odloča upravno sodišče na svojem sedežu.[576]

Prekrškovnih določb za področje kolektivnega upravljanja ZASP/15 ni urejal, niti prekrškovnega organa za tak primer.

ZKUASP/16 je ureditev ZASP/15 glede nadzora in ukrepov pristojnega urada v bistvu prepisal. Dodal pa je izrecno določbo, da nadzor nad izvajanjem ZKUASP izvaja **pristojni organ**, razen nad določbo osmega odstavka 40. člena, nad katero nadzor izvaja AJPES, in določbami 48. člena, nad katero nadzor izvaja Tržni inšpektorat.[577] Pristojni urad po ZKUASP (za razliko od ZASP/15) torej izvaja nadzor nad izvajanjem celotnega ZKUASP (in ne več nad delčkom ZASP), razen glede osmega odstavka 40. člena in 48. člena, kjer je ZKUASP nadzor podelil drugima organoma.

---

[573] Uradni list RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo.
[574] Uradni list RS, št. 59/06 – uradno prečiščeno besedilo, 40/14 – ZIN-B, 196/21 – ZDOsk in 29/22.
[575] ZASP/15, 186. člen.
[576] ZASP/15, 162.a člen, 5. odstavek.
[577] ZKUASP, 69. člen, 1. odstavek.

Pristojni urad ima po izrecni določbi ZKUASP nadzor nad izvajanjem ZKUASP, pri čemer prvi odstavek 2. člena ZIN prav tako izrecno določa, da je inšpekcijski nadzor prav nadzor nad izvajanjem oziroma spoštovanjem zakonov in drugih predpisov - tako kot to določa prvi odstavek 69. člena ZKUASP za pristojni urad.

Tržni inšpektorat inšpekcijskega nadzora po ZKUASP ne izvaja, razen glede 48. člena (dolžnost uporabnikov do obveščanja). Ostala mu je tudi pristojnost po ZASP, ki pa ne pokriva kolektivnega upravljanja.

Pristojni organ vodi tudi (hitre) **prekrškovne postopke** in odloča o prekrških po 77.-79. členu ZKUASP. Po ZASP/15 te pristojnosti ni imel.

Po 49. členu Zakona o prekrških (ZP-1)[578] postopek pred prekrškovnim organom vodi in v njem odloča z zakonom ali podzakonskim aktom pooblaščena uradna oseba tega organa. Pogoji za vodenje postopka in/ali izdajanje odločbe o prekršku so določeni v 49. členu ZP-1. Pooblaščena uradna oseba mora imeti za vodenje postopka in izdajo plačilnega naloga najmanj peto raven izobrazbe, za izdajo odločbe o prekršku pa najmanj šesto raven izobrazbe v skladu s predpisi, ki urejajo uvedbo in uporabo klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja. Imeti mora tudi opravljen preizkus znanja, ki zajema izvrševanje pooblastil po tem zakonu in poznavanje predpisov, katerih izvrševanje nadzoruje. Ministrstvo, pristojno za javno upravo, za namene spremljanja in izvajanja preizkusov znanja vodi evidenco, ki vsebuje zaporedno številko, številko zbirke dokumentov o kandidatu, osebno ime kandidata, datum in kraj njegovega rojstva, stalno oziroma začasno prebivališče kandidata in elektronski naslov za obveščanje, raven in vrsto kandidatove izobrazbe, datum opravljanja preizkusa znanja in uspeh pri tem preizkusu. Vlada Republike Slovenije predpiše vrsto izobrazbe in program strokovnega usposabljanja in preverjanja znanja za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku. Za poznavanje predpisov, katerih izvrševanje nadzoruje, se uradni osebi prizna opravljen preizkus znanja, določen v teh predpisih.[579]

Po ZP-1 torej položaj inšpektorja ni nujni predpogoj za vodenje postopka in/ali izdajanje odločbe o prekršku.[580]

Po drugi strani **ZIN** določa, da **inšpekcijski nadzor** izvršujejo inšpektorice oziroma inšpektorji (v nadaljnjem besedilu: **inšpektorji**) kot uradne osebe s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.[581] Inšpektorji delujejo v okviru inšpekcij, ki se organizirajo

---

[578] Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 32/16 in 38/24.
[579] ZP-1, 49. člen, 2. in 3. odstavek.
[580] Obstajajo tudi drugi primeri, ko so uradne osebe v prekrškovnem postopku osebe, ki niso inšpektorji, na primer policija po 27. členu Zakonu o varstvu javnega reda in miru (Uradni list RS, št. 70/06, 139/20 in 113/24 - ZJRM-1).
[581] ZIN, 2. člen, 2. odstavek.

za posamezno upravno področje. Inšpekcije delujejo v inšpektoratih, ki imajo status organa v sestavi ministrstva. Če v inšpektoratu deluje več inšpekcij, se oblikujejo ustrezne notranje organizacijske enote v skladu s predpisi, ki urejajo notranjo organizacijo in sistemizacijo v organih državne uprave. Izjemoma lahko inšpekcija deluje v organu v sestavi ministrstva, ki ni inšpektorat, oziroma v drugem organu, če tako določa poseben zakon ali uredba.[582]

Če ni s predpisi o posamezni inšpekciji drugače določeno, je lahko za inšpektorja imenovana oseba, ki ima:

- predpisano izobrazbo v skladu z zakonom, ki ureja sistem javnih uslužbencev,
- ustrezne delovne izkušnje, določene s predpisi, ki urejajo notranjo organizacijo in sistemizacijo v organih državne uprave, in
- strokovni izpit za inšpektorja.

Izjemoma se za inšpektorja lahko imenuje oseba, ki nima strokovnega izpita za inšpektorja, vendar mora ta izpit opraviti najkasneje v šestih mesecih od dneva imenovanja za inšpektorja. Inšpektor, ki nima strokovnega izpita za inšpektorja, lahko opravlja posamezna strokovna dejanja (kot na primer: priprava analiz, informacij itd.) na področju inšpekcijskega nadzora. Inšpektor se mora stalno usposabljati za opravljanje svojih nalog v skladu s programom, ki ga predpiše predstojnik.[583]

Organ v sestavi ministrstva (kot je Urad), ki ima v zakonu ali uredbi pooblastilo, da v njegovem okviru deluje inšpekcija, lahko sistematizira inšpektorje za svoje delovno področje, inšpektor pa mora izpolnjevati pogoje iz 12. člena ZIN.

ZKUASP je torej prevzel vsebinsko podobne določbe o nadzoru iz ZASP/15, pri čemer pa v ZKUASP res ni izrecno določeno, da nadzor pomeni prav inšpekcijski nadzor.

Toda ZKUASP izrecno določa, da Urad izvaja nadzor nad izvajanjem ZKUASP (kar je po svojem bistvu inšpekcijski nadzor). Hkrati Urad vodi prekrškovni postopek in izdaja odločbe o prekršku. Je tudi organ v sestavi ministrstva. Glede na to, da po ZKUASP Urad izvaja nadzor nad izvajanjem ZKUASP, se zato zastavlja vprašanje, kakšen nadzor (poleg inšpekcijskega) naj bi nadzor nad izvajanjem ZKUASP lahko pomenil? Kaj drugega kot inšpekcijski nadzor? Glede na navedeno menimo, da predstavlja ZKUASP dovolj določno podlago za to, da v njegovem okviru delujejo inšpektorji, ki vodijo inšpekcijski nadzor nad izvajanje ZKUASP in kasneje prekrškovni postopek.

Menimo, da praksa (Upravnega) sodišča po ZASP/15 za obravnavanje ZKUASP ni odločilna, ker je bil nadzor po ZASP/15 urejen popolnoma drugače.

---

[582] ZIN, 8. člen. Na primer Informacijski pooblaščenec po Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 163/22– v nadaljevanju ZVOP-2). Gl. 4. poglavje o postopkih pred nadzornim organom, 3. oddelek.
[583] ZIN, 12. člen.

Potrebno bi bilo torej z zakonom ali uredbo ustanoviti inšpekcijo v Uradu (kot organu v sestavi ministrstva), ta pa bi kasneje lahko in moral sistematizirati delovna mesta inšpektorjev in inšpekcijski nadzor upoštevati tudi v okviru svojega letnega načrta dela.

Četrti odstavek 70. člena ZKUASP, ki določa, da se v postopku nadzora uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, je z vidika pooblastil nadzornega organa nesistemski. V predlogu ZKUASP[584] niti ni pojasnjeno, zakaj takšen odklon od splošnih pravil nadzora nad izvajanjem zakona. Menimo, da je edina razlaga navedene določbe ZKUASP, ki bi bila utemeljena s strani sistema, ta, da lahko Urad brez sistemizacije inšpektorskih mest opravlja nadzor v skladu z določbami ZUP, **če pa ima sistemizirana mesta inšpektorjev, pa se nadzor opravlja v skladu z določbami ZIN.** Takšna razlaga je tudi skladna z Direktivo 2014/26/EU, ki v 50. uvodni izjavi inšpekcijski pregled omenja kot enega od učinkovitih načinov nadzora nad delovanjem KO.

Priporočilo št: 38:

Pri Uradu sistemizirati delovna mesta inšpektorjev in poskrbeti za ustrezno prekvalifikacijo trenutno zaposlenih.

15.1.3.3 Obseg nadzora Urada - VSRS Sodba in Sklep X Ips 460/2014

V tej zadevi, ki je z vidika upravnega nadzora nad KO zelo pomembna, je VSRS pojasnilo naslednje:

> »Ob odsotnosti konkretnih zakonskih določb je treba šteti, da je Uradu RS za intelektualno lastnino pridržan le **splošni nadzor nad zakonitostjo izvajanja nalog KO v smislu nadzora v javnem interesu**, ki se izrazi v ukrepih, s katerimi je stranki naložena javnopravna obveznost - uskladitev delovanja z ZASP. Na to ne more imeti nikakršnega vpliva dejstvo, da se na kršitev istih določb ZASP poleg nadzornega organa lahko sklicuje tudi imetnik pravic. Iz tega izvirajoče zahteve, ki jih postavljata KO, imajo namreč bistveno različna temelja - prve izvirajo iz oblastvenega razmerja med tožnikom in toženko, ki je vzpostavljeno z upravnim dovoljenjem za opravljanje dejavnosti, ki ga KO izda toženka, druge pa iz prirejenega mandatnega razmerja med tožnikom in imetnikom pravic. Taka delitev nadzora, pri kateri je za zahtevke posameznega člana pristojno sodišče, je sprejeta tudi v pravni teoriji.

[584] https://www.iusinfo.si/AppendixExtSlo/PDZ/PORODZ2016M04D18N1_9_1.PDF

> Za obravnavani primer je zato ključno, da **splošnost zakonskih določb ne pomeni neomejenih pooblastil za nadzor in ukrepanje.** Še zlasti to velja, ko pride do trka z nedvomnimi pristojnostmi drugih državnih organov, v konkretnem primeru sodišč. V obravnavani zadevi je zato toženka, ki je brez izrecnega pooblastila v ZASP tožniku naložila denarno obveznost, ki naj jo izpolni tretji (upravičeni) osebi, odločila v zadevi iz sodne pristojnosti.«

Menimo, da navedena sodna praksa v okviru ZKUASP ni več povsem uporabljiva. Tretji odstavek 69. člena ZKUASP določa, da **Urad ni pristojen za odločanje o sporih med imetniki pravic in KO ter med uporabniki in KO.** Toda to ne pomeni, da ni pristojen nadzorovati zbiranja in razdelitve sredstev, saj je to **bistvena naloga KO, ki zaradi številčnosti imetnikov pravic, ki jih zadeva, in posebnih pristojnosti slovenskih KO mora biti učinkovito nadzorovana s strani državnega organa.**

Priporočilo št. 39:

Tretji odstavek 69. člena ZKUASP je treba razlagati tako, da Urad ni pristojen naložiti KO, da določena sredstva odvede konkretno določenemu imetniku pravico ali da določena sredstva pobere od konkretno določenega uporabnika. Naložitev ukrepa podobnega temu, ki je bil obravnavan v VSRS Sodba in Sklep X Ips 460/2014, pa je po ZKUASP povsem sprejemljiva in dopustna.

Urad je KO namreč naložil, da v roku 12 mesecev od vročitve sklepa odpravi kršitev, in sicer da dele zneskov, ki so bili v posamičnem letu (od 2005 do 2010) odvedeni v promocijski ali drug sklad, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi od dneva, ko so bili odvedeni v tak sklad, razdeli med tiste imetnike od navedenega skupnega števila prejemnikov avtorskega honorarja v posamičnem letu, ki niso izrecno soglašali, da se del njihovega avtorskega honorarja odvede v tak sklad, in sicer tako, da bo vsak posamezni imetnik pravic poleg že prejetega zneska po izvedeni delitvi za posamezno leto prejel še preostali del avtorskega honorarja, ki mu pripada za posamezno leto in bi ga prejel, če del avtorskega honorarja ne bi bil odveden v sklad, skupaj s pripadajočimi zakonskimi zamudnimi obrestmi**. Ker v takšnem izreku upravičenci do zneskov niso poimensko določeni, menimo, da bi bila naložitev takšnega ukrepa danes v skladu s pooblastili nadzornega organa po 70. členu ZKUASP.**

Menimo tudi, da je samo takšna razlaga pooblastil nadzornega organa skladna z Direktivo 2014/26/EU, ki v 50. uvodni izjavi izrecno določa: »Za to direktivo ni primerno omejevati izbiro držav članic glede pristojnih organov niti glede predhodnega ali naknadnega nadzora organizacij za kolektivno upravljanje pravic, vendar bi bilo treba zagotoviti, da s**o taki organi sposobni učinkovito in pravočasno obravnavati vse pomisleke, ki lahko nastanejo pri izvajanju te direktive.** Državam članicam ne bi

smela biti naložena obveznost ustanovitve novih pristojnih organov. Poleg tega bi moralo biti možno, da člani organizacij za kolektivno upravljanje pravic, imetniki pravic, uporabniki, KO za upravljanje pravic in druge zainteresirane strani **pristojne organe obvestijo o dejavnostih ali razmerah, ki po njihovem mnenju pomenijo kršitev zakona s strani organizacij za kolektivno upravljanje pravic ter tudi uporabnikov.** Države članice bi morale **zagotoviti, da lahko pristojni organi uvedejo sankcije in ukrepe v primeru neizpolnjevanja določb nacionalne zakonodaje za izvajanje te direktive.** Ta direktiva ne določa podrobnosti o vrstah sankcij ali ukrepov, **če so učinkoviti, sorazmerni in odvračilni.** Takšne sankcije ali ukrepi lahko vključujejo ukaz za razrešitev direktorjev, ki so ravnali malomarno, **inšpekcijski pregled prostorov organizacije za kolektivno upravljanje pravic** ali umik dovoljenja za delovanje organizacije v primerih, kjer je bilo izdano takšno dovoljenje.«

Člen 36 Direktive 2014/26/EU pa se glasi:
"1. Države članice zagotovijo, da skladnost organizacij za kolektivno upravljanje pravic, ki imajo sedež na njihovem ozemlju, z določbami nacionalnega prava, sprejetimi na podlagi zahtev iz te direktive, spremljajo organi, imenovanimi v ta namen. …
3. **Države članice zagotovijo, da pristojni organi, imenovani v ta namen, lahko odredijo ustrezne sankcije in sprejmejo ustrezne ukrepe v primeru neusklajenosti z nacionalnimi določbami, sprejetimi za izvajanje te direktive. Te sankcije in ukrepi so učinkoviti, sorazmerni in odvračilni**."

VMESNI SKLEP: Pravo EU torej zahteva od držav članic, da zagotovijo učinkovite, sorazmerne in odvračilne ukrepe nad delovanjem KO. Ker ni učinkovito, da bi Urad izvajal samo nek blag, splošen, sistemski nadzor, temveč mora imeti možnost proučiti vsako zatrjevano nepravilnost in KO naložiti njeno odpravo, je treba možnosti nadzora in izrekanja ukrepov razlagati široko, izjeme pa zelo ozko. Pomembno je tudi, da je sorazmernost ukrepov in sankcij s tem postal pojem, ki ga je treba v državah članicah enotno razlagati.

15.1.3.4 Sankcioniranje zavrnitve predložitve zahtevanih dokumentov Uradu in privilegij zoper samoobtožbo

Za delovanje Urada je zelo pomembna tudi praksa v zvezi z vprašanjem:

Ali se storilec v postopku inšpekcijskega nadzora lahko sklicuje na privilegij zoper samoobtožbo, če ga v postopku nadzora inšpekcijski organ, ki je obenem prekrškovni organ, pozove na predložitev določenih podatkov, ki bi lahko predstavljali podlago za prekrškovni postopek oziroma za njegovo kasnejšo odgovornost za prekršek ali celo kaznivo dejanje? Vprašanje je torej, ali se v primeru opustitve sodelovalne dolžnosti po 29 . členu ZIN in 70. členu ZKUASP ob

sklicevanju na privilegij zoper samoobtožbo lahko KO očita odgovornost za prekršek nepredložitve zahtevanih informacij?

Pomembna je USRS **Odločba Up-1293/08 z dne 1293/8**, je kateri je pojasnjeno: »Privilegij zoper samoobtožbo izvira iz zahteve po spoštovanju človekovega dostojanstva v kazenskem postopku, pri čemer je ključen dejanski začetek kazenskega postopka in ne dejstvo, kdaj je bil ta formalno uveden. Domet privilegija zoper samoobtožbo se zato razteza na vse tiste postopke, v katerih se pod krinko inšpekcijskega ali nadzornega postopka de facto vrši kazenska preiskava oziroma v katerih je dejavnost uradnih oseb usmerjena v zbiranje podatkov za kasnejši kazenski postopek. Drugačno stališče bi pomenilo obid ustavnopravnih jamstev. Dejstvo, da se v nekazenskih postopkih ne uporablja določeno ustavnopravno jamstvo, še ne pomeni, da so dokazi, ki so sicer zakonito pridobljeni v teh postopkih, neomejeno uporabni tudi v kazenskem postopku. Skrb za to, da bi bilo zagotavljanje ustavnopravnih jamstev v kazenskem postopku učinkovito, narekuje večjo previdnost pri uporabi dokazov, ki so bili pridobljeni ob manjših ustavnopravnih jamstvih ali celo brez njih. To velja tudi za izjave obdolženca iz nekazenskega postopka, ki so pridobljene brez predhodnega pouka o pravici do molka.«

V **Sodbi VSL PRp 182/2023** z dne 18. 4. 2024 je sodišče pojasnilo: »Nadzorni in prekrškovni postopek se zagotovo vsebinsko prepletata. V postopku o prekršku se kot dokazni vir lahko uporabi vse, kar je bilo ugotovljeno v postopku z nadzorom, vendar pa to ne velja za položaj in pravice storilca. Za domnevnega storilca je zato bistveno vprašanje, kdaj zadeva iz inšpekcijskega (ali drugega) nadzora preraste v prekrškovno zadevo, saj ima od tega trenutka dalje zaradi kaznovalne narave postopka storilec drugačne pravice, vključno s pravico, da je opozorjen, da je predmet "preiskovanja in dokazovanja". S tem trenutkom namreč pridobi pravico privilegija zoper samoobtožbo. Trenutek, ko se spremeni narava postopka, s tem pa v razmerju do storilca tudi pravila, po katerih teče postopek, se opredeli z zaznavo suma storitve prekrška določenega storilca z dokaznim standardom, ki ustreza razlogom za sum, da je storil prekršek.«

Torej, načeloma je uporaba dokazov iz inšpekcijskega postopka v prekrškovnem dopustna, toda v trenutku osredotočenosti suma se mora inšpekcijski postopek preoblikovati v prekrškovnega, pristojni organ pa mora naprej postopati po pravilih prekrškovnega postopka.

15.1.3.5 Sestava in delovanje nadzornega organa

Nemški nadzorni organ DPMA je bil leta 2017 sestavljen podobno kot slovenski, in sicer je bilo pri njem zaposlenih samo 13 pravnikov. Heinemann opozarja, da to ne

zadostuje in da bi DPMA moral imeti zaposlene tudi finančnike, ki bi lahko izvajali nadzor nad delitvijo sredstev.[585]

Nadzor v Nemčiji poteka po korakih– najprej neformalni predlog izboljšav, nato opozorilo (Abmahnung), šele nato ukrepanje s formalnimi akti (sklepi, odločbe).[586]

Heinemann opozarja, da DPMA svojih nalog ni opravljal učinkovito, temveč je čakal na odločitve SEU in BGH. Brez učinkovitega državnega nadzora je samo še na imetnikih pravic, uporabnikih in splošni javnosti, da opozarjajo, da KO ne spoštuje pravil. Zato se Heinemann zavzema za pravico prizadetih, da lahko **začnejo postopek pred DPMA**, kadar menijo, da KO krši pravila delitve ali pravila notranje organizacije, oziroma ko uporabnikom nalaga nesorazmerna plačila, po vzoru § 54 Zakona o omejevanju konkurence (Gesetz gegen Wettbewerbsbeschraenkungen, GWB).[587] Takšno pravilo bi v Sloveniji lahko povečalo finančne izdatke Urada. **Po drugi strani pa bi se institucionalizirale sedanje neformalne pritožbe posameznih deležnikov, ki jih Urad ni dolžan formalno preveriti.**

15.1.3.6 Politična oportuniteta

V nemškem pravu se opozarja na **pasti odvisnosti nadzornih organov od političnih odločitev pristojnega ministrstva**, ki imajo lahko za posledico politično oportuniteto.[588] Tudi slovenski Urad deluje kot organ v sestavi Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport. Čeprav je pri svojem strokovnem delu samostojen, usmeritve za delo organa v sestavi zagotavlja minister, ki ta organ tudi predstavlja pred državnim zborom in vlado.[589] Usmeritve so sicer potrebne, saj je treba tudi nadzorni organ usmerjati in nadzorovati. Da pa ministrstvo zaradi politične oportunitete ne bi zmanjšalo nujne nadzorne dejavnosti, Heinemann predlaga vključitev dodatnih državnih organov (Agencije za varstvo konkurence, Ministrstva za kulturo) v vse pomembnejše odločitve nadzornega organa.[590] § 81 nemškega VGG pa že sedaj določa, da o vlogah za izdajo dovoljenja in o preklicu dovoljenja odloča nadzorni organ v soglasju z Zveznim kartelnim uradom. Če soglasja ni mogoče doseči, nadzorni organ zadevo predloži Zveznemu ministrstvu za pravosodje in varstvo potrošnikov; njegova navodila, ki se izdajo v soglasju z Zveznim ministrstvom za gospodarstvo in energijo, nadomestijo soglasje.

---

[585] Heinemann, 2017, str. 332.
[586] Prav tam, str. 329.
[587] https://www.gesetze-im-internet.de/gwb/index.html#BJNR252110998BJNE006606125
[588] Heinemann, 2017, str. 333. Politična oportuniteta je ravnanje, pri katerem se izkoriščajo priložnosti za zagotovitev kratkoročnih koristi in političnega vpliva, pogosto z zanemarjanjem etičnih načel in dolgoročnih principov. Gre za prilagajanje brez načel, pri katerem je trenutna koristnost pomembnejša od trajnih vrednot.
[589] Zakon o državi upravi (ZDU-1), Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21, 189/21, 153/22 in 18/23, 23. člen.
[590] Heinemann, 2017, str. 334.

S takšno ureditvijo bi se tudi v slovenskem pravu zmanjšal vpliv samo določenih političnih predstavnikov na delovanje slovenskih KO, ter s tem politična oportuniteta.

Priporočilo št. 40:

Razmisliti o morebitni vključitvi dodatnih državnih organov vsaj v odločitve o podelitvi in odvzemu dovoljenja za kolektivno upravljanje.

15.1.3.7 Redno poročanje KO Uradu

KO **mora Uradu samoiniciativno v 15 dneh od nastanka okoliščine ali dokumenta ali njegove pridobitve predložiti:**

1. **vabila na seje skupščine in drugih organov KO, vključno z gradivom,**
2. podatke o spremembi oseb, ki so v skladu z zakonom in statutom pooblaščene zastopati KO,
3. **statut in druge notranje akte ter njihove spremembe,**
4. vabilo za pogajanja za sklenitev skupnega sporazuma z reprezentativnim združenjem uporabnikov,
5. skupne sporazume z reprezentativnimi združenji uporabnikov,
6. začasne tarife,
7. sporazume s tujimi KO,
8. **zapisnik sej skupščine KO in vse gradivo iz sedmega odstavka 24. člena zakona,**
9. pogodbo iz prvega odstavka 17. člena zakona in njene spremembe.

15.1.4 Nadzor Tržnega inšpektorata

Tržni inšpektorat ima, kot navedeno, po ZKUASP nadzor zgolj nad izvajanjem 48. člena ZKUASP, po katerem morajo uporabniki avtorskih del iz repertoarja KO v roku in obliki, določenima v ZKUASP ali skupnem sporazumu, poslati KO podatke o uporabi avtorskih del iz njenega repertoarja, ki so potrebni za zbiranje in delitev avtorskih honorarjev.[591] Ostajajo mu tudi pristojnosti po ZASP/15.

15.1.5 Nadzor AJPES

AJPES pa ima nadzor nad izvajanjem osmega odstavka 40. člena ZKUASP, tj. Letno poročilo je treba zaradi javne objave skupaj z revizorjevim poročilom predložiti AJPES v osmih mesecih po koncu poslovnega leta.

---

[591] ZKUASP, 48. člen, 1. odstavek.

15.1.6 Odškodninska odgovornost poslovodstva in nadzornega odbora

Člani nadzornega odbora ali poslovodstva KO so solidarno odgovorni KO za škodo, ki je nastala kot posledica kršitve njihovih nalog, razen če dokažejo, da so pošteno in vestno izpolnjevali svoje dolžnosti. Zastaralni rok za te odškodninske zahtevke je pet let od nastanka škode.[592]

15.1.7 Nadzor uporabnikov

KO mora na poziv uporabnika v 15 dneh zagotoviti informacijo, ali je avtorsko delo varovano. Tarifa za posredovano informacijo ne sme presegati dejanskega stroška priprave informacije.[593]

15.1.8 Nadzor javnosti

Glej poglavje 14.

15.1.9 Nadzor s strani tujih organizacij, v imenu katerih upravlja pravice na podlagi sporazuma o zastopanju

KO mora sestrskim KO zagotoviti najmanj enkrat letno v elektronski obliki informacije o:

- avtorskih honorarjih, zbranih na podlagi sporazuma o zastopanju,
- odbitkih, povezanih s stroški poslovanja,
- odbitkih, povezanih z namenskimi skladi, če je tuja KO dala soglasje zanje,
- tem, komu je bila dovoljena pravica do uporabe avtorskega dela, ki ga zajema sporazum o zastopanju,
- sklepih, ki jih je sprejela skupščina, če so ti sklepi pomembni za upravljanje pravic po sporazumu o zastopanju.[594]

V intervjuju je SAZAS poudaril, da so sestrske KO in CISAC že izvedle preglede delovanja, z namenom ugotavljanja, ali SAZAS sestrskim KO pravilno odvaja za njih zbrane zneske. Poudarile so, da so bili vsi pregledi uspešno opravljeni, nepravilnosti niso našli.

15.2 REŠEVANJE SPOROV[595]

Člen 67 določa **pritožbeni postopek** za člane KO, imetnike pravic in KO, s katerimi ima podpisan sporazum o zastopanju, učinkovito reševanje sporov, zlasti v zvezi s

---

[592] ZKUASP, 28. člen.
[593] ZKUASP, 38. člen, 3. odstavek.
[594] ZKUASP, 38. člen, 2. odstavek.
[595] ZKUASP, XII. poglavje.

pooblastilom za upravljanje pravic, pogoji članstva, **zbiranjem in delitvijo avtorskih honorarjev** ter stroški poslovanja.

KO mora na pritožbo odgovarjati pisno. Če pritožbi ne ugodi, jo mora obrazložiti.

Zoper dokončno odločitev KO pa je mogoča tožba, o kateri odloča sodišče, ki je po zakonu, ki ureja sodišča, pristojno za odločanje v sporih intelektualne lastnine.[596]

Postopki morajo biti določeni v statutu KO.

Možna je tudi **mediacija**[597] po 68. členu; KO, reprezentativno združenje uporabnikov, uporabnik, organizacije avtorjev posameznih kategorij avtorskih del in imetnik pravic (v nadaljnjem besedilu: stranke) lahko pri pristojnem organu predlagajo posredovanje mediatorja v katerem koli sporu v zvezi z avtorsko pravico, zlasti v naslednjih primerih:

- glede prenosa posamične materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja iz drugega odstavka 70. člena ZASP,
- **glede avtorskega honorarja in nadomestila iz 81. člena ZASP,**
- glede evidence prihodka in poročanja iz 82. člena ZASP,
- alternativnega reševanja sporov iz 82.a člena ZASP,
- uveljavljanja vsebinskih omejitev pravic iz drugega odstavka 166.c člena ZASP,
- alternativnega reševanja sporov pri večozemeljskih licencah iz 66. člena ZKUASP,
- spora v zvezi s sklenitvijo pogodbe o neizključnem prenosu pravice dajanja na voljo javnosti avdiovizualnih del pri storitvah videa na zahtevo,
- če med KO in reprezentativnim združenjem uporabnikov ni sklenjen skupni sporazum.

---

[596] Tj. Okrožno sodišče v Ljubljani.

[597] ZKUASP, 2. odstavek določa: Za mediacijo se šteje postopek, v katerem skušajo stranke iz prejšnjega odstavka prostovoljno s posredovanjem mediatorja kot nevtralne tretje osebe doseči mirno rešitev spora v zvezi s pogodbenim ali drugim njihovim pravnim razmerjem, ki iz njega izvira, kot je sklepanje skupnih sporazumov ali ureditev pravnega razmerja. Mediator lahko strankam nudi pomoč oziroma posreduje tudi pri pogajanjih za sklenitev pogodbe po določbah tega zakona in v skladu z zakonom, ki ureja avtorsko in sorodne pravice.

Graf 10: oblike nadzora nad KO

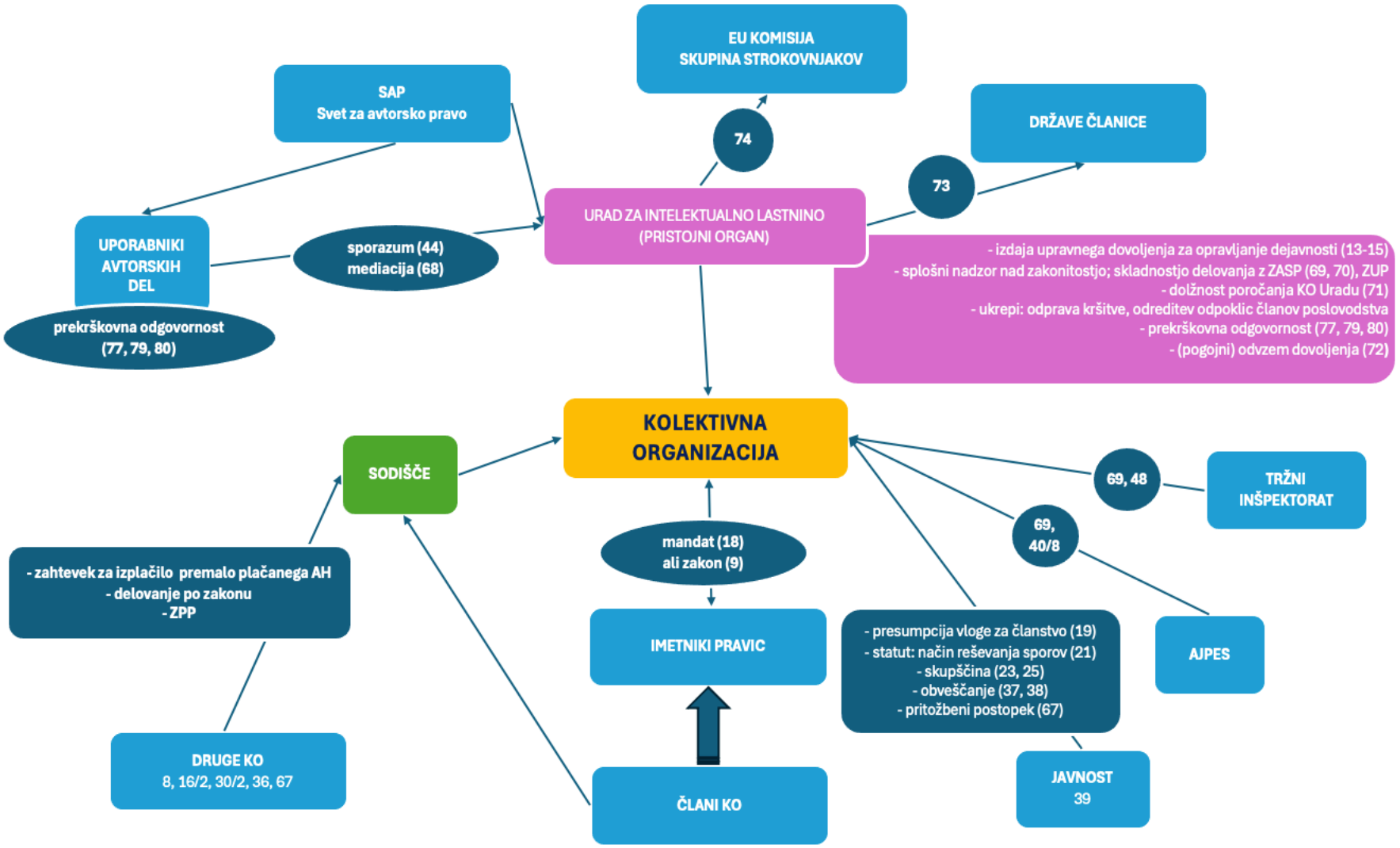

15.3 PREKRŠKOVNA ODGOVORNOST

15.3.1 Relevantni prekrški

ZASP/15, kot navedeno, ni določal prekrškov na področju kolektivnega upravljanja pravic.

ZKUASP pa jih določa v 77.-79. členu. Člena 77 in 79 določata prekrške KO in njene odgovorne osebe, 78. člen prekrške uporabnikov (kršitev dolžnosti uporabnikov do obveščanja), 80. člen pa omogoča izrek globe tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene v tem zakonu.

Prekrški v 77. členu ZKUASP so vsi opredeljeni v obliki prave opustitve. To pomeni, da so vse izvršitvene oblike opredeljene v obliki opustitve[598] (kdor ne obvesti, ne predloži, ne objavi, itd.). Enako velja za prekrške po 79. členu ZKUASP.

Prekrški v 78. členu ZKUASP so prav tako opredeljeni kot prave opustitve. Vendar, kot navedeno, inkriminirane opustitve niso naslovljene na KO in na odgovorno osebo KO.

Zaradi pravih opustitvenih izvršitvenih ravnanj pa tudi teoretično ni možna odgovornost KO in njene odgovorne osebe zaradi opustitve garantne dolžnosti (nepravo opustitveno izvršitveno ravnanje).[599]

Relevantni so torej prekrški v 77. in 79. členu ZKUASP (slednji v primeru odvzema dovoljenja).

Člen 77 določa, da izvrši prekršek, kdor:
- ne predlaga v roku vpisa firme ali imena v register (drugi odstavek 15. člena),
- ne obvesti pristojnega organa o sklenitvi, spremembi in odpovedi pogodbe z zunanjim izvajalcem (peti odstavek 17. člena, prenos izvajanja administrativno-tehničnih nalog v zvezi s kolektivnim upravljanjem pravic na drugo KO ali gospodarsko družbo),
- ne objavi evidenc na spletni strani (deveti odstavek 19. člena, evidenca članov in evidenca imetnikov pravic dostopni na spletni strani),
- ne posodablja podatkov v evidencah (deseti odstavek 19. člena, posodabljanje podatkov v teh evidencah),
- na skupščini ne piše zapisnika ali zapisnika v roku ne objavi na spletni strani KO (četrti odstavek 25. člena),

---

[598] Prim. Bavcon et al., 2013, str. 163 in nasl. ter 16. člen ZP-1.
[599] Vsaj teoretično je za prekrške možna odgovornost v obliki neprave opustitve. Selinšek, 2018, str. 125.

- kot član nadzornega odbora in poslovodstva ne poda vsako leto na skupščini pisne individualne izjave o nasprotju interesov in izjava o nasprotju interesov ne vsebuje vseh informacij (29. člen),
- ne upošteva posebnih primerov delitve nadomestila (31. člen),
- najmanj enkrat letno imetnikom pravic, ki jim je dodelil ali izplačal avtorski honorar, in tujim KO, v imenu katerih upravlja pravice na podlagi sporazuma o zastopanju, ne posreduje informacij (prvi in drugi odstavek 38. člena),
- ne objavi prosto dostopno informacij in podatkov (39. člen, obveznost objave podatkov na spletni strani KO),
- ne sestavi letnega poročila v roku (peti odstavek 40. člena),
- letnega poročila skupaj z revizorjevim poročilom ne predloži AJPES (osmi odstavek 40. člena),
- posebnega poročila revizije v roku ne objavi na svoji spletni strani (peti odstavek 43. člena).
- ne obvesti v roku ustanove za varstvo kulturne dediščine, da je imetnik pravice izključil uporabo svojega dela, ki šteje za delo izven pravnega prometa (peti odstavek 10.a člena),
- ne vodi evidenc (šesti in osmi odstavek 19. člena, evidenca članov in imetnikov pravic, ki so KO pooblastili za kolektivno upravljanje pravic),
- zbranih avtorskih honorarjev ter prihodkov, pridobljenih iz bančnih depozitov, ne vodi na ločenih računih za vsako vrsto avtorskih pravic posebej (prva alineja drugega odstavka 30. člena),
- ne upošteva rokov v zvezi z delitvijo avtorskih honorarjev (34., 35. in 36. člen),
- ne ravna v skladu z zahtevo pristojnega organa (prvi odstavek 70. člena, neupoštevanje pooblastil nadzornega organa v postopku nadzora),
- ne posreduje v roku dokumentov (71. člen, kršitev dolžnosti, da KO sama po uradni dolžnosti posreduje zakonsko naštete dokumente).

Člen 79 pa določa naslednji prekršek, ki ga stori tisti, ki:
- pristojnemu organu ne posreduje v roku poročila in zaključnega poročila skupaj z revizorjevim poročilom (drugi in tretji odstavek 76. člena, poročilo o razdelitvi premoženja po odvzemu dovoljenja).

15.3.2 Prekrškovni postopek

V skladu z 52. členom ZP-1 se o prekrških odloča po hitrem postopku, razen v primerih, ko ZP-1 določa drugače. Hitri postopek tako ni dovoljen:
- če predlagatelj rednega sodnega postopka glede na naravo kršitve oceni, da so podani pogoji za izrek stranske sankcije po ZP-1 (kazenske točke v cestnem prometu, prepoved vožnje motornega vozila, izgon tujca iz države, odvzem predmetov, izguba ali omejitev pravice do sredstev iz proračuna Republike Slovenije in proračunov samoupravnih lokalnih skupnosti in izločitev iz postopka javnega naročanja),
- če je predpisana stranska sankcija prepovedi vožnje motornega vozila,

- če je predpisana stranska sankcija izločitve iz postopka javnega naročanja,
- proti mladoletnim storilcem prekrškov,
- za prekrške s področja obrambnih dolžnosti in za prekrške s področja nezdružljivosti javnih funkcij s pridobitno dejavnostjo,
- za prekrške zoper varnost cestnega prometa, za katere je predpisana stranska sankcija kazenskih točk v številu, zaradi katerega se po zakonu storilcu izreče prenehanje veljavnosti vozniškega dovoljenja,
- za prekrške s področja političnih strank ter volilne in referendumske kampanje, za nadzor katerih je pristojno Računsko sodišče Republike Slovenije,
- če obdolžilni predlog za prekršek v skladu z drugim odstavkom 103. člena ZP-1 vloži organ, ki po zakonu nadzoruje delo prekrškovnega organa.[600]

Če hitri postopek ni dovoljen, prekrškovni organ vloži obdolžilni predlog na pristojno sodišče, ki vodi redni sodni postopek (103. in naslednji členi ZP-1).

Od navedenih pogojev iz 52. člena ZP-1, ki preprečujejo hitri obdolžilni postopek, bi bil za prekrškovni postopek po ZKUASP relevanten samo primer, ko bi predlagatelj rednega sodnega postopka glede na naravo kršitve ocenil, da so podani pogoji za izrek stranske sankcije po ZP-1. Od vseh stranskih sankcij se samo izgon tujca iz države in odvzem predmetov lahko izrečeta neposredno na podlagi ZP-1, ostale morajo biti predpisane z zakonom[601] (kar pa z ZKUASP niso, saj ne predpisuje nobene stranske sankcije). Glede na to, da so prekrški predpisani v opustitveni obliki, odvzem predmetov praviloma ne bo relevanten, prav tako se zdi malo verjetna relevantnost izgona tujcev. Glede na navedeno se bo praviloma vodil **hitri prekrškovni postopek**, ki ga ureja 49. in naslednji členi ZP-1.

Prekrškovni organ je pristojni organ, tj. Urad, ki vodi prekrškovni postopek[602] in izda pisno odločbo o prekršku.[603]

Postopek pred prekrškovnim organom je opredeljen v 55. členu ZP-1. Prekrškovni organ po uradni dolžnosti brez odlašanja, hitro in enostavno ugotovi tista dejstva in zbere tiste dokaze, ki so potrebni za odločitev o prekršku. Prekrškovni organ ob ugotovitvi oziroma obravnavanju prekrška in še pred izdajo odločbe o prekršku (56. člen) kršitelja obvesti o prekršku in pouči:

- da se lahko izjavi o dejstvih oziroma okoliščinah prekrška, da pa tega ni dolžan storiti niti odgovarjati na vprašanja, če se bo izjavil ali odgovarjal, pa ni dolžan izpovedovati zoper sebe ali svoje bližnje,

---

[600] ZP-1, 103. člen, 2. odstavek. Če prekrškovni organ ne začne postopka na predlog predlagateljev določenih s tem zakonom, lahko ti v 15 dneh po prejemu obvestila iz petega odstavka 51. člena tega zakona pristojnemu organu, ki po zakonu nadzoruje delo prekrškovnega organa predlagajo, da vloži obdolžilni predlog pred sodiščem. Odločitev tega organa je dokončna.
[601] Prav tam, str. 48.
[602] ZP-1, 55
[603] ZP-1, 56. člen.

- da mora navesti vsa dejstva in dokaze v svojo korist, ker jih sicer v postopku ne bo več mogel uveljavljati.

Če se kršitelj ni mogel osebno izjaviti o prekršku ali mu ni bilo mogoče dati obvestila in pouka po določbah drugega odstavka tega člena, mora prekrškovni organ pred izdajo odločbe o prekršku kršitelja pisno obvestiti o prekršku in ga poučiti o pravicah iz drugega odstavka tega člena ter da se lahko pisno izjavi o dejstvih oziroma okoliščinah prekrška v petih dneh od vročitve obvestila. Odločba o prekršku se ne more opirati na izjavo kršitelja, če ta ni bil poučen o pravicah iz drugega odstavka tega člena ali če dani pouk ni vpisan v zapisnik ali v uradni zaznamek oziroma v pisno obvestilo iz prejšnjega odstavka.

Pri tem pa je treba upoštevati tudi **ustaljeno ustavnosodno presojo glede jamstev v prekrškovnem postopku.** Tudi obdolžencu v postopku o prekršku morajo biti namreč zagotovljena temeljna jamstva poštenega postopka, je pa raven zagotovljenih pravic lahko v primeru lažjih kršitev z manj hudimi posledicami za kaznovano osebo nižja od tiste, ki je zagotovljena v kazenskem postopku. Bistveno je, da so obdolžencu dane ustrezne in zadostne možnosti, da zavzame stališče tako glede dejanskih kot glede pravnih vidikov nanj naslovljenega očitka. Kriterij za presojo, ali je bil obdolžencu v postopku o prekršku zagotovljen pošten postopek, je torej jamstvo enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave v povezavi z določbo 29. člena Ustave o pravnih jamstvih v kazenskem postopku.[604] Med ta jamstva sodijo na primer pravica do zagovornika,[605] do izjave, predlaganja dokazov,[606] privilegij zoper samoobtožbo.[607]

Posebej pa izpostavljamo **ustno obravnavo v postopku o prekršku**. Ustavno sodišče je namreč ob opiranju na prakso ESČP pojasnilo, da je kot temeljni kriterij za presojo, ali je izključitev ustne obravnave izjemoma utemeljena, treba upoštevati naravo vprašanj, ki jih mora sodišče presoditi. **Sodišče** mora izvesti ustno obravnavo v vseh primerih, ko kršitelj v zahtevi za sodno varstvo odpira vprašanje, ki ga ni mogoče ustrezno razrešiti na podlagi spisa zadeve. Za tako vprašanje gre **vselej, kadar kršitelj izpodbija verodostojnost obremenilnih dokazov, ki niso pridobljeni z objektivno metodo (npr. z merilnikom hitrosti ali merilnikom alkohola), temveč z osebno zaznavo prekrškovnega organa ali druge priče.** V teh primerih mora torej sodišče kršitelju omogočiti, da se neposredno sooči z obremenilnimi pričami in da tudi sam sodišču neposredno predstavi svoje videnje zadeve. Navedeno velja ne glede na to, ali je kršitelj v zahtevi za sodno varstvo predlagal izvedbo ustne obravnave, svoje zaslišanje oziroma zaslišanje obremenilnih prič. Kadar pa želi kršitelj neposredno pred sodiščem izvajati tudi razbremenilne dokaze, mora podati predlog za njihovo izvedbo

---

[604] US RS, Odločba Up-120/97, 18. 3. 1999, 10. točka obrazložitve. Gl. tudi US RS, Odločbe Up-185/04, 29. 4. 2004; Up-214/04, 30. 9. 2005; Up-315/04, 11. 10. 2005; Up-842/05, 21. 3. 2006; Up-13/05, 13. 6. 2006; Up-57/05, 7. 7. 2006; Up-330/05, 9. 10. 2006.
[605] US RS, Odločba Up-340/14, 24. 9. 2015.
[606] US RS, Odločba Up-847/14, 20. 4. 2017, 8. točka obrazložitve.
[607] US RS, Odločba U-I-213/98, 16. 3. 2000, 32. točka obrazložitve.

in s potrebno stopnjo verjetnosti utemeljiti njihov obstoj in pravno upoštevnost.[608] Sodišče mora v prekrškovnem postopku z zahtevo za sodno varstvo izvesti ustno obravnavo v vseh primerih, **ko kršitelj v zahtevi odpira vprašanje, ki ga ni mogoče ustrezno razrešiti na podlagi spisa zadeve**. Za tako vprašanje gre vselej, kadar kršitelj izpodbija verodostojnost obremenilnih dokazov, ki niso pridobljeni z objektivno metodo, temveč z osebno zaznavo prekrškovnega organa ali druge priče. Če sodišče v teh primerih ustne obravnave ne izvede, gre za kršitev pravice do sojenja v navzočnosti iz druge alineje 29. člena Ustave. Zakonska zahteva, da mora kršitelj navesti vsa dejstva in dokaze v svojo korist v odgovoru na obvestilo o prekršku v hitrem prekrškovnem postopku, ker jih sicer v postopku ne bo več mogel uveljavljati, se lahko nanaša samo na izjavljanje o tistih obremenilnih dejstvih in dokazih, s katerimi prekrškovni organ kršitelja seznani. Drugačno stališče pomeni kršitev pravice do izjave iz 22. člena Ustave.[609] Sodišče mora to pravico zagotoviti v okviru presojanja zahteve za sodno varstvo.

15.3.3 Sorazmernost glob za prekrške in sorazmernost nadzornih ukrepov

Za prekrške po 77. členu ZKUASP je mogoče izreči KO globo od 3.500 do 6.000 evrov (prvi odstavek) oziroma globo od 4.000 do 7.000 evrov (tretji odstavek), odgovorni osebi KO pa globo 3.500 do 6.000 evrov (drugi odstavek) oziroma globo 4.000 do 7.000 evrov (četrti odstavek).

Po 79. členu pa je mogoče kaznovati pravno osebo z globo od 1.200 do 8.400 evrov, njeno odgovorno osebo pa z globo od 1.200 do 4.800 evrov.

Po 80. členu se za prekrške iz ZKUASP sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene v ZKUASP.

Ob teh specialnih minimumih in maksimumih pa je treba upoštevati tudi splošni del ZP-1, ki opredeljuje različne možnosti izrekanja globe.

Splošna pravila za odmero sankcije so določena v 26. členu ZP-1. Storilcu prekrška se odmeri sankcijo **v mejah, ki so določene s predpisom** za storjeni prekršek, glede na težo prekrška in storilčevo malomarnost ali naklep. Pri tem se upoštevajo vse okoliščine, ki vplivajo na to, ali naj bo sankcija manjša ali večja (**olajševalne in obteževalne okoliščine**), zlasti pa: stopnjo storilčeve odgovornosti za prekršek, nagibe, iz katerih je prekršek storil, stopnjo ogrožanja ali kršitve zavarovane dobrine, okoliščine, v katerih je bil prekršek storjen, prejšnje življenje storilca, njegove osebne razmere, njegovo obnašanje po storjenem prekršku, zlasti, ali je poravnal škodo. **Pri odmeri globe** se upošteva **tudi storilčevo premoženjsko stanje**, višino njegove

---

[608] US RS Odločba št. Up-847/14 z dne 20. 4. 2017 (Uradni list RS, št. 24/17), 9. točka obrazložitve.
[609] US RS, Odločba Up-847/14, 20. 4. 2017.

plače, njegove druge dohodke, njegovo premoženje in njegove družinske obveznosti, pri prekrških s področja davkov in carin pa tudi sorazmerje višine globe z višino prikrajšane dajatve. Sankcije, izrečene za prej storjeni prekršek, ni mogoče šteti za obteževalno okoliščino, če so od dneva, ko je postala odločba oziroma sodba o prekršku pravnomočna do storitve novega prekrška pretekla več kot tri leta.

Pri odmeri globe pravni osebi in samostojnemu podjetniku posamezniku se upošteva gospodarsko moč in prej izrečene sankcije.

Sodišče sme storilcu odmeriti sankcijo pod mejo, ki je predpisana (**omilitev globe**), če tako določa zakon ali če ugotovi, da so podane posebne olajševalne okoliščine, ki utemeljujejo izrek milejše sankcije. Pri tem sme izreči globo do najnižje mere iz 17. člena ZP-1.

V primerih, ko je z zakonom tako določeno, se lahko storilcu prekrška **odpusti globo in druge sankcije.** Teh primerov ZKUASP ne določa.

ZP-1 pa ureja še opomin (21. člen) in opozorilo (53. člen). **Opomin** sme prekrškovni organ in sodišče izreči za prekršek, storjen v takih olajševalnih okoliščinah, ki ga delajo posebno lahkega. Opomin se sme izreči tudi, če je prekršek v tem, da ni bila izpolnjena predpisana obveznost, ali je bila s prekrškom povzročena škoda, storilec pa je pred izdajo odločbe oziroma sodbe o prekršku izpolnil predpisano obveznost oziroma popravil ali povrnil povzročeno škodo, na primer prostovoljno (in ne na poziv Urada) predložil zahtevano poročilo.

Pooblaščena uradna oseba prekrškovnega organa pa lahko namesto izreka sankcije, kršitelja **opozori**, če je storjeni prekršek neznatnega pomena in če pooblaščena uradna oseba oceni, da je glede na pomen dejanja opozorilo zadosten ukrep. Za prekršek neznatnega pomena šteje prekršek, ki je bil storjen v okoliščinah, ki ga delajo posebno lahkega in pri katerem ni nastala oziroma ne bo nastala škodljiva posledica ali je ta neznatna.[610] Pooblaščena uradna oseba kršitelju hkrati z opozorilom predstavi storjeni prekršek.

Pomembno vprašanje je tudi vprašanje sorazmernosti glob z vidika prava EU – glej prilogo članek Drobež, z 19. Dneh prekrškovnega prava.

Direktiva 2014/26/EU ne zahteva inkriminacije določenih ravnanj, vsebuje pa zahtevo po sorazmernih, odvračilnih in učinkovitih ukrepih in sankcijah.

Člen 36 Direktive 2014/26/EU zahteva, da **države članice zagotovijo, da pristojni organi, imenovani v ta namen, lahko odredijo ustrezne sankcije in sprejmejo**

---

[610] ZP-1, 6. člen.

ustrezne ukrepe v primeru neusklajenosti z nacionalnimi določbami, sprejetimi za izvajanje te direktive. Te sankcije in ukrepi so učinkoviti, sorazmerni in odvračilni. Takšne sankcije ali ukrepi lahko po direktivi vključujejo ukaz za razrešitev direktorjev, ki so ravnali malomarno, inšpekcijski pregled prostorov organizacije za kolektivno upravljanje pravic ali umik dovoljenja za delovanje organizacije v primerih, kjer je bilo izdano takšno dovoljenje.[611] **Vprašanje učinkovitosti in sorazmernosti sankcij in nadzornih ukrepov nad KO spada tako v polje razlage prava EU**.

Sorazmernost glob je zelo relevantna z vidika EU prava. Ko se z nacionalnimi kaznovalnimi predpisi uresničujejo predpisi EU, namreč SEU preveri skladnost kaznovalne določbe nacionalnega prava s tretjim odstavkom 49. člena **Listine EU** in z merili v tistem predpisu EU, ki je predmet izvedbe z nacionalnim kaznovalnim predpisom (na primer direktiva). Kadar pa na področju sankcij, ki naj se uporabijo, ni harmonizacije na ravni EU, sta še vedno relevantna tretji odstavek 49. člena Listine in četrti odstavek 5. člena PEU. Glavna elementa, ki ju vsebuje zahteva po sorazmernost, sta skladnost zagrožene sankcije s **težo kršitve** in individualizacija izrečene sankcije in njena odmera *in concreto*, glede na **okoliščine vsakega primera**. Kadar države članice delujejo na področju prava EU, ne smejo naložiti kazni, s katerimi bi kršile temeljne pravice iz Listine ali splošna načela prava EU. Kazen mora ostati v mejah tega, kar je določeno v nacionalnem pravu, vendar je treba njen izrek prilagoditi *in concreto*, da se zagotovi njena sorazmernost.[612] **To velja tudi v primeru prekrškovnih glob in, glede na 36. člen Direktive 2014/26/EU tudi glede nadzornih ukrepov Urada po ZKUASP.**

Priporočilo št. 41:

Pri odmeri globe upoštevati ustaljeno prakso SEU s področja sorazmernosti glob. Ta dolžnost izhaja iz 36. člena Direktive 2014/26/EU.

15.3.4 Odgovornost odgovorne osebe/KO

ZKUASP, kot navedeno, določa pravno podlago za prekrškovno odgovornost same KO (tj. pravne osebe) kot tudi njene odgovorne osebe (fizične osebe).

---

[611] 50. točka preambule.
[612] SEU, *K. M. proti The Director of Public Prosecutions*, C-77/20, 11. 2. 2021; *Kazenski postopek zoper G. ST. T.*, C-655/21, 19. 10. 2023.

Odgovorna oseba je tista oseba, ki je pooblaščena opravljati delo v imenu, na račun, v korist ali s sredstvi pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, državnega organa ali organa samoupravne lokalne skupnosti. V tem delu bi bili relevantni člani poslovodnega organa KO.

Odgovorna oseba je tudi tista oseba, ki je pri subjektu pooblaščena izvajati dolžno nadzorstvo, s katerim se lahko prepreči prekršek. Šteje se, da je za izvajanje dolžnega nadzorstva pooblaščen vodstveni organ, za dolžno nadzorstvo nad vodstvenim organom pa nadzorni organ, razen če dokaže, da je bila odgovornost za izvajanje dolžnega nadzorstva s pravnim aktom prenesena na drugo osebo ali organ. Tukaj pa bi bili relevantni tudi člani nadzornega odbora.

Če ima vodstveni ali nadzorni organ več članov, je za izvajanje dolžnega nadzorstva odgovoren vsak član posebej, razen če dokaže, da je bila ta odgovornost s pravnim aktom naložena le posameznim članom ali ožji skupini članov.[613]

Odgovorna oseba je odgovorna za prekršek, ki ga stori s svojim dejanjem (storitvijo ali opustitvijo) pri opravljanju dejavnosti pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, pri izvrševanju pooblastil državnega organa ali organa samoupravne lokalne skupnosti. Odgovornost odgovorne osebe za prekršek ne preneha, če ji je prenehala zaposlitev ali ni več druge pravne podlage za delo v pravni osebi ali zanjo, za samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, za državni organ ali samoupravno lokalno skupnost, kakor tudi ne, če je subjekt, pri katerem je delovala odgovorna oseba, prenehal obstajati ali opravljati dejavnost ali če ni več pogojev za ugotavljanje njegove odgovornosti za prekršek. **Odgovorna oseba ni odgovorna** za prekršek, če je ravnala po odredbi nadrejene odgovorne osebe ali vodstvenega ali nadzornega organa pravne osebe, državnega organa ali samoupravne lokalne skupnosti ali po odredbi samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, in je storila vse, kar je bila po zakonu, drugem predpisu ali po notranjem aktu tega subjekta dolžna storiti, da bi preprečila prekršek.[614]

Temeljni določbi, ki urejata **odgovornost pravne osebe za prekrške**, sta 13. in 14. člen ZP-1. V skladu s 13. členom ZP-1 so pravne osebe odgovorne za prekršek, če je v predpisu o prekršku to določeno. To pomeni, da mora biti odgovornost pravne osebe za prekršek najprej pri posameznem prekršku izrecno predvidena. V 14. členu ZP-1 so določene nadaljnje predpostavke odgovornosti pravne osebe za prekršek. Iz prvega odstavka 14. člena ZP-1 izhaja, da je pravna oseba odgovorna za prekršek, če je tega

---

[613] ZP-1, 51. člen.
[614] ZP-1, 15.a člen.

storila fizična oseba (1) pri opravljanju dejavnosti pravne osebe in (2) v njenem imenu, za njen račun, v njeno korist ali z njenimi sredstvi.

V drugem odstavku 14. člena ZP-1 pa je obravnavan položaj, ko storilca prekrška ni mogoče odkriti ali za prekršek ni odgovoren. Kadar gre za tak položaj, je pravna oseba odgovorna za prekršek, če je njen vodstveni ali nadzorni organ ali njena odgovorna oseba opustila dolžno nadzorstvo, s katerim bi se prekršek lahko preprečil. V tem primeru se torej pravna oseba kaznuje za prekršek le, če prekrškovni organ dokaže navedeno opustitev dolžnega nadzorstva. Ko je storilec prekrška znan in za prekršek odgovoren, pa tak dokaz ni potreben. Tedaj predpostavki iz prvega odstavka 14. člena ZP-1 zadoščata za obsodbo pravne osebe za prekršek. Vendar pa se lahko v skladu z drugo alinejo tretjega odstavka 14. člena ZP-1 tudi v tem položaju **se pravna oseba razbremeni odgovornosti,** če dokaže, da je bil prekršek storjen z zavestnim kršenjem pogodbe, na podlagi katere storilec opravlja delo ali storitev za pravno osebo, ali s kršenjem navodil ali pravil pravne osebe, ki je v okviru dolžnega nadzorstva pravočasno izvedla vse ukrepe, potrebne za preprečitev prekrška. Tudi v teh primerih je torej opustitev dolžnega ravnanja predpostavka odgovornosti pravne osebe za prekršek. Drugače kot v primeru neznanega ali neodgovornega storilca pa se v tem primeru obstoj te predpostavke domneva in je prekrškovnemu organu ni treba dokazovati – nasprotno, pravna oseba mora dokazati, da ta predpostavka ni podana. V obeh položajih se lahko pravna oseba razbremeni odgovornosti za prekršek tudi, če dokaže, da je bil prekršek storjen z namenom škodovanja tej pravni osebi (prva alineja tretjega odstavka 14. člena ZP-1).[615]

V skladu z ustaljeno ustavnosodno presojo Pravna oseba po naravi stvari ne more biti storilka prekrška, saj sama zase ni zmožna niti ravnanja niti zavedanja. Lahko pa pravna oseba odgovarja za prekršek, ki ga stori fizična oseba, če je s storjenim prekrškom tako povezana, da ji je mogoče pripisati odgovornost zanj. Za odgovornost pravne osebe za prekršek se torej zahteva, (1) da znake določenega prekrška izpolni fizična oseba in (2) da so izpolnjene druge predpostavke, zaradi katerih je kaznovanje pravne osebe za ta prekršek upravičeno.[616]

Po oceni Ustavnega sodišča iz prvega odstavka 28. člena Ustave ne izhaja, da bi moralo biti dolžno nadzorstvo iz 14. člena ZP-1 v predpisih natančneje opredeljeno. Res je sicer, da je opustitev dolžnega nadzorstva predpostavka odgovornosti pravne osebe za prekršek in da 14. člen ZP-1 sam zase konkretnih oblik dolžnega nadzorstva ne opredeljuje. Vendar vseh nadzorstvenih ukrepov, ki jih je v okviru dolžne skrbnosti za zakonitost poslovanja treba izvesti znotraj pravne osebe, s pravnimi akti preprosto ni mogoče predpisati. Odgovornost pravnih oseb za prekrške je predvidena pri različnih prekrških, povezanih z izvajanjem raznovrstnih dejavnosti. Posledično se tudi

---

[615] US RS, Odločba Up-548/15, 17. 10. 2019, 6.-14. točka obrazložitve.
[616] Prav tam.

dolžna ravnanja pravnih oseb, ki so potreba za preprečitev prekrškov, od prekrška do prekrška precej razlikujejo in jih ni mogoče vnaprej taksativno določiti. Po oceni Ustavnega sodišča zato ni v neskladju z Ustavo, če vsebino pravnega pojma dolžno nadzorstvo iz 14. člena ZP-1 napolnjujejo prekrškovni organi in sodišča pri odločanju v konkretnih primerih. Pomembno pa je, da so ukrepi dolžnega nadzorstva, ki se zahtevajo od pravnih oseb, primerni za preprečitev določenega prekrška (v pomenu, da lahko vplivajo na preprečitev prekrška) in da je podano ustrezno sorazmerje med pomenom dobrine, ki jo ščiti posamezna norma, ki določa prekršek, in bremenom, ki ga za pravno osebo pomeni izvajanje zahtevanih ukrepov.[617]

Možna je torej tako odgovornost pravne osebe (KO) kot tudi odgovorne osebe. Toda glede na posebno naravo in namen KO (pobiranje, upravljanje ter izplačilo nadomestil za avtorje) in glede na to, da vsaka globa, naložena KO posega v njeno premoženje, ki je v imenu in za račun več kot enega imetnika pravic in v njihovo skupno korist, se zastavlja vprašanje, **ali je mogoča odgovornost zgolj odgovorne, ne pa tudi pravne osebe za prekršek.**

Zakonsko je to vsekakor mogoče, da odgovarja zgolj odgovorna fizična oseba, ne pa tudi pravna oseba, saj ZP-1 za vsako izmed njiju predpisuje ločene in drugačne pogoje odgovornosti.

Vprašanje pa je, **ali ima prekrškovni organ oportunitetno načelo, oziroma možnost, da prekrškovnega postopka zoper KO sploh ne vodi oziroma ji ne izreče globe, čeprav so za to izpolnjeni zakonski pogoji.**

Kolikor imamo v mislih opozorilo ali opomin, je vprašljivo, ali je ta instituta mogoče uporabiti zgolj pri pravni osebi, saj je prekršek pri obeh subjektih enak in ima enake objektivne okoliščine. In če bi te narekovale izdajo opozorila ali vsaj opomina pri pravni osebi, bi bili ti pogoji izpolnjeni tudi pri odgovorni osebi.

Prav tako prekrškovni postopek razen instituta opozorila oziroma prekrška neznatnega pomena[618] oportunitetnega načela ne pozna. Če prekrškovni organ ugotovi, da so podani zakonski pogoji za izvedbo postopka o prekršku, ga mora namreč izvesti in sam izdati odločbo o prekršku (hitri postopek), če pa hitri postopek ni dovoljen, mora prekrškovni organ vložiti pri pristojnem sodišču obdolžilni predlog (redni sodni postopek).[619]

---

[617] Prav tam, 20. točka obrazložitve.
[618] ZP-1, 6. člen, 53. člen, 51. člen, 4. odstavek, 4. alineja, 106. člen, četrti odstavek, 4. alineja.
[619] ZP-1, 51. člen, 2. in 3. odstavek.

15.4 KAZENSKOPRAVNA ODGOVORNOST

15.4.1 Upoštevna kazniva dejanja

Možna je tudi kazenska odgovornost, prvenstveno fizičnih oseb, tj. članov organa poslovodstva in nadzornega odbora, pa tudi pravne osebe (KO).

Prvo relevantno vprašanje pri analizi upoštevnih kaznivih dejanj je, **ali pomeni kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic gospodarsko dejavnost po KZ-1.**

Po KZ-1 se za gospodarsko dejavnost šteje:

a) vsaka dejavnost, ki se opravlja proti plačilu na trgu,
b) vsaka dejavnost, ki se za dogovorjeno ali predpisano plačilo opravlja poklicno ali organizirano.[620]

Za opravljanje gospodarske dejavnosti oziroma gospodarsko poslovanje po KZ-1 se štejejo tudi:

- izvajanje, upravljanje, odločanje, zastopanje, vodenje in nadziranje v okviru dejavnosti iz desetega odstavka 99. člena,
- upravljanje nepremičnin, premičnin, denarnih sredstev, dohodkov, terjatev, kapitalskih naložb, drugih oblik finančnega premoženja ter drugih sredstev pravnih oseb javnega ali zasebnega prava, razpolaganje s temi sredstvi in nadzorstvo nad njimi.[621]

Po 4. členu ZKUASP je KO pravna oseba, ki je pridobila dovoljenje pristojnega organa in je na podlagi pooblastila imetnika pravic ali tega zakona pooblaščena za kolektivno upravljanje avtorske ali sorodnih pravic v imenu in za račun več kot enega imetnika pravic in v njihovo skupno korist, pri čemer je to njena edina in glavna dejavnost, in izpolnjuje eno ali obe od naslednjih meril:

- je v lasti ali pod nadzorom svojih članov,
- je nepridobitna.

Glede na to opredelitev je lahko organizacija celo pridobitna (če izpolnjuje vsaj merilo iz prve alineje 4. člena). Vsekakor pa se njena dejavnost (opravljanje storitev za imetnike pravic) opravlja proti plačilu, tj. v zameno za **provizijo za upravljanje**[622] oziroma za stroške poslovanja,[623] prav tako gre za organizirano opravljanje dejavnosti. Gre tudi za upravljanje finančnega premoženja.

---

[620] KZ-1, 99. člen, 10. točka.
[621] KZ-1, 99. člen, 11. točka.
[622] Direktiva 2014/26.
[623] ZKUASP.

Glede na navedeno gre za **opravljanje gospodarske dejavnosti po KZ-1**.

V primeru kršitev pravil o delitvi zbranih avtorskih honorarjev (ali, sicer še težje dokazljivo, v primeru oblikovanja diskriminatornih pravil za delitev honorarjev, in v primeru drugačnih zlorab pri sprejemanju odločitev o delitvi honorarjev) – ob obstoju naklepa bi bila zato v splošnem lahko relevantna **kazniva dejanja zoper gospodarstvo.**

Kot relevantno in splošno se najprej kaže **kaznivo dejanje zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti (240. člen KZ-1).** To kaznivo dejanje izvrši, kdor pri opravljanju gospodarske dejavnosti zlorabi svoj položaj ali dano zaupanje, prekorači pravice ali opusti dolžnosti, ki jih ima na podlagi zakona, drugega predpisa, akta pravne osebe ali pravnega posla glede razpolaganja s tujim premoženjem ali koristmi, njihovega upravljanja ali zastopanja in s tem sebi ali komu drugemu pridobi protipravno premoženjsko korist ali povzroči premoženjsko škodo.

Po drugem odstavku gre za kvalificirano obliko, če je bila z dejanjem iz prejšnjega odstavka pridobljena velika premoženjska korist ali povzročena velika premoženjska škoda (50.000 evrov) in je storilec hotel sebi ali komu drugemu pridobiti tako premoženjsko korist ali drugemu povzročiti tako premoženjsko škodo.

Po tretjem odstavku pa gre za privilegirano kaznivo dejanje, če je storilec z dejanjem iz prvega odstavka tega člena sebi ali komu drugemu pridobil nepremoženjsko korist.

V primeru kršitev pravil o delitvi avtorskih honorarjev so lahko zakonski znaki izpolnjeni, saj gre za opravljanje gospodarske dejavnosti, zlorabo položaja oziroma za prekoračitev pravic ali opustitev dolžnosti na podlagi ZKUASP, gre za razpolaganje s tujim premoženjem (tj. avtorskimi honorarji imetniki pravic) ter s tem sebi (če gre za neupravičeno prelivanje premoženja v stroške poslovanja članov organov) ali drugemu (KO) pridobil protipravno premoženjsko korist (v višini neizplačanih honorarjev oziroma neupravičeno izplačanih stroškov).

Vendar je to kaznivo dejanje subsidiarno in relevantno le, kadar niso izpolnjeni zakonski znaki kakega drugega kaznivega dejanja.

Kot bolj specialno velja izpostaviti **kaznivo dejanje poneverbe in neupravičene uporabe tujega premoženja (209. člen KZ-1).** To kaznivo dejanje izvrši, kdor si protipravno prilasti denar, premično stvar ali drug del tujega premoženja, ki mu je zaupano v zvezi z zaposlitvijo ali pri opravljanju gospodarske, finančne ali poslovne dejavnosti ali pri opravljanju dolžnosti skrbnika ali mu je prepuščeno kot uradni osebi v službi.

Tretji odstavek določa privilegirano obliko, če gre pri dejanju iz prvega odstavka za premoženje majhne vrednosti (500 evrov), pa si je storilec hotel prilastiti tako vrednost.

Četrti pa kvalificirano obliko, če gre pri dejanju iz prvega ali drugega odstavka tega člena za premoženje velike vrednosti in si je storilec hotel pridobiti tako premoženjsko korist.

Če storilec zaupane ali dosegljive stvari zgolj neupravičeno uporabi, gre prav tako za temeljno obliko.

Hkrati je glede na nestvarno naravo avtorskih honorarjev relevantno tudi **kaznivo dejanje izneverjanja (215. člen KZ-1),** ki ga izvrši, kdor zastopa premoženjske koristi kakšne osebe ali oskrbuje njeno premoženje, pa zavestno ne izpolni svoje obveznosti delati v njeno korist ali dela v njeno škodo. Če storilec ob storitvi dejanja iz prejšnjega odstavka izrabi pooblastilo za pridobitev premoženjske koristi sebi ali komu drugemu, gre za kvalificirano obliko kaznivega dejanja.

V splošnem v primeru nestvarnega premoženja storilec izpolni zakonske znake obeh kaznivih dejanj, poneverba pa pomeni *lex specialis* kaznivo dejanje.[624]

Vendar pa je glede kaznivega dejanja poneverbe težava, ker KZ-1 zahteva, da si storilec (sam) prilasti zaupan denar, premično stvar ali drug del tujega premoženja[625] in ne v korist tretje osebe. V primeru neizplačila avtorskega honorarja imetniku pravic pa premoženje ostane KO in ne neposredno članu poslovodstva, torej storilcu kaznivega dejanja. Le kolikor se premoženje neupravičeno prelije v stroške poslovanja člana poslovodstva, je mogoče govoriti o izpolnjenosti zakonskih znakov poneverbe. V nasprotnem primeru pa je relevantno zgolj kaznivo dejanje izneverjanja, ki po drugem odstavku inkriminira tudi pridobitev koristi drugi osebi (na primer KO) in ne samemu storilcu.

Člani poslovodstva pa bi lahko **kot garanti zaradi opustitve dolžnega nadzorstva nad varstvom materialnih avtorskih pravic** odgovarjali tudi za kaznivo dejanje iz 148. člena KZ-1 (Kršitev materialnih avtorskih pravic) oziroma 149. člena KZ-1 (Kršitev avtorski sorodnih pravic).

Utemeljiti je mogoče **varovalni garantni položaj**; KO na podlagi zakona in odločbi o dovoljenju za kolektivno upravljanje namreč s svojimi pooblastili med drugim dovoljuje uporabo del iz repertoarja pod podobnimi pogoji za podobne vrste uporabe; se v dobri veri pogaja z reprezentativnimi združenji uporabnikov in z njimi sklepa skupne sporazume iz 44. člena ZKUASP; objavlja skupne sporazume in obvešča uporabnike o veljavnih tarifah; nadzoruje uporabo avtorskih del iz svojega repertoarja; uporabnikom izdaja račune za uporabo avtorskih del iz svojega repertoarja, zbira

[624] Merc, 2023, str. 600.
[625] Prav tam, str. 606.

avtorske honorarje in jih izterjuje; in uveljavlja varstvo avtorskih pravic pred sodišči in drugimi državnimi organi ter o tako uveljavljenih pravicah predloži avtorjem račun.

Če KO tega ne bi izvrševala in bi prišlo do kršitve materialne avtorske[626] oziroma sorodnih pravic,[627] bi na ravni biti inkriminacije lahko govorili o odgovornosti v nepravi opustitvi za kaznivo dejanje iz 148. oziroma 149. člena KZ-1. Seveda je tu govora šele o prvem elementu splošnega pojma kaznivega dejanja, izpolnjeni morata biti tudi še protipravnost in tudi zlasti krivda. V primeru vseh kaznivih dejanj pa gre zgolj za naklepna kazniva dejanja, malomarnost torej ni kazniva.

15.4.2 Odgovornost pravnih oseb za kazniva dejanja

Zakon o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja (ZOPOKD)[628] omogoča tudi odgovornost pravnih oseb za kazniva dejanja (tudi KO, ki je pravna oseba).

Člen 25 ZOPOKD določa **kazniva dejanja, za katera lahko pravna oseba odgovarja.** Tako določa, da lahko pravna oseba odgovarja tudi za kazniva dejanja iz 23. poglavja po 204. do 223. členu (torej tudi po 209. in 215. členu); iz 24. poglavja za kazniva dejanja po 225. do 250. členu (tudi za kaznivo dejanje po 240. členu); iz 16. poglavja za kazniva dejanja po 131., 135.a in 137. do 144. členu ter 146. do 149. členu (torej tudi 148. in 149. členu).

Temelji odgovornosti pravne osebe so določeni v 4. členu ZOPOKD. Za kaznivo dejanje, ki ga je storilec storil v imenu, na račun ali v korist pravne osebe, je ta pravna oseba kazensko odgovorna:

1) če pomeni storjeno kaznivo dejanje izvršitev protipravnega sklepa, naloga ali odobritve njenih vodstvenih ali nadzornih organov;
2) če so njeni vodstveni ali nadzorni organi vplivali na storilca ali mu omogočili, da je storil kaznivo dejanje,
3) če pridobi protipravno premoženjsko korist iz kaznivega dejanja ali predmete, nastale s kaznivim dejanjem,
4) če so njeni vodstveni ali nadzorni organi opustili dolžno nadzorstvo nad zakonitostjo ravnanja njim podrejenih delavcev.

Pravna oseba je odgovorna za kaznivo dejanje tudi, če storilec za storjeno kaznivo dejanje ni kriv ali če je dejanje storil pod vplivom sile ali grožnje pravne osebe. Odgovornost pravne osebe ne izključuje kazenske odgovornosti fizičnih oziroma odgovornih oseb za storjeno kaznivo dejanje. Za kazniva dejanja, storjena iz malomarnosti, je pravna oseba lahko odgovorna le pod pogoji iz 4. točke 4. člena ZOPOKD. V tem primeru se sme pravno osebo kaznovati mileje. Če v pravni osebi

---

[626] KZ-1, 148. člen.
[627] KZ-1, 149. člen.
[628] Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08 in 57/12.

razen storilca ni drugega organa, ki bi lahko vodil ali nadziral storilca, odgovarja pravna oseba za storjeno kaznivo dejanje v mejah storilčeve krivde.[629]

Za kazniva dejanja pravnih oseb je mogoče izreči naslednje kazni:
1) denarna kazen,
2) odvzem premoženja,
3) prenehanje pravne osebe,
4) prepoved razpolaganja z vrednostnimi papirji, katerih imetnica je pravna oseba.[630]

Izreči je mogoče tudi pogojno obsodbo (17. člen) in varnostne ukrepe (objava sodbe; prepoved določene gospodarske dejavnosti pravni osebi).[631]

Vzporedno bi morali v tem primeru potekati tudi nadzorstveni ukrepi Urada po ZKUASP, ki lahko izreče ukrepe po 72. členu ZKUASP.

Drugače kot pri prekrškovnem postopku pa ZOPOKD izrecno določa možnost **odločitve o smotrnosti uvedbe postopka** (28. člen); državni tožilec lahko odloči, da zoper pravno osebo ne bo zahteval uvedbe kazenskega postopka, če okoliščine primera kažejo, da to ne bi bilo smotrno, ker je bila udeležba pravne osebe pri storitvi kaznivega dejanja nepomembna, ali ker pravna oseba nima premoženja ali je to tako majhno, da ne bi zadoščalo niti za pokritje stroškov postopka, ali ker je bil zoper njo začet stečajni postopek ali ker je storilec kaznivega dejanja edini lastnik pravne osebe, zoper katero bi bilo potrebno uvesti postopek.

15.4.3 Dolžnost podati kazensko ovadbo (z dokazi)

Posebej relevantni vidik je tudi dolžnost podati kazensko ovadbo, skupaj z relevantnimi dokazi.

To je urejeno v Zakonu o kazenskem postopku (ZKP).[632] **Vsakdo** lahko tako naznani kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti. Obenem z ovadbo ovaditelj navede dokaze, za katere ve. Ne glede na določbe zakonov, ki urejajo različne oblike tajnosti oziroma zaupnosti, pravne osebe zasebnega ali javnega prava, samostojni podjetniki posamezniki in podružnice tujih podjetij v Sloveniji z naznanitvijo kaznivega dejanja posredujejo tudi podatke, ki nastanejo ali jih pridobijo pri ali v zvezi s svojo dejavnostjo, pa je z zakonom ali s sklepom pristojnega organa subjekta določeno, da jih morajo varovati kot tajne oziroma zaupne oziroma da jih ne smejo

---

[629] ZOPOKD, 5. člen.
[630] ZOPOKD, 14. člen.
[631] ZOPOKD, 18. člen.
[632] Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo in 53/24 – v nadaljevanju.

razkriti drugim. Zakon določa, kdaj pomeni opustitev ovadbe kaznivega dejanja sama kaznivo dejanje.[633]

Vsi državni organi in organizacije z javnimi pooblastili pa so **dolžni** naznaniti **kazniva dejanja, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti**, če so o njih obveščeni, ali če kako drugače zvedo zanje. Obenem z ovadbo morajo organi in organizacije iz prejšnjega odstavka navesti dokaze, za katere vedo, in poskrbeti, da se ohranijo sledovi kaznivega dejanja in predmeti, na katerih ali s katerimi je bilo kaznivo dejanje storjeno, ter druga dokazila.[634]

KZ-1 določa dve relevantni kaznivi dejanji: opustitev ovadbe, da se pripravlja kaznivo dejanje (280. člen KZ-1) in opustitev ovadbe kaznivega dejanja ali storilca (281. člen KZ-1). Opustitev ovadbe kaznivega dejanja ali storilca izvrši, **kdor** ve za storilca kaznivega dejanja, za katero je **z zakonom predpisana kazen najmanj petnajstih let zapora ali dosmrtnega zapora**, ali kdor samo ve, da je bilo tako dejanje storjeno, pa tega ne naznani, čeprav je od take ovadbe odvisno, da se storilec ali dejanje pravočasno odkrije. Storilec se kaznuje z zaporom do treh let.

Ta pogoj ni izpolnjen, saj za navedena kazniva dejanja ni predpisana dovolj visoka kazen.

Uradna oseba pa izvrši kaznivo dejanje, če zavestno opusti ovadbo kaznivega dejanja, za katero zve pri opravljanju svoje službe, če je zanj z zakonom predpisana kazen treh ali več let zapora, storilec pa se preganja po uradni dolžnosti. Ta pogoj pa je izpolnjen. Osebe v KO sicer niso uradne osebe, so pa uradne osebe na Uradu.[635]

Kdor pa ve, da se pripravlja kaznivo dejanje, za katero je z zakonom predpisana kazen treh ali več let zapora, pa ga v času, ko se je dalo še preprečiti, ne naznani in je bilo dejanje poskušeno ali dokončano, se kaznuje z zaporom do enega leta. Če je šlo pri dejanju iz prejšnjega odstavka za kaznivo dejanje, za katero je z zakonom predpisana kazen najmanj petnajst let zapora ali dosmrtni zapor, se storilec kaznuje z zaporom do treh let.[636]

---

[633] ZKP, 146. člen.
[634] ZKP, 145. člen, 161. člen, 1.,3. ter 4. odstavek.
[635] Gl. tudi tretji odstavek: Kdor opusti ovadbo, se ne kaznuje, če je storilec zakonec, oseba, s katero živi v zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni partnerski skupnosti, krvni sorodnik v ravni vrsti, brat ali sestra, posvojitelj ali posvojenec ali če je zagovornik, zdravnik ali spovednik storilca. Ker se katera od oseb iz tega odstavka razen zagovornika, zdravnika ali spovednika ne kaznuje za opustitev ovadbe iz prvega odstavka tega člena, se za opustitev ovadbe ne kaznuje niti njen zakonec niti oseba, s katero živi v zunajzakonski skupnosti niti partner iz registrirane istospolne partnerske skupnosti.
[636] KZ-1, 280 člen: Kdor ne naznani, da se pripravlja kaznivo dejanje iz prvega odstavka tega člena, se ne kaznuje, če je storilec zakonec, oseba, s katero živi v zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni partnerski skupnosti, krvni sorodnik v ravni vrsti, brat ali sestra, posvojitelj ali posvojenec. Če se katera od oseb, navedenih v tem odstavku, ne kaznuje za opustitev ovadbe iz prvega odstavka tega člena, se za opustitev ovadbe ne kaznuje niti njen zakonec ali oseba, s katero živi v zunajzakonski skupnosti niti partner iz registrirane istospolne partnerske skupnosti.

15.4.4 Kazenskopravna obravnava primera, ko pravic ne prijavi upravičena oseba

Relevantno je tudi, ali gre za kaznivo dejanje in za katero kaznivo dejanje gre, če prijavi avtorsko in sorodno pravico nekdo, ki nima te pravice, in pridobiva iz tega naslova izplačila preko KO.

Najprej je relevantno kaznivo dejanje iz 147. člena KZ-1; **Kršitev moralnih avtorskih pravic**, ki ga izvrši, kdor s svojim imenom ali imenom koga drugega objavi, prikaže, izvede ali prenese tuje avtorsko delo ali njegov del ali dovoli to storiti.

To kaznivo dejanje varuje dve moralni avtorski pravici, in sicer pravica priznanja avtorstva in spoštovanja dela.[637] Vendar je težava tega kaznivega dejanja, da je nujni zakonski znak, da se izvrši s storilčevim imenom ali imenom nekoga drugega (ki ni avtor) - t. i. lažna navedba avtorja.[638] Ta zakonski znak ni nujno izpolnjen v takem primeru, poleg tega to kaznivo dejanje inkriminira zgolj kršitev moralnih avtorskih pravic in ne tudi premoženjskih posledic takega ravnanja.

Lahko bi bilo relevantno kaznivo dejanje iz 148. člena KZ-1; **Kršitev materialnih avtorskih pravic**, ki ga po prvem odstavku izvrši, kdor neupravičeno uporabi eno ali več avtorskih del ali njihovih primerkov, katerih skupna tržna cena pomeni večjo premoženjsko vrednost (tj. 5.000,00 evrov). Uporabo je treba razlagati v ožjem, avtorskopravnem smislu kot izkoriščanje avtorskega dela na način, ki je pridržan avtorju; tj. kot vse oblike rabe avtorskega dela (reproduciranje, v netelesni obliki, v spremenjeni obliki in uporaba primerkov dela).[639] Ampak (kolektivno) upravljanje pravic ni njihova uporaba, zato tudi to kaznivo dejanje ne more biti relevantno.

Kot upoštevno se kaže tudi **kaznivo dejanje goljufije** iz 211. člena KZ-1, ki ga izvrši, kdor, zato da bi sebi ali komu drugemu pridobil protipravno premoženjsko korist, spravi koga z lažnivim prikazovanjem ali prikrivanjem dejanskih okoliščin v zmoto ali ga pusti v zmoti in ga s tem zapelje, da ta v škodo svojega ali tujega premoženja kaj stori ali opusti. V tem primeru je v zmoti KO, ki izplača plačilo domnevnemu upravičencu, čeprav ta do tega ni upravičen. Kaznivo dejanje je izvršeno torej v škodo zbranega premoženja KO. Vendar z njim še vedno ni varovan pravi upravičenec do izplačila, nosilec pravic.

---

[637] M. Damjan, M. Šepec, 2023, str. 889.
[638] Prav tam, str. 764.
[639] Prav tam, str. 775.

Menimo, da bi lahko bila znotraj kaznivega dejanja iz 148. člena KZ-1 (ki bi moralo biti bolj splošno in varovati ne le avtorske, ampak tudi sorodne pravice) oblikovana posebna oblika tega kaznivega dejanja, ki jo izvrši,
- kdor pri KO naklepno prijavi določeno pravico, pa do tega ni upravičen,
- pa zaradi tega izplačila KO prejema neupravičena oseba,
- naklepno,
- s koristoljubnim namenom,
- dejansko pridobi premoženjsko korist.

Druga možnost bila **oblikovanje posebnega splošnejšega kaznivega dejanja**, ki ne bi veljalo zgolj za varstvo (kolektivni) avtorskih in sorodnih pravic. Šlo bi za kaznivo dejanje, kot ga pozna 271. člen nemškega Kazenskega zakonika (Strafgesetzbuch - StGB).[640]

> »§ 271 Mittelbare Falschbeurkundung
> (1) Wer bewirkt, daß Erklärungen, Verhandlungen oder Tatsachen, welche für Rechte oder Rechtsverhältnisse von Erheblichkeit sind, in öffentlichen Urkunden, Büchern, Dateien oder Registern als abgegeben oder geschehen beurkundet oder gespeichert werden, während sie überhaupt nicht oder in anderer Weise oder von einer Person in einer ihr nicht zustehenden Eigenschaft oder von einer anderen Person abgegeben oder geschehen sind, wird mit Freiheitsstrafe bis zu drei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.
> (2) Ebenso wird bestraft, wer eine falsche Beurkundung oder Datenspeicherung der in Absatz 1 bezeichneten Art zur Täuschung im Rechtsverkehr gebraucht.
> (3) Handelt der Täter gegen Entgelt oder in der Absicht, sich oder einen Dritten zu bereichern oder eine andere Person zu schädigen, so ist die Strafe Freiheitsstrafe von drei Monaten bis zu fünf Jahren.
> (4) Der Versuch ist strafbar.«

V prevodu bi se tako kaznivo dejanje glasilo:

> »Posredna ponareditev uradne listine, knjige, spisa ali arhivskega gradiva
> (1) Kdor povzroči, da so podatki, ki so pomembni za pravice ali pravna razmerja, v javnih listinah, knjigah, datotekah ali registrih navedeni kot obstoječi ali izvedeni, čeprav sploh ne obstajajo ali niso bili izvedeni ali obstajajo ali so bili izvedeni na drug način ali s strani osebe, ki za to ni bila pooblaščena, ali s strani druge osebe, se kaznuje z zaporom do treh let ali z denarno kaznijo.
> (2) Enako se kaznuje tudi tisti, ki za zavajanje v pravnih odnosih uporabi lažno potrditev ali shranjevanje podatkov, kot je opisano v odstavku 1.
> (3) Če storilec deluje za plačilo ali z namenom, da obogati sebe ali tretjo osebo ali da škodi drugi osebi, je kazen zapor od treh mesecev do petih let.

[640] https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/.

(4) Poskus je kazniv.«

Bistveno pa je, da bi bilo za izpolnjenost zakonskih znakov tega kaznivega dejanja repertoar opredeliti oziroma urediti kot javno listino, knjigo, datoteko ali register. Temu trenutno ni tako. Zato bi bilo potrebno kaznivo dejanje v tem delu za besedilom v javnih listinah, knjigah, datotekah ali registrih dopolniti z naslednjim besedilom: »ali v evidencah KO po zakonu, ki ureja kolektivno upravljanje avtorskih in sorodnih pravic.«

Če pa bi se s tem povzročilo, da se avtorski honorar ali nadomestilo izplača osebi, ki ni nosilec avtorske ali sorodne pravice, bi bila relevantna seveda kvalificirana oblika po tretjem odstavku (namen obogatitve).

Takšna določba bi lahko bila umeščena za členom 259 KZ-1, ki določa kaznivo dejanje ponareditve ali uničenja uradne listine, knjige, spisa ali arhivskega gradiva.

15.5 PRIMERJALNO PRAVNI PREGLED

15.5.1 Hrvaška ureditev

15.5.1.1 Inšpekcijski nadzor

Hrvaški zakon **v 9. poglavju** ureja nadzor nad kolektivnim upravljanjem pravic. Državni zavod za intelektualno lastnino Republike Hrvaške[641] (Zavod):

- izdaja dovoljenja za kolektivno upravljanje,[642]
- vodi evidence organizacij za kolektivno upravljanje in neodvisnih upravljalnih subjektov, ki izvajajo kolektivno upravljanje na območju Republike Hrvaške,[643]
- po izrecni zakonski določbi inšpekcijski nadzor nad delom organizacij za kolektivno upravljanje in neodvisnih upravljavskih subjektov v skladu s tem zakonom,[644]
- če Zavod prejme obrazloženo zahtevo katere koli osebe s pravnim interesom ali izve po uradni dolžnosti, da KO za upravljanje pravic ali samostojna oseba za upravljanje pravic s sedežem ali poslovno enoto v Republiki Hrvaški kolektivno upravlja pravice na območju Republike Hrvaške brez dovoljenja, zahteva podatke in dokumentacijo od navedenih zaradi ugotavljanja navedenih dejstev,[645] če ugotovi, da je tako, z odločbo prepove delovanje in uvede postopek o prekršku prekrška iz 1. točke prvega odstavka 299. člena zakona,[646]
- če Zavod prejme obrazloženo zahtevo katere koli osebe s pravnim interesom ali po uradni dolžnosti izve, da samostojna poslovodna oseba s sedežem ali poslovno enoto v drugi državi članici Evropske unije kolektivno uveljavlja pravice na ozemlju

---

[641] *Državni zavod za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske*
[642] ZASP, 266. člen, 1. odstavek.
[643] ZASP, 266. člen, 2. odstavek.
[644] ZASP, 266. člen, 3. odstavek.
[645] ZASP, 266 člen, 4. odstavek.
[646] ZASP, 266. člen, 5. odstavek.

Republike Hrvaške, ne da bi izpolnjevala pogoje iz tretjega odstavka 225. člena zakona, od nje zahteva podatke in dokumentacijo, da ugotovi te pogoje in izvede druga potrebna dejanja, vključno z možnost predložitve vseh relevantnih podatkov pristojnemu organu te države članice in vložitvi zahteve za izvedbo ustreznih dejanj in ukrepov,[647] če ugotovi, da je tako, izda odločbo o prepovedi delovanja te neodvisne poslovodne osebe na ozemlju Republike Hrvaške in o tem obvesti pristojen organ v državi članici Evropske unije, v kateri ima ta samostojna poslovodna oseba sedež oziroma poslovno enoto in ta samostojna poslovodna oseba, in uvede postopek o prekršku zaradi prekrška iz tretje ali četrte točke prvega odstavka 299. člena zakona.[648]

Inšpekcijska pooblastila Zavoda na podlagi tretjega odstavka 266. člena zakona so urejena podrobneje v 267. členu. V njegovem okviru lahko javni uslužbenec zavoda, pristojen za izvajanje inšpekcijskega nadzora (inšpektor) od organizacije za kolektivno uveljavljanje pravic, to je od samostojnega subjekta upravljanja, zahteva vpogled v listine in poslovno dokumentacijo v zvezi z opravljanjem dejavnosti kolektivnega uveljavljanja pravic - lahko torej zahteva potrebno dokumentacijo in izjave tudi pisno.[649]

Inšpekcijski nadzor nad delom organizacij za kolektivno upravljanje pravic in samostojnih subjektov za upravljanje pravic, ki opravljajo dejavnost kolektivnega upravljanja pravic na območju Republike Hrvaške na podlagi soglasja iz prvega odstavka 224. člena oziroma drugega odstavka 225. člena zakona, je lahko:

1) **redni inšpekcijski nadzor**, ki se izvaja občasno, praviloma enkrat letno,
2) **izredni inšpekcijski nadzor**, ki se opravi, če urad na podlagi pritožb ali obvestil ali kako drugače izve za morebitno nepravilnost pri delu organizacije za kolektivno upravljanje pravic ali samostojnega subjekta upravljanja.[650]

Če inšpektor pri nadzoru ugotovi, da organizacija za kolektivno uveljavljanje pravic, to je samostojna poslovodna oseba s sedežem ali poslovno enoto v Republiki Hrvaški, opravlja dejavnost kolektivnega uresničevanja pravic v nasprotju z izdano odločbo iz prvega odstavka 224. člena ali drugega odstavka 225. člena zakona ali v nasprotju z določbami zakona, **odredi odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti in nepravilnosti v določenem obdobju.**[651]

Če v tem roku pomanjkljivosti in nepravilnosti niso odpravljene in če organizacija za kolektivno upravljanje pravic ali samostojni subjekt za upravljanje pravic s sedežem ali poslovnim subjektom v Republiki Hrvaški še vedno ne izpolnjuje predpisanih pogojev za opravljanje dejavnosti kolektivnega upravljanja pravic ali če huje in ponavljajoče krši

---

[647] ZASP, 266. člen, 6. odstavek.
[648] ZASP, 266. člen, 7. in 8. odstavek.
[649] ZASP, 267. člen, 1. odstavek.
[650] ZASP, 267. člen, 2. odstavek.
[651] ZASP, 267. člen, 3. odstavek.

določbe tega zakona, inšpektor izda **odločbo o odvzemu dovoljenja** iz 1. člena tega zakona. 224. prvi odstavek ali drugi odstavek 225. člena tega zakona. V tem primeru bo zavod tudi uvedel postopek o prekršku zaradi storitve prekrška po drugi točki prvega odstavka 299. člena tega zakona.[652]

Zavod je pooblaščen za izvajanje izrednih inšpekcijskih pregledov iz drugega odstavka 2. točke tega člena nad samostojno poslovodno osebo, ki ima sedež ali poslovno enoto v drugi državi članici Evropske unije in ki je v skladu s tretjim odstavkom 225. člena tega zakona urad obvestila o svoji nameri kolektivnega uveljavljanja pravic na ozemlju Republike Hrvaške. Če inšpektor pri opravljanju izrednega nadzora ugotovi, da samostojni upravljavec opravlja dejavnosti kolektivnega upravljanja v nasprotju z določbami tega zakona, izda **odločbo,** s katero odredi **odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti in nepravilnosti v določenem roku** in jo preko pristojnega organa v državi članici Evropske unije, v kateri ima samostojni upravljavec sedež ali poslovno enoto, vroči samostojnemu upravljavcu.[653]

Če pomanjkljivosti in nepravilnosti niso odpravljene v roku iz petega odstavka tega člena, izda inšpektor samostojni upravni enoti **odločbo o prepovedi opravljanja dejavnosti na ozemlju Republike Hrvaške** in jo posreduje tej samostojni upravni družbi preko pristojnega organa v državi članici Evropske unije, v kateri ima samostojna poslovodna oseba svoj sedež ali poslovno enoto. V tem primeru bo Zavod uvedel postopek o prekršku zaradi storitve prekrška po 5. točki prvega odstavka 299. člena tega zakona.

Zoper odločbo o odvzemu dovoljenja oziroma o prepovedi opravljanja dejavnosti ni dovoljena pritožba, lahko pa se začne **upravni spor**.[654] Ti odločbi se objavijo v uradnem glasilu Zavoda in na njegovi spletni strani.[655]

O ukrepih iz tretjega in četrtega odstavka 267. člena (odprava nepravilnosti in odvzem dovoljenja) zoper organizacijo za kolektivno upravljanje pravic, ki je registrirana kot društvo, je inšpektor dolžan obvestiti pristojni upravni organ županije oziroma mesta Zagreb, ki vodi register društev.[656]

Inšpektor je pooblaščen za udeležbo na skupščini organizacije za kolektivno upravljanje pravic, brez glasovalne pravice. KO za upravljanje pravic je dolžna pravočasno posredovati obvestilo Zavodu o kraju in času občnega zbora.[657]

---

[652] ZASP, 267. člen, 4. odstavek.
[653] ZASP, 267. člen, 5. odstavek.
[654] ZASP, 267. člen, 7. odstavek.
[655] ZASP, 267. člen, 8. odstavek.
[656] ZASP, 267. člen, 9. odstavek.
[657] ZASP, 267. člen, 10. odstavek.

Zavod lahko po uradni dolžnosti ali na zahtevo zainteresirane osebe izvaja dodatne ustrezne ukrepe obveščanja o avtorskih delih in sorodnih pravicah, ki niso dostopne na trgu, zaradi spodbujanja omejitev iz 192. člena zakona in kolektivnega upravljanja pravic v zvezi s temi deli v skladu z določbami tega zakona ter v ta namen vodi dialog z imetniki pravic, ustanovami za varstvo kulturne dediščine in organizacijami za kolektivno upravljanje pravic.[658]

Zavod obvesti Evropsko komisijo:

- o predmetu zastopanja v skladu s šestim odstavkom 224. člena zakona, obsegu tega predmeta, namenih in vrstah dovoljenj, ki jih lahko izdajo organizacije za kolektivno upravljanje pravic, kontaktnih podatkih organizacij za kolektivno upravljanje pravic, načinih pridobivanja informacij o izdaji dovoljenj za uporabo repertoarja organizacij za kolektivno upravljanje pravic in možnostih za imetniki pravic izrecno pisno obvestijo organizacijo za kolektivno upravljanje pravic, da ne uveljavljajo svojih pravic, v skladu s šestim odstavkom 224. člena zakona,[659]
- o možnosti posredovanja strokovnega sveta pri sklepanju pogodb za dajanje avdiovizualnih del na voljo javnosti v okviru storitev videa na zahtevo iz drugega pododstavka prvega odstavka 239. člena zakona in o kontaktnih podatkih strokovnega sveta,[660]
- o vsakem predlogu Vlade Republike Hrvaške za predpis novih sorodnih pravic, vključno z glavnimi razlogi za njihovo uvedbo in predvidenim trajanjem varstva.[661]

Sodelovanje s pristojnimi organi v drugih državah članicah Evropske unije je urejeno v 271. členu zakona. Zavod je dolžan odgovoriti na zahtevo po podatkih o dejavnosti organizacij za kolektivno upravljanje pravic s sedežem ali poslovno enoto v Republiki Hrvaški, ki jo je prejel od organa države članice Evropske unije, ki je z ustreznim predpisom te države določen kot organ, pristojen za nadzor nad delom organizacij za kolektivno upravljanje pravic. Na zahteve, ki niso dovolj utemeljene, Zavod ni dolžan odgovoriti.[662]

Če Zavod meni, da KO za upravljanje pravic ali neodvisna poslovodna oseba s sedežem ali poslovno enoto v drugi državi članici Evropske unije, ki opravlja dejavnost kolektivnega upravljanja pravic v Republiki Hrvaški, ne izvaja te dejavnosti v skladu s predpisi te države članice, ki urejajo kolektivno upravljanje pravic, lahko posreduje vse ustrezne podatke organu te države članice, ki je z ustreznim predpisom imenovan za organ, pristojen za nadzor nad delom organizacij za kolektivno upravljanje pravic. Če je potrebno, lahko Zavod temu organu priloži zahtevo za ustrezno ukrepanje v skladu

---

[658] ZASP, 269. člen.
[659] ZASP, 270. člen, 1. odstavek.
[660] ZASP, 270. člen, 2. odstavek.
[661] ZASP, 270. člen, 3. odstavek.
[662] ZASP, 271. člen, 1. odstavek.

s pooblastili tega organa.[663] Zavod lahko tako zahtevo posreduje tudi strokovni skupini, ki jo sestavljajo predstavniki pristojnih organov držav članic Evropske unije in ji predseduje predstavnik Evropske komisije.[664]

Če Zavod prejme zahtevo organa, ki je s predpisom v državi članici Evropske unije določen kot organ, pristojen za nadzor nad delom organizacij za kolektivno upravljanje pravic, je dolžan odgovoriti v treh mesecih od dneva prejema zahteve.[665]

Zavod je dolžan odgovoriti na vse poizvedbe Evropske komisije v razumnem roku in sodelovati z Evropsko komisijo za razvoj večozemeljskih dovoljenj za uporabo spletnih pravic v avtorskih glasbenih delih in za doseganje ciljev redne izmenjave vseh relevantnih podatkov med Evropsko komisijo in Inštitutom, predložitev poročila Evropski komisiji o stanju in razvoju izdaje večozemeljskih dovoljenj v Republiki Hrvaški s strani 10. oktobra 2017 redno poročanje o spremembah seznama organizacij za kolektivno upravljanje pravic s sedežem ali poslovno enoto v Republiki Hrvaški in za namene izvajanja nalog strokovne skupine iz četrtega odstavka tega člena.[666]

Določbe prvega odstavka 235. člena, prvega, četrtega, 11. in 12. odstavka 244. člena, prvega odstavka 245. člena, prvega, tretjega in četrtega odstavka 246. člena, 247. do 249. člena, 1., 2., 3., 4., 6., 7. in 8. odstavka 250. člena ter 251. čl. 265. in 271. člen tega zakona se smiselno uporabljajo tudi za samostojne subjekte upravljanja.[667]

Nadzor nad izvajanjem zakona in kaznovalne določbe so določene v 7. delu zakona. Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem tega zakona opravljajo inšpektorji in drugi pooblaščeni javni uslužbenci v skladu s posebnimi predpisi, ki urejajo pristojnosti za opravljanje inšpekcijskih nalog s področja pravic intelektualne lastnine.[668]

Upravni nadzor nad izvajanjem tega zakona in predpisov, sprejetih na njegovi podlagi, pa izvaja ministrstvo, pristojno za področje avtorske in sorodnih pravic.[669]

15.5.1.2 Prekrški

Prekrški so urejeni v 296. in naslednjih členih zakona. Relevantni prekrški s področja kolektivnega upravljanja pravic pa so urejeni v 298. in 299. členu.

Z globo od 5.000,00 do 30.000,00 kun se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki uporabi avtorsko delo ali predmet sorodnih pravic, če organizaciji za kolektivno upravljanje

---

[663] ZASP, 271. člen, 2. odstavek.
[664] ZASP, 271. člen, 4. odstavek.
[665] ZASP, 271. člen, 3. odstavek.
[666] ZASP, 271. člen, 5. odstavek.
[667] ZASP, 272. člen.
[668] ZASP, 294. člen.
[669] ZASP, 295. člen.

pravic v dogovorjenem ali vnaprej določenem roku in v dogovorjenem roku ne predloži ustreznih podatkov, s katerimi razpolaga in so potrebni za pobiranje prihodkov iz pravic oziroma delitev zneskov, ki jih dolguje imetnikom pravic. ali vnaprej določeni obliki (prvi odstavek 234. člena).[670]

Z globo od 1.000,00 do 5.000,00 kun se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena odgovorna oseba v pravni osebi.[671]

Z globo od 5.000,00 do 10.000,00 kun se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena fizična oseba, obrtnik ali oseba, ki opravlja drugo samostojno dejavnost, če je prekršek storjen v zvezi z opravljanjem svoje obrtne ali samostojne dejavnosti.[672]

Z globo od 1.000,00 do 5.000,00 kun se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena fizična oseba.[673]

Prekrški nepooblaščenega kolektivnega upravljanja pravic ureja 299. člen. Z globo od 5.000,00 do 50.000,00 kun se tako kaznuje za prekršek pravna oseba, ki stori prekršek:

1) ki ima sedež ali poslovno enoto v Republiki Hrvaški, če opravlja dejavnost kolektivnega upravljanja pravic po tem zakonu brez soglasja Zavoda (prvi odstavek 224. člena in drugi odstavek 225. člena),
2) ki ima sedež ali poslovno enoto v Republiki Hrvaški, če opravlja dejavnost kolektivnega upravljanja pravic po tem zakonu v nasprotju s soglasjem Zavoda, ki mu je bilo izdano v skladu s prvim odstavkom 224. člena ali drugim odstavkom 225. člena tega zakona ali v nasprotju z določbami tega zakona (četrti odstavek 267. člena),
3) ki ima sedež ali poslovno enoto v državi članici Evropske unije, ki ni Republika Hrvaška, če po pravu države, v kateri ima sedež ali poslovno enoto, ne more opravljati dejavnosti kolektivnega upravljanja pravic v tej državi in to dejavnost opravlja v Republiki Hrvaški (tretji odstavek 225. člena in sedmi odstavek 266. člena),
4) ki ima sedež ali poslovno enoto v državi članici Evropske unije, ki ni Republika Hrvaška, če lahko po pravu države, v kateri ima sedež ali poslovno enoto, opravlja dejavnost kolektivnega upravljanja pravic v tej državi, vendar to dejavnost opravlja v Republiki Hrvaški, ne da bi predhodno obvestila Urad o svoji nameri, da bo opravljala to dejavnost v Republiki Hrvaški (tretji odstavek 225. člena in tretji odstavek 266. člena),
5) ki ima sedež ali poslovno enoto v državi članici Evropske unije, ki ni Republika Hrvaška, in v Republiki Hrvaški opravlja dejavnosti kolektivnega upravljanja v

---

[670] ZASP, 298. člen, 1. odstavek.
[671] ZASP, 298. člen, 2. odstavek.
[672] ZASP, 298. člen, 3. odstavek.
[673] ZASP, 298. člen, 4. odstavek.

nasprotju z določbami tega zakona (6. odstavek 267. člena). Z globo od 1.000,00 do 5.000,00 kun se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena odgovorna oseba v pravni osebi. Z globo od 5.000,00 do 30.000,00 kun se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena fizična oseba, obrtnik ali oseba, ki opravlja drugo samostojno dejavnost, če je prekršek storjen v zvezi z opravljanjem svoje obrtne ali samostojne dejavnosti.[674]

Prekrški, izvršeni z namenom pridobitve premoženjske koristi. Tako se z globo od 10.000,00 do 100.000,00 kun kaznuje pravna oseba, če stori prekršek iz 296. do 299. člena tega zakona z namenom pridobitve premoženjske koristi. Z globo od 4.000,00 do 10.000,00 kun se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena odgovorna oseba v pravni osebi. Z globo od 5.000,00 do 100.000,00 kun se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena fizična oseba, obrtnik ali oseba, ki opravlja drugo samostojno dejavnost, če je prekršek storjen v zvezi z opravljanjem svoje obrtne ali samostojne dejavnosti. Z globo od 4.000,00 do 10.000,00 kun se kaznuje za prekršek fizična oseba za prekršek iz prvega odstavka tega člena.[675]

15.5.2 Nemška ureditev

15.5.2.1 Upravni nadzor

Nadzorni organ je **DPMA,** ki opravlja svoje naloge in pristojnosti izključno v javnem interesu.[676] DPMA nadzira, ali KO pravilno izpolnjuje obveznosti, določene s tem zakonom.[677]

Če ima družba sedež v drugi državi članici EU ali pogodbenici Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (EGP) in deluje v Nemčiji, DPMA preverja, ali spoštuje pravila te druge države, ki so bila sprejeta za izvajanje Direktive 2014/26/EU. Kadar nadzor nad družbo temelji na drugih zakonskih določbah, se mora izvajati v sodelovanju z DPMA. Neodvisnost organov, pristojnih za varstvo podatkov, ostaja nedotaknjena.[678]

DPMA lahko **prekliče dovoljenje** iz § 77(1) za opravljanje kolektivnega upravljanja pravic, če:

- je bil razlog za zavrnitev dovoljenja po § 79(1) ob izdaji dovoljenja nadzornemu organu neznan ali se je pojavil kasneje, in pomanjkljivost ni bila odpravljena v roku, ki ga določi nadzorni organ, ali
- je KO kljub opozorilom nadzornega organa večkrat kršila zakonske obveznosti.

---

[674] ZASP, 299. člen.
[675] ZASP, 300. člen.
[676] § 75 VGG.
[677] § 76, 1. odstavek VGG.
[678] § 76, 2., 3. odstavek VGG.

Dovoljenja iz § 77(2) (dovoljenje družbe za kolektivno upravljanje s sedežem v drugi državi članici Evropske unije ali v drugi pogodbenici Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru) ni mogoče preklicati na podlagi druge alineje prvega odstavka tega člena.[679]

O vlogah za izdajo ali preklic dovoljenja odloča nadzorni organ v soglasju z Zveznim kartelnim uradom. Če soglasja ni mogoče doseči, nadzorni organ zadevo predloži Zveznemu ministrstvu za pravosodje in varstvo potrošnikov, katerega navodila (v soglasju z Zveznim ministrstvom za gospodarstvo in energijo) nadomestijo soglasje.[680]

Izdaja dovoljenja, njegov pravnomočni preklic ter prijave po § 82 se objavijo v Zveznem uradnem listu (Bundesanzeiger).[681]

Če KO opravlja dejavnost brez zahtevanega dovoljenja ali brez prijave, ne more uveljavljati avtorskih in sorodnih pravic, ki izhajajo iz zakona o avtorskih pravicah. Prav tako nima pravice do vložitve kazenskih ovadb po § 109 zakona o avtorskih pravicah.[682]

Nadzorni organ lahko sprejme vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da KO pravilno izpolnjuje zakonske obveznosti.[683]

Pri tem lahko prepove nadaljnje poslovanje družbe za kolektivno upravljanje, če:
- opravlja dejavnost brez dovoljenja ali
- večkratno krši obveznosti iz zakona, kljub predhodnim opozorilom nadzornega organa.[684]

Nadzorni organ lahko kadarkoli zahteva informacije o vseh zadevah v zvezi z vodenjem poslovanja ter vpogled v poslovne knjige in drugo dokumentacijo družbe.

Nadzorni organ ima pravico prek svojih pooblaščencev sodelovati na skupščinah članov ter sejah nadzornega sveta, upravnega odbora, nadzornega telesa, predstavništva delegatov in vseh njihovih odborov. Družba mora pravočasno obvestiti nadzorni organ o datumih teh sej.

---

[679] § 80 VGG.
[680] § 81 VGG.
[681] § 83 VGG.
[682] § 84 VGG.
[683] § 85, 1. odstavek VGG.
[684] § 85, 2. odstavek VGG.

Če obstajajo razlogi za domnevo, da oseba, ki je po zakonu ali statutu pooblaščena za zastopanje družbe za kolektivno upravljanje, nima potrebne zanesljivosti za opravljanje svoje funkcije, nadzorni organ določi rok za njeno razrešitev. Nadzorni organ ji lahko do poteka tega roka prepove nadaljnje opravljanje funkcije, če je to nujno za preprečitev hujših posledic.

Če obstaja sum, da določena organizacija potrebuje dovoljenje po § 77, lahko nadzorni organ od nje zahteva vse podatke in dokumente, potrebne za preverjanje te obveznosti.[685]

Posebej so opredeljena pooblastila nadzornega organa glede družb s sedežem v drugih državah EU ali EGP. Če KO s sedežem v drugi državi članici EU ali pogodbenici EGP pri svojem delovanju v Nemčiji krši predpis, sprejet na podlagi Direktive 2014/26/EU te druge države, lahko nemški nadzorni organ posreduje vse ustrezne informacije nadzornemu organu te države. Lahko ga tudi zaprosi, da sprejme ukrepe v okviru svojih pristojnosti. V takšnih primerih se lahko nemški nadzorni organ obrne tudi na strokovno skupino, ustanovljeno v skladu s členom 41 Direktive 2014/26/EU.[686]

Nadzorni organ mora nemudoma odgovoriti na utemeljeno zahtevo po informacijah s strani nadzornega organa druge države članice EU ali pogodbenice EGP, če ta zadeva predpis, sprejet za izvajanje Direktive 2014/26/EU. Če nadzorni organ druge države EU ali EGP zaprosi za ukrepanje proti družbi za kolektivno upravljanje s sedežem v Nemčiji zaradi njene dejavnosti v tej državi, mora nemški nadzorni organ odgovoriti s obrazloženo odločitvijo v treh mesecih.[687]

KO, ki upravlja avtorske ali sorodne pravice, mora:
- nadzorni organ nemudoma obvestiti o vsaki spremembi oseb, ki so po zakonu ali statutu pooblaščene za njeno zastopanje,
- nadzornemu organu brez odlašanja predložiti kopije naslednjih dokumentov (statut in njegove spremembe, tarife, standardne stopnje nadomestil in standardne pogodbe o uporabi ter njihove spremembe, kolektivne pogodbe in njihove spremembe, dogovore o zastopanju in njihove spremembe, sklepe skupščine članov, nadzornega sveta, upravnega odbora, nadzornega telesa ter organa, v katerem sodelujejo upravičenci, ki niso člani, s pravico, ter vseh odborov teh organov, naložbene smernice in njihove spremembe ter potrditev s strani revizorja ali revizijskega združenja v skladu s § 25(3), letno poročilo, poročilo o stanju, revizijsko poročilo in letno poročilo o preglednosti, sodne ali upravne odločbe v zadevah, kjer je družba stranka, če to zahteva nadzorni organ).[688]

---

[685] § 85 VGG.
[686] § 86 VGG.
[687] § 87 VGG.
[688] § 88 VGG.

Za upravne dejavnosti nadzornega organa se uporablja Zakon o upravnem postopku, razen če je v tem zakonu določeno drugače.[689]

Vsaka oseba lahko obvesti nadzorni organ, če meni, da KO krši svoje obveznosti po tem zakonu.[690]

Za izvršbo upravnih aktov, izdanih na podlagi tega zakona, se uporablja Zakon o upravni izvršbi, pri čemer lahko znaša denarna kazen do 100.000 evrov.[691]

Če obstaja upravičen interes, lahko nadzorni organ ugotovi kršitev tega zakona tudi po tem, ko je bila že odpravljena.[692]

Nadzorni organ lahko na svoji spletni strani objavi odločitve glede ukrepov po tem zakonu, vključno z odločitvami, v katerih ugotovi, da v posameznem primeru ni razlogov za ukrepanje. To velja tudi za obrazložitve teh odločitev in ukrepov.

15.5.3 Avstrijska ureditev

15.5.3.1 Upravni nadzor

V četrtem podpoglavju 9. poglavja je urejen nadzor.

Nadzorni organ spremlja, ali KO v Avstriji izpolnjujejo obveznosti po zakonu. Za tuje KO se nadzor omeji na izvajanje Direktive 2014/26/EU. Organ ukrepa tudi proti kolektivnemu upravljanju brez ustreznega dovoljenja.[693]

KO morajo:
- prijaviti vsako spremembo oseb, pooblaščenih za zastopanje,
- posredovati spremembe statuta, tarif, kolektivnih pogodb, licenc, pravil za razdelitev itd.,
- dostaviti poročila in podatke na zahtevo.[694]

Če družba ne izpolnjuje obveznosti, lahko nadzorni organ izda nalog z rokom za odpravo pomanjkljivosti. Če tega ne stori, lahko zahteva razrešitev odgovornega organa.[695]

---

[689] § 89, 1. odstavek VGG.
[690] § 89. člen, 2. odstavek VGG.
[691] § 89. člen, 3. odstavek VGG.
[692] § 89. člen, 4. odstavek VGG.
[693] § 69. člen VerwGesG.
[694] § 70 VerwGesG.
[695] § 71 VerwGesG.

Dovoljenje se odvzame, če družba ne upošteva ukrepov nadzornega organa ali če pogoji za dovoljenje niso več izpolnjeni.[696] Ob preklicu dovoljenja mora nadzorni organ določiti datum prenehanja, ki omogoča nemoteno nadaljevanje upravljanja. V primeru podelitve novega dovoljenja drugi družbi:

- pogodbe preidejo na naslednico,
- dovoljenja ostanejo veljavna, plačila pa se usmerijo novi družbi,
- pogodbe se prenesejo, če upravičenec v 4 tednih ne nasprotuje.[697]

Nameravane spremembe pogojev za pogodbe je treba prijaviti nadzornemu organu, ki lahko spremembe v 4 tednih prepove, če niso primerne.[698]

Nadzorni organ mora na svoji spletni strani objavljati pomembne odločitve, sestavo Urada za avtorske pravice, izdana dovoljenja in druge določene informacije.[699]

Nadzorni organ lahko zaprosi tuje nadzorne organe za informacije ali ukrepanje proti njihovim družbam, ki delujejo v Avstriji. Odgovor mora biti podan v 3 mesecih. V primeru nepravilnosti se lahko vključi strokovna skupina iz Direktive.[700]

Nadzorni organ zastopa Avstrijo pri sodelovanju z Evropsko komisijo v zvezi z večozemeljskimi licencami in poroča ministrstvu o sodelovanju in sestankih.[701]

Kdor upravlja pravice in zahtevke v skupni obliki v interesu več imetnikov pravic brez dovoljenja za upravljanje iz 3. odstavka 1 ali brez upravičenja iz 3. odstavka 2, kot organski predstavnik ali pooblaščenec KO ravna v nasprotju z odredbo nadzornega organa po 71. členu, odstavkih 1, 2 ali 4, stori upravni prekršek in ga nadzorni organ lahko kaznuje z denarno kaznijo do 20.000 evrov. Denarne kazni, ki se lahko naložijo v skladu s 5. členom Zakona o izvrševanju upravnih predpisov iz leta 1991 (BGBl. št. 53), ne smejo v posameznem primeru preseči 10.000 evrov.[702]

Nadzorni organ za družbe za kolektivno upravljanje deluje v okviru Zveznega ministrstva za pravosodje kot samostojni organ. Vodja se imenuje po javnem razpisu. Uradne odločbe se izdajajo pod imenom nadzornega organa. Pritožbe rešuje Zvezno upravno sodišče.[703]

---

[696] § 72 VerwGesG.
[697] § 73 VerwGesG.
[698] § 74 VerwGesG.
[699] § 75 VerwGesG.
[700] § 76 VerwGesG.
[701] § 77 VerwGesG.
[702] § 78 VerwGesG.
[703] § 83 VerwGesG.

15.5.4 Španska ureditev

15.5.4.1 Nadzor

KO, ki so zakonito ustanovljene in imajo sedež na ozemlju Španije, ter želijo v svojem imenu ali v imenu drugih upravljati pravice izkoriščanja ali druge premoženjske pravice v korist več avtorjev ali drugih imetnikov pravic intelektualne lastnine, morajo pridobiti ustrezno dovoljenje Ministrstva za kulturo in šport, da se zagotovi ustrezna zaščita intelektualne lastnine. To dovoljenje mora biti objavljeno v Uradnem listu (*Boletín Oficial del Estado*).[704]

Dovoljenje lahko prekliče **Ministrstvo za kulturo in šport**, če:
- nastane ali se razkrije okoliščina, ki bi lahko bila razlog za zavrnitev dovoljenja, ali
- če KO resno krši zakonske dolžnosti.

V vseh primerih mora ministrstvo predhodno izdati opozorilo in določiti rok najmanj treh mesecev za odpravo nepravilnosti. Preklic začne veljati tri mesece po objavi v Uradnem listu.[705]

Pristojne upravne oblasti v skladu s členom 155 LPI nadzorujejo izpolnjevanje obveznosti KO, njihovih odvisnih pravnih oseb ter neodvisnih upravljavcev pravic, kadar ti opravljajo storitve v Španiji. Lahko izvajajo inšpekcijo in nadzor, ter po potrebi sodelujejo z drugimi javnimi ali zasebnimi subjekti. Lahko tudi zaprosijo pristojne organe drugih držav članic EU za informacije glede kolektivnega upravljanja pravic v teh državah, zlasti v povezavi z organizacijami, ki opravljajo storitve v Španiji.

KO, njihove odvisne pravne osebe in neodvisni upravljavci pravic so dolžni sodelovati z nadzornimi organi in odgovarjati na njihove zahteve za informacije in dokumentacijo.[706]

Člen 155 LPI ureja pristojnosti javnih organov. **Ministrstvu za kulturo in šport** pripadajo naslednje naloge:
- preverjanje pogojev za začetek dejavnosti in odvzem dovoljenja,
- odobritev sprememb statutov organizacij, ki imajo dovoljenje iz člena 147. Če v treh mesecih po prošnji ni odgovora, se šteje, da je bila sprememba odobrena,
- sprejem obvestil o začetku dejavnosti od organizacij s sedežem zunaj Španije ali od neodvisnih upravljavcev ter objava seznama teh subjektov na spletni strani ministrstva.

---

[704] LPI, 147. člen.
[705] LPI, 149. člen.
[706] LPI, 154. člen.

Avtonomne skupnosti so pristojne za inšpekcijski in disciplinski nadzor, če več kot 50 % članov organizacije ali njihovih pooblastiteljev ter glavno območje zbiranja nadomestil sodita na njihovo ozemlje (več kot 60 %). To se preverja vsaki dve leti.

Če pogoji iz prejšnjega odstavka niso izpolnjeni, so vse **nadzorne naloge v pristojnosti Ministrstva za kulturo in šport.**

15.5.4.2 Sankcije

KO, njihovi odvisni subjekti in neodvisni upravljavci nosijo upravno odgovornost za kršitve, storjene pri opravljanju svojih funkcij, v skladu s tem zakonom.

Izvajanje pooblastila za sankcioniranje pripada pristojnemu upravnemu organu iz člena 155. Prepoved opravljanja dejavnosti vedno določi Ministrstvo za kulturo in šport. Če je pristojno Ministrstvo za kulturo in šport, sankcije izreka:
- za zelo hude kršitve: minister,
- za hude in lažje kršitve: državni sekretar.

Postopek vodi Generalni poddirektor za intelektualno lastnino.

Postopek se vodi skladno z Zakonom 39/2015 in Zakonom 40/2015. Rok za odločitev je 18 mesecev za zelo hude kršitve, 12 mesecev za hude kršitve.

Če subjekt iz druge države EU v Španiji krši zakonodajo svoje države, lahko španski organ obvesti pristojni organ te države in zahteva ukrepanje.

Subjekti izven EU, ki opravljajo storitve v Španiji, so za kršitve odgovorni pod enakimi pogoji kot domače organizacije.[707]

Kršitve so razvrščene v:

1) zelo hude kršitve:
- očitna neučinkovitost pri upravljanju pravic,
- hude in ponavljajoče se kršitve ciljev iz statuta,
- kršitev obveznosti iz člena 156.2 LPI,
- upravljanje brez predhodnega dovoljenja iz člena 147,
- huda kršitev obveznosti iz naslova IV,

2) hude kršitve:
- kršitev pogojev pogodbe iz člena 157,
- nepravična razdelitev sredstev,
- kršitev obveznosti iz členov 163(1,2), 165, 168, 173, 175(2,3), 177, 178, 180, 183, 186–187, 189 itd.,
- oviranje nadzora s strani upravnih organov,

---

[707] LPI, 190. člen.

- neupoštevanje postopka za reševanje pritožb iz člena 159(o) LPI,
- neprijava začetka dejavnosti iz členov 151.1 in 153.1.

3) Lahke kršitve:
- Neodzivnost na zahteve javnih organov iz člena 154.
- Kršitve obveznih določb, ki niso opredeljene kot hude ali zelo hude.[708]

Sankcije so prav tako določene glede na težo kršitve:
1) za zelo hude kršitve:
- prepoved opravljanja dejavnosti do 5 let (po 3 mesecih od objave),
- globa: 1–2 % letnega prihodka ali 400.001–800.000 evrov,

2) za hude kršitve:
- globa do 1 % letnega prihodka ali 200.001–400.000 evrov.

3) za lahke kršitve:
- globa do 200.000 evrov ali do 0,5 % letnega prihodka.

Sankcije za zelo hude kršitve se vselej objavijo v Uradnem listu po pravnomočnosti. Objava sankcij za hude kršitve v uradnem listu pa je mogoča po pravnomočnosti, ni pa obvezna.

Če je kršitelj odvisni subjekt, se pri določanju globe upošteva prihodek matične organizacije. Sankcije se odmerjajo po merilih iz člena 29 Zakona 40/2015.

Če sankcijo izreče ministrstvo, velja Uredba o izterjavi (RD 939/2005). Sicer veljajo pravila pristojnih uprav. Uporabi se člen 85 Zakona 39/2015 za primere priznanja odgovornosti.

Ob začetku postopka za zelo hudo kršitev ali opozorilu (čl. 149) in če obstajajo utemeljeni razlogi, lahko pristojni organ, z dovoljenjem sodišča, razreši vodstvo organizacije in imenuje začasnega upravitelja:
- mandat: 6 mesecev (podaljšljivo),
- stroški bremenijo organizacijo,
- cilj: ureditev delovanja, pregled poslovanja, zagotavljanje zakonitega ravnanja.[709]

Komisija za intelektualno lastnino je bila ustanovljena kot kolegijski organ na nacionalni ravni, pod okriljem Ministrstva za kulturo in šport. Izvaja tudi funkcije nadzora.[710]

---

[708] LPI, 191. člen.
[709] LPI, 192. člen.
[710] LPI, 193. člen.

6.5. Tabelarični primerjalno pravni pregled

	EVROPSKA UNIJA	SLOVENIJA	HRVAŠKA	NEMČIJA	AVSTRIJA	ŠPANIJA
PRAVNI VIR	Direktiva 2014/26/EU	ZKUASP	*Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima* (zadnjič spremenjen z novelo, objavljeno v Narodne Novine, br. 111/21)	*Gesetz zur Umsetzung der Richtlinie 2014/26/EU über die kollektive Wahrnehmung von Urheber- und verwandten Schutzrechten und die Vergabe von Mehrgebietslizenzen für Rechte an Musikwerken für die Online-Nutzung im Binnenmarkt sowie zur Änderung des Verfahrens betreffend die Geräte- und Speichermedienvergütung*, VG-Richtlinie-Umsetzungsgesetz (BGBl. 2016 I S. 1190), zadnja sprememba objavljena v BGBl. 2024 I Nr. 323)[711]	*Bundesgesetz über Verwertungsgesellschaften; Verwertungsgesellschafteng esetz – VerwGesG* (BGBl. I Nr. 27/16, 244/21, 138/23)[712]	*Real Decreto Legislativo 1/1996, de 12 de abril, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Propiedad Intelectual, regularizando, aclarando y armonizando las disposiciones legales vigentes sobre la materia* (BOE» núm. 97, de 22/04/1996, zadnja sprememba 30. 3. 2022)[713]
KO			216/2: kumulativno opredeljeni vsi pogoji za obstoj KO (v lasti ali pod	2/pogoji opredeljeni kot v RS	2/1 pogoji kot v RS	147/kumulativni pogoji

[711] https://www.gesetze-im-internet.de/vgg/BJNR119010016.html (30. 4. 2025)
[712] https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20009532 (30. 4. 2025)
[713] https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1996-8930&tn=1&p=20220330 (30. 4. 2025)

			nadzorom in je nepridobitna)			
V RAZMERJU DO IMETNIKOV PRAVIC			230/ splošna skupščina članov in njene pristojnosti 247/ letno poročanje imetnikom pravic	16/načelo sodelovanja članov in imetnikov pravic 17, 18, 19/splošna skupščina članov 20/sodelovanje pooblaščenih oseb, ki niso člani	12/članstvo 13/organi družbe za kolektivno upravljanje 14, 15/skupščina članov 16/zbor delegatov 17/zbori upravičencev 18/zbori kurij	160/skupščina 181/obveščanje vsako leto
NADZORNO TELO NAD POSLOVODSTVOM (NADZORNI ODBOR)			231	22/nadzorni odbor	19/nadzorni svet	162/notranji nadzorni organ
KDO IZVAJA NADZOR NAD IZVAJANJEM ZAKONA			Zavod za intelektualno lastnino Republike Hrvaške	75/Nemški patentni inštitut (Deutsches Patent- und Markenamt	Aufsichtsbehörde für Verwertungsgesellschaften	155/Ministrstvo za kulturo in šport Avtonomne skupnosti
NADZORNI UKREPI PRISTOJNEGA ORGANA			9. poglavje 267: inšpekcijski nadzor inšpektorjev Zavoda	89/Zakon o upravnem postopku, če ni v zakonu drugače določeno		
UKREPI V PRIMERU KRŠITEV			267/odprava kršitev v določenem roku, odvzem dovoljenja/prepoved opravljanja dejavnosti na ozemlju RH +	80, 81/Preklic dovoljenja 85/Prepoved nadaljnjega poslovanja 83/Objava ukrepa v UL 85/Razrešitev organa za zastopanje KO	71/rok za odpravo kršitev, razrešitev odgovornega organa 72/odvzem dovoljenja	192/globe, opozorilo, začasni upravitelj 149/preklic dovoljenja, opozorilo

			javna objava ukrepov + obveščanje županij oz mesta Zagreb o ukrepih	89/objava odločitev glede ukrepov na spletni strani nadzornega organa 90/Ugotovitev kršitve		
PREKRŠKI			298, 299, 300	Po Zakonu o upravnem postopku Posebej ni urejeno	78/če krši ukrepe nadzornega organa, upravlja brez dovoljenja	191
POSREDOVANJE PODATKOV NA ZAHTEVO			249/Imetnikom pravic, uporabnikom, KO, ki jih zastopa	54/obveščanje po uradni dolžnosti 55/imetnikom pravic na zahtevo	41/imetnikom pravic 42/drugim organizacijam letno	181/obveščanje imetnikov pravic 182/drugim KO 183/informacije na zahtevo
JAVNA OBJAVA PODATKOV			250/podatki 251/letno poročilo o transparentnosti (za 5 let)	56/ podatki 58/letno poročilo (5 let) o preglednosti, vključno z revizorjevim potrdilom o letnem poročilu in pregledno izjavo ali morebitnimi ugotovitvami, v celoti na svoji spletni strani	41/letno poročilo 44/na spletni strani, letno poročilo za 7 let	185/na spletni strani

15.6 PRIPOROČILA

Priporočilo št. 42:

NADZOR

Nadzor je večstopenjski – najprej priporočila, nato opozorila, šele nato ukrepi.

Predlagamo izrecno opredelitev v ZKUASP, da ima Urad inšpekcijski nadzor (in ne nadzor), zaradi večje jasnosti, čeprav je po našem mnenju že sedaj v ZKUASP zadostna podlaga za uvedbo inšpekcije in izvajanje inšpekcijskega nadzora.

Z vidika ponavljajočih se kršitev in preprečevanja novih podobnih kršitev predlagamo dopolnitev ZKUASP po vzoru četrtega odstavka § 89 nemškega VGG, da če obstaja upravičen interes, lahko nadzorni organ ugotovi kršitev tega zakona tudi po tem, ko je bila že odpravljena.

Sankcije in inšpekcijski ukrepi

ZKUASP je podnormiran, ker ne razvrsti kršitev po teži, temveč v okviru nadzora daje samo dve kazni: odvzem izdanega dovoljenja in odpoklic članov poslovodstva KO. Bilo bi smiselno tako kot v španskem pravu razvrstiti kršitve, zato da bi lahko Urad ukrepe sorazmerno prilagodil. Odpoklic članov bi bil smiseln za hude in zelo hude kršitve. Odvzem dovoljenja kot takega pa niti ni smiseln ukrep, zelo je malo verjetno, da bo kdaj sploh izrečen zaradi kršitev KO. Odvzem dovoljenja je smiselno vezati samo na okoliščino, da bi druga pravna oseba ali druga obstoječa KO pravice lahko učinkoviteje upravljala. V primerih lažjih kršitev pa bi zadostovalo opozorilo in naložitev odprave kršitev, s kombinacijo denarne kazni po 298. členu ZUP.

Predlagamo naslednjo razvrstitev kršitev:
1) zelo hude kršitve:

e) Očitna neučinkovitost pri upravljanju pravic.
f) Hude in ponavljajoče se kršitve ciljev iz statuta.
g) Upravljanje pravic brez predhodnega dovoljenja.
h) Huda kršitev obveznosti podeljevanja dovoljenj za uporabo repertoarja.

2) Hude kršitve:

f) Kršitev zahtev v zvezi z vsebino pogodbe med KO in imetniki pravic.
g) Nepravična razdelitev sredstev.
h) Kršitev obveznosti zagotavljanja dajanja licenc pod enakimi pogoji, neupoštevanje enotne sodne prakse v zvezi z obveznostmi uporabnikov

i) Oviranje nadzora s strani upravnih organov.
j) Neupoštevanje postopka za reševanje pritožb.

3) Lažje kršitve:

c) Neodzivnost na zahteve pristojnega organa za informacije.
d) Druge kršitve, ki niso opredeljene kot hude ali zelo hude.

Pomembno bi bilo tudi, da Urad vse odločbe objavi na spletni strani, ne samo pravnomočne odločbe o odvzemu dovoljenja. Zato predlagamo dopolnitev ZKUASP s členom »Pristojni organ lahko na svoji spletni strani objavi odločitve glede ukrepov po tem zakonu, vključno z odločitvami, v katerih ugotovi, da v posameznem primeru ni razlogov za ukrepanje. To velja tudi za obrazložitve teh odločitev in ukrepov.«

V okviru prekrškovne odgovornosti bi bilo smiselno uvesti oportunitetno načelo pri odgovornosti pravne osebe (in ne odgovorne osebe) in opredeliti višje kazni za odgovorne osebe.

V okviru kazenske odgovornosti se priporoča opredelitev novega kaznivega dejanja oškodovanja imetnikov avtorskih in sorodnih pravic s prijavo pravice s strani neupravičene osebe, v členu 259.a KZ-1: »Posredna ponareditev uradne listine, knjige, evidenc organizacije za kolektivno upravljanje avtorske ali sorodnih pravic, spisa ali arhivskega gradiva
(1) Kdor povzroči, da so podatki, ki so pomembni za pravice ali pravna razmerja, v javnih listinah, knjigah, datotekah ali registrih ali v evidencah KO po zakonu, ki ureja kolektivno upravljanje avtorskih in sorodnih pravic, navedeni kot obstoječi ali izvedeni, čeprav sploh ne obstajajo ali niso bili izvedeni oziroma so bili izvedeni na drug način ali s strani osebe, ki za to ni bila pooblaščena, ali s strani druge osebe, se kaznuje z zaporom do treh let ali z denarno kaznijo.
(2) Enako se kaznuje tudi tisti, ki za zavajanje v pravnih odnosih uporabi lažno potrditev ali shranjevanje podatkov, kot je opisano v odstavku 1.
(3) Če storilec deluje za plačilo ali z namenom, da obogati sebe ali tretjo osebo ali da škodi drugi osebi, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do petih let.
(4) Poskus je kazniv.«

Alternativa pa bi bila preoblikovanje 148. člena KZ-1 (ki bi moralo biti bolj splošno in varovati ne le avtorske, ampak tudi sorodne pravice) tako da bi bila posebna oblika tega kaznivega dejanja, ki jo izvrši,
- kdor pri KO naklepno prijavi določeno pravico zase ali za tretjo osebo, pa do tega ni upravičen oziroma ni upravičena tretja oseba,
- pa zato izplačila KO prejema neupravičena oseba;
- kot naklepno;
- s koristoljubnim namenom;
- pri čemer on ali tretji dejansko pridobi premoženjsko korist.

Urad naj vse odločbe objavi na spletni strani, ne samo pravnomočnih odločb o odvzemu dovoljenja. Zato predlagamo dopolnitev ZKUASP: »Pristojni organ lahko na svoji spletni strani objavi odločitve glede ukrepov po tem zakonu, vključno z odločitvami, v katerih ugotovi, da v posameznem primeru ni razlogov za ukrepanje. To velja tudi za obrazložitve teh odločitev in ukrepov.«

16 KO V SLOVENIJI

V nadaljevanju tega poglavja so predstavljene vse KO v RS, ki imajo dovoljenje Urada za kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic, in sicer Društvo KOPRIVA, k.o., SAZOR GIZ, k.o., AIPA, k.o., IPF, k.o., ZAMP – Združenje avtorjev Slovenije, k.o. in Združenje SAZAS k.o. Opravljen je pregled bistvenih vsebin, ki so v skladu z 39. členom ZKUASP obvezno za javnost prosto dostopno objavljene na spletni strani posamezne KO. Zajeti so zadnji sprejeti akti KO, ki v določenih primerih vsebujejo tudi določbe, ki se nanašajo na pravice, za katera KO (še) nimajo dovoljenja za kolektivno upravljanje, in ki se uporabljajo šele od dneva dokončnosti dovoljenja Urada za njihovo kolektivno upravljanje.

16.1 DRUŠTVO KOPRIVA, K.O.

Dovoljenje za kolektivno upravljanje pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe, pri čemer se to nanaša zgolj na delitev nadomestil KO, ki imajo dovoljenje za razdeljevanje nadomestil med upravičene imetnike pravic, je bilo Društvu KOPRIVA, k.o. izdano šele leta 2019[714], kar je 24 let od uveljavitve ZASP, ki je za to pravico določil obvezno kolektivno upravljanje. Glede na navedeno si v nadaljevanju najprej na kratko poglejmo, kako je bilo kolektivno upravljanje pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe, urejeno pred izdajo (stalnega) dovoljenja Društvu KOPRIVA, k.o.

16.1.1 Začasna dovoljenja pred (stalnim) dovoljenjem Društva KOPRIVA k.o.

ZASP je do uveljavitve ZKUASP določal, da če se v enem letu od njegove uveljavitve ne ustanovijo ustrezne KO, lahko Urad izda začasno dovoljenje za kolektivno uveljavljanje določenih pravic pravni osebi, ki ne izpolnjuje zakonsko določenih pogojev.[715] Na tej podlagi je Urad izdal začasno dovoljenje Avtorski agenciji za Slovenijo (AAS) za kolektivno uveljavljanje avtorskih in sorodnih pravic v primeru privatnega in drugega lastnega reproduciranja.[716] To dovoljenje je veljalo od 3. oktobra 1997 do 1. julija 2006. Do 12.novembra 2007 te pravice ni upravljal nihče.[717]

12. novembra 2007 je nato Urad IPF, k.o. izdal začasno dovoljenje za kolektivno upravljanje pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje

---

[714] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-9/2017-68/102 z dne 26. 7. 2019, 1.–2. točka izreka.

[715] Tedaj ZASP, 189. člen, 3. odstavek. ZKUASP (kot tudi veljavni ZASP) navedene določbe ne pozna.

[716] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 800-3/96 z dne 3. 10. 1997, 1. točka izreka.

[717] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Začasno dovoljenje št. 31223-8/2007-2 z dne 12. 11. 2007, str. 3.

varovanih del, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe iz 50. člena ZASP, razen za pravico avtorjev in založnikov del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov do nadomestila za fotokopiranje njihovih del, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe iz 50. člena ZASP. Dovoljenje je veljalo od 12. novembra 2007 do 31. decembra 2009.[718]

V obeh navedenih primerih začasnih dovoljenj sta AAS oziroma kasneje IPF, k.o., tako kot danes Društvo KOPRIVA, k.o., zgolj zbirala nadomestila od uporabnikov in nato ta zbrana sredstva dalje razdeljevala pristojnim KO.

Urad je v letu 2010 tudi izdal stališče, da se začasno dovoljenje v skladu s 189. členom ZASP izda, ko niso izpolnjeni pogoji za izdajo stalnega dovoljenja, ter, da je to zgolj možnost, ne pa obveznost[719]. Odločitev o izdaji začasnega dovoljenja je bila na strani Urada po prosti presoji[720]. Urad je nadaljeval, da zbrana nadomestila iz naslova privatnega in drugega lastnega reproduciranja pripadajo vsem upravičencem skupno[721], ti pa morajo izkazati, da so uredili medsebojna razmerja, še posebej medsebojni ključ delitve. Zakon resda določa posebne primere delitve[722], ki pa predstavljajo delitveno razmerje zgolj na prvi, osnovni ravni, nadaljnja pravila delitve oziroma ključ delitve med npr. avtorje različnih avtorskih del ali med različne izvajalce ali ključ delitve med filmskimi producenti in proizvajalci fonogramov pa morajo upravičenci še vedno določiti sami[723].[724]

---

[718] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Začasno dovoljenje št. 31223-8/2007-2 z dne 12. 11. 2007, 1.–3. točka.

[719] Tako tudi pozneje izdana UPRS, Sodba I U 152/2013, 12. 11. 2013, 14. točka.

[720] Npr. (začasno) dovoljenje ni bilo izdano, v kolikor vlagatelj zahteve za izdajo ni izkazal, da bo lahko pravico učinkovito upravljal. UPRS, Sodba in sklep I U 948/2015, 18. 10. 2016, 10. točka; UPRS, Sodba I U 1183/2012, 3. 4. 2013, 9. odstavek obrazložitve; UPRS, Sodba I U 54/2014, 23. 9. 2014, 17. in 19. odstavek obrazložitve; UPRS, Sodba I U 497/2013, 21. 1. 2014, 12. odstavek obrazložitve; UPRS, Sodba I U 1080/2010, 15. 3. 2011, 14. odstavek obrazložitve; UPRS, Sodba I U 152/2013, 12. 11. 2013, 12. točka; VSRS, Sodba X Ips 221/2011, 11. 7. 2012, 19. točka.

[721] Tedaj ZASP/08, 39. člen, 1. odstavek. Danes ZKUASP, 46. člen, 1. odstavek.
Zato s pravico do nadomestila učinkovito upravlja samo tista KO, v katero so vključene vse raznovrstne kategorije imetnikov pravic, upravičenih do tega nadomestila (na podlagi članstva v KO ali pa danega pooblastila že obstoječi KO), torej avtorji, izvajalci, proizvajalci fonogramov in filmski producenti. VSRS, Sodba X Ips 221/2011, 11. 7. 2012, 16. točka; podobno tudi UPRS v sodbah: UPRS, Sodba I U 54/2014, 23. 9. 2014, 17. odstavek obrazložitve; UPRS, Sodba I U 1183/2012, 3. 4. 2013, 10. odstavek obrazložitve.
Ker pravičnega nadomestila tako ni mogoče podeliti zgolj za eno kategorijo upravičencev, je še manj mogoče dovoljenje podeliti le za en del upravičencev iz te ene kategorije. UPRS, Sodba I U 497/2013, 21. 1. 2014, 8. odstavek obrazložitve; UPRS, Sodba I U 1080/2010, 15. 3. 2011, 23. odstavek obrazložitve.

[722] Tedaj ZASP/08, 154. člen, 1.–2. odstavek. Danes ZKUASP, 31. člen, 1.–2. odstavek.

[723] Tako tudi pozneje izdane sodbe UPRS. UPRS, Sodba I U 1150/2010, 15. 3. 2011, 12. odstavek obrazložitve; UPRS, Sodba I U 1080/2010, 15. 3. 2011, 18. odstavek obrazložitve; UPRS, Sodba I U 152/2013, 12. 11. 2013, 12. točka.

[724] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, 2010.

Kovšca Pušenjak je za osrednji problem, da stalno dovoljenje tako dolgo ni bilo izdano, navedla Urad, ker da neprestano podaja zahteve za dopolnitve vlog ter tako zavlačuje postopke in povzroča občutek in stanje pravne (ne)varnosti.[725] Urad pa je že v letu 2013 izdal pojasnilo, v katerem je med drugim pozval stranke v postopkih, da naj vlagajo popolne vloge, ki ne temeljijo na enakem ali podobnem dejanskem stanju, na podlagi katerega so zahteve vselej zavrnjene, saj s tem zavlačujejo postopke.[726]

V času, ko nobena KO ni imela veljavnega dovoljenja za kolektivno upravljanje navedene pravice, se je ta pravica (do izdaje dovoljenja Urada KO) lahko upravljala tudi individualno[727], zato so npr. proizvajalci fonogramov sami imeli pravico uveljavljanja zahtevkov.[728]

Čez skoraj polno desetletje od prenehanja veljavnosti začasnega dovoljenja IPF, k.o. pa je Urad podelil stalno dovoljenje Društvu KOPRIVA, k.o.

16.1.2 Dovoljenje

S 26. julijem 2019 je Urad (stalno) dovoljenje za kolektivno upravljanje pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe iz 50. člena ZASP[729] in ki pripada avtorjem, izvajalcem, proizvajalcem fonogramov in filmskim producentom, izdal Društvu KOPRIVA, k.o. Dovoljenje zajema samo delitev nadomestil KO, ki imajo dovoljenje za razdeljevanje nadomestil med upravičene imetnike pravic[730].[731]

16.1.3 Viri financiranja opravljanja dejavnosti in nalog KO

Viri opravljanja nalog Društva KOPRIVA, k.o. so:
- zbrana nadomestila in prihodki iz bančnih depozitov,
- sredstva, ki so bila pridobljena z opravljanjem administrativno-tehničnih nalog za drugo KO s tem, da so ta sredstva lahko namenjena le za znižanje stroškov poslovanja,

---

[725] Kovšca Pušenjak, 2018, str. 9–11.
[726] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, 2013.
[727] Tedaj ZASP/01, 189. člen, 4. odstavek. Danes ZKUASP, 75. člen.
[728] VSL, Sodba V Cpg 828/2017, 7. 11. 2017, točki 11. in 12; VSRS, Sodba III Ips 33/2014, 29. 9. 2015, 10. točka.
[729] ZASP, 37. člen.
[730] Društvo KOPRIVA, k.o. je dolžna deliti sredstva tistim KO, ki se v času vsakokratne delitve izkažejo z ustreznimi dovoljenji za delitev, upoštevaje zakonsko določenega delilnega ključa, pri čemer ni treba, da bi bilo kar koli od tega navedeno v izreku dovoljenja, izdanega temu društvu. UPRS, Sodba I U 610/2020-36, 13. 7. 2021, 29. točka.
[731] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-9/2017-68/102 z dne 26. 7. 2019, 1.–2. točka izreka.

– donacije in morebitna druga lastna sredstva.[732]

16.1.4 Članstvo

Članice so lahko KO, ki:
– upravljajo pravice imetnikov, upravičenih do nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe iz 50. člena ZASP, in
– imajo dovoljenje za razdeljevanje teh nadomestil med upravičene imetnike pravic in
– Društvo KOPRIVA, k.o. pooblastijo za upravljanje pravice do teh nadomestil ter se ob včlanitvi pisno zavežejo, da bodo prejeta sredstva razdelila in izplačala upravičenim imetnikom pravic najpozneje v septembru leta, v katerem jih je Društvo KOPRIVA, k.o. prejela.[733]

16.1.5 Organi upravljanja

16.1.5.1 Skupščina

Društvo KOPRIVA, k.o. ima tri članice: AIPA, k.o., IPF, k.o. in ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o. Vsak član ima en glas, skupno torej 3 glasovalne pravice v skupščini[734].[735]

Odločanje:
– sklepčnost: če je na seji prisotnih najmanj polovica vseh članov. V kolikor sta prisotna samo dva člana, pa se mora odločitev sprejeti soglasno;
– pravila o delitvi zbranih nadomestil: odloča se lahko, če so prisotne vse članice posamezne kategorije imetnikov pravic, na katere se nanaša delež nadomestila, ki pripada tej kategoriji imetnikov pravic po delilnem ključu iz prvega odstavka 31. člena ZKUASP – avtorji, izvajalci in proizvajalci fonogramov oziroma filmski producenti. Pravila so sprejeta, če s tem soglašajo vse članice, ki predstavljajo imetnike pravic posamezne kategorije;
– vprašanja, ki se nanašajo na posamezno kategorijo imetnikov pravic: odloča vsak član, če glede na dovoljenje za delitev predstavlja imetnike pravic te kategorije;
– posamezno vprašanje, ki se nanaša izključno na imetnike pravic posamezne kategorije: posamezna kategorija imetnikov pravic odloča samostojno;
– sprejetje skupščinskega sklepa: z dvotretjinsko večino navzočih glasovalnih pravic, razen kadar se potrjuje pogodbo z zunanjim izvajalcem ali njene spremembe ali

---

[732] Statut Društva KOPRIVA, k.o., 50. člen, 1. odstavek.
[733] Prav tam, 36. člen, 1. odstavek.
[734] Podatki, dostopni na dan 29. 8. 2025.
[735] Članstvo, Društvo KOPRIVA, k.o., e-vir.

sprejema statut ali njegove spremembe, ko je potrebna tričetrtinska večina navzočih glasovalnih pravic.[736]

Skupščina na vsaki seji posebej imenuje predsednika skupščine izmed prisotnih predstavnikov članov. Sklic in izvedba skupščine pa sta mogoča tudi na daljavo, o čemer odloča poslovodstvo.[737]

16.1.5.2 Poslovodstvo

Poslovodstvo ima enega člana. Poslovodstvo je s strani nadzornega odbora imenovano za štiri leta z možnostjo ponovnega imenovanja.[738]

16.1.5.3 Nadzorni odbor

Nadzorni odbor Društva KOPRIVA, k.o. ima 7 članov, ki jih imenuje skupščina. Posamezne kategorije imetnikov pravic so zastopane po naslednjem ključu: 3 člani iz avtorskega dela, 2 člana iz izvajalskega dela ter 2 člana iz proizvajalsko-producentskega dela. Vsak član KO predlaga po enega člana Nadzornega odbora glede na imetnike pravic, ki jih predstavlja po svojem dovoljenju za delitev:

1. avtorski del:
   - 1 član izmed soavtorjev avdiovizualnih del,
   - 1 član izmed avtorjev glasbe in
   - 1 član izmed avtorjev literarnih del;
2. izvajalski del:
   - 1 član izmed izvajalcev, katerih izvedbe so posnete na videogramih in
   - 1 član izmed izvajalcev, katerih izvedbe so posnete na fonogramih;
3. proizvajalsko-producentski del:
   - 1 član izmed proizvajalcev fonogramov in
   - 1 član izmed filmskih producentov.

Člani nadzornega odbora so izvoljeni za 4 leta z možnostjo ponovnega imenovanja, predsednik pa za 2 leti.

Statut Društva KOPRIVA k.o. določa, da so naloge nadzornega odbora poleg tistih, ki jih določa ZKUASP, tudi:

- odločanje o pravilih o obvladovanju tveganj, odobritvi nakupa, prodaje ali hipotek na nepremičninah ter odobritvi najemu posojil ali zagotavljanju zavarovanja za posojila,

---

[736] Statut Društva KOPRIVA, k.o., 41. člen, 3.–6. odstavek.
[737] Prav tam, 42.a člen, 44. člen, 12. alineja in 45. člen.
[738] Prav tam, 46. člen, 2.–4. odstavek.

– dajanju soglasja k odpovedi pogodbe z zunanjim izvajalcem, sklenitvi poslov, ki so stroški poslovanja KO in katerih vrednost presega 10.000 evrov letno, ter dajanju soglasja pred vložitvijo zbranih sredstev v depozit.[739]

Sklepčnost je podana, če je navzočih najmanj 4 članov in najmanj 1 iz vsake kategorije imetnikov pravic, kadar se odloča o imenovanju poslovodstva pa, če je navzočih najmanj 6 od 7 članov oziroma najmanj 4 članov pol ure po začetku seje, če ob sklicani uri ni navzočih najmanj 6 članov.[740]

Skupščina Društva KOPRIVA, k.o. je dne 19. 7. 2023 sprejela sklepa 6 in 7, v skladu s katerima je vsakemu članu Nadzornega odbora Društva KOPRIVA, k.o. mesečno izplačano nadomestilo v višini 720 evrov bruto za opravljanje funkcije v odboru, predsedniku Nadzornega odbora pa pripada še 20 % višje nadomestilo. Vsak član je za vsako sejo, na kateri je fizično navzoč, tudi upravičen do sejnine v višini 190 evrov bruto ter do povrnitve potnih in drugih stroškov, ki se navezuje na opravljanje funkcije po predhodni odobritvi predsednika odbora. V primeru korespondenčne seje, člani nadzornega odbora niso upravičeni do sejnine. Skupščina je odločila tudi, da se denarne vrednosti prejemkov članov nadzornega odbora redno in letno usklajujejo s povprečnim indeksom rasti cen življenjskih potrebščin na način, da se zneski za posamezno leto na dan 1. 9. leta, na katerega se nanašajo, revalorizirajo gledano na dan 1. 9. istega leta.[741]

16.1.6 Sklenjeni skupni sporazumi in tarife

Društvo KOPRIVA, k.o. je s Trgovinsko zbornico Slovenije sklenila Skupni sporazum za določitev višine nadomestil za tonsko in/ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe, s katerim je bila določena višina nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje, nanašajoč na tonsko in/ali vizualno snemanje, ki pripada vsem upravičenim imetnikom pravic skupno, ter zaradi ureditve načinov poročanja zavezancev.[742] Zneski v navedenem skupnem sporazumu so bili nazadnje revalorizirani z julijem 2025.[743]

---

[739] Prav tam, 47. člen, 1.–4. odstavek in 48. člen.
[740] Prav tam, 47. člen, 13.–14. odstavek.
[741] Skupščina Društva KOPRIVA, k.o., 2023, str. 4–5.
[742] Skupni sporazum za določitev višine nadomestil za tonsko in/ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe, 1. člen, 3. alineja.
[743] Revalorizacija denarnih vrednosti zneskov obračunskih osnov in zneskov nadomestil po Skupnem sporazumu za določitev višine nadomestil za tonsko in/ali vizualno snemanje, ki se vrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe.

16.1.7 Delitev zbranih honorarjev

Zbrana nadomestila dodeljuje in izplačuje med KO, ki imajo dovoljenje za razdeljevanje navedenega nadomestila upravičenim imetnikom pravic, v skladu s prvim odstavkom 31. člena ZKUASP in Pravili o delitvi zbranih nadomestil, ki jih je sprejela skupščina Društva KOPRIVA, k.o. Najprej se razdelijo med upravičene kategorije imetnikov pravic, kot to ureja določba posebne delitve v ZKUASP:
– 40 % KO, ki predstavljajo avtorje,
– 30 % KO, ki predstavljajo izvajalce in
– 30 % KO, ki predstavljajo proizvajalce fonogramov oziroma filmske producente.

Nato se nadomestila nadalje delijo:
1. avtorski del:
   – 40,75 % AIPA, k.o.,
   – 40,75 % Združenje SAZAS, k.o.,
   – 11,50 % ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o. in
   – 7 % rezervacije, pri čemer 50 % te rezervacije pripada avtorjem likovnih del, 50 % pa avtorjem fotografskih del;
2. izvajalski del:
   – 50 % AIPA; k.o.,
   – 50 % IPF, k.o.;
3. proizvajalsko-producentski del:
   – 50 % AIPA; k.o.,
   – 50 % IPF, k.o.[744].[745]

KO, ki imajo dovoljenje za razdeljevanje navedenega nadomestila upravičenim imetnikom, nadalje nadomestilo razdeljujejo v skladu pravili, ki jih sprejme skupščina te KO.

Rezervacije, ki so ustvarjene za upravičence do nadomestila, ki svoje KO z dovoljenjem za delitev zbranih nadomestil za tonsko in vizualno snemanje pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe nimajo, pa se hranijo do ustanovitve KO na računu Društva KOPRIVA, k.o.,[746] pri čemer zastaralni roki v razmerju med imetnikom pravice in Društvom KOPRIVA, k.o. ne tečejo.[747]

---

[744] Delež, ki pripade vsem proizvajalcem fonogramov, je treba naprej razdeliti med vse proizvajalce fonogramov. Šele tako se določi delež posameznega proizvajalca fonogramov, ki je upravičenec do nadomestila. Uporabljena merila za takšno delitev pa ne smejo biti samovoljna, nadomestilo mora biti pravično. VSL, Sodba V Cpg 744/2018, 30. 8. 2018, 13. točka.
[745] Pravila o delitvi zbranih nadomestilih Društva KOPRIVA, k.o., 2. člen.
[746] Prav tam, 2. člen, 3. odstavek.
[747] Statut Društva KOPRIVA, k.o., 52. člen, 3. odstavek; Pravila o nerazdeljenih nadomestilih Društva KOPRIVA, k.o., 1. člen, 2. odstavek.

Društvo KOPRIVA, k.o. zbrana nadomestila dodeljuje in izplačuje kvartalno[748] oziroma čim prej, a najpozneje v treh mesecih po koncu poslovnega leta, v katerem so bila zbrana.[749]

16.1.8 Uporaba nerazdeljenih zneskov honorarjev

Društvo KOPRIVA, k.o. nima in ne more imeti nerazdeljenih nadomestil.[750]

16.1.9 Politika vlaganja honorarjev v bančne depozite in uporabi teh prihodkov

Društvo KOPRIVA, k.o. v bančne depozite vlaga zgolj rezervacije za kategorije imetnikov pravic, ki nimajo svoje KO z dovoljenjem za delitev zbranih nadomestil za tonsko in vizualno snemanje pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe. Za vlaganje je pooblaščeno poslovodstvo, pred tem pa mora pridobiti soglasje nadzornega odbora. Prihodki, ki pri tem nastajajo, se prištevajo rezervacijam, ki so z deponiranjem ustvarile prihodek.[751]

16.1.10 Stroški poslovanja

Pravila o stroških poslovanja Društva KOPRIVA, k.o. določajo, da stroški poslovanja na letni ravni ne smejo preseči 20 % vseh zbranih nadomestil, s tem, da morajo izražati dejanske stroške.[752]

16.1.11 Namenski skladi

Društvo KOPRIVA, k.o. nima oblikovanih namenskih skladov.

16.2 SAZOR – SLOVENSKA AVTORSKA IN ZALOŽNIŠKA ORGANIZACIJA ZA PRAVICE REPRODUCIRANJA GIZ, K.O. (SAZOR GIZ, K.O.)

16.2.1 Dovoljenje

SAZOR GIZ, k.o. na podlagi dovoljenja Urada z dne 28. 6. 2007 kolektivno upravlja pravice avtorjev in založnikov del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov v primeru reproduciranja avtorskih del za privatno in drugo lastno

---

[748] Pravila o delitvi zbranih nadomestilih Društva KOPRIVA, k.o., 3. člen, 1. odstavek.
[749] Statut Društva KOPRIVA, k.o., 54. člen; Pravila o delitvi zbranih nadomestilih Društva KOPRIVA, k.o., 3. člen, 1. odstavek.
[750] Pravila o nerazdeljenih nadomestilih Društva KOPRIVA, k.o., 1. člen, 2. odstavek.
[751] Pravila o vlaganju v bančne depozite in uporabi teh prihodkov Društva KOPRIVA, k.o., 1.–3. člen.
[752] Pravila o stroških poslovanja Društva KOPRIVA, 2. člen, 1. odstavek.

uporabo ter fotokopiranja preko obsega iz 50. člena ZASP (privatno in drugo lastno reproduciranje)[753] [754], kar se obvezno upravlja kolektivno[755].

V skladu s Pogodbo o ustanovitvi[756] z dne 8. 9. 2023 SAZOR GIZ, k.o. kolektivno upravlja pravico do pravičnega nadomestila za fotokopiranje del ki se izvršijo pod pogoji privatne in druge lastne uporabe iz tretjega odstavka 37. člena ZASP in pravico reproduciranja del v primeru fotokopiranja preko obsega iz 50. člena ZASP, pa tudi naslednje pravice, ki pa se sicer začnejo kolektivno upravljati šele z dokončnostjo dovoljenja Urada:

1. pravica reproduciranja del z uporabo elektronskih sredstev (z izjemo fotokopiranja) v obsegu do 15 % dela ter v celoti za zelo kratko delo, kot je npr. kratek članek,
2. pravica dajanja na voljo javnosti del v obsegu do 15 % dela ter v celoti za zelo kratko delo, kot je npr. kratek članek in
3. pravica do nadomestila pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno iz 47.b člena ZASP.[757]

V nadaljevanju so pravice iz prejšnjega odstavka upoštevane pri pregledu aktov SAZOR GIZ, k.o. oziroma predvidenega načina njihovega kolektivnega upravljanja s strani SAZOR GIZ, k.o.

16.2.2 Viri financiranja opravljanja dejavnosti in nalog KO

SAZOR GIZ, k.o. ima naslednje vire financiranja za opravljanje dejavnosti in nalog KO:

- zbrani honorarji oziroma nadomestila,
- prihodki iz bančnih depozitov,
- lastna sredstva in prihodki iz le-teh,
- prihodki iz upravljanja honorarjev oziroma nadomestil za tuje KO, s katerimi je sklenjen sporazum o zastopanju,

---

[753] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31225-1/2007-8 z dne 28. 6. 2007, 1. točka izreka.

[754] Dovoljenje Urada št. 31225-1/2007-8 z dne 28. 6. 2007 je SAZOR GIZ, k.o. dovoljeval tudi kolektivno upravljanje pravic avtorjev in založnikov del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov v primeru reproduciranja in distribuiranja avtorskih del v korist invalidnih oseb, vendar je Urad dne 27. 11. 2020 dovoljenje v tem delu odvzel, ker zaradi spreminjanja ZASP ta pravice do nadomestila v primeru reproduciranja in distribuiranja avtorskih del v korist invalidnih oseb ni več urejal, zato te pravice tudi ni bilo več mogoče kolektivno upravljati. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31225-7/2020-3/103 z dne 27. 11. 2020, str. 6.

[755] ZKUASP, 9., člen, 3. točka.

[756] Ker gre za gospodarsko interesno udruženje, ustanovljeno po določbah ZGD-1, je namesto statuta pogodba o ustanovitvi z vsemi sestavinami, ki jih ZASP določa za statut. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31225-1/2007-8 z dne 28. 6. 2007.

[757] Pogodba o ustanovitvi SAZOR GIZ, k.o., 7. člen, 1. odstavek, 39. člen.

– prihodki iz upravljanja administrativno-tehničnih nalog za druge KO s tem, da se ti lahko porabijo zgolj za zniževanje stroškov poslovanja.[758]

16.2.3 Članstvo

Član lahko postane imetnik pravic na delu, ki je v kolektivnem upravljanju pri SAZOR GIZ, k.o., in je:

a) avtor književnih del (vključno z dramskimi), publicističnih del (člankov, objavljenih v revijah, časnikih ter drugem periodičnem tisku), znanstvenih del (vključno s tehničnimi deli, znanstvenimi članki in učbeniki). Sem spadajo tudi prevajalec in združenje imetnikov pravic avtorja, zastopnik imetnikov pravic avtorja ali KO, ki upravljajo pravice avtorja navedenih del;
b) založnik književnih del (vključno z dramskimi), časopisov, periodičnih revij in publikacij, znanstvenih del (vključno s tehničnimi deli, znanstvenimi članki in učbeniki), prej neobljavljenih prostih del, kritične ali znanstvene izdaje prostih del. Sem spadajo tudi združenje imetnikov pravic založnika, zastopnik imetnikov pravic založnika ali KO, ki upravljajo pravice založnika navedenih del;
c) pravni naslednik v prejšnjih točkah navedenih imetnikov pravic.[759]

16.2.4 Organi upravljanja

16.2.4.1 Skupščina

SAZOR GIZ, k.o. ima 962 članov ter 823 glasovalnih pravic članov iz kategorije avtorjev, 139 glasovalnih pravic članov iz kategorije založnikov in 622 glasovalnih pravic članov, ki so imetniki pravice reproduciranja v primeru fotokopiranja preko obsega iz 50. člena ZASP[760].[761]

Skupščino sestavljata dve kategoriji članov – imetniki pravic avtorjev in imetniki pravic založnikov.[762]

Odločanje:

– sklepčnost: če je na seji prisotna vsaj večina članov posamezne kategorije avtorjev in založnikov ter večina članov, ki so imetnikih drugih pravic – to so pravice, ki jih KO kolektivno upravlja, razen pravice do pravičnega nadomestila za fotokopiranje del, ki se izvršijo pod pogoji privatne in druge lastne uporabe iz tretjega odstavka 37. člena ZASP, oziroma jih bo kolektivno upravljala, v kolikor bo Urad za to izdal

---

[758] Prav tam, 34.a člen, 1. odstavek.
[759] Prav tam, 10. člen, 2.–5. odstavek.
[760] Podatki, dostopni na dan 29. 8. 2025.
[761] Organi in dokumenti združenja, SAZOR GIZ, k.o., e-vir.
[762] Pogodba o ustanovitvi SAZOR GIZ, k.o., 19. člen, 1. odstavek.

dovoljenje[763] – oziroma, če se odloča le o vprašanjih posamezne kategorije članov KO ali imetnikov drugih pravic, je sklepčnost zahtevana samo za zadevno kategorijo članov oziroma imetnikov pravic;
- vprašanja, ki se nanašajo le na pravico do pravičnega nadomestila iz tretjega odstavka 37. člena ZASP: odločajo člani, ki so imetniki te pravice – če se zadeva nanaša na posamezno kategorijo članov, odločajo člani le-te, če pa se zadeva nanaša na obe kategoriji članov, pa vsaka odloča ločeno;
- vprašanja, ki se nanašajo na druge pravice, ki jih KO kolektivno upravlja: odločajo člani, ki so imetniki teh pravic, skupaj;
- vprašanja, ki so skupna vsem članom: ločeno odloča vsaka kategorija članov in imetniki pravic;
- posamezna kategorija članov samostojno odloča o: imenovanju in razrešitvi dveh članov nadzornega odbora iz iste kategorije članov, imenovanju predsednika skupščine, enega ali več preštevalcev glasov, zapisnikarja, v kolikor se na seji obravnavajo zgolj vprašanja, o katerih odloča ta kategorija članov, ter vprašanjih, ki se nanašajo le na kategorijo imetnikov pravic in o katerih odloča skupščina;
- imetniki drugih pravic samostojno odločajo o: imenovanju predsednika skupščine, enega ali več preštevalcev glasov, zapisnikarja, v kolikor se na seji obravnavajo zgolj vprašanja, o katerih odloča imetniki drugih pravic;
- vsak član KO ima en glas, v kolikor pa je član avtor in založnik, ima na skupščini en glas v vsaki od kategoriji članov;
- vsak član, ki je imetnik drugih pravic, ima en glas pri odločanju imetnikov drugih pravic, kadar se odloča o vprašanjih, o katerih odločajo imetniki drugih pravic;
- sklep je sprejet:
  a) kadar se odloča o vprašanjih, o katerih samostojno odloča posamezna kategorija članov: če je zanj glasovala večina navzočih glasovalnih pravic te kategorije članov,
  b) kadar se odloča o vprašanjih, o katerih skupaj odločata obe kategoriji članov: če je zanj glasovala večina navzočih glasovalnih pravic, pri čemer mora glasovati večina navzočih glasovalnih pravic vsake od kategorij članov,
  c) kadar se odloča o vprašanjih, o katerih odločajo imetniki drugih pravic: če je zanj glasovala večina navzočih glasovalnih pravic imetnikov drugih pravic,
  d) kadar se odloča o vprašanjih, ki so skupni vsem članom: če je zanj glasovala večina navzočih glasovalnih pravic v vsaki od kategorij članov in hkrati večina navzočih glasovalnih pravic imetnikov drugih pravic,
  e) v primeru, ko Pogodba o ustanovitvi, ZKUASP ali ZGD-1 določa višjo večino za sprejem sklepa: če zanj glasuje zahtevana večina članov, ki glasujejo ločeno.[764]

---

[763] Prav tam, 19. člen, 3. odstavek.
[764] Prav tam, 19. člen, 2.–4. odstavek, 21. člen, 2. odstavek, 19.a člen, 20. člen, 6.–7. odstavek.

Na vsaki seji posebej se imenujejo predsednik, zapisnikar in en ali več preštevalcev glasov.[765]

16.2.4.2 Poslovodstvo

Poslovodstvo SAZOR GIZ, k.o. ima dva člana, enega iz vrst avtorjev in enega iz vrst založnikov, ki sta imenovana za pet let z možnostjo ponovnega imenovanja.[766]

16.2.4.3 Nadzorni odbor

Nadzorni odbor ima 4 člane za obdobje 4 let. Dva člana sta imenovana iz vrst založnikov na predlog članov KO iz vrst založnikov, dva pa sta imenovana iz vrst avtorjev na predlog članov KO iz vrst avtorjev. Pri tem morata biti vsaj dva člana hkrati tudi imetnika pravic vsaj ene od drugih pravic oziroma mora biti imetnik te pravice pravna oseba, ki jo zastopata ali v kateri sta zaposlena.[767]

Podatki o prejemkih članov nadzornega odbora so določena v Pravilih o stroških poslovanja. Ti določajo, da predsednik nadzornega odbora, ki zastopa KO, s članom poslovodstva sklene pogodbo, v kateri je med drugim opredeljeno tudi plačilo za opravljanje dela, ki se določi ob upoštevanju obsega in zahtevnosti dela, višine plačila za primerljivo delo na trgu, če so takšni podatki dostopni, ter morebitnih drugih objektivnih okoliščinah. Del plačila pa je lahko odvisen tudi od uspešnosti izvedenega dela (variabilni del). Nadalje je določeno, da je vsak član za opravljanje funkcije upravičen do mesečne nagrade v višini 300 evrov bruto, predsednik nadzornega odbora pa v višini 500 evrov bruto. Člani nadzornega odbora so za delo na posamezni seji upravičeni tudi do sejnine v višini 300 evrov bruto, predsednik pa v višini 380 evrov bruto. Če je seja dopisna z uporabo informacijske tehnologije, pa so člani in predsednik nadzornega odbora upravičeni do polovice navedene sejnine, niso pa upravičeni do potnih stroškov. Potni stroški članom nadzornega odbora za prihod na seje se priznajo v višini, ki jo kot mejo, ki se ne všteva v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja, določa Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja[768].[769]

16.2.5 Sklenjeni skupni sporazumi in tarife

Višino zneskov nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje, ki se izvrši pod pogoji iz 50. člena ZASP, določa Uredba o zneskih nadomestil za privatno in drugo

---

[765] Prav tam, 22. člen, 1. odstavek.
[766] Prav tam, 23. člen, 24. člen, 1. odstavek.
[767] Prav tam, 28. člen, 1. odstavek.
[768] Uradni list RS, št. 140/06 in nasl.
[769] Pravila o stroških poslovanja SAZOR GIZ, k.o.,1.–3. člen.

lastno reproduciranje, ki jo je izdala Vlada RS.[770] SAZOR GIZ, k.o. pa ima sklenjena tudi v nadaljevanju navedena veljavna skupna sporazuma.

Skupni Sporazum o reproduciranju avtorskih del prek obsega iz 50. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah v vrtcih in šolah v Republiki Sloveniji, sklenjen z Zvezo srednjih šol in dijaških domov Slovenije: njegov namen je pridobitev dovoljenja za reproduciranje avtorskih del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov, določitev tarife za plačilo nadomestila v zvezi s tem ter ureditev medsebojnih pravic in obveznosti med SAZOR GIZ, k.o. in združenji uporabnikov v zvezi z reproduciranjem navedenih avtorskih del prek obsega iz 50. člena ZASP, ki se vrši v vzgojno-izobraževalnem procesu v vrtcih ter osnovnih in srednjih šolah v RS.[771]

Skupni sporazum o fotokopiranju avtorskih del prek obsega iz 50. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah pri opravljanju gospodarske dejavnosti v Sloveniji, sklenjen z Gospodarsko zbornico Slovenije: opredeljuje dovoljenje za fotokopiranje del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov, določa tarifo za plačilo avtorskega honorarja v zvezi s tem ter ureja medsebojne pravice in obveznosti med SAZOR GIZ, k.o., GZS in zavezanci v zvezi z reproduciranjem avtorskih del v primeru fotokopiranja preko obsega iz 50. člena ZASP, in sicer pri opravljanju gospodarske dejavnosti v RS.[772]

16.2.6 Delitev zbranih honorarjev

KO dodeljuje in izplačuje sredstva iz sredstev, zbranih iz naslova upravljanja pravic, ter morebitnih drugih sredstev, prejetih v okviru svoje dejavnosti, kamor pa ne spadajo lastna sredstva in prihodki iz administrativno-tehničnih nalog v zvezi s kolektivnim upravljanjem pravic za druge KO, ki se lahko namenijo le za zniževanje stroškov poslovanja.

Pri dodelitvi honorarjev in nadomestil se upoštevajo dela, ki so nastala oziroma so bila izdana do vključno 31. decembra leta, v katerem so bila zbrana sredstva, ki so predmet delitve (presečni dan). Delilna masa predstavlja obveznost KO do upravičenih imetnikov pravic. Zbrana sredstva se zbirajo in vodijo ločeno po posamezni pravici in vrsti uporabe, za katero so bila zbrana. Pri sredstvih, zbranih iz naslova drugih pravic pa se zbrana sredstva vodijo ločeno tudi po vrsti uporabnika, glede na sklenjene skupne sporazume z vrtci, šolami ipd. Honorar oziroma nadomestilo, ki pripada posameznemu upravičenemu imetniku pravic, je celoten bruto strošek KO iz naslova

---

[770] Uredba o zneskih nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje, 1. člen.

[771] Skupni Sporazum o reproduciranju avtorskih del prek obsega iz 50. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah v vrtcih in šolah v Republiki Sloveniji, 1. člen, 4. alineja.

[772] Skupni sporazum o fotokopiranju avtorskih del prek obsega iz 50. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah pri opravljanju gospodarske dejavnosti v Sloveniji, 1. člen, 4. alineja.

izplačila honorarjev in nadomestil, vključno z morebitnimi davčnimi obveznostmi in prispevki, ki jih v imenu prejemnika plača KO.

Honorarji in nadomestila, ki jih SAZOR GIZ, k.o. prejme od tujih KO, se vodijo ločeno in se izplačajo imetnikom pravic v skladu s poročili o dodelitvi, ki jih posredujejo tuje KO. Od teh sredstev se odštejejo stroški upravljanja teh sredstev, del sredstev pa se odvede v namenski sklad, če to omogoča sporazum s tujo KO.

Pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil SAZOR GIZ, k.o. določajo, da v kolikor ima pravico na posameznem delu v upravljanju pri KO več vrst izvornih imetnikov pravic, se temu delu pripadajoča sredstva oziroma delež razdelijo med posamezne vrste izvornih imetnikov pravic v enakih deležih. Če je znotraj posamezne vrste izvornih imetnikov pravic na nekem delu več imetnikov pravic, pa se sredstva oziroma delež, ki pripada tej vrsti izvornih imetnikov pravic, razdelijo v enakem deležu glede na njihovo število.

Pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil določajo tudi postopanje v primeru nepravilnih podatkov o delu ali imetniku pravic, nemožnosti spremljanja dejanske rabe z vzorčenjem zaradi objektivnih okoliščin, ki niso na strani KO, in nezmožnosti izplačila dodeljenih honorarjev in nadomestil znanemu imetniku pravic.

V nadaljevanju je predstavljena delitev honorarjev in nadomestil, zbranih iz naslova pravice do pravičnega nadomestila za fotokopiranje iz tretjega odstavka 37. člena ZASP, ter honorarjev in nadomestil, zbranih iz naslova drugih pravic.[773]

16.2.6.1 Delitev nadomestil, zbranih iz naslova pravice do pravičnega nadomestila za fotokopiranje iz tretjega odstavka 37. člena ZASP

Nadomestila, zbrana iz naslova pravice do pravičnega nadomestila za fotokopiranje iz tretjega odstavka 37. člena ZASP se ob upoštevanju drugega odstavka 31. člena ZKUASP delijo:

a) nadomestila od uvoza novih naprav za fotokopiranje (1. točka tretjega odstavka 37. člena ZASP):
   - 50 % fond avtorjev,
   - 50 % fond založnikov;

b) nadomestila od fotokopij (2. točka tretjega odstavka 37. člena ZASP):
   - 50 % fond avtorjev,
   - 50 % fond založnikov.

---

[773] Pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil SAZOR GIZ, k.o., 2. člen, 3. člen, 1. odstavek, 4. in 9. člen.

Posamezne delilne mase se ugotovijo tako, da se pri vsakem posameznem fondu avtorjev in založnikov od zbranih nadomestil in prihodkov iz bančnih depozitov za to pravico in vrsto uporabe odštejejo:
– stroški upravljanja pravice,
– sorazmerni del skupnih stroškov glede na delež, ki ga sredstva, zbrana pri posameznem fondu posamezne pravice in vrste uporabe, predstavljajo v vseh sredstvih, ki jih KO zbere v obravnavanem obračunskem obdobju, vključno s prihodki iz bančnih depozitov, in
– morebitna sredstva, odvedena v namenski sklad.

Delilna masa iz vsakega fonda avtorjev se dodeli:
– 50 % izvornim avtorjem, ki so na presečni dan kot imetniki te pravice na podlagi pooblastila pri KO vpisani v evidenco članov ali evidenco imetnikov pravic, glede na njihovo skupno število iz obeh evidenc (linearno glede na število izvornih avtorjev, ki so vpisani v evidenco članov ali evidenco imetnikov pravic),
– 50 % izvornim avtorjem, katerih dela, ki so nastala oziroma so bila izdana do presečnega dne, so ob dodelitvi v repertoarju KO vpisana in potrjena; dodelitev se izvede z upoštevanjem določenih kriterijev statistične ocene objektivne dostopnosti dela.

Delilna masa iz vsakega fonda založnikov se dodeli:
– 50 % izvornim založnikom, ki so na presečni dan kot imetniki te pravice na podlagi pooblastila pri KO vpisani v evidenco članov ali evidenco imetnikov pravic, glede na njihovo skupno število iz obeh evidenc (linearno glede na število izvornih založnikov, ki so vpisani v evidenco članov ali evidenco imetnikov pravic),
– 50 % izvornim založnikom, katerih dela, ki so bila izdana do presečnega dne, so ob dodelitvi v repertoarju KO vpisana in potrjena; dodelitev se izvede z upoštevanjem določenih kriterijev statistične ocene objektivne dostopnosti dela.[774]

16.2.6.2 Delitev honorarjev in nadomestil, zbranih iz naslova upravljanja pravice reproduciranja v primeru fotokopiranja del preko obsega iz 50. člena ZASP, pravice reproduciranja del z uporabo elektronskih naprav (z izjemo fotokopiranja), pravice dajanja na voljo javnosti del in pravice do nadomestila iz 47.b člena ZASP

Delilne mase se ugotovijo tako, da se od zbranih honorarjev in prihodkov iz bančnih depozitov odštejejo stroški upravljanja, sorazmerni del skupnih stroškov in morebitna sredstva, odvedena v namenski sklad (glej zgoraj).

Nato se delilne mase delijo:

---

[774] Prav tam, 6. člen.

– 10 % se razdeli na podlagi podatkov spremljanja dejanske rabe z vzorčenjem, izvedenim dvakrat letno,
– 40 % se razdeli sorazmerno med imetnike pravic, ki so na presečni dan kot imetniki te pravice na podlagi pooblastila pri KO vpisani v evidenco članov ali evidenco imetnikov pravic, glede na njihovo skupno število iz obeh evidenc (linearno glede na število imetnikov pravic, ki so Združenje pooblastili),
– 50 % se razdeli na podlagi statistične ocene objektivne dostopnosti dela.

Delilne mase iz sredstev, zbranih iz naslova pravice reproduciranja v primeru fotokopiranja del preko obsega iz 50. člena ZASP, pravice reproduciranja del z uporabo elektronskih sredstev in pravice dajanja na voljo javnosti del, se pri opravljanju gospodarske dejavnosti, deli tako, da se 30 % delilne mase razdeli linearno glede na število imetnikov pravic, ki so pooblastili KO, 70 % delilne mase pa razdeli na podlagi statistične ocene objektivne dostopnosti dela. Pri tem se upoštevajo podatki o razmerjih (npr. podatki o razmerjih med deli, izdanimi v RS, in deli, izdanimi v tujini; podatki o razmerjih med knjigami in članki), kot so ugotovljeni s spremljanjem dejanske rabe z vzorčenjem.[775]

16.2.7 Uporaba nerazdeljenih zneskov honorarjev

Nerazdeljeni honorarji in nadomestila se vodijo na računu KO ločeno po vrsti pravice in vrsti uporabe za posamezno poslovno leto, nato pa se vplačajo v namenski sklad.[776]

16.2.8 Politika vlaganja honorarjev v bančne depozite in uporabi teh prihodkov

KO zbrana sredstva hrani na svojih računih pri bankah s sedežem v RS kot vloge na vpogled. Do delitve jih lahko hrani tudi v bančnih depozitih kot vezane vloge do vključno enega leta na način, da to ne vpliva na pravočasno izvedbo delitve. Prihodki iz bančnih depozitov se lahko uporabijo na način in za namen, kot to velja za honorarje in nadomestila, iz katerih izvirajo.[777]

16.2.9 Stroški poslovanja

Pravila o stroških poslovanja KO določajo izrecne podatke o prejemkih članov nadzornega odbora (glej 4.2.4.3). Sicer pa pravila določajo, da se potni stroški, dnevnice, prenočevanje in drugi dejanski stroški članom poslovodstva in zaposlenim priznajo v višini, ki jo kot mejo, ki se ne všteva v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja, določa Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz

---

[775] Prav tam, 7. člen, 2.–3. odstavek, 8. člen, 1. odstavek.
[776] Pravila o uporabi nerazdeljenih zneskov avtorskih honorarjev in nadomestil SAZOR GIZ, k.o., 2. člen, 1. odstavek.
[777] Pravila o politiki vlaganj avtorskih honorarjev in nadomestil v bančne depozite in uporabi teh prihodkov SAZOR GIZ, k.o, 1.–2. člen., 6

delovnega razmerja[778]. Članom delovnih teles in drugim osebam (osebe, ki delajo preko študentskih napotnic in drugih oblik dela) pa pripada povračilo dejanskih stroškov, če tako določi poslovodstvo ob imenovanju delovnega telesa, če je tako dogovorjeno v pogodbi s KO ali če tako določa veljavna zakonodaja.

Najvišji dovoljeni odstotek stroškov poslovanja znaša 55 % zbranih honorarjev, nadomestil in prihodkov, pridobljenih iz bančnih depozitov, če pa se pred ali med poslovnim letom izkaže, da bodo stroški poslovanja na letni ravni presegli najvišji dovoljeni odstotek stroškov poslovanja, pa poslovodstvo z utemeljitvijo predlaga skupščini, da določi nov najvišji odstotek dovoljenih stroškov poslovanja.

Stroški KO se najprej poplačujejo iz prihodkov, pridobljenih z opravljanjem administrativno-tehničnih nalog za druge KO, in sredstev, ki so bila dodeljena imetnikom pravic, a ne izplačana in se po poteku zastaralnih rokov namenijo za znižanje stroškov poslovanja, šele nato iz drugih virov. Vodijo se glede na vrsto pravice, vrsto uporabe in vrsto uporabnika, za katere se oblikujejo ločene delilne mase.[779]

16.2.10 Namenski skladi

V skladu s Pravili o namenskih skladih SAZOR GIZ, k.o. oblikuje en namenski sklad za:
- spodbujanje kulturnoumetniškega ustvarjanja in razširjanja novih avtorskih del na področjih, ki so pomembni za ohranjanje kulturne raznolikosti, pri čemer morajo sredstva prejeti še neuveljavljeni avtorji, t. j. fizična oseba, ki je avtor največ treh del s področja književnosti, znanosti, publicistike ali njihovih prevodov, s stalnim prebivališčem v RS,
- socialne namene avtorjev s stalnim prebivališčem v RS in
- izobraževalne namene (štipendije ali pomoč za študij ali druga izobraževanja ter izvedbo izobraževalnih dogodkov) avtorjev s stalnim prebivališčem v RS.[780]

O višini vplačil v namenski sklad v okviru zahtev ZKUASP odloča skupščina. Viri sredstev namenskega sklada:
- nerazdeljeni honorarji in nadomestila (po poteku zastaralne dobe za terjatve neznanih imetnikov pravic),
- zbrani honorarji in nadomestila,
- odbitki, ki so za ta namen dogovorjeni v sporazumih o zastopanju s tujimi KO.

---

[778] Uradni list RS, št. 140/06 in nasl.
[779] Pravila o stroških poslovanja SAZOR GIZ, k.o., 2., 3. in 5. člen, 6. člen, 1. in 7. odstavek.
[780] Pogodba o ustanovitvi SAZOR GIZ, k.o., 32. člen, Pravila o namenskih skladih SAZOR GIZ, k.o., 1. člen.

Sredstva se razdelijo na podlagi sklepa skupščine KO ali javnega poziva poslovodstva KO. Nadzor nad uporabo prejetih sredstev iz namenskega sklada izvaja poslovodstvo. Prejemnik sredstev mora KO predložiti pisno poročilo o porabi sredstev z ustreznimi dokazili, KO pa lahko v določenih primerih zahteva vračilo sredstev. Navedeno ne velja, v kolikor so bila sredstva namenjena za socialne namene, razen če tako določa sklep skupščine oziroma javni poziv ali pogodba.[781]

Stroški v zvezi z namenskim skladom gredo v breme namenskega sklada in ne smejo presegati 10 % sredstev sklada.[782]

V Letnem poročilu SAZOR GIZ, k.o. za leto 2024 je navedeno, da namenski skladi niso bili oblikovani.[783]

16.3 ZAVOD ZA UVELJAVLJANJE PRAVIC AVTORJEV, IZVAJALCEV IN PRODUCENTOV AVDIOVIZUALNIH DEL SLOVENIJE, K.O. (AIPA, K.O.)

16.3.1 Dovoljenje

AIPA, k.o. lahko na podlagi izdanih dovoljenj Urada kolektivno upravlja naslednje pravice:

I. za soavtorje avdiovizualnih del (avtor priredbe, pisec scenarija, avtor dialogov, direktor fotografije, glavni režiser, skladatelj filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za uporabo v avdiovizualnem delu, in glavni animator, če je animacija bistven element v avdiovizualnem delu):
   1. pravico do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje avdiovizualnih del, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe,
   2. pravico radiodifuzne retransmisije v primeru kabelske retransmisije avdiovizualnih del,[784]
   3. pravico dajanja na voljo javnosti avdiovizualnih del,[785]
   4. pravico do primernega nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu,

---

[781] Pravila o namenskih skladih SAZOR GIZ, k.o., 2. člen, 7. člen, 4. odstavek, 10. člen.

[782] Pravila o stroških poslovanja SAZOR GIZ, k.o., 6. člen, 7. odstavek, Pravila o namenskih skladih SAZOR GIZ, k.o., 6. člen 3. odstavek.

[783] SAZOR GIZ, k.o., 2025a, str. 16.

[784] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-1/2008-129 z dne 11. 10. 2010, I. točka izreka, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-1/2008-231/105 z dne 6. 2. 2012, I. točka izreka.

[785] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-14/2021-32 z dne 20. 10. 2022, I. točka izreka.

5. pravico do primernega nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo,[786]

II. za izvajalce, katerih izvedbe so uporabljene v avdiovizualnih delih na videogramih, na teh izvedbah:
1. pravico do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje njihovih izvedb v avdiovizualnih delih, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe,[787]
2. pravico dajanja na voljo javnosti njihovih izvedb, ki so posnete na videogramih,[788]
3. pravico do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo njihovih izvedb v avdiovizualnih delih na videogramih, razen:
   - za izvedbe izvajalcev glasbenih del, ki so vključene v avdiovizualno delo,
   - za izvedbe izvajalcev filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za avdiovizualno delo in
   - za izvedbe izvajalcev v kratkih glasbenih videofilmih ne glede na čas njihovega trajanja,[789]
4. pravico do primernega nadomestila za vsakokratno javno predvajanje njihovih izvedb v avdiovizualnih delih na videogramih, razen:
   - za izvedbe izvajalcev glasbenih del, ki so vključene v avdiovizualno delo,
   - za izvedbe izvajalcev filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za avdiovizualno delo in
   - za izvedbe izvajalcev v kratkih glasbenih videofilmih ne glede na čas njihovega trajanja,
5. pravico do primernega nadomestila za vsakokratno javno prikazovanje njihovih izvedb v avdiovizualnih delih na videogramih, razen:
   - za izvedbe izvajalcev glasbenih del, ki so vključene v avdiovizualno delo,
   - za izvedbe izvajalcev filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za avdiovizualno delo in
   - za izvedbe izvajalcev v kratkih glasbenih videofilmih ne glede na čas njihovega trajanja,
6. pravico do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje njihovih izvedb v avdiovizualnih delih na videogramih, razen:
   - za izvedbe izvajalcev glasbenih del, ki so vključene v avdiovizualno delo,

---

[786] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-40/2022-24 z dne 16. 2. 2024, I. točka izreka.

[787] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-1/2008-129 z dne 11. 10. 2010, I. točka izreka, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-1/2008-231/105 z dne 6. 2. 2012, I. točka izreka.

[788] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-14/2021-32 z dne 20. 10. 2022, I. točka izreka.

[789] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-36/2022-20 z dne 20. 6. 2023, I. točka izreka.

- za izvedbe izvajalcev filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za avdiovizualno delo in
- za izvedbe izvajalcev v kratkih glasbenih videofilmih ne glede na čas njihovega trajanja,

7. pravico do primernega nadomestila za vsakokratno sekundarno radiodifuzno oddajanje njihovih izvedb v avdiovizualnih delih na videogramih, razen:
   - za izvedbe izvajalcev glasbenih del, ki so vključene v avdiovizualno delo,
   - za izvedbe izvajalcev filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za avdiovizualno delo in
   - za izvedbe izvajalcev v kratkih glasbenih videofilmih ne glede na čas njihovega trajanja,
8. pravico do primernega nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti izvedb v avdiovizualnih delih na videogramih v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, razen:
   - za izvedbe izvajalcev glasbenih del, ki so vključene v avdiovizualno delo,
   - za izvedbe izvajalcev filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za avdiovizualno delo in
   - za izvedbe izvajalcev v kratkih glasbenih videofilmih ne glede na čas njihovega trajanja,
9. pravico do primernega nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti izvedb v avdiovizualnih delih na videogramih v okviru storitev videa na zahtevo, razen:
   - za izvedbe izvajalcev glasbenih del, ki so vključene v avdiovizualno delo,
   - za izvedbe izvajalcev filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za avdiovizualno delo in
   - za izvedbe izvajalcev v kratkih glasbenih videofilmih ne glede na čas njihovega trajanja;[790]

III. za filmske producente:
   1. pravico do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje avdiovizualnih del na videogramih, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe,[791]
   2. pravico dajanja na voljo javnosti njihovih videogramov,[792]
   3. pravico do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo videogramov z avdiovizualnimi deli, razen videogramov s kratkimi glasbenimi videofilmi ne glede na čas njihovega trajanja,[793]

---

[790] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 331227-38/2022-29 z dne 26. 1. 2024, I. točka izreka.

[791] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-1/2008-129 z dne 11. 10. 2010, I. točka izreka, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-1/2008-231/105 z dne 6. 2. 2012, I. točka izreka.

[792] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-14/2021-32 z dne 20. 10. 2022, I. točka izreka.

[793] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-36/2022-20 z dne 20. 6. 2023, I. točka izreka.

4. pravico do primernega nadomestila za vsakokratno javno predvajanje z videogrami z avdiovizualnimi deli, razen videogramov s kratkimi glasbenimi videofilmi ne glede na čas njihovega trajanja,
5. pravico do primernega nadomestila za vsakokratno sekundarno radiodifuzno oddajanje videogramov z avdiovizualnimi deli, razen videogramov s kratkimi glasbenimi videofilmi ne glede na čas njihovega trajanja,
6. pravico do primernega nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti videogramov z avdiovizualnimi deli v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, razen videogramov s kratkimi glasbenimi videofilmi ne glede na čas njihovega trajanja ter
7. pravico do primernega nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti videogramov z avdiovizualnimi deli v okviru storitev videa na zahtevo, razen videogramov s kratkimi glasbenimi videofilmi ne glede na čas njihovega trajanja[794].[795]

Dovoljenje za kolektivno upravljanje v zvezi s tonskim ali vizualnim snemanjem, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe, za soavtorje, izvajalce in filmske producente se nanaša samo na razdeljevanje nadomestil med upravičene imetnike pravic.[796] Dovoljenje za njihovo delitev KO ima Društvo KOPRIVA, k.o. (glej 4.1).

AIPA k.o. v skladu s svojim Statutom za soavtorje avdiovizualnih del kolektivno upravlja tudi naslednje pravice, ki pa se sicer začnejo kolektivno upravljati šele z dokončnostjo dovoljenja Urada:
1. pravico javnega predvajanja avdiovizualnih del z videogrami,
2. pravico javnega prikazovanja avdiovizualnih del,
3. pravico radiodifuznega oddajanja avdiovizualnih del,
4. pravico sekundarnega radiodifuznega oddajanja avdiovizualnih del in
5. pravico do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti avdiovizualnih del za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu in priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo.[797]

V nadaljevanju so pravice iz prejšnjega odstavka upoštevane pri pregledu aktov AIPA k.o. oziroma predvidenega načina njihovega kolektivnega upravljanja s strani AIPA k.o.

---

[794] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-37/2022-27 z dne 26. 1. 2024, I. točka izreka.
[795] Statut AIPA, k.o., 5. člen, 1. odstavek.
[796] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-1/2008-129 z dne 11. 10. 2010, II. točka izreka, Statut AIPA, k.o., 5. člen, 2. odstavek.
[797] Statut AIPA k.o., 5. člen, 1. odstavek, 1. točka, 6.–10. alineja, 66. člen.

16.3.2 Viri financiranja opravljanja dejavnosti in nalog KO

Viri financiranja za opravljanje dejavnosti in nalog AIPA k.o.:
- zbrani honorarji oziroma nadomestila,
- prihodki iz bančnih depozitov,
- lastna sredstva in prihodki iz le-teh,
- prihodki iz upravljanja honorarjev oziroma nadomestil za druge KO, s katerimi je sklenjen sporazum o zastopanju,
- prihodki iz upravljanja administrativno-tehničnih nalog za druge KO s tem, da se ti lahko porabijo zgolj za zniževanje stroškov poslovanja,
- morebitni drugi viri, kot so donacije in darila.[798]

16.3.3 Članstvo

Član AIPA k.o. je lahko imetnik pravice, ki je v kolektivnem upravljanju AIPA k.o, pri čemer je član lahko tudi oseba, ki imetnika pravice zastopa, združenje imetnikov pravic ali pa druga KO. Glede na kandidata za članstvo so pogoji nadaljnji:
1. soavtor:
   - izpolni in podpiše pooblastilo AIPA k.o. za upravljanje svojih pravic,
   - je imetnik vsaj ene od pravic, ki jih AIPA k.o. upravlja,
   - skupno trajanje avdiovizualnih del, na katerih ima pravico, je najmanj 90 minut, razen v kolikor je imetnik pravic glavnega animatorja ali glavnega režiserja animiranih filmov, ko se zahteva skupno trajanje 5 minut;
2. izvajalec:
   - izpolni in podpiše pooblastilo AIPA k.o. za upravljanje svojih pravic,
   - je imetnik vsaj ene od pravic na izvedbi, ki jih AIPA k.o. upravlja,
   - skupno trajanje avdiovizualnih del z njegovimi izvedbami na videogramih je najmanj 90 minut;
3. filmski producent:
   - izpolni in podpiše pooblastilo AIPA k.o. za upravljanje svojih pravic,
   - je imetnik vsaj ene od pravic na videogramu, ki jih AIPA k.o. upravlja,
   - skupno trajanje avdiovizualnih del na njegovih videogramih je najmanj 90 minut, razen v primeru animiranih avdiovizualnih del z glavnim animatorjem, ko se zahteva skupno trajanje 5 minut;
4. KO:
   - ima status KO,
   - podala je zahtevek za članstvo v AIPA k.o.,
   - upravlja vsaj eno pravico, ki jo upravlja tudi AIPA k.o.,
   - članica je ene od krovnih mednarodnih organizacij na področju pravic, ki jih upravlja AIPA k.o.;

---

[798] Prav tam, 48. člen, 1. odstavek.

5. združenje imetnikov pravic:
   - ima pravno subjektiviteto,
   - člani združenja so imetniki pravic, ki jih upravlja tudi AIPA k.o.,
   - njegovi člani izpolnjujejo pogoje za članstvo v AIPA k.o, kot so določeni v primeru soavtorjev, izvajalcev ali filmskih producentov;
   - noben njegov člani ni član AIPA k.o;
6. zastopnik imetnika pravic
   - izpolni in podpiše pooblastilo AIPA k.o. za upravljanje pravic imetnika le-teh, ki ga zastopa,
   - predloži pooblastilo imetnika pravic, ki ga zastopa,
   - imetnik pravic, ki ga zastopa, izpolnjuje pogoje za članstvo v AIPA k.o., kot so določeni v primeru soavtorjev, izvajalcev ali filmskih producentov,
   - imetnik pravic, ki ga zastopa, ni član AIPA k.o.[799]

16.3.4 Organi upravljanja

16.3.4.1 Skupščina

Skupščino sestavljajo vsi člani AIPA, k.o., ki so razvrščeni v tri kategorije imetnikov pravic, in sicer: soavtorji avdiovizualnih del, izvajalci, katerih izvedbe so uporabljene v avdiovizualnih delih na videogramih, in filmski producenti na videogramih.[800] Skupščina AIPA, k.o. ima 1.034 članov s skupaj 1.163 glasovalnimi pravicami[801].[802]

Skupščino vodi predsednik, imenovan na seji.

Odločanje:
- vsak član ima 1 glas, če pa je član imetnik pravic v več kategorijah imetnikov pravic, pa ima v vsaki kategoriji 1 glas;
- vprašanja, nanašajoča na posamezno kategorijo imetnikov pravic: odločajo samo člani te kategorije imetnikov pravic;
- skupna vprašanja: odločajo člani vseh kategorij imetnikov pravic;
- sklepčnost: če je na seji prisotna najmanj polovica vseh glasovalnih pravic vsake posamezne kategorije imetnikov pravic oziroma v kolikor se obravnava skupna vprašanja in ob sklicani uri še ni sklepčnosti seje, če je 15 minut po sklicani uri prisotnih najmanj 20 glasov soavtorjev, 20 glasov izvajalcev in 10 glasov filmskih producentov;
- skupščinski sklep je sprejet:

---

[799] Prav tam, 8. člen, 1.-2. odstavek, 9.–13. člen, 14. člen, 1. odstavek.
[800] Statut AIPA, k.o., 25. člen, 1. odstavek.
[801] Podatki, dostopni na dan 29. 8. 2025.
[802] Organi, AIPA, k.o., e-vir.

a) skupna vprašanja: če je zanj glasovala večina navzočih glasovalnih pravic iz vsake posamezne kategorije imetnikov pravic in je na ravni celotne skupščine zagotovljena ta večina,
b) vprašanja, nanašajoča na posamezno kategorijo imetnikov pravic: če je zanj glasovala večina navzočih glasovalnih pravic iz te kategorije imetnikov pravic,
c) v primerih, v katerih kvalificirano večino navzočih glasovalnih pravic zahteva ZKUASP: če je taka večina podana na ravni skupščine in na ravni vsake kategorije imetnikov pravic.[803]

Sklic in izvedba skupščine sta mogoča tudi na daljavo, o čemer odloča poslovodstvo.[804]

16.3.4.2 Poslovodstvo

Poslovodstvo AIPA, k.o. ima enega člana – direktor, ki je imenovan za 4 leta z možnostjo ponovnega imenovanja.

Za obravnavo posameznih vprašanj, ki se nanašajo na opravljanje dejavnosti KO, lahko poslovodstvo imenuje delovna telesa.[805]

16.3.4.3 Nadzorni odbor

Nadzori odbor AIPA, k.o. šteje 6 članov[806], ki so imenovani za obdobje 3 let (vsako leto 2 člana iz ene vrste izvornih imetnikov pravic) z možnostjo ponovnega imenovanja:
– 2 iz vrst izvornih avtorjev,
– 2 iz vrst izvornih izvajalcev,
– 2 iz vrst izvornih filmskih producentov.

Sklepčnost nadzornega odbora je podana, v kolikor so navzoči najmanj po 1 član iz vsake kategorije imetnikov pravic in predsednik odbora oziroma, v kolikor so navzoči vsi člani, kadar se odloča na korespondenčni seji (dopisno z uporabo informacijske tehnologije). Na korespondenčni seji pa sicer ni mogoče odločati o imenovanju predsednika odbora.[807]

Člani nadzornega odbora so upravičeni do nagrade za delo v odboru ter do sejnin. Slednje se članom nadzornega odbora izplačajo, v kolikor so na seji navzoči, za

---

[803] Statut AIPA, k.o., 28. člen, 1. odstavek, 30. člen, 1.–3. odstavek, 32. člen, 1.–3. odstavek, 33. člen.
[804] Prav tam, 35.a člen, 1. odstavek.
[805] Prav tam., 47. člen.
[806] Ta je lahko samo član AIPA, k.o. in ne tudi dedič. Statut AIPA, k.o., 38. člen, 1. odstavek.
[807] Statut AIPA, k.o., 37. člen, 1.–3. odstavek, 40. člen, 2.–4. odstavek.

sodelovanje na korespondenčni seji pa člani niso upravičeni do sejnine. Skupščina lahko določi, da pripadajo članom nadzornega odbora tudi nedenarne ugodnosti.[808]

Član Nadzornega odbora AIPA, k.o. za udeležbo na seji prejme sejnino v višini 110 evrov neto. Vsak član nadzornega odbora, poleg sejnin, prejme tudi nagrado za opravljanje funkcije v višini 860 evrov neto mesečno. Predsednik nadzornega odbora pa poleg nagrade in sejnin, prejme še dodatek za opravljanje funkcije predsednika nadzornega odbora v višini 215 evrov neto mesečno. Sejnine ter nagrada in predsednikov dodatek za opravljanje funkcije se enkrat letno uskladijo najmanj z rastjo cen življenjskih potrebščin glede na uradni podatek Statističnega urada RS o medletni rasti cen življenjskih potrebščin decembra preteklega leta glede na december predpreteklega leta.[809]

Za zavarovanje odgovornosti članov nadzornega odbora AIPA, k.o. se na podlagi sklenjenih pogodb o zavarovanju le-te članom odbora odobrijo nedenarni prejemki oziroma ugodnosti v obliki vsakoletne obračunane bonitete iz naslova plačila zavarovalne premije, plačane v breme AIPA, k.o.[810]

16.3.5 Sklenjeni skupni sporazumi in tarife

AIPA, k.o. ima sklenjene naslednje skupne sporazume, ki se uporabljajo.[811]

Skupni sporazum za uporabo videogramov avdiovizualnega dela, sklenjen z Združenjem kabelskih operaterjev Slovenije GIZ in Združenjem slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarskim interesnim združenjem: ureja pravice filmskih producentov v zvezi z dajanjem na voljo javnosti njihovih videogramov, vključujoč pravico do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti, in do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo videogramov

---

[808] Pravila o stroških poslovanja AIPA, k.o., 5. člen.
[809] AIPA, k.o., 2022, str. 6.
[810] AIPA, k.o., 2019, str. 9.
[811] Tarife in skupni sporazumi, AIPA, k.o., e-vir.
Navedeni so le skupni sporazumi, ki so navedeni na seznamu le-teh na spletni strani AIPA, k.o. Po podatkih PISRS je sicer veljaven še Skupni sporazum za uporabo avdiovizualnih del, videogramov in izvedb, posnetih na videogramih, ki pa ni na tem seznamu. Skupni sporazum za uporabo avdiovizualnih del, videogramov in izvedb, posnetih na videogramih, PISRS, e-vir.
Nekaterim določbam Skupnega sporazuma za uporabo avdiovizualnih del, videogramov in izvedb, posnetih na videogramih, so (vsak v svojem delu) prenehali veljavnost vsi trije skupni sporazumi, navedeni na spletni strani AIPA, k.o. in predstavljeni v nadaljevanju, ki urejajo širši sklop pravic posameznih imetnikov. Skupni sporazum za uporabo videogramov avdiovizualnega dela, 13. člen, 3. odstavek; Skupni sporazum za uporabo izvedb, posnetih na videogramih avdiovizualnega dela, 13. člen, 3. odstavek; Skupni sporazum za uporabo avdiovizualnih del, 13. člen, 3. odstavek.

z avdiovizualnimi deli, razen videogramov s kratkimi glasbenimi videofilmi ne glede na čas njihovega trajanja, s strani telekomunikacijskih operaterjev.[812]

Skupni sporazum za uporabo izvedb, posnetih na videogramih avdiovizualnega dela, sklenjen z Združenjem kabelskih operaterjev Slovenije GIZ in Združenjem slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarskim interesnim združenjem: ureja pravice izvajalcev v zvezi z dajanjem na voljo javnosti izvedb, ki so posnete na videogramih, vključujoč pravico do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti, in pravice izvajalcev do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo njihovih izvedb v avdiovizualnih delih na videogramih, razen za izvedbe izvajalcev glasbenih del, ki so vključene v avdiovizualno delo, za izvedbe izvajalcev filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za avdiovizualno delo, in za vse izvedbe izvajalcev v kratkih glasbenih videofilmih ne glede na čas njihovega trajanja, s strani telekomunikacijskih operaterjev.[813]

Skupni sporazum za uporabo avdiovizualnih del, sklenjen z Združenjem kabelskih operaterjev Slovenije GIZ in Združenjem slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarskim interesnim združenjem: ureja pravice soavtorjev avdiovizualnih del v zvezi z radiodifuzno retransmisijo in dajanjem na voljo javnosti avdiovizualnih del, vključujoč pravico do avtorskega honorarja oziroma primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo avdiovizualnega dela in za vsakokratno dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela, s strani telekomunikacijskih operaterjev pri njihovi dejavnosti. V primeru radiodifuzne retransmisije so izključena lastna oddajanja RTV organizacij, ki jih subjekt, ki izvaja radiodifuzno retransmisijo, uredi z RTV organizacijo brez posredovanja AIPA k.o.[814]

16.3.6 Delitev zbranih honorarjev

Skupščina AIPA, k.o. je v zvezi z delitvijo honorarjev in nadomestil sprejela osem aktov:

3. Pravila o delitvi nadomestil za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe,
4. Pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil iz naslova pravice dajanja na voljo javnosti,
5. Pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil soavtorjev avdiovizualnih del,
6. Pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev iz naslova pravice radiodifuzne retransmisije avdiovizualnih del,

---

[812] Skupni sporazum za uporabo videogramov avdiovizualnega dela, 1. člen, 10. točka.

[813] Skupni sporazum za uporabo izvedb, posnetih na videogramih avdiovizualnega dela, 1. člen, 10. točka.

[814] Skupni sporazum za uporabo avdiovizualnih del, 1. člen, 11.–12. točka.

7. Pravila o delitvi zbranih nadomestil izvajalcev za izvedbe v avdiovizualnih delih na videogramih,
8. Pravila o delitvi zbranih nadomestilih izvajalcev izvedb v avdiovizualnih delih na videogramih v primeru radiodifuzne retransmisije,
9. Pravila o delitvi zbranih nadomestil filmskih producentov videogramov z avdiovizualnimi deli in
10. Pravila o delitvi zbranih nadomestil filmskih producentov videogramov z avdiovizualnimi deli v primeru radiodifuzne retransmisije.

AIPA, k.o. dodeli in izplača nadomestila na podlagi podatkov, s katerimi razpolaga ali jih je oziroma bo pridobila v postopku obravnavanja nedodeljenih nadomestil, določen v ZKUASP. V kolikor pride do nepravilnosti v podatkih pri prijavi avdiovizualnih del (npr. dvojna prijava), se izplačilo dodeljenega nadomestila zadrži do prejema pravilnih podatkov o imetništvu pravice, ki je predmet delitve.[815]

V nadaljevanju so predstavljene značilnosti ureditve delitev posameznih nadomestil.

16.3.6.1 Delitev nadomestil za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe

S Pravili o delitvi nadomestil za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe, se ureja razdeljevanje pravičnih nadomestil za tonsko ali vizualno snemanje pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe:
– avdiovizualnih del,
– izvedb v avdiovizualnih delih in
– avdiovizualnih del na videogramih.

Navedeno pravično nadomestilo pripada naslednjim izvornim imetnikom pravice (tudi dedič ali univerzalni pravni naslednik):
1. soavtorji avdiovizualnega dela ali
2. izvajalci izvedbe v avdiovizualnem delu ali
3. filmski producenti videograma avdiovizualnega dela.

---

[815] Pravila o delitvi nadomestil za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe AIPA, k.o., 14. člen, 1.–2. odstavek; Pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil iz naslova pravice dajanja na voljo javnosti AIPA, k.o., 14. člen, 1.–2. odstavek; Pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil soavtorjev avdiovizualnih del AIPA, k.o., 32. člen, 1.–2. odstavek; Pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev iz naslova pravice radiodifuzne retransmisije avdiovizualnih del AIPA, k.o.,14. člen, 1.–2. odstavek; Pravila o delitvi zbranih nadomestil izvajalcev za izvedbe v avdiovizualnih delih na videogramih AIPA, k.o., 33. člen, 1.–2. odstavek; Pravila o delitvi zbranih nadomestilih izvajalcev izvedb v avdiovizualnih delih na videogramih v primeru radiodifuzne retransmisije AIPA, k.o., 18. člen, 1.–2. odstavek; Pravila o delitvi zbranih nadomestil filmskih producentov videogramov z avdiovizualnimi deli AIPA, k.o., 28. člen, 1.–2. odstavek; Pravila o delitvi zbranih nadomestil filmskih producentov videogramov z avdiovizualnimi deli v primeru radiodifuzne retransmisije AIPA, k.o., 18. člen, 1.–2. odstavek.

Pri delitvi navedenih nadomestil ni mogoče ugotoviti dejanske uporabe posameznega avdiovizualnega dela, izvedbe ali videograma, zato se zbrana nadomestila ne delijo na podlagi dejanske uporabe. Znesek, ki ga AIPA, k.o. prejme za izvorne imetnike pravice, je podlaga delilne mase za posamezno vrsto teh imetnikov (ločeno). Od prejetega zneska se odbijejo stroški poslovanja in morebitne sredstva za namenske sklade. Nato se delilna masa deli:

- 40 % glede na podatke o posameznih retransmisijah avdiovizualnih del v istem poslovnem letu analiziranih TV programov, kot ugotovljeni pri delitvi honorarjev iz naslova pravice kabelske retransmisije (uporabljena avdiovizualna dela) po pravilih o delitvi zbranih honorarjev iz naslova pravice radiodifuzne retransmisije avdiovizualnih del oziroma pravilih o delitvi zbranih nadomestil izvajalcev izvedb v avdiovizualnih delih na videogramih v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma po pravilih o delitvi zbranih nadomestil filmskih producentov videogramov z avdiovizualnimi deli v primeru radiodifuzne retransmisije;
- 10 % v enakih zneskih med vse izvorne imetnike pravice, ki so člani AIPA, k.o. dne 31. 12. poslovnega leta, za katerega se delijo zbrana nadomestila,
- 50 % med vse izvorne imetnike pravice, ki so člani AIPA, k.o. dne 31. 12. poslovnega leta, za katerega se delijo zbrana nadomestila, glede na število sekund repertoarja KO na dan 31. 12. istega poslovnega leta.

Nato se v skladu z določenimi pravili točkovanja določi bruto honorar v evrih, ki ga KO izplača upravičenim imetnikom pravice.[816]

16.3.6.2 Delitev zbranih honorarjev in nadomestil iz naslova pravice dajanja na voljo javnosti

Delitev nadomestil honorarjev in nadomestil iz naslova pravice dajanja na voljo javnosti se opravi na podlagi podatkov o dejanski uporabi posameznega avdiovizualnega dela, izvedbe ali videograma imetnikov pravic, ki so AIPA, k.o. pooblastili za upravljanje pravice dajanja na voljo javnosti. Podlaga delilne mase za posamezno vrsto imetnikov pravic je znesek, ki ga AIPA, k.o. prejme za te imetnike. Delilna masa je določena ločeno za vsako posamezno vrsto imetnikov pravic in po posameznem uporabniku posebej za soavtorje avdiovizualnega dela, za izvajalce izvedbe v avdiovizualnem delu in za filmske producente videograma avdiovizualnega dela. Od zneska, prejetega od posameznega uporabnika, se najprej sorazmerno odbijejo stroški poslovanja in morebitna sredstva za namenske sklade.

---

[816] Pravila o delitvi nadomestil za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe AIPA, k.o., 1. člen, 1. odstavek, 2. člen, 3. člen, 1. odstavek, 4. člen, 1. odstavek, 5. člen, 15. člen, 1. odstavek.

V kolikor posamezni uporabnik KO priloži tudi seznam uporabljenih avdiovizualnih del z navedbo zneska, namenjenega posamezni kategoriji imetnikov pravic na ali v zvezi z avdiovizualnim delom po posamezni vrsti uporabe dela, se končni bruto znesek nadomestil izračuna na način, da se od zneska, dodeljenega za posamezno kategorijo imetnikov pravic za posamezno vrsto uporabe avdiovizualnega dela, izvedbe ali videograma, odšteje stroške poslovanja in morebitna sredstva za namenske sklade. Če seznam uporabe ne vsebuje vseh podatkov, ki so potrebni za izračun bruto zneska nadomestil, pa se končni bruto znesek nadomestil za posamezno dajanje na voljo javnosti izračuna z uporabo določenega točkovnega sistema.[817]

16.3.6.3 Delitev zbranih honorarjev iz naslova pravice radiodifuzne retransmisije avdiovizualnih del

Pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev iz naslova pravice radiodifuzne retransmisije avdiovizualnih del upoštevajo dejanska uporabo posameznega avdiovizualnega dela. Ta se ugotavlja na način, da se TV programe, ki so radiodifuzno retransmitirani v RS, obdela glede na podatke o gledanosti, pridobljene od družb, ki izvajajo meritve gledanosti TV programov, ki so urejeni po odstotku gledanosti. Vse TV programe, ki imajo na letnem nivoju več kot 2 % celotne gledanosti hkrati pa njihov seštevek gledanosti na letnem nivoju znaša vsaj 51 % celotne gledanosti vseh TV programov, AIPA, k.o. obdela in analizira. V primeru, da pa TV programi sicer imajo na letnem nivoju več kot 2 % celotne gledanosti, vendar skupaj ne dosegajo vsaj 51 % celotne gledanosti vseh TV programov na letnem nivoju, pa se v obdelane in analizirane TV programe doda toliko zaporednih TV programov, ki imajo nižjo gledanost od 2 % celotne gledanosti, dokler skupni seštevek vseh obdelanih TV programov ne doseže vsaj 51 % celotne gledanosti vseh TV programov na letnem nivoju.

Vendar pa strošek spremljanja dejanske uporabe avdiovizualnih del v poslovnem letu ekonomsko ni upravičen, če TV program dosega manj kot 2 % celotne gledanosti (izključujoč zgoraj naveden primer ugotavljanja dejanske uporabe, kadar seštevek gledanosti na letnem nivoju ne znaša vsaj 51 % celotne gledanosti vseh TV programov).

Delilna masa se za posamezno poslovno leto določi tako, da se od zbranih honorarjev iz naslova pravice radiodifuzne retransmisije avdiovizualnih del in prihodkov, pridobljenih iz bančnih depozitov najprej odštejejo stroški poslovanja KO in morebitna sredstva za namenske sklade, nato pa se v skladu z določenimi pravili točkovanja določi bruto honorar v evrih, ki ga KO izplača upravičenim imetnikom pravice.

---

[817] Pravila o delitvi avtorskih honorarjev in nadomestil iz naslova pravice dajanja na voljo javnosti AIPA, k.o., 2. člen, 5. člen, 2.–3. odstavek,

Če dodeljenih honorarjev sicer znanemu upravičenemu imetniku pravic na avdiovizualnem delu KO ne more izplačati, pa KO le-te hrani na ločenem računu. Po preteku zastaralnih rokov za njihovo izplačilo, se ti lahko namenijo za zmanjšanje stroškov poslovanja KO.[818]

16.3.6.4 Delitev zbranih nadomestilih izvajalcev izvedb v avdiovizualnih delih na videogramih in filmskih producentov videogramov z avdiovizualnimi deli v primeru radiodifuzne retransmisije

Osnovno načelo za razdeljevanje zbranih sredstev med imetnike pravic je načelo dejanske uporabe (za ugotavljanje dejanske rabe avdiovizualnega dela v primeru radiodifuzne retransmisije glej 4.3.3.3), torej si KO prizadeva, da doseže delitev nadomestil, zbranih s kolektivnim upravljanjem pravic, med tiste upravičence, katerih predmeti pravic so bili dejansko uporabljeni po podatkih, ki so jih KO posredovali uporabniki, ali pa jih je AIPA, k.o. pridobila iz prosto dostopnih oziroma verodostojnih virov (definirana uporaba). Če pa dejanske uporabe ni mogoče ugotoviti (nedefinirana uporaba) ali pa bi bilo ugotavljanje uporabe in z njim povezano razdeljevanje nadomestil stroškovno nesmotrno, pa se taka nadomestila razdelijo na podlagi nedefinirane uporabe.

Vrste imetnikov pravic:
a) nadomestila izvajalcev izvedb v avdiovizualnih delih na videogramih v primeru radiodifuzne retransmisije: izvajalec glavne vloge, izvajalec stranske vloge, izvajalec epizodne vloge in izvajalec ostalih vlog,
b) nadomestila filmskih producentov videogramov z avdiovizualnimi deli v primeru radiodifuzne retransmisije: glavni producent in koproducent.

Delilna masa za delitev radiodifuzne retransmisije je ena. Od prejetih nadomestil s strani uporabnikov iz naslova radiodifuzne retransmisije in prihodkov iz bančnih depozitov se sorazmerno odštejejo stroški poslovanja in morebitna sredstva za namenske sklade.

Za neznane imetnike pravic, katerim KO v obdobju petih let po zaključku posameznega obračunskega obdobja, v katerem so bila nadomestila zbrana, ni mogla izplačati nadomestil, ker za to ni pridobila potrebnih podatkov, AIPA, k.o., nadomestila rezervira za pet let.

---

[818] Pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev iz naslova pravice radiodifuzne retransmisije avdiovizualnih del AIPA, k.o., 2. člen, 1.–4. odstavek, 5. člen, 2. odstavek, 15. člen, 1. in 5. odstavek.

Končni bruto znesek nadomestil se izračuna z uporabo določenega točkovnega sistema.[819]

16.3.6.5 Delitev zbranih honorarjev in nadomestil soavtorjev avdiovizualnih del, izvajalcev za izvedbe v avdiovizualnih delih na videogramih in filmskih producentov videogramov z avdiovizualnimi deli

Velja osnovno načelo razdeljevanja zbranih sredstev med imetnike pravic po načelu dejanske uporabe (glej 4.3.3.4).

Vrste imetnikov pravic:
a) nadomestila soavtorjev avdiovizualnih del: avtor priredbe, pisec scenarija, avtor dialogov, direktor fotografije, glavni režiser, skladatelj filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za uporabo v tem delu, in glavni animator, če je v delu animacija bistven element;
b) nadomestila izvajalcev za izvedbe v avdiovizualnih delih na videogramih: izvajalec glavne vloge, izvajalec stranske vloge, izvajalec epizodne vloge in izvajalec ostalih vlog;
c) nadomestila filmskih producentov videogramov z avdiovizualnimi deli: glavni producent in koproducent.

Delilna masa je določena ločeno za vsako vrsto uporabe posebej. Od nadomestil, prejetih od posameznega uporabnika in prihodkov, ki so pridobljeni iz bančnih depozitov, se najprej sorazmerno odštejejo stroški poslovanja in morebitna sredstva za namenske sklade. Za neznane imetnike pravic (glej 4.3.3.4) AIPA, k.o., nadomestila rezervira za pet let.

Zbrana nadomestila se deli glede na vrsto uporabe. Na podlagi podatkov o definirani uporabi avdiovizualnih del v obračunskem obdobju, za katerega se opravlja delitev, pa se opravi dodelitev.

Končni bruto znesek nadomestil se izračuna z uporabo določenega točkovnega sistema.[820]

---

[819] Pravila o zbranih nadomestilih izvajalcev izvedb v avdiovizualnih delih na videogramih v primeru radiodifuzne retransmisije, AIPA, k.o., 4. člen, 5. člen, 1. odstavek, 6. člen, 2.–3. odstavek, 8. člen, 15. člen, 1. in 5. odstavek; Pravila o zbranih nadomestilih filmskih producentov videogramov z avdiovizualnimi deli v primeru radiodifuzne retransmisije, AIPA, k.o., 4. člen, 5. člen, 1. odstavek, 6. člen, 2.–3. odstavek, 8. člen, 15. člen, 1. in 5. odstavek.

[820] Pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil soavtorjev avdiovizualnih del AIPA, k.o., 4. člen, 5. člen, 1. odstavek, 6. člen, 2.–3. odstavek, 8. člen, 14. člen; Pravila o delitvi zbranih nadomestil izvajalcev za izvedbe v avdiovizualnih delih na videogramih, AIPA, k.o., 4. člen, 5. člen, 1. odstavek, 6. člen, 2.–3. odstavek, 8. člen, 14. člen; Pravila o delitvi zbranih nadomestil filmskih producentov videogramov z avdiovizualnimi deli, AIPA, k.o., 4. člen, 5. člen, 1. odstavek, 6. člen, 2.–3. odstavek, 8. člen, 14. člen.

16.3.6.6 Pretekle težave pri izplačilih avtorskih honorarjev in nadomestil

AIPA več let ni mogla izplačati velikega deleža avtorskih honorarjev, zbranih na podlagi obveznega kolektivnega upravljanja pravic in s tem torej na podlagi upravljanja svetovnega repertoarja avdiovizualnih del. Po pogovorih s predstavniki AIPA se zdi, da so razlogi za to predvsem:

- odsotnost enotne svetovne baze avdiovizualnih del, pri čemer gradnja takšne baze pri manjši KO zelo poveča stroške kolektivnega upravljanja pravic;
- začetne težave pri vzpostavitvi učinkovitega sistema spremljanja uporabe del z modeli avtomatizirane obdelave podatkov (AIPA letos praznuje 15 let ustanovitve);
- različnost pravic na avdiovizualnih delih v pravnih redih posameznih držav (izključne pravice, poplačilne pravice, nepriznavanje določenih pravic, pri čemer navedeno sicer manj velja za prav pravico kabelske retransmisije, ki je vsaj v pravu EU poenotena z Direktivo 2001/29, države članice pa pogosto že v zakonu določijo domnevo prenosa vseh izključnih pravic soavtorjev na producenta);
- različnost imetništva pravic na avdiovizualnih delih (različno priznavanje pravic različnim kategorijam ustvarjalcev in izvajalcev);
- različnost sistemov upravljanja pravic (v nekaterih državah se nekatere pravice upravljajo zgolj individualno, v primeru pravic skladateljev filmske glasbe te pravice tradicionalno upravljajo glasbene KO in ne filmske KO; pravice filmskih producentov se v nekaterih državah kolektivno upravljajo ločeno od pravic soavtorjev avdiovizualnih del in izvajalcev; pravice se tudi priznavajo na različnih vrstah avdiovizualnih del – ponekod so varovane tudi reklame, krajši prispevki, druge samo filmi in serije. Do določene mere pa je v EU poenoteno kolektivno upravljanje pravic radiodifuzne retransmisije);
- z različnostjo posameznih značilnosti pravic povezana dolgotrajna pogajanja s tujimi imetniki pravic; ter
- pomanjkljivi podatki za izplačilo, spori med imetniki pravic v zvezi z določenim avdiovizualnim delom oziroma neurejena vprašanja dedovanja pravic.

16.3.7 Uporaba nerazdeljenih zneskov honorarjev

Pravila o uporabi nerazdeljenih zneskov avtorskih honorarjev in nadomestil AIPA, k.o. navajajo, da v kolikor honorarjev in nadomestil ni mogoče dodeliti, se ta sredstva vodijo na računu AIPA, k.o. ločeno po vrsti pravice in poslovnih letih, dodatno pa tudi:

– pri honorarjih in nadomestilih iz naslova kolektivnega upravljanja pravic, ki jih KO upravlja za več kategorij imetnikov pravic: tudi ločeno po kategoriji imetnikov pravic (ločeno za soavtorje, izvajalce in filmske producente),
– pri nadomestilih iz naslova kolektivnega upravljanja pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe: tudi ločeno za izvorne soavtorje, izvorne izvajalce in izvorne filmske producente.

Če se kljub izvedenim ukrepom honorarjev in nadomestil ne more dodeliti upravičenim imetnikom pravic, se pod zakonskimi pogoji ta sredstva štejejo za nerazdeljene avtorske honorarje in nadomestila, ki se hranijo do izteka pravnega varstva zahtevkov za izplačilo upravičenim imetnikom pravic, nato pa se v skladu z ZKUASP, pravili o namenskih skladih in sklepom skupščine prenesejo v namenske sklade AIPA, k.o.[821]

Iz podatkov v letnih poročilih od 2017 izhaja, da AIPA še ni imela nerazdeljenih avtorskih honorarjev.

16.3.8 Politika vlaganja honorarjev v bančne depozite in uporabi teh prihodkov

AIPA, k.o. v Pravilih o politiki vlaganja avtorskih honorarjev v bančne depozite in uporabi teh prihodkov izrecno določa, kateri honorarji in nadomestila se lahko vlagajo v bančne depozite. To so honorarji oziroma nadomestila, ki so zbrana iz kolektivnega upravljanja naslednjih pravic:

- radiodifuzne retransmisije v primeru radiodifuzne retransmisije avdiovizualni del, izvedb v avdiovizualnih delih na videogramih in videogramov z avdiovizualnimi deli: ločeno za soavtorje avdiovizualnih del, izvajalce izvedbe, uporabljene v avdiovizualnih delih na videogramih, in filmske producente;
- dajanja na voljo javnosti: ločeno za soavtorje avdiovizualnih del, izvajalce izvedbe, uporabljene v avdiovizualnih delih na videogramih, in filmske producente;
- do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe: ločeno za soavtorje avdiovizualnih del, izvajalce izvedbe, uporabljene v avdiovizualnih delih na videogramih, in filmske producente;
- javnega predvajanja oziroma pravice do primernega nadomestila za vsakokratno javno predvajanje: ločeno za soavtorje avdiovizualnih del, izvajalce izvedbe, uporabljene v avdiovizualnih delih na videogramih, in filmske producente;
- javnega prikazovanja oziroma pravice do primernega nadomestila za vsakokratno javno prikazovanje: ločeno za soavtorje avdiovizualnih del in izvajalce, katerih izvedbe so uporabljene v avdiovizualnih delih na videogramih;
- radiodifuznega oddajanja oziroma pravice do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje: ločeno za soavtorje avdiovizualnih del in izvedbe, uporabljene izvedbe, uporabljene v avdiovizualnih delih na videogramih;
- sekundarnega radiodifuznega oddajanja oziroma pravice do primernega nadomestila za vsakokratno sekundarno radiodifuzno oddajanje: ločeno za soavtorje avdiovizualnih del, izvajalce izvedbe, uporabljene v avdiovizualnih delih na videogramih, in filmske producente;
- do primernega nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu: ločeno za

[821] Pravila o uporabi nerazdeljenih zneskov avtorskih honorarjev in nadomestil AIPA, k.o., 1. člen, 2. odstavek, 2. člen.

soavtorje avdiovizualnih del, izvajalce, katerih izvedbe so uporabljene v avdiovizualnih delih na videogramih, in filmske producente;
– do primernega nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti v okviru storitev videa na zahtevo: ločeno za soavtorje avdiovizualnih del, izvajalce, katerih izvedbe so uporabljene v avdiovizualnih delih na videogramih, in filmske producente;
– do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnih dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu in priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo;

pa tudi:
– prihodki iz bančnih depozitov, ki so nastali z deponiranjem honorarjev oziroma nadomestil iz predhodnih alinej;
– honorarji in nadomestila, pridobljeni od tujih KO na podlagi sporazuma o zastopanju;
– morebitni presežek sredstev, ki je posledica opravljanja administrativno-tehničnih poslov za drugo KO, nad stroški poslovanja;
– morebitna lastna sredstva in prihodki iz teh sredstev.

Direktor AIPA, k.o., ki je pooblaščen za vlaganje v bančne depozite, lahko sredstva nalaga v depozite samo pri:
a) bankah s sedežem v RS, ki so pridobile dovoljenje Banke Slovenije za opravljanje bančnih storitev;
b) kreditnih institucijah držav članic EU, ki so pridobile dovoljenje za opravljanje bančnih storitev s strani pristojnih organov;
c) tujih bankah, ki na podlagi zadnje razpoložljive ocene bonitete banke dosegajo najmanj bonitetno oceno A- pri Standard & Poor's ali Fitch ali A3 pri Moody's.

Sredstva se lahko naloži samo v bančne depozite na vpogled ali na odpoklic ali v vezane depozite, če iz pogodbe o deponiranju sredstev izhaja pravica do dviga pred zapadlostjo. Če pa v pogodbi o vezavi ni opredeljenih nobenih dodatnih pogojev in namenov vezave, pa se lahko nalagajo samo v vezane depozite.

Prihodki, ki nastajajo z vlaganji v depozite, se prištevajo sredstvom, z deponiranjem katerih so bili prihodki pridobljeni.[822]

16.3.9 Stroški poslovanja

Stroški poslovanja se vodijo ločeno po vrsti avtorskih pravic in vrsti uporabe ter za vsako poslovno leto posebej. Če skupne stroške ni mogoče opredeliti po vrsti pravice, se lahko v sorazmernih deležih razporedijo na že opredeljene stroške. Stroški

[822] Pravilih o politiki vlaganja avtorskih honorarjev v bančne depozite in uporabi teh prihodkov AIPA, k.o., 2.–6. člen.

poslovanja bremenijo tisto kategorijo imetnikov pravic, na katero se posamezni strošek nanaša, skupni stroški poslovanja, ki ne sodijo le k posamezni kategoriji imetnikov pravic (na primer najemnina prostorov), pa bremenijo vse kategorije imetnikov pravic sorazmerno.

Najvišji dovoljeni odstotek stroškov poslovanja ne sme presegati 35 % zbranih honorarjev, nadomestil in prihodkov, pridobljenih iz bančnih depozitov. V kolikor se pred ali med poslovnim letom pokaže, da bodo stroški poslovanja presegli dovoljeni odstotek, direktor predlaga skupščini določitev drugega najvišjega odstotka dovoljenih stroškov poslovanja.

Če dodeljenih honorarjev in nadomestil sicer znanemu upravičenemu imetniku pravic KO ne more izplačati, se take honorarje in nadomestila hrani na ločenem računu. Po preteku zastaralnih rokov za njihovo izplačilo, pa lahko skupščina KO odloči, da se namenijo za zmanjšanje stroškov poslovanja.[823]

16.3.10 Namenski skladi

AIPA, k.o. ima oblikovane naslednje namenske sklade, ki v skladu z zakonsko določenimi nameni pomenijo naslednje prejemnike sredstev:

1. Namenski sklad soavtorjev avdiovizualnih del:
   - za kulturno umetniški namen:
     - neuveljavljen soavtor avdiovizualnih del, t. j. izvorni soavtor avdiovizualnega dela, ki na podlagi honorarjev in nadomestil pri AIPA, k.o. v preteklem poslovnem letu ni prejel več sredstev kot znaša zakonsko določena bruto letna minimalna plača, s stalnim prebivališčem v RS,
     - neuveljavljen filmski producent – fizična oseba s stalnim prebivališčem v RS in imetnik pravice soavtorjev po prenosu, t. j. filmski producent, ki na podlagi honorarjev in nadomestil pri AIPA, k.o. v preteklem poslovnem letu ni prejel več sredstev kot znaša zakonsko določena bruto letna minimalna plača,
   - za socialne in izobraževalne namene:
     - soavtor avdiovizualnih del s stalnim prebivališčem v RS ali
     - filmskih producentov filmski producent – fizična oseba s stalnim prebivališčem v RS in imetnik pravice soavtorjev po prenosu;[824]
2. Namenski sklad izvajalcev:
   - za kulturno umetniški namen: neuveljavljen izvajalec, tj. izvajalec, ki na podlagi nadomestil pri AIPA, k.o. v preteklem poslovnem letu ni prejel več sredstev kot znaša zakonsko določena bruto letna minimalna plača, s stalnim prebivališčem v RS,

---

[823] Pravila o stroških poslovanja AIPA, k.o., 4.člen, 2.–3. odstavek, 6. člen, 8.–9. člen.

[824] Pravila o namenskem skladu soavtorjev avdiovizualnih del AIPA, k.o., 1. člen, 1. odstavek.

   – za socialne in izobraževalne namene: izvajalcev s stalnim prebivališčem v RS;[825]
3. Namenski sklad filmskih producentov:
   – za kulturno umetniški namen: neuveljavljen filmski producent, ki je fizična oseba s stalnim prebivališčem v RS ali pravna oseba s sedežem v RS, t. j. filmski producent, ki na podlagi honorarjev in nadomestil pri AIPA, k.o. v preteklem poslovnem letu ni prejel več sredstev kot znaša zakonsko določena bruto letna minimalna plača,
   – za socialne namene: filmski producent, ki je fizična oseba s stalnim prebivališčem v RS,
   – za izobraževalne namene: filmski producent, ki je fizična oseba s stalnim prebivališčem v RS ali pravna oseba s sedežem v RS[826].

Sredstva za socialne in izobraževalne namene se lahko namenijo tudi tretjim osebam, če se s tem doseže namen sklada.

Če ima KO nerazdeljena sredstva, nanašajoča na posamezne imetnike pravic, mora za ta sredstva oblikovati sklad. Viri skladov so:
- honorarji oziroma nadomestila, zbrana z obveznim kolektivnim upravljanjem pravic v preteklem poslovnem letu,
- nerazdeljeni honorarji oziroma nadomestila posameznih imetnikov pravic (soavtorji avdiovizualnih del, filmski producenti, izvajalci),
- morebitnih dovoljeni odbitki za namenske sklade po sporazumih s tujimi KO posameznih imetnikov pravic,
- za Namenski sklad soavtorjev avdiovizualnih del pa tudi honorarji oziroma nadomestila, zbrana s prostovoljnim kolektivnim upravljanjem pravic v preteklem poslovnem letu.

Sredstva se v sklade odvajajo ločeno po posamezni vrsti pravice in vrsti uporabe, AIPA, k.o pa jih vodi ločeno na poslovnem računu, za vsak namen posebej ter jih ne sme naložiti v bančne depozite.

Sredstva se porabijo in izplačajo na podlagi oddaje vloge v sklopu poziva AIPA, k.o. ali z individualno prošnjo osebe v primeru socialnega namena sklada. O vlogah odloča poslovodstvo.

S prejemnikom sredstev za kulturno umetniški ali izobraževalni namen se lahko sklene pogodba, prejemnik pa mora o porabi sredstev sklada poročati AIPA, k.o. KO morajo poročati tudi prejemniki sredstev, ki so tretje osebe. Nadzor nad uporabo sredstev izvaja poslovodstvo, ki v primeru, če so kršene pogodbene določbe, lahko zahteva vračilo le-teh.

---

[825] Pravila o namenskem skladu izvajalcev AIPA, k.o., 1. člen, 1. odstavek.
[826] Pravila o namenskem skladu filmskih producentov AIPA, k.o., 1. člen, 1. odstavek.

Stroški, ki so posledica delovanja sklada, ne smejo presegati 10 % sredstev sklada in so v breme sklada.[827]

Iz zapisnika letošnje seje Skupščine AIPA, k.o dne 3. 6. 2025 izhaja, da so bili v zvezi z namenskimi skladi sprejeti naslednji sklepi:

– Sklep 5.1:
  I. AIPA, k.o., od avtorskih honorarjev, zbranih za leto 2024 iz naslova pravice radiodifuzne retransmisije, za namenski sklad soavtorjev avdiovizualnih del nameni 222.000,00 evrov, in sicer:
    • 115.000,00 evrov kot sredstva za kulturno umetniški namen,
    • 86.000,00 evrov kot sredstva za socialni namen,
    • 21.000,00 evrov kot sredstva za izobraževalni namen.
  II. AIPA, k.o., od avtorskih honorarjev, zbranih za leto 2024 iz naslova pravice soavtorjev AV del dajanja na voljo javnosti AV del, za namenski sklad soavtorjev avdiovizualnih del nameni 52.000,00 evrov, in sicer 52.000,00 evrov kot sredstva za izobraževalni namen.
  III. AIPA, k.o., od nadomestil, zbranih za leto 2024 iz naslova pravice pravičnega nadomestila soavtorjev za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe, za namenski sklad soavtorjev avdiovizualnih del nameni 32.800,00 evrov, od nadomestil, zbranih za leto 2023 iz naslova te pravice, pa 18.200,00 evrov, in sicer 51.000,00 evrov kot sredstva za izobraževalni namen.
– Sklep 5.2:
  I. AIPA, k.o., od nadomestil, zbranih za leto 2024 iz naslova pravice do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo izvedb v avdiovizualnih delih, za namenski sklad izvajalcev nameni 56.500,00 evrov, in sicer:
    • 30.000,00 evrov kot sredstva za kulturno umetniški namen,
    • 26.500,00 evrov kot sredstva za izobraževalni namen.
  II. AIPA, k.o., od nadomestil, zbranih za leto 2024 iz naslova pravice pravičnega nadomestila izvajalcev za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe, za namenski sklad izvajalcev nameni 30.000,00 evrov, od nadomestil, zbranih za leto 2023 iz naslova te pravice, pa 16.500,00 evrov, in sicer 46.500,00 evrov kot sredstva za izobraževalni namen.
  III. AIPA, k.o., od nadomestil, zbranih za leto 2024 iz naslova pravice izvajalcev dajanja na voljo javnosti izvedb, posnetih na videogramih, za namenski sklad

---

[827] Pravila o namenskem skladu soavtorjev avdiovizualnih del AIPA, k.o., 2. člen, 3. člen, 1.–2. in 7. odstavek, 4. člen, 4. odstavek, 5. člen, 1.–2. odstavek, 6. člen, 1. in 3. odstavek, 7. člen, 3. odstavek, 8. člen, 1.–3. odstavek; Pravila o namenskem skladu izvajalcev AIPA, k.o., 2. člen, 3. člen, 1.–2. in 6. odstavek, 4. člen, 4. odstavek, 5. člen, 1.–2. odstavek, 6. člen, 1. in 3. odstavek, 7. člen, 3. odstavek, 8. člen, 1.–3. odstavek; Pravila o namenskem skladu filmskih producentov AIPA, k.o., 2. člen, 3. člen, 1.–2. in 6. odstavek, 4. člen, 4. odstavek, 5. člen, 1.–2. odstavek, 6. člen, 1. in 3. odstavek, 7. člen, 3. odstavek, 8. člen, 1.–3. odstavek.

izvajalcev nameni 17.000,00 evrov, in sicer 17.000,00 evrov kot sredstva za izobraževalni namen.

– Sklep 5.3:
  I. AIPA, k.o., od nadomestil, zbranih za leto 2024 iz naslova pravice do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo videogramov z avdiovizualnimi deli, za namenski sklad filmskih producentov nameni 200.000,00 evrov, in sicer:
     • 170.000,00 evrov kot sredstva za kulturno umetniški namen,
     • 10.000,00 evrov kot sredstva za socialni namen,
     • 20.000,00 evrov kot sredstva za izobraževalni namen.
  II. AIPA, k.o., od nadomestil, zbranih za leto 2024 iz naslova pravice pravičnega nadomestila filmskih producentov za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe, za namenski sklad filmskih producentov nameni 30.000,00 evrov, od nadomestil, zbranih za leto 2023 iz naslova te pravice, pa 16.000,00 evrov, in sicer 46.000,00 evrov kot sredstva za izobraževalni namen.
  III. AIPA, k.o., od nadomestil, zbranih za leto 2024 iz naslova pravice filmskih producentov dajanja na voljo javnosti videogramov, za namenski sklad filmskih producentov nameni 51.000,00 evrov, in sicer 51.000,00 evrov kot sredstva za izobraževalni namen.
– Sklep 5.4:
  Na podlagi sklepa 5.5 skupščine AIPA, k.o., z dne 7. 6. 2024 se za:
  I. leto 2025 na podlagi podatkov o sedmih najbolj gledanih slovenskih avdiovizualnih delih določi skupni znesek denarnih nagrad zvezde Oriona v višini 55.080,05 evrov bruto, ki se neuveljavljenim soavtorjem sedmih najbolj gledanih slovenskih avdiovizualnih del v letu 2024 izplača iz sredstev namenskega sklada soavtorjev za kulturno umetniški namen;
  II. leto 2025 določi znesek posamezne denarne nagrade Butnskala v višini 1.000,00 evrov bruto, ki se prejemnikom nagrad za leto 2024 izplača iz sredstev namenskega sklada soavtorjev za kulturno umetniški namen;
  III. leto 2025 določi znesek denarne nagrade Žarka Lužnika v višini 1.000,00 evrov bruto, ki se prejemniku nagrade za leto 2024 izplača iz sredstev namenskega sklada soavtorjev za kulturno umetniški namen.
– Sklep 5.5:
  Na podlagi 3. alineje 1. odstavka 1. člena in 1. alineje 5. odstavka 4. člena Pravil o namenskem skladu izvajalcev z dne 20. 7. 2021 (spremenjena dne 29. 9. 2021) skupščina AIPA, k.o., določi, da se Društvu slovenskih avdiovizualnih igralcev (Društvo DSI) iz sredstev namenskega sklada izvajalcev za izobraževalni namen za izvedbo programa izobraževalnih dejavnosti za avdiovizualne igralce nameni 75.000,00 evrov bruto. V skladu s 3. odstavkom 6. člena Pravil o namenskem skladu izvajalcev z dne 20. 7. 2021 (spremenjena dne 29. 9. 2021) AIPA, k.o., z Društvom

DSI sklene pogodbo, s katero se opredeli medsebojno razmerje ter se določijo medsebojne vsebinske in terminske obveznosti in pravice.[828]

Iz zapisnika letošnje seje Skupščine AIPA, k.o dne 10. 7. 2025 nadalje izhaja, da so bili v zvezi z namenskimi skladi sprejeti naslednji sklepi:

- Sklep 4.1: Na podlagi prve alineje petega odstavka 4. člena Pravil o namenskem skladu filmskih producentov z dne 20. 7. 2021, spremenjenih dne 29. 9. 2021 (pravila) ter v povezavi s tretjo alinejo prvega odstavka 1. člena in četrtim odstavkom 4. člena pravil skupščina AIPA, k.o., določi, da se Društvu avdiovizualnih producentov Slovenije (Društvo AV producentov) iz sredstev namenskega sklada filmskih producentov za izobraževalni namen za izvedbo izobraževalnega programa namenjenega filmskim producentom, ki je del gradiva za skupščino pod št. 4.1, nameni bruto 60.000 evrov. V skladu s tretjim odstavkom 6. člena pravil AIPA, k.o., z Društvom AV producentov sklene pogodbo, s katero se opredeli medsebojno razmerje.
- Sklep 4.2: Na podlagi prve alineje petega odstavka 4. člena Pravil o namenskem skladu filmskih producentov z dne 20. 7. 2021, spremenjenih dne 29. 9. 2021 (pravila) ter v povezavi s tretjo alinejo prvega odstavka 1. člena in četrtim odstavkom 4. člena pravil skupščina AIPA, k.o. določi, da se Društvu filmskih producentk in producentov Slovenije (Društvo FPS) iz sredstev namenskega sklada filmskih producentov za izobraževalni namen za izvedbo izobraževalnega programa namenjenega filmskim producentom, ki je del gradiva za skupščino pod št. 4.2, nameni bruto 59.600 evrov. V skladu s tretjim odstavkom 6. člena pravil AIPA, k.o. z Društvom FPS sklene pogodbo, s katero se opredeli medsebojno razmerje.
- Sklep 4.3: Na podlagi prve alineje 4. člena Pravil o namenskem skladu filmskih producentov z dne 20. 7. 2021, spremenjenih dne 29. 9. 2021, (pravila) ter v povezavi s tretjo alinejo prvega odstavka 1. člena in četrtim odstavkom 4. člena pravil skupščina AIPA, k.o. določi, da se Društvu slovenskega animiranega filma (Društvo DSAF) iz sredstev namenskega sklada filmskih producentov za izobraževalni namen za izvedbo izobraževalnega programa namenjenega filmskim producentom, ki je del gradiva za skupščino pod št. 4.3, nameni 60.000 evrov bruto. V skladu s tretjim odstavkom 6. člena pravil AIPA, k.o., s Društvom DSAF sklene pogodbo, s katero se opredeli medsebojno razmerje.
- Sklep 4.5: AIPA, k.o., objavi javni poziv za dodelitev sredstev iz namenskega sklada filmskih producentov za izobraževalne namene, namenjen kritju stroškov udeležbe filmskih producentov, kot so opredeljeni v veljavnih pravilih o namenskem skladu filmskih producentov (kandidati). Skupni razpoložljivi znesek sredstev za predmetni namen znaša bruto 35.000 evrov. Na javni poziv se lahko prijavijo izključno organizatorji izobraževalnih dogodkov, ki imajo sedež v RS in razpisujejo programe, namenjene izobraževanju kandidatov (organizatorji). Izobraževalni dogodki morajo

[828] AIPA, k.o., 2025a, str. 8–12.

vsebinsko zajemati področja delovanja filmskih producentov in biti izvedeni na ozemlju RS.

AIPA, k.o., bo iz sredstev namenskega sklada za izobraževalne namene krila dejanske stroške z dokazili podprte udeležbe posameznega kandidata, a:

- do največ bruto 200 evrov na kandidata za enostavne oblike izobraževanj (npr. predavanja, seminarji, teoretične delavnice ipd.), ali
- do največ bruto 300 evrov na kandidata za strokovno-praktične delavnice, ki vključujejo demonstracije, ali uporabo filmske opreme, ali delo v manjših skupinah, ali večdnevne izobraževalne dogodke.

Javni poziv bo odprt do 15. aprila 2026 oziroma do porabe razpoložljivih sredstev.

Prijave organizatorjev morajo biti vsebinsko obrazložene in strokovno utemeljene.

AIPA, k.o., bo z izbranimi organizatorji sklenila pogodbo, s katero bodo določene medsebojne pravice in obveznosti.[829]

16.4 ZAVOD ZA UVELJAVLJANJE PRAVIC IZVAJALCEV IN PROIZVAJALCEV FONOGRAMOV SLOVENIJE, K.O. (IPF, K.O.)

16.4.1 Dovoljenje

IPF, k.o. ima dovoljenje Urada za kolektivno upravljanje naslednjih pravic:

I. za izvajalce, katerih izvedbe so posnete na fonogramih:
   1. pravico do nadomestila pri priobčitvi javnosti fonogramov z njihovimi izvedbami,
   2. pravico do pravičnega nadomestila za tonsko in vizualno snemanje fonogramov z njihovimi izvedbami, ki se izvrši pod pogoji privatne in druge lastne uporabe;
   3. pravico dajanja v najem fonogramov z njihovo izvedbo,
   4. pravico reproduciranja in pravico priobčitve javnosti fonogramov z njihovo izvedbo v okviru propagandnih sporočil, ki trajajo do 60 sekund;[830]

II. za izvajalce, katerih izvedbe so posnete na videogramih pravico do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali drugo obliko priobčitve javnosti videogramov z njihovimi izvedbami:
   – za izvedbe izvajalcev glasbenih del, ki so uporabljene v avdiovizualnih delih,
   – za izvedbe izvajalcev glasbenih del, ki so posebej ustvarjene za avdiovizualna dela,
   – za vse izvedbe izvajalcev v videogramih s kratkimi glasbenimi videofilmi (glasbenimi videospoti) ne glede na čas njihovega trajanja;[831]

III. za proizvajalce fonogramov:
   1. pravico do nadomestila pri priobčitvi javnosti fonograma,

---

[829] AIPA, k.o., 2025b, str. 8–11.

[830] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 800-9/96 z dne 7. 11. 2000, I. točka izreka.

[831] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31223-2/2023-14 z dne 23. 10. 2023, I. točka izreka.

2. pravico do pravičnega nadomestila za tonsko in vizualno snemanje fonogramov, ki se izvrši pod pogoji privatne in druge lastne uporabe,
3. pravico dajanja v najem fonogramov,
4. pravico reproduciranja in pravico priobčitve javnosti fonogramov z njihovo izvedbo v okviru propagandnih sporočil, ki trajajo do 60 sekund;[832]

IV. za filmske producente pravico do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali drugo obliko priobčitve javnosti videogramov s kratkimi glasbenimi videofilmi (glasbenimi videospoti) ne glede na čas njihovega trajanja[833].[834]

Dovoljenje za kolektivno upravljanje v zvezi s tonskim ali vizualnim snemanjem fonogramov, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe, za izvajalce in proizvajalce fonogramov se nanaša samo na razdeljevanje nadomestil med upravičene imetnike pravic.[835] Dovoljenje za njihovo delitev KO ima Društvo KOPRIVA, k.o. (glej 4.1).

KO v skladu z dovoljenjem pristojnega organa in na podlagi pooblastila imetnika pravic kolektivno upravlja tudi pravice na že objavljenih fonogramih:

1. pravico izvajalcev reproduciranja fonogramov s svojo izvedbo za namen opravljanja uporabnikove lastne dejavnosti v naslednjih načinih uporabe:
   – reproduciranje fonogramov za potrebe uporabe v netelesni obliki (priobčitve javnosti fonogramov), vključujoč digitalno nalaganje / shranjevanje fonogramov v digitalne sisteme – nalaganje /shranjevanje master (glavne) kopije fonograma v digitalni sistem za upravljanje vsebin (shranjevanje kopih kot elektronskih datotek na trdem disku ali strežniku uporabnika oziroma dolgoročno shranjevanje kopije v knjižnici vsebin uporabnika),
   – reproduciranje fonogramov za izdelavo in trženje vsebin ali programov izdajateljem radijskih in televizijskih programov ter tretjim osebam;
2. pravico proizvajalcev fonogramov reproduciranja fonogramov za namen opravljanja uporabnikove lastne dejavnosti v naslednjih načinih uporabe:
   – reproduciranje fonogramov za potrebe uporabe v netelesni obliki (priobčitve javnosti fonogramov), vključujoč digitalno nalaganje / shranjevanje fonogramov v digitalne sisteme – nalaganje /shranjevanje master (glavne) kopije fonograma v digitalni sistem za upravljanje vsebin (shranjevanje kopih kot elektronskih datotek na trdem disku ali strežniku uporabnika oziroma dolgoročno shranjevanje kopije v knjižnici vsebin uporabnika),

---

[832] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 800-9/96 z dne 7. 11. 2000, I. točka izreka.

[833] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31223-2/2023-14 z dne 23. 10. 2023, I. točka izreka.

[834] Statut IPF, k.o., 3. člen.

[835] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 800-9/96 z dne 7. 11. 2000, II. točka izreka; Statut IPF, k.o., 3. člen, 2. odstavek.

– reproduciranje fonogramov za izdelavo in trženje vsebin ali programov izdajateljem radijskih in televizijskih programov ter tretjim osebam;
3. pravico proizvajalcev fonogramov predelave fonograma za potrebe uporabe v netelesni obliki (priobčitve javnosti fonogramov), razen pravice, da se fonogram vključi v novo avdiovizualno delo ali reklamni oglas[836].[837]

IPF, k.o. v skladu s svojim Statutom kolektivno upravlja tudi naslednje pravice, ki pa se sicer začnejo kolektivno upravljati šele z dokončnostjo dovoljenja Urada:
1. pravico izvajalcev, katerih izvedbe so posnete na fonogramih, do dodatnega letnega nadomestila po 122.b členu ZASP,
2. pravico izvajalcev dajanja na voljo javnosti fonogramov s svojo izvedbo v načinih uporabe: ponujanje časovnega zamika v radiodifuzno oddajanih in radiodifuzno retransmitiranih programih,
3. pravico proizvajalcev fonogramov dajanja na voljo javnosti fonogramov v načinih uporabe: ponujanje časovnega zamika v radiodifuzno oddajanih in radiodifuzno retransmitiranih programih.[838]

V nadaljevanju so pravice iz prejšnjega odstavka upoštevane pri pregledu aktov IPF, k.o. oziroma predvidenega načina njihovega kolektivnega upravljanja s strani IPF, k.o.

16.4.2 Viri financiranja opravljanja dejavnosti in nalog KO

Viri financiranja opravljanje dejavnosti in nalog IPF, k.o.:
- zbrani honorarji oziroma nadomestila,
- prihodki iz bančnih depozitov,
- lastna sredstva in prihodki iz le-teh,
- prihodki iz upravljanja honorarjev oziroma nadomestil za druge KO, s katerimi je sklenjen sporazum o zastopanju,
- prihodki iz upravljanja administrativno-tehničnih nalog za druge KO s tem, da se ti lahko porabijo zgolj za zniževanje stroškov poslovanja,
- morebitni drugi viri, kot so donacije in darila.[839]

---

[836] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31223-18/2022-13 z dne 7. 3. 2023, I. točka izreka.
V izreku dovoljenja se uporablja terminologijo, ki je skladna z zakonodajo, in sicer dovoljuje se pravice izvajalcev, katerih izvedbe so posnete na fonogramih, in proizvajalcev fonogramov reproduciranje teh fonogramov, ki se izvrši kot shranitev v elektronski obliki za lastne potrebe uporabnika, za namen priobčitve javnosti fonogramov, in kot shranitev v elektronski obliki, za namen distribuiranja. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31223-18/2022-13 z dne 7. 3. 2023, str. 7.
[837] Statut IPF, k.o., 3.a člen, 1.–3. alineja.
[838] Prav tam, 3.a člen.4.-5. alineja.
[839] Prav tam, 53. člen.

16.4.3 Članstvo

Član IPF k.o. je lahko imetnik pravice, ki je v kolektivnem upravljanju AIPA k.o, pri čemer je član lahko tudi oseba, ki imetnika pravice zastopa, združenje imetnikov pravic ali pa druga KO.
Glede na kandidata za članstvo so pogoji nadaljnji:

1. izvajalec na fonogramih ali oseba, ki ga zastopa, združenje takih imetnikov pravic ali druga KO, ki upravlja katero od pravic takih imetnikov pravic:
   - IPF, k.o. predloži pooblastilo za upravljanje pravic z navedbo osebnega imena in prebivališča ali firme in sedeža ter davčne številke in
   - izpolnjuje vsaj enega od naslednjih pogojev:
     - je iz delilne mase imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih v zadnjih treh rednih letnih delitvah nadomestil vsako posamezno leto prejel vsaj 5 evrov,
     - je imetnik pravic izvajalcev na izvedbah, ki so posnete na najmanj 10 fonogramih;
2. izvajalec na videogramih ali oseba, ki ga zastopa, združenje takih imetnikov pravic ali druga KO, ki upravlja katero od pravic takih imetnikov pravic:
   - IPF, k.o. predloži pooblastilo za upravljanje pravic z navedbo osebnega imena in prebivališča ali firme in sedeža ter davčne številke in
   - izpolnjuje vsaj enega od naslednjih pogojev:
     - je iz delilne mase imetnikov pravic izvajalcev na videogramih v zadnjih treh rednih letnih delitvah nadomestil vsako posamezno leto prejel vsaj 3 evrov,
     - je imetnik pravic izvajalcev na izvedbah, ki so posnete na najmanj 3 videogramih;
3. proizvajalec fonogramov ali oseba, ki ga zastopa, združenje takih imetnikov pravic ali druga KO, ki upravlja katero od pravic takih imetnikov pravic:
   - IPF, k.o. predloži pooblastilo za upravljanje pravic z navedbo osebnega imena in prebivališča ali firme in sedeža ter davčne številke in
   - je iz delilne mase imetnikov pravic proizvajalcev fonogramov v zadnjih treh rednih letnih delitvah nadomestil vsako posamezno leto prejel vsaj 30 evrov,
   - je imetnik pravic proizvajalcev fonogramov na najmanj 100 fonogramih;
4. filmski producent na videogramih ali oseba, ki ga zastopa, združenje takih imetnikov pravic ali druga KO, ki upravlja katero od pravic takih imetnikov pravic:
   - IPF, k.o. predloži pooblastilo za upravljanje pravic z navedbo osebnega imena in prebivališča ali firme in sedeža ter davčne številke in
   - je iz delilne mase imetnikov pravic filmskih producentov v zadnjih treh rednih letnih delitvah nadomestil vsako posamezno leto prejel vsaj 20 evrov,
   - je imetnik pravic filmskih producentov na najmanj 30 videogramih.[840]

[840] Prav tam, 9., 13. in 15. člen.

16.4.4 Organi upravljanja

16.4.4.1 Skupščina

IPF, k.o. ima 4.283 članov in 4.314 glasovalnih pravic – 3.176 imetniki pravic izvajalcev na fonogramih, 124 imetniki pravic proizvajalcev fonogramov, 1014 imetniki pravic izvajalcev na videogramih in 58 imetniki pravic filmskih producentov[841].[842]

Skupščino IPF, k.o. sestavljajo vsi člani KO. Glede na vrsto imetnikov pravic so kategorizirani na:
1. imetnike pravic izvajalcev na fonogramih,
2. imetnike pravic izvajalcev na videogramih,
3. imetnike pravic proizvajalcev fonogramov,
4. imetnike pravic filmskih producentov.

Odločanje:
- sklepčnost: vsakokrat se določa na ravni posamezne kategorije imetnikov pravic in je podana, če je prisotnih vsaj 50 glasov iz vrst imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih, vsaj 50 glasov iz vrst imetnikov pravic izvajalcev na videogramih, vsaj 50 glasov iz vrst imetnikov pravic proizvajalcev fonogramov in vsaj 50 glasov iz vrst imetnikov pravic filmskih producentov. Če sklepčnost ni podana na začetku seje, je sklepčnost podana, če je 10 minut po njenem začetku navzočih vsaj 20 glasov iz vsake posamezne kategorije imetnikov pravic;
- glasovalne pravice izvajalcev na fonogramih z njihovimi izvedbami: vsak član ima 1 glas, dodatne pa lahko dobi na podlagi povprečnega doseženega deleža v delilni masi imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih iz zadnjih treh rednih letnih delitev:
  a) s povprečnim deležem 1 % do vključno 2 % = dodatni 4 glasovi,
  b) s povprečnim deležem več kot 2 % = dodatnih 9 glasov;
- glasovalne pravice izvajalcev na videogramih z njihovimi izvedbami: vsak član ima 1 glas, dodatne pa lahko dobi na smiselno enak način, kot je prikazan v prejšnji alineji za primer izvajalcev na fonogramih z njihovimi izvedbami;
- glasovalne pravice proizvajalcev fonogramov: vsak član ima 1 glas, dodatne pa lahko dobi na smiselno enak način, kot je prikazan v drugi alineji tega odstavka za primer izvajalcev na fonogramih z njihovimi izvedbami;
- glasovalne pravice filmskih producentov: vsak član ima 1 glas, dodatne pa lahko dobi na smiselno enak način, kot je prikazan v drugi alineji tega odstavka za primer izvajalcev na fonogramih z njihovimi izvedbami;
- o vseh vprašanjih člani posamezne kategorije imetnikov pravic odločajo ločeno od druge kategorije;

---

[841] Podatki, dostopni na dan 29. 8. 2025.
[842] Ali ste že pooblastili IPF?, IPF, k.o., e-vir.

– vprašanja, ki se nanašajo na posamezno kategorijo imetnikov pravic: odločajo samo člani te vrste kategorije imetnikov pravic;
– vsaka posamezna kategorija imetnikov pravic izključno in samostojno odloča o:
  a) imenovanju enega člana nadzornega odbora iz vrst te kategorija imetnikov pravic,
  b) pravilih o delitvi nadomestil te kategorije imetnikov pravic,
  c) uporabi nerazdeljenih nadomestil te kategorije imetnikov pravic,
  d) pravilih o namenskih skladih te kategorije imetnikov pravic,
  e) drugih vprašanjih, ki se nanašajo samo na to posamezno kategorijo imetnikov pravic;
– skupščinski sklep je za vprašanja, ki se nanašajo na KO kot celoto, in vprašanja, ki se nanašajo na vse kategorije imetnikov pravic, sprejet, če je zanj glasovala večina članov vsake posamezne kategorije imetnikov pravic in je na ravni skupščine zagotovljena večina, kot je določena v ZKUASP.[843]

16.4.4.2 Poslovodstvo

Poslovodstvo šteje en član – direktor, ki je hkrati zakoniti zastopnik KO. Njegov mandat traja 4 leta z možnostjo ponovnega imenovanja.[844]

16.4.4.3 Nadzorni odbor

Nadzorni odbor IPF, k.o. sestoji iz 1 člana iz vrst vsake od kategorij imetnikov pravic, ki je izvorni imetnik pravic, enega predstavnika vseh izvajalcev in enega predstavnika proizvajalcev fonogramov in filmskih producentov. Njihov mandat traja 4 leta z možnostjo ponovnega imenovanja, mandat predsednika odbora pa 2 leti.

Člana nadzornega odbora, ki je predstavnik vseh izvajalcev, imenujejo člani iz vrst kategorije imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih in člani iz vrst kategorije imetnikov pravic izvajalcev na videogramih. Imenovan je, če ga imenujejo z večino člani iz vrst kategorije imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih in člani iz vrst kategorije imetnikov pravic izvajalcev na videogramih.

Člana nadzornega odbora, ki predstavlja proizvajalce fonogramov in filmske producente, imenujejo člani iz vrst kategorije imetnikov pravic proizvajalcev fonogramov in člani iz vrst kategorije imetnikov pravic filmskih producentov. Imenovan je, v kolikor ga z večino imenujejo člani iz vrst kategorije imetnikov pravic proizvajalcev fonogramov in člani iz vrst kategorije imetnikov pravic filmskih producentov.

---

[843] Statut IPF, k.o., 8. člen, 12. člen, 1.–2. odstavek, 14. člen, 1. odstavek, 16. člen, 1. odstavek, 30.–31. člen, 39. člen,
[844] Prav tam, 48. člen, 2.–3. odstavek.

Pri imenovanju v nadzorni odbor se izbira med kandidati, ki jih predlaga najmanj 5 članov iz vrst imetnikov pravic izvajalcev ali 3 člani iz vrst imetnikov pravic proizvajalcev fonogramov in filmskih producentov. Če navedeni način imenovanja ne uspe, pa se do imenovanja novih članov nadzornega odbora podaljša mandat obstoječim članom nadzornega odbora.

Poleg zakonsko določenih nalog, so naloge nadzornega odbora IPF, k.o. tudi:
- imenovanje direktorja;
- odločanje o pravilih o obvladovanju tveganj;
- podaja soglasja k nakupu, prodaji ali hipotekam na nepremičninah, najemu posojil ali zagotavljanju zavarovanja za posojila, sprejemu tarife oz. sklenitvi skupnega sporazuma, ki določi tarifo, sprejemu sklepov na skupščini druge KO, katere članica je IPF, k.o., ter podaja soglasja poslovodstvu za sklenitev posameznih poslov nad vrednostjo 15.000 evrov letno, ki štejejo med stroške poslovanja KO, kamor pa ne spada sklepanje sporazumov s tujimi KO.

Odločanje:
- tudi na korespondenčnih sejah oziroma sejah na dopisni način z uporabo informacijske tehnologije,
- sklepčnost: navzočnost vsaj polovice članov,
- vsak član ima 1 glasovalno pravico,
- sprejem sklepa: če zanj glasuje polovica oddanih glasov.[845]

Člani nadzornega odbora IPF, k.o. so upravičeni do mesečnega plačila za opravljanje funkcije v višini 60 % povprečne bruto plače na zaposlenega v RS. Predsednik nadzornega odbora pa za opravljanje funkcije mesečno prejema plačilo v višini 70 % povprečne bruto plače na zaposlenega v RS. Vsi člani so tudi upravičeni do sejnine, ki je določena kot ena desetina povprečne bruto plače na zaposlenega v RS za vsako sejo, na kateri je fizično navzoč (v primeru korespondenčne seje do sejnine niso upravičeni). So pa člani upravičeni tudi do povrnitve potnih in drugih stroškov, ki se nanašajo na opravljanje funkcije po predhodni odobritvi predsednika nadzornega odbora. Prav tako pa je vsak član tudi upravičen do nedenarne ugodnosti v obliki zavarovanja odgovornosti. [846]

[845] Prav tam, 40. člen, 1.–4. odstavek, 42.–43. člen, 45.–46. člen, 47. člen, 2. odstavek.
[846] Pravila o stroških poslovanja IPF, k.o., 5. člen.

16.4.5 Sklenjeni skupni sporazumi in tarife

16.4.5.1 Skupni sporazumi

V nadaljevanju so predstavljeni skupni sporazumi, ki jih je sklepal IPF, k.o. in ki se danes uporabljajo[847].

Skupni sporazum o pogojih in načinih uporabe varovanih fonogramov iz repertoarja Zavoda IPF v dejavnosti lokalnih, regionalnih, študentskih in nepridobitnih lokalnih, regionalnih in študentskih televizijskih programov ter višini nadomestil za njihovo uporabo, sklenjen z Gospodarsko zbornico Slovenije: podpisnika sta dogovorila način določitve tarife za uporabo komercialnih fonogramov v televizijskih programih ter obračunavanje nadomestila in priznavanje posebnega popusta ter bonitete.[848]

Skupni sporazum o pogojih in načinih uporabe varovanih del iz repertoarja Zavoda IPF v lokalnih in regionalnih radijskih programih posebnega pomena ter o višini nadomestil za njihovo uporabo, sklenjen z Gospodarsko interesnim združenjem lokalnih in regionalnih radijskih postaj Slovenije: stranki sta uredili plačevanje nadomestil za prizemeljsko radiodifuzno oddajanje komercialnih fonogramov v lokalnih in regionalnih radijskih programih posebnega pomena, v kolikor so izdajatelji člani Združenja.[849] Vrednosti nadomestil so bile nazadnje revalorizirane v 2025.[850]

Skupni sporazum o pogojih in načinih uporabe varovanih del iz repertoarja zavoda IPF v radijskih in televizijskih programih Radiotelevizije Slovenija, sklenjen z Radiotelevizijo

---

[847] Sporazumi, IPF, k.o., e-vir.
Navedeni so le skupni sporazumi, ki so kot taki navedeni na seznamu le-teh na spletni strani IPF, k.o. Po podatkih PISRS so sicer kot še veljavni tudi nekateri skupni sporazumi, ki pa jih ni na tem seznamu – npr. Skupni sporazum o pogojih in načinih uporabe komercialno izdanih fonogramov v plesnih organizacijah, plesnih tekmovanjih in na plesnih revijah ter višini nadomestila za njihovo uporabo. Skupni sporazum o pogojih in načinih uporabe komercialno izdanih fonogramov v plesnih organizacijah, plesnih tekmovanjih in na plesnih revijah ter višini nadomestila za njihovo uporabo, PISRS, e-vir.
Po drugi strani pa po podatkih PISRS ni veljaven Skupni sporazum o pogojih in načinih uporabe varovanih del iz repertoarja Zavoda IPF v radijskih in televizijskih programih Radiotelevizije Slovenija, ki pa je na seznamu skupnih sporazumov, ki se uporabljajo in ki so kot taki navedeni na spletni strani IPF, k.o. Skupni sporazum o pogojih in načinih uporabe varovanih del iz repertoarja Zavoda IPF v radijskih in televizijskih programih Radiotelevizije Slovenija, PISRS, e-vir.

[848] Skupni sporazum o pogojih in načinih uporabe varovanih fonogramov iz repertoarja Zavoda IPF v dejavnosti lokalnih, regionalnih, študentskih in nepridobitnih lokalnih, regionalnih in študentskih televizijskih programov ter višini nadomestil za njihovo uporabo, II. točka, III. točka, 1. odstavek.

[849] Skupni sporazum o pogojih in načinih uporabe varovanih del iz repertoarja Zavoda IPF v lokalnih in regionalnih radijskih programih posebnega pomena ter o višini nadomestil za njihovo uporabo, I. točka, 2. alineja.

[850] Revalorizacijo tarif po Skupnem sporazumu o pogojih in načinih uporabe varovanih del iz repertoarja Zavoda IPF v lokalnih in regionalnih radijskih programih posebnega pomena ter o višini nadomestil za njihovo uporabo.

Slovenija, javnim zavodom: določa nadomestilo, ki ga mora Radiotelevizija Slovenija plačevati IPF, k.o. iz naslova kolektivnega uveljavljanja pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov na že objavljenih fonogramih v primerih njihovega izkoriščanja, kot določeno z dovoljenjem Urada št. 800-9/96 z dne 7. 11. 2000, popravljenim s Sklepom Urada št. 800-26/2 z dne 30. 5. 2002.[851]

Skupni sporazum o pogojih in višini tarife pri uporabi avtorsko varovanih del iz repertoarja IPF, k.o. za področje trgovskih centrov, blagovnih centrov, prodajaln, tržnic in bencinskih črpalk (v nadaljevanju: sporazum), sklenjen s Trgovinsko zbornico Slovenije: ureja pogoje in načine uporabe v primeru javnega predvajanja in sekundarnega radiodifuznega oddajanja fonogramov v prostorih, v katerih se opravlja dejavnost trgovine, razen javnih prireditev.[852] V 2025 so bili zneski nazadnje revalorizirani.[853]

Skupni sporazum za določitev pogojev in višine nadomestil za javno priobčitev fonogramov pri poučevanju plesa v plesnih organizacijah – plesnih šolah, plesnih klubih in drugih podobnih ustanovah in na plesnih tekmovanjih, ki se izvajajo na območju Republike Slovenije, sklenjen s Plesno Zvezo Slovenije: določa tarifo za javno priobčitev fonogramov, ki so bili izdani za komercialne namene, pri poučevanju plesa v plesnih organizacijah (plesnih šolah, klubih in drugih podobnih ustanovah, kjer poteka poučevanje plesa) in na plesnih tekmovanjih na območju RS.[854] Zneski nadomestil so bili nazadnje revalorizirani 2025.[855]

Skupni sporazum za določitev višine nadomestil za javno priobčitev fonogramov na prireditvah v organizaciji ljubiteljskih kulturnih društev, sklenjen z Javnim skladom republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Zvezo kulturnih društev Slovenije in Zvezo društev upokojencev Slovenije: določa višino nadomestila za načine uporabe komercialnih fonogramov, urejeni v točkah I. A. , I. C, II. C in II. D 7. člena Tarife Zavoda IPF za javno priobčitev fonogramov – koncert, zabavna prireditev in karaoke, razen diskoteke ali gostinskega obrata, kjer izvajalci nastopajo na glasbeno podlago

---

[851] Skupni sporazum o pogojih in načinih uporabe varovanih del iz repertoarja zavoda IPF v radijskih in televizijskih programih Radiotelevizije Slovenija, 1. člen, 1. odstavek, 1. alineja, 2. odstavek.

[852] Skupni sporazum o pogojih in višini tarife pri uporabi avtorsko varovanih del iz repertoarja IPF, k.o. za področje trgovskih centrov, blagovnih centrov, prodajaln, tržnic in bencinskih črpalk (v nadaljevanju: sporazum), 1. člen, 4. alineja.

[853] Revalorizacijo tarif po Skupnem sporazumu o pogojih in višini tarife pri uporabi avtorsko varovanih del iz repertoarja IPF, k.o. za področje trgovskih centrov, blagovnih centrov, prodajaln, tržnic in bencinskih črpalk.

[854] Skupni sporazum za določitev pogojev in višine nadomestil za javno priobčitev fonogramov pri poučevanju plesa v plesnih organizacijah – plesnih šolah, plesnih klubih in drugih podobnih ustanovah in na plesnih tekmovanjih, ki se izvajajo na območju Republike Slovenije, 1. člen, 4. alineja.

[855] Revalorizacijo tarif po Skupnem sporazumu za določitev pogojev in višine nadomestil za javno priobčitev fonogramov pri poučevanju plesa v plesnih organizacijah – plesnih šolah, plesnih klubih in drugih podobnih ustanovah in na plesnih tekmovanjih, ki se izvajajo na območju Republike Slovenije.

(playback); občasna prireditev s plesom v plesni dvorani ali drugem prostoru, ki ni naveden v drugih tarifnih številkah, z izjemo gostinskega obrata in diskoteke, ne glede na način predvajanja fonogramov; plesno tekmovanje, revija na ledu in podobna prireditev, pri kateri gre za kombinacijo različnih umetniških zvrsti in pri kateri se fonogrami ne uporabljajo le za zvočno ozadje ampak kot del prireditve; in gledališče[856], in sicer za kulturna društva, zveze kulturnih društev in upokojenske kulturne skupine, ki delujejo izključno ljubiteljsko. Prav tako ureja tudi znižanje višine nadomestila za uporabo fonogramov, v kolikor gre za ljubiteljska kulturna društva, ki opravljajo dejavnost poučevanja plesa.[857]

Skupni sporazum za ureditev pogojev uporabe in plačevanja nadomestil iz naslova javne priobčitve fonogramov na področju dejavnosti gostinskih obratov (dejavnost strežbe jedi in pijač), obratovalnic, delavnic, frizerskih in kozmetičnih salonov ter nastanitvenih obratov, sklenjen z Obrtno-podjetniško zbornico Slovenije in Turistično gostinsko zbornico Slovenije: ureja pogoje in določa tarife za primere javne priobčitve fonogramov pri opravljanju poslovne dejavnosti na področju dejavnosti gostinskih obratov (dejavnost strežbe jedi in pijač), obratovalnic, delavnic, frizerskih in kozmetičnih salonov ter nastanitvenih obratov.[858] Zneski nadomestil so bili nazadnje revalorizirani januarja 2025.[859]

Skupni sporazum za ureditev pogojev uporabe in plačevanja nadomestil iz naslova javne priobčitve fonogramov na področju dejavnosti turističnih kmetij (turizem na kmetiji, ki je gostinska dejavnost), sklenjen z Združenjem turističnih kmetij Slovenije: določa pogoje in tarife v primeru javne priobčitve fonogramov pri opravljanju dejavnosti turističnih kmetij.[860]

Skupni sporazum za določitev višine nadomestil za priobčitev javnosti fonogramov na prireditvah razvedrilne narave, na katerih priobčitev javnosti fonogramov ni ključnega pomena, sklenjen z Gasilsko Zvezo Slovenije, Turistično zvezo Slovenije, Slovensko turistično organizacijo, Javnim skladom Republike Slovenije za kulturne dejavnosti in Zvezo kulturnih društev Slovenije: podpisniki so uredili pogoje in določili tarife v primeru priobčitve javnosti fonogramov na prireditvah, ki so razvedrilne narave, na njih pa

---

[856] Tarifa Zavoda IPF za javno priobčitev fonogramov, 7. člen, naslovi I. A. , I. C, II. C in II.D točke.
[857] Skupni sporazum za določitev višine nadomestil za javno priobčitev fonogramov na prireditvah v organizaciji ljubiteljskih kulturnih društev, 1. člen, 3.–4. in 8. točka.
[858] Skupni sporazum za ureditev pogojev uporabe in plačevanja nadomestil iz naslova javne priobčitve fonogramov na področju dejavnosti gostinskih obratov (dejavnost strežbe jedi in pijač), obratovalnic, delavnic, frizerskih in kozmetičnih salonov ter nastanitvenih obratov, 1. člen, 5. alineja.
[859] Revalorizacija tarif po Skupnem sporazumu za ureditev pogojev uporabe in plačevanja nadomestil iz naslova javne priobčitve fonogramov na področju dejavnosti gostinskih obratov (dejavnost strežbe jedi in pijač), obratovalnic, delavnic, frizerskih in kozmetičnih salonov ter nastanitvenih obratov.
[860] Skupni sporazum za ureditev pogojev uporabe in plačevanja nadomestil iz naslova javne priobčitve fonogramov na področju dejavnosti turističnih kmetij (turizem na kmetiji, ki je gostinska dejavnost), 1. člen, 6. alineja.

priobčitev javnosti fonogramov ni ključnega pomena.[861] Zneski so bilo januarja 2025 revalorizirani.[862]

Skupni sporazum za določitev višine nadomestil za priobčitev javnosti fonogramov na prireditvah v organizaciji mladinskih centrov, ki imajo status organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju, sklenjen z Zavodom Mladinska mreža MaMa: določa višino nadomestila za primer priobčitve javnosti fonogramov na prireditvah, organiziranih s strani organizacij, ki opravljajo dejavnost mladinskih centrov v Sloveniji za namene podpore mladim in njihovega kakovostnejšega preživljanja prostega časa ter boljšega življenja v družbi.[863]

Skupni sporazum za ureditev pogojev uporabe in plačevanja nadomestil iz naslova javne uporabe varovanih del na področju dejavnosti planinskih objektov, sklenjen s Planinsko zvezo Slovenije: določa pogoje in tarife za primer javne priobčitve fonogramov in videogramov pri opravljanju dejavnosti planinskih objektov.[864]

Skupni sporazum za določitev pogojev in višine nadomestil za uporabo fonogramov in videogramov pri retransmisiji radijskih in televizijskih programov in dopolnilnih dejavnosti operaterjev retransmisije, sklenjen z Združenjem kabelskih operaterjev Slovenije GIZ in Združenjem slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarskim interesnim združenjem: določa tarifo za uporabo fonogramov in videogramov, ki so del repertoarja IPF, k.o., pri dejavnosti retransmisije radijskih in televizijskih programov. Ker uporabniki (operaterji retransmisije) poleg retransmisije programov opravljajo tudi določene z retransmisijo programov povezane dopolnilne dejavnosti, ki vsebujejo tudi druge načine uporabe – časovni zamik, začasno snemanje programov in storitev videa na zahtevo, se s plačilom nadomestila po tem sporazumu šteje kot urejeno tudi razmerje za uporabo fonogramov in videogramov tudi pri teh dopolnilnih dejavnostih v obsegu in na način, določen v tem sporazumu. Tarifa pa se

---

[861] Skupni sporazum za določitev višine nadomestil za priobčitev javnosti fonogramov na prireditvah razvedrilne narave, na katerih priobčitev javnosti fonogramov ni ključnega pomena, 1. člen, 4. alineja.

[862] Revalorizacija tarif v Skupnem sporazumu za določitev višine nadomestil za priobčitev javnosti fonogramov na prireditvah razvedrilne narave, na katerih priobčitev javnosti fonogramov ni ključnega pomena.

[863] Skupni sporazum za določitev višine nadomestil za priobčitev javnosti fonogramov na prireditvah v organizaciji mladinskih centrov, ki imajo status organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju, 1. člen, 5. točka.

[864] Skupni sporazum za ureditev pogojev uporabe in plačevanja nadomestil iz naslova javne uporabe varovanih del na področju dejavnosti planinskih objektov, sklenjen s Planinsko zvezo Slovenije, 1. člen, 5. alineja.

ne nanaša na obveznosti RTV organizacij, ki so določene v tretjem odstavku 31. člena ZASP (neposredno oddajanje[865]).[866]

16.4.5.2 Tarife

V nadaljevanju so predstavljene tarife, ki jih uporablja IPF, k.o.[867]

Tarifa Zavoda IPF za uporabo glasbenih posnetkov na internetu: določa višino primernega nadomestila za uporabo glasbenih posnetkov na internetu, kamor se štejejo radijsko predvajanje glasbenih posnetkov, uporaba glasbenih posnetkov za ozadje pri predstavitvi poslovnih spletnih strani ali glasbena podlaga na osebni spletni strani. V kolikor so sklenjeni skupni sporazumi z RZU, pa velja v le-teh dogovorjena višina nadomestil.[868] Zneski nadomestil so bili že večkrat revalorizirani, nazadnje januarja 2005.[869]

Tarifa Zavoda IPF za radiodifuzno oddajanje in radiodifuzno retransmisijo fonogramov: določa višino primernega nadomestila za radiodifuzno oddajanje in radiodifuzno retransmisijo fonogramov (v kolikor v zvezi s predmetom te tarife niso sklenjeni skupni sporazumi z RZU).[870]

Tarifa Zavoda IPF za javno priobčitev fonogramov: določa višino primernega nadomestila za javno predvajanje, sekundarno radiodifuzno oddajanje in druge oblike javne priobčitve fonogramov (v kolikor v zvezi s predmetom te tarife niso sklenjeni skupni sporazumi z RZU).[871] Zneski nadomestil so bili januarja 2025 revalorizirani.[872]

Tarifa o pogojih in načinih uporabe fonogramov v komercialnih radijskih programih ter o višini nadomestil za njihovo uporabo: določa višino nadomestil za uporabo

---

[865] ZASP, 31. člen, 3. odstavek.

[866] Skupni sporazum za določitev pogojev in višine nadomestil za uporabo fonogramov in videogramov pri retransmisiji radijskih in televizijskih programov in dopolnilnih dejavnosti operaterjev retransmisije, 1. člen, 16.–18. alineja.

[867] Sporazumi, IPF, k.o., e-vir.
Navedene so le tarife, ki so navedene na seznamu le-teh na spletni strani IPF, k.o. Po podatkih PISRS so sicer kot še veljavne tudi nekatere tarife, ki pa jih ni na tem seznamu – npr. še vedno je kot veljavna zavedena Tarifa Zavoda IPF za radiodifuzno oddajanje in radiodifuzno retransmisijo fonogramov iz leta 2004. Tarifa Zavoda IPF za radiodifuzno oddajanje in radiodifuzno retransmisijo fonogramov, PISRS, e-vir.

[868] Tarifa Zavoda IPF za uporabo glasbenih posnetkov na internetu, 1. člen, 2. člen, 1. odstavek.

[869] Revalorizacija tarif po Tarifi Zavoda IPF za uporabo glasbenih posnetkov na internetu.

[870] Tarifa Zavoda IPF za radiodifuzno oddajanje in radiodifuzno retransmisijo fonogramov, 1. člen.

[871] Tarifa Zavoda IPF za javno priobčitev fonogramov, 1. člen.

[872] Revalorizacija tarif v Tarifi Zavoda IPF za javno priobčitev fonogramov.

fonogramov v komercialnih radijskih programih. Tarifa je bila določena z odločbo SAP.[873] Januarja 2025 je bila nazadnje revalorizirana.[874]

Poleg navedenih tarif je IPF, k.o. določilo tudi začasne tarife, ki se jih določi v primerih, ko za posamezno vrsto uporabe predmetov pravic tarifa še nikoli ni bila določena, ter objavi na spletni strani KO in AJPES skupaj z obrazložitvijo in vabilom k pogajanjem za sklenitev skupnega sporazuma[875] (glej 3.7.2.1).

Začasna tarifa za javno priobčitev fonogramov v storitvah mobilne telefonije: določa višino nadomestila za javno priobčitev fonogramov v storitvah mobilne telefonije.[876]

Začasna tarifa za uporabo fonogramov pri opravljanju dejavnosti avtotaksi prevoza ali prevoza potnikov, ki se izvaja z osebnim avtomobilom ali kombiniranim avtomobilom: določa višino nadomestil za uporabo fonogramov pri opravljanju dejavnosti avtotaksi prevoza ali prevoza potnikov, izvajajočega z osebnim avtomobilom ali kombiniranim avtomobilom, ki imajo poleg voznikovega sedeža do 8 sedežev, in sicer za komercialne namene. Določena tarifa se uporablja tudi za dejavnost dajanja v najem avtomobilov z voznikom ter za vsako vozilo posebej.[877]

16.4.6 Delitev zbranih honorarjev

Skupščina IPF, k.o. je v zvezi z delitvijo honorarjev sprejela naslednja pravila: Pravila o delitvi nadomestil imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih, Pravila o delitvi nadomestil imetnikov pravic izvajalcev na videogramih, Pravila o delitvi nadomestil proizvajalcev fonogramov in Pravila o delitvi nadomestil filmskih producentov.

Obračunsko obdobje po pravilih je koledarsko leto (od 1. 1. do 31. 12.). Nadomestila se zbira ločeno za vsako pravico in vrsto uporabe. Zbrana nadomestila iz naslova upravljanja vsake posamezne pravice iz posamezne vrste uporabe in prihodke, pridobljene iz bančnih depozitov teh nadomestil IPF, k.o. razdeli med imetnike pravic.[878] Pri tem se zbrana nadomestila v zvezi s posamezno vrsto uporabe fonograma razdelijo na dva enaka dela:
1. del, ki pripada imetnikom pravic izvajalcev na fonogramih in

---

[873] SAP, Odločba št. 31229-1/2014-90 z dne 16. 6. 2020, 3. točka izreka.
[874] Revalorizacija tarif po Tarifi o pogojih in načinih uporabe fonogramov v komercialnih radijskih programih ter o višini nadomestil za njihovo uporabo.
[875] ZKUASP, 45. člen, 4.–6. odstavek.
[876] Začasna tarifa za javno priobčitev fonogramov v storitvah mobilne telefonije, 2. odstavek.
[877] Začasna tarifa za uporabo fonogramov pri opravljanju dejavnosti avtotaksi prevoza ali prevoza potnikov, ki se izvaja z osebnim avtomobilom ali kombiniranim avtomobilom, 1. člen, 1. in 3. odstavek.
[878] Pravila o delitvi nadomestil imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih IPF, k.o., 2. člen in 3. člen, 1. odstavek; Pravila o delitvi nadomestil imetnikov pravic izvajalcev na videogramih IPF, k.o., 2. člen in 3. člen, 1. odstavek; Pravila o delitvi nadomestil proizvajalcev fonogramov IPF, k.o., 2. člen in 3. člen, 1. odstavek; Pravila o delitvi nadomestil filmskih producentov IPF, k.o., 2. člen in 3. člen, 1. odstavek.

2. del, ki pripada imetnikom pravic proizvajalcev fonogramov.[879]

Nato se najprej od dela zbranih nadomestil, ki pripadajo posameznim imetnikom pravic, odštejejo stroški poslovanja KO, od preostalega dela pa se lahko del nameni za namenske sklade. Preostala nadomestila predstavljajo delilno maso zbranih nadomestil posameznih imetnikov pravic pri upravljanju posamezne pravice glede na posamezno vrsto uporabe.

Nadomestila, pridobljena s strani tujih KO za posamezne imetnike pravic, se vodijo ločeno in se izplačajo skladno s poročili o dodelitvi, ki jih posredujejo tuje KO, in ne po zgoraj opisanem postopku.

Pravila in Statut IPF, k.o. navajajo, da je osnovno načelo za razdeljevanje zbranih sredstev med imetnike pravic načelo dejanske uporabe[880], to je, da si KO prizadeva, da doseže delitev nadomestil, zbranih s kolektivnim upravljanjem pravic, med tiste upravičence, katerih predmeti pravic so bili dejansko uporabljeni po podatkih, ki so jih posredovali uporabniki, ali pa jih je IPF, k.o. pridobil iz prosto dostopnih oziroma verodostojnih virov (definirana uporaba). Če pa dejanske uporabe ni mogoče ugotoviti (nedefinirana uporaba) ali pa bi bilo ugotavljanje uporabe in z njim povezano razdeljevanje nadomestil stroškovno nesmotrno, pa se taka nadomestila razdelijo na podlagi nedefinirane uporabe.

Imetniki pravic, upravičeni do zbranih nadomestil:
a) nadomestila izvajalcev na fonogramih: izvajalci, katerih izvedbe so posnete na fonogramu, oziroma tretje osebe, ki so upravičene do nadomestila na podlagi prenosa pravic.
b) nadomestila izvajalcev na videogramih: izvajalci, katerih izvedbe so posnete na videogramu
c) nadomestila proizvajalcev fonogramov: proizvajalci fonogramov, ki so izdali fonograme, za katere so bila zbrana nadomestila za definirano uporabo, oziroma tretje osebe, ki so upravičene do nadomestila na podlagi prenosa pravic.
d) nadomestila filmskih producentov: filmski producenti videogramov, za katere so bila zbrana nadomestila za definirano uporabo, oziroma tretje osebe, ki so upravičene do nadomestila na podlagi prenosa pravic.

Imetniki pravic, za katere IPF, k.o. pet let po zaključku posameznega obračunskega obdobja, v katerem so bila nadomestila zbrana, ni pridobil podatkov potrebnih za dodelitev in izplačilo nadomestil, so neznani upravičenci. Taka nadomestila IPF, k.o. za neznane upravičence rezervira za obdobje petih let.

---

[879] Pravila o delitvi nadomestil proizvajalcev fonogramov IPF, k.o., 3. člen, 1. odstavek; Pravila o delitvi nadomestil imetnikov pravic izvajalcev na videogramih IPF, k.o., 3. člen, 1. odstavek.
[880] Statut IPF, k.o., 62. člen.

Nadomestila se upravičencem izplačajo, ko skupni znesek preseže 5 evrov, v nasprotnem primeru pa ostanejo na kontu upravičenca še pet let, nato pa KO opravi prenos petletne vsote nadomestil na račun upravičenca.

Delitev zbranih nadomestil se opravi v določenih razredih glede na vrsto uporabe, to so reparticijski razredi, po sistemu točkovanja, na podlagi podatkov o definirani uporabi predmetov pravic v preteklem obračunskem obdobju pa se opravi dodelitev iz posameznih reparticijskih razredov, in sicer po določenem sistemu točkovanja.[881]

16.4.7 Uporaba nerazdeljenih zneskov honorarjev

Nerazdeljena nadomestila se zbirajo na ločenih računih za vsako posamezno kategorijo imetnikov pravic. Namen hrambe je izplačilo upravičenemu imetniku pravic ali za prenos v namenske sklade in porabo, in sicer do izteka varstva zahtevkov za izplačilo upravičenemu imetniku pravic, nato se prenesejo v namenske sklade.[882]

16.4.8 Politika vlaganja honorarjev v bančne depozite in uporabi teh prihodkov

V bančne depozite se lahko vlagajo:
- zbrana nadomestila in prihodki iz bančnih depozitov,
- nadomestila, pridobljena od tuje KO na podlagi sporazuma o zastopanju,
- nerazdeljena sredstva, morebitni presežek sredstev, ki so pridobljena z opravljanjem administrativno-tehničnih poslov za drugo KO, nad stroški poslovanja,
- lastna sredstva.

Bančni depozit izbere poslovodstvo, ki je pooblaščeno za njegovo vložitev. Prihodki iz bančnih depozitov se prištejejo tistim sredstvom, z deponiranjem katerih so bili prihodki ustvarjeni ali pridobljeni.[883]

16.4.9 Stroški poslovanja

Stroški se najprej poplačujejo iz prihodkov iz opravljanja administrativno-tehničnih nalog za druge KO šele nato iz drugih virov. Stroški poslovanja na letni ravni ne smejo

---

[881] Pravila o delitvi nadomestil imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih IPF, k.o., 2.–3. člen, 5. člen, 6. člen, 1. odstavek, 7.–8. člen in 9. člen, 1.–2. odstavek; Pravila o delitvi nadomestil imetnikov pravic izvajalcev na videogramih IPF, k.o., 2.–3. člen, 5. člen, 6. člen, 1. odstavek, 7.–8. člen in 9. člen, 1.–2. odstavek; Pravila o delitvi nadomestil proizvajalcev fonogramov IPF, k.o., 2.–3. člen, 5. člen, 6. člen, 1. odstavek, 7.–8. člen in 9. člen, 1.–2. odstavek; Pravila o delitvi nadomestil filmskih producentov IPF, k.o., 2.–3. člen, 5. člen, 6. člen, 1. odstavek, 7.–8. člen in 9. člen, 1.–2. odstavek.

[882] Pravila o uporabi nerazdeljenih zneskov nadomestil IPF, k.o., 2.-3. člen.

[883] Pravila o vlaganju v bančne depozite in uporabi teh prihodkov IPF, k.o., 1.–3. člen.

preseči 50 % vseh zbranih nadomestil in prihodkov iz bančnih depozitov v posameznem poslovnem letu[884].[885]

16.4.10 Namenski skladi

IPF, k.o. ima oblikovane štiri namenske sklade:
1. namenski sklad imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih,
2. namenski sklad imetnikov pravic izvajalcev na videogramih,
3. namenski sklad imetnikov pravic proizvajalcev fonogramov,
4. namenski sklad imetnikov pravic filmskih producentov.

Navedeni skladi so namenska sredstva, namenjena:
a) spodbujanju kulturno umetniškega ustvarjanja in razširjanja novih varovanih del na področjih, pomembnih za ohranjanje kulturne raznolikosti: sredstva je mogoče nameniti še neuveljavljenim izvajalcem - izvornim imetnikom pravic izvajalcev – to so izvajalci, ki imajo pri IPF, k.o. prijavljeno posneto lastno izvedbo in kateri od IPF, k.o. v obračunskem letu ne prejme nadomestila v višini več kot 12 bruto mesečnih minimalnih plač, ali ki se sam ne izreče za uveljavljenega – s stalnim prebivališčem v RS,
b) za socialne ali izobraževalne namene izvajalcev - izvornih imetnikov pravic izvajalcev, s stalnim prebivališčem v RS.

Viri sredstev posameznega namenskega sklada so:
– nadomestila, zbrana v minulem obračunskem obdobju,
– nerazdeljena nadomestila,
– morebitni dovoljeni odbitki za namenske sklade po sporazumih s tujimi KO.

Sredstva se v namenske sklade odvajajo ločeno po posamezni vrsti pravice in vrsti uporabe. Člani skupščine KO iz posamezne vrste imetnikov pravic s sklepom določijo morebitne pogoje vsakokratnega črpanja sredstev namenskega sklada te vrste imetnikov pravic. Sredstva se lahko v namensko črpanje izplačajo tudi tretjim osebam ali subjektom, ki jih pred črpanjem določijo člani iz posamezne vrste imetnikov pravic, in morajo sredstva porabiti v skladu z ZKUASP, pri tem, da je upravičena oseba do teh sredstev oseba po določbah ZKUASP in pravil o namenskih skladih te vrste imetnikov pravic. Navedene tretje osebe oziroma subjekti morajo o porabi sredstev poročati poslovodstvu.

---

[884] Med stroške poslovanja spadajo tudi npr. predpravdni stroški. VSL, Sodba I Cpg 1272/2012, 14. 2. 2013, 20. točka.
[885] Pravila o stroških poslovanja, IPF, k.o., 3. člen, 1. odstavek, 4. člen.

Stroški, povezani z delovanjem namenskih skladov, ne smejo presegati 20 % sredstev sklada in se krijejo v breme sklada.[886]

Iz zapisnika zadnje seje Skupščine IPF, k.o izhaja, da so bili v zvezi z namenskimi skladi sprejeti naslednji sklepi:

– SKLEP 6: V Namenski sklad imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih se odvedejo nerazdeljena nadomestila, zbrana za leto 2019, in del zbranih nadomestil izvajalcev na fonogramih za poslovno leto 2024, katerih skupna višina predstavlja 10 % zbranih nadomestil izvajalcev na fonogramih za poslovno leto 2024.
– SKLEP 7: V Namenski sklad imetnikov pravic izvajalcev na videogramih se odvede del zbranih nadomestil izvajalcev na videogramih za poslovno leto 2024, katerih skupna višina predstavlja 10 % zbranih nadomestil izvajalcev na videogramih za poslovno leto 2024.
– SKLEP 8: V Namenski sklad imetnikov pravic proizvajalcev fonogramov se odvedejo nerazdeljena nadomestila, zbrana za leto 2019, in del zbranih nadomestil proizvajalcev fonogramov za poslovno leto 2024, katerih skupna višina predstavlja 3,5 % zbranih nadomestil proizvajalcev fonogramov za poslovno leto 2024.
– SKLEP 9: 40 % sredstev Namenskega sklada imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih se porabi za namen spodbujanja kulturnoumetniškega ustvarjanja in razširjanja novih avtorskih del na področjih, pomembnih za ohranjanje kulturne raznolikosti in se izplača še neuveljavljenim izvajalcem, ki izpolnjujejo vse naslednje pogoje:
  - jim bo na podlagi Pravil o delitvi nadomestil imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih za obračunsko obdobje 2024 iz naslova vrst uporabe fonogramov, kot jih za delitev nadomestil določa reparticijski razred za Javno predvajanje in sekundarno radiodifuzno oddajanje v primeru kontinuirane uporabe fonogramov pri poslovni dejavnosti (npr. trgovci, gostinci, frizerji, hotelirji ...) in reparticijski razred za Javno predvajanje in sekundarno radiodifuzno oddajanje v primeru enkratne uporabe fonogramov na dogodkih oz. prireditvah, dodeljenih skupaj najmanj 20 evrov;
  - so imetniki pravic na najmanj 10 fonogramih, za katere imetnik pravic v obračunskih obdobjih 2020-2024 prejme nadomestilo;
  - imajo stalno prebivališče ali sedež v Republiki Sloveniji.

  Sredstva namenskega sklada po tem sklepu se razdelijo po enakih pravilih, kot veljajo za redno delitev za leto 2024 po reparticijskih razredih iz 1. alinee tega sklepa.
– SKLEP 10: 6 % sredstev Namenskega sklada imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih se porabi za enkratno izredno socialno pomoč izvajalcem na fonogramih

---

[886] Pravila o namenskih skladih imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih IPF, k.o., 1. člen, 1.–2. odstavek, 2.–3. člen, 5.–7. člen; Pravila o namenskih skladih imetnikov pravic izvajalcev na videogramih IPF, k.o., 1. člen, 1.–2. odstavek, 2.–3. člen, 5.–7. člen; Pravila o namenskih skladih imetnikov pravic proizvajalcev fonogramov IPF, k.o., 1. člen, 1.–2. odstavek, 2.–3. člen, 5.–7. člen; Pravila o namenskih skladih imetnikov pravic filmskih producentov IPF, k.o., 1. člen, 1.–2. odstavek, 2.–3. člen, 5.–7. člen.

s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji. Sredstva se razdeli prosilcem, ki zaprosijo za finančno pomoč in predložijo dokazila o težkih socialnih razmerah oziroma o hudi finančni stiski, na podlagi poziva in pod pogoji, ki jih vnaprej določi poslovodstvo. Za sredstva lahko prosilec zaprosi enkrat v koledarskem letu.

– SKLEP 11: 50 % sredstev Namenskega sklada imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih se razdeli na podlagi javnega poziva, na katerega poda soglasje Nadzorni odbor IPF, k.o., za namen spodbujanja kulturnoumetniškega ustvarjanja in razširjanja novih avtorskih del na področjih, pomembnih za ohranjanje kulturne raznolikosti, pri čemer morajo sredstva prejeti še neuveljavljeni izvajalci s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ali za izobraževalne namene izvajalcev s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji. Sredstva se po tej točki razdelijo za naslednje namene:
  - sofinanciranje nastopov v Republiki Sloveniji in tujini
  - sofinanciranje izobraževanj
  - sofinanciranje stroškov tehnične priprave fonogramov
  - sofinanciranje najema prostorov in opreme za vaje glasbenih izvajalcev.
– SKLEP 12: 4 % sredstev Namenskega sklada imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih se nameni za finančne nagrade v okviru podelitve glasbenih nagrad Zlata piščal.
– SKLEP 13: Namenski sklad imetnikov pravic izvajalcev na videogramih se porabi za enkratno izredno socialno pomoč izvajalcem na videogramih s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji. Sredstva se razdeli prosilcem, ki zaprosijo za finančno pomoč in predložijo dokazila o težkih socialnih razmerah oziroma o hudi finančni stiski, na podlagi poziva in pod pogoji, ki jih vnaprej določi poslovodstvo. Za sredstva lahko prosilec zaprosi enkrat v koledarskem letu.
– SKLEP 14: Skladno s 5. členom Pravil o namenskih skladih imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih in 5. členom Pravil o namenskih skladih imetnikov pravic izvajalcev na videogramih se sredstva Namenskega sklada imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih in Namenskega sklada imetnikov pravic izvajalcev na videogramih v namensko črpanje (upravljanje oziroma razdelitev med upravičene izvajalce) izplača reprezentativni organizaciji glasbenih ustvarjalcev, ki deluje na področju R Slovenije in ki v svojem članstvu združujejo tudi člane IPF - SINDIKAT GLOSA SKG - SINDIKALNA KONFERENCA GLASBENIKOV. Sredstva morajo biti porabljena v skladu z ZKUASP.
– SKLEP 15: Sredstva Namenskega sklada imetnikov pravic proizvajalcev fonogramov se nameni za spodbujanje kulturnoumetniškega ustvarjanja in razširjanja novih avtorskih del na področjih, pomembnih za ohranjanje kulturne raznolikosti, pri čemer morajo sredstva prejeti še neuveljavljeni izvajalci s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji.

  IPF, k.o. sredstva v namensko črpanje v skladu s 5. členom Pravil o namenskih skladih imetnikov pravic proizvajalcev fonogramov izplača Združenju fonogramske industrije Slovenije, pri čemer mora le-ta sredstva porabiti v skladu z ZKUASP ob

upoštevanju, da je upravičena oseba do teh sredstev oseba po določbah ZKUASP in Pravil namenskega sklada proizvajalcev fonogramov.[887]

16.5 ZAMP ZDRUŽENJE AVTORJEV IN NOSILCEV MALIH IN DRUGIH AVTORSKIH PRAVIC SLOVENIJE, K.O. (ZAMP - ZDRUŽENJE AVTORJEV SLOVENIJE, K.O.)

16.5.1 Dovoljenje

ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o. kolektivno upravlja avtorske pravice na delih s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodih v naslednjih primerih:

1. javna priobčitev neodrskih pisanih del s področja književnosti (male pravice),
2. reproduciranje avtorskih del za privatno in drugo lastno rabo,
3. kabelska retransmisija avtorskih del,
4. reproduciranje književnih del na fonograme in videograme,
5. dajanje v najem fonogramov in videogramov,
6. javno posojanje fonogramov s književnimi deli,
7. reproduciranje avtorskih del v čitankah in učbenikih za pouk,
8. ponatis aktualnih člankov v dnevnem in periodičnem tisku,
9. ponatis odlomkov ali krajših pisanih del s področja leposlovja v dnevnem ali periodičnem tisku,
10. reproduciranje in javna priobčitev književnih del v okviru propagandnih sporočil, ki trajajo do 60 sekund,[888]
11. reproduciranje, vključno s shranitvijo v elektronski obliki, in dajanje na voljo javnosti pisanih in govorjenih del v okviru in za namen pregleda tiska ali drugih medijev (kliping)[889].[890]

Kolektivno upravljanje avtorskih pravic iz 2. točke prejšnjega odstavka je omejeno na razdeljevanje nadomestil med upravičene avtorje oziroma njihove naslednike.[891] Dovoljenje za njihovo delitev KO ima Društvo KOPRIVA, k.o. (glej 4.1).

16.5.2 Viri financiranja opravljanja dejavnosti in nalog KO

Viri financiranja opravljanja dejavnosti in nalog KO so v primeru ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. so sledeči:

---

[887] Skupščina IPF, k.o., 2025.

[888] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 800-9/96 z dne 14. 11. 1997, I. točka izreka.

[889] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31222-2/2024-11 z dne 15.11. 2024, I. točka izreka.

[890] Statut ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o., 4. člen, 1.–4. odstavek.

[891] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 800-9/96 z dne 14. 11. 1997, II. točka izreka, Statut ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o., 4. člen, 5. odstavek.

– zbrana nadomestila v imenu in za račun imetnikov pravic,
– prihodki iz upravljanja honorarjev za druge KO,
– lastna sredstva in prihodki iz le-teh,
– donacije.

Če so iz virov iz tretje in četrte alineje prejšnjega odstavka ustvarjeni presežki prihodkov nad odhodki, se jih porabi za uresničevanje namena, ciljev oziroma opravljanje nepridobitne dejavnosti ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o.[892]

16.5.3 Članstvo

Pogoji za članstvo fizične osebe v ZAMP - Združenju avtorjev Slovenije, k.o.:
– je avtor oziroma imetnik avtorske pravice na že objavljenem avtorskem delu s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov,
– ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o. je pooblastil za kolektivno upravljanje vsaj ene avtorske pravice na vsaj enem objavljenem delu s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov, katere imetnik je, in sicer za vsaj enega od primerov njihovega izkoriščanja, določenih z dovoljenjem Urada ZAMP - Združenju avtorjev Slovenije, k.o.,
– posreduje zahtevane osebne, kontaktne in poslovne podatke.

Pogoji za članstvo pravne osebe ali združenja imetnikov v ZAMP - Združenju avtorjev Slovenije, k.o.:
– je imetnik avtorske pravice na že objavljenem avtorskem delu s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov,
– ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o. je pooblastil za kolektivno upravljanje vsaj ene avtorske pravice na vsaj enem objavljenem delu s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov, katere imetnik je, in sicer za vsaj enega od primerov njihovega izkoriščanja, določenih z dovoljenjem Urada ZAMP - Združenju avtorjev Slovenije, k.o.

Pogoji za članstvo KO v ZAMP - Združenju avtorjev Slovenije, k.o.:
– upravlja repertoar za avtorske pravice na delih s področja književnosti, znanosti in publicistike in njihovih prevodov, ki jih kolektivno upravlja ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o in
– ima z ZAMP - Združenjem avtorjev Slovenije, k.o sklenjen sporazum o zastopanju v zvezi z vsaj eno avtorsko pravico na objavljenih delih s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov za vsaj enega od primerov izkoriščanja, določenih z dovoljenjem Urada ZAMP - Združenju avtorjev Slovenije, k.o.

---

[892] Statut, ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o., 22. člen.

Član ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. je lahko tudi zastopnik avtorja oziroma imetnika avtorskih pravic na delu s področja književnosti, znanosti, publicistike ali njihovega prevoda, kamor lahko spadata tudi upravitelj dediščine v imenu skupnosti dedičev in začasni skrbnik zapuščine.[893]

16.5.4 Organi upravljanja

16.5.4.1 Skupščina

ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o. ima 1.560 članov z glasovalno pravico[894].[895]

Na začetku seje skupščine prisotni člani skupščine imenujejo predsednika skupščine, ki vodi skupščino, daje in jemlje besedo ter skrbi za red na seji skupščine in jasnost skupščinske razprave. Do imenovanja predsednika skupščine sejo skupščine vodi poslovodstvo.

Odločanje:
- sklepčnost: če je navzočih vsaj polovica članov, v kolikor ni določeno drugače. Če na začetku seje to ni zagotovljeno, se seja nadaljuje čez 15 minut in v tem primeru je skupščina sklepčna, če je prisotnih vsaj 10 članov,
- vsak član ima 1 glas,
- glasovanje je tajno, če to zahteva deset navzočih članov in če skupščina ne odloči drugače,
- skupščinski sklep je sprejet, če:
  a) zanj glasuje več kot polovica navzočih članov, v kolikor ni določeno drugače,
  b) zanj glasuje vsaj 3/4 navzočih članov: odločanje o spremembi statuta; potrditvi ali spremembi pogodbe z drugo KO ali gospodarsko družbo, ki bo za ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o. izvajala administrativno-tehnične naloge v zvezi z nadzorom uporabe avtorskih del iz svojega repertoarja, zbiranjem honorarjev za uporabo avtorskih del iz svojega repertoarja, dodeljevanjem zbranih honorarjev avtorjem oziroma imetnikom pravic v skladu z vnaprej določenimi pravili; soglasju k posameznemu poslu na zahtevo poslovodstva, če je nadzorni odbor soglasje k poslu zavrnil; določitvi višine vplačila v namenski sklad; spojitvi ali pripojitvi ter prenehanju ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o.

Skupščino se lahko skliče in izvede tudi na daljavo brez osebne prisotnosti članov, pri čemer se sejo snema. O načinu seje na daljavo odloča poslovodstvo.[896]

---

[893] Prav tam, 8. člen, 1., 4.–5. in 7. odstavek.
[894] Podatki, dostopni na dan 29. 8. 2025.
[895] Organi združenja, ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o., e-vir.
[896] Statut, ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o., 16. člen, 7.–11. odstavek.

16.5.4.2 Poslovodstvo

Poslovodstvo je izmed članov ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. imenovano s strani nadzornega odbora in sicer za 4 leta (oseba, ki prejme najvišje število glasov članov nadzornega odbora). V pravnih razmerjih med poslovodstvom in ZAMP - Združenjem avtorjev Slovenije, k.o. je slednje zastopano s predsednikom nadzornega odbora, za svojo odločitev pa potrebuje predhodno odobritev nadzornega odbora, v primerih, ko odloča o razpolaganju s sredstvi KO, ki presegajo znesek 20.000 evrov.[897]

16.5.4.3 Nadzorni odbor

Nadzorni odbor ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. ima 5 članov. Te imenuje skupščina izmed članov ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. za 4 leta (osebe, ki prejmejo najvišje število glasov članov skupščine). Seje nadzornega odbora, ki jih skliče predsednik nadzornega odbora, je mogoče izvesti v živo, kamor spada tudi virtualna oziroma hibridna seja, ali korespondenčno, o čemer odloča predsednik nadzornega odbora. Glasovanje je javno, razen če nadzorni odbor ne določi drugače.

Za svoje delo je nadzorni odbor odgovoren skupščini.[898]

Iz zapisnikov sej Skupščine ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. izhaja, da je sejnina za udeležbo člana nadzornega odbora 300 evrov bruto, za predsednika odbora v višini 600 evrov bruto. Člani nadzornega odbora so v primeru, da razdalja od stalnega prebivališča do kraja seje presega 20 km, upravičeni tudi do pavšalnega nadomestila za potne stroške v višini 40 evrov bruto.[899]

16.5.5 Sklenjeni skupni sporazumi in tarife

ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o. je izdalo pravilnik in ima sklenjene skupne sporazume in dogovore, predstavljene v nadaljevanju.[900]

---

[897] Prav tam, 17. člen, 3., 6. in 9. odstavek.
[898] Prav tam, 18. člen, 3., 10. in 13. odstavek.
[899] ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o., 2021, str. 7.
[900] Tarife in skupni sporazumi, ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o., e-vir.
Navedeni so pravilnik, skupni sporazumi in dogovor, ki so navedeni na seznamu le-teh na spletni strani ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. Po podatkih PISRS ima Dogovor za ureditev medsebojnih razmerij v zvezi z uporabo avtorskih del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodih med ZKOS ter ZSODT na eni strani ter ZAMP na drugi strani, ki je naveden na seznamu na spletni strani ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o., oznako objavljenega akta brez datuma začetka veljavnosti (niti ni naveden podatek o njegovem poteku veljavnosti ali uporabi). Dogovor za ureditev medsebojnih razmerij v zvezi z uporabo avtorskih del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodih med ZKOS ter ZSODT na eni strani ter ZAMP na drugi strani, PISRS, e-vir.

ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o. je še na podlagi ZASP objavilo splošno tarifo v Pravilniku o honorarjih za uporabo avtorskih del iz repertoarja združenja ZAMP (prečiščeno besedilo). Ta se nanaša na uporabo avtorskih del oziroma primerkov letih v primerih, za katere je Urad ZAMP - Združenju avtorjev Slovenije, k.o. izdal dovoljenje št. 800-9/96 z dne 14. 11. 1997 za kolektivno upravljanje avtorske pravice na delih s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodih[901] (glej 4.5.1).[902]

Skupni sporazum o višini nadomestil za uporabo varovanih del iz repertoarja ZAMP kot javno priobčitev pri poslovni dejavnosti, sklenjen z Obrtno zbornico Slovenije (OZS) in Gospodarsko zbornico Slovenije, Združenjem za turizem in gostinstvo (ZTG GZS): ureja pogoje uporabe in plačevanja nadomestil, ki izhajajo javnega predvajanja, sekundarnega radiodifuznega predvajanja in drugih oblik javne priobčitve znotraj poslovne dejavnosti člana OZS ali ZTG GZS in drugih nosilcev s sporazumom določenih obrtnih in obrti podobnih dejavnosti ali s tem sporazumom določenih gospodarskih dejavnosti.[903] V letu 2009 je bil sklenjen Aneks k Skupnemu sporazumu o višini nadomestil za uporabo varovanih del iz repertoarja ZAMP kot javno priobčitev pri poslovni dejavnosti, ki je tarife iz Posebnega dela navedenega skupnega sporazuma povišal za 5 % zaradi določitve nove primerne tarife, kot posledico rast BDP, rast dobička, dvig cen, povprečni roki plačil itd. v letih 2007 in 2008 ter aktualno ekonomsko in finančno stanje v slovenskem gospodarstvu.[904]

Skupni sporazum o višini nadomestil za uporabo varovanih del iz repertoarja ZAMP kot javno priobčitev pri poslovni dejavnosti, sklenjen z Združenjem turističnih kmetij Slovenije (ZTKS): ureja pogoje uporabe in plačevanja nadomestil, ki izhajajo iz javnega predvajanja, sekundarnega radiodifuznega predvajanja in drugih oblik javne priobčitve znotraj osnovne oziroma dopolnilne dejavnosti člana ZTKS in drugih nosilcev dejavnosti, ki so določeni s tem sporazumom.[905]

Dogovor za ureditev medsebojnih razmerij v zvezi z uporabo avtorskih del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodih med ZKOS ter ZSODT na eni strani ter ZAMP na drugi strani, sklenjen z Združenjem kabelskih operaterjev Slovenije, gospodarskim interesnim združenjem (ZKOS), in Združenje slovenskih operaterjev

---

[901] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 800-9/96 z dne 14. 11. 1997, I. točka izreka.

[902] Pravilniku o honorarjih za uporabo avtorskih del iz repertoarja združenja ZAMP (prečiščeno besedilo), 1. člen, 2. odstavek.

[903] Skupni sporazum o višini nadomestil za uporabo varovanih del iz repertoarja ZAMP kot javno priobčitev pri poslovni dejavnosti (2006), 1. člen, 3. alineja.

[904] Aneks k Skupnemu sporazumu o višini nadomestil za uporabo varovanih del iz repertoarja ZAMP kot javno priobčitev pri poslovni dejavnosti, I. točka 3.–4. odstavek.

[905] Skupni sporazum o višini nadomestil za uporabo varovanih del iz repertoarja ZAMP kot javno priobčitev pri poslovni dejavnosti (2008), 1. člen, 3. alineja.

digitalnih televizijskih storitev, gospodarskim interesnim združenjem (ZSODT): namenjen je temu, da se za obdobje od 11. 10. 2010 pa do uveljavitve skupnega sporazuma ali nove tarife, ki jo določi pristojen organ, uredijo pogoji za uporabo avtorske pravice na avtorskih delih, ki jo na podlagi dovoljenja Urada upravlja ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o., vključujoč višino nadomestila za tako uporabo, pri dejavnosti operaterjev, ki so člani ZKOS ali ZSODT, ter temu, da se do navedenega uredijo medsebojna razmerja med ZAMP - Združenjem avtorjev Slovenije, k.o. in operaterji, člani ZKOS ali ZSODT.[906]

Skupni sporazum o uporabi avtorskih del s področja književnosti, znanosti in publicistike ter njihovih prevodov, sklenjen z Radiotelevizijo Slovenija, javnim zavodom: ureja pravice na delih, ki jih RTV Slovenija uporablja v okviru izvajanja javne službe in spremljajočih splošnih poslovnih dejavnosti, ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o. pa jih kolektivno upravlja, v naslednjih primerih njihovega izkoriščanja:

1. priobčitev javnosti neodrskih pisanih del s področja književnosti, razen pravice dajanja na voljo javnosti,
2. dajanje v najem fonogramov in videogramov,
3. ponatis aktualnih člankov v dnevnem in periodičnem tisku,
4. ponatis odlomkov ali krajših pisanih del s področja leposlovja v dnevnem ali periodičnem tisku,
5. reproduciranje in javna priobčitev, razen pravice dajanja na voljo javnosti, del v okviru propagandnih sporočil, ki trajajo do 60 sekund.[907]

Skupni sporazum o uporabi del iz repertoarja ZAMP in splošni pogoji uporabe avtorskih del s področja književnosti, znanosti in publicistike ter njihovih prevodov za dejavnost klipinga, sklenjen s Konzorcijem kliping agencij: namenjen je ureditvi izkoriščanja avtorskih pravic v kliping vsebinah znotraj dovoljenj Urada in opredelitvi medsebojnih razmerij. Dejavnost klipinga je opredeljena kot vsakršna komercialna uporaba avtorskih del s področja književnosti, znanosti in publicistike, ki zajema reproduciranje in z le-tem v povezavi distribuiranje ter dajanje na voljo javnosti kliping vsebin.[908]

16.5.6 Delitev zbranih honorarjev

Delitev zbranih honorarjev se izvaja po načelu dejanske uporabe, kadar je to glede na naravo uporabe avtorskega dela mogoče in glede na stroške spremljanja dejanske

---

[906] Dogovor za ureditev medsebojnih razmerij v zvezi z uporabo avtorskih del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodih med ZKOS ter ZSODT na eni strani ter ZAMP na drugi strani, 1.1.5, 2.1 in 5.3 točka.

[907] Skupni sporazum o uporabi avtorskih del s področja književnosti, znanosti in publicistike ter njihovih prevodov, 2. člen, 2.2 točka.

[908] Skupni sporazum o uporabi del iz repertoarja ZAMP in splošni pogoji uporabe avtorskih del s področja književnosti, znanosti in publicistike ter njihovih prevodov za dejavnost klipinga, 1.1 in 2.1 točka.

uporabe ekonomsko upravičeno. Če to ni mogoče, se delitev izvede s kombinacijo naslednjih načel:
1. delitev po načelu povezane uporabe: pri uporabi dela se upoštevajo podatki o uporabi tega dela, uporabljenega na drugačen način. Merilo so deleži, pripisani posameznim avtorskim delom iz delitev delitvenih mas predhodne, spremljajoče ali drugače po naravi povezane uporabe,
2. delitev po načelu objektivne dostopnosti: znotraj posameznega repertoarnega kataloga del se izračuna delež posameznega dela v skupnem številu del, upoštevajoč uteženе vrednosti del (statistična ocena dostopnosti posameznega avtorskega dela);
3. delitev po načelu znotraj repertoarne linearnosti ali splošne linearnosti:
a) načelo znotrajrepertoarne linearnosti: v primeru neobveznega kolektivnega upravljanja se delitvena masa razdeli znotraj repertoarnega kataloga del po enakih deležih med vse imetnike pravic, ki so ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o. pooblastili za kolektivno upravljanje te pravice, ali
b) načelo splošne linearnosti: v primeru obveznega kolektivnega upravljanja se delitvena masa razdeli po enakih deležih med vse imetnike pravic v evidenci imetnikov pravic ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o.

Upravičenci morajo ZAMP - Združenju avtorjev Slovenije, k.o. posredovati natančne in verodostojne podatke o svojih delih, na katerih imajo avtorske pravice, pri čemer odgovarjajo za pravilnost prijavljenih podatkov.

Osnova za delitev so vsi vplačani avtorski honorarji, ki jih ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije zbere od uporabnikov in drugih zavezancev za plačilo, in prihodki, pridobljeni iz bančnih depozitov, od katerih se še pred delitvijo odbijejo stroški poslovanja in sredstva za namenske sklade.

Nato se delitev izvede na podlagi podatkov: o pravicah, imetnikih pravic in delih, ki so vpisana v repertoar na dan 31. 12. leta, v katerem so bila zbrana sredstva delitve (presečni dan), pri čemer se šteje, da so podatki vpisani v repertoar na presečni dan, tudi če so sporočeni ZAMP - Združenju avtorjev Slovenije, k.o. najkasneje do konca februarja leta, ki sledi letu, v katerem so bila zbrana sredstva delitve; podatkih, ki jih posredujejo tuje KO, ki imajo z ZAMP - Združenjem avtorjev Slovenije, k.o. sklenjen sporazum o zastopanju, in podatkov o delih, za katera je bila ugotovljena dejanska uporaba.

Delitvena masa je oblikovana za posamezno vrsto pravic in obsega vse zbrane honorarje za to vrsto pravic v posameznem koledarskem letu ter njim pripadajoči delež prihodkov iz bančnih depozitov, sorazmeren deležu, ki ga predstavlja ob deponiranju določeni znesek deponiranih denarnih sredstev delitvene mase, glede na skupni znesek bančnega depozita. Ločene delitvene mase se nadalje oblikujejo tudi znotraj posamezne delitvene mase za honorarje, ki se zbirajo od različnih vrst uporabnikov, s katerimi so sklenjeni različni sporazumi in določene različne tarife, če je to smiselno zaradi upravljanja s sredstvi in izvedbe delitve. Pred delitvijo pa se še odbijejo stroški

poslovanja in sredstva za namenske sklade, če so ti oblikovani v posameznem poslovnem letu.

Delež delitvene mase, pripadajoč posameznemu upravičencu, predstavlja bruto avtorski honorar in, razen morebitnega DDV, vključuje tudi vse davke, prispevke in morebitne druge javne dajatve, ki so v skladu z veljavnimi predpisi breme prejemnika in izplačevalca honorarjev.

Pravilnik o delitvi zbranih avtorskih honorarjev ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. nadalje določa ločene delitvene mase ter način delitve posamezne delitvene mase po zgoraj navedenih načelih in posebnimi primeri zbiranja in delitve.

Zneski dodeljenih honorarjev so upravičencem izplačani najkasneje v roku 30 dni od dneva poslanja obvestila upravičencu o zneskih dodeljenih in izplačanih honorarjev.[909]

16.5.7 Uporaba nerazdeljenih zneskov honorarjev

Nerazdeljeni avtorski honorarji se vodijo na ločenem računu glede na vrsto pravice in poslovno leto, v katerem so bili zbrani. Po preteku petih let od poslovnega leta, v katerem so bili zbrani, se lahko na podlagi sklepa skupščine KO vplačajo v namenske sklade.[910]

16.5.8 Politika vlaganja honorarjev v bančne depozite in uporabi teh prihodkov

Pravilnik o politiki vlaganja avtorskih honorarjev v bančne depozite in uporabi teh podatkov ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. določa, da lahko KO zbrane honorarje do delitve naloži tudi v bančne depozite pri bankah in hranilnicah s sedežem v RS, kar pa ne sme vplivati na zakonske roke delitve honorarjev. V bančne depozite se honorarji naložijo kot:
– vezane vloge s kratkoročno vezavo (največ eno leto) ali
– vezane vloge na odpoklic.

Sredstva nedodeljenih in nerazdeljenih avtorskih honorarjev se hranijo na računih bank in hranilnic kot vloge na vpogled.

O vlaganju honorarjev v bančne depozite odloča poslovodstvo, prihodki, ustvarjeni iz bančnih depozitov pa se prištejejo sredstvom, z deponiranjem katerih nastanejo.[911]

---

[909] Pravilnik o delitvi zbranih avtorskih honorarjev ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o., 2.1., 2.4.–2.7., 3.2., 4.3.–4.4., 6.1.–6.3., 6.7. in 10.2. točka.
[910] Pravilnik o uporabi nerazdeljenih zneskov avtorskih honorarjev ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o., 2.2.–2.3. točka.
[911] Pravilnik o politiki vlaganja avtorskih honorarjev v bančne depozite in uporabi teh podatkov ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o., 2.2.–2.4. in 2.6. točka.

16.5.9 Stroški poslovanja

ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o., razpredali stroške poslovanja posameznega poslovnega leta po vrsti avtorske pravice in po vrsti uporabe, stroške pa razčleni najmanj na temeljna stroškovna mesta posameznih delitvenih mas, oblikovana v skladu s Pravilnikom o delitvi zbranih avtorskih honorarjev. Poleg navedenega se oblikujejo tudi splošno stroškovno mesto s stroški, ki jih ni mogoče neposredno pripisati upravljanju pravic v povezavi s posamezno delitveno maso (npr. najemnina, oprema prostorov itd.) ter ločena temeljna stroškovna mesta, kadar se pridobiva prihodke tudi iz drugih virov (npr. iz naslova upravljanja avtorskih honorarjev za druge KO, donacij itd.), pri čemer se morebiten presežek prihodkov nad stroški takšnih stroškovnih mest uporabi za nižanje stroškov poslovanja.

Skupščina ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. določi najvišji dovoljeni odstotek stroškov poslovanja glede na zbrane avtorske honorarje in prihodke iz bančnih depozitov, v kolikor pa bi se izkazalo, da bi ti lahko presegli dovoljeni odstotek stroškov, pa mora poslovodstvo pripraviti utemeljen predlog rebalansa finančnega načrta in zvišanja dovoljenega odstotka stroškov.

V kolikor KO zbira honorarje v okviru sporazuma o zastopanju se odštejejo le stroški poslovanja. Če tako določa sporazum o zastopanju, pa se lahko odštejejo tudi odbitki za namenske sklade.[912]

V Letnem poročilu ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. za leto 2024 je navedeno, da so bili na podlagi zbranih honorarjev stroški poslovanja v letu 2024 36,9 % ter, da je to nižje od najvišjega dovoljenega odstotka stroškov poslovanja v višini 47,0 %, ki naj bi ga sprejela Skupščina ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. v letu 2020[913].[914]

16.5.10 Namenski skladi

ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. lahko oblikuje naslednje namenske sklade:

---

[912] Pravila o stroških poslovanja ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o., 2.4, 2.6., 3.1–3.1 in 5.2 točka.

[913] Glede na pregled zapisnikov skupščinskih sej, ki so dostopne na spletni strani KO, in glede na uradne objave po ZKUASP na spletni strani AJPES, je bila v letu 2020 sklicana in izvedena zgolj ena seja Skupščine ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o., in sicer 7. 7. 2020, iz zapisnika katere pa ne izhaja, da bi bil tak sklep sprejet niti obravnavan predlog takega sklepa. Skupščina ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o., 2020.
Slednje ne izhaja niti iz sklica seje skupščine. Poslovodja ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, 2020.

[914] ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o., 2025, str. 65.

1. Socialni namenski sklad ZAMP: za socialne namene za avtorje s stalnim prebivališčem v RS;
2. Izobraževalni namenski sklad ZAMP: za izobraževalne namene avtorjev s stalnim prebivališčem v RS. Za izvedbo projektov lahko za sredstva kandidirajo poslovni subjekti s sedežem v RS ali s sedežem podružnice v RS, in sicer za:
   a) izvedbo izobraževanja v lastni organizaciji ali soorganizaciji s tretjo osebo;
   b) izvedbo projektov, ki širijo zavedanje o pomenu avtorstva, avtorskih del in spoštovanju avtorskih pravic, v lastni organizaciji ali soorganizaciji s tretjo osebo;
3. Ustvarjalni namenski sklad ZAMP: za namen spodbujanja kulturno-umetniškega ustvarjanja in razširjanja novih avtorskih del na področjih, pomembnih za ohranjanje kulturne raznolikosti – podeljevanje nagrad za ustvarjalnost še neuveljavljenim avtorjem s stalnim prebivališčem v RS ali sofinanciranje projektov kulturno-umetniškega ustvarjanja in razširjanja umetniških avtorskih del, pri čemer (ne)denarna sredstva prejmejo še neuveljavljeni avtorji s stalnim prebivališčem v RS. Neuveljavljeni avtor je avtor del s področja književnosti, znanosti in publicistike ter njihovih prevodov s stalnim prebivališčem v RS, ki mu na podlagi avtorskih honorarjev in nadomestil pri ZAMP - Združenju avtorjev Slovenije, k.o. v preteklem poslovnem letu ni bilo dodeljenih več sredstev kot znaša zakonsko določena bruto mesečna minimalna plača, obračunana po stanju 1. septembra v letu dodelitve, in ki hkrati do izteka preteklega koledarskega leta ni prejel nacionalne nagrade iz Priloge V k Uredbi o samozaposlenih v kulturi kot državne nagrade ali druge nacionalne nagrade za področje knjige oziroma založništva. Sredstva sklada se lahko namenijo za podeljevanje nagrade, pri čemer pa se do 30 % namenjenih sredstev lahko porabi za izvedbo podelitve nagrade.

Viri sredstev:
- nerazdeljeni honorarji,
- odbitki, predvideni v pogodbah o vzajemnem zastopanju s tujimi KO,
- sredstva, za katere tako odloči skupščina KO s sklepom, sprejetim z večino najmanj treh četrtin navzočih glasovalnih pravic.

Nadzor nad porabo prejetih sredstev iz namenskih skladov izvaja poslovodstvo KO, ki o tem poroča nadzornemu odboru in ki izvede ukrepe za vračilo podeljenih sredstev, če se ta ne porabijo v skladu s sklenjeno pogodbo.[915]

Stroški, ki se nanašajo na namenski sklad, gredo v breme namenskega sklada.[916]

ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o. v letu 2024 ni imelo oblikovanih namenskih skladov.[917] Iz zapisnika zadnje seje Skupščine ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije,

---

[915] Pravila o namenskih skladih ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o, 2., 3.1., 4. in 9.3. točka.
[916] Pravila o stroških poslovanja ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o., 2.., 7 točka.
[917] ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o, 2025, str. 35.

k.o. pa izhaja, da je ta za vplačilo v namenske sklade namenil 90.000 evrov sredstev, in sicer 36.000 evrov iz mase sredstev nerazdeljenih honorarjev, zbranih do vključno leta 2017 in 54.000 evrov iz mase sredstev nerazdeljenih honorarjev, zbranih leta 2018. Ta sredstva se vplačajo v namenske sklade, in sicer 30.000 evrov v Socialni namenski sklad ZAMP, 30.000 evrov v Izobraževalni namenski sklad ZAMP in 30.000 evrov v Ustvarjalni namenski sklad ZAMP.[918]

16.6 ZDRUŽENJE SAZAS, K.O.

16.6.1 Dovoljenje

Združenje SAZAS, k.o. kolektivno upravlja avtorsko pravico na delih s področja glasbe v naslednjih primerih:

1. javna priobčitev neodrskih glasbenih del (male glasbene pravice), vključno s kabelsko retransmisijo,
2. reproduciranje glasbenih del na fonogramih in videogramih (pravice mehanične reprodukcije),
3. dajanje fonogramov in videogramov z glasbenimi deli v najem,
4. javno posojanje fonogramov in videogramov z glasbenimi deli,
5. reproduciranje in javne priobčitve glasbenih del v okviru propagandnih sporočil, ki trajajo do 60 sekund,
6. reproduciranje glasbenih del s tonskim in vizualnim snemanjem za privatno ali drugo lastno uporabo,[919]
7. dajanje na voljo javnosti avtorskih del[920].[921]

Dovoljenje za kolektivno upravljanje v zvezi z reproduciranjem glasbenih del s tonskim in vizualnim snemanjem za privatno ali drugo lastno uporabo, se nanaša samo na razdeljevanje nadomestil med upravičene imetnike pravic.[922] Dovoljenje za njihovo delitev KO ima Društvo KOPRIVA, k.o. (glej 4.1).

Združenje SAZAS k.o. v skladu s svojim Statutom kolektivno upravlja tudi avtorsko pravico predelave na delih s področja glasbe v primerih uporabe RTV organizacij in ponudnikov spletnih storitev, ki pa se sicer začne kolektivno upravljati šele z dokončnostjo dovoljenja Urada.[923] V nadaljevanju je ta pravica upoštevana pri

---

[918] Skupščina ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o., 2025, str. 6.
[919] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 800-3/96 z dne 12. 3. 1998, I. točka izreka.
[920] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31221-19/2021-54 z dne 11. 9. 2023, I. točka izreka.
[921] Statut Združenja SAZAS, k.o., 4. člen, 2. odstavek, 4. odstavek, 1. alineja.
[922] Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 800-3/96 z dne 12. 3. 1998, II. točka izreka.
[923] Statut Združenja SAZAS, k.o., 4. člen, 4. odstavek, 1. alineja, 54. člen.

pregledu aktov Združenja SAZAS k.o. oziroma predvidenega načina njihovega kolektivnega upravljanja s strani Združenja SAZAS k.o.

16.6.2 Viri financiranja opravljanja dejavnosti in nalog KO

Financiranje Združenja SAZAS, k.o. se zagotavlja iz naslednjih virov:
– darila in volila,
– sredstva, ki so pridobljena za opravljanje administrativno-tehničnih poslov za drugo KO, tak prihodek pa se sicer lahko nameni le za znižanje stroškov poslovanja,
– donacije in dotacije.[924]

16.6.3 Članstvo

Članstvo v Združenju SAZAS, k.o. je povezano z izpolnjevanjem več pogojev. Član je lahko imetnik pravic ali njegov zastopnik, združenje imetnikov pravic ali druga KO, ki v RS ne opravlja dejavnosti obveznega kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic, v kolikor izpolnjujejo določene pogoje za članstvo, navedeni v nadaljevanju.

1. Avtor:
   – imetništvo avtorske pravice na objavljenih avtorskih glasbenih delih, ki so v upravljanju Združenja SAZAS, k.o. neposredno na podlagi pooblastila,
   – izpolnjevanje vsaj enega od navedenih pogojev:
     - v treh zaporednih letih (izkazano v vsakem letu posebej) je od Združenja SAZAS, k.o. prejel honorar iz naslova avtorskih pravic na glasbenih delih, ki so v upravljanju Združenja SAZAS, k.o., v višini najmanj minimalnega letnega dohodka v RS, določenega v skladu z Zakonom o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre), ali v enem letu v višini najmanj trikratnika minimalnega letnega dohodka, določenega v skladu z ZSVarPre,
     - v treh zaporednih letih (izkazano v vsakem letu posebej) je v obračunu Združenja SAZAS, k.o. imel najmanj 20 glasbenih del s 100 % deležem na obračunanih glasbenih delih oziroma ustrezno večje število glasbenih del z manjšimi deleži, ki v seštevku ustrezajo 20 glasbenim delom s 100 % deležem,
     - ima univerzitetno izobrazbo glasbene smeri v RS ali nostrifikacijo univerzitetne izobrazbe glasbene smeri v tujini,
     - je za svoja avtorska dela na področju glasbenega ustvarjanja prejel nagrado, ki je zakonsko urejena;
2. imetnik pravic – fizična ali pravna oseba, ki nima sklenjene glasbene založniške pogodbe:
   – imetništvo avtorske pravice na objavljenih avtorskih glasbenih delih, ki so v upravljanju Združenja SAZAS, k.o. neposredno na podlagi pooblastila,
   – izpolnjevanje vsaj enega od navedenih pogojev:

---

[924] Prav tam, 38. člen.

- v treh zaporednih letih (izkazano v vsakem letu posebej) je od Združenja SAZAS, k.o. prejel honorar iz naslova avtorskih pravic na glasbenih delih, ki so v upravljanju Združenja SAZAS, k.o., v višini najmanj minimalnega letnega dohodka v RS, določenega v skladu z ZSVarPre, ali v enem letu v višini najmanj trikratnika minimalnega letnega dohodka, določenega v skladu z ZSVarPre,
- v treh zaporednih letih (izkazano v vsakem letu posebej) je v obračunu Združenja SAZAS, k.o. imel najmanj 20 glasbenih del s 100 % deležem na obračunanih glasbenih delih oziroma ustrezno večje število glasbenih del z manjšimi deleži, ki v seštevku ustrezajo 20 glasbenim delom s 100 % deležem;

3. imetnik pravic – pravna oseba, ki ima sklenjeno glasbeno založniško pogodbo:
   – glasbena založniška pogodba izkazuje imetništvo avtorske pravice za ozemlje RS na vsaj 50 objavljenih avtorskih glasbenih delih na ozemlju RS, ki je v upravljanju Združenja SAZAS, k.o. neposredno na podlagi pooblastila,
   – v treh zaporednih letih (izkazano v vsakem letu posebej) je od Združenja SAZAS, k.o. prejel honorar iz naslova avtorskih pravic na glasbenih delih, ki so v upravljanju Združenja SAZAS, k.o., v višini najmanj minimalnega letnega dohodka v RS, določenega v skladu z ZSVarPre, ali v enem letu v višini najmanj trikratnika minimalnega letnega dohodka, določenega v skladu z ZSVarPre;
4. KO:
   – status KO, ki je redna članica CISAC,
   – kot KO upravlja glasbeni repertoar za avtorske pravice na glasbenih delih, ki jih v skladu z dovoljenjem upravlja Združenje SAZAS, k.o.,
   – z Združenjem SAZAS, k.o. ima sklenjeno vzajemno pogodbo o medsebojnem zastopanju za vsaj tri pretekla zaporedna leta;
5. združenje imetnikov pravic:
   – združenje imetnikov pravic preko svojega članstva združuje izključno avtorje in/ali imetnike avtorske pravice na glasbenih delih, ki jih kolektivno upravlja Združenje SAZAS, k.o.,
   – noben član združenja imetnikov pravic ni član Združenja SAZAS, k.o.,
   – skupno imetništvo avtorske pravice članov združenja imetnikov pravic na objavljenih avtorskih glasbenih delih, ki so v upravljanju Združenja SAZAS, k.o. neposredno na podlagi pooblastila članov združenja imetnikov pravic, in
   – v zadnjih treh zaporednih letih združenje imetnikov pravic preko svojih članov skupno dosega vsaj enega od naslednjih pogojev:
     - v treh zaporednih letih (izkazano v vsakem letu posebej) so člani združenja imetnikov pravic od Združenja SAZAS, k.o. skupno prejeli honorar iz naslova avtorskih pravic na glasbenih delih, ki so v upravljanju Združenja SAZAS, k.o., v višini najmanj minimalnega letnega dohodka v RS, določenega v skladu z ZSVarPre, ali v enem letu v višini najmanj trikratnika minimalnega letnega dohodka, določenega v skladu z ZSVarPre;
     - v treh zaporednih letih (izkazano v vsakem letu posebej) so člani združenja imetnikov pravic v obračunu Združenja SAZAS, k.o. imel skupno najmanj 20 glasbenih del s 100 % deležem na obračunanih glasbenih delih oziroma

ustrezno večje število glasbenih del z manjšimi deleži, ki v seštevku ustrezajo 20 glasbenim delom s 100 % deležem.

Dedič izpolnjuje pogoje za članstvo v Združenju SAZAS, k.o. v skladu s pogoji, ki bi jih moral izpolnjevati zapustnik, zastopnik imetnika pravic pa izpolnjuje pogoje za članstvo, v kolikor pogoje za članstvo izpolnjuje zastopani.[925]

16.6.4 Organi upravljanja

16.6.4.1 Skupščina

Združenje SAZAS, k.o. ima 89 članov, ki imajo skupaj 636 glasovalnih pravic[926].[927] Vsak član ima 1 glas, po treh letih članstva v Združenju SAZAS, k.o. pa se na podlagi višine honorarjev zadnjih treh let določi število glasov, in sicer glede na posamezno leto:
- član prejme do 1.000,00 evrov= 1 glas,
- član prejme od 1.000,01 evrov do 4.000,00 evrov = 2 glasova,
- član prejme od 4.000,01 evrov do 10.000,00 evrov = 4 glasove.

Po petih zaporednih letih članstva pa se število glasov, kot jih ima član na podlagi izračuna iz prejšnjega odstavka, podvoji.

Skupščina se lahko izvede tudi na daljavo, pri čemer so pravice članov enake kot pri izvedbi v živo. Zasedanje skupščine se snemajo.

Odločanje:
- sklepčnost: če imajo prisotni člani 20 % vseh glasov, razen kadar se odloča o prenehanju delovanja,
- glasovanje je lahko tajno, v kolikor to zahteva več kot 50 % navzočih glasovalnih pravic,
- skupščinski sklep je sprejet:
  a) če zanj glasuje večina navzočih glasovalnih pravic, razen če ZKUASP ali statut določata višjo večino,
  b) statut in njegove spremembe: če je zanj glasovala večina najmanj treh četrtin navzočih glasovalnih pravic.[928]

---

[925] Prav tam, 10. člen, 1. odstavek, 11. člen,
[926] Podatki, dostopni na dan 29. 8. 2025.
[927] Organi vodenja in upravljanja, Združenje SAZAS, k.o., e-vir.
[928] Statut Združenja SAZAS, k.o., 18. člen, 2.-3. odstavek, 19. člen, 3. odstavek, 22. člen, 3.-4. odstavek, 22.b člen, 4. odstavek.

16.6.4.2 Poslovodstvo

Poslovodstvo Združenja SAZAS, k.o. ima enega člana, ki ga imenuje Nadzorni odbor za dobo petih let brez omejitve mandatov.[929]

16.6.4.3 Nadzorni odbor

Nadzorni odbor je sestavljen iz 4 članov, ki so imenovani za 5 let brez omejitve mandatov.

Seje Nadzornega odbora so lahko dopisne, če s tem soglašajo vsi njegovi člani. Vsak član ima 1 glas. Sklepčnost je podana, v kolikor so vsaj 3 člani navzoči pri sklepanju. Za sprejem sklepa pa je potrebna večina oddanih glasov.[930]

Iz zapisnikov sej Skupščine Združenja SAZAS, k.o. izhaja, da član nadzornega odbora za svojo funkcijo prejme mesečno nadomestilo v višini 500 evrov neto, za opravljanje nalog odbora pa ima urno postavko v višini 100 evrov neto. Član odbora je upravičen do povračila prevoznih stroškov, nastajajočih pri opravljanju nalog člana nadzornega odbora, pa tudi do službenega telefona, prenosnega računalnika in povračila stroškov v zvezi s tem.[931]

16.6.5 Sklenjeni skupni sporazumi in tarife

16.6.5.1 Skupni sporazumi

V nadaljevanju so predstavljeni skupni sporazumi, ki jih je sklenilo Združenje SAZAS, k.o.[932]

Skupni sporazum o uporabi glasbenih del z Združenjem turističnih kmetij Slovenije, sklenjen z Združenjem turističnih kmetij Slovenije: nanaša se na uporabo glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS, k.o. za popestritev dopolnilne dejavnosti na kmetiji

---

[929] Prav tam, 29. člen, 3. odstavek, 30. člen, 1. odstavek.
[930] Prav tam, 25. člen, 1.–2. odstavek, 27. člen, 1. in 3. odstavek.
[931] Skupščina Združenja SAZAS, k.o., 2017, str. 6–7.
[932] Skupni sporazumi in aneksi, Združenje SAZAS, k.o., e-vir.
Navedeni so le skupni sporazum, ki so navedeni na seznamu le-teh na spletni strani Združenja SAZAS, k.o. Po podatkih PISRS pa na primer niti ni več veljaven Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v radijskih programih, ki nimajo statusa posebnega pomena v Republiki Sloveniji št. 2018. Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v radijskih programih, ki nimajo statusa posebnega pomena v Republiki Sloveniji št. 2018, PISRS, e-vir.

(npr. radio, glasbeni stolp, televizija itd.), izrecno izključujoč prireditve, ter določitev honorarja v zvezi s tem.[933]

Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru deficitarne dejavnosti kulturnih domov in ustanov Slovenije, sklenjen z Združenjem kulturnih domov in ustanov Slovenije: določa posebne pogoje uporabe in tarifo za javno izvajanje glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS, k.o., in sicer izključno in samo za izvajanje glasbenih del na prireditvah znotraj okvira deficitarne dejavnosti kulturnih domov in ustanov Slovenije.[934] Na navedeni skupni sporazum se veže Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru deficitarne dejavnosti kulturnih domov in ustanov Slovenije.

Skupni sporazum o uporabi avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja v organizaciji motorističnih društev, sklenjen z Zvezo moto klubov Slovenije: določa posebne pogoje uporabe in tarifo za javno izvajanje glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS, k.o., in sicer izključno in samo za izvajanje glasbenih del na prireditvah, ki jih organizirajo motoristična društva.[935] K navedenemu skupnemu sporazumu sodi Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji motorističnih društev.

Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji študentske organizacije Slovenije in študentskih klubov oziroma zavodov, sklenjen s Študentsko organizacijo Slovenije: določa posebne pogoje uporabe in tarifo za javno izvajanje glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS, k.o., in sicer izključno in samo za izvajanje glasbenih del na prireditvah znotraj okviru organizacije Študentske organizacije Slovenije in študentskih klubov oziroma zavodov.[936] Na predmetni skupni sporazum je sklenjen Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji Študentske organizacije Slovenije in študentskih klubov oziroma zavodov.

---

[933] Skupni sporazum o uporabi glasbenih del z Združenjem turističnih kmetij Slovenije, 1. člen, 1.–2. odstavek, 3. člen.

[934] Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru deficitarne dejavnosti kulturnih domov in ustanov Slovenije, 1. člen, 4. alineja.

[935] Skupni sporazum o uporabi avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja v organizaciji motorističnih društev, 1. člen, 4. alineja.

[936] Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji študentske organizacije Slovenije in študentskih klubov oziroma zavodov, 1. člen, 4. alineja.

Skupni sporazum o uporabi avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja, ki jih organizirajo mladinski centri, sklenjen z Zavodom Mladinska mreža MaMa: ureja posebne pogoje uporabe in tarifo za javno izvajanje glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS, k.o., in sicer izključno in samo za izvajanje glasbenih del na prireditvah znotraj okviru organizacije mladinskih centrov.[937] Na navedeni skupni sporazum se veže Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji mladinskih centrov.

Skupni sporazum o uporabi avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe na turističnih prireditvah, sklenjen z Javno agencijo SPIRIT Slovenija in Turistično zvezo Slovenije: določa posebne pogoje uporabe in tarifo za javno izvajanje glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS, k.o., in sicer izključno in samo za izvajanje glasbenih del na turističnih prireditvah.[938] K tem skupnem sporazumu je bil sklenjen Aneks št. 1 k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe na turističnih prireditvah.

Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v televizijskih programih v Republiki Sloveniji št. 2014, sklenjen z Gospodarsko zbornico Slovenije – Medijska zbornica, Združenje radiodifuznih medijev: določa tarifo, pogoje uporabe glasbenih avtorskih del odvisno od okoliščin uporabe, zaradi katerih se plačilo nadomestila zviša, zniža ali oprosti, ter rok in način plačila nadomestila za uporabo glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS, k.o. Velja za vse uporabnike avtorskih glasbenih del v televizijskih programih v RS.[939] Minimalna letna tarifa, navedena v skupnem sporazumu, je bila nazadnje revalorizirana z januarjem 2025.[940]

Skupni sporazum o uporabi avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru kulturne dejavnosti, ki jo izvajajo kulturna društva in upokojenske kulturne skupine, sklenjen z Javnim skladom Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Zvezo kulturnih društev Slovenije, Zvezo kulturnih društev Ljubljana in Zvezo društev upokojencev Slovenij: določa posebne pogoje uporabe in tarifo za javno izvajanje glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS, k.o., in sicer

---

[937] Skupni sporazum o uporabi avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja, ki jih organizirajo mladinski centri, 1. člen, 4. alineja.
[938] Skupni sporazum o uporabi avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe na turističnih prireditvah, 1. člen, 4. alineja.
[939] Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v televizijskih programih v Republiki Sloveniji št. 2014, 1. člen, 5. in 10. alineja.
[940] Revalorizacija minimalne letne tarife, 1. odstavek.

izključno in samo za izvajanje glasbenih del na kulturnih prireditvah.[941] Navedeni skupni sporazum ima Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru kulturne dejavnosti, ki jo izvajajo kulturna društva in upokojenske kulturne skupine.

Skupni sporazum o uporabi avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe, ki jih organizirajo in izvedejo godbe in big bendi, sklenjen z Zvezo slovenskih godb in Zvezo big bendov Slovenije: določa posebne pogoje uporabe in tarifo za javno izvajanje glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS, k.o., in sicer izključno in samo za prireditve, organizirane in izvedene s strani godb in big bendov, ko se glasba javno izvaja.[942] K tem skupnem sporazumu je bil kasneje sklenjen Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe, ki jih organizirajo in izvedejo godbe in big bendi.

Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji občin Republike Slovenije, sklenjen z Združenjem občin Slovenije in Skupnostjo občin Slovenije: določa posebne pogoje uporabe in tarifo za javno izvajanje glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS, k.o., in sicer izključno in samo za izvajanje glasbenih del na prireditvah v okviru organizacije občin Republike Slovenije.[943] Od 2016 velja tudi Aneks k skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji občin Republike Slovenije.

Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v lokalnih in regionalnih radijskih programih posebnega pomena v Republiki Sloveniji št. 2015, sklenjen z Gospodarsko interesnim združenjem lokalnih in regionalnih radijskih postaj Slovenije: določa tarifo, pogoje uporabe glasbenih avtorskih del odvisno od okoliščin uporabe, zaradi katerih se plačilo nadomestila zviša, zniža ali oprosti, ter rok in način plačila nadomestila za uporabo glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS, k.o. Velja za vse uporabnike avtorskih glasbenih del v lokalnih in regionalnih radijskih programih, ki so posebnega pomena v RS.[944]

---

[941] Skupni sporazum o uporabi avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru kulturne dejavnosti, ki jo izvajajo kulturna društva in upokojenske kulturne skupine, 1. člen, 4. alineja.

[942] Skupni sporazum o uporabi avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe, ki jih organizirajo in izvedejo godbe in big bendi, 1. člen, 4. alineja.

[943] Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji občin Republike Slovenije, 1. člen, 4. alineja.

[944] Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v lokalnih in regionalnih radijskih programih posebnega pomena v Republiki Sloveniji št. 2015, 1. člen, 5. in 9. alineja.

Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru dejavnosti, ki jo izvajajo Zveze prijateljev mladine in društva prijateljev mladine - članice Zveze prijateljev mladine Slovenije, sklenjen z Zvezo prijateljev mladine Slovenije: določa posebne pogoje uporabe in tarifo za javno izvajanje glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS, k.o., in sicer izključno in samo za izvajanje glasbenih del na prireditvah, ki jih organizira Zveza prijateljev mladine Slovenije, področne zveze prijateljev mladine in društva prijateljev mladine.[945] K navedenemu skupnemu sporazumu je bil sklenjen Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru dejavnosti, ki jo izvajajo zveze prijateljev mladine in društva prijateljev mladine – članice Zveze prijateljev mladine Slovenije.

Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v radijskih programih, ki nimajo statusa posebnega pomena v Republiki Sloveniji št. 2018, sklenjen z Gospodarsko zbornico Slovenije – Medijska zbornica, Združenje radiodifuznih medijev: določa tarifo, pogoje uporabe glasbenih avtorskih del odvisno od okoliščine uporabe, zaradi katerih se plačilo nadomestila zviša, zniža ali oprosti, ter rok in način plačila nadomestila za uporabo glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS, k.o. za primer radiodifuznega radijskega oddajanja. Velja za vse uporabnike varovanih glasbenih del v radijskih programih v RS.[946]

Vsi navedeni aneksi k posameznim skupnim sporazumom so bili sklenjeni z namenom podaljšati veljavnost skupnih sporazumov, na katere se nanašajo, in vsi so začeli veljati 1. 1. 2016. Veljavnost posameznih skupnih sporazumov so podaljševali na način, da so določili, da se veljavnost najprej podaljša za 2 leti, nato pa molče avtomatično za nedoločen čas, v kolikor nobena od strank posameznega skupnega sporazuma pisno ne odpove oziroma ne izrazi volje njegovega prenehanja določeno obdobje pred iztekom dvoletnega roka.[947]

---

[945] Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru dejavnosti, ki jo izvajajo Zveze prijateljev mladine in društva prijateljev mladine - članice Zveze prijateljev mladine Slovenije, 1. člen, 4. alineja.

[946] Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v radijskih programih, ki nimajo statusa posebnega pomena v Republiki Sloveniji št. 2018, 1. člen, 7. in 11. alineja.

[947] Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru deficitarne dejavnosti kulturnih domov in ustanov Slovenije, 2. člen, 4. člen, 1. odstavek; Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji motorističnih društev, 2. člen, 4. člen, 1. odstavek; Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji Študentske organizacije Slovenije in študentskih klubov oziroma zavodov, 2. člen, 4. člen, 1. odstavek; Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji mladinskih centrov, 2. člen, 4. člen, 1. odstavek; Aneks št. 1 k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe na turističnih prireditvah, 2. člen, 4. člen, 1. odstavek; Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru kulturne

16.6.5.2 Tarife

Združenje SAZAS, k.o. je že v letu 1998 objavilo Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del, ki določa pogoje, pod katerimi lahko uporabnik javno priobčuje javnosti glasbena neodrska dela, ki so del svetovnega repertoarja, ki ga ščiti SAZAS na ozemlju RS, ter tarifo za javno priobčitev glasbenih del[948].[949]

Sicer pa Združenje SAZAS, k.o. uporablja naslednje tarife oziroma tarifne sporazume, ki jih je sklenilo oziroma sprejelo.[950]

---

dejavnosti, ki jo izvajajo kulturna društva in upokojenske kulturne skupine, 2. člen, 4. člen, 1. odstavek; Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe, ki jih organizirajo in izvedejo godbe in big bendi, 2. člen, 4. člen, 1. odstavek; Aneks k skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji občin Republike Slovenije, 2. člen, 4. člen, 1. odstavek; Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru dejavnosti, ki jo izvajajo zveze prijateljev mladine in društva prijateljev mladine – članice Zveze prijateljev mladine Slovenije, 2. člen, 4. člen, 1. odstavek.

[948] Združenje SAZAS, k.o. je v letu 2006 objavilo Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del, ki je določal, da s 1. 1. 2007 preneha veljati Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del iz leta 1998. Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del, III. del.

Kasneje je Vrhovno sodišče odločilo, da tarifa po le-tem ne more imeti pravne veljave, saj ni bila sprejeta po postopku, predvidenem z zakonom. VSRS, Sodba II Ips 160/2011, 15. 9. 2011, 17. točka.

Da tarifa po Pravilniku o javni priobčitvi glasbenih del iz 2006 ni veljavna je zapisal tudi SAP. Odločba Sveta za avtorsko pravo št. 31229-2/2014-40/707 z dne 2. 2. 2015, II. točka.

Po podatkih PISRS pa je Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del iz leta 2006 še veljaven. Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del, PISRS, e-vir.

[949] Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del, 1. člen, Priloga.

[950] Tarife, sporazumi in ugodnosti, Združenje SAZAS, k.o., e-vir.

Navedeni so le tarifni sporazum, tarife in začasne tarife, ki so navedeni na seznamu le-teh na spletni strani Združenja SAZAS, k.o. Po podatkih PISRS pa so veljavne tudi npr.:

- Začasna tarifa Združenja SAZAS za mešani repertoar. Začasna tarifa Združenja SAZAS za mešani repertoar, PISRS, e-vir.

Vendar je Višje sodišče v Ljubljani odločilo, da podlaga za sprejetje te začasne tarife na podlagi četrtega odstavka 156. člena ZASP ni obstajala, saj je veljavno tarifo predstavljala Tarifa 1998, ki je na podlagi ZASP-B pridobila naravo veljavnega skupnega sporazuma, zato se nanjo ne da sklicevati. VSL, Sodba I Cp 160/2019, 17. 4. 2019, 11. točka.

- Tarife za uporabo glasbenih neodrskih del iz repertoarja Združenja SAZAS. Tarife za uporabo glasbenih neodrskih del iz repertoarja Združenja SAZAS, PISRS, e-vir.

USRS je v Odločbi o razveljavitvi prvega odstavka poglavja II - Javno oddajanje - Tarife za javno priobčitev glasbenih del Pravilnika o javni priobčitvi glasbenih del z odložnim rokom zapisalo, da Tarife za uporabo glasbenih neodrskih del iz repertoarja Združenja SAZAS izrecno določajo, da z dnem njihove uveljavitve preneha veljati Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del (Uradni list RS, št. 29/98). Navedene tarife so bile objavljene v Uradnem listu, v praksi pa Združenje SAZAS, k.o. zaradi nasprotovanja Urada še naprej uporablja navedeni Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del. USRS, Odločba U-I-165/03-18, 15. 12. 2005, 7. točka, sprotna opomba št. 2.

Tarifni sporazum za uporabo avtorskih glasbenih del preko juke boks aparatov, sklenjen z Združenjem slovenskih proizvajalcev, lastnikov in najemnikov Juke-box aparatov: obe stranki s sporazumom priznavata veljavno tarifo za Juke boks aparate, ki velja na podlagi Pravilnika o javni priobčitvi glasbenih del iz 1998, ter urejata medsebojno razmerje.[951]

Tarifa Združenja SAZAS za javno priobčitev glasbenih del za kinematografe: določa nadomestilo za uporabo avtorskih glasbenih del v kinematografih, kar pa ne vključuje tudi kakršna koli druga predvajanja in izvajanja glasbe v sklopu kinematografov ali na njihovem funkcionalnem zemljišču, npr. koncerti, varietejske predstave, posebni večeri ter druge prireditve, za katere se uporablja posebna tarifa. Tarifa velja, razen če Združenje SAZAS, k.o. in uporabnik ne skleneta posebnega sporazuma.[952]

Tarifa Združenja SAZAS za mehanično glasbo na kopališčih oz. bazenih odprtega tipa: določa nadomestilo za mehanično glasbo za kopalno sezono, kamor pa ne sodi uporaba avtorskih glasbenih del v objektih ob bazenih, za katere velja posebna tarifa. Tarifa velja, razen če Združenje SAZAS, k.o. in uporabnik ne skleneta posebnega sporazuma.[953]

Tarifa Združenja SAZAS za javno priobčitev glasbenih del za izdajatelje radijskih in televizijskih programov: ureja nadomestilo za javno priobčitev glasbenih del za izdajatelje radijskih in televizijskih programov. Tarifa velja, razen če se Združenje SAZAS, k.o. in izdajatelj oziroma uporabnik ali RZU ne dogovorita drugače.[954]

Tarifa Združenja SAZAS za reproduciranje avtorskih del s področja glasbe na fonograme in videograme: določena sta višina in način izračunavanja nadomestila za reproduciranje avtorskih glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS, k.o. na fonograme in videograme (mehanične pravice).[955]

Poleg navedenih tarif je Združenje SAZAS, k.o. določilo tudi začasne tarife, ki se jih določi v primerih, ko za posamezno vrsto uporabe predmetov pravic tarifa še nikoli ni bila določena, ter objavi na spletni strani KO in AJPES skupaj z obrazložitvijo in vabilom k pogajanjem za sklenitev skupnega sporazuma[956] (glej 3.7.2.1).

---

[951] Tarifni sporazum za uporabo avtorskih glasbenih del preko juke boks aparatov, 2. člen.
[952] Tarifa Združenja SAZAS za javno priobčitev glasbenih del za kinematografe, 1.–4. člen.
[953] Tarifa Združenja SAZAS za mehanično glasbo na kopališčih oz. bazenih odprtega tipa, 1. člen, 1. odstavek, 2.–3. člen.
[954] Tarifa Združenja SAZAS za javno priobčitev glasbenih del za izdajatelje radijskih in televizijskih programov, 1. in 5. člen.
[955] Tarifa Združenja SAZAS za reproduciranje avtorskih del s področja glasbe na fonograme in videograme, 1. člen, 1. odstavek.
[956] ZKUASP, 45. člen, 4.–6. odstavek.

Začasna tarifa za sočasni prenos izvajanja avtorsko varovanega glasbenega repertoarja Združenja SAZAS k.o. (1A - 4): določa začasno tarifo za uporabo avtorsko varovanih del s področja glasbe v primeru sočasnega prenašanja izvajanja varovanih avtorskih glasbenih del v živo (brezplačno ali proti plačilu).[957]

Začasna tarifa v primeru radiodifuzne retransmisije avtorsko varovanih glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS k.o. (RARET-RTV): določa začasno tarifo za primer radiodifuzne retransmisije avtorsko varovanih glasbenih del.[958]

Začasna tarifa za storitev videa na zahtevo (VOD), kadar se avtorsko varovana glasbena dela iz repertoarja Združenja SAZAS k.o. uporabljajo v okviru pravice dajanje na voljo javnosti (DNJ-VOD): določa začasno tarifo za video na zahtevo v okviru pravice dajanja na voljo javnosti.[959]

Začasna tarifa za storitev časovnega zamika, kadar se avtorsko varovana glasbena dela iz repertoarja Združenja SAZAS k.o. uporabljajo v okviru pravice dajanje na voljo javnosti (RARET-TS): določa začasno tarifo za časovni zamik v okviru pravice dajanja na voljo javnosti.[960]

Začasna tarifa za pretočno zahtevanje avtorsko varovanih glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS k.o. v okviru pravice dajanja na voljo javnosti (DNJ-MD): določa začasno tarifo za pretakanje glasbenih del na zahtevo, v okviru pravice dajanje na voljo javnosti.[961]

Začasna tarifa za prenos (download) avtorsko varovanih glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS k.o. v okviru pravice dajanja na voljo javnosti (DNJ-MD): določa začasno tarifo za prenos glasbenih del v okviru pravice dajanja na voljo javnosti.[962]

16.6.6 Delitev zbranih honorarjev

---

[957] Začasna tarifa za sočasni prenos izvajanja avtorsko varovanega glasbenega repertoarja Združenja SAZAS k.o. (1A - 4), 3.odstavek, I. točka obrazložitve, 1. odstavek.

[958] Začasna tarifa v primeru radiodifuzne retransmisije avtorsko varovanih glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS k.o. (RARET-RTV), 4. odstavek.

[959] Začasna tarifa za storitev videa na zahtevo (VOD), kadar se avtorsko varovana glasbena dela iz repertoarja Združenja SAZAS k.o. uporabljajo v okviru pravice dajanje na voljo javnosti (DNJ-VOD), 4. odstavek.

[960] Začasna tarifa za storitev časovnega zamika, kadar se avtorsko varovana glasbena dela iz repertoarja Združenja SAZAS k.o. uporabljajo v okviru pravice dajanje na voljo javnosti (RARET-TS), 4. odstavek.

[961] Začasna tarifa za pretočno zahtevanje avtorsko varovanih glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS k.o. v okviru pravice dajanja na voljo javnosti (DNJ-MD), 4. odstavek.

[962] Začasna tarifa za prenos (download) avtorsko varovanih glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS k.o. v okviru pravice dajanja na voljo javnosti (DNJ-MD), 4. odstavek.

Za oblikovanje in izvajanje Pravil o delitvi je odgovorno poslovodstvo Združenja SAZAS, k.o.

Honorarji se delijo na podlagi Splošnega obračuna, kamor so vključeni vsi prihodki iz poslovnega leta, plačani do 28. februarja naslednjega leta, in plačila iz preteklih let, ki še niso bila vključena v delitev. V delitev so vključena tudi sredstva, ki so bila plačana po roku, vendar ne kasneje od 30. junija, so višja od 100.000 evrov, njihova vključitev pa ne povzroča dodatnih stroškov in ne vpliva na dodatne obdelave podatkov.

Splošni obračun sestavljajo najmanj naslednji podatki:
- seznam reparticijskih razredov, ki so vključeni v obračun,
- razporeditve plačanih prihodkov v razrede po vrsti avtorskih pravic, vrsti uporabe in obdobjih,
- oblika dokumenta in vir podatkov za določanje višine,
- način vključitve prihodkov v posamični razred (v celoti, delno, sorazmerno) z razlago,
- razporeditev obresti in drugih izrednih prihodkov ter stimulacije,
- višina in vsebina stroškov zaščite, ki se nanašajo na ustrezno obračunsko obdobje, ter način njihove razporeditve na posamične sklade,
- statistični vzorec za obdelavo programskih podatkov in
- podatki o izločenih sporedih uporabljenih del.

Honorarji za izvedena glasbena dela so kategorizirana glede na posamezno pravico in vrsto uporabe, ki je določena s tarifo. Posamezne pravice in tarife so razdeljene v reparticijske razrede, ki združujejo istovrstne uporabnike v isti razred. Prihodki tarif, ki pokrivajo več pravic, pa se hkrati razdelijo na posamezne pravice glede na podatke o uporabi posameznih pravic iz reprezentativnega vzorca uporabnikov.

Obračuni so izvajani na temelju podatkov o uporabljenih delih, ki jih Združenju SAZAS, k.o. posredujejo uporabniki. Na podlagi Pravil o delitvi se v Splošnemu obračunu določi sporede uporabnikov in način njihove obdelave pri izvedbi obračuna. Če v zvezi s posredovanimi podatki obstaja upravičen dvom glede točnosti ali verodostojnosti, se lahko izločijo iz obračuna. Če ni ravno ekonomsko neupravičeno, Združenje SAZAS, k.o. naredi vse potrebno za pridobitev točnih podatkov.

Na podlagi Splošnega obračuna in podatkov o izvedenih delih se za domače imetnike pravic pripravi posamezen obračun za izplačilo avtorskih honorarjev. Obračunani honorarji se imetnikom pravic izplačajo najkasneje 14 dni po izvedbi obračuna, pri čemer je najnižji znesek honorarja vsote vseh neizplačanih honorarjev za izplačilo honorarja 8 evrov, in sicer po naslednjih področjih:
1. splošne pravice (radio, televizija, javno predvajanje radia ali televizije, javno izvajanje fonogramov …),
2. javna izvajanja (koncerti, prireditve ipd.),
3. mehanične pravice,

4. interaktivna spletna uporaba,
5. nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje,
6. male pravice iz tujine,
7. mehanične pravice iz tujine.

Obračunani honorarji, namenjeni tujim KO, pa se izplačujejo najmanj enkrat letno, ko je prejeta dokumentacija za izplačilo, najkasneje pa 9 mesecev po zaključku poslovnega leta.

Ostali prihodki, med katere spadajo obresti in tečajne razlike, zamudne obresti, vrnjeni sodni stroški, civilna kazen v skladu z ZASP, pribitki zaradi kršitev in drugi prihodki, ki niso honorarji, v celoti pokrivajo stroške poslovanja. Če so višji od stroškov poslovanja, se razlika razdeli med vse razrede sorazmerno odvisno od višine vplačil v posameznem razredu. Stroški, ki jih ni mogoče razdeliti neposredno na razred ali pravico, reparticijske razrede bremenijo sorazmerno v skladu z deležem vsakega od teh razredov v skupnem znesku, če pravila ne določajo drugače.

Združenje SAZAS, k.o. obračunava tudi prejete honorarje, ki jih uveljavlja na podlagi pogodb o vzajemnem zastopanju s tujimi KO, in sicer kvartalno. Izplača jih najkasneje dva meseca po zaključku kvartala, razen v kolikor ustrezne dokumentacije za izplačilo ne prejme pravočasno. Če tuja KO ne razdeli honorarjev za delo pravilno, ji Združenje SAZAS, k.o. pošlje o tem dokumentacijo, če z njo razpolaga na podlagi prijave dela imetnika pravic. Če pa delo ni prijavljeno, se honorarji razdelijo glede na podatke tuje KO.

Podatki o honorarjih so poslovna skrivnost. Na zahtevo se lahko posredujejo le imetniku pravic, na katerega se nanašajo, ter sodišču ali drugemu pristojnemu organu oziroma če tako določa zakonodaja.[963]

16.6.7 Uporaba nerazdeljenih zneskov honorarjev

Pravila o uporabi nerazdeljenih zneskov honorarjev določajo, da mora Združenje SAZAS, k.o. oblikovati namenske sklade, v kolikor ima nerazdeljene honorarje.[964]

16.6.8 Politika vlaganja honorarjev v bančne depozite in uporabi teh prihodkov

Zbrane honorarje oziroma nadomestila se lahko pri banki vežejo v obliki bančnih depozitov za čas devetih mesecev oziroma čas, ki ne presega devet mesecev po

---

[963] Pravila o delitvi Združenja SAZAS, k.o., 2. člen, 2. odstavek, 12. člen, 14. člen, 1.–2. odstavek, 15.–17. člen, 19.–20. člen, 95.–96. člen, 98. člen, 1. odstavek, 100. člen in 104. člen.

[964] Pravila o uporabi nerazdeljenih zneskov avtorskih honorarjev Združenja SAZAS, k.o., 4. člen, 1. odstavek.

zaključku poslovnega leta, tako da naložbe ne ovirajo rokov, določenih za izplačila honorarjev oziroma nadomestil. Zbrani honorarji oziroma nadomestila in prihodki iz bančnih depozitov se vodijo ločeno na računu Združenja SAZAS, k.o., in sicer za vsako vrsto avtorskih pravic posebej.[965]

16.6.9 Stroški poslovanja

Stroški so razdeljeni glede na vrsto avtorskih pravic, vrsto avtorskih del in vrsto uporabe ter so dokumentirani glede na naziv skupine stroška.[966] Skupščina Združenja SAZAS, k.o. je na zadnji seji sprejela sklep, da je najvišji dovoljeni odstotek stroškov poslovanja za leto 2025 45 % glede na zbrane honorarje in prihodke iz bančnih depozitov.[967]

16.6.10 Namenski skladi

V kolikor ima Združenje SAZAS, k.o. nerazdeljene honorarje mora oblikovati namenske sklade, sredstva katerega se vodijo ločeno na računu KO in za vsak sklad posebej.

V zvezi z namenskimi skladi Skupščina Združenja SAZAS, k.o. odloča o:
- oblikovanju in imenu namenskega sklada,
- pravilih dodelitve sredstev iz sklada, vsebujoče jasne cilje, pogoje, kriterije za dodelitev in način dodelitve,
- notranjem nadzoru nad delovanjem sklada,
- načinu poročanja o delovanju sklada,
- o postopku likvidacije posameznega sklada.

Pravila o namenskih skladih Združenja SAZAS, k.o. določajo, da so prejemniki sredstev iz namenskih skladov:
1. za namen spodbujanja kulturno umetniškega ustvarjanja in razširjanja novih avtorskih del na področjih, pomembnih za ohranjanje kulturne raznolikosti: neuveljavljeni avtorji – imetniki avtorske pravice na glasbenem delu, katerega javno priobčeno delo je del repertoarja Združenja SAZAS, k.o. in katerega letni prihodki iz naslova honorarjev, prejetih s strani Združenja SAZAS, k.o., v zadnjih petih zaporednih letih v vsakem posameznem letu ne presegajo letne minimalne bruto plače v RS, prav tako pa tudi ni prejemnik nagrade, ki ima temelj na zakonu s področja glasbene ustvarjalnosti – s stalnim prebivališčem v RS.

---

[965] Pravila o politiki vlaganja avtorskih honorarjev v bančne v bančne depozite in uporabi teh prihodkov Združenja SAZAS, k.o., 4. člen, 2. odstavek, 6. člen.
[966] Pravila o stroških poslovanja Združenja SAZAS, k.o., 7.–8. člen.
[967] Skupščina Združenja SAZAS k.o., 2025, sklep 5.1.

2. za socialni ali izobraževalni namen: avtorji s stalnim prebivališčem v RS ali organizacije oziroma tretje osebe, ki avtorjem zagotavljajo izobraževalni oziroma socialni namen.

Postopek za dodelitev sredstev iz namenskega sklada za namen iz a) točke prejšnjega odstavka in postopek za dodelitev sredstev iz namenskega sklada za izobraževalni namen se izvede z oddajo vloge na podlagi razpisa Združenja SAZAS, k.o. Postopek za dodelitev sredstev iz namenskega sklada za socialni namen za potrebe izboljšanja socialnega položaja avtorjev ali za pomoč avtorjem ob izrednih dogodkih pa se izvede na podlagi vloge.

O dodelitvi sredstev odloča poslovodstvo KO, prejemnik sredstev in KO pa skleneta pogodbo, ki vsebuje opis načina upravičene porabe sredstev. V kolikor prejemnik sredstev krši pogodbene določbe, mora prejeta sredstva vrniti ter določen čas, ki ni krajši od 5 let, ne more zopet pridobiti sredstva iz namenskih skladov.

Stroški delovanja posameznega namenskega sklada bremenijo ta sklad.[968]

Skladno s sklepom Skupščine Združenja SAZAS, k.o. z dne 19. 1. 2019, s katerim je bil razveljavljen sklep 6.1. Skupščine Združenja SAZAS, k.o z dne 18. 10. 2017, ki je za namenske sklade namenil 10 % zbranih avtorskih honorarjev[969], Združenje SAZAS, k.o. ne oblikuje več namenskih skladov iz zbranih honorarjev.[970]

[968] Pravila o namenskih skladih Združenja SAZAS, k.o., 4. člen, 5. člen, 2.–3. odstavek, 6. člen, 8. člen, 1.–2. odstavek, 9. člen, 2.–3. odstavek, 10. člen, 1.–2. odstavek, 12. člen, 1. odstavek, 13. člen, 15. člen.
[969] Skupščina Združenja SAZAS k.o., 2017, sklep 6.1.
[970] Združenja SAZAS, k.o., 2025, str. 72.

17 EKONOMSKA ANALIZA PODATKOV KO

17.1 PREGLED LETNIH POROČIL KO

Ekonomska analiza se deli v dva dela:

1. Analizo letnih poročil KO,
2. Analizo podatkov iz letnih poročil KO po vzoru poročil francoske Komisije za nadzor nad kolektivnimi organizacijami.

V okviru **analize letnih poročil KO** smo izvedli naslednje dejavnosti:

Pri **AIPA** je analiza poslovanja zajemala obdobje od leta 2013 do 2024. V ta namen smo pridobili vsa letna poročila in iz njih izpisali podatke, ki so bili razvidni iz posameznih poročil. Proučili smo izkaze poslovnega izida (IPI), bilance stanja (BS) in izkaze denarnih tokov (IDT) ter izpisali podatke o terjatvah in obveznostih, bruto prihodkih po vrstah in stroških poslovanja po vrstah. Izvedli smo primerjavo prometov terjatev s prihodki in plačili zavezancev ter primerjavo prometov obveznosti z dodeljenimi avtorskimi honorarji (AH) in izplačili. Poleg tega smo povzeli vsa izplačila povezanih oseb. Ugotovili smo, da so bili oblikovani trije namenski skladi, ki pa so se vmes preimenovali iz skladov v korist posameznih kategorij upravičencev v sklade za različne namene v korist vsem kategorijam upravičencev. Podatki o številu zavezancev in sklenjenih pogodb ter o številu upravičencev in njihovih pogodbah niso bili razkriti.

Tudi pri **SAZAS** obsega finančna analiza obdobje 2013–2024. Pridobili smo vsa letna poročila in iz njih izpisali relevantne podatke. Sumarno smo prikazali IPI, BS in IDT ter izpisali terjatve in obveznosti, bruto prihodke po vrstah in stroške poslovanja po vrstah. Poleg tega smo povzeli vsa izplačila povezanih oseb. Ugotovili smo, da so bili oblikovani trije namenski skladi, vendar preglednica gibanja teh skladov ni razkrita, poleg tega obstaja še sklad iz obdobja pred uveljavitvijo ZKUASP. Podatki o številu zavezancev in sklenjenih pogodb ter številu upravičencev in njihovih pogodbah prav tako niso bili razkriti.

Pri **IPF** smo izvedli analizo poslovanja za obdobje 2014–2024. V ta namen smo pridobili vsa letna poročila in iz njih izpisali podatke, ki so bili razvidni iz posameznih poročil. Sumarno smo prikazali IPI, BS in IDT ter izpisali podatke o terjatvah in obveznostih, bruto prihodkih po vrstah in stroških poslovanja po vrstah. Izvedli smo primerjavo prometov terjatev s prihodki in plačili zavezancev ter primerjavo prometov obveznosti z dodeljenimi avtorskimi honorarji (AH) in izplačili, s čimer smo preverili skladnost med evidentiranimi prihodki in dejanskimi izplačili. Poleg tega smo povzeli vsa izplačila povezanih oseb. Ugotovljeno je bilo, da so bili oblikovani trije namenski skladi. Podatki o številu zavezancev in sklenjenih pogodb ter številu upravičencev in njihovih pogodb niso bili razkriti.

Pri **SAZOR** smo izvedli analizo poslovanja za obdobje 2011–2024. Pridobili smo vsa razpoložljiva letna poročila in iz njih izpisali vse podatke, ki so bili razvidni iz posameznih poročil. Povzeli smo IPI, BS in IDT ter izpisali podatke o terjatvah in obveznostih, bruto prihodkih po vrstah in stroških poslovanja po vrstah. Izvedli smo primerjavo prometov terjatev s prihodki in plačili zavezancev ter primerjavo prometov obveznosti z dodeljenimi avtorskimi honorarji (AH) in izplačili, s čimer smo preverili skladnost med obračunanimi prihodki in izvedenimi izplačili. Poleg tega smo povzeli vsa izplačila povezanih oseb. Ugotovljeno je bilo, da kolektivna organizacija SAZOR nima oblikovanega namenskega sklada. Podatki o številu zavezancev in sklenjenih pogodb ter o številu upravičencev in njihovih pogodbah niso bili razkriti.

Pri **ZAMP** smo izvedli analizo poslovanja za obdobje 2012–2024. V ta namen smo pridobili vsa letna poročila in iz njih izpisali vse podatke, ki so bili razvidni iz posameznih poročil. Povzeli smo IPI, BS in IDT ter izpisali podatke o terjatvah in obveznostih, bruto prihodkih po vrstah in stroških poslovanja po vrstah. Izvedli smo primerjavo prometov terjatev s prihodki in plačili zavezancev ter primerjavo prometov obveznosti z dodeljenimi avtorskimi honorarji (AH) in izplačili, kar je omogočilo preverjanje usklajenosti med knjiženimi prihodki in dejanskimi denarnimi tokovi. Poleg tega smo povzeli vsa izplačila povezanih oseb. Ugotovljeno je bilo, da kolektivna organizacija ZAMP nima oblikovanega namenskega sklada. Podatki o številu zavezancev in sklenjenih pogodb ter o številu upravičencev in njihovih pogodbah niso bili razkriti.

Pri **KOPRIVA** smo izvedli finančno analizo poslovanja za obdobje 2019–2024. V ta namen smo pridobili vsa letna poročila in iz njih izpisali podatke, ki so bili razvidni iz posameznih poročil. Povzeli smo IPI, BS in IDT ter izpisali podatke o terjatvah in obveznostih, bruto prihodkih po vrstah in stroških poslovanja po vrstah. Nadalje smo primerjali promete terjatev s prihodki in plačili zavezancev ter primerjali promete obveznosti z dodeljenimi avtorskimi honorarji (AH) in izplačili, da bi preverili usklajenost med prihodki, obveznostmi in dejanskimi izplačili. Poleg tega smo povzeli vsa izplačila povezanih oseb. Ugotovili smo, da namenski skladi niso bili oblikovani (0). Podatki o številu zavezancev in sklenjenih pogodb ter številu upravičencev in njihovih pogodbah niso bili razkriti.

Vse preglednice so v Prilogi 2 – excell dokument, za vsako KO na ločeni excellovi poli. Podatki KOPRIVA so usklajeni s KO. KOPRIVA je dopolnila tudi vse predlagane preglednice in podala konkretna pojasnila. Podatki drugih KO z njihove strani niso potrjeni. Razlika med KOPRIVA in drugimi KO pa je v začetku poslovnega leta, zato niso usklajeni podatki med zneski, prejetimi od KOPRIVA s strani drugih KO in zneski, ki jih je KOPRIVA plačala drugim KO.

Predlagamo poenotenje poslovnega leta oziroma druge ustrezne ukrepe, da bodo podatki med seboj usklajeni oziroma medsebojno potrjevanje stanj in prometov na dan

31. 12. z Izpiskom odprtih postavk (IOP), ki poleg začetnih in končnih stanj po posameznih kontih vsebuje tudi vrednosti prometov za obdobje od 1. 1. do 31. 12.

V okviru dokumentov so prikazane tudi preglednice gibanja posameznih bilančnih postavk, za katere se priporoča, da bi jih KO v okviru letnih poročilo ustrezno dopolnile, in sicer v delu, ki se nanaša pojasnila k računovodskim izkazom. Skladnost navedb bi KO zagotavljala z pojasnilom v okviru Poročila o preglednosti.

Številni predlogi izboljšav letnih poročil KO so v poglavju 14. Dodatna priporočila pa so:

Priporočilo št. 43:

Za izboljšanje kakovosti prikaza finančnih podatkov predlagamo, da se v letna poročila v okviru pojasnil k računovodskim izkazom dosledno vključijo preglednice gibanja po letih za vsa področja zaračunavanja in zbiranja nadomestil ter dodeljevanja, izplačevanja in nedodeljenih avtorskih honorarjev s podatki primerjalnega obračunskega obdobja. Preglednice gibanja za obračunsko obdobje naj prikazujejo začetno stanje, povečanja oziroma oblikovanja v obračunskem obdobju, zmanjšanja oziroma izplačila v obračunskem obdobju, prenose na druge računovodske kategorije in končno stanje, in sicer, v okviru:

– terjatev iz naslova zbiranja avtorskih honorarjev in nadomestil (terjatve do uporabnikov – zavezancev): začetno stanje terjatev do uporabnikov (razčlenjeno po letih), zaračunana nadomestila za tekoče leto - *povečanje*, prejeta nadomestila za tekoče obračunsko obdobje in pretekla leta - *zmanjšanje*, odpisi terjatev (po letih) - *zmanjšanje* in končno stanje terjatev do uporabnikov (po letih), ki je skladno s stanjem terjatev do uporabnikov za nadomestila, navedenim v podrobnem prikazu vseh kratkoročnih poslovnih terjatev v bilanci stanja,
– obveznosti iz naslova delitve avtorskih honorarjev (obveznosti do upravičencev): začetno stanje obveznosti do upravičencev (razčlenjeno po letih), vrednost dodeljenih sredstev (za preteklo obračunsko obdobje) - *povečanje*, vrednost obveznosti za poslovanje KO - *zmanjšanje*, vrednost izplačanih avtorskih honorarjev (razčlenjeno po letih) – *zmanjšanje* in končno stanje obveznosti do upravičencev, ki je skladno s stanjem obveznosti za avtorske honorarje, navedenim v podrobnem prikazu vseh kratkoročnih poslovnih obveznosti v bilanci stanja, in
– nedodeljenih sredstev: začetno stanje nedodeljenih sredstev po letih, pripis nedodeljenih sredstev v obračunskem obdobju po letih - *povečanje*, dodelitev sredstev po letih - *zmanjšanje*, končno stanje nedodeljenih sredstev po letih.

Vsa povečanja in zmanjšanja morajo biti skladna z navedbami v okviru Letnega poročila o preglednosti KO, za katerega je podano mnenje pooblaščenega revizorja.

Za večjo transparentnosti je treba dopolniti tudi podatke o številu uporabnikov (zavezancev), številu pogodb in skupni vrednosti, ki je bila ne/zaračunana za obračunsko obdobje. Enako velja za podatke o številu upravičencev in številu pogodb, ki so le delno razvidni iz posameznih letnih poročilih KO. Vse navedbe naj vsebujejo primerjalno obdobje. Vrednosti morajo biti skladne z Letnim poročilom o preglednosti oziroma neskladje razkrito s pojasnilom v okviru posamezne bilančne postavke.

Predlagamo tudi razmislek, ali naj Letno poročilo o preglednosti vsebuje ločene računovodske izkaze, in sicer ločeno bilanco stanja, katere del je prikazan v okviru revidirane bilance stanja KO, ločen izkaz poslovnega izida, katerega deli so prikazani v okviru Poročila o preglednosti in ločen izkaz denarnih tokov. Ločene računovodske izkaze bi lahko KO razkrila pred točko 1 Letnega poročila o preglednosti.

Priporočilo št. 44:

Poslovno leto KO naj bo enako koledarskemu letu (1.1. do 31. 12.) oziroma naj se uvede medsebojno potrjevanje stanj in prometov na dan 31. 12. z Izpiskom odprtih postavk (IOP), ki poleg začetnih in končnih stanj po posameznih kontih vsebuje tudi vrednosti prometov za obdobje od 1. 1. do 31. 12. KO naj usklajena stanja in promete z drugimi KO razkrije v okviru pojasnil k računovodskim izkazom oziroma navede, da z drugimi KO v obračunskem letu ni poslovala.

17.2 ANALIZA PODATKOV PO VZORU FRANCOSKE KOMISIJE ZA NADZOR

Po vzoru francoske Komisije za nadzor nad kolektivnimi organizacijam smo s pomočjo kazalnikov analizirali podatke iz letnih poročil primarnih KO (AIPA, IPF, SAZAS, SAZOR, ZAMP) iz zadnjih 10 let v Sloveniji. Bolj kot absolutne številke so nas zanimala gibanja in razmerja med posameznimi postavkami. Podatki so predstavljeni v Prilogi 3.

Po uvodni predstavitvi slovenskih KO (exc pola 1. Osnovni podatki) sledi analiza gibanja prihodkov iz pravic (exc pola 2. Prihodki iz pravic). Kot prihodke iz pravic smo šteli podatek iz letnih poročil »zbrani avtorskih honorarji in nadomestila« oziroma pred 2017, celotne prihodke KO. Ugotavljamo, da so prihodki iz pravic pri večini KO precej nihali, kar bi lahko bila posledica majhnosti slovenskega trga avtorske in sorodnih pravic in s tem povezanega večjega vpliva sprememb tržnih razmer. Upoštevaje koeficient variacije so nihanja prihodkov iz pravic najmanjša pri ZAMP (27 %), AIPA (27 %), nato pa sledijo SAZAS (31 %), IPF (38 %) in SAZOR (41 %).

Sledi analiza stroškov (exc. pola 3. Stroški). Pri tem smo izhajali iz navedb KO o znesku vseh njihovih stroškov v posameznem letu. Povprečni delež stroškov v

prihodkih zadnjih 8 let (za 2015 in 2016 nimamo ocenjenih stroškov vseh KO) je pri AIPA 26 %, pri SAZAS 32 %, pri IPF 33 %, pri SAZOR 39 % in pri ZAMP 40 %. To velja samo ob predpostavki, da so v letnih poročilih kot skupni stroški navedeni zneski edini dejanski stroški KO v navedenem obdobju. Na primer, zapis v letnem poročilu IPF 2024 *»V skladu s sprejetimi sklepi skupščine IPF so bila v delilno maso vključena tudi sredstva iz naslova razmejitve stroškov uveljavljanja pravic v višini 318.947 evrov, hkrati pa je bila delilna masa zmanjšana za razmejitve iz preteklih let (2020, 2021, 2022 in 2023) v skupnem znesku 322.649 evrov*.« nakazuje, da lahko obstajajo še drugi, dodatni stroški, ki v okviru zapisanih odstotkov niso upoštevani. V izogib tej pomanjkljivosti predlagamo strogo ločitev dela, ki se nanaša na stroške upravljanja pravic, od dela, ki obsega obveznosti do imetnikov pravic, bodisi neposredno bodisi preko skladov. V zadnjih osmih letih so stroški najmanj nihali pri IPF (koef. v. 17 %), nato sledijo ZAMP (koef. v. 22 %), SAZAS (koef. v. 26 %), AIPA (koef. v. 33 %), ter SAZOR (koef. var. 45 %).

Exc. pola 4. prikazuje izplačila avtorskih honorarjev in nadomestil, ki so povzeta iz navedb KO o skupnih zneskih avtorskih honorarjev, plačanih imetnikom pravic. Ker manjkajo končni seštevki, smo pri IPF ta znesek izračunali s seštevkom celega niza razdrobljenih podatkov v preglednici 4.13 letnih poročil. Ali tak seštevek ustreza dejanskemu stanju, ne vemo. Pri AIPA smo upoštevali navedbo iz preglednic gibanja obveznosti za izplačilo. V preglednicah »Pregled delitev AH« ima AIPA namreč naveden skupni znesek vseh do tedaj plačanih avtorskih honorarjev in nadomestil za posamezno leto, torej ne samo znesek, plačan v letu, za katerega je sestavljeno poročilo, kar po našem mnenju ni ustrezno. Kaj je bilo dejansko plačano v obravnavanem poslovnem letu, je manj jasno tudi zato, ker AIPA na primer v letu 2020 pri postavki 3.4.2.9. zapiše, da je v postavki obveznosti do dobaviteljev na dan 31. 12. 2020 največja obveznost dolg do AGICOA EUROPE v višini 1.241.140 evrov za izplačilo avtorskih honorarjev v skladu s finančnim obvestilom. V istem letu je identičen znesek v Pojasnilih po drugem odstavku 41. člena ZKUASP naveden kot plačan AGICOA EUROPE. Z vidika spremljanja finančnega delovanja KO je izziv, če nekatere KO štejejo kot plačane tudi zneske, ki so samo pripoznani kot obveznost, pa ne še plačani, druge (po našem mnenju bolj pravilno) pa ne. Nihanja med izplačili po posameznih letih so v povprečju najvišja pri AIPA (koef. v. 63 %), sledijo IPF (48 %, tu se izplačila praktično vsako leto povečujejo, ni občutnih nihanj navzdol, je pa nekaj skokov navzgor), SAZOR (39 %), bolj enakomerna izplačila pa nudita ZAMP (22 %) in SAZAS (21 %).

Exc. pola 5 prikazuje vse odhodke KO – stroške kolektivnega upravljanja, izplačila AH in nadomestil ter izplačila iz namenskih skladov, vključno z izredno pomočjo v času COVID-a. Nato so prikazana razmerja med vsemi odhodki in prihodki. Po priporočilih francoske Komisije za nadzor je idealno razmerje 1 : 1. Povprečno je to razmerje v zadnjih 8 letih zelo dobro pri AIPA, in sicer 0,98. Pri drugih KO je to razmerje v zadnjih 8 letih manj kot 1: pri ZAMP 0,78, pri IPF 0,82, pri SAZOR 0,84, pri SAZAS pa 0,87.

Sledi analiza razmerja med denarnimi sredstvi ob koncu leta in prihodki iz pravic tega leta (exc. pola 6. Denarja sredstva). Kot denarna sredstva smo upoštevali sredstva na transakcijskem računu in depozite. Razmerje med denarnimi sredstvi in prihodki je največja pri AIPA, in sicer znaša povprečno v zadnjih desetih letih 2. Razmerje 2 v povprečju desetih let pomeni, da organizacija povprečno hrani dvakratnik letnih prihodkov. Razmerje 2 francoska Komisija za nadzor kolektivnih organizacij šteje za zaskrbljujoče, sprejemljivo je razmerje do 1,25.[971] Druge KO imajo razmerja med denarnimi sredstvi od koncu leta in prihodki v tekočem letu od 0,68 (SAZOR), 0,69 (SAZAS), 0,79 (IPF) oziroma 1,02 (ZAMP), kar je v skladu z zahtevami francoske Komisije.

Iz podatkov v bilancah stanja KO smo izluščili in za vsako leto posebej sešteli vse postavke, ki se nanašajo na obveznosti do imetnikov pravic – tj. obveznosti iz skladov in delilno maso. Navedene bilančne postavke se vodijo kot »skladi«, »kratkoročne poslovne obveznosti« in delno »pasivne časovne razmejitve«. Ker se kratkoročne obveznosti iz poslovanja in obveznosti do imetnikov pravic v bilancah nekaterih KO vodijo skupaj, točnih razdelitev pa nismo vselej našli, gre pri seštevkih za grobo oceno. Razmerje med vsemi obveznostmi do imetnikov pravic in prihodki tekočega leta je pomemben finančni kazalnik. Po priporočilih francoske Komisije za nadzor je primerno razmerje med obveznostmi do imetnikov pravic in prihodki tekočega leta 1 ali manj. AIPA ima v 10 letnem povprečju navedeni kazalnik 2,36, kar je več kot katerakoli francoska KO.[972] To razmerje pri drugih KO je ob upoštevanju 10 letnega obdobja na zelo dobri (SAZOR 0,75), ustrezni (IPF 1,06) oziroma zadovoljivi ravni z možnostjo izboljšav (ZAMP 1,11, SAZAS 1,14). Pri ZAMP se sicer razmerje slabša prav v zadnjih letih, kar pa bi bilo mogoče odpraviti z ukinitvijo zakonitega skrbništva in več delitve po pavšalu. Pri SAZAS pa je bilo poslabšanje tega kazalnika od leta 2020 prekinjeno s prilivom prihodkov iz naslova kabelske retransmisije, zato se zdi, da bi ureditev razmerij s kabelskimi operaterji izboljšala učinkovitost te KO.

[971] Glej podpoglavje 1.5.2.7.
[972] Glej poročilo Komsije za nadzor, preglednica na str. 50.

18 ZAKLJUČEK

Predpogoj za učinkovito kolektivno upravljanje je ustrezen pravni okvir avtorskega in sorodnih pravic ter delovanja KO. V okviru pravnega dela smo analizirali temeljne značilnosti pravic, ki jih upravljajo KO, osnovna načela kolektivnega upravljanja, različne oblike upravljanja, postopek pridobitve dovoljenja, razmerja KO do uporabnikov, imetnikov pravic in drugih KO, organiziranost ter nadzor, pravila transparentnosti, namensko rabo sredstev, nadzorne mehanizme in sankcije. Slovensko ureditev smo v primerjalnem delu postavili ob bok izbranim evropskim pravnim redom – predvsem Hrvaške, Nemčije, Avstrije in Španije – z namenom prepoznati dobre prakse in sistemske razlike.

V ekonomskem delu smo pregledali letna poročila slovenskih kolektivnih organizacij v obdobju zadnjih desetih let ter analizirali njihove prihodke, stroške, dejanska izplačila imetnikom pravic in upravljanje namenskih skladov. Ugotovili smo, da podatki niso poročani enotno, kar zmanjšuje primerljivost in otežuje oceno dejanske učinkovitosti. Zato je velik del raziskave usmerjen v predloge za povečanje preglednosti in poenotenje poročanja.

V empiričnem delu smo izvedli poglobljene intervjuje s predstavniki kolektivnih organizacij in z javnimi uporabniki (RTV Slovenija), reprezentativna združenja uporabnikov so izpolnila vprašalnike, zadovoljstvo imetnikov pravic in uporabnikov pa smo preverili z anketo. Rezultati ankete z imetniki pravic so bili obdelani z Z+4-testom, kar je omogočilo preverjanje razlik v zaznani učinkovitosti posameznih vidikov sistema.

Na tej podlagi smo oblikovali 52 konkretnih predlogov za izboljšanje pravne in institucionalne ureditve slovenskega sistema kolektivnega upravljanja.

Menimo, da je za učinkovit sistem kolektivnega upravljanja ključno, da imajo imetniki pravic vsaj določen vpliv na izbiro KO, ki upravlja njihove pravice, kljub ohranitvi načela monopola KO. Sistem je lahko legitimno in trajnostno vzpostavljen le, če imetniki pravic zaupajo organizaciji, ki jih zastopa, ter lahko sodelujejo pri njenem upravljanju. Če KO ne deluje v skladu z njihovimi interesi, mora biti zagotovljena možnost, da se večina imetnikov pravic, ki upravljajo z več kot polovico repertoarja, ki se uporablja, odloči za zamenjavo kolektivne organizacije. Takšen mehanizem krepi zaupanje, preglednost in učinkovitost celotnega sistema.

Iz primerjalno pravne analize izhaja, da v nobeni od analiziranih držav ni vzpostavljeno obvezno kolektivno upravljanje za celoten spekter izključnih pravic, zlasti ne za celotno pravico priobčitve del javnosti. V nemški in avstrijski pravni literaturi se poudarja, da je obvezno kolektivno upravljanje izključnih pravic dopustno samo, kadar to izrecno predvideva pravo EU. Sodba SEU v zadevi C-301/15 – Soulier in Doke potrjuje, da se avtorsko varstvo razteza tudi na izvrševanje pravic ter da soglasje kolektivne organizacije ne more nadomestiti soglasja avtorja, razen kjer to izrecno določa pravo

EU. Pričakovati je, da bo SEU v zadevi C-663/24 – Streamz pogoje za uvedbo obveznega kolektivnega upravljanja še dodatno zaostrilo.

Analiza je pokazala, da obvezno kolektivno upravljanje v primerjalnem pravu ne pomeni samodejnega prenosa pravic na kolektivno organizacijo. Obvezno kolektivno upravljanje torej ni enako kot zakonito skrbništvo. Za pravno varnost uporabnikov zadošča zakonska določba, po kateri mora imetnik pravic, ki želi uveljavljati svoje pravice, to storiti preko pristojne KO. Takšna ureditev omogoča učinkovito izvrševanje pravic, hkrati pa ohranja avtorjevo svobodo razpolaganja. Zakonito skrbništvo vodi v zastajanje sredstev pri KO in povečuje stroške upravljanja, ki jih nazadnje nosijo tisti imetniki pravic, ki redno izpolnjujejo svoje obveznosti. Zakonito skrbništvo torej vodi v slabo upravljanje (ang. mismanagement).

Primerjalno pravna analiza je pokazala, da zakonodaje držav, kot so Avstrija, Nemčija in Hrvaška, praviloma že pri posamezni pravici jasno določijo, ali se ta upravlja obvezno ali prostovoljno. Tak pristop krepi pravno predvidljivost in zmanjšuje možnosti različne in nejasne razlage zakona. Slovenski ZKUASP pa v enem samem členu brez razlikovanja določa zakonito skrbništvo vseh pravic, povezanih s priobčitvijo glasbenih in avdiovizualnih del javnosti, ne glede na to, ali gre za izključno ali poplačilno pravico. Predlagamo konkretizacijo in omejitev obveznega kolektivnega upravljanja na točno zamejene ozke primere.

V večini primerjanih držav obstaja zakonski monopol kolektivnih organizacij, ki temelji na načelih stroškovne učinkovitosti in varstva interesov zastopanih imetnikov pravic. Takšen monopol pa je dopusten le, če koncentracija ni v nasprotju z interesi imetnikov pravic. Kadar KO zastopa več različnih kategorij imetnikov pravic z nasprotujočimi interesi, mora biti zagotovljena dejanska volja vseh zastopanih kategorij za skupno upravljanje. Če te volje ni, monopol oslabi zaupanje v sistem in pomeni pretirano omejitev svobode upravljanja z avtorskimi pravicami.

19 LITERATURA IN VIRI

1. Afera Raay–Zorjan razgalila sporne prakse domače glasbene scene. Delo, 6. 6. 2025. URL: e-vir.https://www.delo.si/kultura/razno/avtorske-pravice-slovenska-glasba-ales-vovk-raay-lestvice, 4. 10. 2025.
2. Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (2017). Poročilo o trgu elektronskih medijev in delu Agencije za prvo četrtletje 2017.
3. AI, bot farms and innocent indie victims: how music streaming became a hotbed of fraud and fakery. The Guardian, 3. 6. 2025. URL: https://www.theguardian.com/music/2025/jun/03/ai-bot-farms-and-innocent-indie-victims-how-music-streaming-became-a-hotbed-of-and-fakery, 4. 10. 2025.
4. AIPA (2025). *Objave po zakonu*. Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://aipa.si/sl/dokumenti/objave-po-zakonu aipa.si
5. AKM / austro mechana (2025). *Pflicht-Veröffentlichungen*. Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://www.akm.at/service/pflichtveroeffentlichungen/ AKM/austro mechana
6. AKM (2025). *Transparenzbericht 2024*. Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://www.akm.at/wp-content/uploads/2025/06/AKM-Transparenzbericht-2024.pdf
7. Ali ste že pooblastili IPF? IPF, k.o. URL: https://www.ipf.si/ste-ustvarjalec/ali-ste-ze-pooblastili-ipf-ko/#claniinglasovalnepravice, 29. 8. 2025.
8. Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe, ki jih organizirajo in izvedejo godbe in big bendi. Uradni list RS, št. 97/15.
9. Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru deficitarne dejavnosti kulturnih domov in ustanov Slovenije. Uradni list RS, št. 97/15.
10. Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru dejavnosti, ki jo izvajajo zveze prijateljev mladine in društva prijateljev mladine – članice Zveze prijateljev mladine Slovenije. Uradni list RS, št. 97/15.
11. Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru kulturne dejavnosti, ki jo izvajajo kulturna društva in upokojenske kulturne skupine. Uradni list RS, št. 97/15.
12. Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji mladinskih centrov. Uradni list RS, št. 97/15.
13. Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji motorističnih društev. Uradni list RS, št. 97/15.
14. Aneks k skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji občin Republike Slovenije. Uradni list RS, št. 1/16.
15. Aneks k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji Študentske organizacije Slovenije in študentskih klubov oziroma zavodov. Uradni list RS, št. 97/15.
16. Aneks k Skupnemu sporazumu o višini nadomestil za uporabo varovanih del iz repertoarja ZAMP kot javno priobčitev pri poslovni dejavnosti. Uradni list RS, št. 48/09.
17. Aneks št. 1 k Skupnem sporazumu o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe na turističnih prireditvah. Uradni list RS, št. 97/15.
18. Aufsichtsbehörde für Verwertungsgesellschaften, *Sklep AVW 9.110/23-002*, 8. 3. 2023. Dostopno na: https://www.akm.at/wp-content/uploads/2023/04/avw-9.110_23-002.pdf (pridobljeno dne 21.10.2025).
19. Aufsichtsbehörde für Verwertungsgesellschaften, *Sklep AVW 9.116/24-001*, Wien, 20. 2. 2024. Pridobljeno 20. 10. 2025

s https://www.justiz.gv.at/file/2c94848a542b5c160156e0dc89ce24c7.de.0/avw%209.116_24-001.pdf
20. Aufsichtsbehörde für Verwertungsgesellschaften. (2024). *Verwertungsgesellschaften und einrichtungen, https://www.justiz.gv.at/aufsichtsbehoerde/aufsichtsbehoerde-fuer-verwertungsgesellschaften/verwertungsgesellschaften-und-einrichtungen.2c94848b5af5744b015bf26a27f71b97.de.html, 18. 10. 2025.*
21. Aufsichtsbehörde für Verwertungsgesellschaften. *Entscheidungen der Aufsichtsbehörde für Verwertungsgesellschaften nach dem VerwGesG 2016*. Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://www.justiz.gv.at/aufsichtsbehoerde/aufsichtsbehoerde-fuer-verwertungsgesellschaften/entscheidungen.a1b.de.html
22. Avtorska in sorodne pravice na enotnem digitalnem trgu. EU, 12. 7. 2019. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/LSU/?uri=CELEX:32019L0790#keyterm_E0001, 28. 11. 2024.
23. Avtorske pravice – spletni prenosi radiodifuznih organizacij ter retransmisije televizijskih in radijskih programov. EU, 21. 10. 2019. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/LSU/?uri=celex:32019L0789, 28. 11. 2024.
24. Band, J., Butler, B. (2013). Some Cautionary Tales about Collective Licensing. Michigan State University College of Law International Law Review, 21, str. 687–728.
25. Bavcon, L., Šelih, A., Korošec, D., Ambrož, M. & Filipčič, K. (2013). Kazensko pravo: splošni del (6. izdaja). Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
26. Believe Music. Wikipedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Believe_Music, 4. 10. 2025.
27. *Bericht und Antrag über den Entwurf eines Bundesgesetzes, mit dem das Urheberrechtsgesetz geändert wird (Urheberrechtsgesetz-Novelle 2005 UrhG-Nov 2005)*. https://www.parlament.gv.at/dokument/XXII/I/1240/fname_053133.pdf
28. Bernik Bogataj, B. (2015). Obvezno kolektivno upravljanje sorodnih pravic. Pravna praksa, 17(4), str. 35–39.
29. BFH, Sodba XI R 16/20, Bundesfinanzhof, 8. 5. 2024, ECLI: DE:BFH:2024:U.080524.XIR16.20.0.
30. BGH, Odločba I ZR 27/23, Bundesgerichtshof, 25. 7. 2024, ECLI:DE:BGH:2024:IZR27.23.
31. BGH, Odločba I ZR 198/13-Verlegeranteil, Bundesgerichtshof, 21. 4. 2016, ECLI:DE:BGH:2016:210416UIZR198.13.0.
32. Bundesgesetz über das Urheberrecht an Werken der Literatur und der Kunst und über verwandte Schutzrechte – avstrijski UrhG). (1936). *BGBl. Nr. 111/1936 (StR: 39/Gu. BT: 64/Ge S. 19).*
33. Bundesgesetz über das Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (Urheberrechtsgesetz, URG). Schweizerische Eidgenossenschaft, 2025, AS 2015 3631; BBl 2009 8533. URL: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/1993/1798_1798_1798/de, pridobljeno 4. 10. 2025.
34. Bundesregierung (1996a). *Entwurf eines Vierten Gesetzes zur Änderung des Urheberrechtsgesetzes* (Drucksache 13/4796). https://dserver.bundestag.de/btd/13/047/1304796.pdf
35. Bundesregierung. (1996b). Entwurf eines Vierten Gesetzes zur Änderung des Urheberrechtsgesetzes (Drucksache 212/96). https://dserver.bundestag.de/brd/1996/D212+96.pdf
36. Bundesregierung. (1998). Entwurf eines Vierten Gesetzes zur Änderung des Urheberrechtsgesetzes (Drucksache 13/9856). https://dserver.bundestag.de/btd/13/098/1309856.pdf
37. BVerfG, ZUM 1997, 555 – „Rundfunkfreiheit“, Zvezno ustavno sodišče (Bundesverfassungsgericht), odločba z dne 3. 11. 1997, ECLI:DE:BVerfG:1997:rs19971103.1bvr066390.0.
38. Caso Saga. Wikipedia. URL: https://es.wikipedia.org/wiki/Caso_Saga, 4. 10. 2025.
39. Chitrakar, U. (2004). Pravica do nadomestila za dovoljeno reproduciranje avtorskih del. Pravna praksa, 29, str. 5–7.
40. CISAC (2024). Global collections report 2024. https://www.cisac.org/Newsroom/news-releases/global-creators-royalties-76-new-high-eur131-billion-2023

41. Code de la propriété intellectuelle (CPI). Zakon o intelektualni lastnini, Francija, WIPO, URL: https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/23227, 4. 10. 2025.
42. Commission de contrôle des organismes de gestion des droits d'auteur et des droits voisins (2022). Les organismes de gestion collective des droits voisins des artistes-interprètes. URL: https://www.ccomptes.fr/sites/default/files/2023-10/20220607-rapport-organismes-gestion-collective-droits-voisins-artistes-interpretes.pdf, 4. 10. 2025.
43. Commission de contrôle des organismes de gestion des droits d'auteur et des droits voisins (2024). Rapport annuel 2024. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.ccomptes.fr/sites/default/files/2024-09/20240718-rapport-annuel-2024-CCOGDA.pdf, 4. 10. 2025.
44. Confédération internationale des sociétés d'auteurs et compositeurs (CISAC). *Statuts/Statutes*. Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://www.cisac.org/media/3912/download
45. Članstvo. Društva KOPRIVA, k.o. URL: https://www.kopriva.si/o-drustvu/clanstvo, 29. 8. 2025.
46. Damjan, M. (2017). Razlikovanje med odrskimi in neodrskimi glasbenimi deli. Pravni letopis, str. 145–154,
47. Damjan, M. (2022). Upravljanje avtorskih pravic na filmski glasbi. *Zbornik znanstvenih razprav*, 82, str. 235–255. DOI: 10.51940/2022.1.235-255. Dostopno na: https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=144583 (20. 10. 2025).
48. Damjan, M., Šepec, M. (2023). *Kršitev moralnih avtorskih pravic: 147. člen.* V: Korošec, D. (ur.), *Veliki znanstveni komentar posebnega dela Kazenskega zakonika (KZ-1)*, knj. 1, str. 889–902. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije; Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani.
49. Davenport, C. (2012). EU copyright law plan angers Radiohead, Pink Floyd. Reuters, 11. 7. 2012. URL: https://www.reuters.com/article/technology/eu-copyright-law-plan-angers-radiohead-pink-floyd-idUSL6E8IB3QK/#:~:text=BRUSSELS%2C%20July%2011%20(Reuters),problem%20of%20musicians'%20missing%20pay, 4. 10. 2025.
50. de Thuiskopie. (2014). *Manufacture and Refurbishment.* Dostopno na: https://www.cedar.nl/uploads/15/files/file/Thuiskopie/Factsheets/Refurbishment_and_manufacture_13-1-2014.pdf(pridobljeno 2. 5. 2025).
51. Deutscher Bundestag. (1962). *Entwurf eines Gesetzes über Verwertungsgesellschaften auf dem Gebiet des Urheberrechts (Verwertungsgesellschaftengesetz)*. Drucksache IV/271, 23. März 1962. Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://dserver.bundestag.de/btd/04/002/0400271.pdf
52. Deutsches Patent- und Markenamt (DPMA). (2025). *Jahresbericht 2024*. Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://www.dpma.de/digitaler_jahresbericht/2024/assets24/pdf/jahresbericht2024.pdf (str. 59) Deutsches Patent- und Markenamt+1
53. Direktiva (EU) 2017/1564 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2017 o določenih dovoljenih uporabah določenih del in drugih predmetov urejanja, zaščitenih z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami, za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja ter o spremembi Direktive 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske pravice in sorodnih pravic v informacijski družbi. Uradni list EU, L 242, 20. 9. 2017, str. 6–1.
54. Direktiva (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS. Uradni list EU, L 130, 17.5.2019, str. 82–91.
55. Direktiva (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES. Uradni list EU, L 130, 17. 5. 2019, str. 92–125.
56. Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi. Uradni list EU, L 167, 22. 6. 2001, str. 10–19. Zadnjič je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta

in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES. Uradni list EU, L 130, 17. 5. 2019, str. 92.
57. Direktiva 2001/84/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2001 o sledni pravici v korist avtorja izvirnega umetniškega dela. Uradni list EU, L 272, 13. 10. 2001, str. 32–36.
58. Direktiva 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine. Uradni list EU, L 157, 30. 4. 2004, str. 45.
59. Direktiva 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine. Uradni list EU, L 376, 27. 12. 2006, str. 28–35. Zadnjič je bila popravljena s Popravkom Direktive 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (UL L 376, 27.12.2006). Uradni list EU, L 205, 30. 7. 2016, str. 27–27 (SL).
60. Direktiva 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic. Uradni list EU, L 372, 27. 12. 2006, str. 12. Zadnjič je bila spremenjena z Direktivo 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic. Uradni list EU, L 265, 11. 10. 2011, str. 1.
61. Direktiva 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2006 o zakonskih revizijah letnih računovodskih izkazov in konsolidiranih računovodskih izkazov, o spremembi direktiv 78/660/EGS in 83/349/EGS ter razveljavitvi Direktive 84/253/EGS. *Uradni list Evropske unije*, L 157, 9. 6. 2006, str. 87–107.
62. Direktiva 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic. Uradni list EU, L 265, 11. 10. 2011, str. 1–5.
63. Direktiva 2012/28/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o nekaterih dovoljenih uporabah osirotelih del. Uradni list EU, L 299 z dne 27. 10. 2012, str. 5.
64. Direktiva 2014/26/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic ter izdajanju več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu. Uradni list EU, L 84, 20. 3. 2014, str. 72–98.
65. Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo. Uradni list EU, L 248, 6. 10. 1993, str. 15. Zadnjič je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS. Uradni list EU, L 130, 17. 5. 2019, str. 82.
66. Dogovor za ureditev medsebojnih razmerij v zvezi z uporabo avtorskih del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodih med ZKOS ter ZSODT na eni strani ter ZAMP na drugi strani. Uradni list RS, št. 27/16.
67. Drobež, E. (2013). Prenos avtorskih pravic s strani delodajalca na tretje osebe, *Pravna praksa,* 32(46), str. 14–16.
68. Drobež, E. (2016). Sodna presoja primernosti tarif KO. Pravna praksa, 35(2), str. 10–12.
69. Drobež, E. (2017). Kolektivno varstvo avtorske in sorodnih pravic: novosti v slovenskem in evropskem pravu ter uveljavljanje zahtevkov v pravdnih postopkih. Ljubljana: IUS Software, GV založba.
70. Drobež, E. (2018). Avtor proti SAZAS. *Pravna praksa*, 37(14), str. 12–13.
71. Društvo KOPRIVA, k.o. (2025). *Letno poročilo za poslovno leto 2024*. Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://www.kopriva.si/dokumenti/letna-porocila-z-revizorjevimi-porocili/

72. Državni zavod za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske (DZIV). (n. d.). *Kolektivno ostvarivanje prava*. Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://www.dziv.hr/hr/intelektualno-vlasnistvo/autorsko-pravo/ostvarivanje/kolektivno/ dziv.hr+1
73. Dustmann, A. in Engels, S. (2024). 20b UrhG. V F. K. Fromm & W. Nordemann (ur.), *Urheberrecht* (13. izd.). München: C.H. Beck.
74. Eidgenössisches Institut für Geistiges Eigentum. (2017). *Botschaft zur Änderung des Urheberrechtsgesetzes sowie zur Genehmigung zweier Abkommen der Weltorganisation für geistiges Eigentum und zu deren Umsetzung*. BBl 2018 591. https://www.fedlex.admin.ch/eli/fga/2018/184/de
75. Entwurf eines Vierten Gesetzes zur Änderung des Urheberrechtsgesetzes (Drucksache 13/4796). https://dserver.bundestag.de/btd/13/047/1304796.pdf
76. ESČP, *AsDAC proti Republic of Moldova*, št. 47384/07, 8. 12. 2020. Dostopno na: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61886 (pridobljeno 4. 10. 2025).
77. ESČP, SIA AKKA/LAA proti Latviji, Evropsko sodišče za človekove pravice, št. 67966/12, 12. 7. 2016, HUDOC: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-164914.
78. Everything is harmonized. The CJEU's decision in Kwantum v. Vitra. Kluwer Copyright Blog, 6. 11. 2024. URL: https://legalblogs.wolterskluwer.com/copyright-blog/everything-is-harmonized-the-cjeus-decision-in-kwantum-v-vitra/, 4. 10. 2025.
79. Evropska komisija. (2024). *Study on contractual practices affecting the transfer of copyright and related rights and the ability of creators and producers to exploit their rights*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0710200c-103a-11f0-b1a3-01aa75ed71a1
80. Fake Streams, GenAI & Beyond – die GEMA ermittelt. GEMA, 17. 3. 2025. URL: https://www.gema.de/de/w/anti-fraud-gema-ermittelt, 4. 10. 2025.
81. Ficsor, M. (2022). Collective Management of Copyright and Related Rights. Geneva: WIPO.
82. Finančna uprava Republike Slovenije (FURS). (2025). *Pojasnilo št. 0920-2885/2025-3 z dne 14. 05. 2025 – Organizacije za kolektivno upravljanje pravic in DDV*. Dostopno na: https://www.sazor.si/doc/pojasnilo-furs-sodba-credidam.pdf(pridobljeno 4. 10. 2025).
83. Friedland, M. (2007). *Report to Access Copyright on distribution of royalties. Access Copyright*, 15. februar 2007. Dostopno na: https://www.scribd.com/document/38447543/Friedland-Access-Copyright-Report-February-15-2007(pridobljeno 4. 10. 2025).
84. Geiger, C. (2010) Promoting Creativity through Copyright Limitations: Reflections on the Concept of Exclusivity in Copyright Law, *Vanderbilt Journal of Entertainment and Technology Law,* 12(3), str. 515–548.
85. Geiger, C., Gervais, D. J. & Senftleben, M. (2013). *The Three-Step-Test Revisited: How to Use the Test's Flexibility in National Copyright Law. American University International Law Review*, 29(3), str. 581–626. Dostopno na: https://ssrn.com/abstract=2356619 ali http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2356619 (pridobljeno 2. 5. 2025).
86. GEMA (2025). *Geschäftsbericht 2024*. Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://www.gema.de/de/die-gema/publikationen/geschaeftsberichttransparenzbericht
87. GEMA (2025). *Verteilungsplan nach Mitgliederversammlung 2025*. Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://www.gema.de/documents/d/guest/verteilungsplan-nach-mitgliederversammlung-2025_de-pdf
88. GEMA. (n. d.). *Was ist die GEMA-Vermutung?* Dostopno na: https://www.gema.de/de/w/hilfe/allgemein/urheberrechte-nutzungsrechte/fragen-antworten/was-ist-die-gema-vermutung (4. 10. 2025).
89. Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen (GWB). Das Bundesministerium der Justiz, 2025. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/gwb, pridobljeno 4. 10. 2025.
90. Grčar, C. (2003). Kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic – kolektivna zmota? Pravna praksa, 20, str. 19–23.

91. Guibault L., Van Gompel, S. (2015). Collective Management in the European Union. V: Collective management of copyright and related rights / Gervais, D. (ur.). Alphen aan den Rijn: Kluwer law international, str. 139–174.
92. Hansen, G., Bischoffshausen, A. (2007). Economic Functions of Collecting Societies - Collective Rights Management in the Light of Transaction Cost - and Information Economics. SSRN, 19. 10. 2007. URL: https://ssrn.com/abstract=998328, 4. 10. 2025.
93. Heinemann, T. (2017). *Die Verteilungspraxis der Verwertungsgesellschaften: Verteilungsmechanismen und wahrnehmungsrechtliche Problemfelder aus einer rechtlichen, ökonomischen, kulturellen und sozialen Sichtweise*. Tübingen: Mohr Siebeck.
94. Heker, H. & Riesenhuber, K. (2018). *Recht und Praxis der GEMA: Handbuch und Kommentar.* Berlin/Boston: De Gruyter. ISBN 978-3-11-037249-6.
95. Hollander, A. (1984). *Market Structure and Performance in Intellectual Property: The Case of Copyright Collectives.International Journal of Industrial Organization*, 2(3), str. 199–216.
96. Hugenholtz, P. B. (2024). *Everything is harmonized: The CJEU's decision in Kwantum v. Vitra. Kluwer Copyright Blog.*Dostopno na: https://copyrightblog.kluweriplaw.com/ (pridobljeno 4. 10. 2025).
97. Ilc, J. (2000). Razmerje med avtorsko in lastninsko pravico. Podjetje in delo, 6-7, str. 1000–1006.
98. Katz, A. (2012a). The Orphans, The Market, and the Copyright Dogma: A Modest Solution to a Grand Problem. Berkeley Technology Law Journal, 27(3), str. 1286–1344.
99. Katz, A. (2012b). The Potential Demise of Another Natural Monopoly: Rethinking the Collective Administration of Performing Rights. Journal of Competition Law and Economics, 3(1), str. 541–593.
100. Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP), *Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 33/94, 7/94 – popr. in 9/94 – popr.*
101. Kovšca Pušenjak, I. (2018). Pravično nadomestilo za privatno in drugo lastno reproduciranje. Pravna praksa, 15, str. 9–11.
102. Kretschmer, M. (2011). *Private Copying and Fair Compensation: An Empirical Study of Copyright Levies in Europe.*Intellectual Property Office Research Paper No. 2011/9. Pridobljeno 2. 5. 2025 s http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2710611.
103. Kriminalisti na SAZAS-u: sum pranja denarja in zlorabe položaja. RTV SLO, 9. 12. 2015. URL: https://www.rtvslo.si/crna-kronika/kriminalisti-na-sazas-u-sum-pranja-denarja-in-zlorabe-polozaja/380670, 4. 10. 2025.
104. Kuzma, D., & Kaluža, A. (2015). *Razvoj varovanja avtorskih in sorodnih pravic pred spletnimi kršitvami.* Podjetje in delo, 41 (3–4), 573–595.
105. La SGAE aprueba el nuevo modelo de reparto que pretende acabar con la 'Rueda'. ABC Cultura, 11. 2. 2022. URL: https://www.abc.es/cultura/abci-sgae-aprueba-nuevo-modelo-reparto-pretende-acabar-rueda-202202101305_noticia.html?ref=https%3A%2F%2Fwww.abc.es%2Fcultura%2Fabci-sgae-aprueba-nuevo-modelo-reparto-pretende-acabar-rueda-202202101305_noticia.html%3Futm_source%3Dchatgpt.com&utm_source=chatgpt.com, 4. 10. 2025.
106. Ley de Propiedad intelectual. (LPI). WIPO, Texto refundido de la Ley de Propiedad Intelectual, regularizando, aclarando y armonizando las disposiciones legales vigentes (aprobado por el Real Decreto Legislativo Nº 1/1996 de 12 de abril de 1996, y modificado por el Real Decreto-Ley Nº 6/2022, de 29 de marzo de 2022)
107. Listina EU o temeljnih pravicah. Uradni list EU, C 202, 7. 6. 2016, str. 389–405.
108. Lubarda, M. (2009). Ali obvezno kolektivno upravljanje avtorskih pravic omejuje avtorje? Pravna praksa, 26, str.8–10.
109. Matanovac Vučković, R. (2016). Remunerations for authors and other creators in collective management of copyright and related rights. V: Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu = Recueil des travaux de la Faculte de droit de l'Universite de Zagreb = Collected papers of the University of Zagreb Law School. Zagreb: Pravni fakultet, 66(1), str. 35–60.

110. Melichar, F. (2010). Vor §§ 44a ff. V G. Schriecker & U. Loewenheim (ur.), *Urheberrecht* (4. izd.). München: C.H. Beck.
111. Mencinger, M. (2019a). O smiselnosti konkurence pri kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic. Pravna praksa, 38(32), str. 17–19.
112. Mencinger, M. (2019b). Pravni del. V: Učinkovitost KO / Mencinger, M., Hočevar, M. str. 5–43.
113. Mildrad dom för Samis förre vd. Göteborgs-Posten, 26. 7. 2015. URL: https://www.gp.se/mildrad-dom-for-samis-forre-vd.58cfff90-7b78-40cb-b166-736e14dcc45c, 4. 10. 2025.
114. Ministarstvo kulture i medija. *Pravilnik o izdavanju odobrenja za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja prava.* Narodne novine (NN) 38/2022 (25.3.2022.), br. 469. Dostopno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_03_38_469.html (21.10.2025).
115. Ministerio de Cultura de España. *Informes de actividades y normas de reparto de las entidades de gestión de derechos de propiedad intelectual*. Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://www.cultura.gob.es/en/cultura/propiedadintelectual/gestion-colectiva/informes-actividades-normas.html
116. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije. *Navodila o določitvi sodil za razporejanje stroškov/odhodkov na posamezne dejavnosti v javnih zavodih s področja visokega šolstva in znanosti.* Štev. 0070-3/2024-3360/1, Ljubljana, 20. 3. 2024.
117. OGH GRUR Int 1998, 365 - Amazon/GEMA.
118. Oman, B. (1996). Avtorska pravica. Podjetje in delo, 4, str. 448–462.
119. Oman, B. (1997a). 146. člen. V: Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP) s komentarjem. Ljubljana: Gospodarski vestnik, str. 345–348.
120. Oman, B. (1997b). 147. člen. V: Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP) s komentarjem. Ljubljana: Gospodarski vestnik, str. 348–350.
121. Oman, B. (1997c). 156. člen. V: Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP) s komentarjem. Ljubljana: Gospodarski vestnik, str. 362–363.
122. Oman, B. (1997d). 159. člen. V: Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP) s komentarjem. Ljubljana: Gospodarski vestnik, str. 365–366.
123. Organi in dokumenti združenja. SAZOR GIZ, k.o. URL: https://www.sazor.si/sazor/organi.html, 29. 8. 2025.
124. Organi vodenja in upravljanja. Združenje SAZAS. URL: https://www.sazas.org/SAZAS/Zdru%C5%BEenje-SAZAS/Organi-vodenja-in-upravljanja, 29. 8. 2025.
125. Organi združenja. ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o. URL: https://www.zamp-zdruzenje.si/zamp/organi.html, 29. 8. 2025.
126. Organi. AIPA, k.o. URL: https://www.aipa.si/sl/O-nas/Kdo-smo/Organi, 29.8. 2025.
127. Parlament der Republik Österreich, *Ministerialentwurf – Urheberrechts-Novelle 2021 (UrhNov 2021)*, Materialien, XXVII. Gesetzgebungsperiode, ME 143, dostopno na: https://www.parlament.gv.at/dokument/XXVII/ME/143/fnameorig_995659.html (21. 10. 2025).
128. Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU), UL C 202, 7. 6. 2016, str. 47–390.
129. Pogodba o Evropski uniji (PEU). Uradni list EU, C 202, 7. 6. 2016, str. 1–388.
130. Pogodba o ustanovitvi. Skupščina SAZOR GIZ, k.o., 8. 9. 2023.
131. Poslovodja IPF, k.o. (2025). Dnevni red in predlogi sklepov Skupščine IPF, k.o. dne 30. 6. 2025.
132. Poslovodja ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije (2020). Sklic redne letne Skupščine ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. dne 7. 7. 2020.
133. Pravila o delitvi nadomestil filmskih producentov. Skupščina IPF, k.o., 28. 8. 2023.
134. Pravila o delitvi nadomestil imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih. Skupščina IPF, k.o., 28. 8. 2023.
135. Pravila o delitvi nadomestil imetnikov pravic izvajalcev na videogramih. Skupščina IPF, k.o., 30. 6. 2025.

136. Pravila o delitvi nadomestil proizvajalcev fonogramov. Skupščina IPF, k.o., 28. 8. 2023.
137. Pravila o delitvi nadomestil za tonsko ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe. Skupščina AIPA, k.o., 18. 12. 2019 in 17. 12. 2024.
138. Pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil iz naslova pravice dajanja na voljo javnosti. Skupščina AIPA, k.o., 29. 9. 2021, 29. 9. 2022, 26. 5. 2023, 17. 12. 2024 in 10. 7. 2025.
139. Pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil soavtorjev avdiovizualnih del. Skupščina AIPA, k.o., 20. 12. 2023, 17. 12. 2024 in 10. 7. 2025.
140. Pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil. Skupščina SAZOR GIZ, k.o., 8. 9. 2023.
141. Pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev iz naslova pravice radiodifuzne retransmisije avdiovizualnih del. Skupščina AIPA, k.o.,18. 12. 2019, 17. 12. 2024 in 10. 7. 2025.
142. Pravila o delitvi zbranih nadomestil filmskih producentov videogramov z avdiovizualnimi deli. Skupščina AIPA, k.o., 20. 12. 2023, 17. 12. 2024 in 10. 7. 2025.
143. Pravila o delitvi zbranih nadomestil filmskih producentov videogramov z avdiovizualnimi deli v primeru radiodifuzne retransmisije. Skupščina AIPA, k.o., 16. 12. 2022, 26. 5. 2023, 17. 12. 2024 in 10. 7. 2025.
144. Pravila o delitvi zbranih nadomestil izvajalcev za izvedbe v avdiovizualnih delih na videogramih. Skupščina AIPA, k.o., 20. 12. 2023, 17. 12. 2024 in 10. 7. 2025.
145. Pravila o delitvi zbranih nadomestil. Skupščina Društva KOPRIVA, 20. 6. 2019.
146. Pravila o delitvi zbranih nadomestilih izvajalcev izvedb v avdiovizualnih delih na videogramih v primeru radiodifuzne retransmisije. Skupščina AIPA, k.o., 16. 12. 2022, 26. 5. 2023, 17. 12. 2024 in 10. 7. 2025.
147. Pravila o delitvi. Skupščina Združenja SAZAS, k.o., 31. 8. 2023.
148. Pravila o namenskem skladu filmskih producentov. Skupščina AIPA, k.o., 20. 7. 2021, 29. 9. 2021 in 10. 7. 2025.
149. Pravila o namenskem skladu izvajalcev. Skupščina AIPA, k.o., 20. 7. 2021 in.
150. Pravila o namenskem skladu soavtorjev avdiovizualnih del. Skupščina AIPA, k.o., 18. 12. 2019 in 29. 9. 2021.
151. Pravila o namenskih skladih imetnikov pravic filmskih producentov. Skupščina IPF, k.o., 30. 6. 2025.
152. Pravila o namenskih skladih imetnikov pravic izvajalcev na fonogramih. Skupščina IPF, k.o., 30. 6. 2025.
153. Pravila o namenskih skladih imetnikov pravic izvajalcev na videogramih. Skupščina IPF, k.o., 30. 6. 2025.
154. Pravila o namenskih skladih imetnikov pravic proizvajalcev fonogramov. Skupščina IPF, k.o., 30. 6. 2025.
155. Pravila o namenskih skladih. Skupščina SAZOR GIZ, k.o., 8. 9. 2023.
156. Pravila o namenskih skladih. Skupščina ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o., 4. 9. 2024.
157. Pravila o namenskih skladih. Skupščina Združenja SAZAS, k.o., 31. 8. 2023.
158. Pravila o nerazdeljenih nadomestilih. Skupščina Društva KOPRIVA, 20. 6. 2019.
159. Pravila o obvladovanju tveganj SAZOR GIZ, k.o., 15. 7. 2020.
160. Pravila o politiki vlaganj avtorskih honorarjev in nadomestil v bančne depozite in uporabi teh prihodkov. Skupščina SAZOR GIZ, k.o., 15. 7. 2020.
161. Pravila o politiki vlaganja avtorskih honorarjev v bančne depozite in uporabi teh prihodkov. Skupščina AIPA, k.o., 20. 12. 2023 in 10. 7. 2025.
162. Pravila o politiki vlaganja avtorskih honorarjev v bančne v bančne depozite in uporabi teh prihodkov. Skupščina Združenja SAZAS, k.o., 31. 8. 2023.
163. Pravila o stroških poslovanja. Skupščina AIPA, k.o., 18. 12. 2019, 29. 9. 2021 in 16. 12. 2022.
164. Pravila o stroških poslovanja. Skupščina Društva KOPRIVA, 20. 6. 2019.
165. Pravila o stroških poslovanja. Skupščina IPF, k.o., 25. 8. 2020.

166. Pravila o stroških poslovanja. Skupščina SAZOR GIZ, k.o., 8. 12. 2023.
167. Pravila o stroških poslovanja. Skupščina ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o., 4. 9. 2024.
168. Pravila o stroških poslovanja. Skupščina ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o., 4. 9. 2024.
169. Pravila o stroških poslovanja. Skupščina Združenja SAZAS, k.o., 31. 8. 2023.
170. Pravila o uporabi nerazdeljenih zneskov avtorskih honorarjev in nadomestil. Skupščina AIPA, k.o., 18. 12. 2019, 29. 9. 2022 in 18. 12. 2019.
171. Pravila o uporabi nerazdeljenih zneskov avtorskih honorarjev in nadomestil. Skupščina SAZOR GIZ, k.o., 15. 7. 2020.
172. Pravila o uporabi nerazdeljenih zneskov avtorskih honorarjev. Skupščina Združenja SAZAS, k.o., 31. 8. 2023.
173. Pravila o uporabi nerazdeljenih zneskov nadomestil. Skupščina IPF, k.o., 16. 3. 2023.
174. Pravila o vlaganju v bančne depozite in uporabi teh prihodkov. Skupščina IPF, k.o., 23. 8. 2019.
175. Pravila o vlaganju v bančne depozite in uporabi teh prihodkov. Skupščina Društva KOPRIVA, 20. 6. 2019.
176. Pravilnik o delitvi zbranih avtorskih honorarjev. Skupščina ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o., 4. 9. 2024.
177. Pravilnik o honorarjih za uporabo avtorskih del iz repertoarja združenja ZAMP (prečiščeno besedilo). Uradni list RS, št. 111/00.
178. Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del. PISRS. URL: https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV8251, 30. 8. 2025.
179. Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del. Uradni list RS, št. 138/06.
180. Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del. Uradni list RS, št. 29/98, 25/05, 120/05 – odl. US, 138/06 in 9/18.
181. Pravilnik o politiki vlaganja avtorskih honorarjev v bančne depozite in uporabi teh podatkov. Skupščina ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o., 4. 9. 2024.
182. Pravilnik o uporabi nerazdeljenih zneskov avtorskih honorarjev. Skupščina ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o., 4. 9. 2024.
183. Pravilnik št. 2017-07 z dne 1. decembra 2017 o usklajevanju računovodskih pravil in predstavitvi povzetkov dokumentov organizacij za kolektivno upravljanje avtorskih in sorodnih pravic (RÈGLEMENT n° 2017-07 du 1er décembre 2017 Relatif à l'harmonisation des règles comptables et de présentation des documents de synthèse des organismes de gestion collective des droits d'auteur et droits voisins – OGC) Autorité des Normes Comptable, URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://audentia-gestion.fr/AUTORITE-DES-NORMES-COMPTABLES/Reglt2017_07_SPRD.pdf, 45. 10. 2025.
184. Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o usklajevanju nekaterih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi. COM(97) 628. *Uradni list Evropske unije*, C 108, 7. 4. 1998, str. 6. Dostopno na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A1997%3A0628%3AFIN (pridobljeno 15. 4. 2025).
185. Predlog direktive o kolektivnem upravljanju avtorskih in sorodnih pravic ter izdajanju večozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu (Predlog, COM/2012/0372 final – 2012/0180 (COD)). *Evropska komisija*, 2012. Dostopno na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52012PC0372(pridobljeno 4. 10. 2025).
186. Pretnar, B. (2015). Vpliv statusne oblike na upravljanje KO. Pravna praksa, 41, str. 20.
187. Quintais, J. P. (2017) *Copyright in the Age of Online Access – Alternative Compensation Systems in EU Law*, (Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International), available at: https://tind.wipo.int/record/41694 (May 2, 2025).
188. Record companies successfully act against streaming manipulation site in Germany. IFPI, 9. 10. 2023. URL: e-vir.https://www.ifpi.org/record-companies-successfully-act-against-streaming-manipulation-site-in-germany/, 4. 10. 2025.

189. Repas, M, Ovčak Kos, M., Zirnstein, E. (2023). Pravo intelektualne lastnine / Repas, M. (ur.). Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
190. Repas, M. (2023). Upravljanje avtorske in sorodnih pravic. V: Pravo intelektualne lastnine / Repas, M. (ur.). Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije, str. 691–710.
191. Revalorizacija denarnih vrednosti zneskov obračunskih osnov in zneskov nadomestil po Skupnem sporazumu za določitev višine nadomestil za tonsko in/ali vizualno snemanje, ki se vrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe. Uradni list RS, št. 17/25.
192. Revalorizacija minimalne letne tarife. Uradni list RS, št. 2/25.
193. Revalorizacija tarif po Skupnem sporazumu o pogojih in višini tarife pri uporabi avtorsko varovanih del iz repertoarja IPF, k.o. za področje trgovskih centrov, blagovnih centrov, prodajaln, tržnic in bencinskih črpalk. Uradni list RS, št. 2/25.
194. Revalorizacija tarif po Skupnem sporazumu za določitev pogojev in višine nadomestil za javno priobčitev fonogramov pri poučevanju plesa v plesnih organizacijah – plesnih šolah, plesnih klubih in drugih podobnih ustanovah in na plesnih tekmovanjih, ki se izvajajo na območju Republike Slovenije. Uradni list RS, št. 2/25.
195. Revalorizacija tarif po Skupnem sporazumu za ureditev pogojev uporabe in plačevanja nadomestil iz naslova javne priobčitve fonogramov na področju dejavnosti gostinskih obratov (dejavnost strežbe jedi in pijač), obratovalnic, delavnic, frizerskih in kozmetičnih salonov ter nastanitvenih obratov. Uradni list RS, št. 2/25.
196. Revalorizacija tarif po Tarifi o pogojih in načinih uporabe fonogramov v komercialnih radijskih programih ter o višini nadomestil za njihovo uporabo. Uradni list RS, št. 2/25.
197. Revalorizacija tarif po Tarifi Zavoda IPF za uporabo glasbenih posnetkov na internetu. Uradni list RS, št. 2/25.
198. Revalorizacija tarif v Skupnem sporazumu za določitev višine nadomestil za priobčitev javnosti fonogramov na prireditvah razvedrilne narave, na katerih priobčitev javnosti fonogramov ni ključnega pomena. Uradni list RS, št. 2/25.
199. Revalorizacija tarif v Tarifi Zavoda IPF za javno priobčitev fonogramov. Uradni list RS, št. 2/25.
200. Revalorizacijo tarif po Skupnem sporazumu o pogojih in načinih uporabe varovanih del iz repertoarja Zavoda IPF v lokalnih in regionalnih radijskih programih posebnega pomena ter o višini nadomestil za njihovo uporabo. Uradni list RS, št. 2/25.
201. Rosati, E. (2025). *CJEU rules on vertical direct effect of InfoSoc Directive and allows national courts to disapply incorrect national transpositions. Journal of Intellectual Property Law & Practice,* 20(3), 131–133. Dostopno na: https://doi.org/10.1093/jiplp/jpaf001 (pridobljeno 2. maja 2025).
202. SAP, Odločba št. 31229-1/2014-90 z dne 16. 6. 2020. Uradni list Republike Slovenije, št. 125/21.
203. SAP, Odločba št. 31229-2/2014-40/707 z dne 2. 2. 2015. Uradni list Republike Slovenije, št. 9/18.
204. SAZOR GIZ k.o. (2025). Letno poročilo za leto 2024.
205. Senftleben, M., in Izyumenko, E. (2024). *Author Remuneration in the Streaming Age – Exploitation Rights and Fair Remuneration Rules in the EU*. https://ssrn.com/abstract=4981352
206. SEU, *ACI Adam BV in drugi proti Stichting de Thuiskopie in Stichting Onderhandelingen Thuiskopie vergoeding*, Sodišče Evropske unije, C-435/12, 10. 4. 2014, ECLI:EU:C:2014:254.
207. SEU, *Asociación Multisectorial de Empresas de la Electrónica, las Tecnologías de la Información y la Comunicación, de las Telecomunicaciones y de los contenidos Digitales (Ametic) proti Administración General del Estado in drugim*, Sodišče Evropske unije, C-263/21, 8. 9. 2022, ECLI:EU:C:2022:644.
208. SEU, *Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH proti Strato AG*, Sodišče Evropske unije, C-433/20, 24. 3. 2022, ECLI:EU:C:2022:199.
209. SEU, *BY proti CX*, Sodišče Evropske unije, C-637/19, 28. 10. 2020, ECLI:EU:C:2020:863.

210. SEU, *Centrul Român pentru Administrarea Drepturilor Artiștilor Interpreți (Credidam) proti Guvernul României in Ministerul Finanțelor*, Sodišče Evropske unije, C-179/23, 4. 7. 2024, ECLI: ECLI:EU:C:2024:571.
211. SEU, Cofemel – Sociedade de Vestuário SA proti G-Star Raw CV, Sodišče Evropske unije, C-683/17, 12. 9. 2019, ECLI: ECLI:EU:C:2019:721.
212. SEU, *Evropska komisija proti Republiki Avstriji*, Sodišče Evropske unije, C-51/18, 19. 12. 2018, ECLI:EU:C:2018:1035.
213. SEU, *Hewlett-Packard Belgium SPRL proti Reprobel SCRL*, Sodišče Evropske unije, C-572/13, 12. 11. 2015, ECLI:EU:C:2015:750,
214. SEU, Infopaq International A/S proti Danske Dagblades Forening, Sodišče Evropske unije, C-5/08, 16. 7. 2009, ECLI:EU:C:2009:465.
215. SEU, *Kopiosto r.y. proti Telia Finland Oyj*, Sodišče Evropske unije, C-201/22, 23. 11. 2023, ECLI: ECLI:EU:C:2023:914.
216. SEU, *Kwantum Nederland BV in Kwantum België BV proti Vitra Collections AG*, Sodišče Evropske unije, C-227/23, 24. 10. 2024, ECLI:EU:C:2024:914.
217. SEU, *Liberi editori e autori (LEA) proti Jamendo SA*, Sodišče Evropske unije, C-10/22, 21. 3. 2024, ECLI:EU:C:2024:254.
218. SEU, *Pelham GmbH in drugi proti Ralfu Hütterju in Florianu Schneider-Eslebnu*, Sodišče Evropske unije, C-476/17, 29. 7. 2019, ECLI:EU:C:2019:624.
219. SEU, *Recorded Artists Actors Performers Ltd proti Phonographic Performance (Ireland) Ltd in drugim*, Sodišče Evropske unije, C-265/19, 8. 9. 2020, ECLI:EU:C:2020:677.
220. SEU, Reprobel CV proti Copaco Belgium NV, Sodišče Evropske unije, C-230/23, 14. 11. 2024, ECLI: ECLI:EU:C:2024:951.
221. SEU, *Republika Poljska proti Evropskemu parlamentu in Svetu Evropske unije*, Sodišče Evropske unije, C-401/19, 26. 4. 2022, ECLI:EU:C:2022:297.
222. SEU, *RTL Television GmbH proti Grupo Pestana S.G.P.S., S.A. in SALVOR - Sociedade de Investimento Hoteleiro, S.A.*, Sodišče Evropske unije, C-716/20, 8. 9. 2022, ECLI:EU:C:2022:643.
223. SEU, *Scarlet Extended SA proti Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs SCRL (SABAM)*, Sodišče Evropske unije, C-70/10, 24. 11. 2011, ECLI:EU:C:2011:771.
224. SEU, *Società Consortile Fonografici (SCF) proti Marcu Del Corsu*, Sodišče Evropske unije, C-135/10, 15. 3. 2012, ECLI:EU:C:2012:140.
225. SEU, *Mizsui,* Sodišče Evropske unije, C-256/07, 17. 9. 2009, ECLI:EU:C:2009:538.
226. SEU, *Amazon.com International Sales Inc. in drugi proti Austro-Mechana GmbH,* Sodišče Evropske unije, C-521/11, 11. 7. 2013, ECLI:EU:C:2013:515.
227. SEU, *Italija proti Svetu*, Sodišče Evropske unije, C-611/17, 25. 2. 2019, ECLI:EU:C:2019:123.
228. SEU, *Rosneft*, Sodišče Evropske unije, C-72/15, 28. 3. 2017, ECLI:EU:C:2017:236.
229. SEU, Soulier in Doke, Sodišče Evropske unije, C-301/15, 16. 11. 2016, ECLI:EU:C:2016:878.
230. SEU, *Streamz NV proti Belgische Staat*, predhodno vprašanje, Sodišče Evropske unije, zadeva C-663/24, vloženo 2024, v postopku, ECLI:EU:C:2025:01403 (C_202501403SL.000101.fmx.xml).
231. SEU, Telia Finland Oyj, Sodišče Evropske unije, C-201/22, 23. 11. 2023, ECLI:EU:C:2023:899.
232. SEU, *UCMR – ADA proti Asociatia pentru Drepturile Producătorilor de Fonograme din România (ADPFR) in Asociația Internațională a Producătorilor de Fonograme (IFPI)*, Sodišče Evropske unije, C-501/19, 8. 9. 2020, ECLI:EU:C:2020:677.
233. SEU, *Uradex SCRL proti Union Professionnelle de la Radio et de la Télédistribution (RTD) in Société Intercommunale pour la Diffusion de la Télévision (BRUTELE)*, Sodišče Evropske unije, C-169/05, 1. 6. 2006, ECLI:EU:C:2006:365.
234. SEU, *Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort) proti Kyocera in drugim (C-457/11), Canon Deutschland GmbH (C-458/11), Fujitsu Technology Solutions GmbH (C-459/11) in*

Hewlett-Packard GmbH (C-460/11) proti Verwertungsgesellschaft Wort (VG Wort), Sodišče Evropske unije, združene zadeve C-457/11 do C-460/11, 27. 6. 2013, ECLI:EU:C:2013:426.

235. Sklep o določitvi seznama mediatorjev v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami. Uradni list RS, št. 96/24.

236. Sklep Sveta (EU) 2018/254 z dne 15. februarja 2018 o sklenitvi, v imenu Evropske unije, Marakeške pogodbe o olajšanem dostopu do objavljenih del za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja. Uradni list EU, L 48, 21. 2. 2018, str. 1–2.

237. Skubic, Z. (2013) Pravica do zasebne reprodukcije in varstvo intelektualnih pravic po pravu EU, *Pravna praksa,* 32(28), pp. 23–24.

238. Skupni sporazum o fotokopiranju avtorskih del prek obsega iz 50. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah pri opravljanju gospodarske dejavnosti v Sloveniji. Uradni list RS, št. 194/21.

239. Skupni sporazum o pogojih in načinih uporabe komercialno izdanih fonogramov v plesnih organizacijah, plesnih tekmovanjih in na plesnih revijah ter višini nadomestila za njihovo uporabo. PISRS. URL: https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=DRUG3039, 3. 9. 2025.

240. Skupni sporazum o pogojih in načinih uporabe varovanih del iz repertoarja Zavoda IPF v lokalnih in regionalnih radijskih programih posebnega pomena ter o višini nadomestil za njihovo uporabo. Uradni list RS, št. 51/13.

241. Skupni sporazum o pogojih in načinih uporabe varovanih del iz repertoarja Zavoda IPF v radijskih in televizijskih programih Radiotelevizije Slovenija. PISRS. URL: https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=DRUG4149, 3. 9. 2025.

242. Skupni sporazum o pogojih in načinih uporabe varovanih fonogramov iz repertoarja Zavoda IPF v dejavnosti lokalnih, regionalnih, študentskih in nepridobitnih lokalnih, regionalnih in študentskih televizijskih programov ter višini nadomestil za njihovo uporabo. Uradni list RS, št. 23/07.

243. Skupni sporazum o pogojih in višini tarife pri uporabi avtorsko varovanih del iz repertoarja IPF, k.o. za področje trgovskih centrov, blagovnih centrov, prodajaln, tržnic in bencinskih črpalk (v nadaljevanju: sporazum). Uradni list RS, št. 81/18.

244. Skupni Sporazum o reproduciranju avtorskih del prek obsega iz 50. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah v vrtcih in šolah v Republiki Sloveniji. Uradni list RS, št. 54/16.

245. Skupni sporazum o uporabi avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe, ki jih organizirajo in izvedejo godbe in big bandi. Uradni list RS, št. 12/14 in 97/15.

246. Skupni sporazum o uporabi avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja, ki jih organizirajo mladinski centri. Uradni list RS, št. 110/13 in 97/15.

247. Skupni sporazum o uporabi avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru kulturne dejavnosti, ki jo izvajajo kulturna društva in upokojenske kulturne skupine. Uradni list RS, št. 6/14 in 97/15.

248. Skupni sporazum o uporabi avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja v organizaciji motorističnih društev. Uradni list RS, št. 105/13, 111/13 – popr. in 97/15.

249. Skupni sporazum o uporabi avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe na turističnih prireditvah. Uradni list RS, št. 3/14 in 97/15.

250. Skupni sporazum o uporabi avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja, ki jih organizirajo mladinski centri. Uradni list RS, št. 110/13 in 97/15.

251. Skupni sporazum o uporabi avtorskih del s področja književnosti, znanosti in publicistike ter njihovih prevodov. Uradni list RS, št. 47/24.

252. Skupni sporazum o uporabi del iz repertoarja ZAMP in splošni pogoji uporabe avtorskih del s področja književnosti, znanosti in publicistike ter njihovih prevodov za dejavnost klipinga. Uradni list RS, št. 102/24.

253. Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v lokalnih in regionalnih radijskih programih posebnega pomena v Republiki Sloveniji št. 2015. Uradni list RS, št. 2/15.

254. Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru deficitarne dejavnosti kulturnih domov in ustanov Slovenije. Uradni list RS, št. 103/13 in 97/15.
255. Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru dejavnosti, ki jo izvajajo Zveze prijateljev mladine in društva prijateljev mladine - članice Zveze prijateljev mladine Slovenije. Uradni list RS, št. 22/15 in 97/15.
256. Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji občin Republike Slovenije. Uradni list RS, št. 18/14 in 1/16.
257. Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji študentske organizacije Slovenije in študentskih klubov oziroma zavodov. Uradni list RS, št. 107/13 in 97/15.
258. Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v radijskih programih, ki nimajo statusa posebnega pomena v Republiki Sloveniji št. 2018. Uradni list RS, št. 17/18 in 18/18 – popr.
259. Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v televizijskih programih v Republiki Sloveniji št. 2014. Uradni list RS, št. 4/14.
260. Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v radijskih programih, ki nimajo statusa posebnega pomena v Republiki Sloveniji št. 2018. PISRS. URL: https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=DRUG4490, 4. 9. 2025.
261. Skupni sporazum o uporabi glasbenih del z Združenjem turističnih kmetij Slovenije. Združenje SAZAS, k.o. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.sazas.org/Portals/0/Documents/SAZAS%20dokumenti/Skupni%20sporazumi/Sporazum-uporaba-glasbe-Zv-turisticne_kmetije_04.pdf, 29. 8. 2025.
262. Skupni sporazum o višini nadomestil za uporabo varovanih del iz repertoarja ZAMP kot javno priobčitev pri poslovni dejavnosti. Uradni list RS, št. 4/08.
263. Skupni sporazum o višini nadomestil za uporabo varovanih del iz repertoarja ZAMP kot javno priobčitev pri poslovni dejavnosti. Uradni list RS, št. 107/06 in 48/09.
264. Skupni sporazum za določitev pogojev in višine nadomestil za javno priobčitev fonogramov pri poučevanju plesa v plesnih organizacijah – plesnih šolah, plesnih klubih in drugih podobnih ustanovah in na plesnih tekmovanjih, ki se izvajajo na območju Republike Slovenije. Uradni list RS, št. 44/19.
265. Skupni sporazum za določitev pogojev in višine nadomestil za uporabo fonogramov in videogramov pri retransmisiji radijskih in televizijskih programov in dopolnilnih dejavnosti operaterjev retransmisije. Uradni list RS, št. 44/25.
266. Skupni sporazum za določitev višine nadomestil za javno priobčitev fonogramov na prireditvah v organizaciji ljubiteljskih kulturnih društev. Uradni list RS, št. 81/19.
267. Skupni sporazum za določitev višine nadomestil za priobčitev javnosti fonogramov na prireditvah razvedrilne narave, na katerih priobčitev javnosti fonogramov ni ključnega pomena. Uradni list RS, št. 100/23.
268. Skupni sporazum za določitev višine nadomestil za priobčitev javnosti fonogramov na prireditvah v organizaciji mladinskih centrov, ki imajo status organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju. Uradni list RS, št. 89/24.
269. Skupni sporazum za določitev višine nadomestil za tonsko in/ali vizualno snemanje, ki se izvrši pod pogoji privatne ali druge lastne uporabe. Uradni list RS, št. 4/20.
270. Skupni sporazum za uporabo avdiovizualnih del, videogramov in izvedb, posnetih na videogramih. Uradni list RS, št. 4/23, 109/23, 109/23 in 109/23.
271. Skupni sporazum za uporabo avdiovizualnih del, videogramov in izvedb, posnetih na videogramih. PISRS. URL: https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=DRUG5154, 27. 8. 2025.
272. Skupni sporazum za uporabo avdiovizualnih del. Uradni list RS, št. 109/23.

273. Skupni sporazum za uporabo izvedb, posnetih na videogramih avdiovizualnega dela. Uradni list RS, št. 109/23.
274. Skupni sporazum za uporabo videogramov avdiovizualnega dela. Uradni list RS, št. 109/23.
275. Skupni sporazum za ureditev pogojev uporabe in plačevanja nadomestil iz naslova javne priobčitve fonogramov na področju dejavnosti gostinskih obratov (dejavnost strežbe jedi in pijač), obratovalnic, delavnic, frizerskih in kozmetičnih salonov ter nastanitvenih obratov. Uradni list RS, št. 167/21.
276. Skupni sporazum za ureditev pogojev uporabe in plačevanja nadomestil iz naslova javne priobčitve fonogramov na področju dejavnosti turističnih kmetij (turizem na kmetiji, ki je gostinska dejavnost). Uradni list RS, št. 81/22.
277. Skupni sporazum za ureditev pogojev uporabe in plačevanja nadomestil iz naslova javne uporabe varovanih del na področju dejavnosti planinskih objektov. Uradni list RS, št. 25/25.
278. Skupni sporazumi in aneksi. Združenje SAZAS. URL: https://www.sazas.org/Uporabniki/Tarife-sporazumi-in-ugodnosti/Skupni-sporazumi-in-aneksi, 1. 9. 2025.
279. Skupščina AIPA, k.o. (2019). Zapisnik seje Skupščine AIPA, k.o. z dne 18. 12. 2019.
280. Skupščina AIPA, k.o. (2022). Zapisnik seje Skupščine AIPA, k.o. z dne 8. 6. 2022.
281. Skupščina AIPA, k.o. (2025a). Zapisnik Skupščine AIPA, k.o. z dne 3. 6. 2025.
282. Skupščina AIPA, k.o. (2025b). Zapisnik Skupščine AIPA, k.o. z dne 10. 7. 2025.
283. Skupščina Društva KOPRIVA (2023). Zapisnik seje Skupščine Društva KOPRIVA, k.o. z dne 17. 8. 2023.
284. Skupščina SAZOR GIZ k.o. (2022). Zapisnik seje Skupščine SAZOR GIZ k.o. z dne 30. 11. 2022.
285. Skupščina SAZOR GIZ k.o. (2025). Zapisnik seje Skupščine SAZOR GIZ k.o. z dne 23. 6. 2025.
286. Skupščina ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije (2020). Zapisnik redne letne seje Skupščine ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije z dne 7. 7. 2020.
287. Skupščina ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije (2025). redne letne seje Skupščine ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije z dne 2. 7. 2025.
288. Skupščina ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. (2021). Zapisnik redne letne skupščine ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. z dne 20. 7. 2021.
289. Skupščina Združenja SAZAS k.o. (2017). Zapisnik 26. redne seje Skupščine Združenja SAZAS k.o. z dne 18. 10. 2017.
290. Skupščina Združenja SAZAS k.o. (2025). Zapisnik 11. zasedanja Skupščine Združenja SAZAS k.o. z dne 28. 8. 2025.
291. Sladič, J. (2013a). Introduction to copyright and collective management in competition law. Lexonomica, 5(1), str. 37–50.
292. Sladič, J. (2013b). Obvezno kolektivno upravljanje pravic proizvajalcev fonogramov. Pravna praksa, 29–30, str. 22.
293. Slovenski inštitut za revizijo (SIR), Računovodenje nadomestil, ki jih kolektivne organizacije pri uporabnikih zbirajo v imenu in za račun imetnikov pravic, SIR*IUS št. 03/2022.
294. Slovenski inštitut za revizijo (SIR). (2012). Slovenski računovodski standard 21 in 22 (SRS-2012-22). Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://si-revizija.si/datoteke/standardi/1469/srs-2012-22.pdf
295. Slovenski inštitut za revizijo (SIR). (2024), *Priporočeni enotni kontni načrt 2024*, sprejet 15. novembra 2023. (na podlagi 16. člena Zakon o revidiranju (Uradni list RS, št. 65/08)). Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://si-revizija.si/datoteke/standardi/3280/enotni-kontnii-nacrt-2024.pdf
296. Služba vlade za zakonodajo. GOV.SI. URL: https://www.gov.si/drzavni-organi/vladne-sluzbe/sluzba-vlade-za-zakonodajo/ (4. 9. 2025).

297. Spanish collection society SGAE, plagued by corruption claims, kicked out of global PRO body CISAC. Music Buisiness Worldwide, 30. 5. 2019. URL: https://www.musicbusinessworldwide.com/spanish-collection-society-sgae-plagued-by-corruption-claims-kicked-out-of-global-pro-body-cisac/?utm_source=chatgpt.com, 4. 10. 2025.
298. Sporazumi. IPF, k.o.. URL: https://www.ipf.si/uporabljate-glasbo/sporazumi/, 2. 9. 2025.
299. Statut AIPA, k.o. Skupščina AIPA, k.o, 10. 7. 2025.
300. Statut Društva KOPRIVA, k.o. Skupščina Društva KOPRIVA, k.o., 20. 6. 2019.
301. Statut IPF, k.o. Skupščina IPF, k.o., 31. 7. 2024.
302. Statut ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. Skupščina ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o., 4. 9. 2024.
303. Statut Združenja SAZAS, k.o. Skupščina Združenja SAZAS, k.o, 31. 8. 2023.
304. Strafgesetzbuch (StGB) – Nemški kazenski zakonik. Sprejet 15. maja 1871, v besedilu, veljavnem po spremembi z dne 18. julija 2024 (BGBl. I S. 2498).
305. Stvarnopravni zakonik (SPZ), *Uradni list RS*, št. 87/2002, 91/2013, 23/2020 in 20/2024.
306. Štadler, S. (2017). Avtorske pravice in piratstvo v Sloveniji. Pravna praksa, 20–21, str. 25−26.
307. Tacol, T. (2023). So izogibanju plačevanja nadomestil za uporabo avtorskopravno varovanih vsebin šteti dnevi?, Pravna praksa, št. 11-12, str. 6–8.
308. Tarifa Zavoda IPF za javno priobčitev fonogramov. Uradni list RS, št. 68/05, 81/18, 167/21 in 100/23.
309. Tarifa Zavoda IPF za radiodifuzno oddajanje in radiodifuzno retransmisijo fonogramov. Uradni list RS, št. 53/05.
310. Tarifa Zavoda IPF za radiodifuzno oddajanje in radiodifuzno retransmisijo fonogramov. PISRS. URL: https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=TARI55, 3. 9. 2025.
311. Tarifa Zavoda IPF za uporabo glasbenih posnetkov na internetu. Uradni list RS, št. 4/05.
312. Tarifa Združenja SAZAS za javno priobčitev glasbenih del za izdajatelje radijskih in televizijskih programov. Uradni list RS, št. 3/07.
313. Tarifa Združenja SAZAS za javno priobčitev glasbenih del za kinematografe. Uradni list RS, št. 82/06.
314. Tarifa Združenja SAZAS za javno priobčitev glasbenih del za radijske postaje. Uradni list RS, št. 54/06.
315. Tarifa Združenja SAZAS za javno priobčitev glasbenih del za radijske postaje. PISRS. URL: https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=TARI75,
316. Tarifa Združenja SAZAS za mehanično glasbo na kopališčih oziroma bazenih odprtega tipa. Uradni list RS, št. 82/06.
317. Tarifa Združenja SAZAS za reproduciranje avtorskih del s področja glasbe na fonograme in videograme. Uradni list RS, št. 112/08.
318. Tarife in skupni sporazumi. AIPA, k.o. URL: https://www.aipa.si/sl/Dokumenti/Tarifa, 27. 8. 2025.
319. Tarife in skupni sporazumi. ZAMP - Združenja avtorjev Slovenije, k.o. URL: https://www.zamp-zdruzenje.si/uporabniki/tarife.html, 28. 8. 2025.
320. Tarife za uporabo glasbenih neodrskih del iz repertoarja Združenja SAZAS. Uradni list RS, št. 113/02 in 113/02.
321. Tarife za uporabo glasbenih neodrskih del iz repertoarja Združenja SAZAS. PISRS. URL: https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=TARI40, 1. 9. 2025.
322. Tarife, sporazumi in ugodnosti. Združenje SAZAS, k.o. URL: https://www.sazas.org/Uporabniki/Tarife-sporazumi-in-ugodnosti, 1. 9. 2025.
323. Tarifni sporazum za uporabo avtorskih glasbenih del preko juke boks aparatov. Uradni list RS, št. 67/06.
324. Trampuž, M. (2000). Avtorsko pravo: izbrana poglavja. Ljubljana: Cankarjeva založba.
325. Trampuž, M. (2002). 60. člen. V: Komentar Ustave Republike Slovenije / Šturm, L. (ur.). Ljubljana: Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, str. 598–610.

326. Trampuž, M. (2007). Kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic: ureditev v Sloveniji in Evropski skupnosti. Ljubljana: GV založba.
327. Trampuž, M., Oman, B., Zupančič (1997). Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP) s komentarjem. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
328. Trstenjak, V., Brkan, M. (2012). Pravo EU: ustavno, procesno in gospodarsko pravo EU. Ljubljana: GV založba.
329. Uchtenhagen, U. (2005). Copyright Collective Management in Music. Geneva: WIPO.
330. UPRS, Sodba I U 1469/2019, Upravno sodišče Republike Slovenije, 6. 5. 2020, ECLI:SI:UPRS:2020:I_U_1469.2019.
331. UPRS, Sklep I U 703/2019-6, Upravno sodišče Republike Slovenije, 21. 5. 2019, ECLI:SI:UPRS:2019:I.U.703.2019.6.
332. UPRS, Sodba I U 1003/2020-31, Upravno sodišče Republike Slovenije, 10. 6. 2021, ECLI:SI:UPRS:2021:I.U.1003.2020.31.
333. UPRS, Sodba I U 1080/2010, Upravno sodišče Republike Slovenije, 15. 3. 2011, ECLI:SI:UPRS:2011:I.U.1080.2010.
334. UPRS, Sodba I U 1150/2010, Upravno sodišče Republike Slovenije, 15. 3. 2011, ECLI:SI:UPRS:2011:I.U.1150.2010.
335. UPRS, Sodba I U 1183/2012, Upravno sodišče Republike Slovenije, 3. 4. 2013, ECLI:SI:UPRS:2013:I.U.1183.2012.
336. UPRS, Sodba I U 152/2013, Upravno sodišče Republike Slovenije, 12. 11. 2013, ECLI:SI:UPRS:2013:I.U.152.2013.
337. UPRS, Sodba I U 1667/2014, Upravno sodišče Republike Slovenije, 15. 12. 2015, ECLI:SI:UPRS:2015:I.U.1667.2014.
338. UPRS, Sodba I U 2215/2018-14, Upravno sodišče Republike Slovenije, 16. 1. 2020, ECLI:SI:UPRS:2020:I.U.2215.2018.14.
339. UPRS, Sodba I U 497/2013, Upravno sodišče Republike Slovenije, 21. 1. 2014, ECLI:SI:UPRS:2014:I.U.497.2013.
340. UPRS, Sodba I U 54/2014, Upravno sodišče Republike Slovenije, 23. 9. 2014, ECLI:SI:UPRS:2014:I.U.54.2014.
341. UPRS, Sodba I U 562/2021-21, Upravno sodišče Republike Slovenije, 8. 12. 2022, ECLI:SI:UPRS:2022:I.U.562.2021.21.
342. UPRS, Sodba I U 598/2021-71, Upravno sodišče Republike Slovenije, 29. 2. 2024, ECLI:SI:UPRS:2024:I.U.598.2021.71.
343. UPRS, Sodba I U 610/2020-36, Upravno sodišče Republike Slovenije, 13. 7. 2021, ECLI:SI:UPRS:2021:I.U.610.2020.36.
344. UPRS, Sodba I U 611/2020-40, Upravno sodišče Republike Slovenije, 24. 11. 2022, ECLI:SI:UPRS:2022:I.U.611.2020.40.
345. UPRS, Sodba in sklep I U 862/2023-45, Upravno sodišče Republike Slovenije, 19. 3. 2025, ECLI:SI:UPRS:2025:I.U.862.2023.45.
346. UPRS, Sodba in sklep I U 948/2015, Upravno sodišče Republike Slovenije, 18. 10. 2016, ECLI:SI:UPRS:2016:I.U.948.2015.
347. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino (2010). Stališče urada glede kolektivnega upravljanja pravice do pravičnega nadomestila za tonsko in vizualno snemanje varovanih del z dne 2. 12. 2010.
348. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino (2013). Vloge za kolektivno upravljanje pravice do nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje – Pojasnilo Urada RS za intelektualno lastnino z dne 13. 3. 2013.
349. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31222-2/2024-11 z dne 15.11. 2024.
350. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 800-3/96 z dne 3. 10. 1997.
351. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 800-3/96 z dne 12. 3. 1998.

352. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31225-1/2007-8 z dne 28. 6. 2007.
353. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31225-7/2020-3/103 z dne 27. 11. 2020.
354. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-9/2017-68/102 z dne 26. 7. 2019.
355. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-1/2008-129 z dne 11. 10. 2010.
356. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-1/2008-231/105 z dne 6. 2. 2012.
357. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-14/2021-32 z dne 20. 10. 2022.
358. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-40/2022-24 z dne 16. 2. 2024.
359. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31227-36/2022-20 z dne 20. 6. 2023.
360. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 331227-38/2022-29 z dne 26. 1. 2024.
361. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 800-9/96 z dne 7. 11. 2000. Popravljen s Sklepom Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino št. 800-26/2 z dne 30. 5. 2002.
362. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 800-9/96 z dne 14. 11. 1997.
363. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31223-2/2023-14 z dne 23. 10. 2023.
364. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31221-19/2021-54 z dne 11. 9. 2023
365. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Dovoljenje št. 31223-18/2022-13 z dne 7. 3. 2023. Popravljen s Sklepom o popravi pomote Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino št. 31223-18/2022/15 z dne 18. 4. 2023.
366. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, Začasno dovoljenje št. 31223-8/2007-2 z dne 12. 11. 2007.
367. Uredba (EU) 2017/1128 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o čezmejni prenosljivosti storitev spletnih vsebin na notranjem trgu. Uradni list EU, L 168, 30. 6. 2017, str. 1–11. Zadnjič je bila popravljena s Popravek Uredbe (EU) 2017/1128 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o čezmejni prenosljivosti storitev spletnih vsebin na notranjem trgu (UL L 168, 30.6.2017). Uradni list EU, L 198, 28. 7. 2017, str. 42–42.
368. Uredba (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o posebnih zahtevah v zvezi z obvezno revizijo subjektov javnega interesa in o razveljavitvi Odločitve Komisije 2005/909/ES. Uradni list EU, L 158, 27. 5. 2014, str. 77–112.
369. Uredba o mediaciji v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami. Uradni list RS, št. 64/23.
370. Uredba o zneskih nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje. Uradni list RS, št. 103/06 in 63/16 – ZKUASP.
371. Urheberrechtsgesetz (UrhG). Das Bundesamt für Justiz, 2025, URL: https://www.gesetze-im-internet.de/urhg, 4. 10. 2025.
372. *Urheberrechtsgesetz-Novelle 2005 - UrhG-Nov 2005. BGBl.* I Nr. 22/2006.
373. Urheberrechtssenat. (2007). Sklep 3/06-24 (26. julij 2007). https://www.justiz.gv.at/file/2c92fd1585ca5f5d0185de056bff289b.de.0/urhrs_3-06-24.pdf
374. USRS, Odločba U-I-115/93, Ustavno sodišče Republike Slovenije, 10. 11. 1994, ECLI:SI:USRS:1994:U.I.115.93.
375. USRS, Odločba U-I-119/94, Ustavno sodišče Republike Slovenije, 4. 4. 1996, ECLI:SI:USRS:1996:U.I.119.94.

376. USRS, Odločba U-I-158/11, Ustavno sodišče Republike Slovenije, 4. 4. 2013, ECLI:SI:USRS:2013:U.I.158.11.
377. USRS, Odločba U-I-165/03-18, Ustavno sodišče Republike Slovenije, 15. 12. 2005, ECLI:SI:USRS:2005:U.I.165.03.
378. USRS, Odločba U-I-196/14, Ustavno sodišče Republike Slovenije, 21. 1. 2016, ECLI:SI:USRS:2016:U.I.196.14.
379. USRS, Odločba U-I-240/10-15, Ustavno sodišče Republike Slovenije, 16. 5. 2013, ECLI:SI:USRS:2013:U.I.240.10.
380. USRS, Odločba U-I-340/96, Ustavno sodišče Republike Slovenije, 21. 5. 1998, ECLI:SI:USRS:1998:U.I.340.96.
381. USRS, Odločba U-I-60/98, Ustavno sodišče Republike Slovenije, 16. 7. 1998.
382. USRS, Odločba U-I-64/22, U-I-65/22, Ustavno sodišče Republike Slovenije, 15. 12. 2022, ECLI:SI:USRS:2022:U.I.64.22.
383. USRS, Odločba U-I-98/07, Ustavno sodišče Republike Slovenije, 15. 5. 2008, ECLI:SI:USRS:2008:U.I.98.07.
384. USRS, Sklep U-I-149/98-36, Ustavno sodišče Republike Slovenije, 28. 6. 2001, ECLI:SI:USRS:2001:U.I.149.98.
385. Ustava Republike Slovenije (URS). Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47/13 – UZ148, 75/16 – UZ70a, 92/21 – UZ62 in 111/21 – UZ62a.
386. Ustavni zakon za izvedbo temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije (UZITUL). Uradni list RS, št. 1/91-I.
387. Vatovec, K. (2019). 155. člen. V M. Avbelj (ur.), *Komentar Ustave Republike Slovenije*. Nova Gorica: Nova univerza, Evropska pravna fakulteta.
388. VdFS Verwertungsgesellschaft der Filmschaffenden Genossenschaft mbH. (2024). *Wahrnehmungsgenehmigung – Auszug 2024*. Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://www.vdfs.at/media/vdfs_wng_2024_excerpt.pdf
389. Verwertungsgesellschaft für audiovisuelle Medien GmbH (VAM). (2024). Transparenzbericht 2023. Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://www.vam.cc/fileadmin/user_upload/Berichte/VAM_Transparenzbericht_2023.pdf
390. Verwertungsgesellschaftengesetz (VerwGesG). Das Rechtsinformationssystem des Bundes, 2023, URL: https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20009532, 4. 10. 2025.
391. Verwertungsgesellschaftengesetz (VGG). Das Bundesamt für Justiz, 2025, URL: https://www.gesetze-im-internet.de/vgg/__85.html, 4. 10. 2025
392. Virant, G. (2002). 67. člen. V: Komentar Ustave Republike Slovenije / Šturm, L. (ur.). Ljubljana: Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, str. 637–653.
393. Virant, G., Šturm, L. (2002). 33. člen. V: Komentar Ustave Republike Slovenije / Šturm, L. (ur.). Ljubljana: Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, str. 342–351.
394. Vlada Republike Slovenije. (2004). *Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-B), EPA 1157-III*. https://www.iusinfo.si/AppendixExtSlo/PDZ/PORODZ2004N20P29_22_1.pdf
395. Vlada Republike Slovenije. (2022). *Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, EVA 2020-2130-0064*. https://www.iusinfo.si/AppendixExtSlo/PDZ/PORODZ2022M08D26N10_2_1.PDF
396. Vlada Republike Slovenije. Predlog zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (ZASP) z dne 12. 5. 1994. Poročevalec Državnega zbora Republike Slovenije, 20(21), str. 39–66.
397. Vlada Republike Slovenije. Predlog Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP) št. 00726-11/20116/13 z dne 15. 4. 2016. Državni zbor Republike Slovenije, 15. 4. 2016.
398. Vlada Republike Slovenije. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-?) št. 213-01/2000-1 z dne 29. 6. 2000. Poročevalec Državnega zbora Republike Slovenije, 6(47), str. 19–32.

399. Vlada Republike Slovenije. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-B) št. 213-02/2004-1 z dne 19. 2. 2004. Poročevalec Državnega zbora Republike Slovenije, 3(20), str. 9–55.
400. Vlada Republike Slovenije. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-C) št. 00713-49/2005/8 z dne 24. 11. 2005. Poročevalec Državnega zbora Republike Slovenije, 31(107), str. 29–50.
401. Vlada Republike Slovenije. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-D), št. 00713-34/2006/6 z dne 19. 10. 2006. Državni zbor Republike Slovenije, 25. 10. 2006.
402. Vlada Republike Slovenije. Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-F) št. 00726-24/2013/10 z dne 30. 10. 2013. Državni zbor Republike Slovenije, 30. 10. 2013.
403. Vlada Republike Slovenije. Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-G) št. 00726-8/2015/11 z dne 28. 5. 2015. Državni zbor Republike Slovenije, 29. 5. 2015.
404. Vlada Republike Slovenije. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravic št. 00726-6/2019/8 z dne 6. 6. 2019. Državni zbor Republike Slovenije, 7. 6. 2019.
405. Vlada Republike Slovenije. Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-I) št. 00704-258/2022/18 z dne 25. 8. 2022. Državni zbor Republike Slovenije, 26. 8. 2022.
406. Vlada Republike Slovenije. Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP-A) št. 00704-259/2022/14 z dne 25. 8. 2022. 26. 8. 2022.
407. Vogel, M. (n. d.). *Verwertungsgesellschaften mit Verlegerbeteiligung vertreten nicht die Interessen der Urheber.*Übermedien. Dostopno na: https://uebermedien.de/verwertungsgesellschaften-mit-verlegerbeteiligung-vertreten-nicht-die-interessen-der-urheber/ (pridobljeno 4. 10. 2025).
408. von Ungern-Sternberg, J. v: Schricker, G. / Loewenheim, U. (ur.), *Urheberrecht – Kommentar*, 6. izdaja, München: C.H. Beck, 2020, § 20b UrhG.
409. Vrhovno sodišče Finske, sodba S2019/486 z dne 20. 9. 2024. *Suomen korkein oikeus* (Finsko vrhovno sodišče).
410. Vrhovno sodišče Kanade, *York University v. Canadian Copyright Licensing Agency (Access Copyright)*, 30. 7. 2021, 2021 SCC 32. URL: https://decisions.scc-csc.ca/scc-csc/scc-csc/en/item/18972/index.do, 4. 10. 2025.
411. VSL sklep II Cp 1566/2015, 11.11.2015, ECLI:SI:VSLJ:2015:II.CP.1566.2015
412. VSL sodba I Cpg 293/2013, Višje sodišče v Ljubljani, 28. 3. 2013, ECLI:SI:VSLJ:2013:I.CPG.293.2013.
413. VSL Sodba II Cp 552/2021, Višje sodišče v Ljubljani, 7. 10. 2021, ECLI:SI:VSLJ:2021:II.CP.552.2021.
414. VSL Sodba V Cpg 595/2022, Višje sodišče v Ljubljani, 19. 12. 2023, ECLI:SI:VSLJ:2023:V.CPG.595.2022.
415. VSL, Sklep II Cp 1257/2020, Višje sodišče v Ljubljani, 21. 9. 2020, ECLI:SI:VSLJ:2020:II.CP.1257.2020.
416. VSL, Sklep II Cp 65/2012, Višje sodišče v Ljubljani, 26. 9. 2012, ECLI:SI:VSLJ:2012:II.CP.65.2012.
417. VSL, Sklep V Cpg 920/2016, Višje sodišče v Ljubljani, 23. 11. 2016, ECLI:SI:VSLJ:2016:V.CPG.920.2016.
418. VSL, Sodba I Cp 160/2019, Višje sodišče v Ljubljani, 17. 4. 2019, ECLI:SI:VSLJ:2019:I.CP.160.2019.
419. VSL, Sodba I Cp 1779/2019, Višje sodišče v Ljubljani, 18. 12. 2019, ECLI:SI:VSLJ:2019:I.CP.1779.2019.

420. VSL, Sodba I Cp 872/2020, Višje sodišče v Ljubljani, 13. 7. 2020, ECLI:SI:VSLJ:2020:I.CP.872.2020.
421. VSL, Sodba I Cpg 102/2013, Višje sodišče v Ljubljani, 14. 2. 2013, ECLI:SI:VSLJ:2013:I.CPG.102.2013.
422. VSL, Sodba I Cpg 1037/2013, Višje sodišče v Ljubljani, 12. 9. 2013, ECLI:SI:VSLJ:2013:I.CPG.1037.2013.
423. VSL, Sodba I Cpg 1067/2013, Višje sodišče v Ljubljani, 12. 9. 2013, ECLI:SI:VSLJ:2013:I.CPG.1067.2013.
424. VSL, Sodba I Cpg 1080/2013, Višje sodišče v Ljubljani, 12. 9. 2013, ECLI:SI:VSLJ:2013:I.CPG.1080.2013.
425. VSL, Sodba I Cpg 12/2014, Višje sodišče v Ljubljani, 5. 6. 2014, ECLI:SI:VSLJ:2014:I.CPG.12.2014.
426. VSL, Sodba I Cpg 1316/2013, Višje sodišče v Ljubljani, 13. 2. 2014, ECLI:SI:VSLJ:2014:I.CPG.1316.2013.
427. VSL, Sodba I Cpg 151/2013, Višje sodišče v Ljubljani, 14. 2. 2013, ECLI:SI:VSLJ:2013:I.CPG.151.2013.
428. VSL, Sodba I Cpg 227/2014, Višje sodišče v Ljubljani, 10. 7. 2014, ECLI:SI:VSLJ:2014:I.CPG.227.2014.
429. VSL, Sodba I Cpg 231/2014, Višje sodišče v Ljubljani, 17. 7. 2014, ECLI:SI:VSLJ:2014:I.CPG.231.2014.
430. VSL, Sodba I Cpg 240/2013, Višje sodišče v Ljubljani, 28. 3. 2013, ECLI:SI:VSLJ:2013:I.CPG.240.2013.
431. VSL, Sodba I Cpg 315/2013, Višje sodišče v Ljubljani, 28. 3. 2013, ECLI:SI:VSLJ:2013:I.CPG.315.2013.
432. VSL, Sodba I Cpg 394/2013, Višje sodišče v Ljubljani, 28. 3. 2013, ECLI:SI:VSLJ:2013:I.CPG.394.2013.
433. VSL, Sodba I Cpg 681/2013, Višje sodišče v Ljubljani, ECLI:SI:VSLJ:2013:I.CPG.681.2013.
434. VSL, Sodba I Cpg 726/2013, Višje sodišče v Ljubljani, 29. 8. 2013, ECLI:SI:VSLJ:2013:I.CPG.726.2013.
435. VSL, Sodba I Cpg 91/2014, Višje sodišče v Ljubljani, 10. 7. 2014, ECLI:SI:VSLJ:2014:I.CPG.91.2014.
436. VSL, Sodba I Cpg 92/2013, Višje sodišče v Ljubljani, 14. 2. 2013, ECLI:SI:VSLJ:2013:I.CPG.92.2013.
437. VSL, Sodba I Cpg 929/2004, Višje sodišče v Ljubljani, 20. 10. 2005, ECLI:SI:VSLJ:2005:I.CPG.929.2004.
438. VSL, Sodba II Cp 1356/2012, Višje sodišče v Ljubljani, 24. 10. 2012, ECLI:SI:VSLJ:2012:II.CP.1356.2012.
439. VSL, Sodba II Cp 183/2020, Višje sodišče v Ljubljani, 23. 4. 2020, ECLI:SI:VSLJ:2020:II.CP.183.2020.
440. VSL, Sodba II Cp 2126/2019, Višje sodišče v Ljubljani, 26. 2. 2020, ECLI:SI:VSLJ:2020:II.CP.2126.2019.
441. VSL, Sodba II Cp 2358/2019, Višje sodišče v Ljubljani, 29. 4. 2020, ECLI:SI:VSLJ:2020:II.CP.2358.2019.
442. VSL, Sodba II Cp 3445/2015, 6. 4. 2016, ECLI: SI:VSLJ:2016:II.CP.3445.2015.
443. VSL, Sodba II Cp 601/2020, Višje sodišče v Ljubljani, 19. 8. 2020, ECLI:SI:VSLJ:2020:II.CP.601.2020.
444. VSL, Sodba II Cp 880/2020, Višje sodišče v Ljubljani, 12. 8. 2020, ECLI:SI:VSLJ:2020:II.CP.880.2020.
445. VSL, Sodba in sklep I Cp 2448/2013, Višje sodišče v Ljubljani, 8. 1. 2014, ECLI:SI:VSLJ:2014:I.CP.2448.2013.
446. VSL, Sodba in sklep V Cpg 175/2024, Višje sodišče v Ljubljani, 20. 6. 2024, ECLI:SI:VSLJ:2024:V.CPG.175.2024.

447. VSL, Sodba in sklep V Cpg 57/2023, Višje sodišče v Ljubljani, 28. 11. 2023, ECLI:SI:VSLJ:2023:V.CPG.57.2023.
448. VSL, Sodba in sklep V Cpg 61/2024, Višje sodišče v Ljubljani, 20. 6. 2024, ECLI:SI:VSLJ:2024:V.CPG.61.2024.
449. VSL, Sodba V Cpg 1015/2014, Višje sodišče v Ljubljani, 2. 10. 2014, ECLI:SI:VSLJ:2014:V.CPG.1015.2014.
450. VSL, Sodba V Cpg 1297/2015, Višje sodišče v Ljubljani, 18. 8. 2016, ECLI:SI:VSLJ:2016:V.CPG.1297.2015.
451. VSL, Sodba V Cpg 1509/2015, Višje sodišče v Ljubljani, 27. 1. 2016, ECLI:SI:VSLJ:2016:V.CPG.1509.2015.
452. VSL, Sodba V Cpg 1555/2015, Višje sodišče v Ljubljani, 27. 1. 2016, ECLI:SI:VSLJ:2016:V.CPG.1555.2015.
453. VSL, Sodba V Cpg 235/2019, Višje sodišče v Ljubljani, 16. 5. 2019, ECLI:SI:VSLJ:2019:V.CPG.235.2019.
454. VSL, Sodba V Cpg 242/2023, Višje sodišče v Ljubljani, 25. 1. 2024, ECLI:SI:VSLJ:2024:V.CPG.242.2023.
455. VSL, *Sodba V Cpg 249/2023*, Višje sodišče v Ljubljani, 17. 12. 2024, ECLI:SI:VSLJ:2024:V.CPG.249.2023.
456. VSL, Sodba V Cpg 251/2019, Višje sodišče v Ljubljani, 19. 9. 2019, ECLI:SI:VSLJ:2019:V.CPG.251.2019.
457. VSL, Sodba V Cpg 338/2015, Višje sodišče v Ljubljani, 2. 12. 2015, ECLI:SI:VSLJ:2015:V.CPG.338.2015.
458. VSL, Sodba V Cpg 37/2024, Višje sodišče v Ljubljani, 11. 4. 2024, ECLI:SI:VSLJ:2024:V.CPG.37.2024.
459. VSL, Sodba V Cpg 374/2023, Višje sodišče v Ljubljani, 19. 9. 2024, ECLI:SI:VSLJ:2024:V.CPG.374.2023.
460. VSL, Sodba V Cpg 40/2023, Višje sodišče v Ljubljani, 21. 3. 2023, ECLI:SI:VSLJ:2023:V.CPG.40.2023.
461. VSL, Sodba V Cpg 459/2022, Višje sodišče v Ljubljani, 19. 12. 2023, ECLI:SI:VSLJ:2023:V.CPG.459.2022.
462. VSL, Sodba V Cpg 571/2018, Višje sodišče v Ljubljani, 23. 8. 2018, ECLI:SI:VSLJ:2018:V.CPG.571.2018.
463. VSL, Sodba V Cpg 580/2019, Višje sodišče v Ljubljani, 22. 10. 2020, ECLI:SI:VSLJ:2020:V.CPG.580.2019.
464. VSL, Sodba V Cpg 60/2024, 11. 4. 2024, ECLI: SI:VSLJ:2024:V.CPG.60.2024.
465. VSL, Sodba V Cpg 618/2023, Višje sodišče v Ljubljani, 19. 9. 2024, ECLI:SI:VSLJ:2024:V.CPG.618.2023.
466. VSL, Sodba V Cpg 678/2020, Višje sodišče v Ljubljani, 18. 3. 2021, ECLI:SI:VSLJ:2021:V.CPG.678.2020.
467. VSL, Sodba V Cpg 695/2020, Višje sodišče v Ljubljani, 15. 4. 2021, ECLI:SI:VSLJ:2021:V.CPG.695.2020.
468. VSL, Sodba V Cpg 719/2015, Višje sodišče v Ljubljani, 27. 1. 2016, ECLI:SI:VSLJ:2016:V.CPG.719.2015.
469. VSL, Sodba V Cpg 730/2019, Višje sodišče v Ljubljani, 22. 1. 2020, ECLI:SI:VSLJ:2020:V.CPG.730.2019.
470. VSL, Sodba V Cpg 744/2018, Višje sodišče v Ljubljani, 30. 8. 2018, ECLI:SI:VSLJ:2018:I.CPG.744.2017.
471. VSL, Sodba V Cpg 817/2016, Višje sodišče v Ljubljani, 3. 11. 2016, ECLI:SI:VSLJ:2016:V.CPG.817.2016.
472. VSL, Sodba V Cpg 828/2017, Višje sodišče v Ljubljani, 7. 11. 2017, ECLI:SI:VSLJ:2017:V.CPG.828.2017.
473. VSL, Sodba V Cpg 89/2024, Višje sodišče v Ljubljani, 20. 11. 2024, ECLI:SI:VSLJ:2024:V.CPG.89.2024.

474. VSLJ Sodba V Cpg 248/2023*,* Višje sodišče v Ljubljani – Gospodarski oddelek, 17. 12. 2024, ECLI:SI:VSLJ:2024:V.CPG.248.2023.
475. VSRS Sklep III DoR 7/2025, Vrhovno sodišče Republike Slovenije ECLI:SI:VSRS:2025:III.DOR.7.2025.
476. VSRS Sklep III Ips 141/2014, Vrhovno sodišče Republike Slovenije ECLI:SI:VSRS:2015:III.IPS.141.2014.
477. VSRS Sklep III Ips 142/2014, Vrhovno sodišče Republike Slovenije ECLI:SI:VSRS:2015:III.IPS.142.2014.
478. VSRS Sodba X Ips 97/2012, Vrhovno sodišče Republike Slovenije, 10. 10. 2012, ECLI:SI:VSRS:2012:X_IPS_97.2012.
479. VSRS, Sklep I Up 159/2019, Vrhovno sodišče Republike Slovenije, 11. 11. 2020, ECLI:SI:VSRS:2020:I.UP.159.2019.
480. VSRS, Sklep I Up 51/2022, Vrhovno sodišče Republike Slovenije, 5. 10. 2022, ECLI:SI:VSRS:2022:I.UP.51.2022.
481. VSRS, Sodba II Ips 160/2011, Vrhovno sodišče Republike Slovenije, 15. 9. 2011, ECLI:SI:VSRS:2011:II.IPS.160.2011.
482. VSRS, Sodba II Ips 260/2018, Vrhovno sodišče Republike Slovenije, 6. 2. 2020, ECLI:SI:VSRS:2020:II.IPS.260.2018.
483. VSRS, Sodba II Ips 43/2018, Vrhovno sodišče Republike Slovenije, 9. 4. 2018, ECLI:SI:VSRS:2018:II.IPS.43.2018.
484. VSRS, Sodba III Ips 33/2014, Vrhovno sodišče Republike Slovenije, 29. 9. 2015, ECLI:SI:VSRS:2015:III.IPS.33.2014.
485. VSRS, Sodba in Sklep II Ips 196/2017, Vrhovno sodišče Republike Slovenije, 30. 11. 2017, ECLI:SI:VSRS:2017:II.IPS.196.2017.
486. VSRS, Sodba in Sklep X Ips 460/2014, 20. 1. 2016, ECLI:SI:VSRS:2016:X.IPS.460.2014.
487. VSRS, Sodba U 1/2015-28, Vrhovno sodišče Republike Slovenije, 19. 12. 2017, ECLI:SI:VSRS:2017:U.1.2015.28.
488. VSRS, Sodba X Ips 221/2011, Vrhovno sodišče Republike Slovenije, 11. 7. 2012, ECLI:SI:VSRS:2012:X.IPS.221.2011.
489. Watt, R. (2015). The Efficiencies of Aggregation: An Economic Theory Perspective on Collective Management of Copyright. Review of Economic Research on Copyright Issues, 12(1/2), str. 26-45.
490. Westkamp, G. (2008) The "Three-Step Test" and Copyright Limitations in Europe: European Copyright Law Between Approximation and National Decision Making", Journal of the Copyright Society of the U.S.A., 56 (1), pp. 1–66; available at: https://www.researchgate.net/publication/292104406_The_three-step_test_and_copyright_limitations_in_Europe_European_copyright_law_between_approximation_and_national_decision_making (2. 5. 2025).
491. Začasna tarifa v primeru radiodifuzne retransmisije avtorsko varovanih glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS k.o. (RARET-RTV). Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 24. 12. 2024.
492. Začasna tarifa za javno priobčitev fonogramov v storitvah mobilne telefonije. Uradni list RS – Razglasni del, št. 79/09.
493. Začasna tarifa za prenos (download) avtorsko varovanih glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS k.o. v okviru pravice dajanja na voljo javnosti (DNJ-MD. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 17.4.2025.
494. Začasna tarifa za pretočno zahtevanje avtorsko varovanih glasbenih del iz repertoarja Združenja SAZAS k.o. v okviru pravice dajanja na voljo javnosti (DNJ-MD). Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 14. 4. 2025.
495. Začasna tarifa za sočasni prenos izvajanja avtorsko varovanega glasbenega repertoarja Združenja SAZAS k.o. (1A - 4). Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 24. 2. 2021.

496. Začasna tarifa za storitev časovnega zamika, kadar se avtorsko varovana glasbena dela iz repertoarja Združenja SAZAS k.o. uporabljajo v okviru pravice dajanje na voljo javnosti (RARET-TS). Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 31. 12. 2024.
497. Začasna tarifa za storitev videa na zahtevo (VOD), kadar se avtorsko varovana glasbena dela iz repertoarja Združenja SAZAS k.o. uporabljajo v okviru pravice dajanje na voljo javnosti (DNJ-VOD). Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 31. 12. 2024.
498. Začasna tarifa za uporabo fonogramov pri opravljanju dejavnosti avtotaksi prevoza ali prevoza potnikov, ki se izvaja z osebnim avtomobilom ali kombiniranim avtomobilom. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, 20. 3. 2025.
499. Začasna tarifa Združenja SAZAS za mešani repertoar, PISRS, URL: https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=DRUG3422, 1. 9. 2025.
500. Začasna tarifa Združenja SAZAS za mešani repertoar. Uradni list RS, št. 33/10.
501. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP). Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP, 59/19 in 130/22.
502. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP/01). Uradni list RS, št. 21/95 in 9/01.
503. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP/04). Uradni list RS, št. 21/95, 9/01 in 43/04.
504. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP/06). Uradni list RS, št. 21/95, 9/01, 43/04 in 17/06.
505. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP/07). Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo.
506. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP/08). Uradni list RS, št. Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo in 68/08.
507. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP/13). Uradni list RS, št. Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08 in 110/13.
508. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP/15). Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13 in 56/15.
509. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP/19). Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP, 59/19.
510. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP/22). Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15 63/16 – ZKUASP, 59/19 in 130/22.
511. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP/95). Uradni list RS, št. 21/95.
512. Zakon o državni upravi (ZDU-1). *Uradni list RS*, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21, 189/21, 153/22 in 18/23, 23. člen.
513. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). *Uradni list Republike Slovenije*, št. 65/09, 33/11, 91/11, 32/12, 57/15, 55/15 – ZFisP, 15/17, 22/19 – ZNOrg, 158/20, 18/21 – ZDU-1M, 18/23 – ZDU-1O, 34/24 in 112/24.
514. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). *Uradni list RS*, št. 42/06, 60/06 – odl. US, 10/08, 33/11, 91/11, 32/12, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 18/23 in 95/23.
515. Zakon o inšpekcijskem nadzoru (ZIN). *Uradni list RS*, št. 43/07, 40/14, 19/15 – odl. US, 90/21 in 189/21.
516. Zakon o kazenskem postopku (ZKP). *Uradni list RS*, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 22/16, 72/19, 96/21 in 95/23.
517. Zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP/16). Uradni list RS, št. 63/16.
518. Zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP). Uradni list RS, št. 63/16 in 130/22.
519. Zakon o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja (ZOPOKD). *Uradni list RS*, št. 98/04, 65/08 in 91/11.
520. Zakon o prekrških (ZP-1). *Uradni list RS*, št. 7/03, 86/04 – ZVCP-1, 14/05 – ZDUP-1, 55/05, 23/06 – ZSKZDČEU, 68/16 in 3/22.

521. Zakon o preprečevanju omejevanja konkurence (ZPOmK-1). *Uradni list RS*, št. 36/08, 40/09 – ZUP-JS-1, 26/11 – odl. US, 23/17 in 3/22 – ZDeb.
522. Zakon o sodiščih (ZS). Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSLS-A, 63/13, 17/15, 23/17 – ZSSve, 22/18 – ZSICT, 16/19 – ZNP-1, 104/20, 203/20 – ZIUPOPDVE, 18/23 – ZDU-1O in 42/24 – odl. US.
523. Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP). *Uradni list RS*, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07 – ZUP-E, 65/08, 8/10 – ZUP-G, 82/13 in 189/21.
524. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-A). Uradni list RS, št. 9/01.
525. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-B). Uradni list RS, št. 43/04.
526. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-C). Uradni list RS, št. 17/06.
527. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-F). Uradni list RS, št. 110/13.
528. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-H). Uradni list RS, št. 59/19.
529. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-I). Uradni list RS, št. 130/22.
530. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-D). Uradni list RS, št. 139/06, 13. 7. 2025.
531. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-G). Uradni list RS, št. 56/15, 13. 7. 2025.
532. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP-A). Uradni list RS, št. 130/22, 13. 7. 2025.
533. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-E). Uradni list RS, št. 68/08, 13. 7. 2025.
534. Zakon o šolski inšpekciji (ZSoII). *Uradni list RS*, št. 64/01 in 73/04 – ZObr.
535. Zakon o zdravstveni inšpekciji (ZZdrI). *Uradni list RS*, št. 99/99 in 53/07 – ZŠtip.
536. Zalokar, G. (2008). SAP. Pravna praksa, 49-50, 2008, str. 14–15.
537. ZAMP - Združenje avtorjev Slovenije, k.o. (2025). Letno poročilo za leto 2024.
538. ZAMP – Zagrebačko udruženje autorâ i izvođača glazbe (2025). *Financijsko izvješće za 2024*. Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://www.zamp.hr/uploads/Financijsko_izvjesce_za_2024_novo.pdf zamp.hr
539. ZAMP – Zagrebačko udruženje autorâ i izvođača glazbe. (2025). *Izvješće o činjeninim nalazima za 2024*. Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://www.zamp.hr/uploads/Izvjesce_o_cinjeninim_nalazima_za_2024.pdf
540. ZAMP – Zagrebačko udruženje autorâ i izvođača glazbe. (2025). *Revizija 2024*. Pridobljeno 20. 10. 2025 s https://www.zamp.hr/uploads/revizija_2024.pdf
541. Zaposleni. AIPA, k.o. URL: https://www.aipa.si/sl/O-nas/Kdo-smo/Zaposleni, 5. 8. 2025.
542. Združenje SAZAS k.o. (2025). Letno poročilo za leto 2024.
543. Zupančič A. (2000). Intelektualna lastnina: Sorodne pravice. Podjetje in delo, št. 6–7, str. 1293–1301.
544. Zupančič, A. (1996). Nova ureditev sorodnih pravic v ZASP. Podjetje in delo, 22(4), str. 463–482.
545. Zupančič, A. (1997a). 122. člen. V: Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP) s komentarjem. Ljubljana: Gospodarski vestnik, str. 296–298.
546. Zupančič, A. (1997b). 128. člen. V: Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP) s komentarjem. Ljubljana: Gospodarski vestnik, str. 307–310.
547. ZWF. (2025). *Transparenzbericht 2024*. https://zentralstelle-wiedergabe-fernsehsendungen.de/download.2df29059e6d1ec3d6a766720c0da2fad_1/